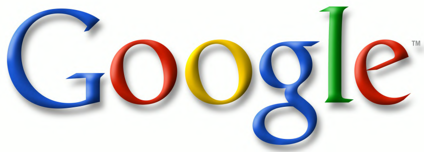
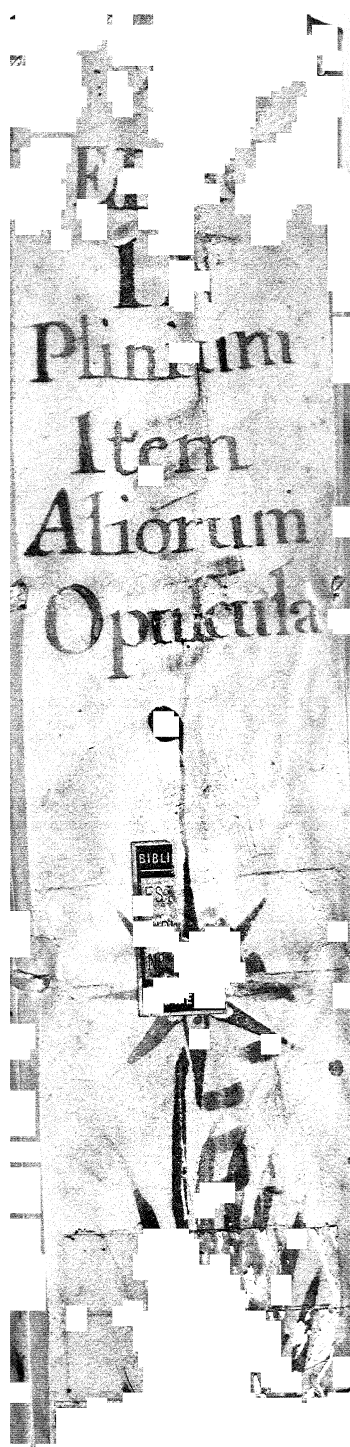

Plinium
Item
Aliorum
Opuſcula

nuit in ti. ꝺ instrꝫ editioẽ .§. compendiose. ꝟ sicu. qd si iura
it. ⁊ dato qꝺ istꝺ pactũ de futura successiõe acqrenda nõ fir-
eẽ iuramẽto. tñ est dubiũ an veniẽs ꝯ tale iuramẽtuꝫ sit periu
us in quo Jmo. in. c. cũ cõtingat. in pmo mẽbro de iuramẽ. tꝫ
sic ꝑ id qꝺ habeꝰ in. c. sicut ex litteris. ꝺ sponsa. vbi si iuro di
re in vxorẽ bertã. deinde ꝯtrabo mr̃imoniũ cũ alia ꝑ ꝟba de
iti valet mr̃imoniuꝫ: tñ sum ꝑiurus. Ad idẽ no. glo. in. c. si.
ꝟ. reuocatus. de ꝓcu. in. vbi si iuro nõ reuocare ꝓcurato
m tñ valebit reuocatio ⁊ ero ꝑiur ... ꝑ ista opi. etiã facit id
tenet io. an. in. d. regula ꝙ semel. vbi voluit ꝙ si iuro ...
ocaret testm̃ lꝫ valeat reuocatio postea facta tñ ero ꝑiurꝰ. Nõ
b. qꝺ istꝺ pactũ iuratũ sit ꝯ bonos mores ⁊ per ꝯñs iuramẽtũ
gaꝰ nõ dꝫ. d. c. nõ est obligatoriũ. qꝛ r̃ñdet imol. d. c. cũ contin
at. qꝺ istud pactũ est ꝯ bonos mores inductos artificio iuris
iuilis: nõ aũt artificio iuris canonici. vñ iuramẽtũ ligat. lꝫ sit ꝯ
bonos mores ciuiles tm̃: vt pꝫ in. c. ꝗuis de pac. in. vi. iuncta. l.
actũ. ꝟ. de colla. ⁊ ibi h̃ etiã voluit Bal. in. xviiij. q̃stione pꝫ h̃
in. d. c. cũ contingat. ⁊ no. Hosti. ⁊ io. an. in. c. queadm oduꝫ
e iureiurã. vbi uoluit ꝙ ẽt si lex ciuilis expresse reprobat iura-
ꝫ. tñ veniẽs ꝯ tale iuramentũ esset ꝑiurus. qꝛ iuramentũ spe-
at ad forũ ecclesie. ⁊ sic ad dispositionẽ iuris canõici. c. nouit
e iudi. c. venerabilẽ. de elec. Aduerte. qꝛ si vis tenere ꝙ veni-
ẽs ꝯ pactũ iuratũ de succedẽdo non sit ꝑiurus põt r̃ñderi ad
ra supius allegata ꝙ istꝺ pactum est etiã contra bonos mo-
s ẽt ex dispositiõe iuris canõici reprobãtis dispositionẽ indu-
ntẽ votũ captande mortis. d. c. detestãde. vbi lr̃a vult ꝙ tali
spositiõe insurgũt multa mala. ⁊ sic est ꝯ bonos mores. ergo
ramẽtuꝫ nõ ligat iurãtẽ. vtrũ autẽ reuocãs testm̃ ꝯ iuramẽtuꝫ
ꝑiurus. vide Bar. ⁊ alios i. d. l. si qs. in pn. cũ ꝯcor. ibi alle.
dixit in. d. l. stipulatio. Fallit tñ hec regula cũ si. nisi ꝑ statutũ
l ꝯsuetudinẽ tale pactũ de succedẽdo eẽt approbatũ. ita ele-
ter uoluit Bar. in. l. cũ archimedorã. ꝟ. vt in pos. le. ꝑ. c. muli
. ⁊. c. filij siue de feu. fue. cõtro. iter do. ⁊ agna. Sed ꝯriuꝫ pu-
uerius. qꝛ qꝺ nõ põt fieri ꝑ pactuꝫ. eo qꝛ sit ꝯ bonos mores
põt etiã induci ꝑ statutũ ita ꝯcludit bar. Ang. in. l. oẽs po
li. in. iij. q. principali. de iusti. ⁊ iur. ꝑ rationes q̃s ibi vide.
õ ob. d. c. filij cũ si. qꝛ ibi loqtur de pacto de nõ succedendo
nõ reputaꝰ ꝯ bonos mores. iõ nõ firmabiꝰ iuramento. d. c.
uis. ita firmat Bar. in. d. l. stipulatio. ⁊ in. d. l. si qs pro eo in
timo mẽbro. ℭ Scꝺo fallit in milite. l. lꝫ. ꝟ. e ...
dicet. ℭ Tertio fallit in pacto de succedẽ...
orẽ pie cause. ita ẽt signãter uoluit bal. l. fi. ꝟ...
est in milite q nõ teneꝰ ad obseruãtiã eorũ ...
iure ciuili. l. i. cũ ibi no. maxime ꝑ Bar. ff. ...
dispositione ad pias causas nõ seruanꝰ ea...
re ciuili. c. cũ esses ⁊. c. relatũ. el. i. de testa. ...
Bar. de sa. san. ec. Sed Ro. tenuit ꝯriũ ...
milr̃ in. viij. col. in ꝟ. vij. ⁊c̃. ꝟ. ad. l. fal. ꝑ bã...
um in fauorẽ filie nõ tꝫ. ergo nec in fauorẽ pie cause ... magis
ueaꝰ cãe filiorꝫ q̃ pie cãe: ut no. gl. i. l si qs ad declinãdã i. ꝟ.
simili mõ. s̃. ꝺ epi. ⁊ cle. ⁊ r̃ñdet ad. l. lꝫ. ꝟ. ea. ꝙ ibi loqꝰ in pa
o reciproco successionis post mortẽ ꝙ pactũ nõ cadit in eccle
cũ ecclesia nũq̃ moriꝰ. c. graciose. de rescrip. in. vij. xij. q. ij.
liberali el. ij. Jtẽ negat esse verꝫ ꝙ oĩa que habent locũ in mi
ibus habeãt locũ in pia causa. Teneo opi. Bal. per allega.
nõ ob. iste tex. ⁊ qꝺ magis fauet filijs q̃ pie cause ⁊c̃. qa hoc
est verũ: qꝛ magis fauẽt pie cause ⁊ sic anime q̃ liberis quia
nima cũctis rebꝰ ꝑferenda est. l. sancimꝰ. l. i. s̃. de san. ec. ergo
liberis preferꝰ: vt expresse no. Bar. in. l. repetitiõe dicte. l. i. i
. qõne pncipali. in pn. Nõ ob. qꝺ no. glo. in. d. l. si qs ad de-
clinãdaꝫ. qꝛ fateor ꝙ nõ põt auferri legitima filijs ⁊ relinq ad
pias causas: qꝛ nõ esset hoc officiũ ad pias causas: sꝫ cõtra pie-

iuncto. cu. te cuꝫ ibi no. de testa. ⁊ no. bar. in repetiti
one. d. l. i. in. iij. q. v. q. pncipalis hoc etiã est uerũ ꝙ
particularis ecclesia perire põt. l. pater. §. tusculanus.
ff. de le. iij. no. expse bar. in. l. her̃ditas ex die. ff. ꝺ he
re. insti. lꝫ secus sit in vniuersali ecclia. vt in iuribꝰ. s̃.
allega. Et ꝑ hec remanet expeditus articulus qñ va
leat pactũ de succedẽdo qd aũt in pacto de nõ succe
dendo ⁊ si dicã in. l. fi. ꝟ. e. ℭ Jn tex. ibi: nec liberta-
teꝫ testi faciẽdi ⁊c̃. Sed qd si pr̃ post pactũ nullũ fe-
cit testm̃: an pcm̃ vires habebit maxime si extaret ibi
statutũ ꝙ extãtibꝰ filijs masculis filie femine nõ suc-
cedent patri decedẽti nõ condita vltima voluntate.
Pau. de ca. hic. dicit ꝙ nõ allegaꝰ tex. singu. ꝑm eũ
in. l. lꝫ. ꝟ. e. nisi iter milites ut ibi faciat. l. hr̃ditas. ꝟ. ꝺ
pac. cõuen. Sed in ꝯriũ vr̃ tex. in. l. fi. ꝟ. fami. her. ibi
inter liberos nõ refert quomodocũqꝫ pater ꝑ episto
lã vel aliter declaret voluntatẽ suã ut ꝑm eã liberi suc
cedãt qꝺ no. qꝛ ab alijs nõ tangiꝰ. facit qꝺ no. bar. ⁊
alij in. l. tale pactũ. §. fi. ff. eo. circa qꝺ forte aliqd ad
daꝫ in. d. l. lꝫ ⁊ isto mõ intelligendo patet ꝙ iste tex.
nõ facit ꝓ opi. ro. in. d. auc̃. similiter in articulo pri-
me recitato: qꝛ lꝫ illud pactũ nõ ualeat iter filios quã
tuꝫ ad auferendũ patri liberã testandi facultateꝫ. tñ
alio testamẽto postea nõ cõdito dꝫ valere in vim vl-
timi iudicij. d. l. fi. ⁊ sic est ẽt in milite dicta. l. lꝫ. ℭ Jn
glo. in ꝟbo ꝯprehensum est. vult glo. ꝙ pcm̃ hic fa-
ctũ fuit iter patrẽ ⁊ filiũ. Jdẽ tenet hic Cyn. ⁊ Ray.
qꝛ si intelligeremꝰ ꝙ pcm̃ factũ fuit cũ genero nõ va
leret alia rõne. s. qꝛ gener nõ potuisset stipulari vl̃ pa
cisci vxori ꝑ regulã. l. stipulatio illa. §. alteri. ff. ꝺ ꝟb.
ob. ⁊. l. qꝺ tutela. in fi. ff. de re. iur. in ꝯrium facit ꝑm
ful. qꝛ vr̃ iteresse mariti habere vxorẽ diuitẽ. ut senti-
unt glo. in. l. ij. ff. de sponsa. ⁊ in. l. titia. in pn. ff. de ꝟ-
bo. ob. ergo dꝫ posse uxori stipulari cũ stipulãtis iter
sit. d. l. stipulatio. §. si qs insulã. teneo cũ Cy. qꝛ non
repiꝰ iure cautũ ꝙ maritꝰ possit stipulari vxori nõ ob
stant no. ꝑ gl. in. d. l. ij. qꝛ intelligiꝰ de iteresse maio-
ris dotis. quã qs uerisimiliter ꝯseqtur potius a mulie
re diuite q̃ a paupe. bal. tñ in. d. l. cuꝫ archimedorã
intelligit hãc. l. etiã qñ pcm̃ fuit factũ cũ genero. nã
... notabiliter ꝙ si titius dolo me iduxit ut ac-
torẽ ꝓmittẽs eã instituere equali-
postea facere noluit. an aliquo re-
uccuraꝰ: ⁊ ꝯcluditꝰ ꝙ nõ ꝑ hac. l.
expressum. quod tene menti pro
. l.

I proponas. Fidei cõmissũ-
sub ꝯditiõe fratribus iniũctũ põt
ꝑ ipsos pacto ... remitti. h. d. ℭ Jn. gl. i. §. liber
tus. iac. de are. cy. ray. frãci trigi. bal. saly. ful. pau. ꝺ
ca. hic ⁊ Bal. in. l. i. de bonis ma. reprehẽdũt in hoc
glo. qꝛ pñs venditiõi rei sue uel si debite ⁊ tacẽs non
vr̃ ꝯsentire qꝛ cõdicẽdo nõ posset uenditionẽ ipediꝰ
ut no. gl. magna i. l. gaiꝰ. ff. de pig. ac. ⁊ in. l. titia cũ
testꝺ. §. lutia. de le. ij. ℭ Scꝺo qꝛ tpe alienatõis pñs
nõ habeat in re ius nisi ꝑ spẽ de furto. vñ non vr̃ in
dubio excludi a iure ꝺ furto tacẽdo. allegat. l. i. §. qꝺ
ait. ff. quorꝫ lega. bñ facit. d. §. lutia. qn imo ꝑ expſ-
sam renũciatiõeꝫ nõ potuisset renũciare iuri de futu-
ro. ut plene no. in. l. i. s̃. e. ergo multominꝰ per taci-
taꝫ. ⁊ ꝑ hec pꝫ nõ obstare si qs diceret ꝙ ꝑñtia cũ cõ
iunctiõe sanguinis inducit ꝯsensuꝫ. l. si suus cõis. ff.

tas. quasi ex pacto orit̃ actio p̃scri. v. ista actio poterit incotine-
ti itẽtari: q2 orta ẽ ex pacto statĩ vestito coherẽtia 2ct9. sec9 ĩ illa
actione p̃scri. v. q̃ orit̃ ex 2ctu ĩnoĩato resultante habita relatiõe
pacti ad 2ctu3: q2 illa nõ orit̃ nisi p vestimẽtũ rei interuẽtu id est
cu3 adipleo ex parte mea. d. l. ex placito. ita nõ firmat Jac. but.
z Bal. in. d. l. petẽs. z Bal. in. d. l. ex placito. ĩ. xiiij. q. z ibi vide
per eos in dictis locis alias vtilitates. Subdit ẽt no. Jac. bu. in
d. l. petens. q ẽt vltra actionẽ p̃scrip. v. q̃ orit̃ stati ex pacto na-
scit̃ alia p̃scri. v. postea cũ paciscens adimplebit pro pte sua ĩ ca
sibus ĩ qb9 hita relatõe pacti ad 2ctũ resultaret 2ct9 ĩnoĩatus. nã
illa secũda actio ,ppŕie dicet̃ oriri ex 2ctu ĩnoĩato ,ppter rei inter-
uentu3. z h ẽ multũ vtile. q2 quo ad istã actionẽ nõ ĩcipiet curre
re p̃scriptio nisi post implemẽtũ. z sic erit lõgioris vite q̃ postea
ite3 vna sublata iuramẽto vel s̃nia alia sup esset. iuxta. l. actor. cũ
si. ff. de iureiur. z ita teneo quãuis Fulgo. hic fuerit ĩ noua opi.
vult. n. ip̃e q nõ solũ actio p̃scrip. v. sed ẽt actio ĩformata oriat̃
nõ ex 2ctu p̃ncipali. sed ex pacto p. d. §. cnimo. v. idẽ rũsum. in
vbo agi ex ẽpto. iũcto v. ne ex pacto actio a 2rio sensu. vbi tex.
ĩnuit q si pactũ eẽt appositũ incontinẽti ageret̃ actione ex ẽpto
ex pacto. Et subdit fulgo. q qñ habita relatione pacti ad 2ctũ
resultat 2ctus innoĩat9 oriet̃ actio p̃scri. v. hoc respectu. s. ex tali
resultatione z sic ex alio facto seu diuerso fonte. l. ij. ĩ. d pac. iter
emp. z vẽ. S3 si nõ resultaret 2ct9 ĩnoĩatus nõ orireť nisi actio ĩ
formata: nõ ãt p̃scri. v. q2 tũc nõ hẽret ortũ ex eodẽ fonte. iõ cõ-
currere nõ posset. d. l. ij. de pac. inter ẽp. z vẽ. z ẽm hãc distictio-
nẽ ĩtelligit istũ tex. z cõcordat opi. omniũ. S3 Pau. de ca. hic z
plenius in. d. l. petẽs rep̃hẽdit istã opi. q2 tex. in. d. §. cnimo. in
p̃n. dicit q pactũ format actionẽ ergo si actio ĩformata nõ orire
tur ex 2ctu p̃ncipali: s3 ex pacto hic nõ eẽt informar̃ antiquã ac-

non p̃nt videri dare lege 2ctui cu ia absolut9 eet. z sic
nõ põt dici inesse 2ctui: vt. s. dcm̃ ẽ. Subdit tñ Cy. z
Ricar. z Bar. de Saly. z Fulg. hic ĩ. d. l. lecta. q ista
opi. ẽ va vbi 2stat q partes habuerũt 2ctu3 ,p abso-
luto. sed ĩ dubio p̃sumet̃ ptes nõ habuisse ,p absolu-
to si nõdũ diuertãt ad ex̃neos act9. iõ tũc pacta dice-
rent̃ incõtinenti apponi. l. hr̃des pala3. §. fi. ff. d test.
z hoc casu ,pcederet gl. hic z in. l. si apõ. alle. ĩ gl. cum
si. hic alleg. p Bal. z ita teneo. ¶ In glo. ĩ vbo exce-
ptionẽ. intẽtio glo. ẽ qd iste tex. ĩtelligat̃ qñ p̃cessit pa
ctũ ex ĩteruallo factũ q vẽditor daret fideiussores em
ptori d euictione. z sic erit pactũ factũ de act. h pactũ
ñ sufficiet reo ad exceptionẽ si 2ueniat̃ ad p̃ciũ z op-
ponat vẽditori q nõ s̃uauit sibi pactũ. iõ gl. ĩtelligit
h q postea factũ fuit aliud pactũ q fideiussores dari
nõ debeãt p vẽditorẽ. nã ,pdest vẽditori ad exceptio
nẽ dato q pri9 fuisset obligat9 ad illos dãdos. veritas
tñ vr̃ q ẽt pactũ ex ĩteruallo factũ de dãdis fideiusso
rib9 ẽptori ,pdest ei ad exceptionẽ si cõueniat̃: vt ,pba
tur ĩ. l. pacta. ĩ. v. s3 quo qdẽ. ff. d 2hẽ. ẽp. z ,pbat̃ hic
ĩ tex. ĩ fi. ĩtelligẽdo q loq̃tur hic d pacto quo ad act.
,put etia3 loq̃tur in p̃n. l. z ita etiam tenet hic Saly.

s **I pacto.** Quãdo penalis stipu-
latio ĩcipit a precedenti
2uẽtiõe nuda si cõuẽtio nuda nõ seruatur
agitur ad penam a qua liberatur re9 si 2uentioni nu-
de p̃eat. al's 2dẽnabit̃ ad penã. Et bõa d̃bitoris pp
2uẽtionẽ nõ s̃uatã nõ debẽt ĩ creditorẽ d fcõ trãsferri
s3 ordĩe iuris s̃uato. h. d. ¶ No. q stipl'atio pẽalis ñ

Castigationes Hermolai in Plinium castigatissimæ: quum Vix post Romanas: cæteris tamen adhuc impressis: uel ab opicis quidem non postha bendæ.

Augustini Grandis Epigramma de opere.

Sordebat multis erroribus ante: Sed illos
Erasit limæ cura laborq; grauis:
Præfuit huic opifex cum correctore disertus:
Romanumq; operi contulit alter opus:
Vnde fit: ut fuerit nil ante nitentius isto:
Possit & in nitida tersius esse cute:
Vult igitur si quis opus emendatius: apte
Vel mage romano quilibet istud emat:

Visto ib14

46

Hermolai Barbari Patricii Veneti.P. Aquileiensis in Castigationes Plinianas ad Alexandrum sextũ Pontificem maximum præfatio.

q

Vi lucubrationes suas Regibus inscribunt Alexander Sexte Pontifex Maxime: ueterem consuetudinem sequuntur: Nec interest qua materia: modo non obscena: Quando ea litterarum dignitas & quasi prærogatiua semper fuit: ut dicari eas sibi principes & honestum & gloriosum putarent: Adeoq; nullum genus fastiditum est ut Iulius Pollux ad cõmodum Cæsarem de Grammatica: Vitruuius ad Augustum de Architectura: Oppianus ad Antoninum de Piscibus: Diophanes ad Deiotarum regem de Agricultura? scripserint. Ego uero Plinianas castigationes: quas Legatus Romæ: nec dum sacris initiatus icohaueram: optimis & doctissimis uiris suadentibus perfectas emissurus: grauissime reprehendendus fuissem: nisi eas (qualescũq; forent) numini & maiestati tuæ consecrassem. Futurum enim erat ut cum alia tum illud quoq; diceretur: ideo me tibi eas dicare noluisse: quia nescirem aut quantum semper ingeniis fauisses: aut quo demum animo princeps factus in bonos & studiosos homines futurus esses. Nicolaus Quintus a te Septimus: cum ei renunciatum esset: quosdam esse Romæ: qui bonos uersus facerent: negauit bonos esse. Cur enim inquit ad me non ueniunt? qui Poetis etiam malis pateo? Moleste tulit homo sapiens: in urbe sua esse: qui litteras scirent & nescirentur. Quanto mihi iustius tu succenseas Pontifex Maxime? si & militiæ & sacerdotii iure tibi secundum deũ: maxime deuinctus auctoratusq;: testimonio tuo sæpissime ornatus: patrocinio adiutus: auctoritate seruatus: commisero ut labores mei) quicũq; sit eorum Genius) atrati hoc est sine auspicio tuo prodeant? Iam ipse Plinius si quemadmodum restitutus fere creditur: ita redire posset ab inferiis: Cui quæso alii salutem & dignitatem suam q̃ tibi cõmendaturus esset? Quem simul atq; suscepisses periculum non esset uti) quæ tua fœlicitas & auctoritas est) denuo pessimorum latronum præda fieret. Quinq; milia in eo fere uulnera Librariorũ sanauimus aut certe quemadmodum sanari possent ostendimus. dixi Librariorum: ne quis aut me parum pudentem esse aut Plinium errasse dubitaret. Fuit & hæc utilitas: q in Pomponio quoq; Mela: quẽ nemo ignorat corruptissimum haberi: trecenta fere loca totidẽq; in aliis auctoribus mendosa propere in transitu atq; aliud agentes correximus. Nec omnium tamen par conditio. Prodigiosa quædam & mõstris insignia. Secundæ tribus aliqua minusq; fœda. Iam quædam ex confesso falsa. quædam ad electionẽ libera. Erunt & quæ tutissimũ fuerat omittere: si utilibus ambitiosa prætulissem: aut placere magis q̃ prodesse laborassem. Nuda aliqua & quæ uelut notare inter agnoscẽtes satis habui: Aliqua paulo pluribus uerbis explicata. Passim uero auctores posuimus) id quidem uerbosum fuit) sed occurrendum erat inuidiæ: Paucissimis exceptis: in quibus tamen nõ aleam aut libidinem sed rationem aliquã secuti sumus. Nec mihi fiducia est ut: quod Fabius quoq; dixit: ea sola esse contendam. Scio quædam inuenturos adhuc qui sagacius indagare uoluerit. Vtinamq; sit tempus unq̃ quo nostra hæc & leuia & parum necessaria fuisse uideantur. Ego uero tametsi quantum mediocritate ualui: summum in iis quærendis & exponendis studium adhibui: Qui tamen nec scire omnia profiteor: & coniuere multo sæpius atq; falli proprium est hominis: paratus sum: si ullo unq̃ opere: in hoc precipue: quod ad bonorum iuuenum aliquam utilitatem conponitur: non pudorem modo adire deprehensus: sed & culpæ satisfacere. Reliquum est Pontifex summe ut Plinium & in Plinio litteratos omnes fidei tuæ creditos ita tueare ut omnes intelligant te non modo religionis sed etiam studiorum & bonarum artiũ esse principem. Falleris: si alium fuisse pontificem existimas: de quo sibi omnis ordo: sexus: ætas: uel maiora uel plura spoponderit. Assentari nescio: & si sciam nolim. Ridiculi sunt: nec animi tui magnitudinem intelligunt: qui ea te prædicant fecisse: quæ nouus princeps nundum facere potueris: Imperium promouisse: auctoritatem sanxisse: innocentissimas manus habuisse: religionis & iusticiæ pertinacem fuisse. Flagitantur & expectantur hæc a te. laudari sine adulatione priusq̃ fiant: nec possunt nec pateris. Atq; ut hæc ipsa priuatus cumulatissime præstiteris: nescio tamen quo pacto pinguiora quædam & grandiora desiderantur in principe. Illud citra suspicionem captatæ gratiæ testari licet: cum tu maximo rerum usu: incomparabili prudentia: suprema gloria: incredibili fœlicitate: admirabili facundia: promptissimo ingenio: castissima eruditione polleas: Facere nõ possunt homines præsertim eruditi atq; studiosi quin summa omnia de te sibi etiam tacente polliceantur. Huius autem spei suæ fructum satis uberem consecutos se putabunt: si Plinium sine quo uix potest latina res consistere in clientelam tuam susceperis: atq; ita susceperis: ut opinionem de illo iam receptam: non solũ agnoscere: sed etiam approbare uidearis. Conueli quidem existimatio eius nullo modo potest. Habetur in manibus. celebratur. colitur. persuasissimum est indoctos esse quibus ille non sapit. Vix tamen dici potest quantum ornamenti atq; præsidii eminentissimo auctori patrocinium tuum afferre posse uideatur. Octauo Kalendas Septembris. MCCCCXCII.

EX LIBRO

Monendi ſunt hæc legentes:nos breuitatis cauſa hūc ordinem ſeruaſſe: ut Plini uerba in quibus aliquod erratum eſſet parentheſi incluſa:imprimerentur reliqua de noſtro ſubiicerentur. Noſcendū & illud:diſtinctionem capitum per ſingula uolumina eam nos tantum ſecutos quæ in Venetis codicibus ſecūdæ impreſſiōis habebatur. Nec illud præteribo quin teſter ea me diligenti i hoc opere uti uoluiſſe:qua ſi omnes operibus deſcribendis uterentur bene cum litteris ageretur. Nūc libri paſſim imprimuntur: ſed impreſſi ſcatent erroribus.In hac autem editione noſtra partim inſtando partim muneribus & gratia conſecuti ſumus ut opifices haberemus & diligentes & doctos: Ita uti ne Syllaba quidem aut ſubſultet fere aut perperam collocata eſſe uideatur:idq; in Græcis quoq; uerbis:quæ non parum multa neceſſe fuit inſerere. Alioquin ſi ulla commentatione cauendi ſunt errores: in ea maxime prouidendum id fuit in qua ex profeſſo caſtigabātur.quæ cura niſi adhibeatur impoſterū: non modo fruſtra ſed etiam graui damno laborabitur. Sunt & alia: quæ præfari nos oporteret: ſed ea in calcem operis ex induſtria contulimus:ne in fronte poſita modum excederent.

Castigationes Plinianæ Hermolai Barbari Aquileiensis Pontificis.

Ed anteq̃ ad instituti operis errata uenio excutienda sunt ellogia: quæ Plinianis
Codicibus præponi solent: ut illud ex Suetonio. Periit gades cãpaniæ). Vetus
lectio non Gades habet: sed clade Cãpaniæ. Vt Cæcilius de auunculo: Quãuis i-
s quit pulcherrimaꝝ clade terrarũ: memorabili casu: quasi semp uicturus occide-
rit. Tranqllus in Tito: Quædã inqt sub eo fortuita & tristia acciderunt ut cõfla-
gratio Vesuei montis. Tacitus: Fœcundissima inqt Cãpaniæ ora incendiis uasta
ta. Symmachus in eo qdem sinu gaudos locũ nominat: Herculem inqt armenta
Geryonis agentem puenisse baulos: ut nunc dicimus: ante boaulia. At inde Gaudos in Phlegræo sinu
abegisse gigantes & Regioné liberasse: memorant. Sed cũ Plinius stabiano agro extinctus sit: ut do-
cebimus: Nec de Gaudis constet an illa parte fuerint: præterea nec plane sciã: uitiũ in exéplari sit nec
ne. Prior emendatio nitidior & castior mihi semp uisa est. Ité illud ex epistola Plinii Cæcilii. Nubes
& incertum procul & intuentibus). Lego: Nubes incertũ pcul intuentibus. Infra quoq;. Vt etiã põ
dere suo uicta in altitudiné uanescebat). Scribo: Aut etiã pondere suo uicta in latitudiné uanescebat.
Et ĩfra. Accepit codicillos retinere classiarii: & reliqua). Vetus lectio: Accepit codicillos retinæ Fu-
casti imminente piculo exterritæ: Nã uilla eius subiacebat: nec ulla nisi nauibus fuga: ut se tãto discri
mini eripet: orabat. Et ĩfra. Nõ retinet modũ). Scribit: Non retinæ modo Retina uero siue resina:
uiculus sub miseno est: hodieq; ita uulgo dictus: quod & Parthenopæus Aelius me prior monstrauit Retina & Resina
ut uel nomé loci sit: uel fœminæ: aut uiri ppriũ. Sunt q legant ita: Accepit codicillos Retinæ Cæsii:
ea ĩminenti piculo exterrita: Nã uilla eius subiacebat: & reliqua. Vt retinã intelligãt uxoré Cæsii eius
fuisse ad qué psius: admouit iã bruma foco te basse Sabino: Probus: Cæsiũ inqt Bassum poetã lyricũ
fama est in prædiis suis ardéte Vesuuo monte & late uagantibus ignibus cũ uilla sua cõflagrasse. Fabi
us: Inter lyricos inqt: Cæsius Bassus qué nuper uidimus. Sed eũ longe præcedũt ingenia uiuentiũ. Nã
Salcius Bassus de quo Tacitus & ité Fabius inter epicos fuit. Nõ ignoro multas eius mõtis cõflagra-
tiones fuisse: id ex Vitruuio & Marcellino & Cassiodoro colligitur. Sũt q sic: Accepit codicillos Re-
tinæ: ea Glastri ĩminéte piculo exterrita: & reliqua ut prius: quasi Clastrũ sit locus is: q hodie a Resi- Clastrum
na tribus ferme passuũ millibus calastrũ dicitur modice curuato littore quo herculanenses & resina-
tes p nauali stationeq; utant: ita ut Retina mulieris nomé fuerit: quæ id & loco dederit. Item. Sed
multis erat enĩ frequés amœnitas: orat). Lego: Amœnitas ore. Item. Stabit errat dirimit sine me-
dio). Antiqua exéplaria: Stabiis erat: dirimit sinũ medio. Vel sic: Deuenit sinu medio. In hodiernum
quoq; dié locus is: castellũ maritimũ stabiaꝝ uocatur. Columella: Fõtibus & stabiæ celebres & uesuia Castellum
rura. Nã Põponianũ qué peti iusserat: Quidã falso legũt Põpeianũ nõ. n. loci sed uiri nomé id ppriũ. Stabiarum
Dicat aliqs: cũ stabiæ a Vesuuo. xv. M. P. & amplius remotæ sint: fieri nõ potuisse ut illuc usq; pcesse-
rit incendiũ. Sed audiat Marcellinũ q in chronicis: Sub Leone inqt Impatore Vesuuius arsit: dies to-
tus similis nocti fuit: facies Europæ agitantibus uentis minutissimo puluere ex incendio Vesuuii ar
repto respersa ante. viii. Iduũ Noueb. Quæ dies inqt fastis Byzantiorũ annotata sacrificio transigit.
Cassiodorus quoq;: Per totã inqt pene Italiã cognoscit illa indignatio: transmarinas quoq; puincias
pulueris guttis cõpalit. Vt mirari nemo debeat in silio poeticã hypbolen: cũ de hoc ait li. ult. Videre
eoi mõstrũ admirabile seres. Ité. Turbatisq; littoribus maxima reinfundit). Legũt aliq nõ turbatis
sed curuatis ut certe sunt. Nec maxima re: sed mare infundit: aut mari mare infundit: ut pptere a me
diũ sinũ sulcare decreuerit. Ité. zeta). Vetus fere lectio Diæta. Vtrũq; loci nomé est in domo ut ali
bi notabimus. Ité. Artusfugæ). Lego: Certus fugæ. Ité uersus calcé. Interfuerat & audierat). Lege zeta & Diæta
Interfuerã & audierã. Sed leuia hæc & quæ nonnunq̃ præterire cogito: sicut hercule non parũ multa
quæ q̃q̃ blandiunt: nõ tamé auctores fuere quorũ testimonio pbari possent: ut illud. xxiii. uolumie.
viii. c. Sistũtq; Aluũ ité sorba Sicca nã recentia stomacho & aluo citæ psunt). Rectius enĩ uidetur:
Nã & recentia q̃ si legat Nã recentia. Idé. viii. li. i. c. de elephãtis: Per herbas supini in celũ iacétes).
Fortasse cõmodius sit: Herbas supini in celũ: iacientes quãdo & oĩs uetus lectio nõ habet p herbas:
sed herbas. Talia nos multa uel transibimus uel digito signabimus. Atq; hoc: ne sæpe repetédũ sit: te-
statũ in fronte uolumus.

Ex præfatione plinii.

Omitiano suo salutem). Legendũ est Vespasiano. Vt tamé aut Titũ: aut Domitianum sub
d audias. Plinius. ii. li. Imperatoribus inquit Vespasianis patre tertiũ: filio iterũ Coss. Idem li-
bro tertio. Idé libro septimo. Accedit q manuscripti Codices Vespasiano suo habent: non
Domitiano. Cæterũ magna cõcertatio eruditorum est Titus an Domitianus fuerit cui dicatum sit:
hoc opus. Vt Titum intelligamus facit: q præfectũ prætorii censorem & Tribuniciæ potestatis par
ticipem cum patre Titũ fuisse non Domitianum Suetonius tradit. ut de Domitiano sentiamus facit
q sexies consulem Titum septies fuisse uiuo patre cõstat quãdoq; patris fratrisq; res gestas Domitia
num cãtasse Valerius Flaccus auctor est. Versam proles tua pandit Idumé. Nãq; põt solymo nigran

tē puluere fratrē:Spargentēq faces & in oī turre furentē.quæ·uerba cū iis cōsentiūt quæ hic habent
Quāto īquit tu ore patris laudes tonas quāto fratris amas:quātus ī poetica es:Vtrūq porro eminē
tissimū poetā fuisse testes sunt Trāquillus de Tito:de Domitiāo Silius Papinius.F.Quintiliāus Cor.
Tacitus.Cognomē Vespasiani Tito qnidē cōicatū Suetonius & Eutropius cōmemorāt.sed & Domi
tiano quoq id ē tributū monumēta prisci æris indicāt:in quibus ita scriptū est:Imp.Cæs. Domitiāus
Vesp.Aug.Germ.Ioui Victori.Potuisse aūt & præfectū prætorii & cēsorē & tribūiciæ ptātis parti
cipē cū parte fieri Domitianū quoq qq historiæ nō testant:illa tamē Suetonii uerba nō nihil huc p
tinēt:Vt fratri se inquit & operibus & dignatiōe adæquaret.& paulopost:Simulauit & ipse īqt inire
modestiā īprimisq poeticæ studiū tā insuetū antea sibi q̄ postea sprerū & abiectū:quasi cū Plinianis
illis cōgruāt:O diuina inquit fœcūditas ingenii quēadmodū fratrē quoq imitareris excogitasti·Sūt
& alia in utrāq partē pluscula:sed alterius instituti nec idē mihi semp hac parte uisū.Illud obiter mite
mur quāobrem in Eusebio Hieronim.Pliniū scribat inuisentē Vesuuiū diui Traiani principatu āno
imperii eius.xii decessisse:cū alioquin idē auctor sub Tito cōflagrasse montē illū prodat· Macrobius
quoq:tpibus inquit Traiani accipēser magno præcio nō fuit teste Plinio ī naturali historia· & paulo
infra:Plinius hic ut scitis inquit ad usq Traiani uenit ætatē.Coarguitur uero id plurimis argumētis
chronicorū errore nō dubio quādoquidē a Vergilii morte ad cōmentantē se nonaginta tātum ānos
agi scribat ipse:qd̄ tēpus ī primā aut secundā principatus Vespasiani patris stationē īcidit:ut ex Cor
nelio Tacito Colligitur fere.Itēq in.dcccxxx.ab urbe cōdita:qd̄ & ipse quodā loco de se refert hoc ē
xxviii:libro cap·ii.Ad illud aūt sub Traiano tēpus fere centū &·xxxviii.supputant āni a Maronis exi
Mors Pli. tu.Porro Plinius anno ætatis sexto & quinquagesimo extinctus est·Nā & Fabius Quītiliāus qui Do
mitiano uiuo scripsit institutiōes oratorias Pliniū iā defūctū īdicauit libro.p. Ex eadē præfatione.

Dum maximo cōsenescit in patre)·Vetus fere lectio Maximi uel maxime uocandi casu:etiā si qdā
haud ita multum uidētes nō probāt:ut sit:sensus iocundissimū recte dici eū quoniā maximi præfatio
cōsenescit in patre:ceu maiestati eius & ætati debita.Hac nunc inqt Plinius cælesti passu cum liberis
suis uadit maximus omnis æui rector Vespasianus Augustus. Ex eadem præfatione.

Vt obiicere moliar catullum & reliqua).Sūt codices inquibus scriptū est:Vt obiter molliam & cæ
tera.quod maxime probari posset si uerba quæ sequunt.ille.n.ut scis pmutatis prioribus syllabis du
riusculū se facit ad.Catullū referre oporteret.Plinius Cecilius epistolaꝝ primo libro:Facit īqt uersus
quales Catullus meus aut Caluus:quantū illi leporis dulcedinis amaritudinis amoris inserit sane sed
data opa mollius leuiusq:duriusculos quosdā & hoc inquit quasi Catullus aut caluus . de uerbis autē
illis. Quā uolebat existimari a uernaculis tuis)·Legi posset q̄ uolebā non q̄ uolebat.Permutatas ue
ro priores syllabas intelligunt quia genus carminis diuersum esset a priorū consuetudine Lyricū ui
delicet aut Iābicū·F.Quintilianus li.x.Iambus inquit non sane a Romanis celebratus est.ut pprium
opus:a quibusdā interpositus.cuius inquit acerbitas in Catullo Bibaculo Horatio.Quidā referūt ad
licentiā syllabarū:quod est ridiculū.quidam ad Exametrū & Elegū:in quibus Poeta ille uidetur esse
duriusculus.Sunt qui ad Vespasianū patrē pertinere hoc existimāt .uerba enim illa duo Iocūdissimus
& Maximus syllabis tātū prioribus inter se differūt.Ausonius ad Gratianū imperat[illegible] ē:Celebre īqt
dictū fuit Titi cæsaris perdidisse diē se quo nihil boni fecerat:sed celebre fuit quia Vespasiani succes
sor dixerat:cuius nimia parsimonia & austeritas uix ferenda mirā inquit fecerat lenitatē filii Cōtra
Tacitus:Venerabilis inquit & patiētissimus senex Vespasianus·Cursim hoc delibo:cū q oratio præ
propera est:tū q hæc nec defendo nec refello:sicut hercule nec illud quod quidā nō· Cōterraneū).
sed Cōcerronē siue quod idem est Congerronem meū legunt:Et q exemplaria quædā sunt in qbus
Cerrones non Conterraneum:sed Concerraneū scribatur:& q Castrense id uerbum esse dicant ex historia.Fe
Gerra stus:Cerrones inquit leues & inepti a Cratibus dicti:q Siculi aduersus Athenienses Cratibus p stra
Gerræ tis sunt usi:quas Græci Gerra appellant·Idem auctor:Gerræ inquit sunt Crates uimīeæ. Atheniēses
cum Syracusas obtinerent & crebro Gerras poscerent irridētes inquit Siculi Gerras clāitabāt.Hinc
Gerræ pro nugis contēptuq appellatæ.Meminit & Nonius & alii frequētes·Plautus: Nec uno loco
Hic inquit aderit Congerro meus.nam & Ausonius ad Symmachū:Cogitans inquit nō illud Catul
lianum dui dono Lepidum nouum libellū sed Amargoteron & uerius cui dono Lepidum & rudem
libellum nō diu quesiui:tu enim occuristi:quem ego si mihi potestas sit ex omnibus unū semp elege
rim.misi ita q ad te īquit friuola gerris Siculis uaniora.sed ut præfatus sum nec reiicio nec utiq reci
pio nō q Veronēsem fuisse Plinium suspicer qui absq dubio Nouo comēsis fuit:fe.Trāquillo Hiero
nymoq testibus:sed q ex eadem Italiæ parte fuerit.Nam & Catullus ipse de Trāspadanis omnibus:
ut meos quoq inquit attingam:nihil uero impedit ut Congerronem ita Conterraneū quoq nō in
Foro sed in Castris usurpari consuesse:Plebeium alioquin & Subagreste.

Ex eadem præ fatione·

Lelius Lelium decimum uolo).Codices antiqui omnes aut Iunium Congium:aut Lelium Congrum ha
Decimus bent.& quāuis apud Ciceronem secūdo de Oratore libro·Lelium decimū legamus ex.C.Lucilii sen

tentia:Persium inquit non curo legere hæc: fuit enim ut noramus omniũ nostrorũ hominũ doctissimus: Lelium Decimum uolo que cognouimus uirũ bonũ nec illiteratũ. Meminit & in præfatione finium. Nec ut noster inquit Lucilius recusabo quo minus omes mea legant utimam esset ille Persius Scipio uero & Rutilius multo etiam magis quorum ille iudici ũ reformidãs: Consentinis ait se & Tarentinis & Siculis scribere. In oratione item pro. L. Flacc o: Dec imũ inquit Lælium optimi uiri filium. Fere tamen adducor ut Iunium aut Læliũ quidem om nino tueamur: & si placet Decimũ quoq; sed ita ne Congruũ aut Congium ex uetustissima lection e detrahamus. q̃ id eius uiri cognomentũ esse potuit: ut Spinter Lentuli: Nã & Murenæ & Oratæ qui dã uocati sunt & Apri & Asinæ: de quo Macrobius: & in quadam epistola Cassiodorus.

L entuli
Murenæ
Orati Apri
Asinæ

Ex eadem præfatione.

Quãplurimũ interest sortiatur ne aliquis indicem an eligat). Scribo Iudicem nõ indicem. & Sortiatur potius q̃ Sortiat̃ ne. honestior enim & ueteribus magnis usitata lectio. Infra quoq; paulo: Vt quæ tibi dicantur cũ digna sint): Scribo Cõdigna. Itẽ infra. Casus mirabiles). Lego in antiquis exemplaribus Mirabiles: quos Græci & euentus uarios. περιπετειασ και πλοκασ appellant.

Ex eadem præfatione.

Nec fiducia operis hæc est sed indicatura). Vetus lectio cõmodior: hæc fiducia operis est hæc idicatura: hoc est extimatio & preciũ. in hũc significatũ & Plautus & Cicero & Appuleius & frequẽter Plinius accipiũt uerbũ Indicare: ut Nonii Marcelli mirer prudentiã dicentis indicare idẽ esse q̃d promittere atq; addicere apud. M. Tullium li. iii. de officiis: Sceuola inquit Publii filius cũ postulasset ut sibi fundus cuius emptor erat semel indicaretur.

Indicare
cõ. Noniũ

Ex eadem præfatione.

Quæ græci tasidiopedias uocant). Legendum Tas encyclopædias: ex Fabio Quĩtiliano Vitruuio græcis omnibus: hoc est doctrinarũ orbẽ. Aristoteles in Ethicis cõmentationes Encycleas ĩtelligit: quas Gellius extrarias hoc est exoteticas: Martianus cyclicas: cuiusmodi & problematum sunt libri: & quæ populares a Cicerone ac Themistio questiones appellantur.

Encyclias
Extrarias

Ex eadem præfatione.

A fine aufidii bassi ubi sit ea quæres). Quidã legũt. A fine Aufidii bassi eaq; res & reliqua. Sed potest tamẽ defendi ut modo scriptũ est: hoc sensu: Quæres inquit fortasse ubi ea sit historia. Tũ seq̃t: Dudũ inquit perfecta est sed inter arcana custoditur sanciturq; Sanctũ dicit̃ ait Donatus quod oĩ obseruatione inuiolatũ est. Sanctuaria quoq; Plinius siue Sãctaria Mithridatis appellauit quæ alio loco archana: & Plutarchus, αποορριτα uocauit de Aufidio Basso Plinius Cæcilius Tacitus Cornelius & F. Quintilianus.

Sanctum
Sanctuariũ
Sanctariũ

Ex eadem præfatione.

Nõ ut pleriq; ex iis quos attici fecerunt). Lego Attigi nõ Attici. Paulo quoq; infra. Proinde uero occupantibus locũ faueo ego & posteris). Lego: Proinde occupãtibus locũ faueo: ego uero & posteris: uetusti codices. Significat aũt id uerbũ ita positũ quinĩmo. Seneca Socratẽ cum Platone ĩquit & zenonẽ & Cleantem in animũ meum sine dignatione recipiam? ego uero illos ueneror & tantis nominibus semper assurgo.

Ex eadem præfatione.

Lamiam mons pandecte enchiridiasmon pinacidion). Lego non mos sed musæ. Itẽ loco uerbi enchiridiasmon scribo enchiridia & limon. nam & uetus lectio habet linon pro limon: quæ uox pratũ significat: & A. Gellius notatum reliquit fuisse qui libros suos musas & pratum inscriberẽt. Potest & mosæ legi pro musæ: q; eo titulo ut palam est Herodotus suas historias ediderit.

Musæ
Enchiridia
Limon

Ex eadem præfatione.

Nostri crassiores antiquitatũ exemplorum artiumq; quam facetissimi lucubrationem dico qui ait bibaculus eram & uocabar pantomimus asserit uarro in satyris suis sustulit & flexibula). Vetus lectio diuersa: & enim loco uerbi dico habet puto. Item nõ pantomimus sed paulo minus: aut paulo nimis: ut si ex duobus falsis atq; monstrificis diuinare permittitur fortasse ita sit legẽdum. Nostri crassiores: antiquitatum: exemplorum: artium: q̃ facetissimi lucubrationũ: ut qui ait: Bibaculus erã & uocabar: paulo nimis asserit Varro ĩ satyris suis sesculixem & flexibula. His enim duabus satyris sesculixe & flexibulis Nonius Marcellus Varronem multis locis aduocat. De Furio autem Bibaculo poeta per q̃ faceto si non potius dicaci & mordaculo: Fabius Quintilianus: Suetonius Trãquillus: & in cœnis suis Macrobius. Nam de P. Sextio Bibaculo Cæsar in cõmentariis. Cæterũ quod hic dicitur: Nostri crassiores & reliqua: nõ hũc habet sensum: nostros antiquitates exempla & artes ignorauisse: sed illum nostros inscriptionibus & titulis crassiores fuisse: qui libros suos antiquitatum: exẽplorum: artium inscripserint. nam & M. Varronis antiquitatum libri sæpe nominãtur. de quibus & ipse tertio decimo libro Plinius: & Verrii Flacci. l. priscorum uerborum cũ exemplis quos Festus in duos & uiginti contraxit. Suos quoq; Valerius Maximus exemplorũ priscorum ĩscripsit: q̃ facetissimi uero inquit lucubrationes uocabant: ut Furius siue Fusius Bibaculus: qui ne sibi quidem pepercit dicterio: & eram inquit & uocabar Bibaculus: Anacreontis imitatione qui dixit. οιμοποτησ δε πεποιμαι Ad instar lucubrationum est & noctium atticarũ titulus. Verbum autem sesculixe ab eodem fictum

Ad instar
Sesculixe

Sesquiplum
Sesquihora
Sesquipes

est:unde sexquiplum:sexquihora:sexquipes.nam flexibula non a græco uerbo:id est ἀπο τησ βουλησ descendit:sed eandem formam sequitur quam rutabula:exorabula:sessibula:postribula. q̄ si cui uerbum Pantomimus ualde placeat:nihil pugno:dum cætera quæ dixi custodiat. Succurrit & tertius quidam modus si quem fortasse lectio antiqua delecte hoc pacto: Nostri crassiores antiquitatū exēplorum artium q̄ facetissimi lucubrationum. hactenus ut prius. Deinde sequitur puto qui ait Bibaculus eram & uocabar paulo nimis asserit: ut sit ceu per Ironiam dictum:quale illud. Puto Hānibal erat ad portas.& mille huiusmodi. Puto inquit paulonimis asserere polliceri uendicareq; sibi uideat:qui dixit de se & uocabar & eram Bibaculus. tantum abest ut speciosa illa & magnifica inscriptionū genera quæsierit. Quod autem subiungitur: Varro in satyris suis sustulit & flexibula:facilem intellectū habuerit si uerbū sustulit pro eo quod est erexit & suscitauit accipias: in quem significatum sexcenta ueterum exempla testimoniaq; subscribunt. Ex eadē præfatione.

Apud græcos desiit nugari diodorus & bibliothecis historiā suam inscripsit). Quidam legunt bibliothecas accusandi casu: Ipse bibliotheces paterno. Ita enim libri eius inscribuntur διοδωρου του σικελουτησ βιβλιοθηκησ πρωτοσ. Ex eadē præfatione.

Quidā ignobilem sgt

Appion quidam grammaticus). Legendum est quidem non quidam: ne ignobilis & obscurus credatur fuisse: alioquin artis suæ celeber ut cōstet. Seneca: Appion inqt grāmaticus qui sub. C. Cæsate tota circūlatus est Græcia. Paulo quoq; infra. Ita enim uerius dixerim quoniam audio & stoicos). Legendum est non quoniam sed q̄ audio uetusti codices. Ex eadē præfatione.

C. tuberonis etiam aduersus theophrastū). Lego: Ceu uero nesciam aduersus Theophrastum: alias nec intellectus steterit: nec ueritas fuisse Theophrastū ex Eresso Lesbi oppido & Tyrtamū initio uocatum: uulgatius est q̄ ut moneri quenq̄ oporteat. Fuit & Phanias Eressus qui de stirpibus ut ille scripsit. Romani codices formis impressi habent aliter: hoc modo: Cernimus etiā aduersus Theophrastum: & reliqua. Sed hæc obsoleta extorta & plane conficta lectio est. nostra uero & manu fere scriptis exemplaribus & Plinianæ grauitati consuetudiniq; congruit. De hac muliere Ciceronis uerba sunt primo de natura deorum uolumine Cum meretricula etiam Leontium contra Theophrastum scribere inquit ausa sit. Paulo inferius. Multos fore qui inuiti legant). Vetus lectio duplex. una habet: Multos fore qui ita reprobent ut eligāt. Alia probior: cuius me Fabricius Camers homo diligēs & bene doctus monuit: Multos fore qui uitilitigēt. hoc & sequentia cōfirmant: Ergo inqt securi etiā contra uitilitigatores & reliqua. In omnibus uetustis exemplaribus cōtinuo post præfationē uerba hec legunt ab ipressoribus omissa. C. Plinii secūdi historiarū mundi elenchos librorū omniū triginta septem liber unus qui primus). Est aūt Elenchos græce idē fere quod συλλαβοσ. i. ut in epistolis ad Atticū scribit Cicero: quasi cōprehēsio: sed latine Index ἀπο του ελεγχειν quod significat arguere ac patefacere id quod solent indices ab indicando nominati. Sunt & alia significata Elenchi: sed ut omnia ex uno fonte corriuata uideri possint. Ex indice libri secūdi.

Elenchos
Indices

T. Cicerōe). Legēdū Tullio Tirone: uetusti codices. hic pādectas iscripsit auctore Gelio. Itē. Iulio aquilaq; itē). Legendū. I. Aquila qui item. Ex eodē indice libri secūdi.

Timarcho: petosiri: neocepso). Legendū Timarcho Sosigene Petosiri Necepso: uetusti codices.

Ex indice tertii.

Turanio gracculo). Scribēdū est Graccula: Plinius in præfatione libri tertii. Paulo quoq; īfra.

Rigino). Legendū est Igino: uetusti codices & sequentium librorū de situ orbis indices. de hoc & Suetonius in grammaticis. Ex eodē indice tertii libri & quarti.

Hellanico damasceno). Vetus lectio Demaste nō Damesceno. Item paulo mox. Callimacho siculo). Scribendum est Callimacho Artemidoro Appollodoro Agatocle Eumacho Siculo. Item.

Atheto philologo). Scribendū ex Festo & Suetonio de grāmaticis: Ateio Philologo.

Ex indice quarti.

Malore). Vetus lectio &. iiii. lib. Plinius Malote a patria ut Aristophanes Malotes: de quo. M. Varro: Strabo κρατησ ο μαλωτησ. non hic quidem de Cratete intelligitur ut arbitror: sed de Philistide qui item Malotes sit dictus: nisi quis Cratetes duos putet: alterū grammatici nomenclatura: alterum Malotis: quanq̄ is qui a Strabone Malotes cognominatus est uidetur & grammaticus fuisse.

Malotes

Ex eodem quarti indice.

Eratosthene. & infra: Aleneponte. & infra: Agorastocrito). Vetus lectio: Aedosthene Menephōte Aristocrito. Sed agoratocritus quoq; inter auctores plerūq; nominatur. Infra: Menechino). Legēdum Menæchmo: quēadmodū & Menæchmi Plauto. quod & Athenæus & alii frequētes astruunt. Inuenias & Menecinios sed populos in Oenotria: ab urbe Menecina ut Hecatæus īquit: unde Menecinæi quoq; Meneciniq;. Ex indice quinti libri.

Menæchmi
Menecinei

Indus fluuius). Corruptum locum uolumine intus quinto quāobrem suspicemur docebimus.

Ex eodem quinti indice.

Possidonio qui peri pluton id est de diuitiis peri egeseos id est de terræ ambitu). Legēdum est: Pos

ſidonio qui Periplũ aut Perihegeſim: Ita enim ueteres ĩſcribere ſolitos inuenio. Hecatæus & Antigonus & alii Perihegeſin. i. ambitum. Martianus Periplum. i. luſtratum nauigatione circuitũ: ſicut Limenas aliqui hoc eſt portus ut Timoſthenes. auctorem habeo Strabonẽ ſed & Athenæum atq; Stephanũ qui ſcripſit Ethnica: quorũ epitomẽ fecit Hermolaus Byzantius. Ex eodem quinti ĩdice.

Limenas

Hannone himilane. & paulo inferius: Eubolo). Scribẽdum ex uetuſtis codicibus: Hannone Himilcone Cleobulo: de quo. M. Varro Ex indice ſexti libri.

Themiſtide regionis). Scribendum eſt Themiſcyræ: Strabo Ptolomæus Dionyſius poeta & libro ſexto Plinius. Infra quoq; paulo: Anchei). Legendum Achæi iiſdem auctoribus. Ex eodẽ ſexti.

Higidio. & infra: Vinaco ſiculo). Legendum Nigidio & Eumacho Siculo. & infra Betonio & diogenete). Scribẽdum Betone & Diogneto. Fuerunt enim duo ii itinerũ Alexandri regis menſores auctore Plinio: quos & ſequi ſe teſtatur ſexto uolumine. Ex indice ſeptimi.

Appollodoro. & infra. Cratere. Item Meneſtygitione. Vetuſti codices: Appollõide. Cratete. Mneſigitone. Ex indice octaui.

Icilio). Procilium. M. Varro & Seneca & viii. libro Plinius & pollio Trebellius in triginta tyrannorum uita doctiſſimũ ſui tẽporis grãmaticũ fuiſſe tradẽs: ubi Proculũ mẽdoſe legit. Infra quoq; Antigono cineo). Legendũ aut Cymæo ex ſequẽtibus: aut Cynæo a Cyno Locrorũ oppido. Sed ĩ Varrone Cynicus Antigõus mẽdoſe legit pro Cynæus Cymæuſue. Ex eodẽ indice octaui.

Cynæus

Euagone thaſio). Quidã Euagora. Sed Varro tamen libro primo de agricultura Euagone. Item: Diophane qui ex dionyſio epithoma fecit). Scribo epitomẽ. Varro hũc ex Bithynnia fuiſſe tradit. Ex indice noni.

Albo flauo. & infra: Aegeſidemo cudino). Vetuſti codices: Albino Flauio Aegeſidemo Cydnio. Ex eodem indice noni.

Elio ſcillone). Scribendum Aelio Stilone. hic & Præconinus à Præcone patre cognominatus eſt: auctor Plinius. meminit & Varro & Suetonius de grãmaticis & alii. Ex indice decimi libri.

Præconinus

Illa quæ de auguriis). Libro decimo. Illapſas qui de auguriis. Cæterum codices ſunt in quibus non Illapſas ſed Hyla ſcribatur uel Iolla. Item: Aſcrione. & alibi Aſcicrionem). Legendum eſt Aeſchriõe ut ſupra. Meminit & Varro. Nomine hoc & præceptor Galeni fuit & alii. Ex indice undecimi.

Iulio aquilio & infra: Meliſſo dabiano mutiano). Vetus lectio: habet: iulio: A quila: Melliſſo. Fauonio: Fabiano: Mutiano. Fabianũ & ſequẽtes libri nominãt. D. C. Meliſſo Suetonius ĩter grãmaticos De Iulio Aquila Plinius ſupra. Ex eodem indice undecimi.

Ariſtotele: phemocrito: neoptolemo: qui mella ſcripſit). Legendũ: Ariſtotile Democrito Neoptolemo: qui Melliturgia: Nam & uetuſti codices Melleſurgi habent corrupta lectione. Varro Melliturgos interpretatur Mellarios: ideſt qui exercent mellaria. Ex indice libri duodecimi.

Melliturgia
Melliturgi
Mellari

Xeniade æolico). Vetus lectio: Xenia Athenæo Lyco. De Xenia ſæpe Stephanus. De Lyco & Athenæo Plinius & alii. Ex indice tertiidecimi.

Menetimodoro. & ĩfra: Epippo & infra: Beone). Vetuſti codices Menæchmodoro: Epipodo: Botrye. Infra quoq;: Apollodoro qui de odoribus). Nihil quidẽ muto. Sed Athenæus tamen Apollonium de odoribus ſcripſiſſe tradit απολλωνιοσ ο ηροφιλιοσ εν τω περι μυρων. Herophilius propterea q; ex officina exiſſet herophili cuius hoc opere mentionem uel ſæpicule inuenias. Ex indice quartidecimi.

Herophylius

Bibio ruffo. & infra Aneo botryete.). Legendum: Vibio Ruffino Athenæo Botrye: Ex inde quintidecimi.

Diſymmacho). Vetuſti codices Lyſimacho: itemq;. M. Varro. Ex indice decimiſeptimi.

Decio mũdo). Vetus lectio habet Doſino Mũdo. alioquin & multis locis Doſinus aduocat ſupius etiã ſi Dorſine aut Dorſinio quãdoq; ſcriptũ ẽ. At. xiiii. li. Fabius Doſẽnius. Ex eodẽ decimiſeptimi

Hierone rege attalo rege). Vetus lectio & M. Varro addunt Philometere rege. Itẽ Euagene thaſio & epitoma). Scribendũ ut monui Euagone Thaſio & Epitomen. Ex indice decimioctaui.

Ateio capitone heſiodo). Vetus lectio: Ateio Capitone Manilio Surra Attico qui Praxidica ex externis Heſiodo & reliqua. Libro tamẽ. xviii. nõ Atticũ ſed Actiũ appellat ipſe: Adiecit ĩqt iis Actius in Praxidico ut ſereretur cum luna eſſet in ariete. Ex indice deciminoni.

Menãdro qui biocrea). Codices antiqui Biochreſta: hoc eſt uitæ utilia. Fuerunt aũt duo: Prienæus & heracleotes: ut Varro ait. Et infra. Ophiõne). Scribendũ Opione: ex ſequentibus & xxii. libro Athenæoq;. Ex indice uigeſimi.

Biochreſta

Cratecia. & infra Tilino. & infra Claudio). Scribẽdum eſt Crateia Phyllino Glaucia: ex Athenæo Dioſcoride Plinio. Ex indice uigeſimiprimi.

Vlpio ruffino). & ĩfra: Timãtho). & infra Euche). itẽ Diodoro. itẽ Claudia). Scribẽdũ: Vibio Ruffino Timariſto Dieuche Diodoto Glaucia: partim ex præcedẽtibus & ſequẽtibus: partĩ ex Dioſcoride ac Plinio in mentione Scolymi. Ex indice uigeſimitertii.

Milepolemo). Vetusti codices Theopolemo. Ex indice uigesimiquarti.
Plistonico, medico diocle cleopatra). Item: Crateua petronico diodoro: Marconeside licro). Legẽ-
dũ ex uetustis codicibus: Plistonico Medico Dieuche: Cleophãto: Crateia: Petrõio: Diodoto: Mnesi-
cle Lycio: De Plistonico Athenæus. de Dieuche: Plinius. De Crateia Petrõio Diodoto Dioscorides

Ex indice uigesimiquinti.

Theophanto). Vetusti codices Cleophanto. Ex indice uigesimisexti.
Cimarco). Legendnm est: aut Timarcho: aut Timaristo: ut supra q̃ sæpissime.

Ex indice uigesimiseptimi.

Appion — Plistonide). Scribendum Plistonico ut ex Athenæi testimonio probauimus. Fuit & Appion qdam
cognominatus Plistonicos nõ magnopere Plinio superior ut ipsemet ultimo huius operis uolumie
testatur. Alioquin & Plistonices quandoq; scribitur sicut & olympionices.

Ex indice uigesimioctaui:

E sine medico). Antiqui codices Aeschine. Ex indice uigesiminoni.
Botryenses — Botryense apollodoro orchidemo). Codices uetusti: Botrye apollodoro Archidemo: quanq̃ & Bo-
tryenses a botrye phœnices urbe nominantur. Ex indice trigesimi.
Licio macro). & infra: Herodoto. Item Botryo. Item Ori). Legendum uidetur: Licinio Macro Eu-
doxo: Botrye horo: Hic & Assiriorum fuit Rex: idq; Plinius hoc intus uolumine commemorat.

Ex indice trigesimiprimi libri.

Sorono & infra Nicecato). Legendum ex uetustis codicibus Sornatio non sorono. Item ex Dio-
scoride Nicerato non nicecrato. Plinius secundo & trigesimo uolumine: Sornatius inquit tãtam uĩ
habere tradidit ut nisi oleũ ore contineant qui tingunt dentes quoq; eorum denigrari dicat: fuit quã-
do Valerium Soranum intelligii putauerim. Ex indice trigesimitertii.
Xenocrate zenone temnesto). Vetus lectio: Xenocrate zenonis Theomnesto.

Ex eodem indice trigesimi tertii.

Heliodoro qui de atheniensium anathematis scripsit nymphodoro). Addendũ Timæo qui de me-
dicina metallica scripsit: nam uetusti codices habẽt: Timæo qui de medicina millia scripsit. Appion
certe ut Plinius testatur de metallica medecina commentatus est.
In ambiguo sunt. Mactius plancus: C. ictius. trebius niger: q aliquãdo M. Actius plancus. C. Hirci-
us. T trebonius niger: legunt: nam. Tul. bassus & bethus siue buthus. Item Furius uestalis). Scribẽda
sunt Iulius Bassus. Bytus: Fabius Vestalis ex Plinio.

Castigationes Plinianæ Hermolai Barbari Aquileiensis. P. ex secundo libro.

Ex primo Capite Secundi libri.

i Nfinitus & finito similis). Legere malim Finitus & infinito similis: quod & uetusti qdam
habẽt codices: præsertim cũ sequat: Omniũ rerũ certus & similis ĩcerto. Facit hoc magni-
tudo ipsa uastitasq; mũdi quanq̃ finita circũscripta certa: quod euidẽtissime Peripatetici
demõstrant: tamẽ ut incõperta nobis & captũ hominis supergressa esse uideat. Paulo aũt
infra ubi scriptũ est: Si una omnes incubarent). Sunt qui legant uni magno errore: nõ enim incu-
Demiurgos — bat naturæ sed natura mũdus quippe quæ nõ materiã hoc loco aut stratũ sed efficientẽ cõtinẽtẽ gu-
bernãtẽ ue causam & quæ a Platone Demiurgos: id est opifex aut ειδοσ id est spẽs ab Aristotele uo-
cet significet. De qua re Cicerõis in Timæũ Platonis uerba sunt: Qui omnes inquit aĩantes cõplecti-
tur: id nõ potest eẽ cũ altero. Rursus enim alius animãs: qui eũ cõtineat sit necesse est. ĩcubamus ensi
terræ mari pellibus spongiæ cardinii similibus quæ subiectæ aut obiectæ rei ꝓportionẽ habẽt: Papi-
Ap. Papiniũ Incubare — nius: Et festinantia sistens Fata salutifero mitis deus incubat angui. Est autẽ ĩcubare quod Græci επι-
κεισθαι dicũt Homerus επεχειμ λαιμονιη τιμοι επεχεισ quamq̃ & alius huic uerbo significatus ẽ
apud græcos sicut & apud nos ut cũ gallias ĩcubare. Itẽ cõ incubare quenq̃ Ioui dicimus pro eo quod
est apud Iouẽ. Virgilius. Pellibus incubuit stratis. Simile huic uidetur fere uerbũ Incumbere innitiq;
Plini. cœlũ inquit cardini suo id est terre incũbit. Aliubi terræ ait oĩa inniti: ut magis ferendum sit
naturã incubare mundo q̃ naturæ mundũ. Est aũt incubare uerbũ hac parte ꝓ eo quod est stare aut
cõsistere. Quãobrem Græci quoq; statũ cæli positũq; syderũ in thematibus εποχασ appellant ꝓ-
ptere a ut rancidũ & absurdũ est ĩcubare aut stare queq̃ animæ suæ dicere ita mũdũ naturæ: Sed hæc
quæ a physica ratione capiunt: a grãmaticis coargui non oportuit. Ex capite secundo.
Nullarum egens cõpaginũ). Scribere quidem Cõpagum malim q̃ cõpaginum: etiam si omnino id
Compagies cõ Seruium — Seruius grãmaticus cõtendat. quia tamen & Ouidius & Manlius poete cõpagine pro compage utũ-
tur ferendum est. Ex capite tertio.
Tantæ molis rotata uertigine assidua) Legendũ est Rotatæ. Infra quoq; An dulcis quidem & in-
credibili suauitate concentus nobis qui intus agimur). Lego dulci hoc est suauitate ut cõcentus sit pa-
riendi casu. Item Agimus fortasse non Agimur.

Ex eodem tertio.

Nec ut in uolucrum notamus ouis læuitate continua lubricum corpus quod clarissimi auctores dixere tenerum argumentis ĩdicatur). Vetusti & aliquot ĩpressi quoq; codices loco eius cæsi: qđ clarissimi auctores dixere tenerum: habent Clarissimi quidẽ auctores dixere uerũ & argumentis indicat Ego recentiorẽ lectionẽ defendo: ut sit sensus: Argumentis probari cœlum non esse ut qdã arbitrati sunt) læue hoc est nullis picturatũ aut cœlatũ imaginibus ut oua sunt uolucrũ: idq; propterea ĩoffensum: lubricũ: & tenerũ uocabant. Timæus apud Platonem ουτοσ δη πασ ορτωσ θεουλογισμοσ λειομ και οπαλομ, παμταχητε εκμεσου ισομ και τελεομ εκτελεωμ σωματωμ σωμα εποιησεμ. Idem multis post uersibus. τομεμ γαρκαταφυσιμ ευκιμητομ ο ταμ και βραχυπαθοσ εμπιπτηει σαυτο διαδιδωσι κυκλω μορια ετερα ετεροισ ταυτομ απεργαζομεμα μεχρι περαμ εξαγγειλη τουποιησ αμτοσ τημδυμαμιμ. Cicero in eundẽ librũ: Deus inquit cælũ ita ornauit ut uel nihil uel parũ asperitatis haberet: nihil offensionis. Et statim post: Omni autem totam figuram mundi læuitate circũdedit. Martianus Fœlix Capella: Linarem inquit circulũ ingressa uirgo conspicatur globosum quoddam tenerumq; corpus e superni roris læuitate compactum instar speculi prænitẽtis. Idẽ alibi: Subtilium inquit corporum teneritudinẽ: de Aqua & Aere & Ignibus & Aethere ĩtelligẽs quæ ob id etiã cymata hoc est fluctus a physicis uocent. Porro sequẽs est ut læuia globosaq;: ad motũ quoq; tenera sint & lubrica. proinde. L. Appuleius in libello de Socratis dæmonio Læuorẽ siue læuitatẽ cum dixisset: adiecit lubricã. Porro qui ouum appellauere cœlũ: a Democrito & Pythagora uidẽtur accepisse. Cymata

Ex eodem tertio.

Alibi litteræ figura). Quidã lituræ: ut galaxian intelligas: quoniã sequat: candidiore sup uerticem circulo: sed & littera in eo cœlata conspicit: quam uocant Deltoton septẽtrionali parte signiferi sub emersum procedens Arietis.

Ex capite quinto.

Ignitum summo). Lego Igniũ non ignitum. nec enim ignitũ ꝓpric dici pŏt quod ignis est totũ: alioquin & uerbũ illud sordiusculũ mihi est: nec scio q̃ honeste in penũ Romani sermonis admitti potuerit: uox nõ qdẽ noua & repertitia aut paulo ante insita latinis auribus ut qdã rati sunt: quãdo & Lucretius utit: & Appuleius ignitã eẽ Martis stellã dixit. sed qua Plinius abstineat: ubiq; nõ igniri: sed ignescere usurpans. Ignitum

Ex capite septimo.

Deus est iuuare mortalem). Quidã scripserunt Decus est &c. Sed proculdubio legendũ est Deus: sumptum id a Græcis uel prouerbio dicẽtibus αμθρωποσ αμθρωπου δαιμωμιομ hoc est homini hõ deus. Sophocles œdipode. αμτραδωφε λειμ αφωμ εχητε και δυμαιτο καλλιςοσ πομοσ. Strabo ευμεμουμ ει ρηται και τουτο τουσ αμουσ τοτε μαλιςα μιμεισθαι τουσ θεουσ οταμ ευερ εγωσιμ. Quale Virgilianum illud: Deus nobis hæc ocia fecit Nãq; erit ille mihi semper deus, & reliq. Cicero de natura deorum: ita inquit concludam beluas a barbaris propter beneficium consecratas. Idem. prod[illegible] inqt chius ea quæ prodessent hominum uitæ deorum in numero habita esse dixit. Deus Prouerbiũ Ap. Verg.

Ex eodem septimo.

Præpostere indutum) Laudo qui malunt ĩductũ: ut est apud ipsum met Augustũ in Epistolis auctore Suetonio. Plautus Epidico: ut impluuium inducta erat. Paulo quoq; infra. Impfectæ in hominẽ naturæ). Scribendum est in homine. Nec multo post. Haud dubiæ naturæ potentia). Legendum: haud dubiæ: ut sit non casus nominis sed aduerbium.

Ex capite octauo.

Spheram ipsam ante multo altas). Libro septimo Spherã inquit Milesius Anaximander. Nihil de muto: locum indico. Alioqui uetus lectio alia est omnino: ad hunc modum: Signa in eo Cleostratus & primam Arietis & sagitarii feram ipso mandante mundo Athlas. Sed displicet.

Ex eodem octauo.

Semper illa in dextram præcipiti). Legendũ est illo id est mũdo. Quod autẽ sequitur. Ita ferri). Potest quidẽ id defendi: sed cõmodius cadet si legas: Ita fieri.

Ex eodem octauo.

Nunquam ab ea uigintiduabus partibus remotior). Videri posset legẽdũ Vigintitribus: ex Theone mathematico: ut id spectet quod non semp sed fere solet accidere: nam & uigintiseptem & uiginti octo partibus distat a Sole Mercurius: orientalis in Capricorno uigintiocto. occidentalis in Leõe uigintiseptem. Ptolomæus auctor tertiodecimo compositionis magnæ libro prope calcem. Cæterũ non censeo mutandam esse lectionem Plinii hac parte ut qui iudicium fortasse aliorũ sit secutus hoc est Sosigenis & Ctesiæ. Idem & Martianus Capella.

Ex eodem octauo capite.

Maioresq; aliis Habẽt). Lego alios. qui autẽ sint maiores anni planetarũ omnes fere qui de sciẽtia siderũ scripsere disputant: cuiusmodi est Metonicus quẽ Meton Pausaniæ filius Athenis tabula proposita ĩstituit cõtinẽtẽ ut Diodoro placet decẽ & nouẽ ãnos aut. ccxxiii. mẽses ut Plinio ĩ defectibus reddẽdũ. Martia. quoq; idipm cõfirmat: Nõ pŏt inqt Luna ad idẽ hoc ẽ ita ut ẽ posita eodẽ mẽse eadẽ

Annus Metonicus Annus Maximus Annus Mundanus Endimion

parte sic ad solem reuerti eadē latitudinis portione nisi mense.ccxxxii.id est āno inquit.xix.De Me-
tonis anno Columella quoq3.De anno maximo post Ciceronem Macrobius qui & mundanū dici
esse tradit
Ex capite nono.
Proximū ignorati sydus.) Lego ignorari. Et infra: Nō sumus profecto ingrati.) Vetus lectio habet
grati:hoc est Endymioni qui Lunæ cursum primus inuenisset:nō illam fuisse referendā benemerē-
ti gratiam ut captum amore syderis fabulæ confingerent.Quæ autē mox sequunt̄ :de seneca sumū
tur fere naturalium quæstionū libro tertio.Quanto satius inquit est sua mala extinguere q̄ aliena po
steris tradere quanto potius deorum opera celebrare q̄ Philippi aut Alexandri latrocinia? qui exitio
gentium dati non minores fuere pestes mortalium q̄ inundatio q̄ conflagratio.
Ex eodem nono.
Incoitu quidem nō cerni quoniam haustū omnem lucis aduersa illo regerat unde acceperit).Lego
auersa:nam aduersa plena est:iam quæ non uisuntur quæ latent auersa dicimus:quæ uero patēt & cō
spici tota possunt aduersa.nec aliter fere Plinius appellat:quæ græci per diametrō hoc est per dime
tientem lineam obiecta dicunt.habet hoc & aliā quoq3 remotioris doctrinæ rationem a Berosio tra
ditam corpus Lunæ pilam esse dimidia parte cādidam altera ceruleam in coitu solis ardore corripi
conuertiq3 partem eius candentē proprietate quadam naturæ luminis ad lumen trahendi atq3 ita fie
ri auersam nobis & ceruleam hoc est inferiorem eius partem quia cādens non sit ut ait Vitruuius p
pter aeris similitudinē obscurā uideri.De hoc ipso Apuleius in deo Socratis ex Chaldæorū sentētia
Lunam ait parte luminis compotem:partem cassam uideri.
Ex eodem nouo capite.
Quia orbe dimidio nōnunq̄ maculosa cernantur).Legendum cernat̄.Ipsa inquit Luna docuit si-
ue quod idē est magistra fuit:sydera quoq3 alia humore terreno pasci quoniā ī ipso eius orbe medio
sordes & maculæ uisitari quādoq3 solent:nā hoc in cæteris etiam si nō cernit̄ tamē argumēto est ī lla
quoq3 ut Lunā halitu terreno refici.Peripatetici diuersa sentiunt & Lunæ maculas quarūdā ī ea parti
um densitati tribuunt.
Ex capite decimo.
Defectus aūt suos & solis). Legere quidē malim eius hoc est Lunæ:q̄ suos.sed & suos tueri forte pos
sumus.pendet enī sensus ab illo inde uerbo quod supius mox attulimus.Omniū inquit quæ ī cœlo
prænosci potuerūt magistrā fuisse Lunā:hoc est docuisse mōstrasseq3:propterea si dicas monstrasse
Lunā defectus suos & Solis indices existerē magnitudinū & umbræ ipsorū nihil absurde aut parū la
tine dixeris.His adde Catonis uerba quæ Plinius quoq3 decimoseptio libro recitat:Vinea īqt si ma
cruerit sarmēta sua cōburito.Apuleius qui senticeta inqt colūt quoniā nullus in tesquis suis fructus ē
aliena furatū eunt.Paulo infra Extitere).Scribendū est ut diximus.existere:hoc est ipsos Solis &
Lunæ defectus indicasse magnitudines eorū atq3 umbras ut uerbū umbræ casu paterno sit.deliquia
.n.ipsa inquit Cleomenes & paulo infra Plinius:& in Scipionis somnio Macrobius & magnitudinē
& genus umbræ māifestū fecerūt.uerbi gratia effigiē metæ cū Luna obiectu Terre deficit.Est autē

Meta Turbo Conos Calathos Cylindroides

meta idē quod turbo inuersus conos a græcis appellata:sicut turbo rectus Calathos:nam quæ figura
colunæ iacitur cylindroides uocatur.
Eo eodem capite decimo.
Neq3 lunæ excedat latitudinē).Quidā legūt altitudinē:quoniā paulopost:nullū īquit aluit sydus eo-
dē modo obscurat̄.Itē supra Luna īquit pura omnia & diuturnæ lucis plena.Sed cōseruari tamē po
test antiqua lectio:nō enim uerū prorsus est umbram Terræ citra Lunā cōsistere: sed latitudinē eius
id est abacū & orbē corporis fere nō egredi.proindeq3 subiungit̄ nō eodem modo cætera obscurari
etiā si ad globū Mercurii ut quidā rati sunt umbrā perueniat.quid? q̄ si umbra nō posset Lunæ altitu
dinem excedere cū omnis mucrone ingruat futurū sit ut nunq̄ tota deficiat:sed ea tantū parte quam
fastigiū & apex umbræ quasi lamberet.Adeoq3 id de altitudine uerū nō est:ut de ipsa etiamnū latitu
dine sit dubiū:quā umbra terræ non tegi modo sed excedi cōstat aliquando:prout in epigeo uel apo
geo suo Luna magis minusue fuerit.Cur ergo supra Lunā īquit pura omnia? nempe quia nullū aliud
sydus ītercedente terra potest deficere:nō Saturnus:nō Iupiter:non Mars.Quod ūbra terræ spatio
consumitur:nō Mercurius q̄ nunq̄ Soli ex aduerso sit:non Venus utraq3 ratione.Ac potest qdē con
tingere ut obscurentur illa quoq3 ac delinquant.Sed nobis & utiq3 alio modo q̄ Luna.ut enim Luna
terræ obiectu ita stellæ cæteræ interpositu Lunæ possunt nobis adimi.
Ex capite undecimo.
Nō posset quippe totus sol adimi terris intercedēte luna si terra maior eēt quā luna).Clarissimi q-
dē hoc auctores fortasse dixerint Verū argumētis indicat̄ Luna maiorē esse Terrā ter & duabus qn
tis fere partibus.Idq3 Claudius Ptolomæus & secuta ætas oīs cōsensu magno sanxit.Martianus etiā
Sexis maiorem esse Terram uoluit q̄ Lunam.Cicero de natura deorū secundo libro Luna inquit ut
ostendunt Mathematici maior est q̄ dimidia pars terræ.Quod autem hic probatiōis loco affertur
cauillatio mera est nemo enim fatetur in deliquio Solis uniuersum eū Terræ simul adimi.sed aliubi
totum:aliubi dimidium:& per alias deinde portiōes:prout ex locorum situ parallaxes id est obtutus
nostri discrimina fuere:atq3 ut eundem terris quæ humano uestigio p̄munt̄ eripi concesserim.nō ta
men id eo ualet ut adimatur uniuersæ terræ:cū uix quarta eius pars collatur:tres aliæ uel ab aqs uel

a polis ſqualeant. Quod autem protinus adiungitur· Tertia ex utraq̧ uaſtitas ſolis aperitur). Pleriq̧ mēdoſum ac deprauatū arbitrant̄ intellectu uel nullo uel inepto. Quid ſi legatur: Certior utraq̧ uaſtitas ſolis aperit̄: ut ſit ſenſus: de Terra quidē & Luna poſſe ambigi utra ſit maior: de Sole nullo modo. Sed & cuſtodiri pōt lectio: ut ſit ſenſus: ex accidētibus duarū rerū hoc eſt Lunæ atq̧ Terræ uaſtitatem: Solis tertiā euidenter oſtendi. quod quidem & Macrobius in ſomnio Scipionis cōmemorat.

Ex capite duodecimo.

Thales mileſius prædicto ſolis defectu qui ſub halyat teregefactus eſt)· Nec Pliniū nec librarios accuſo. Sed. M. Cicero de diuinatione primo libro defectionē ſolis eū quæ Aſtyage regnante facta ſit prædixiſſe tradit. De hoc Aſtyage cū alii tū Valerius Troguſq̧. Ex capite quintodecimo.

Terra centrum cœli eſt nō ſigniferi obliq̧ inter eos ſiti). Legendū Nec non ſigniferi. Quanq̄ enim nō iidem ſignifero & mūdo uertices hoc eſt poli ſunt: nihil tamē impedit quo minus idem utriq̧ poſſit eſſe centrum. Martianus ipſe inquit zodiacus ſignaq̧ cælo hærētia tātūdem a terris undiq̧ ſecus interſtitii detinent. Ex capite ſextodecimo.

Idemq̧ motus alias minor)· Legendum Idemq̧ motus alias maior alias minor· & īfra Minimo feruntur motu tanto minores). Scribendū nō minores ſed minore. Ex eodem ſextodecimo

Nunquā longius ſex & quadraginta partibus)· Corruptū quidam locū rentur. Porphyrius ſeptē & quadraginta remoueri a ſole Venerē tradit nihil mirū. neutra ſupputatio ſcrupularis & exquiſita eſt Sed ad id quod parte plurima contingit refertur. Theon certe idē aſſerit quod Plinius. alii cū Ptolomæo diſtingunt: matutino exortu per initia Scorpionis ſex & quadragīta partibus: ueſpertino ſeptē & quad raginta utiq̧ in Aquario. Martiāus: a ſole inq̄t Venus uno ſigno & parte unius dimidia ſeparatur. Aliubi: quinquaginta inquit momentis Venus a ſolis orbe diſcedit licet plus quadraginta ſex partibus aberrare nequeat. Ex cap. xvii.

Mercurius uiginti a ſole abſcedat). Quidam legunt uiginti duabus ex Plinio ſuperius ut cōmonui Sed memīerint quæ Martiāus Capella homo doctior q̄ lucu lētior tradit. Mercurius inquit occaſus duos habet: unū cum ante Solem parere ſolitus claritate radii ſuperuenientis occulitur. alterū cū retrogradatione ſua uiciniæ Solis admotus idem patitur in occaſu Ab ipſo quippe Solis lumīe ītra uiginti momēta abeſſe inquit non poterit: licet maioribus partibus aberrarit: qui ultra ſecundū ſignū inueniri non poterit. Idē auctor: ab Sole inq̄t Mercurius nunq̄. xxxii. partes aberrauerit nec duobus ſignis abſtiterit. Cicero de natura deorum tutius & melius: nec a Sole inq̄t longius unq̄ unius ſigni interuallo diſcedit Mercurius: tum anteuertens tum ſubſequens. Idē. Venus inquit nunq̄ a Sole duorum ſignorum interuallo longius diſcedit tum antecedens tum ſubſequens.

Ex capite uigeſimo ſecundo.

Seſcuplum). I ego ſeſquiplum hoc eſt ſeſquialterum quod græci hemiolion appellant. Ad eundem modū corrupta lectio eſt in. F. Quintiliano ubi de compoſitione orationis agit libro nono. Sed ſexcentas in eodem mendas mihi pridem ſepoſui cum primum uacauerit ꝑdendas. Verbum autē ſeſq ut Auguſtinus interpretatur pro eo quod eſt ſe abſq̧ dictum uideri poteſt. Erat & uſure genus Seſqplæ in noſtro iure pontificio damnatū. Vbi & corrupta lectio eſt ſexcuplæ pro ſeſquiplæ. Proportiones autem & interualla ſyderū de Platonis Timæo colligunt Latini Græciq̧ interpretes. De qua re Macrobius Martianus Chalcidius.

Seſquialterū
Hemiolion
Seſquiplæ
Vſuræ

Ex capite uigeſimotertio.

In altitud inem ſubire prodiderunt)· Addendum eſt nubes ex uetuſtis codicibus· & infra. In lunari articulo)· Scribendum eſt circulo·

Ex capite uigeſimoquinto·

Tibiarum ſpecie arti muſicæ portendere obſcenis autem moribus in partibus uerendis. ſignorū ingenii & eruditiōis triquetram figuram & cætera)· Legendum arbitror: Ingeniis & eruditiōi ſi triquetram & reliqua. ut ſit ſenſus Si crinita ſydera tibiarum præferant imaginem arti muſicæ portēdi ſi partes ſignorum uerendas occupent fore ut obſcenæ libidinis exēpla edantur: ſi formā uel triquetram uel quadratam ad aliquam hærentium ſtellarum edant futurū ut ingēiis & eruditioni detrimētum afferant· proindeq̧ non edunt ſed edant ſcribere oportet ex uetuſtis codicibus.

Ex capite uigeſimoſeptimo.

Hæc ideo facta quia incuſſura erant illa raritate timorem occultam autem eorum eſſe rationem)· Legendum ex uetuſtis codicibus: Hec ideo facta quia incaſura erant illa: raritate autem occultam eorum eſſe rationem· Seneca: Inter nos īquit & Tuſcos intereſt: nos putamus ꝙ quia nubes colliſæ ſūt ideo fulmina emittant. ipſi exiſtimant nubes collidi ut fulmina emittantur· nam cum omnia inq̄t ad deum referant in illa ſunt opinione tanq̄ non quia facta ſunt ſignificent: ſed quia ſignificatura ſint fiant· Eadem tamen ratione fiunt inquit ſiue illis ſignificare propoſitum eſt ſiue conſequens. Idē auctor: oīum inquit fulminum & omnis euentus ſtatuta dies eſt· quæ uerba cum Plinianis illis hoc ipſo capite conueniunt: Atqui hæc ego inquis ratis temporibus naturæ ut cætera arbitror exiſtere·

Ex capite xxxi.

Soles Nec ſupra ipſum nec infra ſe)Legendũ:Nec ſupra ipſum nec infra:ex uetuſtis codicibus.Græci pa
Polydeuchia rallelia noſtri uirgas Hiſtorici ſoles uocant:auctor Sencca. Ex capite.xxxvii.
Ap̄.Proptiũ Gemmæ autem ſalutares).Lego geminæ:quas greci polydeuchia uocant. Seneca In magna ĩquit
Ap̄.Papiniũ tempeſtate apparẽt quaſi ſtellæ uelo inſidentes adiuuariq́ʒ ſe tunc periclitãtes exiſtimant Pollucis &
Caſtoris numina.Proptius Cernere & optatos quærere tyntaridas. Item Cãdida fœlici ſoluite uela
choro.Ideo autem choro ꝙ ſolitarium exitiale ſydus eſt appellatũ Helena.Papinius cum iam dãnata
ſororis Igni tænari fugerunt carbaſa fratres. Ea capite.xxxviii.
Immenſo rerum cauſas globo).Legendũ:Immenſo rerum quaſi globo.perſtat.n.in pugnæ belliq́ʒ
metaphora. Ex capite.xlvi
Conflexa ſubito aut confracta ĩ humeros).Vetuſti codices nõ ſubito ſed cubito:nam ut in parieti
Ancones bus ita & in promontoriis Acones dicuntur:auctores Vitruuius Strabo cæteri.nam de humeris Pa
Pap̄i. pinius.Conſedit uirideſq́ʒ humeros & reliqua.Sunt & in montibus articuli:Plinius in calce operis.

Ex capite. xlvii.

Illos ſtatus atq́ʒ perſpirantes).Lego ſtatos. Ex capite.xlix.
Hebeti mox iudicatu).Vetuſti codices:Hebetius mox iudicatum eſt id:ut ſignificet. το παχυτε
ρομ και το τυπο ειπειμ hoc eſt negligẽtius & pinguiore quadã formula.Proinde ſubiungitur.Secu
ta ætas octo addidit ratione nimis ſubtili & conciſa. Ex eodem capite.xlix.
Rurſumq́ʒ luſtra ſequentia ordine ſeruantinus).Videtur legi rectius.Rurſumq́ʒ luſtro ſequẽti ordi
nem ſeruantibus.Quando inquit intercalatur uẽtos qui ad ſextum Idus aliudue tempus ſtati ſũt die
uno anticipare:ut uidelicet ad ſeptimum idus flare incipiant mox ſequẽti luſtro iterum ſeruare ordi
nem naturæ id eſt ſexto idus ſpirare non ſeptimo:alioquin ſuperuentu alterius intercalationis ac de
Orithia inde ſuccedentium anticipatio hæc in infinitum regreſſura eſſet. Ex eodẽ capite.xlix.
Ornithas Orithiam).Nouimus quidem raptam a borea Orithiam Erichthei filiam & inuentum cõuerſam:
ſed uetus lectio habet Ornithiam:quoniam ab aduẽtu auium flare hunc dicat.Aues autem græci uo
cãt Ornithas etiam ſi præcipue Cortales.Vitruuius quoq́ʒ Ornithias certo ait flare tp̄e.Infra quoq́ʒ.
Prodomos).Scribendum eſt prodromos id eſt præcurſores. Ex capite.l.
Nunc de repentinis flatibus qui exhalãt eterra ut dictum eſt coorti rurſuſq́ʒ deiecti interim).Et re
liqua.Scribendum:Exhalante terra.Sunt & qui non interim ſed in terram magis probãt.Paulo quo
Ecnephias q́ʒ infra Qui typhon uocatur ideſt uibratus.Ecnephias differt hic ſecum aliquid).Scribendum eſt
defert ex Ariſtotele Theophraſto Seneca.Typhõem ait uocari qui ſit Ecnephias nõ ſimpliciter ſed
uibratus hunc deferre ſecum aliquid abreptũ e nube quo ſe librat uibratq́ʒ. Ex capite.lv.
Vt uentura alio finito die præcinanat).Legendum eſt alia non alio.

Ex capite.lvi.

Vigilans ictus contuentibus oculis).Legendum conniuentibus:nam dormiens inquit patentibus.
Et infra. Fulminatorum:) Lego fulminitorum ex Feſto. Ex capite.lix.
Amamertinis & tudertibus).Plutarchus Amerinos & Tudertes nõ Mamertinos fuiſſe tradit hos.

Ex capite.lxv.

Cuius numen ultimum iam nonnullis imprecamur iraſci graue).Antiqui codices.Cuius numẽ ul
timum iam nullis imprecamur rati graue:ut ſit ſenſus:Impræcari nos quãdoq́ʒ numen terræ ultimũ
extinctis rati graue id eis fore qui iam nulli ſunt quibuſq́ʒ etiam ſi aliqua parte ſupereſſent:tamẽ offi
cere non poſſet benigna mitis indulgens uſuſq́ʒ mortalium ſemper ancilla.De hac imprecãdi cõſue
Ap̄ Sueto nium tudine cum alii tum Suetonius in Tiberio pars inquit in Tiberim clamitarent:pars terram matrem
deoſq́ʒ manes orarent ne mortuo ſedem ullam niſi inter impios darent.Item paulo infra Eruditur
aquis).Vetuſta exemplaria eluitur:quidam eruitur.Item ſupra mox Vt freta amittamus). Scriben
dum admittamus.obiectis puta molibus.Item nõ multo poſt. Ad noxa genuit).Legendũ ad noxã.

Ex capite. lxvii.

Pendere ipſos).Sunt qui legunt ipſam.& infra Vniuerſæ rotũdis). Scribendum rotunditatis.Et
infra. Sed multo maxime Hæc pugna eſt).Legendum:Sed uulgo maxima hæc pugna eſt.Et infra.
Etſi hæc natura eorum confeſſa).Legendum ſit & non ſi.Et infra. Propius a centro).Legendum
Propius centro. Ex capite.lxx.
Vltraq́ʒ famam exegerit accolas).Legendum quibuſdam uidetur non famam ſed fines: utrumq́ʒ ta
Intra famã men defenderim:ut ſit ultra famam idem quod ultra opinionem omninoq́ʒ per q̃multum:nam & ĩ
Defunctus tra famam dicitur quod eſt huic contrarium.Fabius Hortenſii inquit ſcripta tantũ intra famã ſunt.
Mortuale Verbum autem Defunctus eius:de quo mox infra obſeruatione dignũ pro cadauere ipſius ad imita
Morticinũ tionem græcorum qui μεκ ρουσ ipſi quoq́ʒ appellãt:mortuale morticinumq́ʒ Hieronymus.Proinde
Strabo ſigna fictilia quæ Corintho euerſa Romã impleuere necrocorinthios id eſt Corinthiorũ de
functos uocata ſcribit.

Ex capite. lxxv.

Et post eos nonaginta dies in meridiem umbram iaci). Lego per non post cũ ex sequenti capite tũ ex libro sexto: Hæc est inquit regio uolumine secundo significata a nobis. in qua quadragintaquinqꝫ diebus ante solstitium totidemqꝫ postea hora sexta absumuntur umbræ & in meridiem reliqs horis cadunt cæteris diebus in septemtrionem. Ex eodem capite. lxxv. Oretæ

In india gente oreum). Vetusti codices Oretũ Sunt auté ut Strabo appellat Oretæ gẽs Indica post Arbin amné Arianorũ Plinius quoqꝫ libro sexto Oretas ait propria nõ Indorũ lingua uti. eodem tamen sexto Monedes inquit & Suari quorum mons Maleus in quo umbræ ad septétrioné hyeme cadunt æstate in austrũ: ut fieri possit cõtributos fuisse Oretus Monedas & Suaros: præsertĩ ꝙ Oretæ a Palybotris qbus iuncti sunt Monedes & Suari procul absint. Ptolomæus in Arachosia cõstituit Eoritas uocãdo eos inter Sarbin & Indum amnes. Esse aũt Sarbis uidet̃ qui & Arbis & Arabis quãdoqꝫ scribitur ab Arianis montibus per Drangas & Gedrosios in Oceãum delatus. Apud Mallos in India ualde periclitatum Alexandrũ Regem scribit Plutarchus & eustathius. Ex capite. lxxvi. Sarbis

Bis quadraginta duobus diebus). Lego: Bis quadragintaquinqꝫ diebus: ex uetustis codicibus & superiore capite. Ex capite. lxxx.

Iisdem imperia quæ nunquã extimescentibus fuerit.) Lego iisdem imperia quæ nunq̃ extimis gẽtibus fuerint. Et paulo supra: Sensus liquidos. Scribo Liquidus. Ité supra: Fertilis ad omnes tractus). Scribo: Fertilis ad omnia tractus. Item paulo infra. Pro unitate naturæ). Legendum censeo: Pro immanitate naturæ. Plinius libro sexto de Scythis: Iuxta ĩqt uastæ solitudines ferarũqꝫ multitudo haud dissimilem hominum ĩmanitatem obsidet. Erit ergo sensus: quemadmodum inquit extremæ gentes ĩperare diu nequeunt defectu uirium aut prudétiæ ita nec parere: cũ sint auulsæ nobis atqꝫ in aliũ orbem quasi relegatæ. nec solum hoc sed si aditus quoqꝫ ad eas pateret aliquis tamé ĩmanitas naturæ ac peregrinitas abunde subduceret sũmoueretqꝫ nobis eas. Ex capite. lxxxvii.

Nec recessu maris sic ut idem circeus). Legendũ Circeis. Verbũ auté Sicut idé scribi põt sicut eidé hoc est Homero credimus: ex tertio Plinii uolumine: Circei quondã inquit insula ĩméso quidé mari circundata si creditur Homero Confirmat id & Iulius Solinus. Ex eodem lxxxvii. Circei

Tota teutraniæ). Lego: tota Teutrania. Herodotus: Vbi nunc inquit Aegyptus est uidetur maris sinus fuisse: quéadmodũ circa Ilium & Teutraniam & Ephesum & Mæandri campestria. Plinius quinto libro partem inquit Troadis in mediterraneo quæ uocatur Teutrania. Ex capite. xc. Ap̃. pap̃i.

Alioqꝫ motu terræ stagnum emersisse. Legendũ putauit Statinam Domitius ex Papinio in syluis: Aenariæqꝫ lacus medicos statinasqꝫ renatas. Ex eodem. xc.

Euboeæ athlãté. Legendũ Atalãté: ea Strabone ac Stephão. meminit & Thucydides & Seneca. Idqꝫ circa Peloponnesiaci belli tempus accidisse referunt. Et ĩfra capite. xcii Leucada: anthirrhum) Scriberem Antirrhium: eodé enim fere mari est quo Leucas dictũ: quia Rhio aduersum est: Plinius libro quarto. Nam de Leucade olim continenti annexa Strabo quoqꝫ. Ex capite. xci. Antirrhium

Pernem mileto). Scribendũ Prienem ex Strabone: qui ait Prienem urbem maritimã ĩuectu Meandri fluminis inter ipsam Miletumqꝫ labentis mediterraneã esse factam: Nam perne in Thracia erat Stephano contra Thasum insulam. Ex capite. xciii.

Galanies). Vetus lectio Gamales: Tranquillus in Tito: Thraciam inquit & Gamalé urbes ualidissimas Iudææ in potestaté redegit. alioquin nõ Thraciã sed Tarichiã scribendũ. De utraqꝫ Plinius lib. v. Iosephus: Syriæ inquit habitatio quædã fuit Gamele. Ex capite. xciiii. Gamale

Ex insula æaea). Vetus lectio Cea. Plinius id quarto libro expressit: Insulæ inquit Ceæ quattuor fere partibus quæ ad Bœotiã uergebant eodé mari deuoratis. Ex capite. xcvii.

In lydia quæ uocantur calaminæ nõ uentis solum sed etiam contis uel quolibet impupsæ) Vetus lectio: sed etiã contis quo libeat impulsæ. Porro in Lycia Calminas aquas reperio a fonte qué Calmin Stephanus: alii Calænon: alii Calæmon: alii Calbin uocant. affinitas autem uel regionũ uel nominis facit ut modo in Lydia modo in Lycia prodant̃. Seneca: Sunt inquit lapides multi pumicosi & leues ex qbus quæ cõstant insulæ in Lydia natant: auctore Theophrasto: Ita enĩ lego non ut scriptũ est In India: sequitur enĩ: Ad Cutyliam inquit natantem insulam uado. De quibus aquis Plinius hoc ipso capite: Fluctuant inquit in Statoniensi & Vadimonis lacu & ad Cutylias aquas opaca sylua. Castigãda sunt & Senecæ corrupta eodé loco id est tertio naturalium quæstionũ libro uerba: Ad Cutyliã inqt natanté insulã uado in alia in Vadosis lacu uehitur lacus in statione Nili est. non enĩ in Vadosis lacu: sed in Vadimonis lacu. Ité non lacus instatione Nili sed alia in lacu Statoniensi lego. De Statonensi uero præfectura siue agro Vitruuius: Strabo: & multis locis Plinius: Nã de Vadimonis lacu & Plinius Cæcilius Epistolarũ libro nono ad Gallũ: ut post dicemus. Ex capite. xcviii. Lacus Vadimonis Ap̃. Senecã

Iuxta narpasa oppidũ asiæ). Lego Harpasa ex uetustis codicibus & Plinio in terra Caria quinto libro: Harpasa inquit apposita fluuio Harpaso. Idem & apud scriptores græcos uocabulum.

Ex eodem. xcviii.

Circa afon troadis).Scribendum per duplex.s.nã per unum in Creta eſt Aſos ut ĩquit Stephanus ubi uetuſtiſſimũ Iouis Aſii delubrum.De hoc autem lapide Sarcophago & alibi nobis hoc opere diſſerendum eſt.

Ex eodem.xcviii.

In agro Harpauo)·Legendum Arpano:de quo in regione tertia Italiæ Plinius.

Ex capite.xcix.

Attollentes ſe cum ea & mundo intumeſcentes).Legendum ex uetuſtis codicibus: Attolente ſecũ ea mundo intumeſcentes:id eſt mundo Solem & Lunã ſecũ attolẽte circũactu ſuo:fit ut maria tumeſcant·Plinius ſupra:Attolluntur inquit a mundo ſydera rapiunturq; in occaſum.Et paulo infra. Pa

I ſomerinæ
Cericæ

ribus tamẽ interuallis reciprocis).Legendũ reciproci:hoc eſt æſtus ipſi.& infra: Sed ab æquinoctialibus)·Legendũ Sed æquinoctialibus.Sunt enim horarum duo genera æquinoctiales:quæ a græcis Iſomerinæ uocant̃:& tẽporales ſiue quod idem eſt uulgares quas illi Cæricas appellant auctore Ptolomeo:Theone:cæteris.

Ex capite.ci.

Circa meſſanam & milyas).Scribendum Mylas ex uetuſtis codicibus & Plinio in ſitu Siciliæ.Seneca quarto naturaliũ queſtionũ uolumine:Circa Meſſanã inquit & Mylas fimo quidã ſimile mare profert:feruetq; & æſtuat nõ ſine colore fædo.unde illic Stabulari Solis boues fabula ẽ.quæ uerba

Ap̃ Senecã

Plinius hac parte mutuatus cernit̃:quanq̃ in Seneca deprauatum fæde locum eũ reſtitui.Huius rei meminit & in Phedone Plato·

Ex capite.cvi·

Nec in armeniæ maioris aretiſſo).Plinius libro ſexto:Tigris inquit influit in lacum Aretiſſam oĩa illata pondera ſuſtinentẽ.Solinus Arethuſam uocat eũ Strabo Arſenem & Thopitin ſecutus Eratoſthenem.Plinius diuerſum ab Aretiſſa Thopitin exiſtimat:nata cõfuſſo ꝙ utrũq; ſtagnum Tigris amnis trãſuectus ĩ cũiculos ſpecuſq; mergit̃·Dionyſius poeta nõ Thopitĩ:ſed Thõitin.

Ex eodẽ capite.cvi.

inus
Orit pinius
C

Eraſinus in agnolica).Legendum in Argolica ex Plinio & cæteris ſcriptoribus:nã & Seneca hunc uerſum protulit Hic modo cũ bibitur tacito modo gurgite lapſus Reddit̃ argolicis ĩgens eraſinus in undis·Papinius:Ruit agmĩe facto Inachus & gelidas ſurgẽs eraſinus ad arctos.Hic & Arſinus quoq; dicebat̃ & in Arcadia ubi ortum habet Stymphalus·ſunt & Eraſini quoq; in Peloponneſo alii Strabo auctor.& inſra. In flumine ſilero)· Scribendum ſilari ex Strabone: Plinio cæteris.

Ad uetulonis in etruria nõ procul amari piſces).Vetuſti codices ad Vetulonios.nã & Vetuloniũ & Vetuloniã uocari locum eũ dicemus ſequẽti libro:Nũc illud teſtari uolumus eas aquas a nonnullis

Lacus
Vadimonis
Pli.in
Epiſtolis

modo credi eſſe quæ nũc ad Viterbium medicinæ uſu celebrãt̃:cũ ꝙ & piſces ibi ſint & uiculus hodieq; Vetulõius uocet̃:tum ꝙ Ameria nõ procul dicat̃ locus:ut ꝙ hic Amari legit̃ ſcribẽdũ ſit Ameria.Mouent̃ & Plinii Cæcilii quadã Epiſtola qui lacum Vadimõis ĩ quo fluctuãt ĩſulæ prædiis Amerinis ſubiectũ ſcribit.Exegerat inqt ſocer meus ut amerina ſua peædia inſpicerẽ. hæc pambulãti mihi oſtendit̃ ſubiacens lacus noĩe Vadimonis.in hodiernũ quoq; diem riuulus ibi ſeruat̃ nomĩe ameria.Vadimonis lacũ intelligũt qui eodẽ agro Viterbiẽſi feruet ſcatetq; ſulphureis aquis.Mihi de Ve

Vutulonius
Lacus

tulonio dubiũ eſt propterea ꝙ ex menſura Ptolomæi diſtat urbe Roma Vetuloniũ partibus duabus ſemis fere:qđ efficit ſtadia plus minus·Mccl.per lõgitudinẽ nõ cõputato meridianæ partis ꝑpe uniꝰ diſcrimĩe·Niſi quis alterũ ab illo Vetuloniũ uideri cupiat:differẽtiã quoq; illã cõſtituat ab illo Ptolomæi Vetulonio Vetuloniẽſes:ab hoc Vetulonios deduci.

Ex eodẽ capite.cvi.

Cephiſus ex eodẽ lacu profluens rurſus nigras penitus). Aut diſtinguendũ eſt ut cũ ſequenti colo

Leucophæa

nectas hoc modo:Rurſus nigras penitus ruffaſq; iuxta Ilium Xanthus Ex Vitruuio: In campis inquit Troianis proxime flumẽ armẽta ruffa & pecora leucophæa naſcunt̃.Eſt autẽ Leucophæon fuſcũ ac nigrũ pene:ut fortaſſe hic nõ Penitus ſcribendũ ſit ſed pene·Aut ſic:Rurſuſq; nigras peneus ex Seneca tertio naturaliũ quæſtionũ uolumine:ſi lana inquit opus fuerit nigra puellis paratus gratuitus infector eſt ad Peneũ gregem appellunt.Cuſtodiunt hoc & aliq̃multi manu ſcripti codices.

Ex eodem capite.cvi.

Partio Iouis
Ortus
Liberi

Mutianus ter conſul credit dioſtedoſia uocatur)·In quibuſdam exẽplaribus inuenio Dios Tecoſia quaſi dios tecnoſis hoc eſt Iouis partio & Lucina:quoniã Liberũ patrẽ in cuius tẽplo fons ille fuerat femore Iouis æditum fabulæ demõſtrãt:niſi quis cũ ſequẽti iungat ut id fontis nomẽ ſit quẽ in Arcadia Stygos Hydor uocari tradit Vitruuius· Strabo quoq; περι φερεομ δε εστι και το καλουμεμομ στυγοσ υδωρ λιβαδιομ ολεθριου υδατοσ:de quo mox ſubiiciã.

Ex eodẽ cap.cvi.

Iuxta nonacrinã arcadiæ ſtyx)·Lego iuxta Nonacrin.Seneca eodem quo ſupra libro:Circa Nonacrin in arcadia inquit Styx appellata ab incolis aduenas fallit quia nõ facie non colore ſuſpecta ẽ· Plinius uolumine primo ac trigeſimo:Quædã inquit etiam blãdiunt̃ aſpectu ut ad Nonacrin Arcadiæ.

Nonacris
Styggo
Hydor

Vitruuius:eſt inqt in Arcadia Nonacris nomĩata quæ habet in mõtibus ſtillãtes e ſaxo frigidiſſin… humores.Hæc aũt aqua Stygos Hydor appellat̃ qua neq; argenteũ neq; æneũ neq; ferreũ uas poteſt ſubſiſtere ſed diſſilit ac diſſipat̃:cõſeruare aũt eã & cõtinere niſi mulina ungula põt.Quæ etiã memorat̃ inqt ab Antipatro in ꝓuinciã ubi erat Alexãder ꝑ Iollã filiũ platam eſſe & ab eo ea aqua Regem necatum.Præter morẽ noſtrũ latius euagati ſumus hac parte non ſine cõſilio: quia Stygẽ hanc mul

ti cum flumine Theſſalico quod ab Homero Stix appellatur confundunt: Plinius tres uidet Stygas
nouiſſe Arcadicam ad nonacrin: Achaicam ad Pheneum urbem Theſalicam ad Peneum amnem: de
qua & quodam loco Seneca: Pauſanias & Vitruuius Nonacria Regem Alexandrum Plinius Achaica
extinctum uidentur arbitrari Quintus Curtius Theſſalica: etiā ſi Macedonicā ipſe appellat. Fere ad
dubito eandem eſſe quæ nonacrin & quæ ad Pheneū Stygis aqua nominet. q̃ ſit autem Phenos No Phenos
nacridi propinqua docet Pauſanias: Epheneo inquit parte occidentis ab leua Clitoriū a dextera No-
nacris occurente Stygis aqua. Item auctor paulo inferius euidenter īdicat eandem eſſe hāc quæ mo
do ad Pheneū modo ad Nonacrin uocetur. hoc & hiſtoriæ pater confirmat Herodotus. de Theſali-
ca Lucāus. de Pheneatica Papinius. Nec illud aperuiſſe fraudi ſit uenenum aquæ huius in ungula mu
lina contineri dicere Vitruuium & Plinium uolumine trigeſimo: in Caballina Trogum & Pauſaniā Lucanus
in lumēti Curtium: Filiam Oceani Stygem fuiſſe: Pallantis coniugē: Heſiodus: Pirantis Linus e quo Papinius
uiperam ſit eni xa: fabulantur. aquam eam ad Nonacrin quōdam Ononacrin ab uxore Lycaonis ac
cepto noīe: tradūt ſtillare ex altiſſima crepidine ī ſubiectā petrā inde recta ī Crathim amnē defluere

Ex eodem cap. cvi

Lacus ſannaus). In Ptolomæo locus eſt Phrygiæ magnæ contributus qui ab ipſo uocat Synnaus: ī
Strabone tamen quādoq; Sannus: nam Synnada ut Plinius & Liuius appellāt unde marmor Synna Synnadicū
dicum quod & Docimites uocatur: de quo Papinius: Phrygiæ quam Symodos antro ipſe cruentauit Marmor
maculis lucentibus attys ciuitas & ipſa Phrygiæ maioris eſt: cæterum a Synnao ſiue Sannao multis Papinius
millibus remota.

Ex eodem. cvi.

Pluuia ſalinas aquas dulciores eſſe quam reliquas). Legendum uidetur: Pluuia ſalinas aqua dilutio
res eſſe q̃ reliqua. Vel ſic: Pluuias ſalinis aquas utiliores eſſe q̃ reliquas. Plinius libro. xxxi. Fit inqt ſal
uulgaris plurimuſq; in ſalinis affuſo mari non ſine aquæ dulcis riguis ſed himbre maxime iuuante.

Ex cap. cix.

Flagrat in phaſe lyciæ mons chimera). Legendum In Phaſelide mons chimera ex codicibus uetu-
ſtis. Scio quidem in Lycia Chimeram qui Plinium legerim dicentē in Lycia a promontorio eius op
pidum Semena mons Chimera noctibus flagrans Hepheſtium ciuitas & ipſa ſæpe flagrātibus iugis
Phaſelidem uero in Pāphylia eſſe. Sed cum idē auctor ita ſcribat: Vltima inquit eius oræ Phaſelis iū-
ctum ei mare Lyciū eſt nō uideo queādmodū explodi poſſit antiqua lectio de Phaſelide hac & Stra-
bo & cæteri: quā & Pharſalō quādoq; dictam refert Euſtathius. unde Theodectes ille formoſiſſimus
qui artes ſcripſerit & tragœdias. Liuius in belli Macedonici libro ſeptimo: In confinio inquit Lyciæ
& Pamphyliæ phaſelis eſt prominens penitus in altū conſpiciturq; prima terrarū Rhodū a Cilicia Phaſelis
petentibus.

Ex capite cx.

In ſalentino oppido natiam). Vetuſti codices Inatium. Quid ſi Egnatia ſiue ut Græci quādoq; Pro
nunciāt Ignatia in Salētinis pediculorū ſiue peucetiorū ut Græci appellāt gēte? Quid q; Ignatiæ no-
men ab ignibus uideri poteſt inditum: argumento miraculi quod hic refertur. Ex cap. cxi.

Octogintaquinq; milia ſexagintaocto milia paſſuum). Quanq̃ ipſi per ſe numeri qui hoc opere ha
bentur lucubratiunculam peculiarem deſiderant: quia tamen auſi quidā ſunt affirmare non paſſuū
ſed ſtadiorum milia hoc Capite ſcribendū eſſe: paucis docebo qui ſic emēdant aliquanto modeſtius
facturos fuiſſe ſi tacuiſſent. Nō eſt igitur erratum in uerbo Paſſuū ſed alia ratiōe ut liquebit. Propte
rea ſcribendū putamus: Octuagies quinquies centena ſeptuagintaocto milia paſſuū. Martianus Ca-
pella: Longitudo inquit ab extremis Indiæ ad Herculis columnas Gadibus ſacratas octuagies quin-
quies centena ſeptuagintaocto milia: ſicut inquit Artemidorus aſſeruit. Sed & ratio in promptu: illa
enim menſura computatiōe Græcorum efficit ſtadia fere ſexagintanouem milia. Quo quidē ſpatio
patere habitatum orbem ab oriente in occidentē hoc eſt per lōgitudinē teſtis eſt Strabo his uerbis:
ταδεγε μηκοσ περι επτα μυριαδασ λεγεται τουτο δε εστιν αποδυσεωσ επι τασ ανατολασ
το αποτων ακρον τησ ιβηριασ επιτα ακρατησ ινδικησ: hoc eſt ſeptuaginta milia ſtadiorum eſſe
ab India ad extremā Hiſpaniæ orā. Item alibi hoc ipſum nec ſemel: Non me preterit recentiores Pli
nio auctores eſſe qui longitudinem hanc ampliorem faciant: ſed Artemidori ſe non Ptolomæi aut
Macrobii recitare ait ſententiam.

Ex eodem. cxi.

Nonagintaocto milia decem & octo). Martianus ex Iſidoro nonagies octies & decem & octo mi
lia: ut poſt uerbum octies repetita intelligas cētena ut prædixi: nec ad ſtadiorum ſed ad paſſuum mē-
ſuram conferas. Et infra. Octingenta milia nonaginta unum). Martianus: Huic īquit dimenſioni
Artemidorus adiecit quicquid a Gadibus ꝑ currit: nā pertſphenis id eſt cunei frontē circuitu ꝓmō-
torii ad aliud finale promō toriū quod Artabrum nominatur procedere terram dicit in nōgenta no
naginta unum milia. utra lectio uerior arbitrio nauigantiū conſtet. Et infra. Quinquagintaquinq; Artabrum
milia paſſuum decem & nouem). Vetus lectio itemq; Martianus: Quinquagies bis quindecim. Et ī
fra. Sardiniæ triginta quatuor). Martianus: Tricies quater quinquaginta milia. Et infra ſtatim:
Deinde gades duodecim milia quinquaginta). Martianus: quadragies bis quinquaginta milia. Mē

Locus Martiani Locus Ptolomæi

dosum in Martiano locum hūc uideri faciūt Ptolomæus Strabo Plinius sequenti libro. Ptolomæus
A freto inquit Herculeo ad Calarim Sardiniæ(ita.n.scribendum est nō Calariū partes uigintiq̄nq̄
intercedūt circuli signiferi hoc est fere quatuordecies centena & quinquaginta milia passuū.atq̄ ita
plane scribendū hoc loco arbitror:nec supputatio Strabonis magnopere discordat·De hoc & ī Sar/
dinia dicendū.Quod aūt sequitur. Quæ mensura uniuersa ab eo mari efficit nonagintaocto milia
passuū sexagitanouem). Martianus:Quæ mensura inquit uniuersa ab eo mari efficit octogies quin
quies septuagintaocto milia.Idem fere habent & pliniani manu scripti codices ut cū superiore Arte
midori numero summa cōsentiat·Sed dubiū:facit quod ex particularibus quæ mox positæ sunt mē/
suris non hæc sed multo maior sūma contrahit̄:ut ad illā Isidori propius accedat quinonagies octies
centena milia passuum & decē & octo longitudinē habitati orbis reddidit:ut ante dictum est.Et īfra
Ad euphratem quinquaginta milia passuum.xxi).Legendum ex Martiani ratione:quinquagies cē
tena milia passuum·xxi·quæ quidem mensura nō multū a subductione Ptolomæi distat tradentis ab
Seribus ad Euphratem partes zodiaci centum quinq̄ addito unius quadrante comprehendi.Et īfra
Illibrium)·Lego Illiberim:ita·n.prouinciæ Narbonensis oppidum appellat̄ Plinio Pomponio Stra/
boni cæteris.Item ·Artemidori ratiōe nonaginta efficit Sexaginta nouē).Martianus : Omnis hæc
inquit mēsura testāte Artēidoro habet milia octuagies sexies cētena octogintaquinq̄· Vetus quoq̄
lectio fere cū Martiano cōgruit:sed fides sit penes circinū ac puluisculū. Ex eodem:cxi.
Latitudo quinquagintaquatuor milium sexagintaduo)·Martianus:Latitudo inquit habitabilis ter
ræ dimidio pene minor q̄ lōgitudo:etenim colligitur in quinquagies quater cētena sexagītaduo mi
lia.Et infra. Alexandriam duodecim milia quinquaginta).Legendum est ad formam superiorum
hoc est duodecies cētena milia quinquaginta uel aliquid huiusmodi quod ex Strabonis tertio libro
colligas·Et infra· Compendiis breuior fieri potest.lxxxix·M).Martianus milia sexcenta septuagin
taocto.Et infra Isidorus adiecit·xii.M.L.Martianus. Sed adiecit inqt Isidorus duodecies cētena quī/
quaginta milia: Fx cap.ultimo Secundi libri.
Melius hic fuit)·Codices uetusti Cydnius nō Melius:etiā si Melius ab insula Melo dicitur:ut Dia
goras ille in comœdia male audiens ob impietatem de Cythno insula cyclade·Itemq̄ de Cydno am
ne Ciliciæ & altero Bithynniæ Stephanus.Itē de Cydna Lyciæ Ptolomæus:De Cydna uero mace/
doniæ quam & Pydnam uocari putant Theagenes.

Castigationes Plinianæ ex libro tertio Hermolaii Barbari aquileiensis.P.

Ex præfatione Libri tertii·

Vodecim milia passuum)·Lego quindecim nō duodecim ex Solino Martiano & manu
scriptis exemplaribus.Item Strabone qui ait.cxx.stadia in longitudinē patere has fauces

d

Ex cap.primo.

Mox a fine tirgitano citerior).Vetusti codices Virgitano·Pomponius Mela Virgitāo
Oppidum inquit Virgi in sinum quem Virgitanū uocant Ptolomæus Vrcitano:Prima ī
quit citerioris Hispaniæ ciuitas in littore Vrci appellatur.Martianus quoq̄:Ab Vrcitano inqt fine
Vrci Murgis citerior meat.Meminit & Antoninus Pius in suo Itinere·Plinius:Post Bæticā inquit oppidaoræ pxi
ma Vrci.Fuit & Murgis & Murgirana prope regio·Plinius:Murgis inquit finis Bæticæ·Itē longitu
do inquit Bæticæ a Murgi maritima ora.de Murgi Ptolomæus quoq̄:sed inter mediterrāea Turdu
lorum gentis nō procul tamen littore·Paulo infra. Aminitano agro).Legendum ex uetustis codici
bus & Plinio inferius Laminitāo:nam & Laminiū in ea terra uocatur oppidum auctore Ptolomæo
& Antonino:qui ab eo loco ad caput Anæ fluminis.vii.M.P· distare tradit. Ex eodem primo·
Oretanis iugis carpētanisq̄).Recta lectio Carpetanis Straboni μετα δε ωρηταμουσ καρπητηταμοι

Ex eodem primo.

Astisitanus).Lege Astigitanus ex Ptolomæo & Mela Pomponio:Clarissimæ inquit in Bætica astigi
hispalis corduba:Idem uetusti codices & Plinius quoq̄ haud ita multo post.

Ex eodem primo:

Oppida omnia numero.clxxii)·Vetus lectio·clxxv·Itēq̄ Martianus Capella:q̄q̄ Strabo.cc.Et īfra
Coloniæ septem municipia.xviii· Codices antiqui:Coloniæ nouē municipia octo:Ita enim·clxxv
fiunt omnia.Hoc non castigandi sed admonendi gratia posuimus:sicut illud. Latio sermone dictu
facilia).Omnes fere scripti manu habent Latiari nō latio:atq̄ ut defendi utrūq̄ possit:antiqua tamē
lectio ut sæpe testatus sum & testabor temere cōmutanda non est.nā & Latialis nō tamē sermo·sed
Iupiter Latialis Iupiter dicitur & residens celsa latialis Iupiter alba·De quo & in Miloniana Cicero:Sicut utiq̄ ferias
non Latiales Latiaresue sed Latinas dixeris aut Latias:ut quandoq̄ Macrobius.

Ex eodem primo.

Onoba Ossonoba asturiæ cognominatum).Ptolomæus Onoba Lusturia:ut necessariū sit in alterutro exē

plari deprauatam esse lectionem:quia porro statim sequitur. Interfluentes. luxia & uriū). Extimēt uolentes ecquid Lusturia quasi a duobus amnibus Luxia & Vrio cognominata uideri possit:Strabo ni quoq; Onoba nō Ossonoba uocať extra fretū.M.p.clxxv Appellat & Mela pomponius Onobā iidem auctores alteram haberi tradunt Onobam i n Bætica non procul Iunonis promontorio:nam Ossonaba Lusitanorum est Pomponio Ptolomæo Plinio. Ex eodem primo.

Interfluentes luxia & urium.harenæ montcs)·Lego Mariani mōtes ex Ptolomæo qui Marianos ibi montes nominat:& Vriū in mediterraneo tamen oppidum nonflumen.De Vria uero urbe Plinius hoc capite.Sunt qui Temarianum montem in Ptolomæo non Marianum legant.An toninns ī Betica montem Mariorum statuit:siue id montis siue oppidi sit uocabulum ab Italica·xviii: M.p. Ex eodem capite.

Marianum Mons

Littus cursense)·Vetusti codices curēse·pomponius Castellum inquit Cora in littore:nam Curson urbem Ptolomæus quidem nominat:sed in medirerraneo bæticæ constituit: Infra quoq; Portus uesippo).Mela & Ptolomæus Bæsippo· Ex eodem primo.

Carteia cartesos a græcis dicta)·Scribendū.Tartesos non Cartesos:unde Tartesiacus: auctores Strabo Ptolomæus Dionysius pomponius. Ex eodem primo.

Tartesiacus

Salduba oppidum uel malacha). Legendum Salduba oppidum suel Malaca · Ptolomæus auctor. Meminit & Pōpōius & iter Antonini suel oppidi.Strabo Malacuas etiam plurali numero ꝓnūtiat Ex eodem primo.

Sexabdera)·Legendum sexi & Abdera Ptolomæus auctor.itē strabo qui Hexitana salsamēta hoc est Sexitana cōmēdauit.In Pōponio deprauate legitur Extraderas pro Hexi & Abdera:&.n.ut roq; modo recte dici uideo sexi & Hexi.Plinius tamen sexi & Sexitanos pisces secūdo & trigesimo uolumine.Idemq; Athenæus:de Abdera Hispaniæ Artemidorus quoq;:nā & in Thracia est eodem nomine ut ait Stephanus patria Democriti· Ex eodem primo

Sexitana Salsamenta Locus Pomponii

Siliberi quod liberini).Ptolomæus Iliberi aut Elliberi non S illiberi·Et paulo ante. Vrgao).Iter Antōini Pii Virgao·Est autem Iliberi ut fere credi uideo:quæ nūc Granata dicitur longe clarissima urbium occidētis:erepta mauritanis regibus hoc ipso quo hæc prodebam anno auspiciis Regū Hispaniæ. Ex eodem primo·

I liberi nūc Granata

Illiryco osca).Legendum Illurco & Osca:nam Ilurgis siue ut Polybius illurgia hæc uidetur esse quā Iliturgi Plinius hoc loco & Antoninus appellāt·Castigandus in Strabone locus Oisca pro Osca ī citeriore quidem Hispania·Sed ut idētidē moneri quemq; uolumus eiusdem multa nominis oppida fuere. Ex eodem primo·

Locus Strab.

Castra uaria)·& paulo post.Escua:Vetusti codices Vinaria nō Varia.Ptolomæus Esbua nō Escua A Varo tamen aliquo uaria dici potuisse nihil prohibet:aut si recte hic Escua in Ptolomæo pperam Et infra· Succabon uditanum tuati,uetus obuia bastetaniæ)·Antiqua lectio fortasse sincerior.Sucubo Nuditanum Tuati uetus omnia Bastetaniæ.Alioquin & oppidi nomen est obuia frequens ī Hispania ut fere non mutandum censeam·De Succubitano municipio.I·Capitolinus unde Antoninus cæsar philosophus. Ex eodem primo.

Saciaritaliū onuba).Vetusti codices.Facili Martialiū.Lcgo Sacili ex Ptolomæo:ita urbē ī Beticæ mediterraneo uocante.Itē onobā nō onubā:ut supra dixius. Ex eodem primo.

Oppida carbulo decio).Vetus lectio Detūa nō Decūo:Ptolomæus Detūda. Ex ecdē primo.

Ilipa cognomine ila italica).Vetus lectio:Ilipa cognomine Ilpa Italica.Ptolomæus:Illipa cognomine magna:deide Italica cæsaris Hadriani patria:ut duo sint oppida quod & Strabo existimat:& Antonius.I.M.p.ab Ilipa:Alioquin & de Ilipula minore Plinius haud multo post:nam & Ilipula maior ē Ptolomæo quoq; idem auctor quam Plinius uocari tradit Asidā ipse scribit Asylā·Et infra. Qua lusitaniam attingunt & hispalensis conuentus).Copula & demať necesse est ut intellectus cōstet.uerbum autem Turdulos ad sequentem sensum pertinet. Ex eodem primo.

I lipa

Sacris lingua oppidorum uocabulis sacris quæ cognominibus in bætica distinguntur)·Verbum Sacris secundo loco repetitum ī uetustis exemplaribus nō cernitur.est aūt sensus:iccirco uideri celticos e celtiberia profectos in ipsa consedisse Bætica:quod & Strabo meminit.quoniam oppidis eorum uocabula sunt eadem quæ celtiberorum.hæc aūt cognomentis ī Betica distinctionis gratia receptis a Celtiberorum urbibus separantur. Ex eodem primo.

Serica(.& paulo infra.Contributæ.Ptolomæus.Seria:& contributa. Ex eodem primo.

Alpesa sepone(erippo).Scribendum Sisepone:non Sepone:nam Sisepones duas fuisse testis est Strabo:ut paulopost indicabitur. Ex eodem primo.

Sisepones

Lacimurge).Et paulo inferius:A cimbro·Ptolomæus Laconimurgi & Acinippo.fuisse autem lacones in hac parte quosdam auctor est Strabo Plinius quoq; supra oppidum Bæticæ cognominari tradit Laconium.Ptolomæus quidem hanc in Lusitania reddidit.Sed alteram in Beturia cognominem haberi ut in aliis plerisq; manifestum est nihil mirū.Illud in transcursu libentissime notauerim:nō

procul Laconimurgi Lusitanorum oppido Laceã urbem a Ptolomæo poni: Tago flumini adiunctã cuius in Strabone fiat mentio: sed tam corrupta lectione ut interpres græcũ uerbũ ita ut erat mẽdo sissimũ appinxerit αραχυσισ ταγου μια επιπλειουσ τετρακοσιουσ σταδιουσ απο του λεχθεντοσ πυργου καθηρυδρευονται ει ωου λακεια. Itaq; scribendum est οπου λακεια: ut si sensus: aqri solitos indigenas ubi nunc est urbs Lacea queq; dicitur & Lancia: ut quarto libro monstrabitur.

Locus Strabonis

Ex eodem primo.

Mirobicam regiones osintiadis iseponẽ). Legendum siseponem ex Ptolomæo Straboneq;. Hic & sisepões duas facit nouam & ueterem. De Metallo siue miniario sisaponensi Plinius hoc opere duobus locis.

Ex eodem primo

Carrissa cognomine aurelia urigia). Ptolomæus hac parte Bætice Carissam & Vrium: nõ Vrigiã appellat habent & nonuulli codices Vriam: de Vrio amne iter initia dictum est: a quo & urbi nomẽ fortasse. Hanc autem esse putant quam Strabo uocat Ortam quæ nomen quoq; Oretanis dederit.

Ex eodem primo.

Barbes ulula ciprobassis pgallet). Vetus fere lectio Barbesula laccippo bæsippo callet nã & bæsippo & lacippo. his ipsis quoq; locis a Ptolomæo nominãtur: atq; ut bæsippo altera sic & barbesula potest altera fuisse: ac Callet ut Plinius supra hoc capite.

Barbesula

Ex eodem primo.

Oleatro). Ptolomæus & Põponius & Antõinus & uetusti codices Oleastro: sed tamẽ Strabo Oleatro utiq; Hispania citeriore: sunt. n. bæticis cognomines in ea terra multis locis urbes.

Ex eodem primo.

Lisculasa gontiasa). Ptolomæus saguntia. Plinius quoq; infra multis locis in Hispania saguntiæ nomen esse tradit: in Strabone sarguntia corrigendum est.

Locus Stra.

Ex capite primo & secundo.

CCCCLXV). Codices antiqui. ccccl xx. Martianus. cccclxxv. Item sequenti capite CCXXXVI Martianus. ccxxiiii. Nos hæc & alia huiusmodi non tam mutandi q̃ conferrendi collidendiq; proposito commemoramus.

Ex capite secundo.

Præterea aliud aliunde exordium mensuræ est & alia meatus). Antiqua lectio: Mensura est & alia meatus: id est alium numerum passuũ alia uia metientibus existere: si p diuerticula maiorem: si per compẽdia & æque semper meante cursu quod græci ευθυωριαν uocant: breuiorem.

Ex cap. tertio

Accedunt insulæ quarũ mentione sepositæ ciuitates prouĩcia ipsa præter contributas aliis. ccxciii continet oppida). Legendum puto Accedunt insulæ quarum mentione seposita præter ciuitates cõtributas aliis prouincia ipsa. ccxciii. & reliqua. Martianus Ciuitates inquit præter insulas atq; aliis cõtributas. ccxciiii. tota complexione dinumerat.

Ex eodem tertio.

Conuentum lucrensem). Plinius Lucensem hoc ipso capite ac sequẽti libro. nam & Ptolomæus Lucensios sicut Bræcarios qui a Plinio Bracari dicunt: quod & in antiquis exẽplaribus aspicias. In Martiano tamen & Lucrensem & Bracarum conuentus legas. Antoninus quoq; ac uetusti Lapides.

Ex eodem tertio.

Vrci ascriptũq; bæticæ barea regio mauritania.) Lego Mauitania ex Ptolomæo & uetustis codicibus. De Vrci dictum est supra.

Ex eodem tertio.

Regio idetania). Ptolomæus Edetania: Silius Edetana cohors quam sucro rigentibus undis. etiam si deprauate in eo Sedentana legitur. Strabo tamen quandoq; σιδητηρουσ de quo & post.

Locus Silii

Ex eodem tertio.

Flumen turium). Codices Romani Flumẽ Durias. Pomponius quoq; proximũ Valentiæ amnẽ Duriam appellat: Cicero in oratione pro Cornelio Balbo Carthaginem inquit profectũ esse acerrimisq; illis præliis. Sucronensi Durensiq; interfuisse. Salustius tamẽ Turiã: Castra inquit hostiũ apud Sucronem capta & præliũ apud flumẽ Turiã & dux hostium. C. Herennius cũ exercitu & urbẽ Valẽtia deleti. Idem quarto historiarum Inter leuã mœniũ dextrũ flumẽ Turia quod Valẽtiã paruo interuallo præter fluit. Claudianus Floribus & roseis formosus Turia ripis. Grãmatici Formosũ legerẽt q; unũ amniũ Turia neutro genere pferri putẽt: Aurelius Augustinus auctor Priscianusq; uti ne hũc quoq; prætereãm. Ptolomæus Turulim hac parte uocat amnẽ. Est & in Lusitania quoq; Durius quẽ Strabo Duriam multi Doriam appellãt. Silius Durium: Hinc certãt Pactole tibi Duriusq; Taguiq;.

Turia

Durius

Ex eodem tertio.

Saguntum ciuium romanorũ oppidum inde nobile). Scribẽdũ est Fide nobile: sumptũ a Põponio Saguntum inquit illam fide & rumnis inclytam.

Ex eodem tertio.

Regio cessetania). & infra. Lacetani. Ptolomæus cossetania: Sed & Tarracõe uetus marmor extãt in quo incisæ sunt hæ litteræ: Tarracõ urbs Cositanorum. Accetãi uero q̃si ab urbe Acci nominentẽ & quos Laletãos Plinius: ipse Leitãos. Itẽq; Strabo ut hi sint fortasse quos ĩ Mãliana Cicero mẽdose uti reor Electanos uocauit. Strabo tamẽ & ipse aliquãdo εληταρουσ fortasse pro Edetanos: de quibus paulopost. Martialis Laletanũ uinũ pro ignobili. Scio: & Lacetanos infra noiari: ut extimãdũ sit

Locus Ciceronis

Laletanum Vinum

ecquid ibi quoqꝫ ĩ eo uerbo ſit erratũ.illud monuerim iaccetanos eos a Strabone dici:nõ Lacetanos
Accetanoſue: ab Iacca urbe cuius hodie nomen durar:& Ptolomæus quoqꝫ mẽtionẽ facit.Compio
& Latetanos populos ĩ Hiſpania fuiſſe:quid ꝑuetus monumẽtũ docet his uerbis·Qui·Licinio Silua
no Graniano Flã·Aug·Prou.Hiſp· Citer.præfecto oræ maritimæ Latetanæ ꝓcuratori Augusti·C.
Terentius Philetus. Ex eodem tertio·

Betulo illuro flumẽ larnũ blãde fluens alba) Vetuſti codices·Blande flumẽ Albã:ut Blãda uocabu
lũ ſit oppidi.Põponius:Oppida inqt:Blãde:illuro:Betulo:Barchino.Ptolomæus quoqꝫ idẽ in quo ta Larnum
men nõ illuro ſed Dilluro legitur Quod autẽ Larnũ fluminis ſit nomẽ:innuit Plinius qui Larnenſes
inde:ut coniiciunt:appellat infra.Sũt qui Tarnũ legãt non Larnũ:ut qui nũc Tarderia uocetur auro
fertilis.Vetus lectio Arnũ:forte Earnũ:de quo poſt dicẽus·Nã Betuloni dediſſe nomẽ uidet̃ amnis
betulus aut cõtra:huius irrigatiõe brachinonẽſis ager lætiſſimus. Ez eodem tertio.

Salduba regionis reditaniæ).Scribendũ eſt Idetaniæ ſiue ut Ptolomeus & Silius & Plinius & codi
ces uetuſti Edetaniæ.ĩfra quoqꝫ· Sedetani) Scribẽdum Eſtetani:quoniã de populis ab·e.littera nõ
ab·s.incipientibus agatur.Supra quoqꝫ. Flumen ticher)·Pomponius mela Flumen Tichis Et infra
Caſcantenenſes).melius a Caſcanto Caſcantenſes·De Caſcanto Antoninus. Ptolomæus:antiqui
lapides. Ex eodem tertio.

Arocelitanos).Vetus lectio Arcocelitanos.Itemqꝫ Ptolomæus oppido Arcoceli : Antoninus ta
men Araceli·Et ſupra. Veſetaniæ·) Ptolomæus baſſetaniæ. Ex eodem tertio.

Carenſes cincienſes cortoenſes daminitanos·) Ptolomæus Carcenſes Cinnẽſes Cortenſes Dama
nitanos ab oppidis Carna Cinna Corta damania:habent & codices uetuſti Damanitanos.
Ex eodem tertio·

Iarnenſes Lurſenſes)·Scribẽdum forte ſit Earnenſes Illurenſes:etiã ſi Põponius Lurenſes· De flu
uio Earno ſiue larno & Illurone oppido ſuperius· monẽdi tamẽ ſumus noĩa populorũ hoc loco uel
deprauata eſſe uel tranſpoſita:nã cũ digeſti eſſe per elementa debeãt euidentiſſime cõfundũtur.Pro
inde ſiquis ita collocet larnenſes Illurenſes laſpenſes Iaccetanos Lubienſes diuinator quidem uideri
poterit.Cæterum & Iaſpis a Ptolomæo nominatur & Iacca:Item Lubica:& ab Antonio Lubia.nõ ca
ſtigo ſed caſtigaturis occaſionẽ præbeo·Poteſt & Iſpalucẽſes ab Iſpaluca ex eodẽ Antonino qui pro
pinqua tradit oppida Benearnũ Illuronem & Iſpalucã·Porro Benearnũ ab Earno uidetur deductum Beardum
hodieqꝫ Beardum uulgo dicitur. Ex eodem tertio·

Pompolonenſes).Ex Ptolomæo Strabone Antonino Pompælonẽſes:Aſtipulatur & monumẽtũ
uetus his uerbis:Sẽproniæ.L.F.Placidæ Põpælonenſi Flamenicæ cõſenſu concili.P.H.C.Cornelius
ualẽs maritus·S.P.F.Et infra paulo. Libiſoſcua).Ptolõæus Libiſoca.Iter Antonini Libiſoſca·diſtat Anas
autem a laminio in cuius agro flumen Anas oritur.xx.M.P· Ex eodem tertio·

Celeberrimi albanẽſes)Vetus lectio labanẽſes.Ptolõeus quoqꝫ labanã ĩ iis locis cõſtituit iteqꝫ Ala
bã ut Alabẽſes fortaſſe ꝓnũciãdũ ſit:præſertim cũ ab·a·littera ĩcipiẽt hic populi de labanẽſibus pau
lo poſt dicat̃ ĩ cõuẽtu Cluniẽſi.Antoninus Alabonẽſes ſed ab Alabone oppido nõ ꝓcul Cæſaraugu
ſta.Sũt·n·tres urbes ĩ Tarraconẽſi Alaba ala bona Labana Ptolomæus auctor. Ex eodẽ tertio·

Egeleſtani).Vetus lectio Geleſtani:Ptolomæus Steleſtani ab oppido Stelesta· Cæterũ Egeleſtãos
defendimus ex Srabone iteqꝫ Plinio uolumine primo ac trigeſimo·Et infra Lorcitanos) . Ptolomæ
us Ilorcitanos ſiue Ilorcuritanos Egeleſtanis uicinos ſtatuit.Et ĩfra· Eodem peleodeones).Vetus le
ctio:Iidem Peledones ſiue Palendones ex Ptolomeo. Ex eodẽ tertio.

Palatini) Scribendũ ex Strabone Mela Ptolomeo Antonino uetuſtis exẽplaribus Pallantini ab op Pallantia
pido Pallantia quæ in hodiernũ quoqꝫ ita nominatur tum alibi tum haud procul Nubi amne.Eſt &
flumẽ Pallantia in Valentino littore.& infra mox· Loccobrigenſes caucenſes.Scribendum ex Pto
lomæo Lacobricenſes ab oppido Lacobrica:nam Caucẽſes a Cauca dicuntur quanq̃ & caurẽſes ſũt
ſed a Caurio de utraqꝫ Ptolomæus.De caurẽſibus libro q̃rto Plinius·De Caucenſi urbe Antoninus
Paulo ĩfra. Virouesca).Ptolomeus Virdouesta ut in alterrutro ſit erratum Alioqui Antoninus cũ
Plinio Verouesca. Ex eodem tertio.

Horum ſex oppida ragũtia & ibixama).Scribendũ arbitror Sagũtia & Vxama ſeu Vixama ex Pto Saguntia
lomæo qui & geminas haberi eas tradit ꝑ hæc ferme loca·Eſt & in Bæturia ut prædiximus Sagũtia Vaxama
In Antonini Itinere Vaxama ſicut in monumẽtis marmoreis apud Setabin ſegontinẽſes a ſegontia
Et infra· Lacienſes)·Vetuſta lectio Lancienſes:de quibus libro quarto plura.Et infra· Leuanios)
Lego aut lebunos ex Ptolomæo aut leunos ex Plinii quarto uolumine In lucenſi eos conuentu ſtatu
entis. Ex eodem tertio.

Præter iaſos Bracaros iuballi celerni)·Ptolomæus Vibalos Celerinos Vibali ſiua bibali ab oppi Vibali
do dicuntur cui nomen foro Bibalo·habet & antiqua lectio Vibali nõ Iuballi· Ex eodẽ.iii.

Ad finẽ caſtulonis a pyreneo·d.c.vii.M·p.)Martiãus:Sexcẽta:ſeptuaginta milia. Vetuſti codices
Sexcenta ſeptem milia. Ex capite quarto.

Montibus gebbēna & urbibus)Legendū Gebbēna & Iuribus:siue ut Solinus & Martiāus Gebēna & Iura.Plinius libro quarto :Inter mōtes inquit Gebennā & Iuram.Cæsar quoq Iurā Strabo ιοραμ Ptolomæus Iurassum Errauere qui Eurasium pro Iurasso conuerterūt in Strabone:nam & sic uocat eum quandoq.

Ex eodem quarto.

Flumina technumuer nodubrū).Ex auctoribus & codicibus ātiquis facile cognoscit̄ hoc loco Te lin siue Tichim & Obrin ānes referri.Pōponius. Inde īqt est ora Sardonū flūina Telis & Tichis ubi accreuere p q̄ scæua.Idē secundū īqt bliteras Obris fluit.Ptolomæus Orobiū sed Strabo tamē Obr ī uicinus iis & Ruscino decurrit a quo nomē oppido.

Ex eodem quarto.

Oppida illisebre).Lego Illiberis ex Ptolomæo & Mela pōponio a flūine cognomine ut Straboni placet.& infra. Rubrensē lacū). Pōponius Rubresum. & īfra. Truentiam).Strabo Ptolomæus & uetusta exēplaria Druentiā.Et infra. Auaricorū).Vetusti codices & Pōponius Auaticorū. Et infra Promōtoriū zoa citharista.Ex Ptolomæo & Pōponio Promōtoriū nomīe citharista Itēq Antonino qui ab eo Masiliā usq nauigio.xxx.M.p. facit.

Ex eodem quarto.

Amnis siue argenteus).Legendū ex uetustis codicibus:Amnis in ea argēteus.In Ptolomæo quoq nomen fluuii est in huius ora littoris Argentius.

Ex eodem quarto.

Cemenos Gebennam

Varus ex alpium monte cemeno).Videtur quibusdam ex uetustis codicibus legendum Cema : quoniam Cemenos græci eos montes uocent: quos nostri Gebennā longe ab Alpibus sūmotos Cæsaris & Plinii ac Melæ testīonio.Accedere q his ipsis Alpibus sitū est oppidum Liguriæ cui Cemellio nomen est auctore Plinio.Sed cū & Cemeneleon id a Ptolomæo Antoninoq nominari cōstet q̄si a Cemeno monte uideri potest appellatū nō tamen qui sit Gebēna sed alius ei cognominis unde Varus defluat.Abesse Cemeneleon a Varo amne tradit Antoninus.vii.M.p.

Ex eodem quarto.

Locus Ptolomæi

Betterræ septumanorum. Strabo quidem & pomponius Blitere duobus locis Septumanorum inquit bliteræ.Item Secūdum inqt Bliteras Obris fluit.In Ptolomæo deprauate legitur Chæterræ:Antoninus tamen ac Stephanus Baeteræ.& infra. Salubiorū.Forte Salyorum ex Strabone q eos modo Salyes modo Salyos appellat.Ptolomæus & Stephanus quoq Salyes qui cum Romāis bellū gesserint.

Ex eodem quarto.

Carpencto racte

Vulgarum).Scribo Volcarum:ex Ptolomæo Strabōe Plinio Mela Pomponio Lucano Idem & ī Liuii tertiæ Decadis primo libro error Volgarū pro Volcarum.Quod aūt paulo post. Carbātorathe).Scribitur extat hodieq Sed Carpent oracte nominatur & Barbari galliarum sermōe uernaculo Carpentras.

Ex odem quarto.

Abatilia area).Et paulo post:Bellio Scribendum anatilia:unde anatilici Ptolomæo & Plinio.Item Aerea non area ex Strabone a situ loci dicta.Item cabellio non Bellio ex artemidoro Strabone Ptolomæo Antonino:

Ex eodem quarto.

Glarum & infra:Vasgo).Ptolomæus & codices uetusti glanum & Vasio.Itemq antōinus Glanatenses & Vasionenses.

Ex eodem quarto.

Atascodinitarii cononienses).Vetus lectio Tascodunitani ab oppido Tascoduno:alioqui a littera .t.uerbum hoc incipiat oportet:nam & sequenti error idem Tarascondunum siue qđ idem est Tarasconem Ptolomæus quoq nominat.

Ex eodem quarto.

Aremicorum nemausum) Ptolomæus Pomponius & uetusti codices Arecomicorū.Strabo quoq αρικομικωμ μητροπολισ ρεμαυσοσ

Ex eodem quarto.

Aguntici

Aganticos).Ptolomæus & Antoninus Auanticos ab oppido auātico Heluetiorū:siue ut Marcellinus grais penninisue iugis.Sunt & aguntici ab agunto urbe sed longe ab iis remota quippe q̄ pānoniæ uicinam & Plinius & Ptolomæus & Antōinus quoq faciant & infra. Oppidū dina).Ptolomæus & codices antiqui dinia. Itemq Diniēses Antoninus:& īfra. Bodiūtios).Cur Ebrodiuntios seu Ebrodunenses scriptū putari possit:dicemus.capite.xix.

Ex eodem quarto.

Longitudinem.cccclxx.M.p.Martianus.ccclxx.M.p.Item Latitudinē.cclxviii.Martianus & uetusti codices.ccxlviii.Cæterū siquis rationē ex Ptolomæi præceptis ineat:ppior uero fuerit lōgitudo cccclxx.q̄.ccclxx qppe cū in decem fere zodiaci partes ea puincia Ptolomæo per longitudinem attineat singulis uero partibus quingenta plus minus stadia respondeant eodē Martiano auctore q & Ptolomæum sequi profitetur.

Ex capite quinto.

Amphycirtos

A medio excursu cyntos uocatur.Legendū quibusdā uidetur Cyrtos hoc est curuata lunæ modo: sequitur.n.per sinus lunatos duo cornua emittens:nam & luna dicit̄ amphicyrtos cū in solis triq̄tro semiambitur orbe:Sed Cocinthum lego auctore Plinio qui ait Cocinthum quod esse lōgissimū Italiæ promontorium aliqui existimāt.Item Polybius uolumine secundo promontorium Italiæ Cocinthū uocari tradit ab indigenis quod meridianā plagā spectans Ioniū & Siculū mare discriminat. Et īfra. Equæ cursu meante):Scribēdū est æq ut sit qđ græci dicūt ευθυωριαμ hoc ē nō p diuerticula itinerū quæ obiectu mōtiū & īteruētu cōualliū aut fluminū flexu plerūq necessaria sunt sed in directū

acta mēſura ut Prædiximus:& infra: Mediā atq; ferme circa urbē.Lego Mediæ ut Italiæ longitu-
dinem ſubaudias Ex eodem quinto
A caſtro nouo adriatici maris alpium).Lego Alſium·ex Ptolomæo Plinio ac Silio:Necnō argoli-
co dilectum littus aleſo Alſium·Strabo īter hoſtia Tyberina & Pyrgos ſitū eſt īqt Alſiū cū hæc ꝑde
rem quæſitū eſt a me quid illa ſibi uerba Plinii hac parte uelīt Italiā īcedere īter ſextā horā primāq;
brūalē Reſpondi ſignificare inter meridiem & hibernum ſolis ortū hoc eſt uētū uulturnū·Strabo
και τοι φασιν ακραν ειναι τριγωνον εγκει μερην προς νοτον και χει μεριμασ ανατολασ Sexta
uero diei hora idcirco ad meridiem pertinet ꝙ apud ueteres ſolaria in horas tam noctis q̄ diei tem
porales nō æquinoctiales diuiſa ꝓponebant:ita ſinguli dies noctesq; horis cōtinebant duodecim: & Solaria
qđ ſequēs eſt meridiē hora diei ſexta deſignabat.ob id & uulgares horæ noīabant quas græci Cæri Cericæ
cas:id eſt tēporales ut ſupra diximus uocabant· Ex eodem quinto. horæ
Populiq; ī alpinis).Legēdū Inalpini:quod uerbū apud auctores præcipue uero Pliniū uel frequēs
eſt.& infra· Vediantiorū).Ptolomæus Vendiatiorum.& infra. Gemellio)·Antoninus & Ptolo-
mæus Cemeneliō a Cemeno Alpiū mōte:a quo Varus āmis ī Narbonēſem uerſus delabitur ut ī ea Varus
regione diximus.Eiuſdē Antonini codex prouinciæ inqt maritimarū alpiū uocate:fuit & Vētiū &
Cemenelium·Idem & Ptolomæus tradit fere. Ex eodem quinto·
Salui deceates moxubii).Scribēdum Salyi deceates oxybii:auctor Polybius·& ſecutus eum Strabo
πολυβιοσ δε προστιθησι τοισ δυοφυλοισ των λιγυων τοτε των οξυβιων και το τον δεκιητων
Nec multo poſt καλουσι δε τουσ σαλυασ οι μεν παλαιοι των ελληνων λιγυασ. Ex eodē q̄nto
Citrauene).Legēdū Citra cum ex uetuſtis codicibus cū ꝙ de Liguribus qui trans Alpes ſunt diſſe
ruit ut nūc de iis qui citra ſunt loquat:nā duo eſſe Ligurū genera cis Alpes & ultra teſtes ſunt Liuius Duo genera
Strabo Plinius. Ex eodem quinto· Ly. ligurum
Citrauene meſturi ſotibagiēnni).Lectio uetus fere Citra ueneni & caturgios orti Vagēi. Plinius
hoc libro:Inter alpias gētes finitimi īqt ceutrōes & cottianæ ciuitates & caturigibus orti Vagēi Li
gures:ita.n. locū eū qui & mēdoſus erat & legimus.Porro caturiges a Strabōe ceutrōibus uicini ſta
tuunt:caturgi a Ptolomæo noīati:ſed hæc in capitulū.xix.ſeruemus.De Vagenis Silius:Tū pernix li
gur & ſparſi per ſaxa Vageni. Ex eodem quinto· Vageni
Stati ellibi uelli).Vetus lectio Statyelli uibelli magelli:nā & aquæ Statyellorum dicunt paulo infe
rius a Plinio qui & ſtatiellas aquas in Liguria trigeſimo primo libro memorat.Sed & Strabo quoq;
etiā ſi corruptū ea parte locum interpres latinus ignoſcēdo errore tranſgreſſus eſt.τικινοσ εφη πο
ταμοσ συμβαλλων τω παδω και δερθων και ακουα ςατουελλα μικρον εν παροδω.Et paulo Locus Str.
Inferius idem Strabo:Via inquit ea quæ ab oppido Genua ducit Placentiā aquæ Statuellæ habentur
hinc ſe noſter Merula Statyellenſem nūcupat tibi natus ubi nūc Alexandria eſt ſita palearū cognoīe
Ex eodem quinto. Statuellenſis
induſria)·Lege Induſtria:Plinius hoc ipſo libro teſtis & Clau·Ptolomæus·& infra· A ſacrificiori- Merula
tu).Legendū A ſacrifico ritu hoc eſt απο του θυειν.Habent & codices uetuſti Sacrifico non Sacri-
ficio. Ex eodem quinto·
Auſerē & arnū).Strabo Aeſarē:nō Auſerē ut in alterutro ſit mendū. Ex eodem quinto.
Populorum æthruſcorū)·Lego Populoniū ex Strabone Ptolomæoq;. Populoniam Pomponius. Populonia
Plumbinum ſermo uernaculus· Ex eodem quinto. Plumbinum
Coſſa uolgentium).uetuſti codices Volcientiū a Volcis oppido iuxta Coſſam auctore Ptolomæo
qui & coſſas plurali numero uocauit quē admodū & quādoq; Strabo:nam & in Oenotria Italiæ ꝑte
ut Ait Stephanus:altera fuit Coſſa. Ex eodem quinto.
Agilla a pelaſgis conditoribus dictū alſium).Diſtinguere oportet ut Agylla nō ad Alſiū ſed ad ipm
Cære qđ Græci Cæreā uocāt referas·Strabo αγυλλα ωνομαζετο προτερον η νυν κερεια και λε
γεται πελασγων κτισμα.Meminit & Dionyſius & Pauſanias·De Alſio dictū eſt ſupra ubi mendo
ſe legebatur Alpium. Ex eodem quinto·
Alſiū phregne.Sribendū phregene·Strabo εν μεσω των πυργων και οστιασ το αλσιον και η φρε
γηνα:Silius Alſiū & obſeſſæ campo ſqualēte phregenæ.Antoninus·Ab urbe inquit fregenas mari.
xxviii·M·p'inde Alſium·ix·Sunt & phreginates in Latio de quibus īfra:nā & hoc aīaduertere opor phregene
tet multas in Aethruria ciuitates iis quæ ī latio referunt haberi cognōines ut Ferentinū:etiā ſi pto-
lomæus Ferētiū Strabo tamē Ferētinū utcunq; in Thuſcia Ferētini potius in latio Ferētinates dicā
tur:de qbus infra Plinius:ut in Stephano Ferētani & Ferētii nō tamē a Ferētio ferētinoue:ſed a ferē
to Sabinorū oppido aut Samnitū:de quo Halicarnaſſæus Dionyſius.xvii.hiſtoriarū uolumīe:ut hoc Ferentum
fortaſſe illud ſit de quo Valerius:habitabat inquit ſecūdo libro ī uilla ſua prope uicinū Sabinæ regio
nis Ferentū:etiā ſi corrupte fretū legit.nō ſū neſcius Eretū id a quibuſdā ſcribi ex Strabonæ Liuioq; Locus
nec improbo·Tibur inquit Strabo & Eretū uici potius q̄ oppida.Idē paulo poſt:Via·inquit Salaria ī Valerii
quā & Nomētana cōcidit:ibi Sabinorū uicus ſupra Tiberim ηρητον nomie. Antoninus quoq; ab ur

be iqt Eretũ distat.xviii.M.p. Dionysius Eretũ inqt Sabinorũ fuit oppidũ. Virgilius Ereti mãus omnis oliuiferæq; mutiscæ. De Mutiscis ĩ regiõe qrta disceptãdũ. porro Eretũ modo is uidet̃ locus esse qui mõs Eretũ: & corrupta uulgo dictiõe mõs rotũdus appellatur.

Eretum
Mons Rotundus

Ex eodem quinto.

Colonia rusellana saniensis). Ptolomæus & Cornelius Tacitus Senẽsis a Sena urbe ut qdã coniiciunt unde Pius pontifex. In festo quidẽ Sanates legimus uocatos qui supra & infra Romam habitauerunt quia cum defecissent a Romanis breui post redierunt in amicitiam quasi sanata mente. Cõmẽinit & Senæ urbis Polybius Straboq;: Sed pro Senogallia φαουεμτια δε και σημα προσ τωσα πι ποτοπο και ρουβικωμι ηδη συματτοισι τω αριμιμω: Silius Et Glanis & Rubico & Senonum de nomine Sena: Item Lucanus uolumine: secundo. Fuit & Suana unde Suanẽses in Aethruria de qui buspaulo post Plinius Itemq; Ptolomæus qui & Rusellã urbem quam Rusellanã Plinius: Meminit & Dionysius: in cuius loco nunc sit Rusellio ut credunt aliqui. Illud obiter quoniã succurrit monẽdi sumus in Strabone legi quodã loco in Aethruria aeacusym Phaliscum mendosissime pro æquũ phaliscũ ĩ uia Flaminia. Silius hos iuxta nepesina cohors æquiq; philisci. Virgilius: Qui fescenninas arces æquosq; phaliscos. etiã si qdã legũt equosq; phaliscosq;: ut sit Hypmetrõ.

Sena
Rusellio
Locus Str.
Aequi phalisci
Locus Verg.

Ex eodẽ qnto.

Cr itona. & paulo post arentini & cartonienses). Dubium nõ uidetur quin Aretini nõ Aretini ab Aretio scribere oporteat ex Plinio Dionysio Strabõe cæteris. Cortõẽses a Cortõa Straboni Ptolomæo. Dionysius tamẽ Cortoniã uocando eam uidet̃ Cortonienses deducere. hæc & Corton inquit ante dicebat̃. De Cirtona parũ constat: uetusti certe codices Vtricina hic habent non cirtona. Sũt ĩ quibus Sutrina siue ab Vtrico siue a Sutrio.

Ex eodem quinto.

Aquasenses). Vetus lectio Aqnses. Ptolomæus per diminutionẽ Aquulenses ab Aquulea Aethruscorum urbe.

Ex eodem quinto.

Herbanum nepe). Strabo Ptolomæus & antiqui fere codices Nepeta: Dionysius Halicarnassæus Nepetos. tertiodecimo uolumine. ab hac Nepesini ut inqt Stephanus nõ Neptini. Ob id Silius: Hos iuxta Nepesina cohors æquiq; phalisci. Hodie tamen uulgo Nepe appellatur. Liuius: Nepete inqt exercitus ductus libro. vi.

Nepeta

Ex eodem quinto.

Subertani). Ptolomæus Sudertani. & infra. Scatones). Lego Statones: unde Statonensis ager in Vitruuio ac Plinio duobus locis secundo & trigesimoquinto libro. Itẽ Seneca in naturalibus quæstionibus de aquis. Item Strabone και φαλισκομ και μεπετα και στατωμια.

Ex eodem quinto.

Vetulonia

Vertulonienses). Lego Vetulonienses ab oppido ut Ptolomæus ait Vetulonio. Dionysius Vetuloniatas. Silius Vetuloniã uocauit: Mæoniæq; decus quondã uetulõia gentis. De hoc & supiore libro dictum.

Ex eodem quinto.

Verentani essetini). Vltimnm hoc ab. u. littera incipiat oportet quãdo quidẽ hoc loco populos p elementorũ ordinem enumerat. quod quidẽ facturũ se testatus est paulo ante. Illud considerent legẽtes ĩ Plinio Ptolomæoq; Veretum & Valentũ quidẽ legi sed in Salentinis ut fieri potuerit aut hos illorum aut illos horum colonos fuisse.

Ex eodem quinto.

Sicuti tinna & glanis). Strabo Tiniam uocat: Item Silius: In Tyberim properãs Tiniæq; inglorius humor Et Clanis & Rubico.

Ex eodem quinto.

Indigetes

Locus solis indigetis). Legendũ Lucus Iouis ĩdigetis ex Liuio Solino Halicarnassæo Dionysio nã & Cicero de natura deorum lib. tertio: Ex herculibus sex tertiũ cognomento Iouis ĩdigetis uocatũ scribit. Indigetes qui & cur dicantur Seruius & alii. Et infra. Lacus fadanus. Vetusti codices Fundanus a Funda urbe ut Dionysio Halicarnassæo placet: siue a Fũdis ut Ptolomæo. nunc quoq; Fũdi appellantur: hodieq; solum palustre ibi est: ita tamen ut ædificiorum uestigia ruinæq; cernantur.

Fundi

Ex eodem quinto.

In abiecto latio). Scribendũ In adiecto latio Etenĩ prior limes ad Teracinã fuit ut prædictũ mox est: Latium antiquũ ĩquit a Tyberi Circeos seruatum sequens ad Sinuessam Strabo quoq; auctor: nã Seruius Latiũ inquit duplex a Tyberi ad Fundos: & aliud inde ad Vulturnũ.

Ex eodem qnto.

Halica

Et in delicias halicæ epulantur mensis). Vetusti codices Politur messis: nam & libro. xviii. Halicã quæ in Campania Laboriæ campo laudatissima nasci dicitur e zea fieri constat: tusa nudataq; suis tunicis: qd quidem fere aliud non est q̃ poliri. Sed & politiones agrorum legimus p culturis uocari ut etiam ita scribi posset Et in delicias halicæ poliuntur mensis. & infra. Concilio pisce nobili.) Scribẽdum Conchylio & pisce nobili ex uetustis codicibus. Piscatione fertilem esse Campaniam Dionysius Halicarnassæus primo libro scribit.

Ex eodem quinto.

Theanum sidicinum cognomine nola). Distinguendũ est ut duo hic oppida significentur Nola & Teanum: qd ut ab Appulo Teano separaretur Sidicinum inquit cognominatum est Strabo auctor.

Exodem quinto.

Capua

Capua ab. xl. Cãpo). Vetus lectio nõ Quadragesimo habet sed undecimo: ut sit forte qd scribit Str

bo:quia caput inqt duodecī eēt urbiū hoc eſt ipſa duodecima reliquis undecim præeſſet Euſtathius Campus
etiam ab urbe cui nomen Campus eſſet:uel a Camporū planicie abundantiaq; ut Diodorus qui:M.
Genutio & aggrippa Curtio Chilone Cos.exædificatam eam tradit.

Ex eodem quinto.

Veſulani arpinates).Dubiū non eſt qui uerbum primum per a.non p.u. principio ſcribendum:ſit
quoniam de popularibus.a.litteræ hic diſſerit.Error & in uerbo. Hernetū):ꝙ ibi de littera.c.agat
item in uerbo. Gabienſes:propterea uel Gabienſes uel certe Fabienſes legēdū cū ſequentibus.Fue
runt & Fabienſes alii ab urbe dicti Fabia ut inquit Appollodorus in Celtogallia conditoris habente
nomen Imperatoris Romani.paulo quoq; infra in uerbo. Succaſani).Erratum eſt:quoniam de po
pulis ab.i.non ab.s.littera incipientibus loquatur.

Ex eodem quinto.

Lauini).Scribendum putant aut Lauinii hoc eſt Laurentes:nā & Latinos pro latiniis ſiue Latinië
ſibus ſeptimo libro uſurpat Virgilius.aut Laniuini potius quoniā de laurento dictū ſupra eſt in ora Laurentum
ipſa littoris iter hoſtia & Numicū amnem quanq̄ octo milibus a mari ut Seruius exiſtimat qui & la Lauinium
uinum & Lauinium & Laurentum & laurolauinium id appellat.Strabo Lauinium a laurēto dirimit
quandoq; idem facit tribus ſupra mare milibus id ſtatuens.Sunt qui Lauinium a Laurolauinio diſti
guant.Dionyſius Halicarnaſſæus tris facit populos in Latio Lauinienſes Laurentes lauiniatas.Proi Locus Verg.
de in uetuſtis Virgilianis codicibus non lauinaq; ſed lauinia uenit littora ſcriptum iuenias etiā ſi nō
probat id Seruius.Itemq; apud.M.Varronem & Siliū.De laniuinis in antiquo monumēto Senatus
populuſq; laniuinus.hos græci a Lanuuio lanuuinos fere appellāt.Itēq; nos plerūq; ut Cicero liuiuſ
q;.Antoninus quoq; in ſuo Itinere lauiniū ſiue quod idē quibuſdam eſt laurentum a lanuuio diſtare
ſcribit his fere uerbis:Ab urbe ad Hoſtia.xvi.M.Inde laurentum totidem.inde lanuuiū totidē. Vbi
Iunonis ſoſpitæ phanū erat cui omnes Conſules ſacrificabant:auctores liuius Cicero Valerius.Et in
fra. Normentani).Dionyſius Strabo Ptolomæus Virgilius a Nomēto urbe Nomentanos.& īfra.
Vlubrenſes).Quidā ex Ptolomæo Vilumbrenſes.Ipſe nihil demuto:nā Græcus homo noſtra pro
nuntiare ſolet plerūq; perperā.

Ex eodem quinto.

Portæ.xxxiiii).Vetus lectio.xxxvii.Sed & P. Victor eum numerū portarum Vrbis tradit hoc eſt
trigintaſeptem.uerbū autem ſuperius. Compita ſingularum:cclxyii.p).Vetus lectio Compita ea
rum.cc.lxv.nam uici ut eidem.P.Victori placet Vrbis fuere.ccccxxiiii.

Ex eodem quinto.

Eſolani).Error ꝙ hic ſermo eſt de populis ab .a.capientibus initium.Item in uerbo. Nubetani).
Scribēdum enim Bubetani ex Dionyſio Halicarnaſſæo:Nam uerbum. Carnem).Paulo ante poſi
tum.Sunt qui libidine caſtigandi Carmen legiſſe dicant:cū tamen & in Romanis & in Venetis codi
cibus ipræſſis non aliter q̄ Carnē legamus:notiſſima eſt aūt hiſtoria ut de qua liuius.xliii.uolumine. Creonomia
Item.M.Varro:Sed & Strabo quoq; non nihil de feriis latinis attigit.Item.M.Cicero. Et Vergilius Latinæ
primo libro:Et uiſcera nudant.Viſcerationē hanc aut ſimilem Athenienſes Creonomiā uocabant. Feriæ
Latinæ igitur feriæ dies conceptiuus erat dictus a latinis populis quibus ex Albano monte ex ſacris
carnem petere fuit ius cū Romanis.

Ex eodem quinto.

Cecina).Scribendū puto Cenina ex Dionyſio & liuio qui ait:nouæ urbis maxime proximi quiſq;
Ceninenſes Cruſtumini Antemnates.Itēq; non multo poſt.Et Ceninum nomē & Ceninēſiū Regē
qui Acron uocaretur:unde ſpolia opima Romulo. Quod autem ſequitur. Ficana cruſtuminū me Acron
ridia:medullū).Scribo Ficulnea Cruſtumeriū Ameriola Medullia ſiue medullium. nam & uetus le
ctio habet Cruſtumeriū & Dionyſius:& liuius primo libro.Omne inquit nomen latinum Tarquini
us priſcus domuit Corniculū.Ficulnea uetus cameria.Cruſtumerium.Ameriola.Medullia.Nomen
tum.Itemq; infra. Munienſes & polietaurini).Liuius Mutucumēſes & Polluſtini ab oppido Pollu
ſtia.Medulliam & Dionyſius iiſdem locis cōmemorat.

Ex eodem quinto.

Bolanitii ſuetani).Vetus lectio correctior Bolani Cuſuetani quando littera.c.non.s. hoc loco exi
gitur.Paulo quoq; infra. Coretii).Antiqua exemplaria Foretii quoniā de littera.f.non de.c.agatur
Fuerūt & regione ſexta Caſuentini quod nomē in marmoribus quoq; uetuſtiſſimis aſpicitur.& īfra.
Longani).Scribo Longulani ex Dionyſio.Item liuii ſecūdo a longula oppido non procul Coriolis
Bolani quoq; a Bola inſigni quondā urbe:ut Dionyſius ait dicuntur.

Ex eodē quinto.

Ad gn.pompeiū & l.catonem cos):Legendum Carbonē qui rerū potitus eſt nō Catonem aucto
re liuio plutarcho Apuleio cæteris.

Ex eodem quinto.

Iunonis arigiæ).Domitius legebat Acrææ ꝙ Corinthi Strabo eā coli diceret. Addo & Pauſaniam Iuno Argiua
qui nō Iunonem modo ſed & fortunam quoq; acræam ibi cognominatam ſcribit.Quidam aricinæ
lectitant.Cæterum Diana quidem aricina celebratur ab eodem Pauſania ut Virgilium prætercam Diana
acris eius ab Hippolyto patrem Theſeum peroſo e Græcia illatis certamine gladiatorum quotan Aricina

nis instituto fugitiuis tantum pugnãtibus-aricina Iuno qualis fuerit non comperi: quãobrem scri-
bẽdũ est uel Argoniæ uel Argiuæ: cum ex Iulio Solino in Polyhistore qui argiuæ Iunonis phanũ ab
Iasone tradit exædeficatũ fuisse tũ uero maxime Strabonis astipulatu: post fauces iqt fluuii Silaris
Lucania & Iunonis tẽplũ argoniæ quod Iason cõdidit. Fuit & in Veneta prouincia delubrũ argiuæ
Iunonis eodẽ auctore.

Ex eodem quinto.

Pelasgi & notri itali morgetes). Legendũ Oenotrii codices antiqui & Strabo οικησαι σικελουσ
και μοργητασ διαραι υστερον εισ την σικελιαν εκβληθεντασ υπο τον οινωτρων.

Ex eodem quinto.

Oppidum Buxentũ græciæ prius magnæ nunc lucaniæ laus amnis. Vetus lectio: Oppidũ Buxẽtũ
græce Pyx laus amnis. Proĩde scribo pyxus: nõ pyx neq̃ prius. Verba aũt illa Græciæ prius magnæ
nũc Lucaniæ adulterina sũt atq̃ supposititia cuiusmodi solet ĩperitia cõfingere quoties quod igno
rat aut scire se credit aut uideri scire desiderat. Strabo. μετα δε παλινουρον πυξουσ ακρα και λι
Buxentum μην και ποταμοσ. Et statim infra: μετα δε πυξουντα λαοσ κολποσ και λαοσ ποταμοσ και
πολισ. Stephanus Pyxin uocat eam id est a Buxo Buxentum: de qua Silius Ptolomæus cæteri.

Ex eodem quinto.

Tarentum oppidũ portus orestis & meddua). Dubitare nemo potest mendosam in Tarẽto lectio
nẽ esse quãdoquidẽ Tarentum ultra nõ citra leucopetrã situm est ut post liquebit. Vetus lectio ĩple
risq̃ Taurẽtũ. Ipse Tauranum siue Taurianum. Põponius Rhegium Scylla Taurianum Metaurum:
Strabo. υπερ δε των μεταυριον και η ταυριανη χωρα ιδρυται. Ab hoc & Ptolomæo scopulus hac par
Taurania te Taurianus appellatur. Stephanus: Tauriana Italiæ inquit urbs est cuius municipes Tauranini de-
Medua: nomiant. De Meddua Strabo quoq̃ meminit sed Medmam uocat a fonte dictã cognomĩe. Ex hac
urbe Medmæũ Philippũ qui de uentis scripsit celebrant.

Ex eodem quinto.

Colonia regia). Ex Strabõe uidet columna nõ Colonia scribendũ. Itẽ superius ubi legit Traiectus
ad Coloniã regiã. Græci enim locũ eũ Stylida id est Columellã uocãt: ea turriculę modo erecta ex
Rhegina co aduerso turrem in Peloro sitam respicit: hodieq̃ a multis appellatur Stylarion. Sunt & uetusta quæ
lumna dã exẽplaria in qbus nõ Colonia sed Columna Rhegina legit. Strabo. απο κηνυοσ μεχρι τουτησ
ρηγινησ στυλλιδοσ πορθμου διηκει στενωποσ οσον εξαστα διοσ. Et ĩfra paulũ. απο δε στυλ
λιδοσ εκατον εισ ρηγιον ηδη του πορθμου πλατυνομενου. Ex iis uerbis colũna Rhegina ab ip-
so Rhegio apertissime distinguit. Pomponius In Brutio inquit sunt colũna Rhegia Rhegiũ: Scylla
quanq̃ nõ Colũna in eo quoq̃ sed Colonia mendose legebatur. Plinius quoq̃ Siculũ fretum ad Co
lumnã Rhegiam non ad ipsum Rhegiũ uult intelligi hoc loco. In relatione item Siciliæ fretum inqt
in longitudinem. M. d. passibus ad Colũnam Rhegiam. Nequa uero dubitatio supersit: Antonini fa
cit Iter: cuius hæc sunt uerba: A Mediolano inquit p Picenũ & Cãpaniã ad colũnã id est traiectũ Si-
ciliæ. dcccclvi. M. p. Itẽ nõ multo post: Ab urbe inquit ad Colũnã recto itinere. cccclii. M. p. Itẽ alio
loco uoce græca usus est: A loco Naus ad Stylida prouinciæ Calabriæ stadia. dc. a. Stylide ad zephy
rium promõtoriũ stadia: cccxx: nauigãtibus. sed Stylis hæc alia q̃ Regina est: nã in Calabria Colũnã
esse cõstat ex iis uerbis: & in Lucania freto Siculo. Ab hoc dehiscẽdi argumẽto Rhegiũ græci nomẽ
dedere oppido in margine Italiæ sito: Strabo tamẽ etiã a Rege dici potuisse Rhegiũ existiasse quos
Rhegium dam refert. Trogus quoniã inquit græce abrupta hoc nomine pronunciantur.

Ex eodem quinto.

Cenis ex italia). Scribẽdũ Cænis per. y. ex Strabõe. Infra quoq̃ mox. Inde rhegiũ. xliii. P. Scribo
Inde Rhegiũ. xii. M. d. p. Idẽ auctor: A Colũna inquit Rhegia cẽtũ stadiis ad urbẽ Rhegium angustiæ
freti pertinent.

Ex eodem quinto.

Locri cognominati ii a promõtorio zephyrio). Scribendũ sine uerbo li. dicunt enim Epizephy-
rii a promõtorio zephyrio in zephyrũ uentũ spectãte. quem ob id Dionysius Poeta in situ orbis Lo-
Locri: epizo crũ uentũ cognominat: auctores Strabo Pausanias & cæteri. & infra. In eo quẽ maria nuncupant).
phyrii: Legẽdũ In eoq̃ maria nuncupant.

Ex eodẽ quinto.

Ab dianio. lxx. stad). Legendum Septingẽtis ex Solino Strabone Ptolomæo. & infra. Palinam &
pollentiam). Legendum Palmam ex Ptolomæo Palamam Strabone qui tamẽ nõ Pollentiam ut Pto
lomæus Pomponius & Plinius sed potentiam uocari tradit alteram: alioquin uerbũ Pollenti a signifi
Pollentia cat potentiam auctore Nonio. Plautus Rudente ne ineptorum potior sit pollentia.

Ex eodem quinto.

Latinorum ciuium & tucini). Vetus lectio Latina ut sit sensus Romani iuris duo fuisse oppida: Pal
mam & pollentiam: Latini quoq̃ duo Cinium & Cunici quoniam ita nunc uocentur.

Ex eodem quinto.

E regioue palinæ urbis meraria & tiquadra patria Hannibalis). Legendum ut dixi palmæ non
palinæ. Porro uetus lectio non patria sed parua Hannibalis. Alioqui uidetur quibusdam & patria

legi poſſe:ꝙ Hānibal in Hiſpania nō Africa ſit editus ex Liuiano illo:Pœnus inqt hoſtis nec Africæ indigena ab ultimis terrarū oris freto Oceani Herculiſqꝫ columnis.Iidem nō Tiquadrā ſed Triquadram: legūt ꝙ ea ſit eius forma & a nautis cunicularia ut aliæ multæ ab animalis eius copia dicatur alias deſerta.

Triquadra
Cunnicularia

Ex eodem quinto.

Labonem & magonē).Ptolomæus Magonem & Iamnonē per.i.nō per.l.Pōponius quoqꝫ Iamno & Mago.Sunt qui tres urbes ita nominent Labonem Senſenam quæ & Iamno ſit & tertiam Magonem:ſed auctorem deſiderio.

Ex eodem quinto.

Cuniculos ebuſis gignit populantes balearium Meſſes).Vetus lectio cōtraria hoc modo:Nec cuniculos Ebuſus gignit populātes baleariū meſſes:quod & perplacet.Plinius octauo libro ubi & mendum erat:in Ebuſo inquit cuniculi non ſunt ſcatent iuxta Hiſpaniam balearibuſqꝫ. Pōponius Mela Ebuſus animalium quæ nocent adeo expers,ut ne ea quidē quæ de agreſtibus mitia ſunt generet aut inuecta ſubſtineat.

Ex eodem quinto.

Mox quæ blaſconus uocatur).Straboni Blaſcon dicitur hæc inſula itemqꝫ Ptolomæo: nā Martianus Blaſcorum.

Ex eodem quinto.

Stœchades a uicinis maſylienſibus dictæ propter ordinem).Vetus lectio:Tres Stœchades & c.Itēqꝫ Martianus atqꝫ Stephanus etiam ſi quinqꝫ dicuntur a Ptolomæo.Et infra ſtatim. Quo ſitæ ſunt erunt nomina ſingulis).Antiqua exemplaria Quas itē nominăt ſingulis uocabulis. Quod autem ſequitur. Prote meſe quæ & pōponiana uocatur tertianype).Martianus tres īquit Stœchades quarum hæc ſunt nomina ſingularum:prima Themiſta:ſecunda Pōponiana:tertia Hypæa.Cæterū fieri poteſt ut ex Tetrachordi quadam ſimilitudine Proten & Meſen & Hypæā uocauerint:ut Hypæā pro ſumma hoc eſt poſtrema quæ item Nete dicitur:accipiant.

Stechadum nomina

Ex eodem quinto.

Philarero & lerina).Quid ſi legatur Phila Lero & Lerina. Strabo Poſt Stœchades inquit planaſia & Lero in qua phanum Leronis:De hac & Ptolomæus·De Lerina Hirtius qui Saluſtium Criſpum a Cæſare miſſum in Lerinam inſulam ſcribit ad colligēdas naues quæ deerraſſent:etiam ſi Celerina ſcriptum eſt ut arbitror mēdoſe·Antoninus ab Antipoli Lero & Lerinus īſulæ abſunt īquit.x.M.p.

Locus Ptolomæi

Ex capite ſexto.

Gorgona)·Scio quidem Gorgonis īſulā hoc loco ſtatui a Ptolomæo: ſed omnis tamē uetus lectio habet.Vrgo non Gorgona.Martianus quoqꝫ:Vrgo inquit & Capraria. Pōponius: Vrgo inquit Ilua & Capraria.Proinde in Ptolomæo quoqꝫ legendum erit Orgoneſos id eſt Orgos inſula ſiue Vrgo. Stephanus Orgon inquit inſula eſt Aethruſci maris:unde Orgonii dicuntur ut Antronii gentiliter. Itē. Et cōtra littus uaponæ).Vetus lectio Ambæ cōtra Coſſanū littus & Barpona: ut hæc ſit nomē inſulæ quā Pōponius Carbaniā appellat:Iginiū inquit & Dianiū & Carbania.Quid ꝙ nullum Vaponæ littus appellari conſtat·

Barpona

Ex eodem ſexto.

In antiano ſtura).Scribendum Aſtura.Plinius ſupra : Antium inquit Colonia flumen Aſtura & inſula.Idem ſecūdo & trigeſimo uolumine:Tenuit inquit & noſtra memoria nauim Caii principis ab Aſtura Antium nauigātis.Suetonius in Tiberio:Rediens inquit propere in Cāpaniam Aſturæ in lāgorem incidit.Sed & apud Virgilium ſunt qui legant libro ſeptimo:Qua Aſturie iacet atra palus gelidusqꝫ per imas quærit iter ualles atqꝫ in mare conditur uſens.Ipſe Pontinam plaudē interpretor ex Plinio qui ait:Poſt Circeos pontinam plaudem fuiſſe loco·xxiiii·quondam urbiū Capaci·deinde flumen Vfens.Proinde nec Aſturiam in eo uerſu legerim:ſed Saturam ut nūc eſt:nā & Satyra locus alter proxime Tarentum fuit:Sed & in Strabone Sturas amnis pro Aſtura corrupte ſcriptum eſt.

Aſtura
Locus uerg.
Satura
Locus Str·

Ex eodem ſexto.

Non ab eca æneæ).Vetus lectio Non ab Aeneæ nutrice·Quidam recentinorū Nō ab Caieta Aeneæ nutrice:quo nihil eſt abſurdius:cum nutricem hanc unde nomen inſulæ prochytā non Caietā uocatam ſcribat Dionyſius primo libro.

Ex eodem ſexto.

Homero inarime).Quidā legūt Inalime falſo quaſi maritimā.Homerus ειραρι μοισ οθιφασι τυφωεοσ εμ μεραι ευρασ·In quo ſciendum quoſdā nō una dictione iunctim ſed duabus ειραριμοισ legere.papinius aut uictam ſupera ad conuexa leuari Inarimen:Silius Non prochyte nō ardentem ſortira Typhoea Inarime·Et alibi:Apparet procul Inarime.Meminit & Lucanus & Valerius Flaccus & Claudianus & alii poſt Virgiliū.dicta uero Inarime ab arimis ſiue populis ſiue beluis ita Aethruſcorum lingua dicente Simias quas græci Pithecos uocant: unde nomen inſulis Pithecuſæ ut Straboni placet & fere Ouidio : Sterilıqꝫ locatas colle Pithecuſas habitantum nomine dictas·Plinius a Figlinis doliariorum:proinde per·i.non per.y.ſcribēdum·dolia enim Græci Pithos Simias Pithecos uocant·poteſt & Ouidianum illud cum Plinii ſententia congruere : ut habitantum hoc eſt Doliariorū ſubaudias.

I narime
Pithecuſæ
Locus pro ouidio

Ex eodem ſexto.

Itemq; pinton) Vetus lectio Pintonis: lego Phitonis ex Ptolomæo & Capella Marti ano: q̃ tamen Pitonis.

Ex capite septimo.

Agadibus. xiii. L) Scribendum puto ex antiquis exemplaribus quatuordecies centena. l. M. hoc est M. cccc. l. ut priore libro diximus. cũ. n. abesse cõstet Gades ipsas ab occidẽtis limite partibus sex Sardiniá fere triginta distributis in singulas partes quibus longitudinis a Gadibus in Sardiniam mensura superat stadiis quiugentis hoc est. lxii. d. M. p. efficitur ut inter duas insulas miliara. M. d. scrupulari supputatione colligantur. Et infra. Garditano) Scribendũ Gorditano ex uetustis codicibus Strabone Ptolomæo Martiano

Ex eodem septimo.

Solci

A sulchersi). Legendum a Sulchẽnsi Pomponius item Strabo: In signes inquit urbes Calaris & Sulchi. Artemidorus qui scribit epitomen Sol ci: Pausanias Sylci Catthaginensium conditorum. Ptolomæus tamen & Stephanus Sulchos a Solcis in Sardinia uidentur mihi diuersos existimasse.

Ex eodem septimo.

Balari

Balarides

Salari) Legendun forte Balari ex Pausania qui scribit lingua eorum ita significari fugitiuos. Strabo: Quatuor inquit in ea populi monticolæ: ĩter quos Balari. Plinius &. Martianus: Quidam inquit haud procul ab ea etiam Belerides ponunt insulas quasi Balarides a Balaris appellatas.

Ex eodem septimo.

Heras Lutra

Et quam uocant hieracam). Codices uetusti Haralitra. Martianus Heras Lutra quasi iunonis balneas. Non longe inquit Balaridas dicunt & Callode: & Heras Lutra: Nõ me latet & Hieracon id est Accipitrum eo mari quandam insulam uocari Ptolomæo: sed antiqua lectio nec inuerti nec ĩterpolari debuit.

Ex eodem septimo.

Ilienses). Quidam Iolenses siue Iolaenses ex Strabone Diodoroq; ac Solino ab Iolao Iphicli filio: siue Aristei ut idem solinus alio loco quasi oblitus sui tradit. Cæterum Pausanias & Iolaenses ab Iolao in Sardinia fuisse memorat & Iliẽses quoq; profectos Ilio. Pomponius Ilienses ĩquit antiquissimi populorum in Sardinia. Meminit & Liuius. Paulo infra. Libisonis. Ptolomæus Bisonis ut arbitror peram.

Ex capite octauo.

Locus Ptolomæi

heptastadiũ

Ante omnes claritates). Legendum Claritate. Itemq; ĩfra ubi dicitur fretum Siculum in latitudinẽ patere. Cxd). Scribẽdum ex uetustis codicibus aut. M. d. hoc est passibus mille quingentis: quæ mẽsura colligit stadia duodecĩ. Plinius supra Siculũ inqt fretũ duodecĩ stadiorũ interuallo: aut ibi septẽ stadiorũ interuallo hic aũt. dccxl. passibus. Astipulantur Strabo & cæteri fere: ut q heptastadiũ uocari fretũ illud tradát aliquádo hexastadiũ. Quod aũt subĩde cõseqtur. Ad coloniá rhegiá). Alibi monuimus Columná scribendũ uideri nõ Coloniá.

Ex eodẽ octauo.

Catanna:

Catina ãp. Silium

Catina). Scribũt omnes quidẽ greci Hecatæus Strabo Polybius Diodorus Ptolomæus nõ Catiná sed Catanä: uulgus quoq; ita fere nominat: unde Catanæũ Charundá scimus eũ qui leges Atheniensibus dedit. Accedit q̃ uel απο του κατωκαι αρω dicitur: quia cũ ignes ex ætna erũpunt: superiora ima fiunt: uel απο του καταβαιρειρ τηρ ραρ qua Chalcidensis Theocles ad Amelianum amnem uectus descendit nauem porro Dorienses uocant Nan. auctores parte Thucydides pte Stephanus: priorem interprætationẽ Plinius fere hoc loco innuit: Fauilla inquit Taurominiũ & Catinã usq; peruenit feruens. Põponius tamen & Cicero & latini fere Catiná. Silius: Tum catina nimiũ ardenti uicina typhœo. Adde q̃. M. Varro ait siculos uas in quo ponebant esculenta Catinon appellare: sed in Catino media producitur quæ in Catina corripitur.

Ex eodem octauo.

Pantagia

Pantagies). Ptolomæus pantachos: est & nomen amnis pãtaces ab usu medicinæ pecorũ dicti: sed ĩ samnio prope chalcantis & podalirii sacella Strabo auctor. silius tamẽ in sicilia pãtagiá uocat amnẽ Hippatin ac facilẽ superari gurgite parco pantagiá. sunt qui pattagiá a sonitu deriuẽt ut seruius. sunt qui απο του παρτα αγειρ Claudianus Et saxa rotantẽ pantagiá. Ad eundẽ modũ & Thucidides libro sexto appellat oppidũ Megaras oppositũ ei tradẽs.

Ex eodẽ octauo.

Milichie

Melitá

Magea & ciane miliciæ fontes). Vetus lectio Margæa. celebratur & in Helide urbs hoc nomĩe ut inquit Stephanus. Scribendũ & Cyane. Item nõ Miliciæ sed aut Milichie aut Miline. De Cyane Diodorus & Hælianus coli eum prodens a Syracusanis non uirili forma ut Anapus amnis sed muliebri. de hoc fonte Claudianus Silins & multis locis Ouidius. Miline colorem luteum significat ut Cyane Ceruleum. Cæterum & fons Milichie a dulcedine uideri põt appellatus: quemadmodũ e diuerso ipsum mare αμειλιχορ poetæ græci cognominant: Etiá si & Meliten & Melacten in Sicilia fuisse loca docet italicus. Telaq; superba Lanigera melite & littus piscosa melacte: quanq̃ & insularũ circa eá nomina quis intelligat cum Diodorus scribat in Melita ĩsula præciosam tenuitate ac mollicie telam fieri. Cicero quoq; in actione contra Verrem quarta uestem & textrinum melitense nominauit ex hac insula.

Ex eodem octauo.

Elorum

Flumen florus). Codices uetusti Flumẽ Elorum. Appollodorus in chronicis Elorum Siciliæ urbẽ ab eloro amne dictá pzime Pachynũ tradit: in quo pisces cibũ manu capiát: qđ qdẽ & Plinius secũdo & trigesimo uolumĩe cõmemorat. Silius Sidonios drepáe atq; unda clamosus elorus. ĩ Ouidii fastis.

Hinccamarinã adit thapſonq; & eloria tẽpe:q̃q̃;mẽdoſe legiť Oloria quaſi ab oloribus:quoniam cy Locus oiũ & Ci:
gneia tempe nominen tur in Bœotia Lycophron. ελωρου ρειθρωυ προσθεμ εκτερι σ.μερηρ.In Ci
cerone itẽ Florini pro Elorinis plerunq; deprauatum eſt. Ex eodem octauo.

Fluuius celas).Lego Gelas unde nomen oppido Straboni Thucydidiq;. Ouidius Et te uorticibus Gela
non adeunde Gela.Silius Venit ab amne trahens nomẽ gela uenit & heſa.Claudianus:Nomẽq; ge
lan qui præbuit urbi. Ex eodem octauo.

Amnes agathema therypſa celinus).Lego Atys & hypſa & Selinus.Silius Necnõ qui potant hyp Acis
ſamq; alabynq; ſonoros Selinus Ptolomæo:unde oppidi quoq; nomẽ eſt Polybio Straboni Plinio:a Locus
quo Selinuntios atq; Selinuſios græci appellant. De Aty Claudianus Lucus erat ꝑpe flumẽ Atym. Claudiani
etiã ſi fere adducor ut Acin legam ex Theocrito a celeritate ita nominatum quaſi ſagittam ut inquit
Euſtathius. Ex eodem octauo.

Mox eryx).Vetus lectio Mons eryx.Fuit tamen & eryx in eo monte ciuitas auctores Polybius &
Strabo.Pomponius Montiũ inquit Eryx maxime memoratur ob delubrũ Veneris Silius: Necnon
altus Eryx. Ex eodem octauo.

Oppida panormum ſolinium).Scribo Selinus ex uetuſtis codicibus Strabone Silio: Audax hybla
fauis palmis quoq; onuſta Selinus.Meminit & in tertio Virgilius palmoſam uocans. Selinus

Ex eodem octauo.

Cephaledi ſeleuntinum agathirmum).Lego Cephalœdis Aleuntium Agathyrſum. Cephalœdis
Straboni qui cum Diodoro etiam Cephalœdium appellari tradit:Item Cicero cõtra Verrem quar
ta a quo Cephalœditani.Silius Quæq; proceloſo Cephalœdias ora profundo.De Aleuntio Thucy Agathyrna
dides & M.Tullius in Verrem quinta ubi Aleuntinos cõmemorat. De Agatyrſo Diodorus Strabo Locus Silii
Polybius q;Agathyrſam tamẽ uocauit.Silius Defuerunt agathyrſa manus geminoq; lacone Tynda
ris.etiã ſi Agathyrna in eo uerſu:nõ Agathyrſa legebať. Ex eodẽ octauo.

Segeſtani).Vetus fere lectio Aegeſtani.Omnes quoq; græci codices Aegeſtã nõ Segeſtã ab Aege
ſto Troe qui cũ Philoctete uenerat Thucydides Strabo Diodorus Lycophron Dionyſius:in uno ta
men Polybio itẽq; Ptolomæo quãdoq; Segeſtani quod & in Cicerone ac Solino cernitur.

Ex eodem octauo. Agyrinẽſes

Aggerini).Diodorus & Dionyſius & Ptolomæus & Cicero quarta in Verrẽ Agyrini ſiue Agyri Locus Cice.
nẽſes ab urbe Agyrio:q̃uis deprauata q̃ndoq; lectio eſt Agimẽſes pro Agyrinẽſes Abeſt uero Agy
rium ſiue quod idem eſt Aguriũ a Centuripis.xii.M.p.ex Antonino Stephanus Agyrinam.Fuerũt
& argyrini ab argyro ſiue argira ciuitate ut Philiſtus inquit:unde ſe Diodorus Siculus hiſtoriarũ cõ
ditor oriundum facit. Ex eodem octauo.

Citatiarini).Ptolomæus Citarii & Cacirini. Vetus quoq; lectio Citarii & Cirini pro Cacirini ab Cacirini
oppidis Citaria & Caciro:ut in actione Cicerõis quinta cõtra Verrẽ Ciratarinos pro citarinos aut locus eiuſdẽ
Cacirinos corruptũ putem.Fuit & urbs Oenotriæ Cyterion a qua Cyterini:Hecatæus auctor. ne
mo aũt ignorat quãta ſit inter Siculos & Oenotrios uicinitas. Ex eodem octauo.

Argeſtini).Scribendum Ergetini Philiſtus auctor ab oppido Ergetio.Vetus quoq; lectio Ergetini
Quid q; hac parte Plinius loca in litteras digeſta numerat:Silius Hadranum Eregetumq; ſimul.

Ex eodem octauo.

Aceſtienſes).Scribendum per.e.nõ per.a.eadem ratione Ptolomæus quidẽ Elcetienſes ab oppido
Elcetio:ſed Stephanus Echetlenſes ab Echetla:& ſane hoc modo uetuſta fere legunt exemplaria.

Ex eodem octauo.

Entellini netini).Verbum Netini uetus lectio non habet:omninoq; de populis ab.e. nõ ab.n.icipi
entibus hic agiť:etiam ſi Netini ut Silius ſiue ut Ptolomæus.Neetini ſunt in Sicilia quos Cicero Ne Noetini
tinenſes uocauit. Ex eodem octauo. Enguini

Eguini).Scribendum Enguini ex eodẽ Cicerone:quanq̃ corrupte interdum I nguini ꝓ Enguinis: Locus oiũ
itẽq; Ptolomæo.Ouidius Faſtorũ quinto Enguinaq; tempe:ut qui per.eu.non per.en.ſcripſerunt eo
u erſu errauerit.Stephanus Hexguios & Enguinos:Hexgyios inqt Siciliæ oppidũ ẽ ita dictũ quoniã
ſexhygnias ideſt genicula & articulos habeat:unde Silius Lapidoſiq; engyõ artus. Ex eodẽ.viii.

Hebrytenſes herbenſes).Diodorus Ptolomæus Cicero Polybius Herbitenſes ab Herbita & Her
beſſenſes ab Herbeſſo quæ Romãorũ aliquãdo ut Polybius iquit fuit horreum. Meminit & Liuius
& Pauſanias & Silius.& infra. Halicenſes).Melius Halicyenſes cum ex Cicerone: tum ex Theopõ
po. Ex eodem.viii.

Muticenſes).Thucydides & Pauſanias Motyenſes ab Motye in Pachyno ſita:quã Libyophœnices Mutye
inquit habitauere. Vetus quoq; lectio Mutyenſes.Silius:Nec maior megara mutye cõcordibus auſis
Ptolomæus tamen quandoq; Motycenſes:itẽq; Cicero interdum:ſed mendoſe Muticenſes.

Eã eodem.viii.

Macarenſes hypanẽſes ietenſes). Legẽdũ arbitror I macarẽſes Ichanẽſes lætenſes. diſſeriť eni hic

Locus Ci. de littera.i.nō de littera.m.aut.h.In. Cicerone quoq; leguntur Imacarenſes:& mendoſe aliquádo Ma
carenſes:Mentio & apud Theopompum & Ptolomæū eſt. De Ichanenſibus apud Stephanum a ſup
plicatione dictis:quoniam Syracuſani ut eos ſubiicerét multa uouerint:nam uerbum ιχαμαμ. opta
re ſignificat.Polybius & urbé Ipaná cōmemorat:ſed circa Carthaginé ut fieri etiamnū potuerit co/
lonos in Siciliam deductos.lætenſes uero ab oppido lætia:ut Philiſtus īquit. Meminit & Italicus ubi
dixit:& Celſus lætas.

Ex eodem.viii.

Mutuſtrati/ni Mutruſtani).Polybius & Philiſtus a Mytiſtrato Mitiſtratini:ſiue quod idem eſt Mutuſtratini.Ha
bet & in Aphrica Mytiſtraton circa Carthaginé auctore Polybio:ut nihil mirum ſit Ipanéſes quoq;
de quibus paulo ante dictū eſt in Sicilia fuiſſe Nō ſunt autem Mutiſtratini quos actione in Verrem
quinta Cicero Ameſtratinos uocat.Silius:Comitata nemæis uenit Amaſtra uiris.

Ex eodem.viii.

Noxinonii petini). Lego Naxii Noænii Petrini.De naxiis Siciliæ populis Herodotus Diodorus
Thucydides:Itéq; nō nihil Strabo.ſed & iter Antonini Euſtathiuſq; Plinius Taurominiū ipſam quá/
Noæ doq; Naxon uocatam ſcribit.De Noænis ab urbe Nois:ut ſit Noæ noarū:Appollodorus ī chronicis
Niſi quis Naconii a Nacona oppido ut inqt Philiſtus Siciliæ:malit q̄ Noæni legere.Petrinos a petra
Ptolomæus & Antōinus:ná Salius Romáos petrea duces Romana petiuit Fœdera gallipolis. Peter
nos Cicero uocauit:ſicut Menaninos a Plinio dictos:Ipſe Menenos aut Menæos appellauit:ut Silia
Mena nū illud:Comitata nemæis uenit amaſtra uiris.Menæis potius ab urbe Mena q̄ Nemæis ſcribendū
Locus Ci. ſit:aut Noænis.Ceterum quod Cicero in una Verrinarum ait qua Aſſoro itur Neuná: fortaſſe Me/
nam ſcribendum ſit.

Ex eodem.viii.

Paropini teraphitienſes).Lego Phintienſes ſiue Pinthienſes: cū ꝙ de alumnis litteræ.p.uocabulis
hic agit:tum ꝙ in Ptolomæo quoq; Phintia & pinthia.Sed & Pinthianæ aquæ ab Antonino Cæſa/
re nominantur in Sicilia.

Ex eodem.viii.

Seſcherini ſelinunti ſimeti).Scribo Scherini Selinuntii Symæthii:ab oppidis Scheria ſelinunte ac
Solus ſymætho:q̄q̄ & ſolūtii referunt a Diodoro:ut ſit ſolus ſoluntis queádmodū:Opus:Phlius:Myus: Si
Soluntis pus:a ſolūte hoſpitibus ſæuo qué confecit hercules: Nec ſolunti modo ii:ſed ſolūtini quoq; dici poſ
ſunt:ut inquit Stephanus:nam de ſelinūte ac Symætho Plinius Strabo cæteri. Caſtigádus & ī Cice
rone locus in quo Aſcherini pro ſcherinis deprauatum eſt:omniaq; ex Ptolomæo.ſolūtem a Panor/
Locus Ci. mo.xii.M.p.diſtare ſcribit Antoninus.

Ex eodem.viii.

Hilarenſes tiſſinenſes).Dubiū non eſt uerbum Hilaréſes corrupte legi:propterea ꝙ uel ab littera
s.uel ab littera.t.incipiat neceſſe eſt:Nam & uetus lectio Tarenſes habet.Ipſe Talariéſes ſcribédū ar
Tarrenſes bitror ex Theopōpo:qui Talariam ſyracuſanorū oppidum fuiſſe memorat: etiá ſi non ſum neſcius
Lucius multis locis Tarram urbem & tarrenſes populos Cretenſium Colonias fuiſſe:in Lydia in Creta ip
Grámaticus ſa:unde Lucius celeber grámaticus qui de prouerbiis tria ſcripſit uolumina & ad monté quoq; Cau/
caſum alteram.Tiſſinenſes a Tiſſa quidem oppido uocantur:de quo Ptolomæus & Philiſtus: qui ta/
men numero plurali Tiſſas pronuntiat:ut Silius.Et paruo nomine Tiſſæ.Cæterum Tiſſenſes a Ci/
cerone cōtra Verrem actione quinta nominantur Alioquin ut ab Athenis Athenienſes: ſic a Tiſſis
Tiſſæ Tiſſienſes uocandos Analogiæ ratio depoſceret.

Ex eodem.viii.

zandei meſſeniorum).Lego zanclæi Meſſeniorū ex Herodoto:Strabone: Pauſania.Hinc záclæa
zanclæa Charybdis uel a fonte dictam urbem putant:uel ab occultata ibi a Saturno falce:quam lingua Sicula
zanclon uocant:ut Thucydides & Silius exiſtimant:Alii ab gigante zanclo.Meſſeniorum uero pro
pterea ꝙ Meſſenii accifis rebus & Peloponneſo a Lacedæmoniis eiecti zanclem occupauerunt iiſdé
auctoribus.

Ex eodem.viii.

Eroneſos cereina).Legendum Hieroneſos ex Polybio:itéq; Stephano Ptolomæoq;.Et Cæne:nō
Cereina ex uetuſtis codicibus Marcianoq;:nam & Stephanus métioné facit aut huius aut cognomi
nis:quanq̄ Cænyn uocauit nō Cænen his uerbis Inſula inquit Cænys appellatur iuxta Pelorū Sici/
liæ promontoriū ad occidentem ſolem conuerſa.Siue id nomen habeat a promontorio: quod ī Ita
Cænys lia Peloro aduerſum Plinio ac Strabone Cænys appellatur:ſiue a Siciliæ oppido Cæna: quæ ut in/
quit Antoninus ab Agrigento.xviii.M.p.diſtat.Fuit quádo Cereiná corrupte pro cercinna legi Pu/
tauerim de qua Plinius in mentione inſularum Aphricæ.cui tam eſt annexa: ut ambigi aut cōtribui
Siciliæ nō poſſit:poſſint Gaulos:Galata:& Coſſyra:item Lepaduſa ſiue quod idé eſt Lopaduſa a pa/
Lopaduſſa tellis dicta ut Athenæus inquit Oſtreorum genere:quaſi patellaria:nam pelagi uicinitas facit: ut hæ
modo Siciliæ modo Aphricæ credantur inſulæ:ut qui legunt hic Lampaduſam nihil dicant: quanq̄
Coſyros Coſyra differre Stephano uidetur a Coſyro propter ea ꝙ Coſyros Sicula inqt eſt inſula:unde Coſy
Coſyra rii dicunt:Coſyra uero unde Coſyræi.Aphricana:cæteri unam tantum fecere Plinius Pomponius
Strabo Ptolomæus:etiam ſi utroque loco nominauerunt. Plinius hac parte a Lilybeo inquit.cxiii.

Cosyra.Item sequenti libro.Exaduerso inquit Clupeæ Cosyra cũ oppido.Strabo:A Taphitico ĩquit Aphricæ promontorio ubi tumulus est Clupea uocatus:quadringẽtis stadiis abest ĩsula Cosyros appellata Idẽ auctor medio inqt spatio Carthaginẽsis sinus Cosyra insula est ex aduerso Siciliæ.Itẽ alibi Medio spatio Libybæi Siciliæ promõtorii & Clupeæ Cartaginẽsis oppidi Cosyram haberi tradit.

Clupea

Ex eodem.viii.

Aethusam quã alii aegusam.Ptolomæus duas facit hoc mari Aethusam & Aegusam.Et infra proxime. Bucion etnae).Vetus lectio Bucinona.Interim Bucinna:cuius meminit Dionysius: & post eũ Stephanus inter oppida Siciliæ.In sacris quoq; litteris Bucinna celebraĩ ĩsula.Põtiani exilio & morte clara uiri fide & errumnis inclyti sub Alexandro Cæsare.

Bucinna

Ex eodem.viii.

Et a seleunte).Vetus lectio Soliite:de quo haud multo ante dictum est hoc ipso capite.Item: osteades).Scribendum Osteodes ex Ptolomæo & Mela Pomponio.

Ex eodem viii.

Vserca).Legendum Vstica ex uetustis codicibus:itemq; Ptolomæo:& nunc quoq; Vstiga dicitur.

Vstiga

Ex capite.ix.

Lipara a liparo qui successit æolo).Iulius solinus:A Liparo cui successit Aeolus.Fuit.n.Liparus Ausonis regis filius nõ Aeoli:ut auctor est Eustathius.Ipsa porro liparia Cnidiorũ fuit Colonia.Et ĩfra. Longinis).Scribendum arbitror Longonis: nam & in sicilia:cui apposita ẽ Longone fuit oppidũ: ut Philistus ait.Item. Meligonis).Scribendum Meligunis ex codicibus uetustis.Id ipsum strabo Eustathius & utroq; prior in Dianæ hymno Callimachus.

Lipara
Longone

Ex eodẽ.ix.

In triduo prædixere).Romani codices non In triduo sed Interdum.scribo In triduum prædicere: Polybius strabo Capella Marcianus.

Ex eodem.ix.

Eriphusa)Scribendum Ericusa ex Pomponio Eustathio ac Stephano.Item strabone Ptolomæoq; duas illas Ericode ac phœnicode appellantibus ab Ericæ palmæq; frutetis.Nam & in sicilia ut Antonini docet iter:loca sunt Tamaricium & palmax:quasi Ericode & phœnicode appellata. illud in trãsitu monuerim omnes ueteres insulas Aeolias septem esse dicere:unũ seruiũ nullo auctore: nouem.

Aeolie septẽ cõ. Seruium

Ex capite.x.

Loconus).In tholomæo Locanus legitur.Et infra. Carcinum quod esse longissimum italiæ promontorium).Vetus lectio cocinthum.Itemq; polybius ut alibi sum testatus nec ignoro Carcinum quoq; oppidum petiliæ uicinum a põponio tradi:de quo proxime disseremus. Antonini quoq; iter demonstrat Cocinthum usq; a scyllaceo.xxii.M.p.esse.

Carcinum

Ex eodem.x.

Nusquam angustiore italia.xl.M.p).scribe.xx.M.p.ex uetustis exẽplaribus fere.Item strabõe. Absunt inquit duo sinus Hipponiata & scylleticus centum & sexaginta stadiorum interuallo.Hipponiatam sinum uocat ipse quem plinius Terinæum ab urbe Terina: Crotoniatarũ Colonia : ubi ueteres magnam græciam uocabant auctore Stephano.Lycophron insulam scribit Terinam fuisse in qua sirenum una coleretur Ligea nomine.Erratum hoc & in Capella Marciano restituendum est.hoc ipsum ex ptolomæi quoq; mensu ostenditur.

Hipponiata

Ex eodem.x.

Dein scyllaceus est & scolagium scyllaceũ & scylletum atheniensibus dictũ).Vetus lectio Dein sinus & scyllatium scylletium Atheniensibus dictum.Strabo:post hæc inquit scylletium Atheniẽsium Colonia:nunc scyllatium a qua sinus scylleticus.

Scyllatium

Ex eodẽ.x.

Amnes ibi nauigabiles carcinas).A Pausania & Aeliano Cæcinos uocatur amnis qui Rheginum agrum a Locrensi diuidit:sed Alex a Dionysio poeta:item Strabone.Philistus oppidum Italiæ haud procul Sicilia Cæcinum tradit appellari ut fere suspicer.Carcinum in Põponio ut mox dixi deprauate legi pro Cæcino.Thucydides libro quarto Cæcinum & Halecem nominat Locroꝝ amnes duos.

Cæcinos
Locus Põponii

Ex eodem.x.

Tiriseranus a meloessa).Scribendum Tres sirenussæ Meloessa.De sirenussis tribus hoc mari Stephanus.sirenum uero nomina parthenpoe.Leucosia:Ligea:Lycophronis interpres uocari eas tradit.pisinoen:Aglaopen:Thelxiepiã:Eustathius:sirenussas inquit Homerus duas:suppræsso tamẽ:nomine alii tri fecere.põponius:silaris inqt amnis picentia petræ quas sirenes habitauere.strabo: A sirenussis inqt insulis ad silarim ducenta & sexaginta stadia.Idem auctor tris insulas sirenibus dicatas possidoniate sinu collocat.Varietate scriptorum in hoc notata: ꝗ quidã eas ad pelorũ siciliæ multis a possidoniate sinu milibus distantem cõstituunt.Ptolomæus sirenũ insulas appellat.Melœssam uero non tam a pomorum q̃ a pecoris abundantia nuncupari cẽseo:quẽadmodum Melussam: quæ ab Hecatæo ut tradit Stephanus:ascribitur Hispaniæ.

Sirenussæ
Sirenũ noĩa
Meloessa

Ex capite.xi.

Inter siri & acrin heraclea).Lego acrin nõ Acri ex Strabõe:Itẽ supra: Neæthus & cratis):Scribẽdũ Neæthus & Crathis ex eodẽ Strabõe:q Neæthũ a nauiũ cõflagratiõe dictũ tradit qs Troiãæ mulieres nauigatõis ptesæ ĩcẽdisset.Crathis uero ab amne peloponẽsi eiusdẽ nois.qd & pausãias cõfirmat

Neæthus
Crathis

De hoc primo & trigesimo uolumine dicturi sumus. Et infra. Flumina thalanorũ). Strabo Acalandrum: Arbitrio locus esto.

Ex eodem.xi.

Mardoniam lucanorum). Strabo Pandosiam uocari tradit in qua Epirotes Alexander occubuerit. huic est altera cognominis in Epiro. Trogus libro duodecimo. Iuxta urbem inquit Pandosiá Alexander non prius fatalis loci cognito nomine q̃ occideret: interficitur. Idem supra: Cũ in Epiro esset Pandosia & flumen Acherusium ignarus eadem & in Italia esse ad declinanda fatorum pericula peregriná militiá cupidus elegerat. Orta fortasse uocabuli cõfusio ꝙ regio Mardonia in Epiro quoqꝫ fuit cuius Eupolis comicus Stephano auctore meminit. Sed & Liuius octauo libro Pãdosiá. Data inqt dictio erat Alexandro caueret Acherusiá aquá Pandosiáqꝫ urbẽ & reliqua.

Pandosia

Ex eodẽ.xi.

Ex aduerso appollonia). Et deinde. L. Non amplius passuum). Vetus lectio habet nõ. L. sed mille. Neutrum uerum: sed illud potius: centum milia non amplius passuũ. ꝙ autem mẽsura hæc recipiẽda si Ptolomæi supputatio demonstrat. Itemqꝫ ꝙ Hydruente Aulonem mille stadia reddũtur ab Antonino. Aulon autem Hydrũte minus abest quá Appollonia: eodem auctore Ptolomæo. Ná & Strabo in Sasonem insulam a Brundusio quinquaginta milia passuum: inde in Epirũ totidem esse tradit.

Aulon

Ex eodem.xi.

Luspia). Strabo & Pomponius & codices uetusti Lupia. Itemqꝫ Antonius: qui ab Hydrunte Lupiá xxv. M. p. abesse tradit. Fateor & Luspiam in Ptolomæo quandoqꝫ lectitari. Et infra paulo. Stegnatia). Scribendum Egnatia iisdem auctoribus. Item. Diternia): Scribẽdum Cliternia ex Ptolomæo & aliis frequentibus.

Ex eodem.xi.

Ap. Mar.

Apinam metaicram). Lego Apinam & Tricam. de quo poetæ Martialis epigramma nobile sed tritius q̃ ut referendum sit.

Ex eodem.xi.

Arpani uorcani). Scribendum Borcani ex Strabone. Itẽ quia ordo exigit ut initiũ a. b. littera non ab. u. sumatur. Et infra. Irini). Scribendum Hyrini ab Hyria urbe: Ptolomæus Eustatiusqꝫ auctores post Herodotum: qui Cretẽsium Coloniam in Iapigia fuisse eam tradit. Dionysius apher Hyriũ nõ Hyriam uocauit. De Arpano agro diximus priore libro.

Hyria

Ex eodem.xi.

Vibinates). Ptolomæus Vibarnates ab oppido Vibarna nõ procul Hyria & Gargano. Et infra. Stulnini). Vetus quandoqꝫ lectio: itemqꝫ Ptolomæus Sturnini: Excitatio sit hæc non castigatio ut ĩ aliis plerisqꝫ.

Ex eodem.xi.

Vlentini ueretini). Antiqua lectio Valentini. Cicero in Verrem septima Velentini. Põponius Valetini ab urbe Valetio De Vereto autem unde Veretini Ptolomæus: itẽqꝫ Strabo. qui nõnullos tradit existimare eandem esse quam Herodotus in Iapygia Huriam: Thyreas alii uocent.

Ex eodem.xi.

Calabrorum mediterranei egetini butuntinenses). Vetus lectio ante butuntinenses alios duos populos habuit Apamestinos & Argentinos. Ptolomæus Apanestinos ab oppido Apaneste quod ꝓxime Hardoniam siue ut Plinius Herdoniam constituit: in Parte Calabrum Aetolorum. Argentinos autem non legi: sed Arinthinos ut Hecatæus: siue Arianthinos ut Herodianus in mediterraneo Oenotriæ auctor Stephanus.

Apaneste

Ex eodem.xi.

Oppida bistonium). Ptolomæus & Pomponius & antiqui codices Histonium: ná Bistonia Thraciæ urbs est. Histonem & in Corcyra montem tertio uolumine Thucydides. Et infra. Penniẽses). Ptolomæus Pinnenses a pinna urbe. Silius. Qui siscelle tuas artes pinnamqꝫ uirentẽ. Seruatur in hodiernum quoqꝫ diem hoc nomine.

Bistonia
Pinna

Ex eodem.xi.

Bouianum). Ptolomæus & Strabo: item Cicero pro Cluentio Boianum in Samnio. Liuius tamen nono & decimo libro Bouianum. Item Silius: Qui batalum mucrasqꝫ metunt bouiana quiqꝫ Lustra fatigant aut Caudinis faucibus hærent.

Ex eodem.xi.

Trebulani qui cognominantur mutuesti). Forte Mutustæi a Mutusta: ex Virgilio: quem locũ Seruius indiligentissime uidetur exposuisse: Mutusta inquit Trebia postea dicta est quá modo trebulam dicunt: apud quá Hannibal deleuit pop. Rom. At Trebia prope quem clades illa fuit Placẽtinus amnis est lõgissime ab iis terris positus: In Virgiliano uersu li. vii. Ereti manus omnis oliuiferæqꝫ mutustæ. Sunt qui ex Dionysio Mutiscam legant dicente: Mutisca Sabinorum urbs Trebula & Suffenna quoqꝫ dicta. Quod autem sequitur fere mox. Parianates) a littera. t. uel. u. necesse est incipiat.

Mutusta cõ. Seruium

Mutisca

Ex eodem.xi.

Sublaqueo). Frõtinus Sublacẽsem uiá & sublacẽses populos ĩ qbus Anio sit a triplici lacu dictos uocauit: ut uideri possit Sublaco potius q̃ Sulaqueo legendũ. In historia tamẽ sua Tacitus sublaqueũ appellat ad Simpriuina stagna: quæ Silius ĩtelligit cũ dixit: Gelidoqꝫ rigant Sĩpriuio. Est aũt quãdo nõ Simpriuium sed Imbriuiũ scribat. Liuius octauo: Profectus inqt ad Imbriuiũ id loco nomẽ ẽ: acie cũ Sãnitibus cõflixit. Tacitus: Fõtes inqt sub Imbriuinis collibus deductos urbi ĩtulit. Ergo sublaqueũ a lacu sicut & laquearia & uerbũ ablaqueare deductũ est.

Anio

Simpriuiũ
Pro Silio

Ex capite.xii.

Ausinates). Vocant Auximates: hodieqꝫ ab Auximo Piceni urbe auctor Strabo.

Ex capite.xiii.

Aesinates scribendũ per·Ae nõ per.E·dicta est sæpe ratio·Plinius.xi libro:Caseum inquit Aesinatẽ ex umbria Ptolomæus quoq; urbem Aesin hac ipsa regione appellat:atq; ita plane modo nomĩatur ab Aesi fluuio·& infra: Ortani)·Vetus lectio Ostrani Ptolomæus quoq;.Ostrã urbem hoc situ collocat. Ostra Vrbs

Ex eodem.xiii·

Etali mergentini).Vetus lectio integrior Et alii Mergẽtini:ut sit sensus:Pitulanorum alios pisuertes alios Mergẽtinos appellari:Pitulũ & in Latio fuisse testes sunt Liuius Strabo plinius.& infra paulo. Adinates).Vetus lectio Sadinates:quoniã ab.s.littera incipiunt qui nunc redduntur populi:

Ex eodem.xiii.

Et allimetaurenses).Scribo & alii Metaurẽses:agitur enim hoc loco de littera·t·ut sit sensus:Tibernatum gentes haberi geminas:cognominibus tantum distinctas: Tiburinos & metaurẽses idẽ error & in uerbo. Allihortenses).Legendum enim Alii Hortenses.& infra. Metionẽses).Vetus lectio Vettionenses:ratione sæpius adducta.

Ex capite.xiiii.

Forum clodii liuii populi)·Scribo Pompilii.extat in hodiernum & nomẽ & locus parum distans a Foro liuii:Et supra mox. Claterna).Strabo Cliterna.Ptolomæus tamen Claternam:Et ĩdigenæ uulgo ut fit corrumpente omnia.Quaternam hodieq;. Forũ Clodii Forũ Liuii

Ex eodem:xiiii.

Saltes qui galliani cognominant aquinates tãitani).Vetus lectio fere: Saltusq; Galliani qui cognominant Aquinates Tanitani.De taneto Ptolomæus Antõinusq; hoc situ.alioquin uerbum Aquinates nullo modo per se recipiendũ est sed cognomẽti loco tãtum:cũ de·a·littera nõ agatur·Gallianos uero saltus non desunt qui eos intelligant:ubi nũc Galleata nominatur haud procul Foro Liuii·Illud merito notauerim quosdam falso credere quia superiore capite de sexta regione tractatũ esset:inscriptionem huius partis nõ octauæ sed septimæ concipiendã fuisse:nec anĩaduertũt de septima hoc est Aethruria disputatũ prius esse:quoniã ut ipse testatus est:nonæ regioni idest Liguriæ annectebãt septima.Nec illud præteriero uerba ea de quibus superiore annotamento diximus:Forũ Clodii Liuii Pompilii Truentinorum quibusdam codicibus ita lectitari:Forum Clodii·iiii.populi Truentinorũ. nõ hoc quidẽ recipio:sed post me laboraturis quasi manũ præbeo:& ad ipsa non modo uestigia sed lustra etiam ferarum uenaturos deduco. Aquinates Tanitani Galliã Salins

Ex capite·xv.

Ligurum gabiennorum).Ligures Gabiennos Vesuli montis accolas unde origo Padi Plinius in liguriæ relatiõe haud cõmemorat:Vagenos Vatienosq; cõmemorat.Itẽ Cebannum caseum liguriæ libro undecimo.Vtcunq; sciendum est insigniter errasse Ptolomæum de ortu Padi:quod quidẽ uidere facilius est q̃ ut a nobis qui alioquia ad reliqua toto opere monstra festinamus:docendum sit. Origo Padi

Ex eodem.xv.

Volane quod ante alane)·Vetusti codices non alane:sed Olane.Polybius quoq; Olana:is & alterũ Padi ostium non padusam sed padoa uocari tradit. Padoa

Ex eodem·xv.

Spireticum ab urbe spira)·Lege Spineticũ ab urbe spina.Erat ibi & spinus amnis auctor Stephãus nam quod hic de thesauris Delphicis dicitur:apertissime cõfirmat Strabo:quos ait fuisse αραθηματα γυγου και κροισου και συβαριτωρ και σπιρητωρ· Dionysius primo antiquitatum libro:Spinetas ait diu mari uictores ad Delphicum Appollinem decimas solitos mittere.

Ex eodem.xv·

Adriæ a quo adriaticum).Lego Atriæ à quo Atriaticũ ex sequentibus: item uetustis codicibus & Stephano:Atria inquit Aethruscorum a Diomede condita est Aethria primo nominata.hinc & Aethruscos dictos crediderim:siue απο του τηρ αιθραρασκειρ. propter auguriorum peritiam:quasi de cælo seruantes & exercẽtes æthera.Eustatius Adriaticum & ab oppido & ab amne appellatũ scribit.Et infra paulo.Ostia a plena).Scribendum Ostia plena. Aethria Adriaticum

Ex eodem·xv.

Vogisono ex patãinorum)·Codices antiqui Vigisono·in hodiernum quoq; lacus est eodem agro Vigisiolus cognomine. Vigisiolus Lacus

Ex eodem.xv.

Edronẽ mediacidua).Legẽdũ Edronẽ Medoaci duo ex uetustis codicibus:ac ipso qui nnnc quoq; durat loci situ.Strabo Medoacũ uocari & portũ scribit& fluuiũ.Idẽ supra Venetos Carnorũ & Medoacorum fuisse gentem tradit.De amne aũt Medoaco Patauinoꝝ Liuius initio decimi uoluminis. Medoacus

Ex capite.xvi.

Vercelle libiciorum ex saluis).Scribendũ ex Salyis:aut utiq; Saluis trissyllabos.Est ubi Saluuios & salubios nescio q̃ recte scriptũ sit·ut supra diximus græci modo Salyas mõ Salyos appellãt. Libicios autem Ptolomæus quidem meminit: sed Libycos uocauit:Mentio & penes Liuiũ.

Ex eodẽ.xvi.

Nouaria ex uertacomacoris uocantiorum hodieq; pagus). Legendum ex uetustis codicibus Pago

non pagus. Item Vocontiorū non Vocantiorum. De Vocontiis in Gallia Narbonensi Liuius Srabo
Vocontii Ptolomæus Plinius. Erit ergo sensus Nouariam non ut Cato existimat: Ligurū esse Coloniā: sed Vo
Nouaria contiorū ex pago Vertacomicoris hodieq; inqt mōstrato. Ex eodem. xvi.

Et eaturi gens) Vetus lectio Caturiges: Item Strabo Plinius Cæsarq;. nā & Ptolomæus caturgos eos nomīat in graiis alpibus. & infra paulo. Spira. Legendū Spina: ut docuimus. Ex capite. xvii.

Venetia Cuius uenetia fluuius silis ex montibus taurisanis)· Scribendum ita ut uerbum Venetia præferat
Silis uerbo Cuius: non enim flumen ita ullum dicitur: sed ipsa regio Venetia mari adriatico apposita. Silis uero amnis eius est primus in stagnum cadens ubi nunc habentur suburbanæ Venetiarū insulæ Murianum Torcelluq;. Sunt tamen qui Silim non ex montibus sed ex fontibus Taurisanis legendū putent: quoniam plano solo fonticuli salientesq; Taurisano agro erumpāt unde Silis orit·hanc indaginem oppidanis eius loci atq; indigenis relinquimus. Ex eodem. xvii.

Tergeste. xxx. M. iii. M. ab aquileia). Scribendum: xxiii. M· p· Strabo Tergeste inqt ab Aquileia stadiis centū octuaginta distat. Antoninus. Ab aquileia inquit ad Timaui fontes. xii. M· p. inde Tergeste totidem· Ex eodem. xvii.

Nauporto)· Strabo Pamportū: Amnis inquit Pamportus ex Illyrio nauigabilis defertur in Saum.
Corcora Alibi Naupontum uocauit Iuxta Naupontū inqt amnis est Corcora excipiēs cōmertiorū onera. hic in Saum: ille in Drauum delabitur· Et infra. Plinius: Hemonain). Legendum Aemonam ex Ptolomæo & Antonini Cæsaris itinere. Ex capite. xviii.

Panatici sinus· Lego aut Phanatici aut Flanatici: ut post monstrabimus. Ex eodem xviii·

Venetorum autem natri aceste). Ptolomæus & Antōinus & uetus lectio & antiqui lapides hoc ip
Ateste so āno effossi Ateste nō Aceste· Verbum quoq; Natri scripta manu exēplaria nō habēt. Ptolomæus Atriā Venetiæ oppidū facit. Vtrū uero ateste sit quod nūc Este dicitur Patauino territorio: haud dixerim quando antoninus Patauio ateste uigintiquinq; milia passuum reddit: nūc quīdecim fere sūt
Atelinus nisi quis notam denarii numeri adiunctam in codice antonini suspicetur. Quod autem sequit Ace
Romanus lum). Ptolomæus accedum scribit: utrum uerius: in medio relīquitur· Hodie acelū esse credunt aliq
Asulum Taurisano agro unde acelinus Romāus sæuicia famosus inter recentiores historias auditur: quoniā
Feltria hodie Asulum dicatur: nnnc Reginæ Cypri Corneliæ prætorium. Quod autem hic legit. Fertini)
Vallis Sunt qui malint Feltrini ab urbe Feltria: sic enim & nunc uocatur: & ab Aotonino Pio: Inter quā īqt
Sugana & Tridentum Ausugani sint ab Ausugo dicti oppido: nunc uallis Suganaut opinor appellat. In ellogiis quoq; monumentorū lapideæ hoc ipsum de Feltria litteræ testāt. Cæterū quia fieri pōt ut Fertini quoq; fuerint a Feltrinis diuersi: nihil muto. Item. Vicentia). Sūt qui probent Vicetia· ex uetusto illo de quo paulo ante dixi lapide: cuius uerba hæc sunt: sex. Attilius· M. F. Seranus Procons. ex Sena
Q. ciciatus ti consulto inter Atteстinos & Veicetinos finis terminosq; statuit. Alioquin & Quintium Cicinatū nō Cincinatum scribebant· Ex eodem. xviii.

Nexantium). Ptolomæus Nesanctiū: & Plinius haud ita multo post: Oppida inquit a Nesactio.
Ex eodem. xviii.

Flamonienses uanienses tulli cognomine culici). Vetus lectio fere habet nō Tulli: sed Et alii cognomine Culici: propterea q; hoc loco ab littera· f. initia populorum summunt. Ex eodem. xviii.

Cogienses Taurisani cogienses)· Vetus lectio Togienses. nam de littera· t. sermo est· alioquin Taurisanis uicini modo sunt qui se Cogienses non alio argumēto q̄ huius loci uocent futili ratione: quia uulgo dicātur Cōregienses. Ex capite. xix.

Iuxtaq; carnos quondā taurisci nunc norici). Quid si legas Tautisci. Strabo. Noricorū inquit aliq uocantur & Carni itēq; Tautisci: Alioquin hodieq; Germanos omnes fere Tetiscos appellari uulgo
Norici nouimus· Nō me fugit & Tauriscos in his locis populos censeri Polybio Straboni cæteris: quos Eratosthenes Teriscos nominat. Sed si castigatio non est: ut certe non est admonitionis loco fuerit.
Ex eodem. xix.

Venones Stheonos rhetorum uennonēses)· Ptolōæus Vēnōes: Itē Strabo: qui & Stonos uocat nō Stheonos τημεν ραιτοι και ουεννωνεσ τη δε λειποντιοι και τριδεντινοι καιςονοι. Et supra nos Graiarū Alpium insulas). Scribendum Incolas. Ex eodem. xix

Centrones). Ptolomæus quidē & Cæsar Centrones: sed frequentissime Strabo: nec aliter· Ceutrones. Plinius quoq; libro undecimo Ceutrōiam: unde casei præstātes. Antoninus Ceutroniū inqt op
Tarantasia pidum Tarantasia: quanq̄ Antonini uerba non puto: sed codex admodū uetustus est. Per hos trās Al
Ceutronum pes in Galliam ex Italia ibatur commodiore quidem itinere: ac curruum etiam capaci sed compendio per Pœnina iuga transitu Hannibalis insignia quanq̄ Celius Auctore Liuio per Ceutronis iugū scribit transisse Ex eodem. xix.

Ceutrones cottiane ciuitates eturi e liguribus orti uagieni ligures). Diximus de hoc supra. Nos ita legere: Ceutrōes Cottianæ ciuitates Caturiges & Caturigibus orti Vageni Ligures. Ex plinio supius
Caturiges in Liguriæ mētiōe: Caturigis īquit orti Vageni. Sūt aūt Caturiges qui & caturgi Ptolomæo ī graiis

Alpibus.Srabo:Post salassios inquit sunt Ceutrões & Caturiges & Varagri & Nautuatæ. De quibus omnibus hoc capite mentionem habet & Plinius Meminit & Cæsar Caturigum. Ex eodem .xix.

Canuni bis).Codices antiqui utroq; loco habent Camuni.Strabo Camuli:quos & Lepõtios Rhætico nomini contributos scribit. Ex eodem.xix.

Brodiuntios).Cũ Plinius in Narbonẽsi dixerit Galbam ĩperratorem ex Inalpinis adiecisse Aganticos & Bodiontios:dubiũ nõ est quin aut hic Bodiontios aut ibi Brodiontios scr ibere oporteat.Nisi quis Ebroduntios uocare malit ab Ebroduno:unde codex Antonini Ebrodunenses appellauit ꝓuinciæ cõtributos alpium maritimarum:sicut & Diniẽses eadẽ parte nomĩatos a Plinio. Ebrodunũ & Ptolomæus in graiis alpibus cõstituit Eburodunũ uocat ipse:sicut Auanticum Ammianus: Alpes inquit graiæ penninæue habẽt & Auanticũ desertam ciuitatem sed non ignobilem quondã:ut ædificia semiruta nunc quoq; inquit monstrant. Ex capite.xx.

Eburodunũ

Arsia).Vetus lectio Arsiæ:ut sit nomẽ fluuii non gentis datiuo casu.etenim ĩ ora ipsa nouissimum locum fecerat hunc amnem ab ea parte:post quam de Alpinis populis disseruit.

Ex eodem. xx

Olbonenses).Ptolomæus Albonenses ab urbe Albona:quæ nunc quoq; ita dicitur. & infra. Ex insulis fertĩates curittæ).Ptolomæus Fulsinates Curictæ.Duo enĩ ĩsulæ Curictæ traddit oppida Fulsinum & Curicũ.Mentionem huius insulæ facit & Strabo:Cyrictam appellãdo.Hanc Vegiã uocari hodie multi arbitrant̃:sumpto ab oppido cõtinentis nomĩe:quod Vegia ptolomæo dicitur:Vegiũ Plinio:etiã si Regium mendose hoc ipso capite scriptum est pro Vegio inter Argyruntũ & Ortopulam:quæ si uera sunt:Portunata insula de qua paulopost dicemus. Vegia esse credi nullo modo põt.

Vrbs Albõa

Vegium

Ex capite.xx.

Fanates).Vetus lectio Flanates a Flanone urbe ac portu contra insulam fere absorum.Alutæ uero quos hic Plinius appellat ab Aloo ut opinor oppido dicũt̃.Artemidorus. μετα δε αλωον εστι λιμην φλανων και πολις φλανων και πας ο κολπος ουτος φλανωνικος καλειται: hoc est post Alo um inquit portus est & oppidum Phlano:unde sinus omnis hic Phlanonicus uocat̃.Phlanates ergo nõ Fanates populi sunt a quibus nomen Sinui quẽ modo nautæ Quernariũ appellant alii Carnariũ ꝓpter naufragia procelloso ferme semp trãsitu.In recessu eius Senia urbs est cuius a tergo specus sũt unde uehemẽtes nulla fere nõ hora uenti perflant:eaq; res infamẽ sinũ eũ reddit.Per hæc forte loca id genus tẽpestatis est de qua uolũine secũdo Plinius capite.xlvii.In Dalmatiæ inqt ora specus uasto in preceps hiatu in quẽ deiecto leui pondere q̃uis trãquillo die turbini similis emicat procella.nomẽ inqt loco est Sentaquin Quid aũt si nõ sentaquin sed Senia legat̃:& uerbũ Quin initium sit sequẽtiũ hoc modo:Quin & in Cyrenaica prouincia rupes quædã austro tradit̃ sacra quã prophanũ sit attrectari hoĩs manu cõfestim austro inuoluẽte harenas.De hac ipsa rupe Mela Põponius in Cyrenaica inquit:Rupes est austro sacra:hæc cum hominum manu attingitur: ille ĩmodicus exurgit harenasq; quasi maria agens sic sæuit ut æquor fluctibus.

Alutæ
Phlanates
Sinus
Quernarius
Carnarius

Rupes
Austro
Sacra

Ex eodem.xx.

Flamona Item Sema.Item Ortoplyma.Item Regium).Ptolomæus & uetus lectio Flauona Senia Ortopula Vegium.& infra flumen. Telaulum.quo finitur lapidia. Ptolomæus Tedanium non Telaulum:habebat & uetus quandoq; lectio Telaunum:nam Flauona & Senia hodie quoq; nominant̃.

Ex eodem.xx.

Insulæ in eo sinu absyrtium arba traguriũ issa pharos paros ante) Vetus.lectio:absyrtium arba crexa Gissa portunata.Probat hanc Merula:illam quasi adulterinã & suppositítiam refellit.De Crexa siue Crepsa Ptolomæus:etiã si nomẽ oppidi uult esse in insula quæ dicatur absorus.nunc uulgo quoq; duas insulas uocamus Crepsam & absorum:in easq; prætor unus qui ius dicat ĩsulanis mittit̃ a Venetis.Gissa uero nũc uidetur esse:ut ait Merula.quæ pagus appelletur:quoniam uestigia in pago urbis durant Gisse in hodiernum uocatæ.Verba autem illa pharos anteparos:ex Strabone uideri substituta:loco portunatæ.portunatam interpretatur Merula quæ nunc Viglia seu Vegia dicatur:quanq̃ sũt qui Vegiam intelligant quam Strabo Ptolomæus & Plinius Currictam: Tragurium porro geminũ & insulam & incontinenti oppidum fuisse nõ negamus:testantur Strabo Ptolomæusq;:sed uetus lectio id non habet.Cæterum pharus siue parus Straboni dicta a Plinio Ptolomæoq; pharia nuncupatur:illirico sermone Lisna.est eodem mari & Lissa Plinius & Antoninus auctores:& uulgo quoq; ita dicitur.Est & Issa Issæo quondam uino clara:Strabo:Stephanus:Athenæusq;.Itẽ Chissa Pliniusl tẽq; Gissa idem auctor:eadem an diuersa penes indigenas sit fides:sicut Issa Lissaq;.Antoninus certe duas facit iis uerbis:Brattia:Issa Lissa.Corcyra Melite.

Crepsa
Gissa
Viglia

Ec capite.xxi.

Tragurium ciuium romanorum marmorenotum siculi).Lego sicum:nõ Siculi:ut sit sensus.Tragurium ciuium Romanorum fuisse marmoris mettallo cognitum Deinde Sicum oppidum in quẽ locũ diuus Claudius Veteranos miserit.De Sico autem oppido non procul admodum Tragurio inter

Salonam & Scardonam Ptolomæus.Hoc ſibnicum Liburnica uoce dicitur nũc.Et infra. Mazæi).
item.Stati.Vetus lectio Mæzæi & Stæi.De Mæzæis Strabo Ptolomæuſqꝫ:& ĩfra. Diuerſi) ·Ptolo
mæus Daurſi:Strabo Daurizi.

Ex eodem .xxi.

Venditaſſe).Lego Ventitaſſe.iura uidelicet petentes unde conuentus appellantur. Et infra. Cera
uri) ptolomæus & uetus lectio Cerauni.& infra. Deremiſtæ).Sunt qui Dereuiſtæ·quoniam Dri-
Driuaſtæ uaſte modo ibi nominentur a ſemetipſis Barbari.

Ex eodem. xxi.

Nares)·Vetus lectio Nareſii:itemqꝫ Ptolomæus:ab amne qui Nar uocatur pomponio: Naronem
Strabo appellat ptolomæus & Plinius & infra. Oeuei)·Ptolomæus Oenei ſiue Onei ab Oneo urbe
inter piguntum & Naronem amnem.

Ex eodem.xxi.

Butua Aſcriuium butuanium olchinium).Vetus lectio Butua quæ nunc uulgo Budua:Ptolomæus quoqꝫ
tria illa continenter annumerat.Aſcriuium:Butuam:Vlchiniũ.& ĩfra amnis: Dirino).Ptolomæus
Dirilo:ſiue Drilo ut Straboni placet.Item Nicandro:ut alibi docebimus.uulgo tamen hodie appella
Drino Vulgo tur Drino.

Ex capite xxii

Apollonia corinthiorum colonia quatuor milibus paſſuum) ·Strabo.vii.M.d.hoc eſt ſtadiis ſexa-
ginta·Condidere inquit Appollõiam Corinthii Corcyræiqꝫ ab Aeante fluuio ſtadiis decem:a mari
Locus Srta. ſexaginta.Quod autem apud eũdem Strabonem ſequit͛ Oræum:ſcribe Oricũ e x Plinio Pomponio
polybio cæteris ſcriptoribus.

Ex capite.xxiii.

Taurnia).Vetus lectio & Ptolomæus Teurnia.& paulo poſt. Viuana)·Ptolomæus & uetus lectio
Viana:quoniam modo ut plures exiſtimant Vienna dicitur in Norico.& infra. Carambaria iulia)
Vetus lectio Sacarbãtia Iulia.Itéqꝫ Ptolomæus & Antõinus:qui locũ eũ a Sabaria diſtare· xxiiii.M.p.
ſcribit:mediũ fere inter hãc & Carnuntũ.& infra·Mona(.Vetus lectio Aemõa·Itéqꝫ Ptolomæus &
Antoninus.de qua & ſuperius quoqꝫ dictum hoc libro eſt.

Ex capite . xxv.

Aſali).Ptolomæus & uetus lectio Azali·&.infra. Colapis)·Strabo Calapis:& alibi Ogdolapis.Ni
hil muto.Illud moneo:caput hoc Dalmatiam inſcribi perperam:quia cũ ſuperiore committẽdum ſit
quoniam de Pannonia ſermo eſt.

Ex eodem .xxv.

Antea oſtia timaui).Lego Ante oſtia:non Antea:Strabo auctor.& infra. Abſyrtides a grais dictæ
a fratre medeæ ibi interfecto nunc abſyrtium)·Vetuſti codices loco uerbi huius Nunc abſyrtium·
habent·Nomine Abſyrto.Pompõius.In Adria inquit ſunt Abſorus Celaduſa Abſyrtis Iſſa:ut Abſo-
Abſyrtis ron ab Abſyrtide ſeparari uoluerit Stephãus ſubdubitat ecquid diſtét Abſyrtides ab Abſoro·Hero
dianus abſorum in Illyrio ciuitatem eſſe tradidit·De abſyrtio & Plinius ſupra· & infra. Contra ia-
der eſt Iſſa)·Vetus oĩs lectio nõ Iſſa ſed Liſſa:de quo & dictũ prius eſt:& mox dicet͛. Ex eodé ·xxv.

Adeo ut liſſa quas earum deſignent haud unquam conſtiterit)Legẽdũ eſt uetuſtis codicibus:adeo
ut iis quas earum deſignent haud unq̃ conſtiterit.& infra. Trucones liburnicæ celaduſæ)·Verbum
Trucones in uetuſtis codicibus non legitur.Pomponius Ticanam & Celaduſam quas ſunt qui mõ ĩ-
Trucula terpretentur:eas quæ Trucula & Laguſta dicantur:priorem inter Corcyram nigram & Phariam lo
Laguſta cantes:alteram inter Corcyram nigram & Garganum monté.non pari.tamen interuallo:ſed a Cor
cyra octo.M.fere:a Gargano· xx.Verum hæc quæ de uno aliquo uocabuli aut alterius ſimilitud inis
inditio trahuntur haud ita protinus agnoſcenda ſunt raro unq̃ non fallente coniectura.

Ex eodem.xxv·

Brattia Contra ſurium batriaſa)·Vetus lectio fere Brattia:uulgo quoqꝫ ita dicitur·Venetorũqꝫ ditionis eſt
ut omnes maris eius ĩſulæ.Polybius quoqꝫ Brettiam:unde brettiani atqꝫ Brettii dicant͛:auctore Ste-
phano:qui & Elaphuſam & Brettanida quoqꝫ dici eam ſcribit·Sed & Antoninus Pius in itinere ſuo
Brattiam.Poteſt & ita legi.Brattia Iſſa:ut duo ſint nomina:ex antonino qui ſic ait:ĩter Dalmatias &
Hiſtriam ſunt ĩſulæ abſorus brattia Iſſa liſſa Corcyra Melite.Verbum autem Cõtra Surium qué lo-
cum deſignet nõ comperi.Nunc aũt brattiam cõtra Salona eſſe conſtat:ſiue ut nautæ dicunt:cõtra
Spalatum:ita enim uocat͛ urbs.Diocletiani quondá palatiũ Euſebius in chronicis:Diocletianus ĩquit
Spalatum haud procul Salonis in uillæ ſuæ palatio moritur & ſolus omniũ inter deos priuatus refertur.Eſt au-
tem brattia hæc inter palatium id & inſulam Pharum quaſi media. Reſpicit hanc inſulam e cõtinẽti
Halmiſſa & caſtellum Halmiſſa modo nominatum arce nobilis quo & præfectũ mittimus : octo fere.M.p.a.
Diocletiani uilla:ĩter quam & Halmyſſam tractu maritimo ad mõtes uſqꝫ pertinet:gens quæ ꝙ Dio
cletiani ſe proſapia ortos prædicant politiam quaſi remp.appellant locum eum:iuribuſqꝫ ſuis uiuũt
in hodiernum diem Senatu permittente.

Ex eodem·xxv.

Melita & mellitos).Scribendũ:Melitæos a Melita:ex ariſtotele Strabone cæteris:illud mirari cõ
Melitæ uenit:ꝙ inſulam hanc unde Melitæi canes ſint:inter Illyricum & Corcyram nigram haberi dicat:cũ
Canes ea Siciliæ ſiue aphricæ ſit reddita:tum ab ipſo Ptolomæoqꝫ:tum a Strabone:qui ait.ante Pachynũ ſi
Melita ta eſt Melita unde catuli ſunt inquit quos uocant Melitæos·Sipõtinus Pliniũ affinitate uocabuli de
ceptum fuiſſe credit:quoniam prope.Corcyram nigram non Melita ſed Melitina uocetur inſula:cu
Con. Sipontinum ꝓ Pli. ius mentio apud Ptolomæum ſit·Ego plinium auctores ſecutum non falſum hallucinatũ ue credide

rim:Et ꝙ Callimachum ait ita prodidiſſe & ꝙ Stephanus quoq; in hunc modum ſcribit:Melita iſula eſt inter italiam Epirumq; poſita:unde Melitæi canes putãtur:Eſt iquit & alia urbs hoc nomie Car/thaginenſium colonia.Sed & hodie ita eſt:a Corcyra nigra diſtat inſula quæ ab omnibus Melyte nominatur.xiix.M.p.fere:etiã ſi:xxii.ſcriptũ hoc loco eſt:ut in Ptolomæo potius emendanda ſit lectio Melitinæ q̃ in Plinio Melite.Nõ præteribo & uetus iſtitutũ ciuitatis noſtræ quo cauetur:uti ne præfecti triremiũ redeuntes Adriatico mari leuorſum extrorſum ue nauigent:ſed dextrorſũ introrſũq; per Melitenſem canalem. ita enim uocant freta inſularũ ſtagnãtia. Quid ꝙ Antõinus quoq;:ut prætexui:Dalmatie facit inſulam Meliten hoc ordine:Abſorus Brattia iſſa liſſa Corcyra Melite. Locus Ptolomæi

Ex eodem .xxv.

Ab arico ſaſonis).Legendum Ab Orico. Plinius ſupra:In ora inquit oppidum Oricum a Colchis conditum indeq; initium Epiri.Cicero in Philippicis.Inſtat Epiro urget Oricum.Hecatæus i ionio ſinu portus inquit Epiri Oricus. idem Pompõius:idem cæteri.Hoc & ſupra attigimus:nã de Saſõis inſula Polybius:& Antoninus:a Saſonis inſula hydrũtem prouinciæ inquit Calabriæ ſtadia.cccc. hodie quoq; nomen retinet.Lucanus.Non humilem Saſona uadis.italicus: Adriaci fugite iſauſtas Saſonis harenas.Et alibi:Expauit ſonitus tremefacto littore Saſon. Saſon

Caſtigationes Plinianæ Hermolai Barbari aquileien.p.ex Libro quarto.

Ex prologo Libri quarti.

i Terumq; ab alia mari eadem phocis).Legendum eſt ab alio mari:hoc eſt Aægeo.Nec dubitare poſſunt qui ſitum eius orbis etiã negligẽter ſciunt.ſed & Strabo & pauſanias & Ptolomæus confirmant.

Ex eodem prologo.

Sellæ).Homerus quidem Sellos uocat: & ut quidam rẽtur Hellos αμφι δε σελλοι σοι ναιουσυποφηται.Hinc Statii Papinii poetæ pater Neapolim migrauit. Lucanus tamen tertio libro Sellas:Quercuſq; ſilentes Chaonio ueteres liquerunt uertice Sellæ. Sellæ

Ex eodẽ ꝓlogo.

Pelopes).Scribendum eſt Hellopes ex Strabone:itẽ Stephano:qui ait circa Dodonem Helopia uocari inqua Selli ſint & Helli.& iſra. Talarus mons).Solinus legit Tomarus mons:Circa Radices inquit Centeno fonte nobilis Theopõpo.Ipſe Strabo hunc montem & Tomoron & Tmarã quoq; appellat.& infra.Plinius:Montes inquit clari in Dodone Tomarus. Vtcunq; Strabo Talares inquit populi ſunt Moloſſici. Tomarus

Ex capite primo.

Medi).Scribendum eſt per.æ.diphthongum:ut ab aſiæ Medis differant:ex Ptolomæo:Strabone: Stephano: ariſtotele:ab iis & Mædica Thraciæ præfectura dicitur:uicina pæoniæ.& iſra. Daſſarethas).Scribendum eſt Daſſaretas.ex Strabone ptolomæoq;:Daſſaretios etiã uocantibus.in polybio Daſſaritæ nominantur:a Stephano quãdoq; Daſſareni.& infra. Denſelatæ).Veteres ſcripſere Dẽthelatas:ut in Thracia docebimus.Denſeletos Cicero in piſonem.

Ex eodem .i.

Meandria ceſtria.Flumen theſprotia.uethymius).Legẽdum eſt Mæãdria Ceſtria.Flumen Theſꝓtiæ.Thyamis.ex Srtabone ptolomæo uetuſtis codicibus:Fuit autẽ Ceſtria: a qua Ceſtrini populi de q̃bus Strabo:pauſanias:κεστριμοσ φησιμ ο του ελεμου συμ τοισ εθελουσι τωμ ηπειρωτωμ τημ υπερ θυαμιμ ποταμομ χωραμ εσχε.Athenæus quoq; Thyamin uocat amnem hunc etiam ſi mendoſe in eo Thyramis legatur Thucydides primo libro:Amnis iquit Thyamis Theſprotidem Ceſtrinãq; diſcrimiat.idem auctor & montem in ea regione Thyamon appellat libro tertio.Et infra. Molloſſorũ flumia alphas arathus).Vetus Lectio Aphas & Arachthus.De Arachtho Ptolomæus atq; Strabo.De apha nõ comperi:ſed Stephanus Aphedantes in Moloſſis populos uocari tradit:ab Rege dictos:cui aphedas nomen fuerit. Ceſtria Thyamis

Ex eodem.i.

Lacus pandoſia).Lege locus Pandoſia:Eſt enim ciuitas pãdoſia : Straboni cæteriſq; in Epiro:cui altera fuit in italia cognominis:ut dictum eſt ſuperiore libro fuſius.& infra Quõdam meritis(.Legẽdum eſt Neritis:cum ex uetuſto codice:tum ꝙ & oppidũ i ea Leucas:ut inquit Plinius & Strabo:Neritum uocabatur.alii nõ Neritũ:ſed Nericum:ut idẽ quoq; Strabo Lupercũ ſecutus coarguit Hãc leucada Homerus aiũt ſignificat:cum dixit ακτημ ηπειροιο Silius:Saxa cephalenum & ſcopuloſis neriton aruis.Virgilius:Et neritos ardua ſaxis:de inſula his locis uicina unde nomẽ peninſulæ.Neritõ inſulam & Pomponius citat. Pandoſia Neritum

Ex eodem .i.

Chinus).Lego Echinus ex Stephano & uetuſtis codicibus.echinus echini & echinũtis . Rhianus urbem Echion.Fuit & echinus alter in Phthiotide Ptolomæo:ab Plinio in faucibus Sperchii amnis.& iſra. Halyzia.Ptolõæus Hazylia:ſed Thucydides & Strabo halyzea ab Halyzeo icari filio fratreq; Penelopes:ſicut ab eius fratre altero leucadia. Echinus

Ex eodem.i.

Aſtacus).Vetuſti omnes & manu ſcripti codices habent Stratos:non aſtacus.atq; ita ſane lego Polybium Strabonem Pomponium ſecutus:urbẽ acarnaniæ ſi uocantes. Quid ꝙ Thucydides ſecũdo

Achelous libro:Achelous inquit amnis ex Pindo per dolopas agræos & Amphilochos Acarnauesq; Stratō ur
bem Aeniadasq; interfluit·Scio & Astacum ibi ciuitatem quandam fuisse Thucydidi Straboni Ptolo
mæo·Sed Antiqua lectio temere cōmutanda non fuit:Quid si utrūq; simul tam Stratos q̄ Astacos le
gatur.Et supra. Diorectos).Legēdum est Dioryctos:cum ex Strabone:tum q; uerbum hoc signifi
Dioryges cat abscissam continenti·Dioryges uero fossæ manu factæ sunt:qua uoce apud nos utit̃ Meia pōpo
nius.

Ex eodem·i·

Artemicam).Lege artemitam ex Stephano & antiquis exemplaribus·Sunt & aliis locis artemitæ:
unde artemitenus.

Ex capite.ii.

Epirimenses).Vetusti codices habēt distincta uerba Epiri Emenses:Propterea legi pōt Ephyri Ae
nienses:ex Thucydide primo libro:itē Strabone.Ferūt.n.in Thessalia & Epiro Ephyræ:in Thespro
tis:in Aetolis:inPerebis:a quibus Ephyri populi uocant̃·nā ab Ephyra inqt pro Corintho Ephyræi
Ephyri non Ephyri dicunt̃.& quos Homerus appellat ephyros:in Thesprotia Pausanias intelligit.Proinde ī
Locus Lucani Lucani sexto Ephyræa nō epirea scribēdū fuit illo uersu:Insedit castris ephyræaq; mœnia seruat·Nā
Virgilius ephyreia æra pro Corīthiis Georgicorū secūdo dixit:etiā si ephyræum æs pro Dodonæo
Ephyræū æs In prouerbium quoq; sanxit antiquitas contra garrulos δωδωναιον χαλκειον. Aenienses uero ab
Aenia peræborum oppido uidentur appellati:quos in epiro græci modo αινιους modo αινιαδας
ut Polybius Thucidides.Strabo αινιανας quoq; nominauit:etiam si alios hoc nomīe in ponto habe
ri meminit·Citantur Aenienses & a liuio

Ex eodem.ii.

Marages atraces)Legi potest Magares & atraces Theopompus Macare inquit circa Pharsalum
sunt alioquin nihil mirum in epiro eos a Plinio collocatos esse. Quādoquidem & atraces in Thessa
lia positos a Ptolomæo ac Stephano.Idem Plinius in Aetolia constituit.in quo scire oportet etiam p.
Atreges g.atrages dici posse:ut fecit eupolis.Propterea & Magares pro Maccaræ citra uitiū usurpari potuit.

Ex eodem·ii·

Matina).Legendum est Macynia:Strabo auctor:ut mox constabit:& infra. Mons est prasus)Ve
tusti codices habēt Phiassus.Proinde in illam coniecturam pronus uenio ut Taphiassus:non phias
sus aut prasus legatur:ex Strabone:Montes inquit supra Molycriam sunt taphiassus & Calcis·ī qbus
urbes duæ Chalcis & Macynia·Confer hec Strabonis uerba cum Plinio:& nihil ambiges:Macynia ī
Molycria quit & Molycria quibus a tergo Chalcis & mons taphiassus.

Ex eodem.ii.

Taphiassus Eupalimna).Vetus lectio Palmina·ipse pylenem:ut post docebimus. Non dissimulabo tamen ui
deri hanc a Strabone dictam enpalion:qui scribat.επεικτητον αιτωλιαν ειναι την τοις λοκροις συ
μαπτουσαν ως επι ναυπακτον τε και ευπαλιον·Quæ uerba cum Plinianis hoc loco fere con
sentiunt.Sed cum eupalium idem sit cum eupalia:si Stephano credendum est:ut sequenti capite dice
mus:non uideo qui possit hic legi eupalium.Et ibi eupalia:nisi forte duo sint nominis eius oppida.
Pylene De Pylene constat ex Strabone in Aetolia sic oppidum uocāte:Item Papinio:Sensit Scopulosa pyle
ne Fletaq; cognatis auibus melagria pleuron..Item alibi: Nunc tumidæ calydōis opes:nūc torua py
lenes Agmina:nunc mœste fundes pleuronis alumnos.Homerus οι πλευρων ενεμοντο και ωλε·
νον οι δε πυληνην.

Ex eodem.ii.

Halisorna)·Scribendum est Halycarna Strabo Stephanus & uetusti fere codices:Et infra. In am
bracia acranos)·Legēdum puto Cranos:siue Crania. Theopōpus κρανεια χωριον εστι αμβρακιω
των. Erat & Cranon ciuitas Athamanū:de qua.Strabo. Callimachus: Herodotus:post Homerū.Ce
lebris uero illa coruorū fama nunq̄ ibi plurium duobus habetur in Magnesia Thessaliæ ut post con
stabit:sub ipsa tempe collocata:ut Hecatæus docet.

Ex eodem·ii·

In aetolia achaton).Legendum Acanthon.ita enim uocari urbem Athamanum Stephanus est au
Cicadas Mutas ctor:qui & cicadas in ea mutas esse prodidit:non has intelligens quas Plinius libro undecimo:Aristo
Prouerbium telem si memini secutus:cis flumen Silire:ultra in locris italiæ uidelicet ait canere.Sed alias:unde p
De Non uerbium Acanthios Tettix de iis qui non loquuntur.Et īfra· Madimium)·Lege Mediō:ex Polybio
Loquētibus qui oppidum Aetoliæ μεδιωνα uocari scribit secundo libro.Confirmant & Thucydides & Stepha
nus:Nam Medeon in Bœotia & in Phocide habetur ut docebimus.

Ex capite·iii.

Eanthe)·Scribēdum ē Oeanthe pe œ diphthongum:auctores Hecatæus Thucydides Martianus
Capella:Hellanicus Pausanias:qui duo tamen Oeantheam uocarūt:ut apud nos Pomponius.in Pto
locus Pomponii lomæo corrupte legitur Euanthe.

Ex eodem.iii.

Eupalia Eupolia).Scribendum eupalia:ex Stephano:Eupalia inquit urbs est in Locride:quam Artemido
rus Eupalion appellat:in quo & Strabonis uerba superiore capite prætulimus. Thucydides tamen
quarto libro:eupoliō inquit Locridis prædam misit.

Ex eodem.iii.

Portus appollinis pſeſtis).& infra·Peſtum).Lego Apollinis phæſtii:& phæſtũ ex Stephano Pauſa-
nia & antiquis fere codicibus.& infra. Chryſeus ſinus).Legẽdum Criſæus ex Herodoto ac ſtrabo
ne:a Criſa oppido:quod ut pauſanias docet:filius phoci Criſus condidit:Nam Chryſæ urbes multæ: Criſa
ſed aliis locis ſunt. Ex eodem.iii.

Portus caleon).ſcribendum Chalæõ:ex Thucidide:Hecatæo:ſtrabone : Ptolomæo : cæteris. nam
Chalia Bœotorũ eſt ex Theopompo·& infra· Amphiſa).Pauſanias quidem & Amphicæam & am
phicleam nominat in phocide.ſed aliud eſt Amphiſſa:aliud amphicea.Idem auctor poſt Herodotũ :
amphiſſa in locris eſt.qui Ozole inquit appellantur ab Amphiſſa Macaris & Apollinis filia nomen Amphyſſa
habẽs:Amphicea uero Doridis Ideo nihil muto:niſi ꝙ per duplex.ſſ.ſcribẽda eſt . quod fere in oĩbus Amphycæa
quæ a prepoſitione græca deriuantur ſeruare oportet:ut απο της αρτι Antiſſa απο της επι epiſſa.

Ex eodem .iii.

Oppidum chryſa)ſcribẽdum eſt Criſa:ut prædiximus.Illud ſciendũ:Homero.criſam dici non hãc:
ſed quæ modo Cirra ſit in locris:auctore pauſania.Item infra. Cum ulẽſibus antycira).Lego cũ Bu
lenſibus antycirra:ex Ptolomæo & uetuſtis exemplaribus:etiam Strabõe.Vel ãticyra per ſimplex.r.
ex pauſania:& cæteris.ab anticyræo quodã Herculis ætate Cypariſſus ab Homero nominata. Bulis Bulis
quoq; a Bulone dicta cõditore a qua Bulii & bulenſes .maiore parte purpurarii:ut idem pauſanias ẽ
auctor.Buliam non bulida Ptolomæus Cicero in piſonem:parthenii & Bullienſes illuſi. Quoq; in
eadem actione legitur pertebia: caſtigandũ eſt:ut ſit peræbia:ex Strabone Plinio cæteris ſcriptori-
bus:q̄q̄ & bullienſes in Macedonia parthyæniq;: Ex eodem·iii·

Pyrrha)·Stephanus quidem pyrrhonæam uocat·ſed cum pyrrhæ multis locis ſint:ut cõſtat:in neu
tram partem decerno. Ex eodem tertio.

Trycone tricorimbus).Vetuſti codices habent trycone tricor ambribus.proĩde legi poteſt tricho
ne tritea ambryſus:ex Herodoto pauſania & Stephano:etiam ſi tithronium tithronenue q̄ trichonẽ
appellare quidam malunt·Strabo ambryſum alteram in phocide:alteram in Bœotia locauit.Stepha
nus amphryſum quoq; dici recte affirmat·pauſanias quãdoq; ãbroſon uocauit ab Heroe ſumpto no Ambryſus
mine.De tithronio in locris omnes:nam trichonion in Aetolis fuiſſe nõ in locris lego:ſed inſerte ſũt
& cõnexæ regiones:nec iidẽ ſemp limites fuere.triteam Stephanus ĩter phocidẽ & locros q Ozoli Ozoli
cognominantur liberum ſit & hoc· Ex eodem tertio.

Myrena).Legendum forte ſit Drymæa. pauſanias:a tithrone inquit Drymean uiginti fere ſtadi
Herodotus Drymon uocauit:nam & Daulis de quo ſtatim dicemus idẽ fere ſignificat apud Græc
quod Drymæa Ex eodem tertio.

Taulis).Lego Daulis:ex Homero Strabõe Ptolomæo·pauſanias a nympha Daulide Cephiſſi filia
Strabo a dẽſitate nemorũ & Dauliam uocari cœptã.in ea prognes & philomenæ fabulã cæteri:Me
garis ut inquit Strabo:thucydides.pauſanias tumulum eius:Megaris oſtendi tradit:Sed regnũ tamẽ
tenuiſſe in ipſa Daulide quæ ſupra Cheronæã ſita eſt in phocide:quod & thucydides ſecũdo uolumi Tacinus
ne affirmat iis uerbis:Dauliani inquit tereus incoluit:qua ĩterra ſcelus quod de ity fertur mulieres il Terei
læ patrauerunt:unde inquit auis Daulias poetarum carmine celebrata eſt:Plinius aũt cum dixit ĩ mẽ Daulias auis
tione thraciæ Biziam arcem Regum eius a terei ne faſto crimine inuiſam hirundinibus·nõ tã hoc ĩ-
telligit:quod quidã rentur:in thracia id facinus ſeminarũ fuiſſe:q̄ ꝙ etiam ſi cõmiſſum id flagitiũ eſt
in phocide:aues tamen illæ hunc ſenſum habẽt:ut in thracia quoq; tam lõginqua Regum eius arcẽ
oderint·Huius rei Pauſaniam auctorem habeo:qui cum dixiſſet hirundinea in Daulia nõ parere:ſub
iungit:Nec in ipſa quoq; Terei thracis patria:his uerbis φωκεισ δε λεγουσιν ωσ τη φιλομηλη κα
ορνιθι ουση τηρεωσ εςι δειμα.και τησ πατριδοσ απεςη τησ τηρεωσ.

Ex capite.iiii. Pelloponenſus.

Legeæ hinc:cenchreæ illinc).Pauſanias:Ptolomæus & infra Plinius Lechææ.Strabo αρχη δε τησ
παραλιασ εκατερασ τησ μεν το λεχαιον τησ δε κεγχρεαι Ratio nominis ꝙ Corinthii portus ip- Lechææ
ſos uocant λεχη. Liuius In bello Macedonico:Lechæũ alterius maris portum appellari tradit.Non Locus papi.
ſit hoc lex ſed cõmõitio originis·Alioquin Papinius a nobis eſt illo uerſu:Curua palæmõio ſecludit
unda lechæo:ut qui lycæo legunt imperitiæ arguendi ſint.Idem Poeta in una ſyluularũ:Ab Inoo fert
ſemina tecta lechæo.Nam de uia Domitiana:uerſum illũ in quo legebat His paruus niſi deuiæ uetaſ
ſent Inous freta miſcuiſſet iſthmos·Caſtigauit Domitius ut lechiæ non deuiæ legẽdũ eſſet:neſcio q̄
ferendus:ſyllabarum duarum neglecto menſu.Proinde ſi diuinandum erat:uerbũ Cenchreæ potius cõ. Domitiũ
q̄ lechiæ ſupponendum fuit:incõmodum & hoc:ſed minus. Ex eodem.iiii.

Peloponneſum cõtineat hellas).Niſi legamus Cõtingat:ſenſus fiet obſcurus:& Pliniani ſaporis de
gener Eſt autem in uerbo contingere:quedam quaſi Emphaſis:ceu parũ deſit:quominus abrupta &
abſciſſa ſit Græciæ contingit ergo tantum eam Græcia:non continet.Nam ut continens ſit Pelopõ- Contingere
neſus Græciæ aut contra:non tamen continere inuicem ſe dicuntur. Martianus Capella Ab ipſi

us inquit isthmi angustiis Hellas incipit a nostris Græcia dicta: in ea prīa Attice antiquitus Acte uocata contingit isthmum Megarica sui parte. Pomponius. Isthmos inquit angusto tramite helladi Pe-
Patræ arx. loponnesum annectat. & infra: Patras colonia). Legendum est Patræ. declinatur enim Patræ patrarū: nec aliter. Pausanias hāc Aroen dici prius solitam affirmat: mox a Patræo mœnibus ampliatis nomen accepisse quod nunc habet.

Ex capite. v. Achaia.

Olyros). Xenophon Oluros: in Achaia est: non procul īquit Pellene. Alioquin Olyros in Bœotia est: ut Plinius Straboq; testantur. Nam Olluris siue Ollyra uocatur inquit Strabo: quæ Dorio ab Ho-
.y. & .u. mero dicitur in Messenia. in quo illud notari dignum quæ græci per .y. pronūciant licere nobis p .u. litteram proferre: ut Calumna Larumna Sulla Cordula: pro Calymna Larymna Sylla Cordyla. e diuerso quæ illi per .u. scribunt: rationem deposcere ut nos quoq; idem seruemus. & infra. Pellenæorum castellum(. Non uidetur legendum ita: ut Oluros pellenæorum sit castellum: sed ita: ut duo loca
Pellene sint. Etenim pellene oppidum est Achaiæ polybius Stra bo ptolomæus cæteri. ex Homero πελληνηυ δειχον οιδαιγιου αμφιμεμοντο. Nam pellana seu pallana plurali numero Lacōiæ tribuit. ī Arcadiam euntibus: ut post liquebit.

Ex eodem. v.

Egira egiun). Scribi debet utrumq; cum diphthongo Aegira & Aegion: Polybius Pausanias Ptolomæus Strabo. Papinius. Aegion arenemq; & quas Theseia trœzen addit opes. Et infra. Palinormus portus). Pausanias & uetusti fere codices Panormus ακρα φησιν ονομαζομενη ριον και λιμην πανορμος. quindecim stadiis a Rhio distans. Et infra. Hisie). Scribendum est Hysiæ: quo loca multa sunt nomine in Bœotia & Arcadia & alibi: ex Thucydide Pherecide Artemidoro. In argolide autem sunt hæ quas hic legimus: ex pausania & Strabone: qui ait: εισι δε υσιαι τοποσ τησ αργολικησ γνωριμοσ και κεγχρεαι. & infra: A quo promontorium absunt patræ): Legendum est a quo promōtorio absunt Patræ. auctores omnes & uetusti codices.

Ex eodem. v.

Locus pheræ in achaiam nouem montium scio esset). Vetusti codices Nouem mōtium Sciessa. cæterum e Solini uerbis quanq̄ corruptis uera lectio exculpitur: Propter oppidum īquit Patras Odessa locus nouem collium opacitate umbrosus & radiis solis ferme inuius: nec aliam ob causam memorabilis. Ipse odessa uerbū ex collatione ut dixi ueterum librorum mēdose scriptum suspicor pro Sciœssa: quo illa significatur opacitas. Strabo Celossam montem in Phliasia uocari quendam tradit. de hoc ītelligat nec ne: haud satis possum colligere. Fuit & inter pellenem & Aegirā Achaiæ oppidulū Do-
Donussa nussa quod Homerus Donœssam uocauit illo uersu οι δυπερησιην και αιπεινην δονοεσσαν. Nec scio an mentio hæc pertinere quicq̄ possit ad præsentem locum. Hyperesia certe Homero ut inquit pausanias & Strabo: Aegiram significat. Quod autem hic dicitur Locus pheræ in Achaiam: legendū est: Locus pheræ in achaia. ideoq; adiicitur hoc ut distinctus sit a pheris quæ in Thessalia & Messenia uel alibi sunt.

Ex eodem. v.

Alesium Vltra patre oppidum olenum colonia dyme). Videri potest legendum non Colonia: sed Colone: ut sit loci nomen: qui & alesium uocaretur. Strabo auctor. ex Homero: πετρησ τωλενιησ και αλησιου ενθα κολωνη κεκληται. potest tamen & colonia defendi ex Strabone: qui ait Dymen Romanorum Coloniā fuisse deductis a pompeio qui e cilicibus piratico bello superfuissent. In sexto Meta-
Patre Locus oui. morphoseos: Messeneq; ferax pateræq; humilesq; cleonæ. Scribendū est patræ: non pateræ: & īfra
Hyrminæ Hormiæ). Vetusti codices & Strabo & Pausanias Hyrmine. Homerus οσσον εφυρμινη και μυρσινος εσχατοεσσα ab Hyrmina epei filia: quanq̄ & Horminam siue Hyrminam quoq; dici cōprobant non urbem modo ut prius: sed promontorium Cyllenæ proximum.

Ex eodem. v.

Araxum Promontorium auraxus). Strabo promōtorium arroxum: & aliubi araxum. Plinius quoq; pmontoriū hoc ubi de insulis sermo est araxum inquit peloponnesi promontoriū. atq; ita sane lectio recta fuerit: nam & ptolomæi & pausaniæ confirmat auctoritas. addimus & ponponii.

Ex eodem. v.

Scyllæ Sinus). Legendum Cyllene sinus: non Scyllæ. Strabo μετα κυλληνην ακρωτηριον εστι χελωνατασ: id est post Cyllenem promōtoriū est Chelonatas plinius quoq; statim inde Cyllenem ī-
Scyillus Scyllæum quit & reliqua. Sed & uetusti codices Cyllene sinus. habetur quidem & Scyllus Scyluntos oppidum Achaiæ. Strabōi & pausaniæ: quo Xenophon orator exul a Lacedæmōiis donatus est. Sed in Triphylia prope delubrū iouis olympii. Est & Scyllæum in peloponnenso promontorium: ut Plinius Strabo Ptolomæusq;: sed sinu argolico iuxta Hermionem: ut ait Eustathius: quo Scylla Nisi filia fluctibus eiecta creditur

Locus Ci. Ex eodem. v.

Philiū). Lego phlius ex Strabōe & infra plinio. quanq̄ est ubi & philius philiuntis apud ueteres scribat. errore potius q̄ industria crediderim: Nam & apud Ciceronem in Tusculanis quinta quæstione

phyliunta pro phliunta & phyliasios pro phliasios inuenias. Fuit aũt quãdo. phliuntios non phliasios
idem Cicero uocauerit. In Epistolis ad Atticum hoc est Aristarchum suum Me inquit analogia dece
perat φλιουσ οπουσ σιπουσ οπουρτιουσ σι πουρτιουσ. Sed hoc continuo inqt correximus. In
Apuleii defensione idem error: Vinum inquit Thasium: olus philiasium. scribe phliasium. Locus Apulei

Ex eodem v.

Arethusa dicta). Codices uetusti Arathere habent nõ Arethuse. Proinde legẽdum est Aræthyrea.
Homerus αραιθυρενη ερατεινην. Strabo: Regionem inquit phliuntis Aræthyreã poeta nominauit:

Ex eodem. v.

Epie). Lego Epeæ Strabo & Homerus ab Epeo Endymionis filio Paeone fratre cursu uicto: cõue
nerat enim ut qui superatus esset imperium uictori cederet: ille in Macedoniam discessit: a quo Paeo
nia dicta Regio auctor Pausanias. Et infra. Et apilo). Distinguendũ est Et a pylo: ut sciamus præter
hanc quæ Nestoris fuit duas alias Pylos mõstrari: unde carmen Ludricum εστι πυλοσ προ πυλοιο
πυλοσ γεμεν εστι και αλλοσ. Nestoris pylus cognomĩari solet multipliciter Lepreaticus Heliacus Pylus
Triphylius: & ab Homero Emathoïs: altera huic uicina Scollios & Alphaicus: tertia Messeniacus p Nestoris
pe Coryphasium. Ex eodem. v.

Fastus). Omnes uetusti codices habent Fastos: quod & potest defendi: quoniam ut Romani p Cõ
sules aut cæsares: ita Græci p Olympiadas & Olympionicas tempora chronicorũ supputant atq; ut
Consules ita & Olympiæ uictores iterum & tertiũ dicimus: ex Plauto menecmis: qui iterũ inquit py
thia & tertium Olympia: q locus ante nos corruptus ferebatur. huic simile est quod. L. Apuleius Tã/ Locus Plauti
tos inquit progressus exercitatio Platoni contulit ut pythia & Isthmia de lucta certauerit. Nõ sum ne Fastus
scius tamen rideri a Cicerone uanitatem fastusq; Græcorum in iis ludis: cuius in oratiõe pro. L. Flac
co uerba sunt Olympionices hoc est apud Græcos ĩquit quoniam de eorum grauitate dicimus ppe Cũ. Seruium
maius & gloriosius q̃ Romæ triũphasse. Nec illud me præterit Fastus etiã pro Fastis dixisse ueteres
Lucanum: Collumellam: Vrronẽ: id quod Seruius nõ tam improbauit q̃ nesciuit.

Ex eodem. v.

Brepium). Strabo Ptolomæus pausanias Leprium ab Heroe Leprio quem occidit Hercules: siue a
lepra qua curabantur ibi se quodam flumine mergentes. Est & alterũ in arcadia quoq; Lepriũ ut inqt
Pausanias: & in epistola quadam ad Atticum Cicero: & coniectura quoq; nostra Plinius. Propterea le
preatæ de quibus hic agitur Triphyliaci uocant: q in Helide sunt ut ab Arcadicis distincti: etiã si Tri
phyliaci Lepreatæ Arcades censeri q̃ Triphyliaci malebant. Thucydides: Lepreon ĩquit qđ in Laco/ Triphyliaci
nico & Helæo agro situm est. Ex eodem. v.

Promontoriũ platanodes). Ptolomæus & Strabo Platanistus: ut sit platanistũtis sicut phlius phliũ
tis & myus myuntis & similia his pleraq;. Platanistus aũt a promontorio quod Onugnatos appella/ Platanistus
tur quinq; milibus passuum duntaxat abest: nam Platanistos amnis est qui Coronem alluit in Pelop
neso positam Venetorum Coloniam.

Ex eodem. v.

Pylos metone lucus helis). Scribendũ arbitror Pylos methone: locus Helos ex Homero και πτε/
λεον και ελοσ και δωριον. nam de Ptelo & Dorio statim fere plinius. dictum uero helos: quoniã pa/ Helos
lustre solum sit auctores Strabo pausanias. Fuit & helos alterum laconiæ: de quo idem poeta οι τ' αρ/
αμυκλασ εχον ελοσ τ' εφαλον πτολιεθρον. De pylo diximus. de Methone item constat: & ipsa Ve
netorum colonia: quam pedason uocari Homero quidam rentur.

Ex eodem. v.

Ptoleon triron). Lego pteleon Tryon: ex uetustis codicibus Strabõe cæteris: præsertimq; Home/
ro και πτελεον και ελοσ και δωριον. Item και θρυον αλφειοιο πορον. hanc uero Thryon alibi
poeta idem Thryoessam uocat: a fruticis eius copia. quidam epitalium: alii propinquum Thryo epi/
talium fecere. Nam Thrius thriuntis altera est urbs in Helide uicina patris: a Thriũte Atheniensi cõ/
ditore nominata. De Thryo nostra papinius. Quos thryon & summis ingestũ montibus æpi. Quos Thryus
Helos & pteleon.

Ex eodem quinto.

Dorion zancle uariis clara temporibus. Cum in peloponnesso zancle nusq̃ legatur fuisse: nõ Stra/
bo: nõ ptolomæus: nõ Stephanus: nõ Mela põponius: nõ iulius Solinus: nõ pausanias: nõ cæteri quos
adiui nominent: sed in Sicilia fere: ut Hecatæus Herodotus & Nicander & utraq; lingua certati poe/
tæ: uix est quin corruptum esse locum uerear: cum si clara priscis temporibus fuisset ut hic dicit: omit
ti a græcis scriptoribus nullo modo potuisset. quippe qui hoc ipso male audiant q sua plus æquo præ
dicent: quodq; apud ipsos ut poeta ille cecinit. Nullum est sine nomine saxum. Ita fit ut ipse aliter legi
posse nõ tã affirmẽ q̃ in mediũ consulẽtis & disceptãtis more proferã: hoc pacto: Dorion Thamyræ
uatis clara tẽporibus Ex Homero δωριον ενθα τε μουσαι αντομεναι θαμυριν τον θρηικα παυσαν
δοιδησ οιχαλιηθεν ιοντα παρ' ευρυτου οιχαλιηοσ. Papinius Getico: Quos flebile uati Dorion

Locus Lucāi

hic fretus doctas anteire canēdo. Aonidas multos thamyris damnatus ī annos. Lucanus sexto: & Dorion ira flebile pieridū: de quo tamē poetæ uersu post dicemus Accedit & Dositheus q̄ harmoniæ genus Doricæ a Thamyra īuētū hoc loco tradit: unde urbi nomē Dorion. Sed & uetus lectio nō oīs habet zancle sed Cāde. Scio tamē Messenios Pelopōneso exactos ī Siciliā uenisse: ibiq; capta zācle Messanā appellasse: denuo in patriā reuersos urbē nouam cōdidisse: nec zāclen sed Messenen uocasse: ut Pausanias est auctor. Quod si noua hæc Messena cognomentū retinuit zanclæ: id quod historiæ nō demonstrant: nihil mutauerim. Quod autem hic dicitur: Variis clara temporibus: optime potest accōmodari Messeniis: quibus ob æterna cū Lacedæmoniis bella: uarios casus mari & terra experiri contigit. Ipse Plinius (ne quid sciens prætercam in Siciliæ situ zancleos Messeniorum nuncupat.

Ex eodem quinto.

Pharæ
Leuctra

Amiclæ pheræ leutra & intus sparta) Homerus legit Phare singulari numero φαρην τε σπαρτην τε πολυτρηρωνα τε μεσσην. Item Pausanias & Strabo: qui tamē pharim eam uocat υποπεπτωκε δε τω ταυγετω η σπαρτα και αμυκλαι ου το του απολλωνος ιερον και η φαρις. Papinius: quos phare uolucrūq; parens cythereia messe. Alioquin pheræ aut pharæ cum multitudinis numero dicū tur in Messenia nō in laconia sunt inquit Strabo. habentur & in Achaia & alibi. Verbū autē. Leutra). Scribendū est leutra per .c. plurali numero: Singulari leuctrum & genere fœminino leuctra sed rarius. Sunt & in Bœotis leuctra: Strabo: Ptolomæus: cæteri. Solinus etiam leuctras uidet̄ usurpasse.

Ex capite. v.

Pitane

Cardami lepitamæ). Scribēdum est Cardamylæ pitane: Strabo: pausanias. Homerus utiq; de Cardamyla. Solinus: pitane inquit Archesilai Stoici patria fuisse traditur. ab hac pitanatæ nominant̄. Est & in Aeolide pitane: a qua pitanæi & pitanitæ potius: & ubi natus Archesilas achademicus nō Stoicus auctore Pōponio Strabone cæteris. Mirū unde Solinus tā apte: ne dicam turpiter. cōniueat.

Ex eodem. v.

Anthena
Anthea

Antiane). Lego anthane: auctor Stephanus: & Charax qui anthenam mauult appellare: Vrbs hæc inquiunt Laconica proxime delubrū Neptuni anthes cognominati. Fuit & anthea: sed prope argos: de qua Homerus atq; Strabo. Solinus quoq; Antiā hoc loco forte pro anthea posuit: antia inquit & Cardamyle ubi quondā fuere Thyre: Sed de anthea mox.

Ex eodem. v.

Thyre

Lacustirea). Legendū est locus thyre. Solinus: Vbi quondam inquit fuere thyre nūc locus dicitur. Papinius: & lacedæmoniū thyre lectura cruorem a quo & thyreaticæ Spartanorum Corollæ quædā appellatæ. De hac lacedæmoniorū uictoria Herodotus Athenæusq;. In quo sciendū thyre pluratiuo numero genere neutro p̄ Syneresim efferri θυρεα και θυρι auctor Stephanus: etiā si numero singulari quoq; Thyrea dici pōt. Fuit hæc Messenior̄: sed diuus Augustus lacedæmōiis ascripsit. q̄ Messenii cū Antonio sensisse uiderent̄ auctor Pausanias. Strabo Thuriam appellat φηραι φασιν ομορος θουρια και γερηνιοις. Meminit & Diodorus & thucydides. De Gereniis stati mox & Plinius. Videtur aūt hæc Ptolomæo nō thyrea sed thurion uocata. Est & Thyreū in arcadia Pausaniæ sūt & thyrides Straboni & pausaniæ circa sinum Messeniacū uersus laconiā: porro ipsa thyre de quibus modo loquimur ab Homero Aepeas uocari Strabo: antheam pausanias existimat.

Ex eodem. v.

Gytheon
Locus Ci.

Egerania). Lego Gerenia ex Strabone & pausania qui ab Homero Enopen uocatam putauit & infra. Sinus cytheates). legendum est Gytheates ex Strabone Ptolomæo pausania: ab oppido qđ Gytheon appellabatur: Id Hercules & appollo depositis eo loci simultatibus cōmuni opere condiderūt Cicero in officiis tertio uolumine: Classem inquit lacedæmoniorū quæ subducta esset ad Gytheū: etiam si ad Aegypteū corrupte ab oībus legatur. q̄ autem Gytheum huic numeri dicatum esset: Strabo fere demōstrat γυθειον εφη το της σπαρτης επινειον εν διακοσιοις και τεσσαρακοντα σταδιοις ιδρυμενον εχει δ᾽ ως φασι τον ναυσταθμον ορυκτον. Id & Polybius confirmat ad uerbum fere. Liuius: in Macedonico bello Gytheum inquit oīum maritimar̄ rerū lacedæmoniis receptaculū.

Ex eodem quinto.

Limera

Epidaurum

Oppida boea epidaurus limera cognomine zarax). Distinguendum est: ita ut sciamus limeram cognomentum Epidauri esse: non zaracis: auctor Strabo & pausanias dictam ita quoniam portuosa sit. Habetur & altera: Epidauros in Peloponneso ut Ptolomæus inquit: Epidauria Straboni dicta. Plinio Epidaurum oppidū Aesculapii delubro celebre. De Bœa Strabo Ptolomæus cæteri. pausanias multitudinis forma Bœas uocat ab Heraclida Bœo conditore.

Ex eodem quinto.

Atalanta

Ciphanis portus). Legendū uidetur Cyphanta portus aut Cyphantis ab urbe ut Ptolomæus īquit Cyphanta. pausanias Cyphātæ inqt portum habent ubi fons Atalāta nominatus: q̄ ibi uenatrix fœmina situ & æstu languida consederit & petra uenabulo eius percussa laticem præbuerit. Meminit & Polybius.

Ex eodem.v.

Apesanthus).Lego Apesas ex pausania Pindaro Callimacho ab Heroe cui aphesas nomen erat.Puto etiam legi posse apesas:Anthes ut sint montes duo apesas & anthes:ab anthe qui & anthané ibi cõdidit.Mons apesas Nemeæ superiacet ubi Theseus Ioui primũ operatus creditur: de quo apesantius quoq; dictus est Iupiter.Papinius:Mons erat audaci seductus In æthera dorso.Nomine Lernæi dicũt apesanta coloni.gentibus Argolicis olim sacer.

Apesas

Ex eodem.v.

Oppida harmione).Scribédũ est Hermione:Polybius:Strabo:Ptolomæus Pausanias.ex Homero ερμιορηρτασιρηρτε.hac ad inferos descendi cõpendio ferunt:eoq; defunctis ibi nõ ingeri portoriũ Et infra: Portus chenites).Legédũ Cænites.sunt enim Caenæ urbs circa sinũ Laconicũ: unde portus nomé Ptolomæus auctor pausanias quoq; Caena inquit ad Tænarum monté fuit:Tænaron ante uocitata.Meminit & Strabo.A Cæna Cænæus Iupiter.Ouidius:Victor ab œchalia cænæo sacra parabat Vota Ioui.

Cænæ

Ex eodem.v.

Portus antedus). Lego anthedon ex uetustis codicibus Strabone Ptolomæo:sed & Homero αρθη λομαλεσχατοωσαρ.Et ĩfra. Portus bucephalio).Scribendũ aut Bucephala ex pausania:aut bucephalas ex Stephano:aut Bucephalon ex Ptolomæo.

Ex capite.vi.

Prophis).Lego Psophis:ex Theophrasto polybio Ptolomæo pausaniaq;:a Psophide Ericys Sicani filia.Ouidius quinto Metamorphoseos:Vsq; sub orchomenõ psophidaq; cyllenemq;.Perhibent & aliæ psophides.Nam & insula Venetorũ zacyntho arx ipsa uocabatur psophis : & aliæ multis locis. Verum Arcadicæ psophidis nomé uetus reddunt phegeã a conditore impositã phegeo Alphesibæi filio:nisi quis a faginea glande potius existimet:quando & arcadia quoq; ipsa pelasgis quandoq; dicta est pelasgo rege magno & sapiente uiro:scilicet quia uitæ cultioris auctor eis fuisset & uictũ ex stirpibus herbarũ arborũq; frondibus transtulisset ad glandé maximeq; fagineam.De psophide Papinius.

psophis
Arcadia pelasgis

Ex eodem.vi.

Antigonea).Cũ de Mantinea dictũ sit pauloante:nec alia sit Mantinea q̃ antigonia ut Ptolomæus inquit & pausanias mutato ueteri urbis uocabulo in adulationé antigonin eius qui philippo persæ patri curator regii fuit.Mirari æquũ est quamobré duas urbes Plinius existimet: Adrianus quoq; princeps ex antigonia:rursus ut Mantinea diceretur imperauit:atq; ita post obtinuit:nõ inuenio q Pliniũ tueri possim nisi altero e duobus suffugio:siue uti Mantineas fuisse duas ueterem & nouam dicamus etiam si uestigia tantum & rudera ueteris manebant ubi campus est ptolis appellatus : eodé auctore Pausania:siue ut in Plinio Mantyream nõ Mantineã legamus:fuit enĩ Manthyrea locus Arcadiæ ut auctor est Stephanus.& infra. Phinium & ĩfra Phineos amnis).Scribédũ est pheneum & pheneos: ex Homero Polybio Strabone cæteris:alioquin phineos & phinopolis in ponto sunt: nec ambigit̃.

Mantinea
Manthyrea

Ex eodem.vi.

Cartina bucalion cranon).Pausanias ĩ arcadia cõmemorat Gortyn Buphagiũ Carnion. Gortyn a Gortyne stymphali:Buphagiũ ab amne buphago: item a conditore: Carion & in Messenia lucus: & in Laconia templum appollinis:& in arcadia flumen uocari ab eodem auctore dicit̃: qui & Cromné oppidũ quod & Cromum appellauit in arcadia constituit.ptolomæus montem quoq; in peloponneso Carnion haberi tradit.

Gortyn
Buphagium:
Cromum

Ex eodem.vi.

Parrasie thelphusa).Scribédum est aut Thelpusa ut polybius & pausanias:quæ urbs prope Orchomenum est arcadiæ aut Erymanthũ amnem:a Thelpusa Ladonis filia id nomen habens:aut Telphussa per.t.& duplex.ss.quæ ité ĩ arcadia é Lycophroni:nã Thelphussiũ siue Tilphossiũ ĩ Bœotia é Straboni Athenæoq;:ubi Pindaro laudatus fons Telphissa:cuius aquæ frigus Tiresias uates cũ senex potasset & ferre nõ potuisset: extĩctus é ut inqt aristophanes.De parrasiis a parraso Lycaonis ut aliq a pelasgo cõditis Strabo & cæteri:ex Homero Συμφαλομ και πορρασιημ ερεμομτο.Nicanor Parmasiã prius appellatã tradit αποτηστου λυκαομοσ παραμομιασ.nã Prasiæ Ptolomæo Laconicũ é oppidũ argiuorũ:Polybio & Thucididi:a Pausania Brasiæ uocatũ.

Thelphussa
Thelphissa

Ex eodé.vi.

Mænala heraea).Omnes uetusti codices habent Melanea heræa.Pausanias:Melæneæ inquit ĩ Arcadia sunt oppidũ a Melænæo Lycaonis filio inter Heræam & Megalopolin. nã de Menalo ĩferius a Plinio fiet mentio.Siquidé & urbs ipsa Mænalus uocatur & mons: a Mænalo ut inquit Stephanus filio Lycaonis.

Menalus

Ex eodé.vi.

Here phile).Scribendũ est aut Heræa & Pyle ut Strabo & Pausanias: aut Heræa & Phialia ut Polybius Diodorus Ptolomæus.Pausanias philiã prius phigaliam appellatam refert a conditoribus.sicut Heræam quoq; ab Heræo Lycaonis filio:quæ Sologorgos ante diceretur.

Phialia
Sologorgos

Ex eodem.vi.

Pallene pĩcina ethe Lepre).Collatis syllabatĩ litteratĩq; uerbis oĩbus & lectiõe ueteri q̃post pallene hét agra:scribédũ céseo:pellana Agræ Epiũ Cynæthæ Lepõ đ agra siue agris Steph.duo loca dici tradés ita quorũ unus ĩ attica sit ubi mysteria mĩora celebrarẽt.de alt̃o nihil certũ affert ãbusto codice.đ Cynæthésibus ĩ arcadia polybius & pausanias:q a cynætho lycaõis filio cynæthas appellatos ꝑdidit.

Agra

Aepea

De Epio Polibyus ditionis aliquando triphyliacæ. prima in ea producitur: nam Aepea Laconicorũ fuit sicut Aepi Messeniorum. Vtriusq; mentio apud eminentissimũ Poetam. Dionysius antiquitatũ primo Tractũ Cynæthiũ ab Aeneæ socio ibi uita functo sepultoq; nominatum putat in Arcadia. De Pellana pausanias: Locus inquit in Laconico est pellana petentibus arcadiã & Megalopolin occurrẽs

Lepreatæ

pluratiuo numero Straboni dictus lepreatæ: itẽ gemini redduntur a Pausania Triphyliaci & arcadici: ut in acaia testati sumus. Malui diuinator u[illegible]ri q̃ Aetoliæ cicada Cui displicet meminerit Aristarchum nõ alia magis ratione uatẽ existimatum q̃ q; librariorum aut uetustatis in Homero uitia etiã cũ piculo famæ scrutari uoluisset. Sciebã & Prosymnã & Aetiam augeas ab Homero dictam. Legi & Etion quã & Etiada uocent ab Aeneæ filia. sed illam in Argolide Micenensi agro ponunt. Papinius Danaia tideus Arua gradu uiridisq; legit deuexa Prosymnæ. Et alibi Hinc armat Larissa uirens hinc

Prosymnæ

celsa prosymnæ. Aetiam & Etion in Laconico. Ex eodem. vi.

Arcalia). Vetusti codices habent Arcadia. Itẽ Stephanus urbẽ ita dictam cõmeminit uicinam mari: magis tamen probamus ut ad distinctionẽ Leprei Triphyliaci præcedentibus addatur. De lepreo enim Arcadiæ cũ pausanias tũ Cicero ad atticum: Lepreon inquit in arcadia censebat esse quoddam maritimum. Ex eodem. vi.

Alea
Locus papi.

Elee). Scribo Alea: uetusti codices & Theopompus: a conditore Aleo Papinius in syluis. Aut aleæ lucis uidit tegeea sacerdos. melius. n. ita q̃ Eleæ: ibi Minerua colebatur: quod & Herodotus cõfirmat. Inde simulachrũ Mineruæ opus Scopæ diuus augustus post atiacam uictoriã ex Tegeis trãstulit & in foro posuit: auctore Pausania. & infra. Enisphe). Scribendũ Enispe. Papinius: Ripeq; & Stratie uẽtosaq; donat enispe. ab Homero sumptum ριπηρτε ϛρατιηρτε και ηρεμοέσσαρ εριστηρ.

Ex eodem. vi.

Lampadia). Stephanus Lampea: nam & mons in arcadia hoc nomie cõspicit: Strabo Pausaniasq; Papinius lampia ut post liquebit. & infra. Regio nemeathembinadia uocitata). Legendũ est Bem

Bembinites
Leo
Locus plauti

binadia. fuit enim uicus Nemeæ Bembina: unde Nemeus leo a poetis Bembinites dictus. Panyasis δερμάτε θηρειορ βεμβιρηταο λεορτοσ. Sed & in Plautino milite ubi dicitur Bombamatides clutũ instar: cogitent legentes an emendandũ sit Bembinatidis beluæ instar: hoc est Nemeæi leonis ĩstar.

Ex eodem. vi.

Phole). Vetusti codices Pomponius Ptolomæus & strabo Diodorus & gregatim omnes Pholoe a

Pholoe

pholo dictus Centauro. urbs tamen ipsa Pholon: unde pholoenses auctore stephano.

Ex eodem. vi.

Lampheus). Scribẽdũ est aut Lampeus aut lampea: ut ex strabone ac pausania probauimus: a splẽ

Pheneos

dore Papinius: Cãdẽsq; iugis lampia niuosis. & infra. Phineus). Scribe pheneos: ut sit Tribrachys: quod & supra posui. Papinius: Et pheneos nigro styga mittere credita diti. Homerus οι φερεορ τερεμορτο. Et infra. Alitrei). Scribẽdũ uidet allantei ab allante oppido qđ & allanteum quoq; Theo

Aliphira

pompo dicit. Potest & aliphiræi ab urbe ut ĩquit polybius aliphira: cuius & Pausanias meminit. Nomen oppido aliphiris dedisse Lycaonis filius creditur. Cicero ad articũ: Tene ĩquit & alphira & Trittia quasi ρεοκτιϛα esse uidebantur. Ex eodem. vi.

Abea

Ab ea tepurgenses). Lego abeatæ pyrgenses: ex Ptolomæo pausania polybio & antiquis fere codicibus. Sunt autem abea & pyrgi oppida Messeniorũ. abea uero etiam ira dicebatur: una e septẽ urbibus quas Homerus ab agamenone promissas achilli finxit. Scio illud scribi Stephano Macareas ĩ arcadia fuisse quã Romani beatam inquit uocarent. Ex eodẽ. vi.

Pereate). Scribẽdum est aut perethes aut paroræatæ ab urbibus arcadiæ parethẽsi & paroræa: ut Nicolaus & Pausanias testant. fuerunt ibi & eparitæ ut Ephoro & Xenophõti placet. Nominant &

Paronatæ

pereatæ: sed in agro Corinthiensi: nã paronatæ ut Strabo refert Helidis montana tenuere: nisi quis paroræatas in Strabone quoq; nõ paronatas legat: a montibus quos incolunt uocatos.

Ex eodem. vi.

Teuthranii

Tortuni). Quid si legas ex pausania Ptolomæoq; Teuthranii ab oppido laconiæ qđ Teuthras atheniẽsis homo cõdidit. Quid si Teutani a regione Sicyonis Teutanio uocata quam Homerus Titanon appellat τιταροι οτε λευκα καρηρα. Ex eodem sexto.

Tiphania). Vetus lectio habet phane. Porro quattuor phanæ sunt: quarum in peleponneso nullæ. propterea fit ut typania legẽdum putem ex Ptolomæo: qui circa Helin uocari urbem ita scripsit. aut

Typaneæ

typaneæ plurali numero ut polybius a monte ut arbitror Typæo: cuius facit mentionẽ pausanias: ex eo tradens præcipitari solitas mulieres ab Helæis quæ certaminibus olympicis interfuissent alphæumq; traiecissent interdicto illis tempore. Ex eodem. vi.

Triusi). Legendum Thriasii: aut quod idem est thriuntii a thriunte oppido triphyliæ: ut ĩ Messeniaca thryo diximus: a qua Thryoentii non Thryuntii dicuntur.

Ex eodem sexto.

Triréses). Vetusti codices habẽt attricẽses: fortasse acroriẽses ab urbe ut inq̃t Stephanus triphyliæ

quam Acrorios uocabant. Ptolomæus certe in laconico sinu Acriam quandã ponit unde Acrienses. Acria
Quid si Trittenses ex Polybio qui eos in Achaia cõstituit. nam & quidã manu scripti codices ita pla Trittæa
ne habent: a Trittæa urbe: cuius & Strabo meminit inter achaicas. Cicero ad Atticum: Arcadiæ inqt
censebat esse Lepreon quoddã maritimũ: Tene autem & Aliphira & Trittia νεοκτιστα esse uidebant
idq; τω των νεων καταλογω confirmabat: hoc est Homeri: ubi mentio non fit istorum.

Ex eodem. vi.

Ad oppidum rhegeũ corinthiaci sinus). Legẽdum arbitror Lechæum aut Legæum. plinius supra Corinthiacus hinc illinc Saronicus inquit appellatus sinus Legææ hinc Cenchreæ illinc angustiarũ termini. Strabo quoq; idẽ ad uerbũ dicit: præterq̃ q nõ ad oppidũ Legæũ sed ad Aegæũ mare latitudinẽ metitur το απο του νοτου προσ τον αρκτον αποτων μαλεων διαρκαδιασ εισαι γαιον: nõ q Lechæum alluatur mari Aegæo: sed q in illis angustiis fere nihil est Ionium quis an Aegæũ faciat huius mensuræ limitem.

Ex capite. vii.

Attica antiqtus atte). Scribendũ est Acte ab Actæone siue actæo rege: ut Fauorino placet & Lycophroni: q actæos uocat Athenieses: uel qa littoralis fere tota sit exili & angusto quodam uelut margine: ut Appollodoro & Straboni. habent & codices uetusti Acte: non Atte. Dicebat qdẽ & Atthis: sed ab Atthide Cranai regis filia: ut inqt Eustathius Martianusq; apud nos iteq; Trogus secũdo libro: q̃q̃ græcus pro Cranao mẽdose in eo scriptũ est. Actæ · Locus Trogi

Ex eodẽ. vii.

Portus schenos). Scribendũ est Schœnus Schœnuntis ex Strabone Ptolomæoq;. Strabo & flumẽ Athenis proximũ ita nominat: dictum a iuncis: proindeq; Iuncarios in Hispania campos Schœnuntas uocat: sed & in Arcadia Schœnũtis fit mentio: ab amne quem Schœniea appellãt. Schœnũ uero in Bœotia terra collocant. Schœnus

Ex eodẽ. vii.

Cremion & scironia saxa). Thucydides & Pausanias Cromyon: item Strabo: a Cromyonia Calydonii Apri matre. Stephanus Cremyon a cõditore Cremo neptuni filio Ouidius: Quodq; suã securus aret Cromyona colonus Munus opusq; tuũ est. Diodorus quoq; per. o. Cromyon nõ p. e. & ĩfra. Cromyon

Fuere & enoa). scribendũ est Oenoa ex Strabone Ptolomæo Pausania post Herodotum & Thucydidem.

Ex eodẽ. vii.

Callirhoe nemææ crunos). Legẽdũ est Callirhoe Enneacrunos. ita. n. uocari fontem Athenis celebrem conditum a Pisistrato Pausanias Vitruuius Pliniusq; testantur: etiã si Solinus corrupte uidetur legisse Cruneson: Callirhoen inquit stupent fontẽ. nec ideo Cruneson fontem alterum nullius rei numerant. Papinius Enneacrunon uidetur eũdẽ putasse cũ Callirhoe libro. xii. Thebaidos Et quos Callirhoe nouies errantibus undis Implicat: id. n. significat Enneacrunos idest salientes nouẽ Marcianus Capella: Fontes inquit multi Atticæ inter quos Callirhoe prædicat. de Enneacruno mentionẽ facit nullã. Recentiores qui hunc locũ ex Plinio in Cõmentationes suas transtulere: in eundẽ prolapsi sunt errorẽ cæterum Thucydides secundo libro Papinii comprobat sniam iis uerbis: Fonte inquit utebãtur qui postq̃ reparatus a tyrãnis fuerat Enneacrunos dictus est: Callirhoe quondam appellatus. Enneacrunos p Papi.

Ex eodem. vii.

Sunium doriscum promontoriũ). Vetus lectio Sinium promontoriũ Doriscum promõtoriũ: nec displicet: cũ ex Ptolomæo: tũ ex Homero αλλοτε σουνιον ακρον. Vt tamẽ obiter sciamus plebem quãdã e tribu siue curia Leontide Athenis Sunion uocatã fuisse: Cicero ad Atticũ modo nomen loci modo nomẽ oppidi Suniũ & Pyrræũ ĩtelligi posse ait. Si loci: præpositiões adiici: e Sunio e Pyrræo: ad Suniũ ad Pyrræũ. Si oppidi: nõ adiici. Sunium

Ex eodẽ. vii.

Polypostere brauron Ion). Strabo Potamos Sterea Brauron Ion noia populoꝝ & oppidorum in attica: quorum Potamos in littore Brauron a Braurone heroe: ubi Diana colebatur Brauronia ut inquit post Herodotum Pausanias. Ion quoq; in eodem loco a quo Ionidæ. alioquin & attica ipsa quondam Ionia est uocata ut Homero placet: ab Ionio appollinis & Creusæ Erichthei filio: auctor Stephanus. uel ab Ione Xuthi filio: auctor Strabo. Papinius libro. xii. Qui gelidũ braurona uiri. quo sane loco populi regionis atticæ redduntur ii Munichia: ubi Diana celebratur. Pirræos siue pirræeus: & ĩde accusatiuo casu pirræa: ut illo eius uersu Munychia & trepidis stabilem pirræa nautis. Potest & pirræea ut Dactylus sit quinto pede legi: etiã si soluta oratione pirreũ nõ pirræa casu illo pnũtiandũ latine cẽsebat atticus reprehenso Cicerone. Dicũtur & multitudinis uocabulo pyrrhæa: Ouidius: Sunion expositum pyrrhæaq; tuta recessu Linquit. Nominant ab eodẽ poeta Icarii celeiq; domus uiridesq; melaenæ. Itẽ ægaleos. Parnes. Lycabettus. & Hymettus montes: & Hylleus uicus & Acarne: Suniũ Salamis & Eleusis & Ilisus amnis & fons Callirhoe. quæ ideo recensui q mendose legebantur. Ion · Pyrræa in syllaba

Ex eodem. vii.

Marathon campus triassus oppidũ miletũ. Videtur legendũ Thriasius: ita ut uerbum campus non tam ad Marathonem q̃ ad Thriasium ptineat: Thucydides & Strabo quoq; θριασιον πελιον a loco quem græci Thriam & Thrio uocant: Miletũ uero codices antiqui Melitam scribunt: qđ & Stephanus confirmat eiusq; loci populares: ut Thriasios tradit œneidis contributos fuisse. Thriasius

Ex eodem. vii.

Lebadea

Locus papi.

Lebedea). Scribit Lebadia Straboni Ptolomæo cæteris: quanq̃ & lebedea Herodoto: ubi oraculũ Triphonii. hanc Homerus Mideã uocasse credit illo uersu οιτε πολυςαφαλον αρνηνεχον οιτε μιδειαν. Arnen uero Chæroneam Pausanias. In Papinii Thebaide li. vii. corrigẽdus uersus est: & ualles Thebadea tuas & iam polon acri Sũmissam scopulo: ut ita legas: Et ualles lebadea tuas & hyampolin acri summissam scopulo. De Hyampoli non multo infra Plinius & Herodotus.

Ex eodem. vii.

Leuthre). Vetus lectio Eleuthere: Strabo auctor ĩ Bœotia. Theopõpus Eleutherida quoq; in eadẽ terra posuit Oropo urbi ꝓximã: & quãtũ coniicio diuersam ab Eleutheris. Nõ ignoro Leutra Bœotiorũ fuisse Lacedemoniorũ clade ĩsignẽ: leuthræ uero nunq̃. & ĩfra. Et hisbe). Scribo Thisbe: Strabo Ptolomæus cæteri post Homerũ πολυτρηρωνατε θισβην. Papinius: Dionæisq; auibus circũsona thisbe. ltẽ supra. Hile). Scribẽdum hyle p. y. Homerus οι τελεωνει χον οιδυλην και πετεωνα.

Hyles in syl laba

Fuerũt & aliæ urbes hoc nomĩe: Strabo reprehẽdit q nõ hylen sed hyden ꝓnũtiãt. Papinius: Qui breue littus hyles. in quo mirũ ꝓduci primã ab Homero: corripi Papinio. Ex eodẽ. vii.

Glissa cophe). Scribo Glissas Cope: ut sit glissas glissantis auctoribus Papinio Herodoto Strabõe. De Copis & septimo libro Plinius. de utraq; Homerus οι τε πλαται αμ εχομ η δοι γλισσαμτε μεμομτο κωπασευτρησιντε.

Ex eodem. vii.

Anchoa

Hyettum

Lamia & anichia). Scribendũ forte sit larymna & Anchoa. etenĩ Larymna duplex: Locrorũ altera de qua post dicetur: altera Bœotiæ ut inquit Strabo: prope locum eum cui nomẽ est Anchoa. dicit & Anchoa ibi palus. locrorum aũt larymna superior Bœotorum inferior & maritima uocabat: cui postea Romani superiorem iunxere. Quod aũt iuxta Cephisum amnẽ larymna & Anchoa forẽt testat idem Strabo εντευθεν ηδη ο κιφησσοσ. Sunt codices tamẽ in quibus Amyeta & Anichia scribatur. Inuenio Hyettum & Niceã in Bœotia urbes uocatas: Hyetto nomẽ ab himbriũ frequẽtia fuisse: aut a cõditore Hyetto: qui primus adulterii reus fuerit ut Pausanias existimat. in neutram partem decernitur.

Ex eodem septimo.

Medeon

Medion). Legendũ est Medeon medeonis: ex Strabone qui duo facit noĩs huius oppida: alterum in phocide: alterũ in Bœotia Onchesto proximum cognomĩe Phœnicis a monte Phœnicio. Homerus ωκαλεημ μεδεωμα τευκτιμεμομ πτολιεθρομ: nam Midea Bœotiæ quidem ẽ Homero ciuitas sed lebadia ut diximus. Homeri uersum quẽ dixi Papinius imitatur: Ocalee medeonq; & confertissima syluis Nissa.

Ex eodem septimo.

Creusis

Grephis). Legẽdũ est aut Creusis ex Herodiano qui oppidũ id Megaridi aduersum collocat ĩ Bœotia: itẽq; Ptolomæo ac etiã Strabõe: q & Creusam & Creussam quoq; appellat. põt & Acræphia hoc loco scribi. ex Pausania Theopompo Strabone Ptolomæo. habetur & Cirphis sed in phocide.

Ex eodem septimo.

Coronea

Corone acharon). Vetus lectio Coronea chæronea: nã Corone in Pelopõneso messeniorũ ẽ: Coronea in Bœotia. De chæronea quoq; Plutarchi & nepotis eius Sextii patria clade totius græciæ clarissima: Cicero Thucydides Ptolomæus Strabo Pomponius cæteri. De Coronea Papinius: Messe Coroneam baccho glissanta colæntes. Homerus οιτε κορωμει αμ και ποιηεμτα λιαρτομ.

Ex eodem septimo.

Scaphias

Ocale etheon). Legit in Homero Ocalea & Eleon οι τελεωμ ειχομ οιδυλημ και πετεωμα ωκαλεημ μεδεωματε. uideturq; a palustri solo id nomẽ datũ Straboni. põt & Eteonon defendi: quem postea Scaphias dictũ Strabo affirmat. Meminit quidẽ & Homerus πολυκτημομ τετεωμομ. Sed sunt quibus in Euboea uersum poetæ placeat intelligi. Ex eodẽ. vii.

Scolon

Etheon iolcos schoenos). Lectio uetus modo Scalos modo Icolos nõ Iolcos: & sane Iolcos in Magnesia est ut post liquebit. propterea etiã adducor ut etiã si Ocolon in Theopõpo: & Oechaliã ĩ Strabone legimus: Scolon tamẽ scribẽdũ putẽ ex Papinio: Qui scolon densamq; iugis eteonõ in iqs: Sed ante omnia Homero σχοιμομ τε σκωλομτε πολυκμημομ τετεωμομ. unde Papinius: Sed & Stephanus σκωλοσ βοιωτιασ πολισ: & ĩfra. Hyreseon): Homerus Ilesion και ειλεσιομ και ερυθρασ a palustri situ: Strabo.

Ex eodem septimo.

Hyantia Bœotisues Bœotia non Boetia cum Politiano.

Bœtos hyanias). Legendũ Hyantas siue Aonas: utrunq; Strabo. Papinius: Exul hyantæos inuenit regna per agros. Ouidius: Cõpellat hyantius ore. & alibi: Hyantæa aganippe. Appollonius libro tertio Onchestum urbem Neptuno in Bœotia dicatam ut apud Homerũ legitur & Plinium Hyantiam uocauit: nam & Bœotisues ab illiberalitate morum dicuntur: unde nomen hyantibus. Bœtiam uero pronuntiari usus quidem recentiorũ qui nullius mihi auctoritatis est: obtinuit. Cæterum Bœotiam scribendũ & proferendum esse cum Politiano ut sentiam facit uetustus itineris Antoniani codex: in quo ita scriptum esse testes mihi sunt in urbe plurimi: Bœotiæ inqt aulis in qua Græci aduersus Troianos conspirauerunt. exigit uero id & græca ratio: apud quos βοιωτια nec aliter. Ad eundem modum & Martianus Capella scriptitauit.

Ex eodem.vii.

Locri deinde pygmenidi. Legendũ est Epicnemidii. Sunt enim locrorum Epizephyrii: Opuntii: Ozolæ:item qui Epicnemidii cognominant̃:siue ut Strabo Epicnemii & epicnemidæ dicti a monte qui Cnemis appellatur.

Epicnemii

Ex eodẽ.vii.

Opuntinus sinus ginnuse phocidis). Vetus lectio non Ginnuse habet sed Cynus Comprobãt Hecatæus Strabo Ptolomæus Pausanias post Homerum οι κυμορτερεμορτο ποερτατε καλλιαρορτε Lycophron και βοαγριε και κυμεκαι σκαρφεια και φαλωριασ. T. Liuius tertiæ Decados octauo libro: Cynum inquit Locridos emporium. Pomponius In locride inquit cynos & calliaros. Verbũ aũt Phocidis cũ sequẽti ceso iungitur hoc modo: Phocidis inquit unum oppidum in littore Daphnus: auctore Stephano φωκικη πολισ εφη λαφμουσ ut Daphnuntis faciat paterno casu. Meminit & Strabo: Daphnusam uocauit Euphorion.

Cynum

Ex eodẽ.vii.

Clatea). Pausanias Ptolomæus & Stephanus Elatea. Fuit & in Thessalia hoc nomine fuit & in Thesprotide: sed frequẽtius Elatrea. Quod autem sequitur Et in ripa Cephesi: quidã uerbũ & superfluũ existimant: quia constet amnem Cephisum per Elateam fluere. Sed homerũ secutus est Plinius οι τε λιλαιαρ εχορπηγησ επι κηφισσοιο. Papinius: Coryciumq; nemus propellentẽq; lilæam Cephissi glaciale caput. In quo notandi sunt grãmaticuli qui non Corycium sed Ogygium nemus legũt: cum de nemore Corrycio ad Parnasum Strabo Pausanias & cæteri loquantur: unde corycea ciuitas Parthenio.

Corycium
Ap̃. papi. in Grãmaticulos

Ex eodem.vii.

Versenemis & hyampolis). Scribendum puto Bessacnemus & hyampolis: De Bessa & Hyampoli Homerus. De Cnemide Pomponius Ptolomæus Strabo: Locus inquit munitus est Cnemis post Daphnũta uiginti fere stadiis. Significat ea uox Ocream: quos enĩ Homerus & Dionysius apher pedes montiũ. Pindarus σφυρα hoc est maleolos & calcanea: Lycophron pernas uocant: communis lingua Cnemidas idest Ocreas appellat. In sabinis quoq; interocrea locus dicit̃ Straboni Reatino agro ubi Cutyliæ lacus est: ab eodẽ argumento dictus. Sabini ut ait Plinius Apẽninis iugis utrinq; uallãtur. Et infra. Tronium). Scribe Throniũ: ex Strabone Diodoro Ptolomæo post Homerũ ταρφημτε θρομιορτε βοαγριου αμφι ρεεθρα. Lycophron βοαγριε και κυμε και σκαρφεια και φαλωριασ και μαρυκειον αςυ και θρονι τιλεσ λοκρων αγυιοι.

Cneis
Interocrea

Ex eodem.vii.

Naricum. alope. scarpia). Lege Narycion Alope Scarphia. Narycium uero etiam Naryx dicitur: & Naryce inter locros unde fuit Aiax. De Scarphia Thermopylis uicina dubitat nemo. Alopen quoq; in Bœotia uel locride cõmemorant: etiam si multæ sunt hoc nomine: Nam Lycophronis testimonium mox attulimus.

Naryce

Ex eodem.vii.

Halcyone. Strabo Halalcomene. Pausanias quoq; urbes tris in Bœotia continenter nominat: Halalcomenas: Itoniam: Phalarã. de quibus & hic Plinius eodẽ ordine ut mox liquebit. nihil mouet me aut Halcyone paulus uocata Pausaniæ: aut sinus Halcyonius Straboni. q̃ his locis nõ sunt: Dicitur & Halalcomeniũ neutro genere: & halalcomenæ fœminino tã singulari q̃ plurali numero. Proinde Papinii uersum libro septimo thebaidos: Ducit hiraneos etiã alcimena mineruæ Agmina. in quo ne syllabarum quidem & scansionis ratio seruata est: correximus in hũc modum Ducit itonæos & halalcomenæa mineruæ agmina. Etenim Mineruam eo loco maxime coli solitã Aristarchus & cæteri testãtur Halalcomeneida cognomĩatã. Itẽ Glaucopin a Glaucopo Halalcomenei & Athenaidis filio. Sed & uersus ille Papinianus eodem loco statim subditus: Agmina quos mileos & quos humida suggerit arne castigandus est hoc pacto: Agmina quos malieus quos uuida suggerit arne aut sic: Agmina quos halos & quos uuida suggerit Arne De halo & Arne: quã Homerus πολυςαφυλον cognominat: Plinius Strabo cæteri. De Malieo, Stephanus: a Malo Amphictyõis filio: siue Amyro Bœoto dicta Malico situ.

Halalcomenium
Locus papi.
Locus eiusdem

Ex eodem.vii.

Econia). Pausanias Itonia ab Itonio Amphictyonis filio. Stephanus Itonem uocat: a qua & Pallas Itonia Catullo: nã Ithome in Pelopõneso: itẽq; Thessalia est: unde Ithomæus Iupiter. & infra. Phalarne. Scribendũ est ut prædixi Phalara Pausanias: etiam si Strabo in Thessalia constituit: quæ diuersitas illo tractu maxime frequens est nomen urbi Phalarus amnis dedit Itoniæ Mineruæ ꝓximus Lycophron eam Phaloriada uocauit.

Ithomæ
Phalarus

Ex eodem.vii.

In qua sparchos. & ĩfra: Bolon & pindus). Lego sperchios Boion & Pindus ex Ptolomæo Stephanus Bœon non Boion. Strabo tamen Boion ερινεον βοιον πινλον κυτινον: Idẽ Thucydides. Amnẽ porro Sperchium postea Salambriam uocatum a recentioribus inuenio. & ĩfra. Ibi hellenes a quo hellenis). Scribendũ ibi hellen a quo hellenis: auctor Thucydides Strabo cæteri. Versus autẽ homeri quẽ Plinius hac parte significat talis est μυρμιλονεσ λεκαλευντο και ελληνεσ και αχαιοι Hellenen porro Deucalionis & Pyrræ filium fuisse quis ignorat?

Sperchius
Hellenes

Ex eodem.vii.

In heraclea trechin dicta est). Legendum: Inde Heraclea Trachin dicta est: hoc est aspera: conditam

Trachin

ab Hercule Stephanus:a Lacedæmoniis Strabo. Nouit & hãc Homerus οι ταλοπηυ οι τε τεαχιυ ερεμοντο. Sophocles & Ptolomæus heracleam Phthiotidis appellant. Strabo quandoqꝫ Trachiniã: duas eiusdem nominis prodendo nouam & ueterem. Meminit & Diodorus & Herodotus.

Ex capite.viii.

Elymea

Elmon). Ab aliis Salmon. Scribendum forte sit Almon. Hellanicus Almon inquit. urbem Salmõ quoqꝫ dici tradũt: etiam si repræhẽdit a Stephano. Posset legi Elyma ut Ptolomæus: Elymea ut Strabo. Elymeon ut Alexander: Macedonicũ id oppidum reddentes ab Elymo heroe: uel ab Elyma Tyrreno rege.

Ex eodem.viii.

Minyæ
Orcho menon

Amnis orchomenos minilus ante). Legendũ Minyius siue Minyeus: ex Diodoro: itẽqꝫ prius Homero οι δασπληδονεμεμον οι δορχομενον μινυειον. hinc Minyæ quorum aliqui migrauere Iolcum: unde Argonautis nomen: Strabo. Est autem Orchomenon & oppidi nomẽ & fluminis. Thucydides: Alii inquit ex Orchomeno quod olim Minyeũ nunc Bœotium uocatur.

Ex eodem.viii.

Pheræ

Palamna). Stephanus Pelinna: Pelinnæon Strabo: nam Phalanna Magnesiæ est ut post liquebit. & infra. Fons hiperia: oppida there). Scribendũ est Hyperia & Pheræ. Strabo ηλυπερια κρηνη εν μεσηεστι τη τωυ φεραιωυ πολει: Meminit & Ptolomæus: & de Hyperia fõte Homerus οι δεχον ορμινιον οι δεκρηνην υπερειαν. Itẽqꝫ de Pheris οι δεφερασ ενεμοντο παραι βοιβηι δαλιμνην. Valerius Flaccus: Te quoqꝫ dant cãpi tanto pastore pheræi Fœlices.

Ex eodẽ.viii.

Thebæ thessaliæ nemus pteleon). Fortasse distinguendũ est: ita ut tria ĩtelligant loca: Primus Thebæ Thessalicæ: nã de Bœoticis Thebis itẽqꝫ Corsicis dictũ est supra. Secundus Cereris nemus: qđ & Strabo αλσοσ δημητροσ appellat. Tertius Ptelon eodem auctore Ptolomæoqꝫ ac cæteris post Homerum: cuius est uersus ille δημητροσ τεμενοσ ιτωνατε μητερα μηλων αγχιαλον ταντρωνα ιδε πτελεον λεχεποιην. & ĩfra. Tricea). Lego Tricca: Ptolomæus & Strabo: a Tricca Penei filia. Homerus οι δειχον τρικκην και ιθωμην κλωμακοεσσαν: ut mirer in Papiniana quadam sylua Domitium & si quis alius eandem fecit hanc cum Trachine de qua diximus: Homero præsertim scribente ut diuersas.

Tricea
Ap.Papi.s.
Domitium

Ex eodem.viii.

Montes phiotidis). Legendũ Phthiotidis. una e quattuor partibus Thessaliæ Phthiotis appellabatur: Strabo Ptolomæus cæteri. & ĩfra. Mons bromius). Strabo Ptolomæus & fere codices uetusti Bermius.

Ex eodem.viii.

Daphus achimraon). Vetus lectio Daphissa Chimerion. De Chimerio in Thessalia monte Pausanias. & infra. Laminissus). Legendũ arbitror Pamisus nõ laminissus: ex Herodoto: Flumina inquit Thessaliæ Apidanus Enipeus Onochonus Pamisus & peneus & Phœnix: unde sumit Plinius.

Ex eodem.viii.

Messeis
Locus
Catulli
Bæbeis

Fons messeis lacus bebeis). Quidã legunt Nessois & Bœbeis. in Thessalia enim urbes Nesson & Bœbos: unde lacus duo. Sed cum Strabo Nessonin lacum etiã Bœbeide maiorem tradat: Plinius nõ lacũ sed fontem faciat: scribendum est fons Messeis: nõ Nessonis. Duo inquit Strabo in Thessalia fõtes. μεσηισ και υπερια Placuit autem in mentionem hanc diuertere ꝓpter Catulli uersum: Mnemosynẽ linquẽs doris celebrãda choreis. Cũ nos Messein aut Nessonin potius q̃ Mnemosynẽ legamus Cæterũ Bœbeis lacus ab Hesiodo Bœbias uocat. de quo Lucanus septimo: Ire ꝑ ossæã rapidus bœbeida Item Valerius Flaccus Bœbida: perderet & pingui miseros in Bœbide crines. Alibi: præreptũ quanto proles bæbeia questu Audiat.

Ex eodẽ.viii.

Titaresus

Accipit amnem orcon nec recipit). Vetus lectio Erochon: Strabo Euroton: ab Homero Titaresiũ uocatũ οι δαμφιμερτον τι ταρησιον οικι εθεντο οσ ρεσπηνειον προιει καλλιρροον υδωρ ουδεγε πηνειω συμμισλεται αργυροδινη αλλατε μιν καθυπερθεν επιρρεει ηυτε λαιον. ορκου γαρ δεινου ςυγοσ υδατοσ εςιν απορρωξ. Quos ita interpretat apud nos Lucanus sexto: Solus in alterius nomẽ cũ uenerit undæ Custodit Titaresiis aquas lapsusqꝫ superne Gurgite penei proficcis utitur aruis Hunc fama est stygiis manare paludibus amnẽ & capitis memorẽ: fluuii cõtagia uilis Nolle pati superumqꝫ sibi seruare timorẽ. Occasione hinc nata ut Orcum pro Euroto Pliniani correctores posuerint: quoniã dii alioquin ꝑ Stygẽ aquã iurare crederentur.

Ex eodẽ.viii.

Hormeniũ

Oppida ormeniũ pyrra). Vetusti codices Oppida olcus Hormeniũ Pyrra. Proinde scribendũ puto Iolcus. Strabo Iolcus inquit ab Hormenio uiginti tantũ abest stadiis. Ptolomæus quoqꝫ in Magnesia Iolcum locauit. Sed & Diodorus Hermeniũ haud procul Iolco urbe tradidit.

Ex eodem.ix.

Methone

Meton). Legẽdũ Methone: uetusti codices Strabo Ptolomæus cæteri: ut prima corripiat. etsi Homerus notãte Stephano ꝑduxit οι περι μηθωνην και θαυμακιην ενεμοντο. In hac Metone uulneratũ Philippũ regẽ nõ in Messeniaca: uolũt præterea ab ebrietate dictam: qa uino abũdet. Nõ ignoro quosdã Methonẽ Homericã in Thracia statuere.

Ex eodẽ.ix.

Oppida cassiana). Legendum Castana siue Castanea. Herodotus Eudoxus & Strabo Casthanea

per th. Veneré in ea mire coli Castnectin cognomine Callimachus. Sũt & qui nuces Castaneas hinc
dictas putent Paulo quoq; infra uerbũ. Spalatra). Scribẽdũ est p.th. Hellanicus Spalethrã uocauit.
Itẽ. Eantiũ). Scribo Aeantiũ ab Aeante: Ptolomæus: & ĩfra. Rhybus). Legendũ Rhyzus: ut faciat
rhizuntis: Strabo auctor. Itẽ. Erimne & omoliũ). Scribo Erymne & Homoliũ: qđ & Homole dicit
Ptolomæo: itẽ Straboni: a monte ut ex Pausania colligitur eiusdẽ nominis. Virgilius: Descendunt cẽ Homole
tauri homolen othrynq; niualem. Ex eodem. ix.

Orthei. thesie. pelin. nathocum). Quid si legas Orthe. Thespie. Phalanna. Thome. De Ortha Stra-
bo: & Homerus ορθηυ ηλωμηυ τε πολιυ τολοσσονα λευκην. de Thespiis in Thessalia Stephanus
nã & in Bœotia sunt Thespiæ. De Phallanna uterq; post Hecatæum: qui & Hippiam uocari eam tra- Thesbiæ
dit. Phalannon Ephorus. Scio & pelen in Thessalia fuisse Stephano. Sed Strabo Ad peneũ ĩquit pha- Phalanna
lanna est urbs Perrœbis quondam subdita cuius arcem inquit aliqui Orthen dictam putant. De Tho
ma quoq; Ithomen inquit detracta priore littera Thomen appellant. Stephanus quoq; hác Thomæõ
& Thumæon dici tradit: Homerus Ithomen: quo nomine in Peloponẽso quoq; altera Messeniis cõ-
tributa est. Ex eodem. ix.

Thocum. achiæ. cricon. crannon). Lego thaumacie Cyrton Cranon. De thaumacia Homerus οι
περι μηθωνην καὶ θαυμακιην ενεμοντο. De Crãone & Cyrtone: siue quod idem est Gyrtone ut ui
cinis plane locis thucydides & Strabo in Magnesia: qui tamẽ non Thaumaciã sed Thaumacunta no- Thaumacia
minauit. Fuit & Maliaco sinu altera hoc nomine ut tradit Stephanus: quã tamen Liuius in bello Ma Tempe theu
cedonico Thaumaston uocauit. de Gyrtone Homerus quoq; οι λαργισσαν εχον και γυρτωνην mesia ap̃. pa-
ενεμοντο. Nõ dicũtur hinc Tempe teumesia Papinio: & ante Papinium Antimacho: qui & ipse cõdi- pi.
dit thebaida: sed a teumesso mõte Bœotiæ: cuius meminit & Homerus ĩ hymno Appollinis. Mihi q
dem uidenẽ Poetis duo maxime celebrabri tempe: thessala & Bœotia: quæ teumessia dicuntur: & ab
Ouidio Cygneia: Sunt in Sicilia nomine amnis Heloria. Ex eodẽ. ix.

Dorion mellite phia ceponie). Legẽdum uidetur ex Strabone Dotion Melitea phylace. De Dotio
Hesiodus ηοιη λιδυμους ιερους ναιουσα κολωνους δωτιω εν πεδιω πολυβοτρυος αντα αμυ-
ρωνι νιψατο βοιβιαδος λιμνης ποδα παρθενος αδμης. Fuerunt autem in thessalia Didymi
uocati montes. ergo Dotion Cnidiorum fuit colonia. ob id regio ea nũcupatur Cnidia nomen urbi Dotion
a Dotia Elati filia: siue a Doto quẽ nõnulli Dotin uocant. Magna Lucani sexto hallucinatiõe qui dori Locus Lucãi
on nõ Dotion uocauit hanc illo uersu. Quæ tetigit phylacepteleosq; & Doriõ ira Flebile pieridum.
cũ Doriõ ubi Tamyræ uati suscẽsuere pierides: in achaia sit nõ thessalia ut mõstrauimus Homero te
ste ac Papinio & aliis. de Melitea Philo theopõpus Strabo Ptolomæus: q̃ alii p duo. tt. & p diphthõgũ Phylace
æ. Melittæam scripsere. De Phylace ꝓtesilai patria Strabo in phthiotide. Homerus quoq; οι δει χον
φυλακην και πυρασον ανθεμοεντα. Propertius: illic phylacides iocundæ cõiugis heros Thessalis
antiquã uenerat umbra domũ. Papinius: Si thessalicis admetus ĩ oris Sylua una terrã phylaceida ret-
tulit umbrã. Quod aũt hic relinquitur ponie. cuius sit urbis nomẽ haud reperi: Potniæ quidẽ in Bœo
tia redduntur Stephano: & fons quoq; Potnia Straboni prope Thebas Bœotias: sed procul Magne-
sia Sunt & phylacei Macedoniæ ut mox cõsta bit. Nõ ignoro philam quoq; oppidum in Macedonia
fuisse Stephano. Ex capite. x.

Septẽtrion alẽ penia). Legendũ pœonia ut inferius patebit. sed & Strabo quoq; idẽ sentit & antiq
codices. & infra. Oppida ægle). In qua mos sepelire reges &. Beroa). Herodotus & Ptolomæus
Aegæ. Itẽ Solinus & Stephanus: quas & Meloboteram uocari tradit. Beroam uero frequentius est ut Bero. B. pro
Bero ea scribatur nomen a pherone quẽ gẽtis eius sermo Beronem uocat: ut Bilippumqui sit Philip- Ph.
pus. alii a Beroea beroetis Macedonis filia. & infra. Aegidium). Strabo æginium: non longe ab Eu
ropo Macedoniæ. Ex eodem. x.

Phina oloros). Quid si phila Eloros. De phila Stephanus quã Demetrius Antigoni a phila matre
dictam in peneo Macedoniæ mõte cõdidit. De Eloro item Stephanus: quod & in Sicilia nomẽ ẽ: un
de Thucididi Elorina uia. nã Aloros ptolomæo Pomponioq; diuersa est: item Plinio: unde paulopost
aloritæ. Quid autẽ si non phina sed Cinna. Stephanus: Cinna inquit Heracleæ propĩqua est a Cinno Cinna
Cœi fratre nomen habens seu ab una Amazonum. Infra paulo. Cyrrhei thirissei). Scribendum ex Tirseos
Ptolomæo Cyrrei Tyrissæi: a Cyrro & Tyrissa oppidis: Theagenes Tirsæos ab urbe quam Tirsas uo
cat: in Macedoniæ Mygdonia: cui nomen tirse dederit una ex nurubus Mygdonis.
Ex eodem. x.

Mox antigone europus axium amnem eodemque nomine amnis per quod rhedias fluit). Legi po
test: Eodemq; nomine alius per quod Rhedias fluit: ut sit sensus. Europos geminos haberi unum ad Europi duo
amnem Axium alterum uero ad amnem Rhediam. Ptolomæus quoq; duos facit: alteꝝ in Aemathia
flumini Axio appositum: alterum in Horestide: quemadmodũ & Antigoniæ altera cognomẽto Psa-
phara: altera simpliciter Antigonia: ab Antigono uocatæ qui cognominatus est Gonata.
Ex eodem. x.

Oppidum ſtobici ciuium romanorũ).Legendum Stobi nõ Stobici:Strabo cæteri.& infra. Scy
dra phordea emiora gorgidone).Ptolomæus Scydra phorbæ mieza gordone.De Mieza Pli.quoq
Phorbæ xxxi.uolumine ut docebimus.Phorbæ tamen a Stephano in Theſſalia ponuntur: quæ uarietas cũ ſit
Macedoniæ pars Theſſalia plerunq contingit. Ex eodem.x.

Mox ĩ ora ichnæ).Scribit Achnas Eratoſthenes:ſed Herodotus & Strabo tamẽ Ichnas a ueſtigiis:
Themis quoniam Themin fugientẽ Iupiter in his locis aſſecutus dicatur:unde Ichnæa Themis.Proinde Phile
Ichnæa tas aliam eſſe urbem Ichnas ab Achnis uoluit.Achnæum fuiſſe Cleodamantem perhibent:qui de do
mitura equorum & equeſtri diſciplina ſcripſit. Ex eodem.x.

Parrocei)Scribendũ forte Paroræi ex Strabone qui ait: Tymphei oreſtæ paroræi ab oppido Pa
roria ut inquit Stephanus:aut certe Parœcei ab urbe Parœcopoli:Ptolomæus auctor:& infra. Hal
mopi).Scribendũ eſt uel Almopes uel Almopii ex Thucydide Ptolomæo & Lycophrone q regionẽ
Almopia Almopiã uocat εκλαάλμωπιασ παλιμπλαμητηρ λεξεται ubi de Aenea loquitur ab Almope di
ctam gigante Neptuni & Athamantidos Helles filio.& ĩfra. Orobellus).Herodotus & Ptolomæ
Orbelia us & Pomponius Orbelum uocant montem.Olbelum Stephanus oppido cognominem a quo & re
gio dicitur Orbelia. Ex eodem.x.

Arecuſi).Vetus lectio Arethuſii ab urbe Arethuſa cuius meminit Ptolomæus & Stephanus & ĩfra
Plinius.Item. Doberienſes.trienſes allatenſes).Scribendum arbitror Doberes Eſtrienſes Allãten
ſes Primum & ſecũdũ ex Ptolomæo qui urbem Doberon a qua Doberes ut ait Stephanus deriuant:
Boberon & Eſtrienſes nominat.Tertiũ ex eodem Ptolomæo itẽq theopompo Allantion oppidum uocante.
Stephanus Allantem.Adrianus poeta urbes ibi celebrat Aſtream & numero multitudinis Dobera
οι λε χορ ασραιαρτε λοβηρατε.Meminit & Herodotus & thucydides.

Ex eodem.x.

Acclariſtẽſes morilli).Ptolomæus Audariſtenſes Moryllii ab oppidis Audar iſto & Moryllo.Aſti
pulatur & uetus fere lectio.Et infra. Garreti oenorieni).Vetus lectio Gareci othryonei.Ptolomæ
us Gareſcios ab oppido in orbelia Macedonia Gareſco:Et infra. Liberi Mantini & oreſte).Legen
Amatia dum Amantini.Ptolomæus.in oreſtide inquit Amantia eſt.

Edeſſa Ex eodem.x.

Dienſes Edienſes xylopolitæ).Ptolomæus Edeſſenſes ab Edeſſa:quo nomine aquarũ ſignificatur ĩpetus
auctore Stephano.Vetuſti tamen codices nõ habent Ediẽſes:ſed & Dienſes fortaſſe a Dio colonia:
cuius meminit ptolomæus:a qua græci διειο appellant:nos Dienſes.pauſanias gentis conſuetudinẽ
ſecutus Diaſtas apud hos olympicum certamẽ agebatur in Macedonia.Thucydides & ad ipſum mõ
tem Athon alteram Dion monſtrari ſcribit.

Ex eodem.x.

Cotiſei liberi).Scribendũ ex uetuſtis codicibus Strabone ptolomæo Scotuſſæi.Sunt aũt in Mace
donia Scotuſſæ geminæ.Meminit & Liuius.apud quarum alterã Macedonũ rex philippus a Roma
Polydamas nis prælio uictus eſt.Celebraẽ & Scotuſſæus polydamas ætate regis Darii magnitudĩe corpis ĩſigni
ac robore:ut ait pauſanias.De Scotuſſæo quoq lacu plinius.xxxi.li.Et ĩfra. Eraclea ſcyntica). Scri
bẽdũ eſt Sintica ex ptolomæo ab urbe Sintia:ut eſt apud Eudoxum & Ariſtotelẽ.Additur uero Sin
tica:ut ab altera Heraclea diſtinguatur. Ex eodem.x.

Phileros lethe).Scribẽdũ ẽ Lete Codices uetuſti Ptolomæus & Nearchus a proximo Latonæ pha
no.quæ ſi aũt phileros nõ cõperi.Cæterum in Creta quoq habetur hoc noĩe. Itẽq Dion & Holopy
xos ut coniectari liceat cõmeaſſe ultro citroq colonias.Fortaſſeq non phileros ſed pileros ſcribẽdũ
ſit.Herodotus:Claſſis ĩquit perſarum foſſam enauigauit quæ perducit ad ſinũ in quo aſſa & pilorus
& Singus & Sarge ſunt oppida.meminit & Stephanus:& infra. In thermico ſinu oppida dicaea.pa
Dicæa dina.dera).Scribẽdũ:in thermaico ſinu oppida Dicæa pydna derra. Thermẽ thucydides appollodo
Pydna ruſq:ſinus ĩde thermaicus & thermæus.Dicæa uero urbs a dicæo Neptuni filio Stephãus. de pydna
Derræ thucydides & trogus li.xv.Itẽq Ptolomæus hic & Derim nõ Derrã uocat: a qua Derræ populi quos
Herodotus Derſæos:& ſecundo libro thucydides. Ex eodem.x.

Promõtorium canaſtræum.oppidum phalene.phlegra). Eudoxus Strabo pomponius Dionyſius
Afer.& cæteri nõ Phalenẽ ſed Pallenẽ:etiã ſi Phlegrã urbẽ poſtea pallenẽ dictam tradũt. Sophocles:
Poſt Canaſtræum inquit promontorium pallene a pallena Sithonis filia & uxore Cleti. gigantũ hic
Canaſtræũ fuiſſe bella memorantur.Ptolomæus quoq promontorium Canaſtræũ Pallenæ proximũ facit:etiã
Pallene ſi corrupte in latino Patalene ſcribitur.Superius autem uerbum. Calaſtia).Scribendum eſt Chala
Chalaſtra ſtra:unde Chalaſtrici Sales atq Nitrũ:Hecatæus Strabo Ptolomæus.Sed omnia hæc prior Herodo
tus.Nec mirentur grãmatici q hanc pallenẽ alii Macedoniæ: alii Thraciæ aſcribant: ob regionũ uici
niam.& infra: Niſſus).Quid ſi Nyſæ?Stephanus in Thracia Nyſæ nyſarũ. Multis locis hoc nomi
ne uiſuntur urbes eodem auctore.quid ſi Niſpa ex Herodiano:qui & ipſe urbem in Thracia ſic appel
Niſpa lat.Sunt & uetuſti codices in quibus Nixos ſcriptum eſt quaſi Nipſos. Fuit uero & Neſſos oppidũ in

eadem terra ſed id a Cōſtantino principe cōditum exiſtimant:ut dicemus.

Ex eodem . x.

Phryxeleon)·uetus lectio nūc Philenō:nūc phrygeliō.Quid ſi phrygion:ſiue qđ idē ē & uſitatius in ea terra Brygion:nā bryges in iis locis:Herodotus & ſtrabo:quorū urbē brygiō ſtephāus appellat.a qua populos brygātes Herodiāus.hinc & phryges Aſiæ.ltē. Mēde & hippalēſes).uetus lectio ipſalēſes·Ptolomæus apſalēſes ab urbe Almoporrū Apſalo:Niſi qs Hypatēſes malit ab Hyppata:cuius in theſſalia mētionē Ptolomæus faciat:ſtephāus in Aetolia.Aenianū quondā oppidi:qđ & Appuleius fere innuit·Mendæ uero apud Thucydidē & Herodotum: etiam Mendis Appollodoro dicit̃.

Brygantes

Mendæ

Ex eodem.x.

Athemus.& infra Olypixus.& īfra.ſinus).ſcribo Anthemus:ut faciat anthemūtis.& Holophyxos ex Herodoto .ltē ſingus:ex Ptolomæo quoqꝫ ac Thucydide li.v.Mecybernæos īqt ſaneos ſingeoſqꝫ. pōt tamē & ſinus Mecybernæus defendi:ut mox dicetur.& īfra· Metiberna·ſcribe Mecyberna.i. μηρκυβερμα ex Herodoto Hæcateo Philōide Pōpōio:Flexus īquit Mecybernæus unde ipſi nomē ē mecybernā incingit.& infra. lſcella ampelos torone).uetus lectio phyſella.ptolomæus quoqꝫ physcas:unde p diminutionē phyſella.thucydides phyſcā.Stephanus phyſcon.De ampelo & torone iidē auctores.Pōpōius miſcellā ut arbitror mēdoſe pro phyſella.ltē. Fretūqꝫ mons athon quem xerxes perſarū rex abſcidit).uetuſti codices aptius:Fretu quo montē Athon Xerxes pſarū rex abſcidit.nā & mons ipſe caſu recto nō Athon dicit̃:ſed Athos:ut meneleos Hermoleos ſimilia.

Mecybernæus

Phyſella

Locus Pomponii

Acrothoi

Ex eodem.x.

Acraton).ſcribendū Acrathon:ſiue plurali numero Acrothoi:quo uerbo ipſius Atho mōtis ſūma pars oſtendit̃.Herodotus Acrothoon.Pomponius Acroaton.& infra. Thyrſus oleon).uetus lectio Thyſſus Cleōe:idqꝫ probandū eſt ex thucydide:nā Herodotus urbes ait quas pſarū rex cōtinēti molitus eſt abſcindere:uocabant̃ Dion Holophyxus Acrothoon thyſſus Cleone.Pōponius Inter Athō inquit & Pallenē Cleona & Olynthus.& infra. Fauceſqꝫ alatere iſthmi).uetus lectio ut puto melius Fauceſqꝫ alteræ lſthmi

Ex eodem.x.

Gyraſitonia).ſcribendum.Graſtonia ex Thucydide li.ii.a cōditore Greſto ut ait Stephanus.pōt uero & Greſtonia & Graſtonia & itē Creſtonia uocari.ut Lycophron qui Thraciā ab hoc oppido Creſtonem appellauit.ltem. Amphibolis).Scribendū eſt Amphipolis:ex Thucydide Ptolomæo cæteris.de qua li.x·in mentione Accipitrum.

Graſtonia

Ex capite.xi·

Denſelethe).Plinius ſupra in Epiro Dēſelatas:itēqꝫ iulius ſolinus uocauit.Ptolomæus Detheletas. & infra paulo. Digerri).ſtephanus p ſimples.r.hoc eſt διγιροι.& infra Beſſorū).Herodotus & ſtephanus biſſorum:ſed hoc arbitrariū exiſtimo.

Ex eodem.xi.

Ad neſtū amnem pangei mōtis ima ambientem) uetus lectio Ad Neſtū amnē pangei Orpeiæ mōtis ima ambientem Legendū arbitror Orbeliæ nō Orpeiæ.Ptolomæus id fere demōſtrat.Regionē Orbeliam ab Orbelo mōte dictam ſuperius oſtendi.Neſtus aūt fluuius a Ptolomæo Ammiāoqꝫ neſſus appellat̃.Thucydides tamē & ſtrabo & Mela Pomponius & Plinius ubiqꝫ Neſtū. Appollodorus quoqꝫ Neſton urbē & Neſtida regionem ab hoc amne cognominatam ſcribit:confirmat & Herodotus.Eſt quidē & Neſſos oppidum in Thracia:ſed a Cōſtātino principe cōditū ibi nato ait ſtephanus.

Neſtus

Neſſos

Ex eodem.xi·

Briſas.ltē·Sapheos itē·Adomantes).Scribendū Bryſas ſiue Bryſos a Bruſo Aemathii filio.Stephanus:unde partē Macedōiæ bryſida nominēt·ſiue ut Dionyſius poeta bræſas.Stephāus & brycas.Euſtathius brygas eoſdē cum thracibus fuiſſe tradit.Hecatæus & Dryſas ī Thracia cōmemorat:& urbē eorū Dryn.ltē Sapæos nō Saphæos dicimus Herodoto auctor̃:unde ſapaica præfectura Ptolomæo. Eoſdē Strabo ſintos & ſinties & ſaios & ſipios uocari uult.Adomātes quoqꝫ minus recte ſed Odomātes appellant̃ Herodoto Thucydidi Ptolomæo cæteris.

Sapaica Prefectura

Ex eodem .xi.

Ceniſtis).Vetus lectio Cænicis.Ptolomæus quoqꝫ Cænicos & Cænicā pfecturam·ſolinus Cæniēſes Appollodorus Cænos.ltē· Biſaltis) .uetuſti codices Hypſaltis.ſunt enim hypſaltæ in tracia:quos Stephanus hypſalitas uocauit:nam de Biſaltis in Macedonia dictū eſt a Plinio·Libera inquit gens biſaltæ a fluuio biſaltæ:ſiue a biſalto ſolis & terræ filio:ubi lepores duplici iocinere ut Theopōpus ait. habetur & biſantha urbs:de qua poſt.

Hypſaltæ

Byſaltæ

Ex eodem.xi.

Syalete)·Ptolomæus ſelletæ:a quibus ſelletica præfectura.ltem. Priante).Herodotus briāte:a quibus regio briantica olim dicta inquit Gallaica·ltem. Dobange) .uetus lectio Dolange· ſcribendum arbitror Doloncæ uel dolonci ex Dionyſio Stephano ſolinoqꝫ:a Dolonco bithyni fratre Thracūqꝫ rege.

Ex eodem.xi.

Thynice lalete).Quid ſi legas thyni Celete.primum ex ſolino:ſecundū ex Ptolomæo unde Celetica præfectura:Fuerunt & thunate uicini Mædis populi.& locus thynias in thracia Straboni:quē:& thynon & thynida uocari poſſe Stephanus demonſtrat.

Doloncæ

Thynias

Ex eodem.xi.

Pencropolis).Scribēdum Poneropolis ex Stephano Ptolomæo cæteris.Hanc & Philippopolin & mox trimontium uocatam ſcribit Plinius.nūc & Adrianopolis ſi Ptolomæo credimus·Strabo Calybēn uocat:in quā flagitioſiſſimū quenq; philippus Macedoniæ rex conſtituit:in aſtica regione Thraciæ ſupra Byzantium.Diuerſam ab hac Ammianus Hadrianopolin dicit urbem Hemimōtanā quæ uſtudama inquit ante hac appellaretur.Aliam ut Antonino placet a philippopoli:quæ cētū &.xxiiii. milia paſſuum ab ipſa diſtet.hodieq; in Thracia diuerſæ urbes ſunt Hadriāopolis & philippopolis.

Hadrianopolis

Ex eodem xi.

Sithone

Scitoniæ quæ orphei uatis genitores).Lego Sithoniiq; Orphei uatis genitores:a Sithone quā ueteres partē fecere Thraciæ Solinus:itemq; Marcianus·Dein pontū inquit Sithonia gens habet:quæ gloriam Orphei progeniti uatis perfectione ſortita eſt itē. Cuius in ora aſtrumone).Legēdum eſt A Strymone.Ptolomæus:poſt Strymonis inquit fauces Oeſyma urbs eſt.

Ex eodem ·xi·

Ceſimna).Scribendum eſt ut mox notauimus Oeſyma:ptolomæus & Thucydides Thaſſiorū colonia:quæ nunc dicatur ut ait Stephanus Aemathia Homero tamen inquit per·æ.nō per.œ· τορρεξ αισυμηθερ οπυοπερη τεκεμητηρ. Per hæc loca ut inquit Athenæus Biblinam prius fuiſſe tradūt: a qua uinum eidem poetæ celeberrimū:quod & Iſmariū uocant:quanq; & alia origo nominis tradit ut in Corrolario noſtro diximus.

Iſmarium Vinum

Ex eodem·xi.

Neapolis batos).Vetuſti codices Patos. Ptolomæus Paſtos a quo præfectura Paſtica.Stephanus Paſſon·Ipſe Datos potius ex.Herodoto:itē Euſtathio qui ait Thaſiorū celebrē coloniā Daton fuiſſe circa Strymonē:adeo ut in prouerbium quoq; illorū opes uenerint λατοσ αγαθωμ quaſi αγαθωμ αγαθιλεσ. qđ item prouerbii loco eſt apud græcos:ut uerbum αγαθιλεσ loci nomen ſit:alioqui frigeret ut idem Euſtathius exiſtimat:apud quem eodem uſu & Thaſos αγαθωμ fuiſſe legitur.

Prouerbium

Ex eodem ·xi·

Dipyros neſti amnis hoſtiū).Ptolomæus & codices uetuſti Topiris. Ait.n.iuxta Neſtū flumē Neapolis & Topiris.& infra. Tyrida).Codices antiqui tinda.Stephanus Tinda inqt in Thratia Chalcidenſium colonia·Solinus tamen tyrida Scio & tyredizā fuiſſe urbē Serrio monti proximā:ab Hellanico tyrorizā uocatam:ab Herodoto tyrodizā Perinthiorum ora·Sed lego tinda:quam uidet Herodotus intellexiſſe cum ſcriberet li.vii.Biſtoniū ſtagnum Dicææ proximū exiſtere.Hunc ipſum locum ſignificat.xxv·libro Plinius:Circa Abderam & limitem qui Diomedis inquit uocatur equi paſti inflammantur rabiæ·Marcianus Capella:Mox inquit regio Maronea & Tinda oppidum in quo equi Diomediaci ſtabulati·

Tinda

Ex eodem.xi·

Serrium

Mons ſerium & zonetum locus doriſcus).Lego Mons Serrium & Zone:Tum locus Doriſcus ex Herodoto Heccatæo & Mela pomponio:etiam ſi mendoſe in eo Seriphium pro Serrio ſit aſcriptū Infra quoq;. Enos & macronticos).Scribenda ſunt.Aenos & Machrontichos: id eſt longus murus.Aenon uero prius a conditore Poltyobriam uocabant:itemq; Abſynthum.nunc Aenos ab æno amne qui ſecus Oſſam montem labitur:ſiue ab æno Gynei fratre.Strabo appollodorus cæteri·nam de zona urbe Thraciæ Nicander in Theriacis & appollonius in argonautico. Item. Portus tentoris oppidum ænos).Lego ſtentoris.Herodotus li.vii.de Xerxe: Oppidum inquit ænon & lacum ſtētoridem prætereunt.

Locus Pomponii Aenos

Ex eodem.xi·

Oppida cypſelabis ante macrontichos).Lege oppida Cypſella Biſanthe Macrontichos ex Mela Pomponio·ad uerbum de Cypſella Strabo Ptolomæus cæteri.de Biſanthe Samiorum colonia Ptolomæus idem atq; Stephanus Phædimi elegiarum celebris poetæ patria· & infra Macrontichos dictum·qui a propontide ad maleam ſinum).Lego·Macrontichos dictum quia a propontide ad Melana ſinum &c.ut ſit ſenſus:Macrontichos nomē hoc accepiſſe longi muri:quia Cherrōneſum Thracicam excludat a Propontide ad ſinum qui Melas ab amne dicitur·De hoc ſinu cum alii omnes:tum Plinius & ſupra & infra quoq; meminit hoc capite.

Phædimi pria.
Melas

Ex eodem·xi·

Iſtropolin mileſiorum tomos).Scribendum ita ut uerbum Mileſiorum ad iſtropolin:non ad Tomos referas·Strabo:Iſtros īquit urbs Mileſiorum opus:poſt quam Tomis.ita·n. uocat ipſe·alii τομευσ id eſt Tomeus:ut theſeus orpheus ſimilia·Ouidius Tomos ſingulari numero:īde Tomos dictus locus eſt:quia fertur in illo membra ſoror fratris.conſecuiſſe ſui.Iſtropolis ab arriano iſtria quoq; dicitur Ouidius primo de Triſtibus:A quibus aduenia t miletida ſoſpes ad urbem Offenſi quo me contulit ira dei.Mileſiorum·n·colonias eo ſitu plures fuiſſe cōſtat:Iſtropolin.Crunos·appolloniā.Odeſſon.ut Megarenſium Meſembriam & Naulochon·idem poeta fortaſſe de Caliti:nam de meſembria poſt·Et quos alcathoæ memorant a mœnibus ortos Sedibus iis profugos conſtituiſſe lares·Nam & Bulbus megaricus ab eodem auctore ſignificatur:cūm dixit: Candidus alcathoæ qui mittit urbe pelaſga.De alcathoæ Pauſanias.

Tomos
Iſtropolis
Alcathoæ

Ex eodem .xi·

Scalatim).Lego Calatin.ex Strabone Ptolomæo mela.unde Hiſter poeta:q de Tragœdia īſignē librum condidit.quaſi Calathis a Calatho ibi ut ait Stephanus inuento quali uirgines theſmophoroe.

Hiſter Poeta

utuntur. Fuit & in Ponto Calathusa: ut ait Stephanus: nec locum reddit. fuit & ad Herculis columnas Calathe dicta Hecatæo: quam Ephorus Calathusas uocauit. nam Calytis in Syria est Herodoto.

Calytis

Ex eodem. xi.

Dionysiopolin crunon antedictā). Strabo crulios: sed corruptæ. Scribendū. n. Crunos multitudinis uocabulo a falientibus aquæ dictā: qui græce Cruni appellantur: auctore Stephanus. mela portus Crunos. Ita hic opē nō tam Plinio q̄ Straboni tulimus. Ouidius primo de Tristibus: Inde mesembria eos portus & Opeson & arces Prætereat dictas nomine bacche tuo. Vt castigandū tamē sit. Opeson quoniā Odessos ibi nō. Opesos fuit auctore Plinio Ptolomæo Herodoto cæteris. Paulo quoq; supra uersus alter: Inde leui uento serintha littora nacta Threiciā tetigit fessa carina samon. Scribendū est Perinthia a perintho urbe: cuius nemo non meminit.

Cruni

Odessos

Loca ouī.

Ex eodem. xi.

Brocobe eumeneda). Vetus lectio Rocobe & Eumenia. Stephanus Rhocolen ī Thracia uocari locum in quo Pygmæi quondā fuisse memoranť. Eumeniā uero ab Eumene rege dictam, autumo quēadmodum eodē tractu a Lysimacho Lysimachiā. Fuerūt aūt Eumenes & Lysimachus Alexādri magni successores. Lysimachia porro Cardia uocabať ante ut inqt Stephanus: sed Ptolomæo & Plinio Cardia siue cardiopolis diuersa est a Lysimachia. & īfra Pigmeorum quos catizos uocāt). Solinus & Stephanus Cattuzos & urbem Cattuzam.

Eumenia

Lysimachia

Ex eodem. xi.

Oppidum tertanarum locus). Scribe Oppidum Terta Naulochus. De Terta Ptolomæus: de Naulocho uetusti fere codices atq; strabo: Naulochus inquit Mesembrianorum fuit oppidulum. illud meminerint hæc noscentes ab eodem strabone inter Calatin & Apoloniam Cetirizin arcem quondā Lysimachi in promontorio cognomine uocari: quæ Tiristris a Ptolomæo: non Cetirizis dicatur: ut in alterutro sit erratū & infra. Anchileum). Scribo Anchilum: ex Ammiāo Ptolomæo & Mela Pōponio: item strabone qui Anchialem pronunciat. Ouidius de Tristibus Vecta sub Anchiali mœnia findat iter. fuit & in Cilicia hoc nomine Item. Flumina panisa zira). Forte legas Panisus & ziras ex Plinio superius: unde ziria ut puto ciuitas dicatur. Item paulo infra. Tinnias). Scribo Thynnias ex Strabone Ptolomæoq; ut prædiximus. hic & Panysum flumen nominat.

Naulochus

De Ceterize

Erratum

Dubium

Ex eodem. xi.

Amnis stearus). Scribendum est Tearus ex quarto Herodoti: Ad eum amnem columnam Darius Persarum rex fluuio delectatus erexit. & infra. Halmydessos). Stephanus & ante ipsum Strabo Salmydessos. & infra paulo. Deuelcon). Ptolomæus Deuelton: Deueltus inquit colonia. Et Plinius statim post: Quod nunc inquit Deultum uocant. & infra. Vteranorum. Lego Veteranorum. & infra. Phynopolis). Strabo Phthinopotis: sed Ptolomæus & Mela phinopolis. adiicit rationē uocabuli Stephanus: quia phineus inquit eam condiderit. De hac & quinti libri fine dicturi sumus.

Deueltus

Phinopolis

Ex eodem. xi.

Ab eo ceron est. cxxvi. milia Scribēdum ab eo Cherronesus. cxxvi. milia. Regreditur. n. hic ab hostio Danubii sacro Plinius metiendo ea quæ superius exposuerat: qđ & Strabo facit. & infra: Sinus castenes portus senum & alter qui mulierum. Stephanus Leosthenes nō: Castenes mulierum inquit portus est περι την λεγο μενην φεδαλιαν το μεταξυ του αματπλου και του λεοσθενειου. dictum uero ita portum eum tradit: quoniam phedalia Byzantis uxor Strœbum uiri sui fratrem absentibus oppidanis insidiantem urbi collecta fœminarum manu ad eum usq; locum psecuta fuderit. & infra.

Leostenes

Byzantis

Amnes bithinias pidaras siue tidas). Vetus lectio Atidas: non Tidas: Proinde lego bithynias & Atyras Ptolomæus bathynniæ inquit amnis hostia atiræ amnis hostia oppidum selymbria & Perinthus. quem ordinē hoc loco seruat & Plinius.

Ex eodem. xi.

Selimbria & paulopost Bizia & pactie). Scribendum selymbria & Bizya & pactye: Strabo. Ptolomæus cæteri. Quod aūt hic de hirundinum intellectu dicitur confirmat & Solinus: nequis ut uisum est nonnullis: Plinium existimet: aut temere id scripsisse aut haliucinatum fuisse: quam nos calumniā alibi quoq; astipulatu Pausaniæ retudimus.

Error

Aliquorum

Ex eodem. xi.

Regio celica). Codices uetusti Cænica: Ptolomæus Appollodorus solinus id quod & huius capitis initio demonstratum est. & infra. Oppidum ganos). Stephanus in thracia Gonenses fuisse tradit: quos aliqui ea quondam loca tenuisse putant: ubi nunc in mediterraneo Adrianopolis est condita: Nam Gonni siue Gunni quorum urbs Gonnos: Peræborum gens fuit: Item Gonusa.

Gonni

Ex eodem. xi.

Alius nāq; ibi isthmos. angustias similes eodem noīe & pari latitudīe illustrant duæ urbes utrinq; littora haud dissimili modo tenuere pactiæ a ꝓpontide cardia a melane sinu). Cōfusa lectio: Propterea scribendū puto: Alius nāq; ibi isthmos angustia simili est. eodem noīe & pari latitudine: illustrant duæ urbes utriq; littora quæ haud dissimili modo tenuere & reliqua. Solinus: alter Isthmos ī Thracia est similibus angustiis & pari latitudine arcti maris cuius littora urbes utrinq; secus ostentant Propō

Isthmos

tidis oram insignit pactye·melana sinum cardia. Quod aũt sequitur: Hæc ex facie loci nomĩe accepto
utræq; comprehẽsæ hunc sensum habet: Cardiam a cordis similitudine uocatã: sed & Pactyas & Car
Cardia — diam nedum uicinas etiam cõprehensas atq; iunctas esse auctor Herodotus. Miltiades inquit Isthmũ
hunc a Cardia urbe ad Pactyã muro sepsit. Solinus: Cardia inquit ꝙ in Cordis facie sita sit dicitur. Ste
phanus alteram celebrat originẽ: ꝙ Hermo chare diuina faciente cor uictimæ raptũ a coruo in Thra
ciæ partem illam delatum fuerit. Quod porro dicitur aliũ ibi esse Isthmum & similes angustias & ide
loco nomen: referendũ est ad Isthmum alterum quo Græciæ Peloponnesus exili ceruice nectit̃. In ho
Hexamilion — diernũ quoq; diem uterq; Isthmus Hexamil ion Castrensi uoce appellat̃: etiã si Quinq; miliũ uocar
Diulcos — esset rectius: ꝙ ea latitudo stadiis fere. xl. pateat Diulcos a Strabone dicta: quoniã plaustris naues trã
uehi solerent tam compendii faciendi q̃ periculi uitandi gratia. Ex eodem. xi.

Post hæc elysimachia quinq; milia passuum a longis muris). Videtur ex antiquis exẽplaribus legẽ
dum Postea Lysimachia quinq; milia passuum a longis muris: non ꝙ altera sit a Lysimachia prius di
cta sed ut repetione fiat illustrius: quemadmodum urbes illæ ad Isthmum positæ Lysimachiam: & re
liquam littoralem oram respiciant. Ex eodem. xi.

Critoten scissam flumini ego appositam). Vetus lectio Chrithoten Sycam flumini ægo appositã.
Crithote — Crithote inquit Strabo in Thraciæ Cherroneso posita. Stephanus. Chrithote inquit in Hellesponto
decem milibus passuum a Cardia Cherronesi distat Ptolomæus Chriteam eo situ nominat. Fuit &
Syca — Acarnaniæ promontorium Critote. De Syca strabo quidem: sed in Propontide haberi tradit: quã
alii sycas plurali numero pronuntiant Byzantio parum distantem in directo eius fere: quã & iusti
nianas appellari modo putant. Fuit & alibi & in sicilia urbs syca Thucydidi. Flumen uero Aegon Põ
ponius & alii naufragio classis Atticæ nobilitatum scribunt: quanq̃ rectius forte sit Aegos casu geni
tiuo legere. Plinius secundo libro. c. lx. Idq; inquit factum interdiu in Thraciæ parte ad Aegos flumen
cuius loci accolæ ut ait Stephanus Aegopotamitæ nominantur. Noto locum ut facile sit studiosis in
uenire: Syca sit uocanda nec ne: quam huic amni appositam esse Plinius uult. Diodorus id aut Thucy
dides ut autumo docuerit. Sunt codices in quibus Cissia. non Syca.

Ex eodem. xi.

Nunc habet a colonia a propontide). Lego A Colonia Apro non a Propontide. in quo & exem
plaria sequimur antiqua. De Apro Colonia superius: quam plurali numero Ptolomæus & Antoni
nus uocãt Apros. Quod aũt sequitur. Seston & ex aduerso coloniæ pharianæ). Nulla uetus lectio
est in qua scriptum sit Seston: sed Resiston habet omn is. Erit ergo uerborum textus ab initio talis.
Resiston — Nunc habet a Colonia Apro. xxxii. M. P. Resiston ex aduerso Coloniæ Parianæ: hoc est ipsius Parii
quod in Asia est. nam Sestos Abydum respicit non Parium: ut paulopost dicet ipse. De pario Colo
nia Ptolomæus Mela Strabo Plinius multis locis a Pario nomen iasonis filio Antoninus quoq; iter
Apros & Heracleam poni tradit Resiston urbem ab Apris inquit Resistõ. xxxii. M. P. A. Resisto He
racleam. xv. quod ĩtelligit de Sesto urbe nullo modo potest: quippe quam nec inter Apros & Hera
cleam sit locata: nec extra Cherronensum in propontide ut tria illa: sed in ipso plane ut cõstat Helles
ponto. Ex eodem. xi.

Mastusia aduersum sigeaco). Scribẽdum Sigæo: cum ex cæteris: tum strabone ac Plinio. Fuit hoc
& oppido & promontorio in Troade uocabulum. Item. Statio ancherorum). Scribe Achæorum
nec hoc quoq; dubitari potest ex eodem Strabone. Item. Fronte quæ uocatur eleum oppidum ele
us). Scribendum arbitror. Fronte quæ uocatur Aeolium & oppidum Elæus Elæuntis. De primo ue
tusti codices & Theopompus in Cherroneso urbem quoq; ita nominans Atheniensium & Chalci
densium coloniam. De secundo Herodotus Ptolomæus & Strabo: qui tamen Elæussam uocauit.

Ex eodem. xi.

Montes thraciæ edomus. Item mellampillus). Antiqua lectio Edonus: a quo Edoni quoq; populi
Edonis — & Edonis ibi regio. Crediderim & Melamphyllon scribendum: quandoquidem & insula Samothra
Melãphyllis — ce Melamphyllis & Samos ipsa Melamphyllos appellabantur: Strabo auctor & Plinius.

Ex eodem. xi

Scopulus inter tenum & chium: uerius q̃ insula ex eo nomine a specie capræ qui ita a græcis appel
latur). Legendum non ex eo nomine: sed æx nomine. i. capra. notius hoc q̃ ut patronum desideret.
Aegeũ mare — Strabo Aegeum mare ab Aegis in Achaia: siue quod magis probat ab Aegis in Eubœa dictum puta
uit. Solinus iter Tenedum & Chium inquit est Claros insula qua Aegæus sinus panditur. ab dextra
Antandrum saxum est: hoc. n. uerius q̃ insula cognominari meruit: id quoniam uiscentibus procul ca
præ simile creditur: quam græci Aega nuncupant: Aegæus inquit ab eo sinus est appellatus. M. Va
ro. Aegeum inquit dictum ab insulis: ꝙ in eo mari scopuli in pelago uocantur a similitudine caprarũ
Aeges — Aeges. Pacuuius: Aeges ferme aderant æquore in alto ratibus repentibus. Idem & Marcianus Capel
la. Item. Aegæi pars myroo datus). Lego ægæi pars Myrtoo datur. Ex capite. xii.

Maltaçe pthichia sibora). Scribendũ est. Malthace Ptychia Sybota: ex Ptolomæo Strabone cæte

ris Ptychiæ porro nomen promontorium Corcyræ aduersum dedisse crediderim:quemadmodum
& phalacro.& infra. Thaphie) .Scribendum est Taphiæ siue taphii.Strabo αι δε των ταφιων νη- Ptychiæ
σοι προτερον δε τηλεβοων ων ην και η ταφος νυν δε ταφιας λεγομενη. de Ptychia & sybota por
tu & insula Thucydides.
Ex eodem .xii.

Saphiasis).Lego Taphias ex Strabone:cuius uerba statim ante posui. Stephanus ταφος πολις
κεφαληνιας νυν δε ταφιουσσα.εστι και νησος απο.λ.σταδιων ταφιας καλουμενη και ετερα τα-
φιοι. De taphiussa uero Plinius & lapide in ea:sexto & trigesimo uolumine. Ex eodem .xii.
Arnoxie)·Scribendum arbitror Oxiæ:quas Homerus Thoas uocauit Echinadibus propinquas
adeo ut inter eas a Strabone collocentur.Sunt aūt per Metalepsim a Poeta dictæ:ut locum in Fabii
Quintiliani Tropis obiter explicemus:Plutarcho auctore.Antoninus quoq;:a Naupacto inquit ad
Oxeas prouinciæ Epiri ueteris stadia·cccc.ab Oxeis Nicopolin eiusdem ꝓuinciæ .dcc.Idem auctor Locus
insulæ ĩquit sunt Propaxos & paxos & Oxiæ.Inferius. Crocilea).Thucydides per.y.& Homerus Quintiliani
οι δε κροκυλειαν ενεμοντο και αιγιλιπα τρηχειαν.
Ex eodem.xii.

Ante pylum spageta).Legendum sphagia.Srabo πλησιον του πυλου σφαγια. Hanc & spha-
cteriam uocabant:de qua thucydides li.iiii.quanq̃ & Pylus ipsa neutro genere sphacteria dicebatur.q;
ibi Heraclidæ iugulati crederentur.in ea trecenti Lacones ab atheniensibus capti sunt Cleone duce: Pylus
quem uetus comœdia præsertimq; Aristophanes incessuit.& ĩfra. Totidem ante messenem).Ve Sphacteria
tus lectio:Totidem in latere septentrionali dextra in Messenem.
Ex eodem .xii.

Oenusta in asinæo sinu).Legendum uidetur Oenussa Nam & altera hoc nomine propinqua tra-
ditur Chio.plurali quoq; numero Oenussæ ab Hecatæo dicta. Meminit & Pomponius:& Plinius in
Asia.Item. Threstirides).scribendum fortasse tres Thyrides:a locis quos incontinenti Strabo iux
ta Tænarum appellauit Thyridas.Iunctum inquit est Methone promontorium acritas initium Mes
seniaci sinus:qui & asinæus dicitur:ad huius sinus orientale inquit latus sunt quæ Thyrides appellan-
tur:uicinæ regioni quæ nunc Laconica uocatur ad Cinædum & Tænarum·Idem& Pausaniæ uidetur Thyrides
Thyrea quoq; Peloponnesi nominat̃ insula Herodoto libro tertio.& infra. Teganisa) .scribendū
est Theganusa:Pomponius atq; Ptolomæus.& inferius. Pythiusa.& infra.Hermonium agrum &
Troesenum).Scribe Pityusa & hermoniū agrum & Trœzenium ex Mela Strabone Ptolomæo Pau
sania.Illud notauero:theganussam quæ ab aliis in Asinæo sinu contra promontorium Acritam po-
tius locata sit:a Plinio constitutam in Laconico. Ex eodem.xii.
Epiropia.Pausanias Apiropia.Item. Contra trœzenum.caulauria).Legendum est:Contra trœ-
zenium Calauria.Pomponius:Littori proxima Trœzenio Calauria.Idem ex Strabone Ptolomæo
pausania Plutarcho.In ea Demosthenes ueneno se redemit ab Archiæ manibus:nam regio Italiæ Ca
labria per.b.non per.u.scribitur.Idq; distinctionis gratia ut notat Eustathius.Hanc insulam Neptu- Calabria
nus possedit pro Delo:commutatione facta cum Latona:sicut Tænarum pro Pythone:ut in prouer
bium res abierit:uel permutationis uel actionis eius quæ præscriptis uerbis fit:do ut des ισον τοι δη Prouerbium
λον τε καλαυριαν τε νεμεσθαι πυθω δη γαθεην και ταιναρον ηνεμοεσσαν. Vt uersus in Metāor-
phosi de Medea:inde calareæ latoidos astat in arua:de hac insula possit ĩtelligi:nec Calaræ sed Ca Locus oui
laureæ scribendum sit:etiam si Calaros id est καληρος uocata quondam est Alopeconnesus:a Rege
ut inquit Stephanus Calero. Ex eodem.xii.
Bellina). Scribendum est Belbina ex Herodoto Artemidoro Strabone cæteris.Insula hæc Aegi-
næ proxima.fuit & incontinenti Laconiæ agro Belbina Pausaniæ ac Straboni.
Ex eodem. xii.

Cethiphalos).scribendum arbitror cecryphalos.thucydides ad cecryphaleam uictos ab atheniē
sibus Lacedæmonios tradit.Stephanus:cecryphalea inquit promontorium est:uel ut alii scribunt ĩ
Pelopōneso ĩsula ubi athenienses ab Aeginetis prælio supati sunt. Ex eodem·xii. Cecryphalea
Ante ænone uocitata).Legendum est Oenone per.œ.Herodotus Pausanias & Parthenius:ut in
uersu Ouidii sexto Metamorphoseos:Oenopima ueteres appellauere sed ipse Aeacus æginam geni
tricis noīe dixit.Non tam Oenopiā q̃ Oenonē legēdū putē.& infra. Spireo) .Ptolomæus spiræū œnone
in farronico sinu promontorium appellat per.æ. diphthongum. Item. Selacosa) . Forte selachusa Locus oui
απο των σελαχων. ita enim cattilagineos pisces uocauit Aristoteles primus auctore Plinio.
Ex eodem xii·

Saspis).scribēdū reor aspis.ita noīat̃ insula ꝓpe cycladas.sunt & aliæ plusculæ ut inq̃t Stephanus
hoc noīe ĩ lycia & caria ĩter Lebedū & teon arconesos aliquādo dicta.Itē. Egila q̃ndeci.M.p.a.cytha
ra).scribēdū ē Aegyla & cythera Ptolo.& Eusta.ex poeta Diony. αιγυλα ηδε κυθηρα καλαυρια τε
τρηχεια. dicit̃ āt & Aegialia Stephāo:& si recte meminimus Hero·si mō hæc nō alia ē.alterā aūt etiā Aegyla

Cythera

Cythera plurali numero.& Cytheræam Solinus a Cythero Phœnicis filio: Porphyrussam Aristoteles a præstantia purpurarum:sed Porphyrida Plinius. Ex eodem.xii.

Crates

Moletes crates).Strabo Malotes Crates κρατησ λεομαλωτησ. de quo in indice.Nam & grammaticus siue hic siue alter Crates uocatur.de quo & Plinius & Varro mentioné habent.& infra. Palaserne).Plinius supra Ptolomæus & Strabo Phalasarne:Item Stephanus a mulieris nomine.

Ex eodem .xii.

Elæa

Amphipalia Locus Str.

Clea cysamum.pergamon.cidon).Vetusti codices Elæa Cisamum Pergamum Cydon. De Cisamo & cydone Strabo Ptolomæus cæteri.Elæam & pergamũ ea ratio confirmat:ꝙ pgamo in Aeolide uicinam inuenias Elæam fuisse Cydonidé prius uocatam ut ait Stephanus:unde in Cretá aut contra uerisimile est migrasse Colonias.Item. Amphimala). Strabo amphipalia:sed corrupte.Scribédum ergo amphimalla Ptolomæus:ut Stephanus amphimalion. Ex eodem .xii.

Rithimna.& infra.Hierapicna & libena).Scribendum Rhithymna & Hierapytna & Leben: ut faciat Libenis.Potest & Lebena:Ptolomæus Strabo cæteri.Hierapytná uero Stephanus aliquando Cyrbam deinde Pytnam & Camiron uocatam putat.hoc uerbum & paulo infra castigandum est. Item. Polirenum ephestion rhition).Scribo Polyrhenium Phæstum Rhytion:ex Strabone Ptolo-

Polyrhenum Rhytion uas

mæo cæteris.Polyrhenum etiá Polyrhen quádoqꝫ dicitur:idqꝫ a pecorum abundátia:qđ græci ρηνεα appellant Rhytion etiá Rhyton:ut Homerus illo uersu φαιϛοντε ρυτιοντε παλειστ ευναιετάωσας & uasis nomen Rhytion:lunari specie.Athenæus auctor de quo Martialis:In rhytio poteras phœbe lauare pedes. Ex eodem.xii.

Phare

Asiũ).Stephano uocatur Asus Iouis Asii delubro clara.item. Sphere).scribo Pharæ.In Creta inquit Philo sunt Pharæ a Messeniis cõditæ.ité. Olypisos).scribédũ Holopyxos ex Mela Pomponio:siue Holophyxos ex Horodoto:ut in Macedonia testati sumus:uideo.n.multa iisdem noĩbus & hic & illic:ut Dium & Piloros.ita.n.scribendum ex Herodoto:non Pheloros.

Ex eodem.xii.

Clazomenia Butos Locus Ptolomæi

Laspha.& inferius Manathusa & githinos).Legédũ forte Lappa Marathusa Cytinos.De Lappa Ptolomæus.De Marathusa uetusti codices:nam & Clazomenia quædá insula sic dicitur a copia feniculi:Plinio & Thucydidi.De Cytino in Creta strabo:Cytinos inquit a Doriensibus deducta qui Parnasũm incolũt. ité. Ophius sabuto).Vetusti codices Ophiusa Buto ut sit.βουτω sicut λητω. Ná & in Aegypto uiculus hoc nomine:qui & Butos appellabať Herodiano.Et paulo supra. Gaudos): Ptolomæus corrupte Claudos.etenim Pomponius cum Plinio Callimachus quoqꝫ Gaudon uocatá scribit ĩsulá Calypsus Homericæ.& ĩfra. Tres acausagores.& infra.Naulochos). Põponius Tres Musagoros & Naumachos iis uerbis Naumachos chryse Gaudos Zephyre & quas Musagoros nũero tres uno tamen uocabulo appellant.& paulo inferius: Contra eleusina clara salanus). scribe salamis:uetus lectio Pomponius Strabo Ptolomæus pausanias.

Ex eodem.xii.

Dictinæus crocus).scribendũ puto Corycus nõ Crocus ex ptolomæo atqꝫ Stephano.ité Dictæus magis ꝙ Dictynæus quibusdam placet:ex Strabone ptolomæo cæteris.Est quidé in Creta Dictynæũ

Dictynæum

promontorium & delubrum:sed in monte Tityro Cydoniæ Straboni. solinus quoqꝫ nõ Dictæũ sed Dictynæum celebrat.itemqꝫ Marcianus.& infra. Ipsa abest a promontorio suo).scribendum ipsa abest Promontorio suo:quoniam sequitur a Cyrenarum promontorio phycunte.item uerbũ. meleo).scribendum est a Melea.

Ex eodem .xii.

Ceos Cos

Deinde coeos ab ea totidem).Legédum uidetur nõ Cœos per.œ.sed ceos hoc est κιωσ.ná Coos siue Cos alia est insula Rhodo proxima:unde coi nominantur:a. cea uero cei:hoc est κηιοι και κειοι και κειοι. Ptolomæus quoqꝫ ciam & uulgus nauticum.Eam ĩsulam pmarini modo possident gens patricia. Ex eodem.xii.

Duæ cosicæ).Vetus lectio corycæa a promontorio fortasse coryco in creta ut prædiximus.

Ex eodem.xii.

Intercidere ceressa).Legendũ coressa ex uetustis codicibus strabone Ptolomæo stephano dicitur & coressia.item. Phœcessa).Scribendũ est pœeessa ex uetustis codicibus & strabõe:id est ποιησσα insulæ ceæ quartũ oppidum habuit enim præter duo hæc & carthæam:de qua Ouidius:Trásit & antiquæ carthæa mœnia ceæ.& iulida.simonidis Melici & Bacchylidæ poetarum natali celebré.paulo aũt ĩfra uerbũ. Delectation).Scribédũ est delectationi.Qualis auté fuerit cea uestis:Aristoteles Varro:Plinius:solinus:ut parum docte faciát qui coa ueste nõ cea legunt in propertio: cõfundétes cũ

Cæa nestis cũ quosdam:

insula quæ cos uocatur cariæ apposita nobilis Hippocrate alũno.Ná Herasistratus e cea ceus nõ cous fuit:quo quidé loco & stephanus fere hallucinatur. Ex eodem.xii

Portamo nesso).Quid si legas porthmo & Nesio. drimũ strabo his uerbis:ĩ Eubœa inqt Dion & Athenæ sũt Diades cognomĩe αθηναιων κτισμα υπερκειμενον τω επι κηναιον πορθμω. secundũ

Ptolomæus hoc est νησιον quo q̃dẽ noĩe in italia quoq; ĩsulã Cãpano littore cognouimus:retinetq;
adhuc nomẽ inter Pausilypum & puteolos:a Papinio poeta Nesis appellata:Syluaq; quæ fixam pela/ Nesis
go nesida coronat. Et alibi:inde malignum Aera respirat pelago circumflua nesis:item Lucanus Tali
spiramine Nesis. De qua & Plinium sensisse iudico cum de asparagis differens ita loquit᷑: Nam quod
in Neside campaniæ insula sponte nascitur longe optimum existimatur.etiam si non Neside sed He/
side habent exẽplaria. De Dio statim & Plinius:habent & codices uetusti porthmõ. Ceterũ & nesos
dicitur Straboni. Magnetũ inquit sunt insulæ ισοκαλον νησος τε και σκυρος. De Campania quoq;
Neside ut coniector idem Strabo φασι δε εν τη πιταρη της αιολιδος τας πλινθους επιπολα/ Locus Str.
ζειν εν τοις υδασιν καθαπερ και εν τη τυρρηνια νησις πεπονθε. quẽ locum ĩterpretes Strabonis
ignorauerunt. Item. Cerintho oreo dio. Homerus Cerithum. nõ cerinthum uocat κηριθον τεφα/
λον διου ταιπυ πτολιεθρον. Ex eodem.xii.

Edepso echalia). Scribendum Aedepso & Oechalia. Primũ ex Ptolomæo Strabone Athenæo alte
rũ ex Strabone Mela Põponio iteq; stephano. Infra quoq; uerbũ. Elopie. Scribendũ est Hellopiæ:
a populis Epiri:siue ab Hellope Iouis filio:de quo & insula quandoq; tota Hellopia dicebatur. iis aqs Hellopiæ
usus dicit᷑. L. Sulla Cornelius:auctor Strabo. Meminit & Athenæus salubres in iis locis aquas fuisse.
quæ tamen aliquãdo cũ Antigoni regis præfecti parcius præberi dispensariq; iussissent: aruerint. Sci
endũ in uetustis exemplaribus legi Aedepso Oca oechalia. Strabo quoq; montẽ in Euboeea Ocham
tradit:a quo insula quoq; ipsa quãdoq; dicta sit Oche. Verbũ autẽ. Menechinus). Scribẽdũ est Me Oche
nechmus. Item. Mycone). Vetus omnis lectio Myconos:iteq; Strabo Ptolomæus cæteri. In Oui
dio quandoq; Mycone. Ex eodem.xii.

Syphnus ante eropia). Scribendũ est Meropia ex uetustis codicibus & Stephano. Item. Præpe
sinthus citanos). Absq; diphthongo scribit᷑ Straboni Præsinthos:apud quẽ Cythnos ĩsula:nõ citãos
Præpesintho uicina legit᷑. Iteq; Ptolomæum:Dryopis & Ophiussa quandoq; dicta ut ait Stephanus. Cythnos
Ex eodem.xii.

Cynthiam.asteriam.lagiã.cerchĩ.mydiã.cinethum). Stephanus loco uerbi Cerbã Mydiã: scribit
Clamydiã. quod & ꝓbandũ est. Itẽ loco uerbi Lagiã:ipse pelasgiam. Solinus tamẽ Lagiam a uenatiõe
quasi leporariam sicut ab Appollinis cultu Asteriã:siue ut Antoninus ab sorore Latonæ Asteria. itẽ. Lagiam
Pyrpilen). Forte legendũ sit Pyrpolensiue Pyrpolõ κατα τον ελληνισμον. etiam si Pyrpilen So/ Asteriam
linus quoq; pronuntiant. Ex eodem.xii.

Proxima ei rherene). scribendũ est Rhene Ptolomæus. Rheneã Herodotus atq; strabo quattuor Rhene
a Delo stadiis. deserta hæc in quã defunctos inferebant suos Delii:q; ut quarto libro ait Thucydides ĩ
ipsa Delo nec parere nec sepelire fas esset. sicut nec canem alere.

Ex eodem.xii.

Quam primo plateam postea minoida). Stephanus. Quam primo Pactiam postea Minoida uo/
carunt siue Minoam. Dicta est inquit q; zacynthus & Hyria & Hyliessa & Cabarnis & Demetrias.
duo hæc postrema:quoniam Cabarnus Cereri primis indicauisset raptum Proserpinæ. Paulo supra.
Syrus quam circuitu patere uiginti milibus passuum prodidere ueteres). Mutianus centum sexa/
ginta. Miror unde tam immodica diuersitas:fereq; hallucinatos in codice Mutiani librarios addubi Error in co/
to:cum uiginti milia passuum non aliam mensuram agant q̃ centum sexaginta stadiorum. dice Mutiãi

Ex eodem.xii.

Olearus). Scribitur græce Oliarus. ut prima sit producta ex strabone Ptolomæo Heraclide pon/ Oliarus
tio qui scripsit insulas. sidoniorum colonia hæc stadiis decem & octo distans a paro. Ouidius. At non
oliarus didymeq; & senos & andros. in quo uersu non senos sed Tenos legendum arbitror. quam in/
ter cycladas Plinius secundam post Andrum nominat. De hac Aristoteles athenæus strabo cæteri. Locus oui.
Alibi quoq; Ouidius. & iam transieram Myconem iam Tenon & Andron.

Ex eodem.xii.

Ab ea septies quinquaginta naxus). Lectio falsissima. quomodo enim potest a paro Naxus hoc in
teruallo abesse:cum paros a Delo trigintaseptem milibus distet. Ipsa uero Naxus decem & octo mili
bus auctore plinio. proinde uetus lectio minus corrupta:hoc modo: Ab ea inquit septem milibus qn Naxus
gentis Naxus. Dionysiam uocari hanc a uinearum fertilitate scribit Plinius:sed asclepiades:quia solæ Dionysia
mulieres Naxiæ octauo mense pariãt:quoto & liber pater natus credit᷑:siue quia fons in ea uinofluat
quod quidẽ andro uicinæ ab aliis tribuitur:ut secundo iteq; trigesimoprimo libro dictũ est. Verbum
aũt paulo infra: Sparodes):scribe sporades. Ex eodem.xii.

Polegrados). scribo pholegandros a pholegãdro Minois filio auctores strabo Ptolomæus cæteri
aratus sideriã a ferro ꝓpter asperitatẽ:item. Ante uocata doliche & maris & ictisusa). Lego ante
uocata Doliche & Macris Ichthyoessa. q; Macris Eustathius a longitudine:nam & certamẽ longioris Macris
curriculi Dolichos appellabatur. q; autem Ichthyoessa quasi pisculenta. athenæus εκαλει το δε ικα/ Dolichos
ρος ιχθυοεσσα δια το των ιχθυων πληθος. Ichthyoessa

Ex eodem.xii.

Sepulcrum Homeri. Locus Solini & Martiani

Scyros a naxo quatuordecim milia passuum homeri sepulchro ueneranda). Scribendũ est nõ Scyros: sed ios ex Plutarcho & reliquis scriptoribus. In solino itẽ cicatricosa lectio ẽ Chios pro Io: Chios inqt Homeri tumulo cæteras antecellit. In Martiano quoq; par fere uitium: Naxo inquit Homeri sepulchro memoranda. In io aũt sepultus est Homerus oraculo iubente: quoniã mater eius ex io quidẽ foret: ipse uero certa matre incerta esset patria ολβιε και δυσδαιμον εφυσ γαρ επαμφοτεροισι πατρι δα διζηαι μητρισ δε τορου πατρισ εστιν εστιν ιοσ νησοσ μητροσ ματρισ η σε θανοντα δεξεται αλλα νεων παιδων αινιγμα φυλαξαι. uocabat̃ inquit Stephanus & Phœnice. hoc ipsum & Plinius hic affirmat: Vt præterea dubitare nemo possit nisi qui Homero sepulturam quoq; inuideat.

Ios

Strabo ios inquit insula est in qua Homerũ quidam putant conditũ fuisse. Alioquin de Scyro dictum erat superius post Eubœam. aut si menda in eo uerbo sit: certe inferius noĩabitur in Pegaseo collocãda sinu & in Magnesia straboni Ptolomæoq;. sunt enim tres nominibus confines insulæ: Scyrus: syrnus: syrus: e qua Pherecydes: ut errent qui aut scyrium aut syrum. quasi e terra syria scripsere auctor strabo. est aũt producta prima syrus insula Homero συριη κικλησκεται ορτυγιησ καθυπερθε. Producit̃ & in scyro Virgilius: Armiger Automedon una omnis scyria pubes: Ouidius: Ignara tetigi scyria membra manu. sidonius appollinaris quẽ nõ dicã: ut de Cecilio. M. Tullius ad atticum: latinitatis malum auctorem fuisse: sed græcas litteras nescisse: corripuit: Vel scyrias uacuasse colus uel serica fila per cannas torsisse leues. uerum de hoc poeta li.vi.

Scyrus in syllaba

Ex eodem.xii.

Odua). Codices uetusti Odia: quasi a cantu ωδεια. Quid si Dia? strabo: Dia inquit prope Theram est insulam. de Thera quoq; Plinius hoc loco: Protinus ab io ĩquit abest Thera uigintiquinq; milibus passuum. Pomponius Mela: Ios Thera Gyaros. tres aũt antiquidias celebrant Naxũ & ad Miletũ alteram & in Cretico mari tertiã uersus Gnossum. strabo διαν τηρμησον την προσ ηρακλειω τω γνωσσειω. Idem auctor & in arabico sinu Diam collocat. Item. Letandro). Quid si Telandro? ab urbe Cariæ: q; fere continentium terrarũ coloniæ fuerunt insulæ: ut Calydna quoq; ab eiusdem nominis urbe in Caria. sed uaticinium sit hoc: non decretum quando & inter insulas asiæ Telandros.

Dia

Ex eodem.xii.

Vnguenta Telina. Telos

Atelos unguento nobilis agathusa a callimacho). Scribendum est nõ atelos sed telos: cum ex Strabone: tũ uero maxime q; unguenta medicis telina commẽdantur Dioscoridi Plinio Galeno cæteris: etiã si teli constet herba quæ fœnum græcum significat: ceu uel frutici nomen insula: uel ĩsulæ frutex dederit. adde q; Stephanus telos inquit insula est quam iason & Androtion Agathusam appellauere. Littera uero a principio adiecta præcedẽtis insulæ uidetur finis esse quasi nõ. Cynetus). sed Cynethusa legatur.

Ex eodem.xii.

De Corassia corruptio p sciolos

Carusa. lebinthos. Gyrus). Strabo Corassiæ Lebinthus Leros propinqssimas inter se tradẽs. Nec quenq̃ moueat q; infra Plinius de Corassia mentionem fecerit: quãdoquidẽ locus is audacissime corruptus est a sciolis quibusdã & infœliciter doctis: ut monstrabimus. Leros autem etiam Leria uocat̃: Strabo: λεβινθοσ και λερια. deinde paulopost. In Icaro inquit sunt κορασσιαι πατμοσ και λεροσ. Lerios uetus comœdia ut callidos & uersipelles notabat. repetit hanc in asia quoq; Plinius ut uicinã Rhodo.

Ex eodem.xii.

Sycinus quæ antea ænos). Scribendum est Sicynus quæ antea Oenoe Stephanus. De Sicyno autẽ Strabo Mela Ptolomæus. Itẽ. Heratia). non comperi: sed Heracliam mari Carpathio Stephanus.

Ex eodem.xii.

Cosas

Casos quæ astragale). Vetus lectio actrabe: Item Stephanus εκαλει το δε η κασοσ και αμφη και αστραβη: dicta uero inquit Casos a Caso Cleomachi patre. ab hac & Casius mõs in Syria colonis eo deductis. Mentio fit huius & qnto libro.

Ex eodem.xii.

Error in Melanida

Aristides minblida). Lego Byblida ex Stephano a Phœnicum gente Bybliis. hanc græci Ephyriã quandoq; inquit appellauerunt. Quod autem hic dicitur a Callimacho Mimalida nũcupari: Solinus a Poeta illo Melanida uocatam tradit: ut in alterutro sit error.

Ex eodem.xii.

Melos

Acitiam). Scribendum puto Acyton. Stephanus ακυτοσ περι κυδωνιαν τησ κρητησ νησοσ εστι Strabo: Melos inqt ĩsula inter Cretã Peloponnesumq; interuallo æquali sita a Peloponneso pmõtorium Scyllæũ a Creta Dyctinæum habẽs est autem Dictinæum pmontorium in Tytiro Cydoniatarum monte ut supra ostendimus.

Ex eodem.xii.

Amorgion. Locus Str. Simonides Armoginus

Patage. ut alii platage. nunc amorgos). Stephanus non Patagen nec Platagen: sed Pancalen. Item Psychian a Minois filia. Item Carcesian & Amorgion & Morgen. Strabo Eumorgon: sed corrupte: nam Simonidem iambicum poetam Amorginum ex hac insula cognominant: sicut alterum Simonidem cognomento Melicum e Cea insula ut diximus oppido eius Iulidæ. Cæterum in Amorgo tris fuisse urbes scribunt: Arcesinem. Minoam ægialem. Itẽ. Poliegas). scribendum Polyægos ex Ptolomæo & Mela Pomponio.

Ex eodem.xii.

Philetera):Scribendum est distincte:ut sit seorsum Thera.quoniã sequatur cum primum emersit Calliste dicta.Strabo.Hoc ipsum & Herodotus.Cyrene Therensium conditorũ fuit colonia ex insula Laconia quam ueteres inquit Callisten uocabant:hoc ipsum & Herodotus.

Cyrene

Ex eodem.xii.

Postea therasia atq; inter duas enata.Mox automate eadé hiera enata). Vetus lectio:Postea Therasia atq; inter duas enata mox Automate:eadem Hiera.& in nostro æuo Thia iuxta eandem Hierã nata.Confirmat hoc secundo libro Plinius: inter Cycladas inquit Olympiadis.cxxxv.anno quarto. Thera & Therasia íter easdem post annos.cxxx.Hiera eadéq; Automate:& ab ea duobus stadiis post annos.cx.in nostro æuo Marco iunio Syllano & Lucio Balbo conss.ad octauum idus Thia.

Thia

Ex eodem.xii.

Canaphe).Legendũ est Anaphe.Strabo & Stephanus:Iuxta Theram inquit Therasia & Anaphe. Bembliaros hæc uocata quondam a Cadmi comite quærétis Europá: Anaphem uero ab Argonautis:quia tépestate laborátibus & in termestri luna ex insperato cõparuisset.Plinius secundo libro: inter insulas spõte in mari enatas Anaphen quoq; nominat iis uerbis:Enatæ postea minores ultra Melon anaphe.Ammianus:Emerserunt inquit Delos & Hiera & Anaphe & Rhodus.

Anaphe
Bembliaros

Ex eodem.xii.

Ippurus hippurthusa).Pomponius Hippuris.Stephanus Hippuriscõ: ut uerbũ Hippurtusa corrigendum puté Hippurissusa:uel Hippuriscusa ab Hippuri uel pisce uel frutice ut coniicio : quem nos Equiselim uocamus:quéadmodum mari Siculo Phœnicussa & Ericussa:de quibus dictum supra est. item. Atragia).Scribédum est Tragia siue tragea.Stephanus:Vna Cycladum est inquit tragæa ex qua theogiton peripateticus aristoteli familiaris.Est auté mos ueteribus quæ sint Sporades etiá uocare Cycladas:contraq; thucydides:ad tragæá ait insulam ab atheniensibus uictos prælio nauali Samios Pericle duce.

Hippuriscusa
Tragæa

Ex eodem.xii.

Calymna in qua oppidũ co.corressia olymnos).Vetus lectio Colũnia in qua oppidũ Ocos Colũna:sed uterq; codex mendosus:noster magis quandoquidé etiam ĩpudéter adiectum sit Coressia: cuius nulla fit in exemplaribus antiquis uel obscura métio:propterea q; superius sit reddita : ut præfati sumus.idcirco fere suspicor scribédũ esse Calydnam in qua oppida.iii.duæ Calymnæ Plinius sequẽti libro:Calydna inquit cũ tribus oppidis:item Casos inquit & duæ Calymnæ.Homerus οι δαρα νισυρον τειχον νησουσ τε καλυδνασ και κων ευρυπυλοι ο πολινκραπαθον τε κασον τε citát Calydnas Lycophron & Põponius.Straboni qdem Calydnæ a Calymna quodam pacto differunt:sunt quibus inqt uidetur Calydnas ab Homero non insulas per se quasdam sed ipsas sporadas ĩtelligi quarum una sit Calymna.Deinde paulo post:Aliis inquit placet Calydnas esse geminas Leron & Calymnam.Sceptius inquit plurali numero Calymnas pronunciant.Miretur aũt nemo si Plinius has ipsas in Asia quoq; repetit:Faciunt hæc & alii:atq; imprimis Strabo : qui & Calydnas duas prope tenedũ constituit:alias omnino ab iis quæ hic circa Rhodum redduntur.nec Eustathium tamen libenter arguerim:q non distinguit:idem auctor Calydnas a Stephano easdé censeri cum Calymnis tradit:hinc orta dissensio:q; alii Calydnam uná cũ tribus oppidis & Calymnas duas faciũt ut Plinius:Alii Calydnas cum Calymnis easdem putant:ut Stephanus.Alii Calymná uná Calydnas duas reddunt:ut Strabo.sed ita ut una Calydnarum sit Calymna:Leros altera.

Calydnæ

Ex eodem.xii.

A carpato ad cassum).Scribe.A Carpatho ad casum.correpta enim est ĩ Caso prima Homero teste.Sunt auté multæ Casiorum insulæ per ambitũ capartho:ut Straboni placet.a quibus & uesti nomé Casiaca:quod & nunc quoq; durat uulgo græcis militibus.casianam Eustathius appellat a monte Casio.

Casiaca
Vestis

Ex eodem.xii.

Pegasicus sinus ante se habet eutychiam cinetum & syrum supradictam).Scribendũ est Cicynetũ & Scyrũ.Strabo αρτεμιδωροσ εν τω πηγασιτικω κολπο φησιν ει ναι την κικυνητον νησον & paulo infra τη εξησ παραλια προκεινται των μαγνητων νησοι συχναι μεν αι δε ονοματι σκιαθοσ καὶ πεπαρηθοσ καὶ ισοκαλον νησοστε και σκυροσ.

Ex eodem.xii.

Solymniá.Eudemiá.nean).Stephanus Elymniam & Elymnion Eubœæ tradit insulam fuisse.idé Eudepná quæ Libyophœnicibus paruerit.Neam uero multitudinis uocabulo Neas appellauit Lemno ꝓximá:ita dictá: q; Hercules eo adnasset:ut Philocteten quoq; ibi ꝑcussum ab Hydra multi existimét.De hac Nea Plinius secundo libro:de insulis Enatis:ĩter Lemnũ inqt & Hellespontũ Nea. Item.

Neas

Athos ante separethũ).Scribo Peparethũ ex Strabone ut mox ostendimus.Et infra. Scyathũ). Scribe Sciathum.Ouidius.Et gyaros nitidæq; ferax peparethus oliuæ.Ditionis & hæc & illa Venetæ:Sciathos & Scopelos uocatæ uulgo.

Sciathos
Scopelos

Ex eodem.xii.

Amne illiso).Scribo llisso:quod & in attica nomen amnis est Appollodoro: Straboni Ptolomæo Pausaniæ musis dicati:quas ilissidas uocant. Papinius Diris & furiis consecrauit : amfractu riparum

llissides
Musæ

Ilissus ĩ sylla ba Ap. Papi.
Aethria

incuruus ilissos Sæuus honos fluuio stygias lustrare seueris Eumenides ꝓhibetur aquis. Idẽ poeta primam ꝓduxit alibi Raptæ qui conscius Orythiæ Cælauit geticos ripis Ilissus amores. Item. Thasos olim eria uel etria). Legendũ credo Aeria uel Aethria. ꝙ Aeria: nihil certius ex oraculo Telesicli dato qui pater fuit Archilochi poetæ Parii αγκειλομ παριοισ τελεσικλεεσ ωσ σε κελευω μησω εμ ηεριη κτιζειμ ευΔιελομ ασυ. De Aethria nondum inueni. hanc & Chrysen uocatam scribunt Arrianus Eustathiusqꝫ: ob metallum auri quo præpollebat insula: ut meminit Herodotus.

Ex eodem. xii.

Athos
Abdera
Saos
Sao

Inde abdera a continẽti. xx. M. passuum ad athos. lxii. M). Vetusti codices nõ a cõtinenti: sed continentis: nec ad Athos: sed Athos. Sunt enim athos & abdera continentis: illud mons: hoc oppidũ in Thracia Democrito & Protagora Sophista nobile. Dicitur aũt plurali numero Abdera fere. singulari tamen Abderon ab Ephoro. itẽ: Attollitur monte saoce). Legendũ forte sit Saio: siue Sao: quoniam Saios Straboni populos fuisse nouimus: unde nomen insulæ. Stephanus σαοσ η των σαιωμμησοσ. Apud Nicandrum quoqꝫ Saos montis nomen est eius ĩsulæ: sed & Sami quoqꝫ. Diodorus in ea & regem fuisse tradit: qui Sao diceretur: e ioue aut Mercurio & Rhena filium.

E. x eodem. xii.

Sepulcra Milciadis & Thucydidis

Haud procul a coelo). Iungendum hoc cum sequentibus Cheronesi portu: de quo supra: fortasse q a Ptolomæo Cœla dicitur: itẽqꝫ Marcellino auctore græco: ubi Miliciadis & Historici Thucydidis ait monstrari tumulos. itẽ. Desertis quoqꝫ redduntur in hoc sinu quarũ. M. inueniri potuerunt nomina) Melius uetusti codices in qbus nõ. M. sed modo: nec redduntur sed reddanť. ita sensus nõ solũ cõstat. sed perspicuus quoqꝫ est.

Ex eodem. xii.

Dracõtonnesos
Arconesos

Drachanon). Scribendum forte Draconon siue Drecanõ: ex uetustis codicibus. Et quia mons in icaro est insula hoc nomine: Itẽqꝫ in Co apud Strabonem. nã & ptychiã Ptolomæus Corcyræ ꝓmontorium facit Plinius insulã ut diximus. Corcylea quoqꝫ Thucydidi & Plinio & Straboni post Homerum est insula: Heracleoni uero urbs una e quattuor quæ sunt in Ithaca. Habeť & Dracontonnesos hoc est draconis insula: sed Libyæ. itẽ. Aronesos. Scribendum uidetur Arconesos: idest ursorum insula: quo nomine Apolonius Cariæ præiacentem demonstrat. nam arctonnesos alia est ii. v.

Ex eodem. xii.

Sinus Europæ

Quartus e magnis europæ sinus). Initium capitis hoc statui debuerat: non cũ præcedẽtibus misceri. Quatuor autẽ magni. Europæ sinus sunt. Primus a Gaditano freto ad Laciniũ usqꝫ ꝓmontorium Italiæ in Locris: Secundus a Lacinio ad ipsa Epiri Acroceraunia. Tertius ĩde ad Hellespontũ. Quartus ab Hellosponto ad Mæotis hostia.

Ex eodem. xii.

Locus Martiani

Cimmerius Bosphorus idos uocatur). Scribendũ est distincte: id os: ex Polybio. Confusa sunt ea uerba in unum etiam apud Martianũ Capellam. Quod autem apud ipsum itemqꝫ hoc loco sequitur. II. M. d. passuum latitudine). Scribendum uideretur. iii. M. d. passuum latitudine: quoniã Polybius triginta fere stadiorum perhibeat.

Ex eodem. xii.

Auctor est polybius. d. pas. intersunt). Scribendũ ẽ. d. M. p. aut omnino plus: quãdoquidẽ Herodotus quarto libro longitudinẽ ponti circiter undecim miliũ & cẽtũ stadiorũ esse tradidit. Martianus quoqꝫ inter Cimmeriũ inqt & Thraciũ interpatẽt milia quingenta. itẽ. Vicies semel milia). Martianus Vicies semel quinquaginta milibus: ut Varro quoqꝫ inquit nõ reticet totius põti circuitus est.

Ex eodem. xii.

Naracustõa
Locus Ptolomæi

Cherronesum heraclidarum). uetus lectio Heracleatarũ. ita enim uocatur Cheronesus heraclea: ut post liquebit. & infra. Montis arnobæ). Ptolomæus Abnobæ. Itẽ. Secundum hostiũ naracustoma). & paulo inferius. Boryostoma. Ptolomæus inariacon stoma: itẽ boreostoma: hoc est Aquilonum eius amnis hostium. Sed naracustoma tamen Solinus & Ammianus ut in Ptolomæi codice sit erratum. Quod autem hic. Spireostoma). idem auctor Ammianus stenostoma: quoniã angustũ sit & minus cæteris.

Ex eodem. xii.

Sindi

Hamoxobii aut corsi). scribendum Hamoxobii aut Aorsi Ptolomæus strabo cæteri. Dicunť Hamaxobii quoniam in carucis degant. eos Strabo & hamaxices & hamaxœcos uocat. idẽ auctor Aorsos ad Tanain constituit & gentem uagam tradit: Ptolomæus ad Agathyrsos. Quod autem sequitur mox. Alias scythæ degeneres & a seruis orti). Ammianus Peninsula inquit est quam Sindi colunt ignobiles post Heriles in Asia casus coniugiis potiti dominorum & rebus. Valerius quoqꝫ Flaccus Degeneresqꝫ ruunt Sindi glomerantqꝫ paterno Crimine: nunc etiam metuẽtes uerbera turmas. Proinde hic non Scythæ sed sindi scribendum esse uideatur. Stephanus & satorchæos scythas a seruis genitos eadem occasione refert.

Ex eodem. xii.

Rhoxiani

Toxalani). Vetus lectio Troxalani. Ptolomæus & Capitolinus & Flauuius Vopiscus Rhoxolani: sed & Strabo: q tamen & Rhoxanos quandoqꝫ appellat eos: nisi quis alios existimet. Septemtrionales inquit maxime sunt Rhoxani: quod ipsum & de Rhoxolanis quoqꝫ dicit: ut fortasse hinc dicanť ii

unde regio Rhoxia nominatur hodie:legatiõibus ultro citroq; missis percognita:Pomponio etiam- Regio
nũ læto in eas terras profecto:quanq̃ Polloni modo populi Sarmatarum uocantur qui Rhoxiam suã Rhoxia
dicant esse.
Ex eodem.xii.

Carnunti germanorumq; ibi confiniũ).Melius Gernuntii hoc est tenẽt a Carnũto oppido quod Germaniæ finis est.Plinius ultimo uolumine: Abest inqt.C.M.pas.a Carnũto littus Pannoniæ:quo a Germania Succinũ importatur.De hoc & supra diximus.
Ex eodem.xii.

Iagyges & absterne).Scribendũ iazyges & Basternæ.Strabo Ptolomæus cæteri dicunt & Bastar Iazyges
næ Dionysio.Versus in Ouidii Tristibus emẽdandus est:Lazyges & cholci metereaq; turba getæq;. Locus oui.
Non enĩ Lazyges p.l.sed iazyges p.i.scribendũ:ut sit consonantis loco.Nã Valerius Flaccus.increpat & stricto sic urget iazygas ense.Itẽ alibi:Neurus & Exptes canentis lazyges æui.põt hic Coralli scriptum fuisse:nõ Hali:ut idẽ Flaccus:Densiq; leuant uexilla corali.post quos Basternas continuo subiungit batarnas appellãdo.illinc iuratos in se trahit æabatarnas.itẽ. Ad flumen uischiam).Scribo Vistulam ex Ptolomæo Strabone Plinio.
Ex eodem.xii.

Oppida crenne.scepolium).Vetus lectio Cremense Oepoliũ.Stephanus.in põto inquit oppidũ Obolenses
est Creme.nec præterea quicq̃ addiicit.Quid igitur si legas Oppida Cremẽse & Oboliũ.Sũt.n.Obolenses Ptolomæo supra Crobyzos in Mysia inferiore:de qua nunc est sermo.Quid porro siq Hippoleum ex Herodoto:qui ab borysthenis Hypanisq; tractũ inquit εμβολον της χωρης ειναι οιππολεω ακρη καλεεται:ut in Valerio quoq; Flacco nõ Ambenus mons sed Embolus scribendũ esse ui- Ambenus
deat:Linquitur abrupto pelago tyra linqtur & mons Ambenus & gelidis pollens ophiusa uenenis. Locus Valerii Flacci
Ex eodem.xii.

Mox astacæ cognomines fluuio). Ptolomæus & Põponius & uetusti codices Axiacæ ab Axiace amne.itẽ. Vltra quos erobizi).Scribendum Crobyzi:ex Herodoto Strabone Ptolomæo cæteris.
Ex eodem.xii.

Sinus saggaricus).Scribendũ foret ex Ptolomæo Asaggaricus:ab oppido circa Borysthenẽ Azaggarico.Fuit ĩ Sarmatia & urbs & amnis Agarus:unde agaricus quoq; portus legi posse uideretur:a quo Agarus
& nomen Agarico radici datũ creditur:sed longe distat hic locus a priore. Nec dubitari potest Asaggaricũ non Agaricum hac parte intelligi.quanq̃ nõ sum ignarus Sagarim fluuium ab Ouidio uocari eũ Locus oui.
qui a Ptolomæo dicatur Agarus non longe a Lyco amne:Huc Lycus huc Sagaris peneusq; hypanisq; catesq; Alioquin nõ Peneus sed Panysus auctore Plinio legendum sunt qui censeant. quod & Ptolomæus confirmat.
Ex eodem.xii.

Olbiopolis miletopolis).Scribendũ quidam putant Olbiopolis Metropolis: de Olbiopoli Strabo Ptolomæusq; Olbiam uocantes:quod & Plinius quoq; facit inferius. Sed illi Borysthenẽ oppidũ cũ Olbia idẽ esse tradũt.De Metropoli Ptolomæus Circa Borysthenẽ inqt amnẽ Metropolis & Olbia quæ & Borysthenes appellata est.Scio tamẽ Olbiã Milesiorum fuisse ut Strabo inqt. proinde fieri põt ut Plinius hoc loco ĩtelligat oppidũ Borysthenẽ antiqs noĩbus & Olbiopolin & Miletopolin fuisse dictũ. quod Olbia siue quod idẽ est Olbiopolis.pbatũ est supra.quod Miletopolis:simile uero est:ex quo Borysthenes
Milesiorum fuit colonia.Martianus de oppido Borysthene.Nec pcul inqt fluuius:lacus: oppidum: sub uno cuncta nomine:borysthenes.Pomponius tamẽ borysthenes inqt amnis tãto spatio nauigabilis secũdũ borysthenida & Olbida græca oppida egreditur.
Ex eodem.xii.

Totum enĩ tractum).Lego Totum eum tractum: & quod sequitur. Sardi scythe & scyraci tenent).Vetusti codices omnino legunt aliter:& quantũ coniicio cõmodius : hoc modo. Totum eum tractum Taurici Scythæ & Sarmatæ tenent:nã & Cherronesus ipsa Tauroscytharum fuit & Tauro Taurica
rum:ut Plinii uerbis utar:peninsula.ob id & Scythica & Taurica dici solet a Tauricis Scythiæ montibus uocata.quorũ & Herodotus & Dionysius poeta mentiõem habent.Strabo την δε πλειστην της χερρονησου μεχρι του ισθμου και του κολπου του καρκινιτου ταυροι σκυθικον εθνος κατεκα λειτο η χωρα πασα αυτη σχεδον δε και η εξω του ισθμου μεχρι βορυσθενους μικρα σκυθια. Ptolomæus πλησιον δε του αχιλλειου δρομου ταυροσκυθαι.Scio quidẽ & Sciracos fuisse populos in Scythia:quos Strabo Scyraces appellat ad archedeum amnẽ.Ptolomæus uero Scyracenos ul- Scyraces
tra montẽ Hippicũ:sed in Asia:utcũq; modestissimũ est & plenũ uerecũdiæ lectionẽ ueterẽ: q̃diu auctor nõ est q cõtradicat seruare.alioqn Sindi potius q̃ Sardi scribẽdũ eẽt ex Valerii Flacci & Ammiani testimonio:quod supra expositũ est hoc ipso.c.
Ex eodem xii

Syluestris regio hyleũ mare Quo alluitur cognominãt).Vetus lectio nõ cognominãt sed cognominauit:hoc ẽ:Hylea regio mari quo alluitur nomẽ dedit ut Hyleũ mare diceretur.alexander. υλεα χωρα ποντικη αβικη λεγομενη τουτεστιν υλεα:hoc ẽ syluestris.Hylæi quoq; populi mox a Plinio redduntur.Põponius:Siluæ inqt deinde sunt quas maximas hæ terræ ferunt. Herodotus: Traiecto inqt borysthene a mari imprimis est Hylea regio.Idem paulo infra.Caret inquit arboribus omnis plaga hæc præter Hyleam.Valerius Flaccus:Mouit & hylæa supplex cũ gente syrenem Densior haud usq̃ nec celsior extulit ullas Sylua trabes. Hylea

Ex eodem.xii.

Quidam panticapen confluere intra olbiam cũ borifthene tradunt).Vetufti codices non ĩtra Ol
biam:fed ĩfra:quod ex Ptolomæo quoq; fi nõ exprimitur:certe colligitur.Item. Sinus garcinites).
Carcinites — Scribẽdũ Carcinites ex Plinio inferius & Mela Pomponio:a Carçina oppido ut inquit Ptolomæus
Carcintus — ubi & Carcinitus quoq; amnis Hecatæus urbẽ ipfam Carciniti uocauit.Strabo Carpinitẽ nõ Carci
nitem finũ aut corrupto uerbo aut a Carpianis populis quos Ptolomæus inter Peucinos Bafternafq;
collocat.

Ex eodem.xii.

Flumen placyris).Codices uetufti pacyris.Ptolomæus pagyritas populos ab amne pagyri & urbe
ut cõiici nõ folũ põt fed etiã cõuenit.Herodotus quoq; flumẽ fcytiæ ĩter pãticapen atq; Gerrũ pacy
rin:fiue ut in aliquibus fcriptũ eft Hypacirin cõftituit.fextus inquit eft pacyris e lacu profluẽs q p No
madas iuxta Carcinitin oppidũ in mare euoluitur.

Ex eodem.xii.

Nauari — Oppida nauarum & gorcine).Ptolomæus Naubarum & Carcine.Dicit̃ & Carcinea:unde Carci
nites finus ut prædixi.funt & Nauari Ptolomæo farmatarum populi ubi Naubarum:ut proinde Na
uarum quoq; dici poffit oppidũ.Itẽ. Lacus buges). Ptolomæus buces fiue bycis: & codices antiq.
fed & buges defendi poteft:quando Græci quoq; populos ab hoc lacu Exobygitas quofdam uocant
auctore Ptolomæo.Valerius Flaccus:Quiq; lacum cinxere Bycen.

Ex eodem.xii.

Ipfe lacus byges a coreto mæotis lacu finu petrofo difcluditur dorfo).Legẽdum nõ Mæotis lacu:
fed Mæotis lacus paterno cafu.Eft enim finus in eo lacu nomine Coretus:fortaffeq; nõ Coretus:fed
Carœtus — Carœtus uocari debet:a Carœa ibi uico in Mœotis lacus ora:ut Ptolomæo proditur.Dorfum aũt il
lud petrofum Ptolomæus agaricũ promõtorium appellat:cui uicina urbs Cneme ob id ipfum dicit̃.

Ex eodem.xii.

Sex oppida.orgocyni.carafeni.afyrani.tractari.arciffali.tacali.caliordi). Promittunt̃ fex:& reddũ
tur feptẽ:ideo mendofum locum putamus Nam & uetufti codices fidem cuftodiunt:non plura q̃ fex
promiffa repræfentãtes:Orgocynos.Carafenos.Affyranos.Tractaros.Arciffalitas.Caliordos.Por
ro.Arcifalitæ populi fortaffe Arfilachitæ melius fcribant̃:ab Diana dicti: quã Ammianus Arfilachẽ
Arfilache — fiue Orfilachẽ a Barbaris qui circa Tauricam funt uocari tradit.cui deæ ĩmolabãt inquit appulfos &
Diana — capita parietibus fani præfigebãt.Valerius Flaccus:Taurorumq; locos delubraq; fæua Dianæ Põpo
nius:Immanẽ inquit famam habent:folere pro uictimis aduenas cedere:Nam tractari creduntur effe
Tractari — qui nunc Tartari fere.

Ex eodem.xii.

Clauduntur ab occidẽter cherrõnefo ab ortu fcitiffa taucis).uetufti codices:Clauduntur ab occidẽ
ter Cherrõnefo Nea:ab ortu fcytis fataucis:Nec in totũ difplicet:nifi q̃ nõ fataucis: fed fatarchis legẽ
dũ putamus:Põponius:Quæ fatarchæ inquit & taurici tenent:ubi de Cherronnefo loquit̃.Item Ver
Satarchæ — gentia inquit in paludẽ Satarchæ tenent.uidentur aũt fatarchæ quos Callimachus & aliquãdo Plini
us fatarchæos uocat:Stephanus:circa Mæotin inquit lacum Taphræ funt & regio dicta fatarchæorũ
a feruis orta dominis abfentibus.Meminit & Ptolomæus & folinus.De taphris oppido ftatĩ liquebit
Valerius Flaccus:iaxamatæ toriniq; & flaui crine fatarchæ. De Cherronnefo aũt Nea Strabo: quanq̃
nõ plane id contendo.fed cũ apud ipfum tamen Cherrõnefus Palæa.i.uetus quædam fuerit neceffa
rium eft & Neam.i.nouam fuiffe μεταξι δε τησ ηράκλειασ χερρομησου πολεωσ και τησ ακρασ
λιμερεσ τρεισ ειτα η πάλαια χερρομμησοσ κατεσκαμμερη.De Cherronnefo Heraclea urbe:quã
ipfe nouam interpretor:ftatim infra Plinius.Hac ipfam ut puto Herodotus afperam cognominat
μεχρι δε τησ χερρομμησου τησ τρηχειασ καλεομερησ ρεμεται τοταυρικομ εθροσ.quæ uerba fere
cũ Plinianis cõgruunt.Ptolomæus quidẽ Cherrõnefum zenonis:fed alteram ab hac noftra in eadem
peninful a uocauit.

Ex eodem.xii.

Tagre in ipfis anguftiis peninfulæ).Scribendũ nõ tagere:fed Taphrœ:Ptolomæus & ĩfra Plinius:
per Mæotim iquit ab extremo Ifthmo qui locus taphrœ uocat̃.poteft & taphræ ut Stephanus.Stra
Taphrœ — bo καλουρται δε ταφριοι ερτάυθα δε εςιρ οισθμοσ.docet & libro quarto caufam nominis Hero
dotus.Item. Parthenium promontoriũ taurorũ.ciuitas placia fymbolũ portus).Scribendum forte
nõ placia:fed palacia.nec fymbolum fed fymbolon plurali numero generandi cafu ex Strabone q̃ pa
lacion uocat & συμβολωρ λιμερα.eodem modo Ptolomæus quoq;.

Ex eodem.xii.

Neuroæ).fcribendum Neuroe ex Herodoto Pomponio Solino Ammiano Dionyfio:a quibus &
Neuris — Neuris ipfa regio ubi homines in lupos æftate uerterentur.natus error q̃ ueteres fcribebãt p.œ.no
minatiuum pluralem declinationis tertiæ in græcis noĩbus: ut Solœ taphrœ Gynæ cocratumenœ.
dicuntur & Neuritæ Stephano.Martianus quoq; Neuros.Itẽ. Mermetium & infulam alopecen):
Scribo Myrmeciũ ex Pomponio Strabone Ptolomæo cæteris: qui & infulam hanc non Alopecen
Alopece — fed Alopeciam & tanain quoq; uocant Venetorum olim coloniam nũc turcæ potiunt̃: ut alio quoq;
omni ponto:Nam Alopeconnefos alia eft:ut fupra conftat.

Ex eodem.xii.

Tugasete budini).Scribēdū est Thusagetæ:id est τυσσαγεται Herodotus Strabo Ptolomæus & Plinius.De budinis itē Herodotus Pōponius & parmeno byzātius:ab eo q̄ bouibus trahant:hoc ē in curribus uiuāt.Ptolomæus Bodinos..Thussagetæ uero etiam Thyrsagetæ dicunt: Valerius Flaccus:Non ego sanguineis gestātem tympana bellis Thyrsageten.a.Thyrso dictū quoniam Baccus eos inquit ex oriente uictor credatur gelida liquisse sub arcto.

Thyrsagetæ

Ex capite. xiii.

In carcinitis sinu cephalones).Scribendum puto Cephalōnesos ex Ptolomæo:Ammianus:In marginibus inquit Borysthenis Borysthenes ciuitas est & Cephalonnesos & aræ Alexandro augustoq̄ sacrate:

Ex eodem.xiii.

Amalchium eum necateus):Legendum Hecatæus ex Solino.Item. Vltra deinde crenium).Scribe Croniū ex Solino & Dionysio poeta & Plinio īferius:ab argumēto frigoris cui sydus saturni præest in Oceanū illum & amnis Chronus īfluit post Vistulam auctore Ptolomæo Ammianoq̄.Apollonius quidem poeta est ubi Chronium mare appellet per.ch. sed ut Ionici sinum intimū intelligat ab īsula cui nomen est Chronia.

Chroniā

Ex eodem.xiii.

Fanesiorum(.Vetusti codices Fanesiorum:itemq̄ Solinus at Pōponius uocat eos aliter:nisi corrupta sunt exemplaria:Equinis īquit pedibus Hippopodas & Satmalos quibus magnæ aures & ad ambiendum corpus omne patulæ nudis:alioquin pro ueste sunt.Eos græci quoniam auribus pro strato quoq̄ cum dormiunt utantur conteganturq̄ toti ερωτοκοιτουσ uocant.Strabo auctor:quanq̄ in india quoq̄ reddunt eos aliqui inter quos &.vii.li.Plinius.

Hippopodas
Satmalos

Ex eodem.xiii.

Ad uisulam usq̄ fluuium a sarmatis benedis).Lego Ad Vistulam ex ptolomæo & plinio.Item Venedis potius q̄ Benedis ex eodē Ptolomæo:unde sinus Venedicus In Cornelio quoq̄ tacito Veneti pro Venedi hoc loco mendose nominantur.Et infra uerbum. Haustisus codice nullo manu scripto legitur. sed loco eius aut Carceis aut Cartris.unde obsecro tanta uarietas:illud meminerint legētes hodie flumen Vistulā ab indigenis uocari Vislam:uti mirum ne sit si & Visula quādoq̄ scribit ab auctoribus.Itē. Burcana fabaria a nostris).Strabo Burchanin a Germanico druso obsidione captam.

Locus
Cornelii
Visula

Ex eodem.xiii.

Glessaria a succino militiæ appellata a barbaris austerania).Plinius ultimo uolumīe Austrania. unā inquit insularum a nostris ob id Glessariam appellatam Germanico Cæsare ibi classibus res gerente Austraniam a Balbaris.De Gesso id est Succino unde nomen insulæ:meminit & Tacitus Nunc uitrum ipsum Barbari eius terræ Glessum Glassumue appellant.

Ex capite.xiiii.

Sane circa excessum eius subactis).Scribendum subacte:hoc est Rhætiæ.Itē. Haud multum orade erit græcorum opinioni & longitudini ab agrippa traditæ).Scribēdum est Oræ & lōgitudinis genitiuo casu:non datiuo.

Ex eodem.xiiii.

Ingeuones).Non muto:sed Ptolomæus & Solinus Ingriones.Paulo quoq̄ infra. Carini & uarinne).Ptolomæus Caritni & Auarinnæ:liberum sit iudicium.& infra. Hermiones).Ptolomæus Elmeones.pomponius hermones.& infra. Hermonduri).Strabo Eumōduri:sed Tacitus & Capitolinus cum plinio & infra. Cherusi).Ptolomæus Cherusici.Tacitus Cherusci.Strabo addicit diphthōgum primæ hoc modo Chærusci:sed Lucanus primam corripit:itemq̄ Claudianus.Et Ingentes albī liquere cherusci.Et alio loco:Quæq̄ domant chartos imansuetosq̄ cheruscas.

Cherusci.
in syllaba

Ex eodem.xiiii.

Iustilia aluus).Legendum Vistula & Albis ex pomponio Tacito Solino Ammiano:qui tamen Visulam appellat ut uulgo nunc Dicitur & Albius Straboni aliquando nō Albis:& infra. Amissius).Straboni Amasias.Ptolomæo Amasius:sed Amisius Pomponio.& infra Nulla inferius nobilitate) Lego nulli.

Albius

Ex capite.xvi

Quinquaginta milia milium). Lego Minimum: nō Milium ex Dionysio qui ait το βραχυτατορ. Item. Reliquarum mella:cxxv.M.circuitu amplior proditur).Vetus lectio :Reliquarum milia:non Mella.utroq̄ modo sensus mullus.Proinde scribēdum puto: Reliquarum nulla.cxxv .M.p. amplior circuitu proditur. Strabo quoq̄ ubi de Hibernia & Albione disseruit reliquas circa Britaniā exiguas esse dixit.

Ex eodem.xv.

Eandeam hiberniæ).Pompōius Iuuenalis & fere uetus oīs familia Iuuernam tetrasyllabos:nō Hiberniam.Græci quoq̄ ιουερμαρ Strabo ιερμαρ.Claudianus.Scotorum cumulos fleuit glacialis iernæ.quanq̄ & Iberne legitur.

Iuuerna

Ex eodem.xvi.

Sunt autem hinc.xl.M.p. orcades modicis inter se discretæ spaciis).Vetus lectio.Sunt autē.xl. Orcades & reliqua.Quidam codices non.xl.sed.xxx.Orcades.Martianus Capella.insulæ inquit cōplures inter quas orcades.xl.pene iuncte.Pomponius.xxx.sunt īqt orcades augustis iter se diductæ spaciis.Solinus tres:sed mendosum in eo locum puto.

Orcades

Locus Soline

Ex eodem.xvi.

Septem acmode &:xxx·hæbudes)·Pomponius septem Hæmodes.nec ullam mētionē facit Hæbu-
dum:nisi si uitiatus codex est.Solinus:A Calydoniæ īquit Promontorio Thylem petētibus bidui na-
Hæbudes
uigatio est.Inde excipiunt Hæbudes.quinq; numero.Et paulo post:Secundam inquit a cōtinenti sta-
tionem Orcades præbent:quæ ab Hæbudibus porro sunt septem dierum noctiumq; totidem cur-
Marcianus quoq; græcus auctor itemq; Ptolomæus Hebudas quinq; tātū haberi tradunt:ut fere u-
deatur legisse Plinium Solinus ad hunc modum:Inde septem dierum ac noctium cursu quinq; Hæbu-
des.In Pomponio autē uerba illa septem:Hæmones forte pro quinq; Hæbudes audierit.nihil ipsi d-
Locus Pouponii
cernimus:sed plerunq; dubitata nobis in mediū afferimus:adeoq; non reformidamus in hoc præse-
tim genere coargui:ut gratias quoq; habituri simus iis q nos ueriora certioraq; docuerit. Careā us-
rerum & imperitus æui sim:ne dicam ambitiosus & improbus:si in tanta & tam multiplici rerū con-
iectura & indagine collimaturum me semper:nec ulla parte offensurum prolapsurumue pollicear:
cut hercule parum æquus:pudens gratusq; fuerit qui tot milibus monstrorum a me cōfectis:uno ali-
quo pluribusue aut præteritis aut ignoratis compensatione mecū agi nolit:sed ut ineptū & male me-
ritum de relatiua commercio litterrarum interdicat

Ex eodem.xvi.

Mona monapia rienea).Ptolomæus Ricina.Idem nō Monapiam::sed Monœdam & Epidiū.qu-
Monapia
tamē in Hibernia oppidum est Monapia:ut Ptolomæus quoq; affirmat:fieri potest ut inde sit imp-
situm nomen insulæ.De Mona sæpe tacitus & secundo libro Plinius:Mona īquit distat a Camaldi-
Mona
Britanniæ oppido circiter ducentis milibus Gamulodunum id uocat Ptolomæus:nō Camaldunu-
& infra. Vectis silimnus andros).Ptolomæus uectis Limnus Edros.& infra. Siambis). Vetus l-
ctio Samnis.Ptolomæus Sounnos·Et infra mox. Axantos).Antoninus in itinere Axantis.Et if-
Tyle).Scribendum Thyle nam Claudianus quandoq; ut græci Thulem:& infra. Mitterim).l-
gendum forte Cattiterim:quoniam sequitur:in qua candidum inquit plumbum prouēiat quod gr-
ce Cattiteros dicitur.Plinius libro quarto & trigesimo:præciosissimum īquit candidum fabulose na-
Cattitiros Catitira
ratum in insulas Atlantici maris peti utilibus nauigiis circumsutis corio:Nā & in indico Oceāo ca-
titira uocatur insula Dionysio ac Stephano unde plumbum candidum effoditur.infra quoq; Plini-
hoc uolumine:Ex aduerso īquit Celtiberiæ complures sunt insulæ Cassiterides dictæ a græcis a fe-
litate plumbi.Has & Strabo & Ptolomæus cōtra Celticum promontorium:siue quod idem est Ne-
um Artabrorum gentis constituunt.Eustathius contra sacrū Hesperidasq; a Dionysio poeta dici p-
tat.magno errore. αυταρ επακριμ ιρημημ ερεπουσι καρημε μμεμαι ευρωπειησ μησουσ θεσπε-
λασ οθι κασσι τεροιο γεμεθλη.

Ex capite.xvii.

Cersiacus).Scribo Gesoriacus:ex Mela Ptolomæo plinio.Hic locus mō in urbē cōuersus illā uide-
multis quā Brugis uocāus:nouē.M.p.a mari portu eius nobili quē Clusias appellant.ī eo naues sex-
tas uidimus eodē tpe.itē supra. Texādri).Amminanus toxiādri.Frācos inquit petit quos consuetu-
Brugis
do Salatios appellauit:auso olim ī Romano solo apud Toxandriam locum habitacula sibi figere.i-
fra: Neruii).Ptolomæus Nerusii.placet & Nerui & Cæsare Strabone cæteris.

Ex eodem ·xvii.

Veromandui).Ptolomæus Romandui:sed Cæsar tamē & Antoninus ueromandui:Vetus lectio-
re Neromandui.omninoq; hinc quidā sentiūt profectos olim Normandos esse.Itē infra. Suessio-
nes).Ptolomæus & Strabo uessiones.sed Cæsar Suessiōes:iteq; aliqbus locis Strabo Antoninusq; u-
dubitandū ne sit.Item. Vlmanetes).Ptolomæus ubanectes:Nā est ubi & ulmanectes in Plinianis co-
dicibus scriptū inuenias.Antoninus ulbanectes·Item. Frisi auones).Ptolomæus iunctini Frisiabo-
nes:Item Plinius superius:etiam si Frisios esse populos non me latet.
Tusiabones

Ex eodem.xvii.

Rhemi
Rheni fœderati).Lego Rhemi ex uetustis codicibus & Ptolomæo:itē Strabone.hodie quoq; sunt
unde preciosissimū telæ genus Rhemēse:cōicata aliis quoq; Galiarū populis textrini gloria.Nam q-
Rhemense genus telæ
modo Rhenēses uulgo nominant:Rhedones a Plinio uocati Rhiedones a Ptolomæo in Lugdunē-
habent:suis ad hoc æui legibus a cæteris Gallis diuisi.sed ad fœminam transeunte imperio: ī dition-
Regis Galliarū uenerunt hoc ipso anno.& infra Rauraci & rauriaca).Ptolomæus quidem Rauric-
& Raurica.Item supra Plinius hoc libro:Ex aduerso īquit Raurici Galliæ oppidi.Cæsar tamē Rau-
Rauracum
cū uocauit:& municipes eius Rauracos:iteq; Ammianus Antoninusq;.

Ex eodem.xvii.

Incubi).Legendū hinc ubi:ex Cæsare Ptolomæo Tacito.In hodiernū quoq; diem uiculus contra co-
Cobius
loniā Agrippinēse ultra Rhenū ubius cognomiant·uidimus ipsi locū & uocabulū agnouimus.Stra-
bo Vibios appellat.Trās Rhenū inquit habitauere Vibii:sed eos Agrippa uoluntarios in citeriorem
Vibii
ripam transtulit.hoc ipsum Tacitus.Et infra. Butani).Vetus lectio ptolomæus & supra plinius &
poetæ græci iuxta latiniq; Batauos.

Ex capite.xviii.

Ossisinos). Lego hic & in Cæsare uel Osismios ex Pomponio Ptolomæo ité Strabone: in quo tamé Sismios deprauate. uel quéadmodū Antonini codex Ossismos: & infra. Inducasses bodicasses). Ptolomæus Viducasses & Vadicasses: nam & quos hoc loco. Diablindos). Legimus: in Ptolomæo Diablitæ nominantur. Diablintū urbem Antoninus: & infra. Venelli cariosuelites). Cæsar Vnellos. & curiosolitas. Ptolomæus tamen Venellos. Ex eodem.xviii. — Locus Str. — Diablitæ

Secusii & lugdunū). Non reprehendo: sed moneo: Secusanos uocari & Lugdunum in monumétis quæ nunc in locis iis extát: ut illo: Corneliæ Saloninæ Aug. coniugi Imp Cæs. P. Licini Gallieni. p. F. inuicti Aug. ordo splendidissimus Secusanorum. Item illo. Tib. Claudi Amandi. IIIIl. uiri. Aug. ccc. Lugud. patronio sanctissimo Claudius peregrinus & primigenius liberti heredes. P. C. in Cæsare Secusianos legimus. Ex capite. xix:

Bituriges liberi sexignani cognomíe ubisci). codices antiq nō habét Sexignani. Ptolomæus quoq item Strabo: Bituriges inquiūt cognomíe Vbisci. Siue ut in aliquibus scriptum est Vbisci & interim Ebusci. & infra. Cocossates). & Cæsar Cocossates. ptolomæus tamé Cossates & Cossium: & uetus lectio Occossates. & infra. Ausci elusates): Cæsar austi Flussates: ut in alterutro sit uitiū: quanq̄ Ausci aquitaniæ celeberrimi etiam pomponio ptolomæoq dicunt. itemq urbs auscia in antonini codice p q uetusto aquitaniæ parte quæ Nouepopulonia dicat. idem auctor & Elusaticum oppidū aquitaniæ cōmemorat. Ammianus Nouépopulos inqt ausci cōmēdát & Elusatæ. & infra. Aegesinnates). ptolomæus agennates. antoninus agennenses ab agenno urbe. Ex eodem. xix. — Bituriges — Ausci — Nouepopulonia

Osquidates montani. Et paulo post: Ossidates campestres). Legédū utroq loco uel Ossidates uel Osquidates quippe qui solis cognominibus montanorum & campestrium distingui uideantur. Ex capite. xx.

Vastonum saltus). Legūt Vasconū: cum ex. Cl. ptolomæo: tum q ita nominant hodie. Ité. Aolarso). Plinius olarso superiore libro. Citerioris inquit Hispaniæ latitudo a Taracone ad littus olarsonis. Ptolomæus oeasonem: sed uitium in codice. & infra. Vaidulorum). Ptolomæus & plinius & pomponius Vardulorum. Ex eodem. xx.

Menosta). ptolomæus & uetus lectio Menosca. & infra Origeni). Ptolomæus Origeui: ná & pōponius aurigeui. Antoninus Originos. a Braca inquit augusta ad originas aquas. p. M. xxxix. ité. Veca & pisici). Ptolomæus Velica & pesici: quanq̄ de uelica nō approbo: q apud eundem ptolomæū in Hispania quattuor habent oppida his noībus. ueca: Velica: Veluca Velia: ut prima sit Gallecorū: secūda Cantabrorū: tertia areuacorū: quæ & Vocula dicitur ab antonino: quarta Caristiorū inter pirenæos montes & Hiberum. & infra. Arrotebe). Lego arrotrebæ: auctor plinius nō multo post. ité Strabo αροτρεβαι. Infra quoq. flumine nauia albiones). Ptolomæus A flumine Nauilubione ut una sit dictio. antoninus quidé Nauiæ ponté nominat itinere quo a Braccara augusta petit asturica. Sed ptolomæus & Nauiam & Nauilubionem quasi duos amnes facit. Ex eodem. xx — Locus Ptolomæi — Veca — Veluca — Velia

Tamarci). pomponius Tamarici: Super inquit Tamarici Neriiq. ptolomæus Camaricam eiusdé gentis oppidum: nisi corruptum nomen pro Tamarica est: quádoquidem plinius trigesimo primo libro ait in Cantabria fontes Tamaricæ in augurio habentur. Ex eodem. xx.

Tresaraæ(. Lego p Diastolen: sequit enim augusto dicatæ. idé mōstrat pōponius: & infra. Præstamartii). pōponius & lectio átiqua præsamarci. & ifra Toporic). Ptolomæus & uetusti codices cæpori: & ifra. Groni). ptolomæus Gruii: scribo tamé & hic & in ptolomæo Gronii: ex pōponio & Silio correpta prima. Ité Leuni). Ptolomæus Læbuni. De his & tertio libro dixi: ubi scriptū erat Leuanios pro Lebunos. Ex capite. xxi. — Gronii — Locus Ptolomæi

Vagia). Ptolomæus Vaca: & codices antiqui uaga. Strabo ουακουα. unde Vaccæi populi Plinio Straboni cæteris. Ité Eumenium (. Ptolomæus Aeminium: itemq infra plinius. Ex eodem. xxi. — Vaccæi

Colippo euburo britiū). Ptolomæus Olisippo & britoleum. uetus lectio non Euburo sed Eburo de Olisippone dixi: nō quia mutandū plane sentiá: sed ut moneam diuersa hoc loco tradere Ptolomæum & Pliniū de Vlixipponési promontorio si modo illud est qđ Barbariū a Ptolomæo dicit iter Olisipponé & Salaciam. ná Plinius sequéti capite Vlyxipponé siue qđ idé est Olisipponé & Salaciá intra promontoriū Vlyxipponése collocauit. Ptolomæus ut prædixi: mediū inter Salaciá & Olisipponé cōstituit: Nisi quis Olisippones duas more gétis oppida geminandi atq adeo multiplicandi fuisse dicat ut qđ hic Colippo dicit: Olisippo scribendū sit. Altera uidelicet q̄ olisippo siue Vlyxippo illa equarū conceptu celebris sequéti cap. dicéda Torsit hoc me diu: sed illud magis quod sequitur. Ex eodem. xxi — Olisippones

Excurrit inquit lusitania in aliud uasto cornu promontoriū quod alii artabrū appellauere. alii magnū. multi ulyssipponése ab oppido: terras maria cœlū disterminás illo finitur hispaniæ latus & a circuitu eius icipit frons septétrionis). Hæc Plinius. Miror uero quáobrem pmontoriū hoc distermiare maria cœlum dixerit & Hispaniæ latus finire: initiūq frontis esse in septétrioné cōuersæ. Cū oia

hæc uideantur mihi Strabonem & Ptolomæum spectanti conuenire promontorio quod Celticũ uo
catur a Plinio & Pomponio:lerna & Neriũ a Strabone ptolomæoq; ubi Artabrorum gentem consti
Artabrum tuũt:ob idq; Artabrũ quoq;:uocant:lõgissime ab hoc Vlyxipponensii positũ septentrioné uersus.De
hoc promontorio apud Strabonem frequens métio:sed illa maxime ad id quod agimus apposita est
ubi tertio libro dicit:Post Minium amné ultimi collunt inquit artabri circa ꝓmontoriũ quod appel-
Nerium latur.Neriũ:ubi lateris Hispaniæ occidétalis & septétrionalis terminus atq; limes est:Celtici circa po
Barbarium puli sunt & reliqua·Ipsum uero Vlyxipponése promõtorium eodé mõ quo ptolomæus Barbariũ ap
pellat:Post sacrũ inqui t promontoriũ aliud:occurrit Barbariũ cognominatum:ab eo tagi fauces &c.
Magnæ auctoritati s Plinius:magnæ Strabo Ptolomæusq;: Sed ut nõ repræhédo:ita næc accedo.His
quæ dicta sunt adde pomponiũ:hactenus inquit ad occidenté uersa littora:deinde ad septétriones to
to latere terra conuertitur a Celtico promontorio ad Scyticum usq; perpetua eius ora. In ea inqt pri
mum Artabri sunt &c. Ex capite .xxii.

Abest æminius quem alibi quidam intelligunt & lineã uocant).Lego Limæam:non Lineã ex Stra
bone Plinius quoq; Linæã infra ut Limiã supra:itéq; Antoninus·Sed & põponius; Limiã & Balion.
Strabo non Bailon sed Belionem και μετα τουτουσ ο τησ ληθησ ομ τιμεσ λιλαιαμ οιδε βελιωρα
Minius καλουσι.nam Minius ut Trogo placet a Rubrica cuius ferax est ea pars Hispaniæ uocabulum inue-
nit:aliusq; ab Aeminio est:ut hic ostenditur. Ex eodem ·xxii.

Sphen Ceneus).Lege cuneus ex Põponio:item Strabone:a quo Sphen uocat·est autem σφημ.apud Græ
cos idem quod Cuneus·Cæterum Aelianus parum distincte:Sacrum inquit ꝓmontorium a Græcis
Cuneus Sphen:a Romanis Cuneus appellat.& infra. Ossonobia).Lego Ossonoba:Pomponius & reliqui.
Ex eodem ·xxii·

Ab ephoro & phyllide erithea).Scribo Philistide:idq; index ipse comprobat·aut Pherecyde.Stra
bo ερυθιαμ δε ταγαδειρα λεγειμ εοικεν ο φερεκυδησ·Sed & per.y.Erythiam scribendum Callima-
chus κλειμασ ερυθιασ ταρτησσου ποταμου παρα παγασ Et pomponius Mela Erythiam no-
Erythia minat : alterã tamen & procul a gadibus:quam a Geryone habitatam credat in Lusitania.Dionysius
quoq; idem sentit in carmine: Idem & Ptolomæus. Ex eodem.xxii.

Emienses aranditani taxabritenses.& infra Colarnici bilitani). Quoniam & hic more suo per ele
menta populos digerit:dubium non est uerbum Emienses ab. a.non ab.e.littera ĩcipere:ut scribatur
Ammia Ammienses ab Ammia ciuitate.cuius métionem ptolomæus hoc situ facit proxime Colarnũ·Ad eũ
dem modum in uerbo Taxabritéses erratum uideri potest.item in uerbo Colarnici Bilitani:pro Co
larni Cibilitani·ité nõ Aranditani:sed Aranitani potius ex ueteri lectiõe & Antonini Cæsaris itinere
qui arannos in eo situ appellat In monumeuto quoq; marmoreo ita scriptum est Municipia ꝓuinciæ
Lusitaniæ quæ stipe conlata opus pontis fecerũt Iceditani Lancienses Oppidãi Colarni lanciéses Trã
scudani arani Madrubricenses artabricenses Bauienses pæsures.ita illud quoq; uerbũ in Plinio. Me
dubrigenses).hoc ipso capite scribendum est Madrubricenses.Error idem in uerbo. Boccori).ité
in uerbo. Lancienses).nisi quis legat qui & Boccori:item qui Lancienses:ut distinguantur:ab Oce-
Duri lensibus qui Duri cognominãtur ab Antonino.Verbum quoq; superius Latienses per.t.uetus lectio
Lacia p.c.ab urbe lacia Tago Apposita:cuius mentioné cũ in Bæticæ:tũ inciterioris relatione fecimus: ex
Strabone Ptolomæoq; laciã Oppidanam uocante:quã Ellogium quod mox prætexui significat illis
uerbis:lancienses oppidani:ex quo liquet non tam laciam ueteribus appellatam fuisse q̃ lanciã.Cũ er
go ĩ lusitania lancienses populi tribus cognominibus legantur :ut prædixi:mirum nõ est si hac parte
Præsures utroq; loco lanciéses scribédum existimamus. Pæsures uero sunt qui priore capite pæsuri a Plinio di
cuntur· Ex eodem.xxii.

Potinusam a puteis(.Scribo Cotinusam apud eos:nam & uetusti codices habent nõ A puteis:sed
Cotinusa Apud eos.& Cõtinusam Dionysius poeta & eius ĩterpres Eustathius ab Oleastri copia και την μεμ
μαετηρεσ επι προτερωμ αμθρωπωμ κληζομεμημ κοτιμουσ αμ εφημιξαμτο γαδειρα· quanq̃ me nõ
Locus præterit celebrari & Puteũ in Herculis phano Gadibus polybio Strabõi·Plinio. Cõtrouersum huic
in Plauto quoq; mendum est:dicéte in penulo:Ego iam detrudam ad molas:inde porro apud eũ atq;
robustum codicem:Ego faxo hospitiũ hoc leuiter laudabitis:Scribendum.n.non apud eum sed ad pu
teum. Ex eodem· xxii·

Poeonica dirruta).Lego Pœni Gadiruta:ex Pomponio & Solino:qui tamen Gadir non Gadiru
ta scripsit:ut totus locus sic habeat.Nostri Tarteron appellant Gadirutam Pœni:Gadiruta Punica lĩ
gua septem significante.Nec enim. Septem).sed Sepem id est Septum habent omnes uetusti co-
Gadira dices Eustathius hoc nomen Gadira significare angustias ceruicemq; tradit:quasi γησ δειραμ.

Castigatiões Plinianæ Hermolai Barbari aqleien.p.ex.libro qnto. Ex cap.primo.

Ppida fuere lissa cotte).Strabo Linx & Cotes per simplex.t.plurali numero ꝓducta pri-
o ma·Sequitur & Ptolomæus.Eratosthenes Lixum: Alexander ut Stephãus tradit Lixã.Ar
Lissa temidorus Linxo ut Calipso Dido & similia. Cæterum confundunt:nã Lissa oppidũ qui

dem fuit Exolissa ut conlicio uocatum a Ptolomæo extra Herculis colūnas quidē: sed in freto adh uc ipso lixa uero: siue quod idem est lixus atq; lixum: itemq; lixo atq; linx(omnia enim hæc habet noīa propter amnem lixum) colonia a Claudio Cæsare deducta: ut inquit paulopost Plinius: & Pōponius in calce operis: itemq; Marciāus: ultra fretū est in ora Oceani: quo loco & amnis lix id est lixus a Ptolomæo cōstitutus est. Antoninus quoq;: lix inqt colonia distat a Zili. xxx. M. p. Quæ mensura fere cū Pliniana cōgruit· nam uerbū zubil mēdose legitur pro zili: ut mox liquebit. Miror uero esse qui ætate nostra scripserunt lixum, eandem quibusdam uideri cum Tingi: quod nemo ueterum nō dico tradidit· sed ne cogitauit quidem.

Exolissa

lix

Error quorundam

Ex eodem primo.

zubil). Vetus lectio zubil. Ptolomæus zelic. Strabo zelis. Antoninus zilis. Ideo autem corruptus ab imperitis locus uidetur: quoniā euripus & angustiæ illæ ad Herculis colūnas uoce nautica dicanť fretum zubil terræ. Item. Aliquanto excelsiores). Legēdum Excelsiore: hoc est ipso tractu. Solinus Illud inquit magis mirum q; solum inferiore licet libra depressius nunq̄ tamen accessus freti supłabitur. hoc & Strabo affirmat a quibusdam credi.

znbi

Ex eodem primo.

Amnis sububus)· Ex Ptolomæo Subur. Paulo quoq; infra Plinius sububam. Item. Autololū). Veteres fere Autolalum ex ptolomæo maxime: quanq̄ & Autololes scribunť. nam in Solino corrupte ut pleraq; Rutulorum pro Autolalū: sicut in Lucāi quarto Audololes numidæq; uagi: pro Autolales· Item. Fiumina sububam & sali). Lego Subur & salam ex Plinio superius Solino Ptolomæo uetustis codicibus. & infra statim· Portum rutubis). Ptolomæus Rusibis. Nihil muto: sed collido. & infra. Risardir). uetus lectio Risadir: quod quidē ex Antonino & Ptolomæo fere colligitur a monte Risadiro mari Atlantico·

Autololes

locus Solini

I tem lucani

Risadir

Ex eodem. primo.

Gætulos autoteles flumen cosenū). Lego Gætulos Autolales: unde purpura Gætulica lib. vi. & . ix. Sunt & Automolæ in Aphrica Aethiopes artemidoro Pomponio Herodoto: sed ab his diuersi. Verbū autem Cosenum: uetus lectio Vesunū aut. Vesunum. alias· & sequēti capite pars autolalū Vesuni· Ptolomæus tamen Cusam amnem prope Rusibin portū collocat & utiq; post Salam fluuiū & alio plane loco q̄ Plinius.

Automolæ

Ex eodem. cap. primo.

Peroros & porusios). Ptolomæus Perorsos. Strabo Dionysius artemidorus pharusios: Interim & phaurusios: unde natum ut quandoq; lectitemus Phorusios: & quod sequens est porusios. Multo deterius qui charusios. Item. Oeonochema)· Legendū Theon Ochema ex Ptolomæo Pomponio Mela Plinio uolumine secundo prope calcem: ut ea uox deorum montem seu uehiculum significet.

Theon Ochema

Ex eodem. primo.

Cedro). Legendū Citro ex uetustis codicibus & Plinio Lucano Martiale cæteris: ut nemo ignoret Citreas mēsas ebore muniri & ornari cōsueuisse. illud ī trāsitu libauerim: apud Dionē: & aliquot scriptores græcos Cedrū & poma Cedria pro Citrio & Citriis appellata ıueniri. Nec illud omiserim Citros atlanticas ex qbus mēsæ fierēt: alterius oīno generis esse q̄ Citros nostrates: unde mala Medica nascunť. hæ folio spectanť Arbuti fere aut Lauri: ut ait Plinius: & testanť oculi. Atlāticæ ut idē auctor est Cupresso fœmine syluestri sunt similes: folio: odore: caudice.

Citreas Mensas apud . Dionē

Ex eodem primo.

In ora absala). Legēdū absala: ut duo sunt uerba: ex Ptolomæo Plinio Solino: ita flumē uocātibus & infra: Asanā. Ptolomæus asamā. & infra. Fuut). Ptolomæus Phthut. Iosephus ex historia iudæorum: phut: unde phutæi Mauritaniæ inquit populi a phut Chamæ filio: cuius pater Nœus. ita enim a græcis uocari tradit. quem Hebræi appellant Noe. & infra. Dirin). Strabo & cæteri per. y. Dyrin.

Phutæi Nœus

Ex eodem primo.

Præter grauitatē odoris)· Legendū præterq; grauitatē odoris: hoc est non solum fronde: sed odoris etiā grauitate similes cupressis uideri Citros atlantica. Plinius tertiodecimo uolumine: Sunt inqt Cupræsso fæminæ etiamnū syluestri similes folio odore caudice. Marciāus tamē Capella qui Plinii metaphrastes est in situ orbis: locū hunc perperam interpretať: atlas inquit gignit arbores Cupresso similes odore tamē graues. ut appareat erratum hoc Plinianis codicibus: iam inde a Marciani quoq; tempore inoleuisse: ipsum uero Marcianum cum iis quæ tertiodecimo libro legebanť nō cōtulisse. & infra. Dictato). scribendum est Dicato ex pliniana loquendi consuetudine·

Error Marciani De Cupsso

Ex capite Secundo.

Ad paucas reddit familias). scribendum Redit aut Recidit: ex uetustis codicibus Straboneq;. & īfra. Bamuræ)· Vetus lectio Bānurri. Ptolomæus Banniuri. & infra. Multosq; ualidissimi autololes). legendum multoq;. & infra. Nesuni). antiqua exemplaria Vesuni de quo & supra quoq; hoc libro dictum.

Ex eodem secundo.

Tamūda). Pōponius Tamuada. Ptolomæ. Taluda. uetus lectio Tamuda. qđ & placet. & īfra. Fluuius maluana). Ptolomæus & ātoninus malua. itē Siga ex aduerso maluāe ī hispania sitū). lego siga

ex adverso Malacæ in Hispania sitæ:ex uetustis codicibus & Mela pōponio. De Malacha Hispaniæ
Siga ignorat néo.Capella quoq; Martianus:Siga inqt oppidū e regione Malacā urbé Hispaniæ cōtéplat.

Ex eodem .ii.

Portus Magnus harpacio appellatus).Vetus lectio non Harpatio:sed a Spacio.Pomponius.Rusi
gada inquit & Siga paruæ urbes:&. portus cui Magno est cognomen ob spacium.Ptolomæus quoq;
Portus mag. de hoc ipso:Portus inquit magnus appellatur:nam deorum portus in Strabone stadiorum sexcento
rum amplitudine uidet alius a Magno:Antōinus diuinos portus distare a portu Magno uult.xxxvi.
M.p.Itemq; Ptolomæus fere:& īfra. Amnis mulucha(.Strabo Molochath.Ptolomæus Molochth
sed Salustius cum Plinio Mulucha. Ex eodem .ii.

Xenitana Quiza cenitana).Vetus lectio zenitana:fortasse Xenitana Erat enim ut īquit hoc loco Plinius pe
regrinorum oppidum.de Quiza Ptolomæus & Antoninus:& īfra. Gunugii). Ptolomæus Canug
gis.Antoninus tamé cum Plinio.& infra. Oppidum nouum & latio datum tipasa). Distinguēdū
est:ita ut non unius sed duarum sint urbium uocabula. Oppidum nouum & Tipasa:utiq; si Antonio
& Ptolomæo credimus:qui post Tipasam occidétem uersus Oppidoneum(ita enim uocat ipse) col
locauit.& infra. Rusguniæ).Vetus lectio & Ptolomæus & Antoninus & Martianus Rusconiæ.

Ex eodem .ii.

Rusaris Ruzasus colonia).Ex Ptolomæo Rusarus.Antoninus quoq; Rusaris municipium a Saldis colōia
distat inquit.xxxv.M.p.Et infra. Salde Stephanus Salgam & oppidum & amnem .Sed recte plini/
us ex Ptolomæo qui Saldam:& Antonino & Martiano qui Saldas plurali numero. Ex eodé.ii.

Quæ item sucha barithentubi subtu).Frequés mendis locus:sed ita restituendus ex ptolomæo &
antonino & uetustis fere codicibus. Quæ item Succabar:item Tubusuptus.scio in eadem terra &
Suptum quoq; tradi urbem a Ptolomæo. Ex eodem.ii.

Ciuitates tirmici tigaue).Ptolomæus Timici pigaue sed & uetus lectio Timici.nō Tirmici.Anto
ninus tamé Tigaue nō Pigaue.Et supra. Gigili).Ptolomæus & Antoninus & Martianus & uetus
Sardabale lectio Igilgili.& infra. Sardana lauernabar).Lego Sardabala Nabar.partim ex uetustis codicibus:
partim ex Mela Pomponio:Sardabale inquit fluuius & Nabar paulo post.

Ex capite.iii.

Cullurus ichade).Legendum Cullu Rusicade.Ptolomæus:Colops īquit est quam & Cullu uocāt.
Culli Solinus Culli purpurario fuco celebrem.Antōinus Culli municipiū a Rusicada īquit distat.L.M.p.
Scribitq; non per.c.sed per.ch.quod & Ptolomæus facit.Colops tamen per.c.De Rusicada etiā Pō/
ponius Chullu duplex magnum & paruum iisdem auctoribus.

Ex eodem .iii.

Bulla regia):In Ptolomæo quidem latino fere legitur Bullaria:sed corrupte pro Bulla regia:nā &
Locus Ptolomæi in græcis codicibus ita scriptum est.Antoninus.Bulla inquit regia distat a Simittu colōia septé.M.p.
Martianus quoq; Cirta inquit & interius Sicca & Bullaregia.Item. Tachabracha).Legendum Ta
bracha ex Strabone Ptolomæo Iuuenale Claudiano Solino Italico. Martianus:In ora inqt Hippo re
gius ac Tabracha:Nam Tabathra Polybius & Stephanus:sed diuersum in eadem terra.Ité Sabathra
Sabathra inter Syrtes Ptolomæus & silius:Sabathra tum Tyrium uulgus Sarranaq; leptis.

Diarrhyton Ex capite.iiii.

Hipponem dirutum).Quid si legas Dilutum.hoc est irriguum:nam & græci Diarhyton appellāt
hoc est aquis circundatum & madenté palustri solo:ut Ptolomæus demōstrat atq; Plinius libro.viiii.
Hippo item Pomponius.Duos autem Hipponas fuisse hanc & Basilicum:id est Regiū.ex Plinio Pomponio
Antonino Ptolomæoq; colligit.De Regio silius:& uaga & antiquis dilectus regibus Hippo.ab equi/
Locus apulei tio nomen urbi datū uidetur:nā & stabuli deā Appuleius Hipponé uocari tradit libro metamorpho
Ité Iuuenalis seos tertio.etiā si Hippona médose scriptū est.Iuuenalis iurat solā Hippo & facies Olida ad præsepia
pictas.ita enim lego nō ut hactenus factū est Hippōa:ne delumbet uersus:nā ut Dido & Māto:p Di/
doné & Mantoné.ita pro Hipponé Hippo accusandi casus dicimus:in hoc quod incidebat:diuertisse
inuidia ne sit. Ex eodem .iiii

Misua).Ptolomæus Nisua.Stephanus in Aphrica urbem Nysas:ut Athenas Thebas & cætera eius
Clupea modi.sed ut misuam tamé defédas & Martianus facit & Antoninus qui ait A Misua inquit Carpos.
Aspis ccc.stadia.& infra. Clupea(Lucanus quarto Clipeā.Ité Strabo antoninusq;.hæc a græcis uocatur
aspis.Silius.In clipei specié curuatis turribus aspis Plinius tamé & hic & ubiq; Glupeā.sed & Mela & ī
rebus a Cæsare gestis Hircius siue quoniā ut notū oībus:magna inter.I.& .V.affinitas est siue & Cli/
peus a græco uerbo ductū cælaturā significante:ut Plinio fere placet:per.y.scribendū uidetur.Ptolo
Locus Ptolomæi mæus Clypeā & aspidé quasi duas urbes facit:nisi quod uereor:in exemplari uitiū é cū.Straboné lege
re potuerit dicété:Cosura insula est ante aspidé sita Cartaginésem urbé:quā Clypeam inquit uocant.

Ex eodem.iiii.

Curubisne appollinis).Legendum ex antiquis exéplaribus Herodoto Strabone Ptolomæo anto

nino Martiano Curubis Neapolis:quanq̃ Herodotus insulã circa hæc Adhricæ loca:quæ Bysacii te/ Curubis
nent·Cyrabin uocauit:a qua urbi fortasse nomen inditum Curubis·& infra. Bizantium).Strabo
Byzacium:unde Byzacænus ager apud Solinũ Ptolomæus quoq₃ regioné Byzacitin Stephanus Bys
sacitas & Byssacænos : unde Byssacena quoq₃ uulgo uestis & regio Byssacia·Sũt tamen inquit qui By Byssacæna
zantium & Byzantas populos eos dicant.Herodotus p.g.Gyzantas.corruptã in eo lectionem inquit Vestis
putarem:nisi Herodianus quoq₃ ita nomiasset. Polybius .Byssatida circa Syrtem duum·M·stad.hoc
est ut Plinius ait.ccl.M.p·circuitu.Idem auctor libro decimooctauo ut pote inquit cum e modio si sit
aptum solũ:quale in Byzantio aphricæ campo centeni quinquageni modi reddantur.Item decimose
ptimo:In aphricæ inquit byzantio illum centena & quinquagena fruge fertilem campum.etiã si cen/
tesima hic tantum dicatur·Martianus:Qui byzantiũ inquit incolunt in aphrica messes cẽtesimo ĩcre
mento fœnerantur·Eustathius & antoninus quoq₃ byzãtium.Libiphœnices uero quos Plinius hoc Libyphœni/
loco citat sunt auctore Liuio mixtum Punicum aphris genus. Ex eodem .iiii. ces

Thena auesinacon madesta chape).Legendum Thenæ Macomades Tacape Antõinus :a Maco/
madibus ĩquit Thenas·xvii.M·p.Sunt & ad Syrtin alteram Macomades eodem auctore:itemq₃' Pto
lomæo.qui circa paruã Syrtin oppida illa tria nominat hoc ordine:Thenæ:Macomeda:Tacapa:Pli/
nius Martianus & Antoninus omnia ea plurali numero.De tacapis & eius agri feracitate sextodecĩo
item octauodecimo uolumine.Verbum autem illud aues:quod inter thenas & Macomades positum
est nisi auses legatur ex quarto Herodoti populum in aphrica sic uocantis:haud scio quidam loco eius Auses
substituendum sit. Ex eodem.iiii.

Oensis):Pomponius Ozensis·uetusti codices Occẽsis Antoninus Oceam coloniã.Ptolomæus·eoã
urbé.Ipse arbitror Oeã & Oeenses scribédũ & hic & inferius:itẽq₃ apud Solinũ silius.Oeaq₃ trinacri Oea
os aphris permixta colonos.Martianus:In deflexu inquit ciuitas Oeensis:per.œ. diphthongum:nam
per.æ.urbs est Colchica:unde Circen Aeæam cognominant.apuleius at tu inquit,scis me tris eadem
die seruos Oeæ manumisisse:de qua urbe intelligat:& quemadmodũ in eo scribendũ sit Aea an Oea
facile didiceris in defensione ad Claudium maximum Procõsolé:apud Oeenses aesculapiũ coli solitũ
idem Appuleius auctor.est eum enim deum ubiq₃ celebrabãt:ut in deo Socratis edisserit.

Ex eodem.iiii.

Cyniphos fluuius).Lego Cynips ex codicibus uetusti Ptolomæoq₃.Põponius.Vltra ĩqt est Oea
oppidum & Cynips fluuius:Herodotus Cynips ĩquit amnis e colle qui Gratiarum dicitur in mare p
Macas influuit.Vnde Silius.Cyniphiumq₃ Macé.Et alio loco Cyniphii didicere Macæ squalẽtia bar Cynips
ba Ora uiris humerosq₃ legunt uelamĩe capri Setigero·Vergilius.Cyniphii tondẽt hirci.Sed & Clau
dianus & poetæ cæteri. Ex eodem .iiii.

Neapolis taphra habrotonum leptis altera quæ cognominatur magna) . Strabo abrotonũ quæ
Leptis ĩquit cognomĩat:ut uideri possit Leptin hoc loco nõ aliã esse q̃ abrotonũ.ephorus abrotonũ
cum Neapoli eandé esse prodidit.Ptolomæus & Eustathius Neapolin a Lepti magna nihil distingũt
solinus Oppida inquit Tripolis Taphra abrotonum Leptis altera quæ cognominatur Magna.achæi
Tripolin inquit lingua sua signant de trium urbiũ numero Taphræ :abrotoni:Leptis magnæ:uti mi
rum ne sit alios aliter ciuitates eas uocasse:quæ in unum quasi corpus nomenq₃ coierint Ob id Tripo
lis aphricana dicitur in hodiernum quoq₃.additur aphricana:ut a Tripolis Syriaca in Phœnice diffe/
rat:quam Tyrii Sidonii aradiiq₃:ut post dicemus:obtinent.ipsam porro Taphrã Ptolomæus Taphru Tripolis
ram·Pomponius tamen·abrotonum:Taphræ:Neapolis:ad Syrtin inquit adiacent.& paulo infra Tũ
leptis inquit altera & Syrtis nomine atq₃ ingenio par priori.

Ex eodem ·iiii.

Burion appellatur).Legẽdum Borion:hoc est aquilonium:Strabo Põponius Ptolomæus Antoni
nus Solinus·ité. Absuritanũ).Ptolomæus & Antonius assuritanũ. Abutucẽse). Ptolomæus abit
tacense. Chimanense)·Ptolomæus Chilmanense. Rhimituẽse).Antoninus Simittuẽse ab Simit
tu colõia septem.M.p.a Bulla regia.Ptolomæus quoq₃ Simisthu pro Simittu eodem situ.habét & ue
tusti codices fere Simittuense.

Ex eodem.iiii.

Thunusidiense).Ptolomæus a Thunasda Thunusdense.Item. Tuburbiẽse)·Vetus lectio & Pto/
lomæus Tuburnicense:a colonia Tuburnica:nam de Tuburbi dictũ est superius tuburbi uero duplex Tuburbi
erat:ut Antonino placet:Maius & Minus.Meminit & Ptolomæus·Fuit & tubursica·& infra· Tybi
drumense tibigense).Ptolomæus a tynidrumo & Tieba tynidrumense tiebicense.& infra. Achari/
tanum auinense).Ptolomæus aparitanum & auittense.habet inquit & auidense.

Ex eodem . iiii.

Abziritanũ melzenitanum marerense).Ptolomæus aziritanum Melditanũ Madurẽse·Herodo/
tus quoq₃ oppidum in aphrica uocauit azirin & aziristum:unde aziristani siue aziritani a Cyrenæis
cõditũ e regione ĩsulæ cui nomé platea.Madurẽse uero id sit unde Appuleius in ipso Gætuliæ ac Nu Madurense

midiæ confinio Romana colonia.nam & uetus lectio Materense habebat pro Madurense:quod po-
stea Madaurése dictum uidetur.Item. Di ricense) ·Scribendum per.t.non per.d.ratione sæpius di
ctæ etiam si Ptolomæus Turgense.& infra. Thiphicense)·Ptolomæus Tisicense.& infra. Tunisen
se).Ptolomæus Tinusense:itéq; uetusti fere codices. Schoedense).Vetus lectio Theudése. Ptolo-
mæus quoq; theudali urbem his locis nominat·Alioquin & ab·t·nõ ab.s·littera incipiat oportet. & ĩ
fra. Tagasense)·Antoninus ab oppido Tagasta tagastense.& qui Aurelii Augustini uitam scripse-
Ex eodem.iiii·
Augustinus Tagastensis
re:tagastensem eum fuisse memorant.
Sigense ulusuburitanum).Et hic error in uerbo Sigense:quoniã de littera·s·non dessseritur hoc lo
co:sed aut de.t.aut de.u.quod ex præcedentibus a ut sequentibus liquere potest·nam Vlusuburitanũ
Ptolomæus Vliziburanum & alia his similia:quæ nõ tam corrigédi proposito attulimus :q̃ monédi:
Barbara locorum uocabula:non modo inepta & aspera:sed etiam ineloquibilia non semp eodem so-
Ex eodem.iiii·
no utraq; lingua efferri consueuisse.
Vagiense aliud sigense zianiense)·Vetus lectio Vagense aliud & Zamense Verbum auté Sigése
zame
uel ab.u.uel ab·z· incipiat necesse est:ut constat.De zamensi Plinius trigesimo primo libro:zame in-
quit ĩ Aphrica fons e:ex quo canoras uoces fieri Varro tradit·Meminit & Vitruuius:ubi pueros ait
Calastros Pueros
ad hoc munus quæri a Regibus:& Calastros appellari.& infra. Nattabudes).Ptolomæus Natabu
tæ). Musulani).Ptolomæus & antiqua lectio Musulami· Sabarbares): IlleSaburbures· Mas-
syllini ciues) Ille Massyli Nisiues.& infra. Mussini marchubi)·Ptolomæus Misuni Marchubii.
Ex capite.v.
Arsinoe theutyra).Scribendũ Tauchera:ex Ptolomæo Stephano Strabone:Post Bærenicen inqt
Tauchera Arsinoen
oppidum est tauchera:quod & Arsinoen appellát.Antoninus quoq; teuchira.Marcellinus:Arsinoe ĩ
Ex eodem ·v.
quit eadem teuchira.
Catabathmum).Quidam salustium citantes Catabathynũ legunt:quia decliuem latitudinem au
Locus Ptolomæi & Salustii Catabathmus
ctoris dixisset:adiicientes in testimoniũ & Ptolomæi corruptos in latino codices quasi Catabahmus
απο του καταβαινειν id ipsum nõ significet.Plinius:Finis inquit Cyrenaicæ Catabathmus oppidũ
& uallis repente conuexa.Pomponius:Catabathmos inquit uallis deuexa in Aegyptũ finit Aphricã.
Nempe aliud est decliuia & deuexa esse loca(id quod Catabathmus ipso noíe præsentat) aliud caua
& ꝓfunda:id quod Catabathynos·si usq̃ legeret:exprimeret.sed quid in re aperta moror? nullus græ
cæ aut latine liber est in quo nõ Catabathmus scribatur.Plinius:Strabo:Ptolomæus:Pomponius:dio
dorus:Eustathius:Stephanus:Dionysius:Martianus Antoninus:solinus:a me sunt:& tamen si diis pla
cet qui hunc locum uolebát corrũpere:misereri se quorundá inscitiæ testant:qui ne insignia quidem
erata uidere possent·Catabathmos est Ptolomæo:maior & minor.
Ex eodem. v.
Paretonis
Aparedoni regione).Legédum Aparætonii regione:nam & pars aphricæ Parætonios uocatur &
ciuitas quam ueteres Hámoniam dicebát.Aleádriæ ut inqt Stephanus uicina.Strabo Etymũ uocabu
Hammonia Halbystæ
li huius fere insinuat:quod quidé ipsius uerbis ponam. μαρμαρι ται προσχωρουσιν ιπι πλεον τη
κυρηναια και παρατεινουσι μεχρι αμμωνος.Ex his quamobrem Parætonium & Hammonia uo
caretur liquet.Meminit & Ptolomæus & infra Plinius Antoninusq; atq; Martianus.
Ex eodem.v·
Hasbytæ).Veteres fere pronunciát Asbystæ ab oppido Abysta ut Herodotus & Dionysius poe
ta:item Callimachus οιη τε τριτωνοσ αφυλασιν ασβυσαο.In Ptolomæo tamé Eustathio ac Silio
scriptum est Hasbytæ.& paulo supra. Acrauce lesetiani). Legendũ est ex Ptolomæo Stephano ue
tustis codicibus Ararauceles & iá in ora Syrtis Nasamones.& infra. Laseri modo).Scribendũ ita
ut cum sequéti iungas hoc sensu:Fertilem esse tractũ eũ lasere quo post Nasamonas Hasbystæ ac ma
cæ uiuant.Solinus:Hasbystæ inquit uiuunt lasere hoc aluntur:hoc illis dulce est.
Ex eodem·v.
Verphazania).Vetusti codices Versa phazania:ut sit sensus ad solitudines. Aphricæ sup minoré
Syrtin dictas uersam esse Phazaniá.sequit enim protinus:Vbi genté Phasaniorũ subegimus.& ĩfra.
Garadamũ).Solinus & uetus lectio Garamana·Ptolomæus Garama·Et ĩfra Detris affuso fon-
Garamma Fons Solis
te).Solinus Debris·lectio antiqua Dedris.Ptolomæus Bedron siue Bedirõ·Garama ĩquit Metropo-
lis & Bedron.Ex hac collatione fit ut nomenclaturá Solini fere approbé.De hoc fonte solis post He
rodotũ non nemo locutus est:quanq̃ nõ eodem situ omnes.Ptolomæus etiá multis inde milibus sta
diorũ orientem septentrionéq; uersus.Nisi quis duos in Libya fontes huiusmodi ꝓhibeat:quod fere
Plinius secũdo uolumíe significat.Iouis inqt Hámonis fons interdiu frigidus noctibus feruet.In Tro
glodytis uero Fons inquit solis appellatur dulcis·& circa meridié maxime frigidus mox paulatim te-
pescens ad noctis media feruore & amaritudine infestat.Põponius cõfundit fere:In Cyreniaca inq
sunt Hámonis oraculũ & fons solis:hic media ĩqt nocte feruet mox & paulatĩ tepescés luce frigidus
tũc ut sol surgit:ita frigidior subĩde ꝑ meridié maxíe riget:sumit deĩde tepores iterũ & reliqua & ĩfra

Vnius omnium curru externo).Legendū uidetur Vni omniū externo.deinde sequit̃ curru & quiritū iure donato.Plinius libro septimo:Fuit inqt & Balbus Cornelius maior cōsul:sed accusatus atq̃ de iure uirgarum in iudicum consiliū missus primus externorum atq̃ etiā in Oceano genitoꝝ: usus illo honore quē maiores Latio quoq̃ negauerunt.Meminit & Solinus ut Ciceronē Straboneq̃ praetercam.Nam ius Quiritū aliud nō erat q̃ donari ciuitate.Iulius Capitolinus a Balbo īquit Cornelio Theophane originē balbinus ducens qui per Gn.Pompeium ciuitatem meruerat eū esset patriæ suæ nobilissimus.

Ius Quiritū Qui sit

Ex eodem .v.

Niteris nationis digemella oppidum).Vetus lectio Niteris natio Nigligemella oppidum.Id ex cōsuetudine loquendi Pliniana sumi potest:sequitur enim Bubeiū natio:Velo oppidū.Enipi natio:Thuben oppidum.In quo notandū illud:q̃ uerbum. Vel).nō disiūctio est:sed nomē oppidi bisyllabū: ut Suel in Hispania.

Vel nomen oppidi bisyllabum

Ex capite.vi

Intus apis).Strabo nō intus:sed uicus apis.In Ptolomæo quoq̃ Apis in ora est:nō intus:etiā si pleriq̃ Aspin corrupte scribūt uidetur autē uocatus Apis:quia nobilis religione Aegypti locus esset:etenim bos Aegyptus qui numinis uice colit̃ & Epaphos ut Herodoto placet:& apis est appellatus.Potest & legi quemadmodum Martianus:Inde apis īquit & reliqua.& infra Ab eo parætonium.lxii..M.p.lego.xii.M.p.ex Strabone qui cētū fere stadiis abesse scribit apin a parætonio apud Martianū error idē:Inde īquit apis a quo parætoniū in sexaginta duobus milibus.Ex Ptolomæo tamē cū unius tantum partis triente distent stadia centum sexagintasex intererunt.

Apis

Apud Marcianū error

Ex capite.vii.

Menix).Legēdū Meninx ex Strabōe Solino Ptolomæo cæteris.In hac īsula post Minturnēses paludes.C.Marius delituit.& infra. Thoiar).Ptolomæus:meningem inquit ab aphricæ latere:ab altero Gira.paulopost. Contra leū cercina).Strabo contra a Leuo Cercina:hoc est a sinistro Syrtis minoris promontorio.potest & cōtra Leuum & sensus idem manebit.

Minturnenses Paludes

Ex eodem.vii.

Lipadusa).Scribēdū lopadusa:ut tertio libro diximus:siue quod idē est Lepadusa:ex Artemidoro athenæo Ptolomæo reliquis.Strabo deinde inquit Thapsus ciuitas:& post hanc insula Lopadusa.Itē. Gaule egalata).Legendū Gaulos & Galata ex Solino Stephano & Plinio supius in Siciliæ situ.De Galata:cuius terra scorpiones enecet:etiā trigesimiquinti calce differit.Hanc uirtutē & Gaulo quoq̃ tribuit Solinus.Sit aūt Galata:quā Ptolomæus Calatham uocat:Aegimuro uicinā:exquirendū est:nā Stephanus Calatam columnis Herculeis propinquum locum existimari tradit ab Hecatæo.

Ex eodem septimo.

Cōtra carthaginis sinū duæ e gremio æreæ aræ).Legi potest Aegimuros:nō egrēio.alterius uero nomen insulæ quod sit nō cōperi.Antoninus Aegimurum a Carthagine.cc.xxx.stad.quæ mēsura parum dissonat a Liuiana:Decados tertiæ libro.x.ægimuros inquit.xxx.ferme.M.p.a.Carthagine Meminit & Ptolomæus:etiam si scriptū est pperam ægimius Item Strabo:a Sicilia inquit sunt insulæ tū aliæ:tum Aegimuros uocata.Stephanus ægimoros.Sipōtinus ob nois similitudinē Caprariā esse tradidit:quæ sit īsidiosa naufragiis:falso:quoniā illo ut ait Plinius.xii.M.p.a balearica maiori distet:ægimuros uero a Carthagine.xxx.M.ut docui.sed is paulo āte uita functus:multa dixit præpropere:nec dū opus suū extrēa lima strixerat.Potest & ita legi:Cōtra Carthaginis sinū duæ Aegatæ & Tarichiæ. Pōponius:cōtra Carthaginis inquit sinū tarichiæ Et Egate Romana clade memorabiles.Egatē & Silius & liuius hoc situ collocant.tarichiæ multis locis oppida uocant̃.Quod si uerū est ut uidet̃:quāob rē de insula Aegimuro nusq̃ loquit̃ celebri & a nullo auctore prætermissa? An libro.iii.in relatiōe Siciliæ ubi Eronesus āte legebat̃:& a nobis Hierōnesus ex Polybio Ptolomæoq̃ substitutū est:Scribēdum fuit Aegimuros:quoniam in uetustis exemplaribus nō Eronesus ut nunc:sed Romiusos habet̃ inuersis forte litteris quasi Aegimuros.Placeret hoc oīo nisi Martianus Capella extaret qui Plinium fere ad uerbum transcripsit eadem qua Solinus ingratitudine mentionis supresse a quo fœneraret̃. Eius uerba hæc Cossura:Eronesos:Lopadusa:Aethusa.hoc ipsum Plinius eodem ordine ac numero. Cōtra Strabo:Aegimuros inquit nō procul est a cossura.Quærat & illud aliquis:nunquid Hiera idē si qd̄ Hierōnesos eo mari sed diuersas esse cōstat.Hiera est una e.vii.Aeoliis Vulcāi dicta Ptolomæo Therasia quandoq̃ Plinio in Italiam & Siciliam.Hierōnesos uero proxima Lilybæo:Hiera quoq̃ id est sacra Ptolomæo appellata:unde Hierōnesitæ Stephano.sed & Iunonis tēplū habet qdē iisdē locis scopulus eodē auctore Ptolomæo:qui posset Herrōnesos uideri nominatus:hoc est Iunonis insula.

Aegimuros

Sipontinus carpit̃.

Tarichiæ Egate

Romiusos

Marcianus Plinium fere ad uerbum transcripsit

Hiera sacra

Ex capite.viii.

Perorri).Tribus locis hoc libro habet̃ gentis huius mētio:bis prīo capite:semel hic.Vetus lectio nunq̃ Peroros:sed perosos:unde fit ut quod & supra monui;Ptolomæū sequi possim scribentē Perorsos.Item pauloante. Libyi ægyptii.deinde.Leucæ æthiopes). Legēdū iunctim ex eodē Ptolomæo Marciāoq̃ Libiægyptii:deīde Leucæthiopes.Itē. Tareleos æthiopas). Vetus lectio diuersa.modo enim Chaldeos:modo taleros:Ptolomæus thalæos a thala monte ubi fons est eius amnis.

Heronnesos Vnde

Thalæi

Ex capite .ix.

Phanturiten).in eo uitiū:q̃ hoc ipso uersu bis ponit̃:at in exēplaribus uetustis semel.Quid q̃ Pha

chnitē fortaſſe nō Phanturiten legēdū ex Strabone: patmititē ex Ammiano Ptolomæo Pōponioq;
Sed nec. Tiniten). Verū Thinitin ex alexādro in Aegyptiaca historia. qui uicinā Aegyptiæ Abydo
urbē tradit: quæ This dicat: unde ut Stephanus ait Thinitis. Erat & Thonis urbs ad hoſtiū Nili: a qua
Hermontis
Thonitis. Sed & uerbū. Hermotiten). Legendū Hermothiten: eſt. n. in ægypto Hermonthis oppi
dum Ptolomæo Stephano Straboni: a quo & Nomus & Iupiter & appollo ſicut & a Copto iiſdem au
ctoribus non. Copititen). Sed Coptiten. Ex eodem .ix.

Aphrodito politis
Aphrodipoliten). Legendū aphroditopolitē ab urbe Veneri ſacra: ex Ptolomæo Straboneq;: & i
fra. Barbetiten). Scribendū Pharbæthiteo a pharbetho iiſdem auctoribus & Herodoto atq; infra
Plinio. Ex eodem. ix.

Thyetrolton). Vetus lectio ſincera Sethroiten. Strabo Ptolomæus Stephanus: ab urbe Sethroi ꝓ
ducta media: & infra. Oſirintiten). Legendū Oxyrynchiten ex uetuſtis codicibus Strabone Ptolo
mæo cæteris a piſce quē colūt Oxyryncho nomīe. & īfra. Atribiten). Hecatæus atharambiten. He
Oxirynchus Piſcis
rodianus atharrabiten ꝑ duplex. r. nomē oppido atharrabis: q̄q̄ & athribis & athlibis quandoq; legi
tur apud græcos Herodotum Strabonem Ptolomæum. Ex eodem .ix.

Panos Vicus
Synopoliten). Legēdū uidet panopoliten a pano ægypti urbe: Plinius Strabo Ptolomæus. Erat &
panos ſiue panō circa rubrum mare uicus: unde panocomitas dicebāt: auctor Stephāus: nā de Cyno
polite poſt aget. & infra. Sabaſtiten): Strabo & codices uetuſti Cabaſtiten a Cabaſta urbe: quā Pto
lomæus Cabaſſam & Cabaſſiten nomon.

Ex eodem .ix.

Letapoliten). Scribendū Latopoliten a Lato piſce urbi dato noīe: de quo & athenæus & ante ip
ſum Strabo. ſiue Letopoliten ab oppido quod uocabāt Leto ut inqt Ptolomæus: hoc eſt Latona de lu
Latus Piſcis
bro ibi eius ſtāte: ut alexāder inqt. & īfra. Proſobiten). Legēdū ꝓſopiten ex Strabone Ptolomæo
cæteris: ab oppido ægypti ꝓſopide: nam ꝓſopon īſula eſt ait Stephanus non ꝓcul Carthagine habe
Natho
tur & proſopis in egypto inſula quam Herodotus proſopitin uocat & Natho. Item Bruſophiten):
Legēdū Buſiriten ſiue Buſoſiriten: utroq;. n. modo ꝓnunciat: Strabo Ptolomæus Stephanus. & īfra.
Omphiten). Legendū Onuphiten ex Ptolomæo & Stephano. & infra. Ptenethum pthemphū).
Ptolomæus phthenutiten & Phthemphu. Ex eodem. ix.

Veratiten). Ptolomæus Strabo Stephanus Nitritē ſiue Nitriotē ab Aegypti loco quē Nitrias uo
cant. Et īfra. Meletiten). Ptolomæus Metelitē ab urbe Meteli quæ nūc ut inqt Stephanus Bechis
appellat. Alexandriæ ꝓpinquā. Et infra. Gymnopoliten). Strabo Gynæcopoliten. eſt & alia Gy
Ginæcopolis
næcopolis auctor Stephanus. Et infra Oeaſitæ). Ptolomæus Oaſitæ: utrū rectius: arbitrii ius eſto.
Stephāus tamē cum ptolomæo urbem Oaſin uocari tradit: & a quibuſdam Hyaſin: unde Sothericus
Sotericus
poeta fuerit. Ex eodem. ix.

Mœridis). Legi pōt Myridis ex Herodoto & Plinio inferius hoc ipſo libro: nā & Strabo Muridē
uocat. Ptolomæus tamē & exemplaria latina fere Mœridiē. & īfra. Quem uocant hilidē). Scribē
dum Nilidē ex uetuſtis codicibus & Solino Martianoq;: iuba Nilum inquit a monte inferioris mau
ritaniæ de lacu Nilide oriri ſignificat. Pomponius. In hoꝝ inquit finibus fons eſt quē Nili eſſe aliqua
Vnde Nilus oritur
credibile eſt Nuluch ab incolis dicitur & uideri poteſt non alio nomine appellatus ſed a Barbaro ore
corruptus & reliqua.

Ex eodem .ix.

Inde ob argumentum hoc cæſareæ ortus creditur in hiſq; nili alueo ſpectantur hocq; lacu educan
tur in heſeo dicatus ab eo ſpectatur hodie). Vetuſti codices & breuius & caſtigatius: Inde ob argumē
tum hoc Cæſareæ in Theſeo dicatus ab eo ſpectatur hodie. Fuit autē Cæſarea iubæ ipſius regia: ut cō
ſtat ex Plinio. eum Regem ſtudioſiſſimum fuiſſe græci Latiniq; iuxta prædicant: Ab eo īquit dicatū
Nili ortum. hoc eſt aliqua teſtatione litterarum aut picturæ celebratum in phano Theſei uel Iſidis po
tius: ſiquis forte Iſeū malit q̄ Theſeū legere. Ita enim Romæ quoq; templum eius numinis uocabāt in
Circo Flaminio regione urbis noua: ut. P. uictor tradit: ubi & Serapeū fuiſſe refert. Fluuio autē pingē
do effingere conſuetudinis antiquoꝝ fuit: ut ſuis locis conſtabit. iam ſi ex monte inferioris Maurita
niæ originē nō ꝓcul Oceano habet Nilius: ut iuba exiſtimauit: qui fieri poteſt ut Cæſareæ ortus cre
Nigris fons
dat tāto inde ſpatio īteruallocq; diſtantis & littoralis oppidi? Et infra. Fonte illo quē nigrū uocaue
re). Plinius octauo libro Nigrin ſcribit: nō Nigrū: Apud Heſperios īqt Aethiopas fons eſt Nigris ut
pleriq; exiſtimauere Nili caput. Ex eodem .ix.

Gyriſantes nomīatus). Legēdū Siris ut ante nominatus. In Solino quoq; tygris pro ſiris. nā Vitru
uius Dirin Ex monte inquit Athlante Diris ortus ꝑuenit inter Elephantida & ſyenen Thebaicoſq; ī
Aegyptū campos & ibi Nilus īquit appellatur. Idē auctor amnē hunc primo Dirin: poſtea cū ex lacu
Heptagonus lacus
Heptagono ꝓfluuit Agger uocari ſcribit: ut niſi codex mēdoſus eſt Dyris uocatus ſit: q̄ſi ab Athlante
īpſo q & Dyris ut demonſtratū eſt appellabat. Quod aūt ſiris hoc loco ſcribēdū ſit: Dionyſius apher
oſtendit σιριο υπαιθισσωρ κικλησκεται. Confirmant id & ſtephanus & Euſtathius: qui & ad Græ

cam originem (quæ grãmaticorum ambitio est) referre id nomẽ studet: quasi a Sirio: quoniã sub ortum Canis per introitum Solis in Leonem augeatur: & alia huiusmodi: que uolẽs prætereo. Sũt enĩ quædã in hoc genere apud ipsos glossemata: quæ nedum taceri: etiam nesciri nullũ eruditionis famæ ue dispensum sit.

Glossemata Nonnulla ignorare nõ est famæ dispendium

Ex eodem.ix.

Syene ita uocatur insula). Vetus lectio Peninsula. Strabo tamen insulã mediterraneæ cognominẽ in quam plicatilibus nauigiis ipse traiecerit. & infra. Quattuor pilæ). Scribẽdũ Phile: auctores Herodotus Strabo Ptolomæus & naturaliũ quæstionũ quarto libro Seneca. unde oĩa hæc fere de Nilo hausit Plinius. Itẽ. Viginti urbium ibi amase regnante). Legendũ Viginti milia inquit urbium: ex Herodoto Straboneq;. Põponius Viginti milia inquit urbium Amasi regnante habitarunt. & infra. Leucothoe). Stephanus Leuconoe.

Ex eodem.ix.

Et iterum iouis actentiris). Legẽdũ & iterũ iouis ac Tentyris: ut duas urbes intelligamus: Diospolin ioui sacrã & Tentyrin ex Strabone Ptolomæo Stephano. nam Diospolis idest iouis oppidum in Aegypto geminũ: ut inquit & Strabo: maius & minus. de uno eorum superius mox: nũc de altero. Tẽtyris uero ut inqt Stephanus etiã Tentyra uocatur Ptolomæo Alexandroq;. huius ĩcolæ ut post dicetur: tanto sunt Crocodilis terrori: quanto Psylli Marsiq; serpentibus. & infra. Asinoiten nemeõ). Scribendũ Arsinoiten Nomon: ex Strabone Plinio cæteris. & infra. Miridis). Scribendũ aut Myridis ut Herodotus: aut Muridis ut fere Strabo: aut Mœridis ut Ptolomæus & apud nos Põponius. Hoc ipsum discrimẽ & in uerbo Mœsia est: Plinius Tacitus Valerius Flaccus Virgilius Marciãus & fere latini codices p diphthõgũ. œ. Vtiq; in Europa. Tiburi quoq; lapis ẽ antiq̃s litteris Ti. Plautii res gestas cõtinẽs Vespasiano principe: in quo nõ aliter q̃ p. œ. Mœsia scriptũ est. Græci utrũq; Mysum & Europæũ & Asiaticũ per. y. Marcianus Asiaticum apud nos etiã p. œ. quibusdã locis nisi deprauatus codex est: Supra Troadẽ inqt in mediterraneo Teutrania est: quæ regio Mœsorũ fuit. Plinius tamen Troadis inqt in mediterraneo est quæ Teutrania uocat̃: quam antiq̃tus Mysi tenuere. Seruius quoq; Mœsiã Virgilianã in Phrygia.

Tenthyris
Diospolis
Teutrania

Ex capite.x.

Dinocrates). Strabo Aelianusq; nõ Dinocrates: sed semp Chirocrates χειροκρατησ του αὐτου δε και τησ αλεξανδρειασ κτισιν. Id latinis tamẽ codicibus Dinocrates: Vitruuio Solino Ammiano Plinio multis locis hoc ope. & infra. Phannitico). Dictum est legi oportere Phatnitico siue Patmitico: ex Strabone Ptolomæo Stephano Pomponio.

Ex capite.xi.

Hecabatanũ). Vetus lectio Hæc Catabanum: ut duo uerba sint: ex Strabõe Ptolomæo q Cotabanos tamen nõ ut Strabo Catãbanes eos uocãte. illud subdit mirari quod Strabo fœlicis Arabiæ pticulã uult esse Catabaniã ut in qua thus proueniat Plinius infœcũdã & sterilem. De iis & sexto itemq; duodecimo uolumine dicturi sumus: ubi Gebanitas quandoq; nominari eos quasi Catabanitas monstrabimus.

Catabania

Ex eodem. xi.

Quidẽ dein ambonabatæis). Vetus lectio. Qui deĩde ambo Nabatæis. sed & sensus uerbis ad hũc modũ conceptis illustrior efficitur. De Canchleis & Cedreis apud græcos nõ legi: sed Chaulothæos & Agræos: utiq; apud Stratonẽ: quos cũ Nabatæis adiacere scribit reliquæ Arabiæ. Dionysius Chaulasios & Agreas αφνειοι ναιουσιν επωνυμιην ναβαταιοι. αγχι δε χαβλασιοι και αγρεεσ. Plinius libro. vi. Regia inquit eorum agra & in sinu læana. Ammianus quoq; Marcellinus: Palæstinæ inquit Arabia est conserta & ex altero latere Nabatæis contigua: utcunq; non Canchleis cedreis ue datiuo casu sed recto scribendum est.

Ex eodem.xi.

Heroopoloticus). Sribendũ Heroopoliticus ab oppido sinus Arabici quod ηρωων πολιν hoc ẽ Heroũ urbem uocant Ptolomæus Strabo Plinius. Hæc ipsa ut inquit Stephanus & Herodicebat̃: id est ηρω. Itemq; prius Hæmos: q; ibi Typho ictus fulmine sanguinem fuderit. Ante hanc ipsa ut inquit Strabo sunt Aelana: unde sinus Aelanites appellatus est: q & Lelaniticus Plinio hic uocat̃. de quo & sequenti libro capite. xxviii. Sinus inqt intimus in quo Leanitæ qui nomẽ ei dedere alii tamẽ inquit Aelaniticũ & Alaniticũ & Alanaticum: iuba Leniniticũ. habetur & leaniticus alter in Arabia: sed Persico mari sinus ut Ptolomæo placet. Verbum. Aliter). hoc loco scribendum uidetur alter. Plinius li. vi. c. xxix. a sinu Lelanitico alter inquit sinus quem arabes Eant uocant: in quo heroũ oppidũ est.

Heropolis
Elanites sinus

Ex capite.xii.

Prophœne). Legendũ Sophene prima secundaq; productis ex Ptolomæo Strabone Plinio Marciano. Mesopotania inqt Syriæ pars est inter Euphraten & Tigrin: qua uero transit Taurũ mõtẽ Sophene dicitur Claudianus tamen primã uidetur corripere. nã arrianus Sophaninem tetrasyllabos p nuntiat. & infra. Epieria). Legendum pieria: ut sit cognomentum Seleuciæ: ex Ptolomæo Strabo neq; a monte Piera. Plinius hoc uolumine. In promontorio inqt Seleucia libera pieria appellata. & infra. Zeumã). Legendum zeuma neutro genere ex Plinio paulopost & oĩbus scriptoribus. & infra. Caprie castra). Legendũ Gabriæ castra: ex uetustis codicibus & Strabone.

Pieria
zeuma

Ex eodem.xii.

Thracine).legendũ Ostracine.Ptolomæus quoq; hãc arabia nostri maris quã ipse casiotidẽ regio
Cassius mõs nẽ in ægypti parte nominat inter Casium montẽ & Rhino colurã: de qua mox dicemus ∴constituit.
Ostracine Solinus:Ostracine inqt locus magni Pompei sepulchro inclytus.Quæ uerba mutuatus est ex Plinio
sepulchrum hac parte:ut solet:etiã si nomẽ auctoris eius nõ prætexuit.Alioq nõ Ostracinæ:sed in mõte casio ma-
Põ. Rhinoco gni Pompei tumulus Ammiano.casium inquit mõtẽ ubi Pompeii sepulchrum est:& Ostracine. Mar
lura unde cianus:Ostracinæ inquit finit arabia a Pelusio sexaginta sex.M.p.Antoninus:Ostracina ĩquit a casio
monte abest.xxvi.M.p.A Rhinocolura.xxiiii.M.

Ex capite.xiii.

Rhino colura).Legendũ iunctim Rhinocolura:ex Polybio Strabone Ptolomæo Antonino Dio-
doro:quia mutilati nares habitarent:quanq̃ & Rhinocurara & Rhinocura quandoq; scriptum apud
Græcos est:itemq; Ammianũ.

Ex eodem.xiii.

Raphace).Vetus lectio Rhaphea:quod & probamus ex Polybio Strabone Ptolomæo.Antõinus
Rhaphia inqt a Rhinocolura.xxii.M.p.distat.& infra. Samnes).legendũ iamnes:siue ut Ptolomæ
Iamnos us Strabo Stephanus Antoninus Iamniæ ab Iamno cõditore.aut quoniam loca irrigua & florẽtia iã-
nos græci uocant.& infra stati. Altera intus).Scribendum altera uicus. ex Strabone ac Stephano:
quorũ prior κωμην idest uicum.alter πολυχνιον.idest oppidulum esse tradit iamniam.

Ex eodem.xiii.

Idumæa Supra idumæam & samariã).Verba hæc sequẽtis capitis initiũ fecerim auctore Ptolomæo: sed &
Capella Marciano:Supra idumæam inquit & Samariam iudæa longe lateq; funditur.

Ex capite.xiiii.

Parea).Quidã legunt Petræa:quoniam sequatur asperis dispersa montibus:cũ arabia Petræa con
fundẽtes.Ego nec Paream nec Petræã:sed Peræam:ut sit sensus: iudæam in duas diuisam esse partes:
citeriorem & ulteriorem.Hanc Peræã uocari:qa ut inquiũt Plinius Marcianusq; a cæteris iudæis ior
Trãstigritãi dane sit amne discreta:Nã & Regio quæ trans Euphraten est Peræa nominat̃ Straboni:sicut & Am-
miano trãstigritani qui trans amnem tigrin sunt:ut transpadani qui trans Padum: Itemq; transdanu-
uiani:quorum mentio fit in marmore antiquo De rebus a Ti.Plautio gestis Vespasiano ĩpante: ad
Anienis ripã iuxta tibur.Plinius quoq; libro.vi.palam id declarat:citeriorem iudæam uocando:quasi
& peræa:hoc est ulterior sit aliqua.Hoc ipsum & in sacris litteris haud parum sæpe legas:ut illud:Se-
cutæ sunt eũ turbæ de Gallilæa Decapoli Hierosolymis iudæa & trãsiordane.Sed & Ptolomæus quo
se potissimum fulciunt:Arabiam petreã ab ea regione quæ trans iordanem sita ẽ procul summouet:
ita ut amnis eius & hinc & hinc præripia iudææ contributa faciat.Sed ita est:plerisq; fiducia ꝓ uerita
te sufficit:ut quicq; succurrerit:utiq; siqua nõ eruditio sed eruditionis imago blandiat̃:arripiunt.In oĩ
re argumentum boni stomachi securitas:In litteraria tãgo magis quo male cogitata pluribus sunt aut
noxæ credita:aut risui non credita.

Ex capite.xvi.

Acharon).Vetus lectio Macharõ:siue ut Iosephus & Strabo Macherus genitiuo casu Macherũtis
Macheritæ In quo notatu dignum : oppidanos eius loci Macheritas a Iosepho nominari:cũ Macherũtios analo-
giæ ratio desideret:ut Opuntios & Myuntios.Phlius quoq; Peloponnesi ciuitas:ut diximus:nõ Phliũ
tios sed Phliasios facit.

Ex capite.xviii.

Et iam dictum hippodion).Ptolomæo quidẽ hippus & Dion pro duobus locis reddunt̃:sed ut ita
Canatha legam:Et iam dictũ Hippo Dion.auctoritas Dionis facit:Dion inqt olim Hippo nominabatur. Item
Galasam eanatã).Ptolomæus & Stephanus & Ammianus Gerasa & Canatham. Posterius hoc &
uetus lectio conseruat.

Ex eodem.xviii.

Gabe).Ptolomæus Gabale post Arcam.Cæterum duplex Gabala ĩ phœnice: ut Hecatæus & po
lybius:Altera ꝓpe Laodiceam in Syria:ut Ptolomæus Strabo Plinius.quanq̃ & Arabiæ pars est Ga-
bala:quã Stephanus Gebala uocari mauult:Dioscorides Catabala.nam Gaba Iosepho Galilææ oppi
Gabba dum uidetur quinto libro antiquitatis iudaicæ.Idẽ sexto Gabaupolin eadẽ regione collocat: nã Gab-
ba per duplex.b.Syriæ urbs est pausaniæ:de qua sequenti capite differendum erit.

Ex capite.xix.

Crocodilo).Vetus lectio Crocodilon:ut sit genitiuus casus plurali numero: idest Crocodilorum:
nam & Strabo κροκοδειλων πολιν hac parte uocat. fuit & in Aegypto cognominis huic altera.
Quod autem sequit̃. Est flumen nemptoria).Vetusti codices Memoria:& cũ sequenti iungũt hoc
sensu:Fuisse quondã oppidum Crocodilon nunc extare flumen:deinde Dorum & Sycaminum olim
urbes:nunc solã urbium memoriam.proinde in antiquis exemplaribus ad hunc modum legitur:fuit
oppidum Crocodilon:est flumen.deinde sequitur:Memoria urbiũ deorum Sycaminum & reliqua.
Doros Ipse nõ deorum:sed Dorum scribo:tum quia Ptolomæus Doram urbem Carmelo proximam consti
tuit:tũ ꝙ in phœnice Doros oppidum pausaniæ Iosephoq; celebrat̃.Verbum autem illud Vrbiũ me
moria:ex Strabone confirmat̃ dicente sola earum extare nomina πολυχνιων φησιν ονοματα και
πλεον ουδεν συκαμινον πολις βουκολων και κροκοδειλων πολις.

Ex eodem.xix.

Egabatana).Vetus lectio Egbatana.Herodotus Agbatana.Stephanus utroq; mõ scribi recte pro dit.Itemq; non solum per.g.sed etiam per.c.Ecbatana:quam urbem Charax inquit Epiphaniã quan doq; nominatã fuisse.Apud Medos quoq; regionis magnæ nomen est Ecbatana:ut post constabit. Ecbatana

Ex eodem.xix.

Getta Gebba):Vetus lectio ieba:nõ Gebba.Sed & Iosephus a quo iabis hæc & iabisus quoq; dicit auctore Stephano.De Getta Polybius in Palæstina:sed Gittam non Gettã appellauit.

Ex eodem.xix.

Cendeuia).Plinius libro sexto & trigesimo de Vitri origine Candebœam uocauit hanc paludem Pars est inquit Syriæ quæ Phœnice dicitur:finitima iudææ:intra montis Carmeli radices:paludẽ ha bens quæ Candebœa nominatur.ex ea creditur inquit nasci Belus amnis. Candebœa

Ex eodem.xix.

Acce).Scribendũ per simplex.c. Ace dicta:q; in his locis Hercules Lernææ hydræ cõceptũ uirus inuẽto Colocasiæ iuxta Belum amnem remedio depulerit.Cuius fabulæ auctorem iul. Claudiũ qui de phœnicibus scripsit:ex Stephano cognoscimus. Ace

Ex eodem.xix.

Inde ide ac sarapta).Strabo in phœnice:non idam sed Enhydram collocat.nec usq̃ legi urbẽ idam in hoc tractu.De Sarapta Stephanus:quanq̃ uetus lectio Sarepta in quem modum & sacre litteræ ap pellant:ubi diuinus uates Helias esurientem uiduã miraculo pauisse creditur. Cõmendabat & ĩde ui nũ Sidonius Apollinaris Vina mihi nõ sũt Gazetica Chia Phalerna:Quæq; Serapteno palmite mis sa bibas. Serapta In Str.inter pretes

Ex capite.xx.

zymiram).bis hoc capite.Ptolomæus & Põponius legunt Simyram Ephorus & Strabo genere neutro:& multitudinis uocabulo Ximyra & Simyra:ut uehementer incessendi sint qui uerterũt in la tinum Taximyra:græcũ uidelicet articulum τα cum oppidi nomine iungentes.Nec tamẽ prorsus in probem:ut Simyrã quis per.z.quoq; scribat:q; multa huiusmodi utroq; sono recte pronuntiantur:ut zmyrna & Smyrna:Saguntus & zaguntus: q̃diu tamen auctor non est qui per.z. scribat zimyra: græcos imitari tutissimum est. zimyra

Ex eodem.xx.

Fluuius nagoras).Vetus lectio Magoras.Strabo:Macras inqt in Syria est campestris locus:qui ab ora ipsa littorũ primus Chalcidi & Laodiceæ:quæ ad Libanum sita est:propinquat. Nomina uero il la. Beritus palebiblos biblos botris).de quibus omnes loquuntur:scribenda sunt Berytus palæby blos Byblos botrys.In bærytus prima secũdaq; producitur:Dionysius:καὶ τυρορ ωγι γιηρ βηρυτου ταιάρ ερατηρ.Minuta hæc fastiditaq; doctis auribus:sed plerisq; necessaria. Macras

Ex eodem.xx.

Sycarda).Vetus lectio Cicarda.Scribendum Gigarta.Strabo αρω μερ σιρραρ καὶ βοράμα.κα τω δε βοτρυρ καὶ γιγαρτορ. Alioquin ut botrys racemum: ita Gigarton acinum significat. Memi nit & Trieridis hoc loco:nã de Calamo Polybius.& infra. Tripolis quondã).Legendũ non quon dam:sed quoniam:ut sit ratio quaobrem dicta sit Tripolis:hoc est oppidum trigeminũ:quoniã inquit Tyrii & Sidonii & arabii obtinent.Ita enim scribendũ est:non. Araradii).Strabo. τριπολισ δια το εκ τριωρπολεωρ εχειρ αποικιασ τυρου σιδωροσ και αραδου. Pomponius:Locus inquit ex nu mero Tripolis dicitur. Tripolis

Ex eodem.xx.

Ortheleutheros flumen).Legẽdum Orthosia Eleutheros flumen: ex uetustis codicibus Strabone Ptolomæo cæteris:a Dionysio poeta Orthosis appellatur:nam & Torthosia uulgo dicitur.unius tan tum adiectione litteræ.Fuit & in terra Caria locus Orthosia:ut hoc & postremo uolumine ostendit. De hoc amne Plinius libro.ix.Testudines inquit phœnicio mari ultro ueniunt statuto tẽpore anni in amnem Eleutherum effusa multitudine. Eleutheros Orthosia

Ex eodem.xx.

Contraq; araradios).Scribitur Antarados ex Ptolomæo:q post Marathum subiungit protinus an taradum:& iter insulas eius partis.Aradũ:ut fortasse locus hic ex integro restituendus sit adhunc mo dum:Marathus contraq; Aradum Antarados.Antoninus a balanea inquit Antaradũ.xxiiii..M.p.

Ex eodem.xx.

Carnebala neapaltos gabala).Vetus lectio Carne Balanæa Paltos Gabale.hoc ipsum & græci au ctores confirmant etiam si Carnos ab Artemidoro:nõ carne dicitur:a Strabone Caranos. Ab eodẽ: sed & Ptolomæo quoq; Paltos & Balanea iis locis ponũtur.Artemidori uerba sunt εςιρ εφη καρροσ ειτα συρεχωσ παλτοσειτα γαβαλα. Balanea

Ex eodem.xx.

Dipolis heradea caradrus).Antiqua lectio Diospolis Heraclea Charadrus:Diospolin in Syria Pa læstina Stepha.& Anto.iis locis quæ nũc reddunt.sed hoc frequẽter accidit:ut eadẽ a diuersis modo ĩ Phœnice:modo in Cœle:modo in Palestina referant.de Heraclea Ptolo.Straboq;.De Charadro nõ cõperi quidẽ hoc tractu:sed usitatũ nomẽ est in terrarũ situ. Diospolis

Ex capite.xxi.

Epidaphnæis).Vetus lectio Epidaphne.Strabo in Seleucidæ inqt Syriæ quattuor ĩsignia sũt op-
Daphne
pida ob id & Tetrapolis dicta regio Antiochia Epidaphne cognominata:Itẽ Seleucia Pieria. Itẽ Apa-
mea Laodiceaq;.duo aũt uerba sunt Epi Daphne quasi ad Daphnen.est enim Daphne ut inqt Strabo
Antiochẽsibus uicinũ & amœnitate inclytum nemus octuaginta stadiorum ambitu:quo loco Antio
chensium conuentus agitabatur.Ponitur & a Ptolomæo Daphne hoc situ. Arrianus a;Daphne Lado
nis filia nomen loci tradit inditum.Iulius Capitolinus alibi:Verus inqt posteaq̃ in Syriam uenit:ĩ de-
litiis apud Antiochiã & Daphnẽ uixit.Alibi: Verus inquit hyemem Laodiceæ: æstatẽ apud Daphnẽ
Theopolis
egit:reliquã partem Antiochiæ.Meminit & Volcatius:& in Alexandro Cæsare Lampridius.Sed &
Ammianus:Tunc inqt apud Daphnẽ amœnũ illud & ambitiosum Antiochiæ suburbanum.Diony-
sius sacra Tempe lucũ eum uocauit.Antiochia uero hæc metropolis Syriæ est:ideoq; Theopolis sub
Iustiniano iustini Thracis filio dicta:ut inquit Eustathius:olim Ione idest ιωρн. Argiuis habitantibus.
De hac multa Iulianus Cæsar in oratione illa cantatissima cõsilii:ductus:& figuræ plena:quæ Misopo
gon appellatur.

Ex capite.xxiii.

Magog ibi prodigiosa).Facit interpũctio hæc cũ uerbo quod sequitur. Atergatis & decreto).
Atergatis dea
uti nec sensus cõstet:nec historia remotior intelligatur.Proinde ad hunc modum necesse est legatur.
Ibi ꝓdigiosa Atergatis:quod quidem erat nomen deæ illis quondam populis sanctissimum. Strabo:
Trans Euphraten inquit est Bambyce:quam ex Edessam & Hierapolin uocãt:in qua atergatin Syriã
deam colunt.Macrobius secundo uolumine maximum assyriis deum Adad nomine Solẽ uideri tra-
dit:Atargatin uero Terram.Quod autem protinus hic adiungitur. Græcis inquit.Hoc decreto di
cta colitur).Legendũ Græcis hæc decreto dicta colitur.Strabo atergatin inquit Barbari quæ sit atha
ra uocant:quã Cresias Decreto.i.δερκετω Cornutus:atargatin a græcis Rheam existimari putat:coli
eam abstinentia;piscitii:unde nomen ut athenæus auctor est:quasi ατεργατιδοσ: hoc est Syriorũ lin
gua sine piscibus.adiicit Cornutus & colũbas uetari mẽsis q̃si duobus elemẽtis naturæ maximis par-
Decreto
ci iubente numine aeri & aquæ Diodorus libro tertio:Iuxta ascalonẽ inqt lacus est ubi templum insi
Locus
gnis dcæ quam Syri uocant Decretum:hoc est δερκετουμ muliebri facie reliquum uero corpus figu
Ouĩ.
ra piscis:cuius filia Semiramis a columbis educata sit:ob id sacras gẽti aues eas esse. quod & Tibullus
Locus Trogi
nouit:Alba palæstino sancta colũba Syro.Ex his Ouidianũ illud Metamorphoseos quarto uindican
dum est.Cogitat & dubia est de te babylonia narret Derce.Scribendũ est Derceti uocatiuo casu.seq-
tur enim protinus.Quam uersa squamis uelantibus artus Stagna Palæstini credunt coluisse figura.
Astarcte
Sed & quæ subiungit:de filia eius Semiramide proculdubio intelligẽda sunt. Trogus arathen quãdã
Syriorum deã meminit:quæ uxor Damasci regis fuisse diceret:nisi si litteræ uitio permutatæ sunt ꝓ
athara:quæ sit ut Straboni placet atargatis.nã astarte Syriorũ ut Aelianus inqt numen erat: sed non
aliud q̃ Veneris fortasse:quã sacræ litteræ astarcten Sidonioꝝ deã uocant:cui Solomon rex uni Pala
carum suarũ obseq uolens altaria condiderit.

Ex eodem.xxiii.

Adirabellum).Vetus lectio ad Belum:nã & aliæ quoq; urbes in Syria cognomine hoc utuntur:ut
Seleucia ad Belum auctore Plinio Ptolomæo Stephano Pausania:quam & cõposito uocabulo Seleu-
cobelou quandoq; nominabant.

Ex eodem.xxiii.

Gindaros
Cyrrestica).Ptolomæus Cirretica:sed Polybius tamen Straboq; ut Plinius ab oppido eius Cyrro
cuius arx appellabatur Gindaros:unde Gindareni de qbus mox.& ĩfra. Hermisenos).Scribendum
Emisenos ex Strabone Ptolomæoq; ab Emisa urbe nõ procul Apamea.Dionysius τησ δε προσαμ
Emisa
τολιυσ εμισωμ πολιμ. Stephanus:ab Emisa inquit Emiseni:quã nõnulli uocant Emesan. Sũt & qui
neutro genere plurali numero Emisa.de hoc & Plinius haud multo post.Antoninus:ab Apamea in-
quit Larissam.xvi.M.Inde Epiphaniam totidem:inde arethusam totidem:ĩde Hemesam totidem:ab
hac Laodiceam.xviii.

Ex eodem.xxiii.

Hylata
Hylatas).Scio Hylam urbẽ in Cypro eẽ Lycophroni:a qua Hylatæ nominentur:& Apollo etiã Hy
Apollo
lata:q & Tembrius dicatur:in eiusdem insulæ cultus oppido quod Tembron uocant: ut fieri potuerit
in Syria quoq; his ipsis fere locis ex aduerso Cyprũ spectante alteram eiusdem nominis fuisse.quia ta
men nõ Strabo nõ Ptolomæus nõ aliis ex iis quos unq̃ legi mẽtionẽ oppidi huius habẽt: existimãdũ
est ecquid Heliatæ potius q̃ Hylate scribendum sit ex Ptolomæo: Itẽ Strabone: Post Emisenos ĩquit
Heliopolis & Chalcis & Ituræorũ mõtana.quæ uerba cũ Plinianis collata fere nihil discrepãt. Cæte-
Heliopolitæ
rũ ab Heliopoli distant Emesa:si Antonino credimus : octuaginta fere.M.p. a qua Heliopolitæ non
Heliatæ quod usq̃ inuenerim dicuntur. Meminisse oportet alatios quoq; post Emesenos fuisse: quorũ
urbs Elatium siue alatium Plinio Ptolomæoq;.Fuerunt & abilatæ ab urbe iis locis abila:ex Stephano
Antoninoq;:inter Heliopolin & Damascum.Hoc ut alia multa quoniã & parui refert & controuer
sum est:iniudicatum relinquimus.Et infra. Betemi).Vetus lectio Betaceni. Stephanus Bætarre-
ni a uico magno tertiæ Palæstinæ Bætarrunte: quanq̃ inquit & Bætarrusii dici possunt. Antoninus

Betarum uocat locũ eum inter Cæsareã a qua distat.xviii.M.& Diospolin a qua.xxii.& ĩfra. Ma riaminitanos).Legẽdũ Mariammitanos ab oppido Mariamma Syriæ Phœnices ut Pausanias:i Ca Maria
siotide præfectura ut Ptolomæus.

Ex eodem.xxiii.

Paradisum pagnas penelenitas).Vetus lectio paradisum Pagras Pinaritas:astipulantur & Strabo Ptolomæusq́ꝫ:pieriæ inquit præfecture sunt Pinara & Pagræ.etiã si patræ in eo deprauate scriptũ est Pagræ
Nã & Antoninus Pagras siue pacras appellauit.De paradiso quoqꝫ fit hic & a Strabone mẽtio: apud Locus Ptolo
quem imperite ut multa uiridarium uerterũt: Nõ ꝙ paradisus uiridarium ortũqꝫ nõ significet: sed ꝙ mæi
nomina oppidorũ propria sicut hominum quacunqꝫ lingua retineri solent.q̃ igitur apirocalon & ab surdum esset Gregorium Theodorum Phrontiscum uocare: Vigilantium Deodatum prudentiũ:tã tundẽ & hoc:etiã si Laurentius Valla homo alioquin optime de Romano sermone meritus promõ torium in Peloponneso Hichthyn Plinio Ptolomæoqꝫ appellatum:ipse apud Thucydidem secũdo li Error Vallæ
bro piscem trãstulit.Eadẽ ratio eorum est:qui herbis & animalibus:quæ ueteres græcis noĩbus usur pant.ipsi latina imponunt uocabula:quod mihi nunq̃ probatum est:ubi nulla cogat necessitas.

Ex eodem.xxiii.

Seleuciam præter iam dictas duas quæ ad euphratem & ad amellũ uocaƭ).Nõ inuenio ubi Seleu Seleuciæ
cias duas in Syria monstrauerit:sed unã tãtũ quæ Pieria inqt appellaƭ.Itaqꝫ legẽdũ est Seleucias præ ter iã dictam duas quæ ad Euphratẽ & ad Belum uocanƭ.Ptolomæus tris & ipse facit Seleucias Pieriã ad Euphratẽ:ad Belũ.Strabo quoqꝫ ad Euphratẽ unam:ad Pierã montẽ alteram.habet & uetus lectio ad Belum:non ad Amelum fere.

Ex eodem.xxiii.

Tardicenses).Vetus lectio Cardicenses.Hecatæus Cardytẽses:Insigne inqt oppidũ in Syria Car Cardytus
dytus.& ĩfra. Arbethusios).Strabo & Stephanus & Antoninus Arethusios ab Arethusa loco Sy Beroea
riæ munito iuxta Emesam.xvi.M.p.& infra. Beroẽses).Põt & Berœenses.ipsum enim oppidũ Be rœa dicitur Straboni Ptolomæo & ĩfra Plinio.

Ex capite.xxiiii.

In monte aga).Ptolomæus Aba.Strabo quoqꝫ Abo ειτα ο αβοσ αφορ και ο ευφρατησ. Nam & Araxes ex eodẽ monte nascitur:unde fabulis occasio fratres eos fuisse.Abos & Eustathio uocaƭ & in Abos
fra. Derzenem).Strabo Derxenẽ.Stephanus & Xerxenem Armeniæ minori proximã regionẽ quandam a Xerxe nominatam refert:sicut a Cambyse Cambysenen.& paulo post. Anetiã).Cre diderim Anæitiã siue Anaitiã:unde nomẽ Anaitidis Dianæ in Armenia ut inqt Strabo celeberrimũ Anaitidis
cuius phanum in Susis quoqꝫ augustissimũ:de quo uolumine tertio & trigesimo prolixius.& infra. Dianæ
Lxxxv.M.p).Antoninus a zimara Dascusam.lx.Vetus lectio.lxxv.item. A dascusa melitenen). Plinius.lxxiiii.M.p.Antoninus uero.L.tantũ.& infra. Omniam).Vetusti codices Omirram.

Ex eodem.xxiiii.

Saxosum & uiolentũ arabiam).Distinguendũ est:ut uerbum Arabia sequentibus accõmodes hoc modo:Arabia inde leua.& quæ sequuntur.Solinus:Euphrates inqt dextera Comagenem. Arabiã le ua relinqt.hoc ipsum ex Strabone colligas.Quod autem sequitur. Tricena mensura).Fortasse re ctius sit legere Atricena mensura dictã regionem ut partem illam fertilẽ Arabiæ ad Babylonẽ signi ficet:quæ Triacosachia ferre dicitur Herodoto & Straboni:hoc est fœnus tercenties: de qua octauo Triacosachia
decimo uolumine.

Ex eodem.xxiiii.

Arabia præter supradicta).Vetus oĩs lectio arabia supradicta:hoc est illa pars quã ab Euphrate flu uio disterminari ab leua diximus:Ex Strabone:qui Carras Anthemusiã & Nicephoriũ iisdẽ locis sta tuit qbus regionẽ hanc Plinius.nã uerbũ. Antemusia).Scribendũ est ut dixi mox anthemusia siue anthemus ex Strabone Ptolomæo Stephano:itẽ Plinio uolumine sequenti in relatione Mesopota Singara
miæ.& infra. Syngara).Scribendũ Singara ex Vranio:uicina Edessæ inqt est Singara:Ptolomæus quoqꝫ idẽ a mõte Singara.& infra. Tapsacum & schoenite).Scribo Thapsacũ ex artemidoro Stra Scenitæ
bone Ptolomæo:& Scenitæ a tabernaculis in qbus degunt appellati quæ Ciliciis metantur.

Ex capite.xxvi.

Dictaqꝫ iã hierapolis:ac beroea:& chalcis Vetus lectio Dictæ non dicta.tertio enĩ & uigesimo hu ius libri capite tria hæc oppida leguntur.Bambycem inquit quæ alio nomine Hierapolis uocatur.& Hierapolis
paulopost:Chalcidẽ inquit cognominatam ad Belum.nec multo infra Berœenses.

Ex eodem.xxvi.

Hemesatem:elatium).Vetus lectio Emesa:item Elatiũ:quod quidẽ & Ptolomæus:alatium tamen non Elatiũ uocans.De emesa ex Strabone Plinioqꝫ superius.Et infra.Arura).Vetus lectio Asura.Pto Azura
lomæus azura siue auzura ad Euphratem parte arabiæ desertæ.

Ex capite.xxvi.

Parte amani).Legendũ portæ:quas Strabo Ptolomæus Ammianus cæteri amanicas pylas uocãt. Et infra. Flumen andracus).Strabo:andricus inqt Ciliciæ mons est:unde fluuio nomẽ:ut solet:da Andricus
tum esse potuit.& infra. Issos idem alexandria).Scribẽdum Issos inde alexandria ex Strabone Ste

phanoq̃ꝫ·poteſt & itẽ non inde legi ex uetuſtis codicibus·& infra. Magirſos). Strabo Magarſos ſi
Magarſa
ue Magarſa plurali numero:ubi & Megarſiæ Mineruæ phanum:& Amphilochi Mopſiq̃ꝫ ſepulchra.

Ex eodem·xxvii.

Aleius
Campi alei).ſcriberem libentius Aleii.Strabo:Prope Mallũ ĩquit & Magarſa campus eſt Aleius:
ideſt αλɦιον πεδιον.Idẽ Euſtathius:idẽ ante omnes Homerus & poeta Dionyſius:Ita dictum uolen
te:q per ea primũ loca præcipitatus equo Bellorophontes errauerit. Sunt qui ab oppido id deducãt
quod Alas appellabant:eos porro campos inter pinarum & Cydnum amnes collocant.& infra.

Tharſos).Scribendũ Tarſos auctoribus Strabone Dionyſio Ptolomæo cæteris:qui & rationẽ ori
ginis cur ita nominaretur exponũt:nec uno plane modo cuncti·alii a ſiccitate:alii a p̃te pedis quæ tar
Tarſus
ſos dicatur ut in manu:alii aliter.In ſacris litteris cũ Tarſus dicit̃:magnã Carthaginẽ ĩtelligi auctor eſt
Euſtathius.Ciliciã uero Tarſum:aliquãdo Terſon & tarſiam appellatam ſcribit Stephanus.Item Par⁄
theniam a parthenio Cydni filio:ut athenodorus. Ex eodem.xxvii.

Caſſipionis).ſcribendũ arbitror caſſipolis ex Ptolomæo:q caſſas oppidũ aſperæ Ciliciæ comme⁄
morat·Item. zephyriũ ſancile).ſcribo zephyrium Anchiale.Hanc Dionyſius poeta Anchialeã uo
cauit.Strabo:poſt zephyrium inq̃t Anchiale ſupra mare Sardanapali opus.Ex hac urbe fuit Atheno
Anchiale
dorus:q nõ a Sardanapali ſed ab Anchiale Iapeti filia conditam uult Cydni matre: a quo nomen uici
no flumini.conditores porro ſuos quiſq̃ꝫ conſecrabat.Romani Romulũ: Athenienſes Theſeum. Si⁄
nopẽſes Auctolicũ:ut Martialis epigrãma ſic interpreter in poetã Aemulum:Nõ credo iura uerpe p̃
Locus Martialis
Anchialen:hoc eſt:Noli per numina iurare noſtra quaſi Romanus græcuſue:qui ſis peregrinus & q⁄
dem cilix & ſolymis natus.p̃indeq̃ꝫ imperitus atq̃ꝫ Barbarus:unde κιλικιζειν & σολοικιζειν orta ſunt
Eſt eñi ſalis plena taxatio hæc contra eũ qui poetã ſe profitebatur.Melius ita q̃ per Anchialũ:hoc eſt
per Sardanapali numen:ut hactenus expoſitores dixere auctore nullo.De Ciliciſmo in hunc ſenſum
Plautus & Hieronymus & alii.& ĩfra. Adara cybira pynare).Scribo Adana cybira pinara De ada
Adana
na Ptolomæus:etiã ſi multitudinis uocabulo adana græci fere appellant.conditores habuit adanũ &
Sarũ.ille urbi nomẽ dedit.Sarus amni:qui cœranus ante nominaret̃: Cibyra & pinara Straboni Pto
lomæo cæteris Ex eodem.xxvii.

Hales).Stephãus Halix ſiue Halicos:a quo regio Halice ad auguſtopolin:hoc ẽ ut dicũt aliq apud
Ptolomæũ Sebaſten·Sunt & alæ in Cilicia ut dixi quibus nõ aſpirat̃.& infra. Pedalic.tabe.dorin).
Strabo Thebas in Cilicia:nõ Tabas demonſtrat.Stephanus in Lycia podaliã Tabas:In caria uero Do
rion ſiue Doron potius:ut geminatas intelligere poſſimus urbes.quod quidẽ & Strabo factitari ſoli⁄
tum affirmat.& infra. Coriſos).ſcribendum Corycos:ex Strabone Ptolomæo Mela cæteris:alias
Corycius
nota magis nulli domus eſt ſua q̃ mons & ſpecus corycius Croco:& poetarũ mentione habitari a diis
& dignus & creditus·nam promõtorium Corycium alibi eſt prouerbio curioſitatis nobile Strabõi
Ciceroniq̃ꝫ:ut poſt dicemus. Ex eodem.xxvii.

Horrida horme milli).Vetuſti codices Oppida Elme Myle.Nos quoq̃ꝫ Oppida:nõ Horrida .Itẽ
olme aut olmos non:Elme.Infra quoq̃ꝫ ubi ſcriptũ eſt ſeleucia Tracheotis cognomine a mari relata
ubi uocabatur. Hormia).Legendum Olmia ſiue Olmos ex Strabone qui ait ολμοσ οπου προ⁄
τερον ωκουν οιμυν σελευκεισ κτισθεισησ δε επι τωκαλικαδρο σελευκειασ εκει μετωκισ θησαν.
Myliæ
Mylas uero in Cilicia qdẽ nõ legi:ſed ĩ Sicilia Theſſaliaq̃ꝫ.In cilicia porro Milyæ habent̃: ut poſt do⁄
cebimus:ſed in mediterraneo.& ĩfra. Myanda.Strabo Myinda neutro genere plurali numero p̃⁄
Eleuſa
pe Anchialam:quanq̃ & Cyinda quandoq̃ꝫ apud eum legit̃·& infra. Eleuſa).pronuntiandũ ita eſt
ut ſit quadriſyllabum nõ triſyllabum Eleuſa.nõ eñi ελεισα ſed ελαιουσα græce ſcribitur Straboni
Ptolomæo cæteris.Ita dicit̃ & ĩſula inter Ciliciã atq̃ꝫ Cyprũ cognomine Auguſta:ſiue quod idẽ eſt Se
baſte ad Cyricũ auctore Stephano. Ex eodem.xxvii.

Lipparis
Lipparis).Scribendũ per ſimplex.p.απο του λιπουσ.quoniam ut ait Vitruuius:natãtes ĩ eo aut
lauãtes quaſi oleo unganẽ.& ĩfra. Paradiſus).uetuſti codices Paradius.Strabo locũ ĩ Cilicia uerſus
Pãphyliam uocari tradit charadrum:ut fortaſſe amnis inde charadrius uocetur.

Ex eodem.xxvii.

A nemurie regione).Scribo iunctim Anemuri e regione:ex Põponio Strabone Ptolomæo & nõ
multo ãte Plinio.& ĩfra. Iſauria).Strabo Ptolomæus & uetuſti codices Iſaura plurali numero.Am
Iſaura
mianus:Claudiopolis inq̃t quã deduxit coloniã Claudius cæſar Iſaura ante.Charax tamẽ Iſauriã ciui
Omana
tatẽ hanc genere fœminino protulit.& infra. Homanadũ).Strabo nõ Homanades: ſed Homo⁄
nades ſiue Hormonadeas appellat:Nã oppidum Omana in fœlici Arabia eſt auctore Glauco.

Ex eodem.xxii.

Oppidũ oronda). Quidam Laranda: quoniam Strabo Lycaoniæ urbem ita uocet. Marcellinus.
Apud oppidum inq̃t laranda uictu recreati.Ptolomæus quoq̃ꝫ Municipium laranda in lycaoniæ par
te:Antiochiana dicta:collocat:ut Plinius fere hoc ipſo loco.Cæterũ:ut mutare nõ audeã: facit Plinius
hoc libro:qui ait Piſidiæ tractũ quẽdam Orondicũ uocari:qđ & Ciceronis & Ptolomæi teſtimonia

confirmant.Erunt igitur Pisidiæ Oronda:Lycaoniæ Laranda:Sunt & in Capadociæ Cataonia ꝓpe Cataonia
Ciliciam Laranda:sed Antonino.Ptolomæus enim Leandin uocat:non Laranda eo situ prope tanda Cucussos
rin siue Tanadarin:iuxta quæ Cucussos fuit oppidum exilio Chrysostomi q̃ alia re insignius. exilium
Ex eodem.xxvii. Chrysostõí

Agalesos).Scribẽdum Sagalessos ex Strabone qui Lyaconum Pisidarumue urbem ita nominat:
Salgessum quoq; dici solitã.& infra. Philomelisenses).Vetus lectio Philomelienses:Nã & græci φι
λομηλεισ appellant a Philomelio Phrygiæ maioris oppido.Sunt & in Phrygia qui sequuntur Pelte
ni Thymbrianiq;:sed quoniã in eandem iurisdictionẽ conueniunt in quam Lycaones: propterea hic
redduntur:etiã si melius forte sit ut Tymbrianos q̃ Thymbrianos quis legat.Nec ignoro Thymbriã Thymbria
uicum fuisse proximũ Latmo ac myunti potius:ut ait Strabo:unde Thymbriani:sed in ionia.Porro ĩ Thymbra
Phrygia Tymbriani sunt auctore Stephano Tembriani prius dicti ab urbe Tẽbrio. nã Thymbra in
Troade est sũmota iis locis perq̃longissime. Pelteni uero qui & capite hinc tertio redduntur: iidẽ an
diuersi sint:quoniã ut ibi dicitur in aliam iurisdictionem conueniunt:extimaturis proponimus: & in
fra. Tyrienses).Stephanus Hyrienses ab Hyria urbe isauriorũ ꝓpinqua Seleuciæ Calicadno am-
ne præfluente.
Ex eodem.xxvii.

Thebasa in tauro idea in cõfinio galatiæ atq; cappadociæ).Strabo Artemidorusq; Terbasa & Sin
da iisdem locis fere statuunt Pisidarum urbes ita nominãtes:quos & Lycaonas Phrygasq; ueteres uo Pisidarum
cabant regionibus haud ita dum in partes discretis.Claudianus: Finibus obliquis lydi pisidæq; fero- urbes
ces Cõtinuãt australe latus gens una fuere Tot quondam populi priscum cognomen & unũ Appella
ta phryges.In huius quoq; libri calce Thebiseni Galatis cõtributi mẽdose forsitã pro Terbasenis scri
bantur:siue ut Stephanus Tabasenis.Sed & in Ptolomæo ubi leguntur in Pãphiliæ Carbalia quæ Ga
latiæ ut ait Plinius cõtermĩa est ciuitates Pisinda & Corbasa:fere uererer:ne Sinda & Terbasa scribẽ
dũ fuisset:nisi q; longitudo latitudoq; ab ipso traditæ longius aliquanto eas summouent ab iis locis
ubi Terbasa Sindaq; figuntur. Ex eodem.xxvii.

Thracum soboles mylie).Scribẽdũ Milyæ uetusti codices Strabo timagenes Herodotus.Regio
ipsa Milyas uocat̃:incolæ Milyes & Milyæ.Interĩ Milyẽses & Milyitæ.Cicero actione in uerrẽ ter- Milyæ
tia Milyadas:Quomodo iste inquit cõmune Milyadum uexauit:hoc est Milyensium Remp. Nomẽ
a Milya uxore & sorore Solymi postea Cragi coniuge.
Ex eodem.xxvii. Sidæ

Syde.& infra Sardemisus).Scribendũ side a sida Mẽtauri filia uxore Cimoli:ex Hecatæo Strabo
ne Ptolomæo Stephano.a quo & Sardessus ꝓpe Lyrmessum:non sardemisus.In Pomponio tamẽ sar
demissus.& infra. Caractes).Scribendũ cataractes ex Ptolomæo item Strabone:Post Olbiam in- Cataractes
quit pãphyliæ cataractes est fluuius magno strepitu ex alta rupe deiectus: unde & nomen: Põponio
cæterisq;. Ex eodem.xxvii.

Oroandes).scribendũ ex Ptolomæo Ammianoq; Oroates.ita enim uocari tradunt tauri montis Niphates
partẽ in terra media. Nypetes).Scribendum Niphates ex Strabone Põponio Ptolomæo Solino
Claudiano cæteris:a Niuibus απο του ρειφερ.corripitur in eo tamen prima: quanq̃ per diphthongũ
origo scribitur:ut in Chimera quandoq;:item in Etrusco.licet enim απο της αιθρασ uel ab oppido
Aethria duci uideatur ut tertio libro diximus.nõ tamen per.θ.nec per.æ.sed ad hunc modũ scribi so Etruscus in
let:Etruscus.Martialis:Quantum solicito fortuna parẽtis etrusco.Itẽ Strabo τυρρηνοι ουσ ρωμαιοι syllaba
ετρουσκουσ και θουσκουσ ονομαζουσι.
Ex eodem.xxvii.

Gargus).Legendũ Cragus:ex Strabone:Ptolomæo:poeta Dionysio:Põponio:& statim infra Pli zagrus
nio.Est & zagrus mons quo media a Babilonia dirimitur Straboni Ptolomæo cæteris.& paulo post. Sebeda
Oppidum semena).Stephanus Simena.Fuit & sebeda portus Lyciæ:ut inquit Alexander. fuit & Sidenis
Sidena:ut Xanthus:unde Sidenis regio apud Marcellinum.Cõmoneo lectorem ne frequens agno-
minatio decipiat. Ex eodem.xxvii.

Gage).Nonnulli corruptum locum censentes ipsi maxime corrupere:non Gagas sed Cragum le-
gẽtes.Ego qdẽ fateor montẽ in Lycia Cragũ uocari:ut supra mox ostendimus: cui ex aduerso mons
alter sit Anticragos a Crago Tremileti & praxidicæ nymphæ filio: ubi & deorũ syluestrium specus Cragus
Poetæ celebrant:Sed cũ Gagas in Lycia quoq; haberi constet ex Ptolomæo Alexandroq;: Palæonti- Gagas
chos idest ueteres muros ante nominatas:nunc Gagas ab amne Gaga:ubi & Gagates lapis inuenitur
auctore Plinio:Dioscoride:mille aliis.Profecto uetus & sana lectio fastidiri non debet præsertim cũ
statim fere post de Crago:siue quod idem est Grago subiungat̃.Promontoriũ inquit Gragus.
Ex eodem.xxvii.

Limira.itẽ aricandus.itẽ masicitus.itẽ andria.item mira.item aperie.(Scribẽda sunt lymira Ary- Lymirus
cãdos Massycites Andriaca Myra Apyre:Ptolõæus Strabo cæteri.lymiræ nomẽ dedit amnis Lymi
rus:Myræ Myrus:q & Myras & myron quoq; dicit̃ Stepha.Apyrã Pto.ꝓpe flumen lymirũ cõstituit

Aptera Stephanus tamen in Lycia urbē esse dicit aptera neutro genere:cuius nominis & in Creta īsula sit op
pidum a Syrenibus uocatum:ꝙ uictæ ibi cantu a Musis:præ mœstitia exutæ pennis in mare desiluis
Arycandos sent Arycandos item Lyciæ amnis est:a quo urbs ibi Arycanda nomine.

Ex eodem.xxvii

Habessus atq; in recessu pellus.Et supra mox:antipellos).Scribēdū Phellus & Antiphellus ex Pto
lomæo Strabone cæteris.Fortasse uero nō Habessus:sed uel Edebessus scribēdū fuit:ita Lyciæ urbē
Cabessus uocāte Capitōe.sed & uetus lectio Hebessum nō Habessum præfert:Aut certe Cabessus ex Hellani
co in Lycia Homeri uersum interprætante ηχβησσοθεμ εμλομ εομτα.Sed alii Capadociæ urbē Ca
bessum uolunt Othryonæi patriam.

Ex eodem.xxvii.

Sydinia).Scribendū Sidyma numero plurali ex Ptolomæo Alexandroq;:item Plinio in mentiōe
insularū Asiæ a Sidymo conditore.

Ex eodem.xxvii.

Vltra par sinus prioribus ibi pyrama).Legendum Vltra per sinus prior ibi Pinara.Vel sic:Vltra
Pinara par sinus priori ibi Pinara:ex Strabone Ptolomæo & uetustis exēplaribus. Subiacet īquit Strabo pi
Locus Ouī. nara Crago monti omnium Lyciæ urbium amplissima.Ptolomæus monté Cragum: ipse Cragason
appellat.In Ouidii nono metamorphoseos Crachon pro Cragon médose legitur.Iam crachon & ly
miræ xanthiq; reliquerat undas.Pinarā uero Xanthiorum in Lycia coloniā eē ꝓhibent occupato col
le ad Cragum montem:rotundo:unde nomen.omnia enī rotunda Licii Pinara uocabant:auctor Ste
phanus.

Ex eodem.xxvii.

Telmessus Et in quælyciniam finit telmesus).Scribendū & in quā Lycia finit Telmessus.Vel sic:ut Mela Pō
ponius.Et quæ Lyciā finit Telmessus:ex Strabone Ptolomæo cæteris:quanq̄ græce Telmissus fere:
nō Telmessus dicitur:Itē q; Telemessus Aristophani in fabula quæ τελμισσεισ.inscribit:a ꝓmonto
rio:ut est apud Straboné Telemesside.Quia uero post Lyciam Caria est:nec cōfinia semꝑ eadé:pro
pterea factū est ut modo Lyciæ modo Cariæ ut ait Stephanus cōtributa sit.Magicas ibi quōdā artes
Termessus floruisse testis est post Cicceroné Plinius.Differt aūt a Telmesso Telmessus: ꝙ in Pisidia Termessus ē
gemīa:Maior & Minor.Telmessus uero ī Lycia Ptolomæo Eustathioq;:Nā Herodianus utpote grā
maticus nō distinguit:sed in Pisidia Telmessum haberi tradit:quæ Temmessos ante diceret:a Tem
messo cōditore Appollinis filio.Stephanus Telmessum Cariæ ab hoc exædificatā scribit:& matrem
eius Themisto fuisse zabii regis Hypboreorū filiam.Galeoten uero Telmessi fratré Siciliā ꝓfectum
Galeotas populos in ea terra condidisse.

Ex eodem.xxvii.

Candyba Candima).scribo Candyba neutro genere:Ptolomæus & Stephanus a Cādybo Deucaliōis filio.
& infra. Pedalia coma).uetus lectio podalia:itéq; Ptolomæus.ité nō Coma sed Choma his uerbis
& hoc ordine:podalia Nysa Choma condyba.

Ex eodem.xxvii.

Tlos Troa).Scribendū Tlos ex Artemidoro strabone Ptolomæo a Tloe Trimiletis & praxidicæ nym
Telandros phæ filio.& infra. Telendus).Scribendū arbitror Telandrus ex Alexandro in caria:qui hāc & Te
landriam & telandron neutro genere pronūtiat:ab hac urbe nomen datū uel acceptum insulis credi
derim quas in Europa & Asiæ Lycia telandros appellandas monstrauimus.

Ex eodem.xxvii.

Oemanda balbura bubona)Lego Oenoanda:nō oemanda: Ité Bubon:nō Bubona. etenim litte
ra.a.initium est sequentiū:A telmesso inquit Asiaticū mare.De oenoanda Strabo Ptolomæus Alexā
der.Itéq; de Balburis & Bubone a Balburo & Bubone qui latrones fuerūt exædificatis: nam cabalia:
Cabalis cuius ille inquit tres urbes sunt:etiam cabalis uocatur Hecatæo.nec ꝑ duplex.l.a quoq̄ scribitur.

Ex eodem.xxvii.

Temedum).Vetus fere lectio Telmessum:de qua superius dictum est in Telmessum finire Lyciā.
Ptolomæus quoq; ac Stephanus post Dædala inquiūt Telmessus est.Fuit & Themessus in Caria:sed
post reddenda.Illud meminerimus:sinum his locis Straboni Glaucum uocari:sed Amné Plinio. Cæ
terum Dædala neutro genere dicuntur a monte Lyciæ:ut Strabo inqt.Quod auté sequit. Cyria
Carœa Fugitiuorū).Ptolomæus Carœa & Alexāder.Caropolis utrum probetur plurali numero: ut Dæda
la:efferendum putamus:quod fere illa gentis eius consuetudo est auctore Stephano: Apud Pōponiū
certe cū dicat in Caria ꝓmontorium esse geminū:Pedalion & Citria:uidetur Cyria scribendū fuisse
cum Plinio:aut Carœa cum Ptolomæo:aut certe Crya cum Stephano:ut īter īsulas dicemus.Et pau
Locus Ptolomæi lo post. Calinda).Ptolomæus quidem calynda.sed Herodotus calydna.Strabo Calybda.

Ex eodem.xxviii.

Dædala Amnis indus).Legendum uidetur Ninus nō Indus ex Alexādro qui ait Dædala urbē Lyciæ a Dæ
dalo ibi sepulto noīatam:quem coluber aquaticus ex amne inqt Nino in paludem qua Dædalus con
meabat egressus:momordisset.& īfra. Portus eressa).Vetusti codices Cressa.Ptolomæus Cresso.

Ex eodem.xxviii.

Lacus Iorima).Strabo:locus Loryma:idest χωριομ λωριμα.Hecatæus quoq; urbē Cariæ sic ap

pellat.meminit & Ptolomæus.Et infra. Paridion).Pomponius Pandion Larumna inquit & Pãd iõ collis in mare emissus .Collido non elido:Et infra. Oppidũ hydas).Inuenitur in Caria quidem Hydissos a Bellerophõtis & Asteriæ filio cui nomẽ erat Hydis ex Appollõio.Ptolomæus quoq; Hydissã noĩat.sed quoniã de Hydissa ĩferius habebit̃ fieri põt.ut hic scribẽdũ sit nõ Hyde:sed aut Lyde:ita .n.uocari oppidũ Calyndis ꝓpinquũ Ptolomæus ĩ Lycia demõstrat itẽ stephanus Aut Hyla ex Põponio sinus inqt schœnus ambit Hylã:Bubassus Cyneton. Ex eodem.xxviii.

Hydissos

Acanatus alio nomĩe Dulopolis). stephanus in Caria prope Gnidum fuisse memimit Acãthon. Pomponius Cyneton uocat hãc.schœnus inquit sinns ambit Hylam Bubassus Cyneton.Appollonius Canerium siue Canebium in Caria uocari tradit urbem quæ post dicta sit Cyon a qua Cyitæ.Nã Dulopolis & in Libya & in Creta quoq; fuit Catrino. Et infra. Pegusa).Scribendum Pegasa q̃q̃ inquit Stephanus.Pedasa quãdoq; scriptũ est sed corrupte.Cæterũ Pedasos & ipsa Cariæ urbs erat a Pegasis diuersa ut post constabit.Et infra. Sed prius Tesga.Legendũ Sed prius terga cũ ex uetustis codicibus tum ꝙ sensus aliter non subsistit. Ex capite .xxix.

Dulopolis
Pegasa

Timisiones).Legendũ themisones aut Themisonii a Themisonio Phrygiæ maioris loco ꝓpe Lyciam ex Artemidoro Strabone Ptolomæo.non enim de Caria plusq̃ de conuentibus hic agitur:ut in Lycaonia dictum est & supra mox.Prius inquit terga & mediterraneas iurisdictiones indica sse conueniat.Quod autem non multo post subsequitur. Sinnada. Scribendum Synnada ex Stephano ꝑ .y.quoniam prius inquit Synnæa diceretur a congregatis eo loci Græcis Macedonibusq;.Acamantẽ post captũ Ilium secutis conditorem urbis.In quo meminisse oportet in hac parte Phrygiæ tria loca esse uicinis quidẽ uocabulis sed remota:Est Synnaus siue Synnados Ptolomæo prope Dorylaum.deinde Synnada unde marmor Synnadicũ Ptolomæo Straboni Plinio:post Sannaus iuxta Themissonium Straboni a Ptolomæo Sannis appellatus de quo forte Plinius secũdo libro.Lacus ĩqt Sannaus in Asia circumnascente Absynthio inficit̃:quanq̃ & per simplex.n.scriptũ apud græcos est Sanis & Sanaus.quia tamen in uetustis Plinianis codicibus nõ lacus Sannaus sed Annaus legitur:nõ desunt qui Anæus scribendũ in Plinio putent ut libro sextodecimo notabimus in mentione harundinum quas ad Anæiticum lacum in Asia gigni tradit. Ex eodem capite.xxix.

Synnada

Vnde Marmor Synnadicum
Sanaus

Corpeni dorilei mudei).Scribẽdũ forte Cercopẽi.Dorylæi Midæi a Cercopia Dorylæo Midis quæ sunt Phrygiæ maioris oppida Ptolomæus auctor.Sciendũ tamẽ oppidũ Midas aliquãdo μιδαειον & μιδαιον uocari Plinio Straboni Ptolomæo.nã & Doryleum & Dorieum & Dorylium quoq; dici potest hoc modo δορυλλαιον δοριειον δορυλλειον iisdem auctoribus Eustathio ac Stephano.Dorylaum & Dorylenses Cicero ĩ oratiõe pro. L.Flacco possit aliquis Eucarpeni scribere siquis malit ita q̃ Cercopeni ab Eucarpia Phrygiæ itẽ urbe ut Metrophanes & Strabo Ptolomæus testant̃. in qua racemi feracitate ac magnitudine spectabiles:unde & nomen. Ex eodem.xxix.

Dorylenses

Orba).scribe Orga ex strabone ita fluuiũ uocãte in Mæandrum cadẽtẽ cũ Marsya.Et infra. Acmonesos).Legẽdũ cõiunctim Acmonenses siue Acmoniẽses ex Ptolomæo ab urbe Phrygiæ Acmonia.quã Acmon Manei filius ut Alexandro placet cõdiderit.& infra. Siluianos).Ptolomæus quidẽ a sylbio Phrygiæ oppido silbianos.sed Eustathius & stephanus syllæum & syllion id uident̃ appellasse:unde syllenses ut Dorylænses siue sylleani:quanq̃ fieri põt aut duo esse syllæum & silbion aut rationem pronunciandi consuetudine mutatam.Fuit & in ionia prope smyrnam sillyum ut inquit stephanus:a quo sillyenses & sillyani. Ex eodem.xxix.

Sylium

Placium).Vetus lectio Piatum stephanus πιταου πολισ καριασ a Piato Phryge:ut pitaium latine dici possit a quo Pitaenses:quoniam græce πιταεισ dicantur.& infra. Eutane).scribẽdum Euthanæ.stephanus Cariæ inquit oppidum ευθηναι: Ex eodem.xxix.

Thagele asideni etnassa).scribo Tgeágela sibde Medmassa ex stephano.Hecatæus quoq; medmasson.Inuenit̃ & Dedmasa urbs in eadẽ terra.Est autẽ hoc cõe multis locis præsertim ĩ Caria ut alii masculino alii fœminino genere ꝓnũcient quæ ꝑ geminũ.s.circa finẽ scribunt̃.ut Hydissos & Hydissa: Pedassos & Pedassa:Edebessos & Edebessa.Quod aũt hic dicitur:A magno Alexadro cõtributa oppida sex Halicarnasso:aliter strabo qui sic ait ex octo ciuitatibus sex in unam contulit Mausolus.Deinde sequitur σουαγελα δε και μυνδον διεφυλαξε. hoc est duas urbes suagela & Myndũ seruatas magno errore interpretis:qui nõ suagela sed cũ Gela uerterit:quasi non σουαγελα sed συν αγελα scriptũ putaret.significat aũt suagela Regis tumulũ apud Caras:ut ĩqt stephanus. Ex eodẽ.xxix.

Suagela
Myndum

Telmessum).Diximus qdẽ supra ex Ciceronis & Plinii sentẽtia Telmessum Cariæ urbem cẽseri quia tamen de Telmesso in Liciæ cõfinio dictũ est:addubitari iure potest:ecquid rectius sit hoc loco: Themissum:quã stephanus a Themisso Đadæ cõditoris filio quẽ lupi lacerauere in Caria uocatã scribit:q̃ Telmessum legi.Alias:si & hic Telmessus recipiat̃:aut duras Telmessos:alterã Liciæ:alterã Cariæ fecerimus:& in ea quæ Cariæ sit magicas uanitates exerceri solitas intelligẽdũ fuerit:aut unã quidẽ eandẽq; cũ priori:ut stephano uideri diximus sed cõtributã Halicarnasso:proptereaq; repetitam. Ex eodem.xxix.

Telmessos

Duos ſinus ceraunicũ & iaſiũ).Scribo Ceramicũ:nõ Ceraunicum:ex Plinio ſequẽtibus:In Ceramico ĩquit ſinu Priapõneſos.Ptolomæus quoqꝫ urbem in Gnidia Cherſoneſo a qua nomen ſinus habet.Ceramum uocat.& infra Plinius haud multo poſt quanq̃ & gemina poteſt Ceramus fuiſſe:ĩ Mediterraneo:de qua Plinius:in Ora:de qua Ptolomæus. Ex eodem .xxix.

Caryanda
Palus & inſula
Locus Inſignis Delphini fœdere cum puero
Polyanthia

Arianda).Hecatæus & Strabo Caryanda his uerbis.Bargylia inqt ciuitas & in medio Caryanda palus & inſula cognominis.Plinius quoqꝫ inter inſulas Aſiæ caryanda inquit cum oppido.cæterũ iaſſius & oppidum iaſſos de quibus hic agitur per geminũ.s.a græcis parte plurima:nõ ſemp tamẽ ſcribũtur.Inſignis locus Delphini fœdere cum puero:ut uolumĩe dicturi ſumus nono. Nam & Myndus & Palæmyndus & Bargylia per.y.ex Strabone Ptolomæo cæteris. Ex eodem .xxix.

Othruſa).Vetus lectio Ptolomæus Strabo Plinius ultimo uolumĩe Orthoſia.Eſt & ĩ ſyria ciuitas hoc nomĩe ut p̃diximus.& infra. Niſa euanthia).Scribẽdũ Nyſa & Euanthia ex Stephano a floribus polyanthia quoqꝫ dicta:ſicut a munitione loci Erymne atqꝫ charax. Ex eodem xxix.

Troezene

Miſon alabanda).Scribendũ Amyzon Alabanda ex ueteri lectione Ptolomæo ac Strabone.qui poſt Alabanda ſtatim ſubiungit Amyzon Heraclea Euromos.& infra. Stratonice alibra).Scribẽdum Alinda nõ alibra ex Strabone Ptolomæoqꝫ poſt ſtratonicen ꝓtinus Alinda nominante.Stephanus alidra.& infra. Throcene).Vetus lectio Trœzene:nam & Halicarnaſum in Caria Trœzenii qdã inhabitaſſe perhibentur duce anthe:ut Challimachus & Apollonius teſtant̃.Et Plinius libro decimo.Fama ĩqt Crateri Monocerotis cognomine in Trœzena Aſiæ regiõe coruoꝝ opera uenãtis.

Ex eodem.xxix.

Xyſtis

Xyſtrani).Vetus lectio Xyſtiani:ſed & Stephanus ab urbe cariæ quæ Xyſtis appellat̃.Et ĩfra Hydienſes).Ptolomæus Hydiſſenſes ab Hydiſſa oppido quod & Hydiſſos ut ſupiore capite notauimus appellatur:niſi quis Hydenſes ab urbe Lydorum Hyde Scribẽdum putet:in qua Omphale iordani filia regnauerit:Hyle ut arbitrant̃ aliqui ab Homero dicta illo uerſu qui de ſutore Tychio ẽ σκυτοτομορ οχαριϛοσ υλη ερι οικιαραιωρ ex Stephano ſed pleriqꝫ ut paulo poſt dicemus Hyden pro Sardibus accipiunt.

Omphala
Iordani filia

Ex eodem.xxix.

Coſinus).Scribendum Coſcinus ex uetuſtis codicibus & Strabone.Loca.ĩquit relatu digna Mæãdro circumiacent Orthoſia & Coſcinia. Ex odem . xxix

Sardes Lydie Caput

Lyde myde uocitata).Lego Hyde uocitata:ut uerbum e duobus alterum temere inculcatum ſit & utrunqꝫ deprauatũ.Confirmat & uetus lectio:itemqꝫ Strabo.Euſtathius:Sardes inquit Lydiæ terræ caput & Regia.Hydam ab Homero dictam exiſtimãt:Aſtipulat̃ & Leander nicator:qui de Nomẽclaturis oppidorum ſcripſit. Ex eodem.xxix.

Latmius

Hircalleticos cãpos).Vetus lectio Bargylieticos.Põponius Ptalomæus Strabo Plinius & ipſi Bargyliam in Caria conſtituunt:a Bellorophontis comite Bargylo quem pegaſus occiderit.Andanum a Caribus uocatam auctore Stephano.& infra. Mons latinus).Scribendũ Latmius ex Strabone Ptolomæo pauſania Põponio:quẽ Homerus φθιρωρ οροσ uocauerit:ut Hecatæo placet:ubi Endymionis tota fabuloſitas poetis utriuſqꝫ linguæ.apud nos quidem etiam Catullo.nam Ouidius.Et ſubeãt animo latmia ſaxa:tuo quãq̃ ĩ eo uerſu Lamia corrupte legebat̃. Fuit ibi & Latmus oppidum:nam & Latmus inſula Thucydidi libro tertio.Quod autẽ ſequitur Heraclea montis eius cognominis Cariæ hunc ſenſum habet.Heracleam fuiſſe ibi cognomento Latmiã.quia ut inquit Strabo ſita eſſet ſub eo monte Homerus quoqꝫ id ipſum confirmat Heracleam ad Latmum appellando & Cariæ cõtributã dicendo.& infra ſtatim. Minus).Laudo qui Myus legunt ex Pauſania ptolomæo cæteris.Strabo. Cydrelus inquit Athenienſis Codri filius opppidum Mynuda condidit.

Myus

Ex eodem.xxix.

Trogela).Strabo Trogilia ubi & Trogilios quoqꝫ uocaretur inſula:quam Plinius Trogilias appellat producitur in eo uerbo prima.Nomen ut Ptolomæus auctor eſt a promontorio Trogilio.in.Sicilia quoqꝫ regio Trogilos fuit Thucydidi iuxta Megaras ad amnem Pantagiam.Fuit & in Macedonia locus hoc nomine Stephano:quanq̃ Tragila ibi potius q̃ Trogila:unde Aſclepiades:qui Tragodumena uoluminibus ſex conſcripſit ad Cherſoneſum Thraciæ locata.

Tragodumena ſcripſit Aſclepiades

Ex eodem . xxix

Phygela).Strabo & Stephanus Pygella:nec a fugitiuis:ſed a morbi genere cognominatã uideri uolunt:Agamemnone ibi ſocios pygallias uocatos:qui ſequi non poterant relinquere Põponius tamẽ & Dioſcorides Phygelã.unde Phygelites quoqꝫ unum dicatur.

Ex eodem.xxix.

Deraſidas inſulas ſecum abſtulit mare).Scribendũ Mari:non Mare:ut ſit ſenſus:eas quõdã inſulas fuiſſe:quas Magneſia urbs littori appoſita ſecum abſtulerit mari:opere Mæandri fluuit terrã adaggerãtis:Plinius ſecũdo libro Natura inquit abſtulit inſulas mari.Iunxitqꝫ terris Syriten Epheſſus ĩ mediterranea habet.Deraſidas & Sophoniã uicinã ei Magneſia.Scribẽdũ.n.Vicina.nõ uicinã. Abeſt enĩ ab Epheſo Magneſia:ut hic ait Plinius.xv . M.p.Quod autem ſequitur. Trallibus abeſſe Magneſiam

Magneſia

eo amplius·ccc·M·Impudentissimũ est erratũ:ꝓpterea ꝗ admodũ ꝓpinqua Trallibus Magnesia statuit Straboni Ptolomæo cæteris. Proĩde sunt codices in qbus ita legit. Trallibus eo ãplius trecẽtos: hoc ẽ passus. Desyrite paulopost & hoc loco Plinius:sed. Syrien).non syriten uocat Mediisq; iã cãpis syrien inqt ĩsulã adiecit:ut uel hoc uel secũdo libro mẽda sit. Ex eodem·xxix.

Trallis
Magnesia

In ora autem matium). Et paulopost. Mathium aliud). Scribẽdũ arbitror Manteum:ita.n.oraculis dicata loca græci nominãt ut cõstat. Vtitur & Cicero uoce illa in libro de finibus secũdo:ut quasi de Manteo inquit promãt medicamenta illa epicurea:dolor si grauis:breuis:si longus leuis Stephanus σουρα φησι μαρτειον λυκιασ . hoc attuli:ut hanc consuetudinẽ sermonis apud alios quoq; notaremus fuisse. Ex eodem·xxix.

Thracia & hemonion & ptele Stephanus Thrichia samorniõ Ptelea. Eustathius nõ Trichiam:sed tracheam samornion uero ab una Amazonũ samorna:ptelea Dionysius.quoniã ex ulmo Amazões Dianæ altaria fecissent.& infra. Castro amne). Legendũ Caystro ex Strabone:post egressum inquit Caystri amnis lacus est selenusius cognomĩe:in alterum statim lacũ influens. Hoc illud est qđ Plinius hoc loco. E diuersis inquit Regionibus duo selenuntes. Caystrũ uero dictũ putãt ἀπο του καιεσθαι hoc est Amburi:quoniam propinquus sit Catacecaumenæ:quæ pars est Ephesiæ pretorrida & Deustæ similis:nulla præter uitem arbore sed uino ꝓstãtissimo:quod Vitruuius & Plinius Catacecaumeniten ex hac origine denominant. Alius est a caystro in eadẽ regione Cenchrius Ortygiũ nemus irrigans:in quo Latonam lauerit a partu nutrix Ortygia.sed quid in re cõfessa tundimus? & infra Dorion). Scribe Dorion. Tria porro hæc pteleon:Helos: Doriõ:ab iis quæ in pelopõneso sunt uidentur orta:in quo & Homeri uersum pretexui και πτελεον και ελοσ καὶ δωριον parua oĩno res:sed quæ delectet:& collatione parium:quæ nihil alud est ꝗ obseruatio & eruditio:cõmonere possit lectorem uel oscitantem. Ex eodem·xxix.

Cayster
Vnde
Cayster
Cenchrius
Vbi Latonã lauit a partu nutrix

Promontorium cyreneon). Legendũ forte Corycæon. Strabo quoq; mõtẽ Corycõ Mimanti ꝓximum facit:& corycæos inde populos Adagio ueteri ut diximus famosos. post Teon ĩqt Strabo corycus mons & portus corycæorum casystes:inde Mimas. Põponius tamẽ hinc ĩquit teos:illinc clazomene in ipsa uero pẽinsula est coryna.sed dici potest de corynæo infra paulo mẽtionẽ futurã·in quo tamen sciendum carynã a Stephão uocari eam.non corynam:unde carynæorũ tribus una de quinq; apud Ephessum. Ex eodem·xxix.

Coricus
Mons
Teos
Caryna

Epiothephoria). Vetus lectio Hippi chytophoria. Strabo Erythræ urbs ioniæ portum habet & quatuor adiacẽtes ĩsulas Hippos appellatas. At unde chytophoria? ex argumẽto illo:quod Ephorus & Strabo clazomenios tradunt in ea cõtinenti locum habitasse qui chyton appellaretur in Strabone tamen chytron siue chytrion pro chyto scriptum uidetur:sed Stephanus cum Ephoro.

Erithræ
Chytus

Ex eodẽ.xxix.

Ante tanealis) Lege tantalis:solinus:caput inqt Meoniæ sipylus tantalis antea dictus:& in illã uocabuli memoriã orbitatibus datus niobes. Id ipsum & Marcianus & cæteris.& infra. Inde abest.xii.M.p·& reliqua.iungãtur cũ uerbo præcedẽte hoc modo:Regrediẽtibus inde abest·xii·M.p.ab Amazone cõdita:& quæ sequuntur.supra quoq; paulo. Inde illicolpe & hinc libade). Vetus lectio:inde illi colpe & huic Lebade:ut uerbũ substituta repetatur. Nec illud utilitati:nõ famæ consulens præteriero uerba illa quæ supius habentur. Stagnum salochithæ & tharceopolis substituta syphilo). partim ex uetustis codicibus:partim ex cõiectura cõmodius ita legi.stagnũ sale.ob id & Archæopolis siue archopolis substituta sipylo.ita enim & cum præcedentibus & cum sequẽtibus egregie quadrauerit.cũ enĩ Meoniæ caput esset sipylus:nec extare amplius uel terræ motu euersa ut inqt:Strabo:uel hiatu deuorata:ut secũdo libro Plinius Ob hoc inqt substituta ei Archæopolis siue Archopolis quasi:caput alterũ aut capitis uicaria Plinii aũt uerba hæc sunt uolumine secundo:Ipsa inquit se condens terra deuorauit Sipylum in Magnesia & prius eodem loco clarissimã urbem quæ Tantalis uocabatur.

Sipylus
Tantalis
Vrbem

Ex eodem.xxix.

Iuxta adorilaũ). Scribe iuxta Dorylauũ:ut prædiximus ex Strabone Ptolomæo Cicerone Solinus Hermos inquit ortus a Dorylao Phrygiæ Phrygiã scindit a Caria Marcianus. Hermos inquit ortus Dorylao Phrygiã Cariãq; dispertit.& infra· Cesseopoli). Legendum puto cheseopolis producta prima ex Appollodoro chesiũ inquit ioniæ oppidũ est:Horus uero chesius ĩqt in ionia terra locus ẽ.

Chesium
Oppidum

Ex eodem·xxix.

Asipylo uero ephesum). Vetus lectio uerbum Asipyllo præcedẽtibus adiũgit hoc modo Magnetes a Sipylo.deinde sequitur:Ephesum uero alterum lumen Asiæ remotiores conueniunt.etenĩ Magnesia duplex est:ad meandrum una:ad sipylum altera:Strabone Ptolomæo cæteris.de priore supra hoc ipso capite:nũc de illa quæ ad Sipylum:siue quod:idẽ est a Sipylo uocatur: quemadmodũ Apoloniã in Troade paulopost reddendam:alii ad Rhyndacum amnem cognominant:Plinius a Rhyndaco.& infra. Mysi macedones). Rectius est ut iunctim mysomacedones legantur:quemadmodũ Mysotmolitæ:de quibus in Lydia. Ex eodem.xxix.

Mysomacedones

Rheam Lydi Appellant Man
Bacchus Massaris a Lydis

Metaurēses).Strabo Mastaurēses:itemq; Stephāus:quā Chrysorhoas amnis mediā secet:a Rhea dictam:quā Lydi Man appellant immloantes eī taurum :siue a Pedissequa Rheæ Ma: & Marte quē græci uocant Area:propterea ꝙ liberū patrem quem Iupiter alendum ei dederat cœlaricq; uoluerat: interrogata respondisset·Martis esse filium: Eadem ratione a Lydis Bacchum Massarin indigitari perhibent.In Comanis quoq; oppido Cappadocū dea colitur Attonite Ma cognomine:sed quam Enyo non Rheam interpretentur.

Ex eodem.xxix.

Dascylium

Bruilitæ dioserite).Scribēdū Brullitæ Dioshieritæ ab oppido Brullio siue quod idē est Bryllio & Dioshiero:quod iouis delubrū significat.De Brullio Ephorus:qui & Bryllianos populos & regionē Bryllida inde appellat:in qua Dascyilum spectetur oppidulum:nā & in Caria & in ionia & in Aeolide atq; Phrygia:sed & in Bithynia quoq; Dascylium est:auctore Stephāo.De Dioshiero Ptolomæus Hanc phlegon inter Lebedum & Colophona mediam putauit.

Ex eodem.xxix.

Hypæpa
Ouidius

Hibepeni).Scribendū Hypæpeni ex Strabone·Hypæpa īquit urbs occurrit descēdētibus a Tmolo monte:ad Caystri campestria·Nomen ei ut inquit Stephanus Hypæpa :quoniā sub Aepos montē sita est Veneri dicata·ideo ꝙ pulcherrimæ ibi fœmine uisanť.Ouidius de Arachne: Orta domo parua paruis habitabat hypæpis.Idem libro undecimo:Tmolus in ascensu cliuoq; extensus utroq; Sardibus hinc:illinc paruis finitur hypæpis.In Ptolomæo corrupte aliquando legitur Hippopa.

Ex capite.xxx.

Phocæa

Phoecea).Scribendū Phocæa:ex Polybio Strabone Ptolomæo cæteris:āte omnes Herodoto dicta ꝙ uituli marini magno numero comparuissent urbē condentibus.Habet & Caria suam Phocæā monti Mycalæ appositam utrunq; locum depopulata classis ueneta est intra hosce annos bello Turchico:Ab hac Phocaenses ut a græcorum Phocide Phocēses ab utraq; Phocaicus. Et infra.

Bellum Turchicum
Cyma

Cyme mirina).Distinguendum Cyme Myrine·Liuius belli Macedonici libro septimo Phocæā inqt & Cymam & Elæam:Strabo Ptolomæus cæteri.nam & in propinqua Lesbo urbes duæ sunt hoc nomine. Cymam ex Amazonum una dictam uolunt & Amazonium quandoq; uocitatam.

Ex eodem·xxix.

Aegea Italiæ).Scribendū Aegæ Attalia. Aegas:Polybius atq; Strabo in Aeolide cōmemorāt. Attaliam Strabo Ptolomæus Eustathius in Troade Stephanus in Lydia:Agroiram siue Alloiram prius appellatam:Inuenio & Attalydam in Lydia nomine a duobus imposito:ab Attie patre:ac Lydo eius filio.Noui & in Cilicia quoq; Demetrio aut Pamphylia Straboni Attaliam monstrari ab Attalo Philadelpho conditam:traslatis postea colonis in uicinam ei Corycum:Barbaris modo Sattaliam uocātibus:quā cum Coryco & Iconio & Seleucia Venetus ætate nostra initio cū parthis fœdere deripuit.

Ex eodem .xxx.

Possidea
Neō Tichos

Possidea).Videtur quidem a Neptuno id nomen deductū.& ita dici multa loca inuenias sane. Cæterū fere sentio:ut nō Possidea legendū sit.sed post Adæ.nam Possidiū Possideanne hoc situ nō cōperi.Artemidorus.& Strabo κυμη αποκυμησ εςιν αδαι hoc est Cyme post Adæ Signamus locū:nō linimus.Et infra. Neanticos).Scribe Neon Tichos:ex Strabone:id uocabulum noua mœnia significat.

Ex eodem .xxx.

Elæa

Grinia nunc tantum portus solis).Scribendum Grynia nunc tātum portus soli:hoc est sine urbibus & meri dūtaxat portus.Et paulo post. Elea:Item pytaue).Scribēdum Elæa unde sinus Elaites & Pitane Pomponio Strabone Ptolomæo.pitanen & in Laconico haberi constat alteram:ut indicatum est:alteram æolidis celebratam:& ꝙ ibi lat e res ī aqua fluitant:& ciue archesila :ut melæ uerbis utari:academiæ nihil affirmantis clarissimo antistite.

Ex eodem . xxx

Pitane
Canna urbs

Pitane canaius am).Scribendum arbitrarer Cetius amnis.ex Strabone:haud procul pitane a quo Ceti Homero populi uersu illo κητιοι κτειμοντο γυναιων ουνεκα δωρων.Sed quoniam torrens esse traditur.& in Caicum non in mare fluere:commodius uidetur ut Canaius siue Caneus amnis dicať ab Cana urbe quam intercidisse dicit hoc littore.alluit pitanē ut ait Strabo & Euenus amnis sed post reddendus:quemadmodum & Cetius:

Ex eodem xxx.

Aex promōtorium
Asclepium

Canelysi macea atarnea).Legendū puto cane Lysimacea atarnea.De cana siue canis Strabo.ubi nunc Aegates ut ait Stephanus ab artemidoro dictus Aex·promōtorium æolidis Straboni.Pomponius.Tum in promontorio inquit est canna oppidū quod præteruectos sinus excipit nō paruus:usq; ad ima montis idæ:De atarnea Herodotus:quæ atarneus quoq; dicitur Straboni.De Lysimachia nō plane cōstat quidem:sed ita.congruunt littetæ ut nulla earum desit.Strabo certe in hisce locis ferme conditum a Lysimacho tradit asclepium.Ouidius: Aeoliam pitanen a leua parte reliquit.Factaq; de saxo longi simulachra draconis.

Ex eodem.xxx.

Palæscepsis

Cistene cylla palecepsis).Scribēdum cisthene cilla palæscepsis.ex Strabone Homero cæteris.Fuerūt autem duæ Scepsies:uetus de qua hoc loco:& noua:unde Metrodorus:de qua paulo post . Verbū

Scamander

autem. Cocylle). Vetus lectio habet Cocylum Strabo Cotylum in ida monte locum uocari tradit unde Scamandri & Granici & Aesepi fluminum origo.xv.M.p.a Scepsi:& inde nomen Cotylo quasi conceptaculum & accetabulum significet. Quia tamen in mediterraneo fere id ponit: haud plane statuo quid sentiam:alioquin sæpicule notaueris oppidorum mutari loca nõ uocabula:ut quæ in mediterraneo fuere admoueantur oræ aut cõtra. Sed & in huius sinus ora montis idæ sunt ima:ut ex Põponio docuimus. Ex eodem .xxxi.

Vbi nata Sibylla Hellespontiaca

Gergetha(. Scribendum gergis siue Gergithos:ex Strabone cæterisq;. Lactantius sibyllam inquit Hellespõtiacam in agro Troiano natam uico Marinesso circa oppidum Gergithium. stephanus gergithiam sibyllam ex eo nominari tradit hanc. Verbum autem Marinesso corruptum est pro Marpesso:ut Pausanias in Troade ita uocans sibyllæ domicilium. Vel pro Mermasso ut stephanus: μερμασσοσ φησι πολισ τρωικη αφησ η ερυτραια σιβυλλα. ηνγάρ και η πολισ αυτησ ερυθρα τω χρωματι. nam Marpessus in Paro insula montis nomẽ fuit eodẽ auctore. Ex eodem .xxx.

Noendros). Legendum Neandros ex Strabone. Charax. Neandriam: Theopompus Neandrium Sunt qui perperam Cleandron & Leandron:ut notauit stephanus.& infra. Coriphas). scribe Coryphas. strabo Coryphantis.& infra. Adramiteos). Antepenultima per.y.scribat.sed aliqui p duplex.t.aliqui per simplex.si per duplex Adramittiũ pronuntiare oportet.si per simplex. Adramyteũ ut in penultima sit diphthondus.ει.auctor stephanus.qui & initium quoq; modo per.t.modo per.d. recte scribi posse tradit. Ex eodem.xxx.

Polypidacos Ida

Exida). separandum est:ut intelligatur ex monte ida quippe quem Homerus Polypidacon ab amnium frequentia cognominet. Ouidius: Celleberrima fontibus ida. Ex eodem.xxx.

Cymerissos) scribẽdum Cimeris & Assos:ut duo sint oppida:ex uetustis codicibus & Aristotele qui ait Antandron prius dictam a Thracibus colonis Edonida: post a Cimeriis cẽtum annos occupatam & appellatã Cimerida. De Asso Troadis Plinius hoc opere non semel:itemq; Ptolomæus atq; Strabo. Pomponius: post Antandrum sequens inquit tractus tangit Gargara Asson Aetolorum colonias. strabo: Gargara inquit condidere Assii. Ex eodem.xxx.

Larissa

Intus colonia intercidit). Scribi potest colone. strabo. Erant inquit Achæo cõtiguæ Larissa & Colone. supra Lamsacũ quoq; in mediterraneo fuisse tradit aliam Colonen extra Hellespontum ab illo xvii.M.p.quæ & Batiea diceretur:unde Cygnus fuerit. Quod autem sequitur. Deportás). Scribo Deportatam ex uetustis codicibus. hoc sensu: Colonas intercidisse nundinis & mercatu celebres:sed deportata ad Adramyteũ negocia fuisse:a quo & Adramyteus sinus dicatur:qui cũ idæo ut Strabõi placet idem est. Potest & Colonia defendi:ut ad Larissam uerbum interdicit accommodes.

Ex eodem. xxx.

Apolloniate arhindaco amne eresi milepolitæ). Vetus lectio apolloniate a Rhyndaco amne Eressii Miletopolitæ. De apollonia urbe ad Rhyndacum Strabo & cæteri. Plinius libro sexto: apollonia ĩquit supra Rhyndacum & alibi. Eressios uero Põponius hoc loco nominat ab Eressa oppido. etiamsi Cressa in eo ut arbitror mendose legitur. Fuit & in Lesbo Eressa.xii.M.p.a sigeo Troadis: ut fieri potuerit hinc illuc contraue migratũ fuisse: tam propinquo tractu. De miletopoli & Strabo. ĩfra quoq;

Abrettene

Polycnei & mysani abreteni Strabo polychnæi a polychna urbe non procul Palæscepsi. item nõ Mysani: Abreteni: sed in Mysia Abretteni: ex ãtiquis exẽplaribus: ac Strabone qui ait Mysiam uocari aliam Morenen aliam Abrettenen per duplex.t. quoniam a nympha Brettia dicantur.

Ex eodem .xxx.

Amaxicus). Scribendum Amaxitus. Thucydides: Prætereũt inquit lectum & larissam & amaxitũ inde in rhœtæum ueniũt Meminit & Strabo: unde Amaxitenses: Apollodorus Amaxitenos Fuit & inter ioniã & Cariam hoc nomine Plinio superius. Et infra. Crebenia). Herodianus ac Didymus Cebrenia uel a Cebreno amne uel a Cebrenio Priami filio. Fuit & Cebrena ibi oppidũ. Strabo Thracas fuisse Cebrenios existimat. papinius: In syluis uiduæ Cebrenidos arida luctu Flumina. Meminit & Ouidius: q̃q̃ & Crebenis pro Cebrenis uitiose apud ipsos quoq; luctum est.

Cebreni priami filius

Ex eodem.xxx

Heptaporus

Heptaphorus). Legendum Heptaporus ex Homero ρησσοσ θεπτάποροσ τε κάρησσοστε ροδιοστε. hoc est. Rhessus & Heptaporos Rhodius simul atq; Caressus. Videtur autẽ Heptaporos uocatus: quia septem locis uadari potest eadem uia: propter quod & polyporos ut Strabo inquit appellatus est.& infra. Alium immune) Scribo ilium: quia sequitur: unde omnis rerum claritas. Et ĩfra.

Epioniæ andera). Scribe Pioniæ: Theopõpus & Strabo. μετά δε σκηψιον πιονιάι και αν̓δειρα ut Andera neutro efferantur genere. Pausanias: pioniæ inquit in Myssia sunt oppidulũ super Caicũ amnem a Pione uocatæ uno ex Herculis nepotibus. Ex eodem.xxx.

Balcetiare). Distinguendum arbitror Balcea Tiare: ab illa Balceatæ: ab hac Tiareni. De prima Stephanus περι προποντιδά πολισ βαλκεια. De Tiarenis paulo post hoc capite. Et infra. Alyserne). Theopompus per.i.scribit Halisarnam.

Ex eodem . xxx

Crambre

Cambre).Domitius iuuenalis uersũ expositurus Occidit miseros cãbre repetita magistros:hunc Plinii locum citauit quasi & declamationis & oppidi nomen esset Cambre:quod quidem fieri quandoqꝫ solet.

Crambre ꝓ Brassica

Cæterũ Poeta dictissimus nõ cambren sed crambren dixit pro Brassica prouerbio græco usus quo iteratum olus id:mortem afferre dicit̃.inuentioné hanc Politiano acceptam referimus.hoc autem loco nõ cambre sed Tymbre legerim libẽtius:quã & zymbram uocabant:iteꝫ Dymbram ut Hellãicus:unde cognomẽ Apollini.Fuit & Thymbrara:unde thymbrarẽses & thymb raræi apud Xenophõtẽ sed pactolo appositi.Erat uero thymbra usqꝫ adeo celebris in Troade:ut mẽtio eius nec dissimulari posset nec excidere:Conditam quidẽ ferũt a Dardano:sed nomẽ accepisse a thymbræo Dardani comite.Fuit eo loco & amnis thymbrius auctore Stephano. Ex eodem xxx.

Ticius ꝓfusus pindaso mõte).Vetus oĩs lectio nõ Ticius sed cetius:de quo supra ex Homero Straboneqꝫ desserui.& infra. Thiatereni)Scribo Thyatireni ex Strabone Ptolomæo cæteris.Thyatira enim dicunt̃ quã prius Semiramida & Myssorũ Escaten uocabant iteꝫ Pelopiam in Lydia terra sitã & infra.Hieroconite).polybius.Hierocomitæ:ab hiera come q̄q̄ ipse ĩ caria cõstituit.Et infra. Hiropolienses & hermatopolitæ).Scribẽdũ uidet̃ Hydropolienses & Harmatopolitæ ab hydra & harmatunte promontoriis quæ ut Strabo inquit sinum faciũt Elaiticũ ab Elæa urbe dictum.de qua paulo ante Plinius:Haud procul inquit Elæa quã in littore diximus pergamena uocat̃ eius iurisdictio &

Elea

reliqua thucydides octauo:Harmatuntẽ inquit uenerũt quæ est regione urbis Methymnæ . Scio & Hieropolin inter Phrygiam atqꝫ Lydiã cõstitui ueteribus Plinio Straboni Ptolomæo Stephano:aliã ab ea quã Ptolomæus idẽ Hierocesareã appellat nõ longe Pergamo.Proinde locũ demonstro ut liberũ sit quod cuiqꝫ libeat:admittere:aut refellere.ĩuenio & in thessalia iron urbem fuisse Lycophroni: hoc est ιρομ πολιμ iteqꝫ in Lesbo alteram:& Maliensi agro tertiam.E thessalia irote nominant̃.Maliensium irienses:E Lesbo unde in Continentem hanc migrasse credi posset iropolienses fortasse.

In honorus

Ex eodem. xxx.

In honore ciuitates).Scribendum inhonore ciuitates hoc est ignobiles:sumptum a græcis qui eas ατιμουσ uocant.& infra. Isidorus arineos).Legendũ puto Arimeos siue arimos ex Strabone qui eos negat in cõfesso esse ubi fuerint.ipse tamẽ Syros oẽs ita nominatos ab Homero suspicatur.Sunt qui eos in Lydia ubi fabula de Typhoeo & Vippera.ut Hesiodus.Sunt qui in Cilicia cõstituãt:ut pin

Pithecusa

darus:ubi & anus Pempelos obruta sit lapidibus.Sunt qui in Pithecusa insula quam poeta dixerit inarimen:ut tertio libro Plinius iosepho de arimis idem uidetur quod Straboni. Ex capite.xxxi.

Tuba coriis facta).Vetus lectio melior.tubo coriis facto Quid tubus sit & tubulus ex Plinio sequẽtibus libris & uitruuio cognoscitur.utitur & Martialis uerbo eo. Itẽ amathysã).Scribo amathusiã ab Amathunte.Strabo Ptolomæus cæteri.& infra Macaran).Scribo macariam ab oppido Macaria Ptolomæus.& infra. Astynomus criptam).Scribo Crypton ex ipsomet Astynomo cuius uerba hæc inuenimus κρυπτομ κεκλησθαι δια το κρυπτεσθαι πολλακισ υπο τησ θαλασσισ id est Crypton appellatam:quia sepe fluctibus occulit̃.illud obiter sciendum & Spheceam & Meionida uocatã quãdoqꝫ Cyprũ:ut inquit Stephanus.itẽ Citieam:ut Cirillus ab urbe Citio:unde zeno.Itẽ Cerastin siue cerastiada:quoniam promontoriis multis quasi cornibus infestis assurgat.

Exeodem .xxxi.

Lapathos

Lamphetos).Scribo Lapetos producta media.Alexander Ephesius βηλου λαυ κιτιομτε και ι μεροεσσα λαπηθοσ. Strabo Lapathos:itemqꝫ Ptolomæus ab amne Lapatho:q̄q̄ & Lapethos quoque scribitur apud ipsum.

Ex eodem. xxxi.

Soloe amasus).Scribe aut Amamassus ex Dionysio ĩ Bassaricis. τεμβρομ ερυσθειαμτε καὶ ειραλιημ αμαμασσομ:quibus locis apollinis Hylatæ uigebat religio.Aut tamasus ex Strabone Ptolomæo Polybio qui temesiam. Quod autem Homerus dixit εσ ταμάσημ μετά χαλκομ. De italica

Temese

temesa siue tẽpla rectius intelligũt:etiam si ærariæ utroqꝫ loco celebrantur.Papinius:Aera domat temese.Ouidius:Hippotadæqꝫ domus regis temeseqꝫ metalla.Sole uero a Strabone Solus dicit̃:a Ptolomæo tamen & cæteris Soli.Sunt & in Cilicia Soli:a quibus Solenses. in Cypro autẽ nõ solẽses sed solii dicuntur Eustathio.Vtcunqꝫ antiqua ratio scribendi custodienda est soloe pro soli:ut Dioscuroe

Canephoros

pro Dioscuri apud Ciceronem libro de natura deorũ tertio:& Canephoroe pro Canephori actione in Verrem septima;ut sit fœminino genere singulari numero Canephoros:non ut quidã rentur Canephora.Plinius quoqꝫ li.iiii.insullæ inquit Paxoe.Omnia hæc a græcorũ in scribendo more accepta σολοι.διοσκουροι.καμηφοροι.παξοι.

Ex eodem.xxxi.

Epidarum citri arsinoe).Ptolomæus & Strabo Pedalium prope Arsinoen salaminaqꝫ cõstituunt Xenagoras chytri nõ citri nũero plurali.Ptolõæus singulari chytrus a chytro acamãtide aledri filio.

Ex eodem.xxxi.

Cynidia).scribo Cinyria ex Dionysio·ιδοποσοι κιμυριομ ηδαι πειμημ καρπασειαμ. De Cinyreis in Cypro sacerdotibus & religionis eius origine Tacitus cornelius.& infra. Carphasiũ colee).Scribo Carpasium Golgoe:idest γολγοι ex Stephão:qui & Golgion uocari urbem eam tradit. Sicyonorum coloniam duce Golgo:unde Venus quoq; poetis Golgica.Sed & uetus lectio non Colee sed Golgoe·De Carpasio Hellanicus Strabo Ptolomæus cæteri:Pygmalionis opus id reddentes.

Venus Golgica

Ex eodem·xxxi.

Malæum).Vetus lectio Marium.Stephanus quoq;.Marium:inquit in Cypro fuit oppidũ Arsinoe postea uocatum a Marieo conditore:Nam duas Arsinoes in ea insula fuisse cõstat ex Strabone Et infra. Ab eumurio caliciæ).Scribendum ab Anemurio Ciliciæ.Strabo.Anemurium inquit ꝓmontorium asperæ Ciliciæ aduersum est promõtorio Cyprioꝝ Crommyo·Plinius quoq; supra hoc libro Anemuriũ inquit & Coracesium finisq; antiquus Ciliciæ.Meminit & Ptolomæus contra Cyprũ collocans inter Nephelin & Orimagdum amnem.& infra. Eleusa).Scribendum Elæussa:ut syllabbas quaternas habeat:quod & in Cilicia monstrauimus.& infra. Clydes.Scribendum clides : Ita enim uocantur insulæ iuxta cyprum ex aduerso syriæ Straboni.Sunt & ꝓmontoria ibi hoc nomine Ptolomæo.

Clydes Insulæ

Ex eodem.xxxi.

Contra neamphaum hierie & cephia).Scribe cõtra Neampaphum Hierocepia:ex uetustis codicibus.Strabo quoq;.Paulo inquit a mari sunt Hierocepis & Paphos.alio loco: Hierocepis inquit ad lutus occidẽtale posita est in quo & Paphus.alibi nõnullos ait tradere quos & improbat ab Hirocepia ad clidas longitudinem cypri esse:quasi a septẽtrionẽ in meridiem.ut tamẽ sciamus Hierocepida Plinio insulam uideri:cõtinentis oppidum Straboni·in ea uoce significatur sacer hortus.Quod autẽ sequtur. Contra salaminam).Græci & nostri quoq; ueteres Salamina casu illo ꝓnunciabãt a nomĩatiuo,Salamis.Vt autem propterea nihil muto:ita illud testor Salamina in Cypro esse ut ait Stephanus quæ nũc cõstãtia dicatᷣ ubi & nomẽ amnis cõstãtia:pestifer & æstuosus. Ex eodem.xxxi.

Hieroeepia

In sigæo autem mari illyris).Vetusti codices non in Sygæo mari sed in Lycio:nã & cyprus & ad ciliciũ & ad pamphilium & ad Lyciũ mare pertinet.& infra. Telẽdos).Inter insulas Europæ sporadas Telandron posuimus:ubi legebatᷣ Letandros:nõ tã ꝙ ita sentiremus q̃ ut excitarentur ad castigationem legentes.Et fieri põt ut & hic Telandros scribendũ sit utcunq; nomen datũ uideᷣ ab oppido Lyciæ Telandria.Quod·n.paulo post dicetᷣ:In qua oppidum interiit. Telandria).Vetus omnis lectio Cellandria ut fere suspicer non Telandria sed cyllandia scribendum fuisse ab oppido Cyllandi quod Hecatæus in Caria locauit.& infra. Attæ lebosa):Scribendũ coniũctim Attelebussa.ex Ptolomæo inter insulas Pãphyliæ.& infra. Contra tauri ꝓmontoriũ pestifere nauigãtibus chelidoniæ totidem).Verbum Totidem:sequẽtibus iungẽdũ.Quando si ad Chelidonias referres:tris eas statuere non duas oporteret:quod negat Stephanus ex Fauorino:Cheledoniæ inquit duæ sunt.quaꝝ una dicitᷣ Corydela.Menalipea uero altera.Item. Pactia).Scribendũ pactyæ plurali numero : ad hunc sensum.Totidem hoc est duas cũ oppido Leucola Pactyas haberi:atq; ita uetus lectio est . Nã Leucola per simplex.l.strabo nominat:ut sit Dactylus in Cypro nomen portus cõstitués.Plinius in Pãphylia quoq; ꝓmontoriũ hoc nomine ex aduerso cypri collocat:de quo & in Gagate lapide mentionem facit sexto & trigesimo uolumine. Ex eodem.xxxi.

Telandros

Pactiæ

Gates Lapis

Contra chiemeram dolichiste).scribendum chimeram:qui Lyciæ mons est Plinio straboni Ptolomæo reliquis.Cæterum dolichistam callimachus Dolichen uocauit auctore stephano.& infra Crã bis aroge).scribendum crambussa Rhoge.Primũ ex strabone Ptolomæo cæteris circa seleuciã isauriæ:Alterum ex stephano ρωγηφησι λυκιασ ρησοσ.

Ex eodem.xxxi.

Dædaleon duo cypron tres).scribendum forte sit Dædaleon duæ: cyrieõ tres græcorum more. δαιδαλεωμ δυωκυριεωμ τρεισ. idest Dædalensiũ duæ:cyriensium tres.sunt autem Dædala & cyria ut ait Plinius in Lyciæ & cariæ confinio:oppidũ inquit Dædala & cyria fugitiuoꝝ:quanq̃ ibi monuimus:in Ptolomæo caria nõ cyria legi.sed cũ in stephano crya urbẽ Lyciæ inueniã:a qua cryeon idest cryensium inquit insulæ dicanᷣ.carisis & Alina:fere credi põt in Plinio quoq; non cyria sed crya scribi oportere in Lycia:itemq; hic cryeon non cyrieon aut cypron:& infra. Claueũq; uersus amnẽ). Scribo Glaucum non Claueum.Plinius in Lycia ꝓmontoriũ inquit Pedalium amnis Glaucus : a quo sinus quoq; Glaucus:ut arbitror straboni.& supra. Strogile ac sidima).scribo strongyle & sidyma neutro genere ac multitudinis uocabulo:ut diximus in Lycia.& infra. Lacusa helbos cope.item cunorhodosa).Quid si legatur Lagusa Helbo scope cynorhodussa? Auctoré ad hec omnia non habeo præter Herodotum:a quo insula hæc non Helbos sed Helbo dicitur:ut Manto calypso Dido: nã Lagusa uagum nomen est a uenatu dicta leporum.scope a specula quo nomine in Mæoti lacu strabo scopas clazomeniorum uocari tradit aliquot.

Strongyle

Ex eodem.xxxi.

zaliso):scribendum ialyso ex Homeri uersu λιμδομ ι ηλυσομτε και αργιμοεμτα καμιρομ.

ité Lyndus nō. Lyndus a Lindo Cercaphi Elei & Cydippes Orchini filiæ.& ĩfra. Asteria edria). Vetus lectio Asteria Aethrea:Itemq; Stephanus.Erant & alia Rhodo nomĩa ut Straboni placet Telchinia:& Stadia:& infra. Combira petoese atabiria). Vetus lectio Corymbĩa Pœesse Atabyria:a monte scilicet Atabyri ex Strabone.Pœessa quoq; nomen fuit urbis in Ceo insula:ut diximus libro quarto.

Ex eodem .xxxi.

Scyros. Vetus lectio Syros nam Syros Thraciæ asscripta est longe ab Gnido atq; Rhodo ex Strabone Ptolomæo Plinio.Syros uero ut inquit Stephanus ionica est insula & Asiæ apposita·Accedit q; Didymæ uocate de quibus paulo ante mentio facta est ꝓpinquæ Syro non Scyro describunt. Stephanus διδυμαι νησια εςι προσ τη συρω. Et infra. Sime).Scribendum Syme per.y.quæ prius Aegele uocaret atq; Metapōtus a Syma ialysi filia.Strabo. συμηειτα γριδοσ. Memenit & Thucydides.

Ex eodem .xxxi.

Cordylarũ piscatis

Cordylus adiabethe).Scribe Cordylusa Diabetæ. Stephanus:Diabetæ inquit insulæ circa symē sunt Est & diabete ut ait nostri maris insula occidentalior q̃ sardinia & Corsica Cæterũ cordylusa in uetustis legit codicibus:uel a cordulaꝝ piscatiōe dicta uel a Cordylo Pāphyliæ cuius meminit Hecatæus oppido.& infra: Hymoschalce).Ab urbibus Cariæ duabus uideri possunt uocatæ Amos & Chalce aut Chalcæa.de quibus ex Alexandro Stephanus.De chalce insula.viii. libro Thucydides.

Ex eodem.xxxi

Calydnæ

Galigne cum tribus oppidis). Vetus lectio Calydnæ de qua inter insulas Europæ dictũ est.Calydnæ inquit in qua oppida.iii.etiamsi nō oppida. iii.legebat sed oppidam:ac deinde oppidũ:quia quid esset oppidam nescirent librarii.Alioquin Calydna continentis urbs haud procul Cauno gētis Rhodiorum subiectæ nominatur Herodoto Straboni Plinio:ut supra monui.unde nomen fortasse.item supra. Caros ac neclimnia).Scribendum Casos ac duæ Calymnæ.De caso præter Stratonē uetus quoq; lectio.De calymnis item duabus uolumine quarto diximus:quo & remittimus legentes.

Ex eodem. xxxi.

Marconesso oppidum ceranyus).Scribendũ.putamus in Arcōneso oppidũ Ceramus:cũ ex uetustis codicibus:tum q; in continenti quoq; oppidum fuit Ceramus a quo & sinus Ceramicus ex Plinio mox. Arcōnesus uero insula ut inquit Strabo præiacet Halicarnasso.& ĩfra. Hieros).Lectio ātiqua Leros:quā Strabo quoq; Sporadibus annumerat sitam prope co.De Arcōneso alia uel hac ipsa iteq; de Lero etiam libro quarto diximus.

Ex eodem .xxxi.

Caria

Merope uocata chea ut staphylus meropis ut Dionysius). Antiqua lectio & diuersa & æque mēdosa est.Stephanus insulam hanc quandoq; Cariam & carida scribit appellatam.Meropin uero a Merope terrigena Triope filio.deinde con a co Meropis filia:ut possit quidē & coa dici:quod & Strabo interim usurpat:chea uero nusq̃ legitur.Audaculus fortasse fuero daturusq; mox pœnas si male ceciderit.sed lectio potuit esse uel talis.Meropis uocata dein cos a filia Meropis ut Dionysius. Vel talis:Merope uocata·Cœa ut staphylus Meropis ut Dionysius ex Ouidiano uersu·Eurypyliq; urbē qua cœæ cornua matres Gesserunt.Etiamsi coæ malim q̃ cœæ.Homerus και κωμ ευρυπυλοιο πολιμ. illud notauero Thucydidem octauo libro & Strabouem quoq; non tam con q̃ iunctim con meropidē uocare solitos hanc insulam.

Locus apud Ouidium

Ex eodem.xxxi.

Nysiro).Scribe Nisyron:ut nomen insulæ intelligas abruptæ mōti qui Prion dicit in Co·Media in Nisyro producitur:Homerus οι λαρα μισυρομ τειχομ natam e iaculo Neptuni fabulātur frustra misso in Polyboten unum e gigantibus natantem.& infra. Psere).Lego Psyra neutro genere plurali numero ex Strabone.Homerus psyrien νησου επι ψυρινσ. ignobilis uero ĩsula cessit in prouerbium:ut quæ parum magnifice ac præparce fierent psyra hoc est psyrice facta dicerentur. Cratinus ψυρα τομ διομυσομ αγομτεσ καὶ ψυρα την σπαρτην αγεισ.

Quo puerbio psyrice facta dicant

Ex eodem xxxi.

Lampsa emin dus).Scribendũ forte Lapsemandus.ab oppido cariæ Lapsemanda·cuius mētionē facit carterus in sophismatis ex Stephano.& infra. Sephiusa melanũ(.Vetus lectio sepiussa Melano.i.σηπιουσσα μελαμω:quod & uero propius est:ut alteram a Sepiis:alteram ab atrore dictam ĩtelligamus.itē. Discumelitas mileros lucinas). Vetus lectio duas camelidas Mileto uicias.Strabo: præiacet inquit Mileto insula quæ Lade nominatur & aliæ iuxta circũ Trageas appellatas pyratarũ statiunculæ.De Lada thucydides & Plinius hoc capite.

Sepiæ

Ex eodem .xxxi

Parthemiam.& infra.Adrisan).Lege partheniam & Dryusan.Stephanus:Vocabatur inqt prius Parthenia:& Dryusa & anthemusa & Melamphyllos.Strabo partheniada. & infra. Mons gergecius).Scribendũ arbitror cercecius siue cercetieus:hoc est κερκετιευσ. quē Strabo ampelon uocari tradat:cōfussione orta.q; insula icaro mons aduersus samo contra montem eius ampelon cercetieus dicatur.Est inquit Strabo promontorium in samo ampelus ex aduerso Drepani montis icarii.sed & iuga omnia quæ.totam samum faciunt montosam eodem nomine uocātur ampelos.& alibi :cercetius inquit mons icari celebrior est ampelo:cui samiorũ oppidũ subiacet.& infra. Rhipara.) Scribēdũ Rhypara.

Ampelos

Ex eodem.xxxi.

Achillea par claritate). Distinguẽdũ est ut uerba illa par claritate: nõ ad Achilleam sed ad Chium sequentem pertineant. Quod autem uocari eam legis. Pythiussam). Scribe Pityulam ex Strabõe: a Pinetis uidelicet. & infra. Pillineum). Nõ tam ut pellenæũ scribatur ex Strabone moneo q̃ ut memineris Pellenæum montẽ in altera Chio nõ insula sed Cariæ cõtinentis oppido fuisse: ut Dionysius ante Stephanũ affirmat. Itaq̃ uel auctores: qđ fieri solet: halluc inati sunt: uel qđ modestius est credere: utrunq̃ nomẽ insulæ cõmunicatũ est. Ex eodem. xxxi.

Hallene). Scribendũ puto Halone. Plinius secundo libro. Enata inquit proditur inter Lebedum & Teon Halone De Teo statim fere dicetur. Scio & in Ponto alteram hoc nomine ut liquebit.

Ex eodem. xxxi.

Oenare

Thellusa & Dapnusa). Vetus lectio Daphnusa quasi a lauro: ut Thallusã quoq̃ scribi fortasse oporteat: quæ uox uirentẽ florentemq̃ significat. & infra. Quæ pisistrati uocãt atine). Codices antiqui Quæ pisistrati uocantur Anthinæ. & ĩfra. Enaresidus apele(. An scribi potest oenare: Sidusa Pela ut littera. a. sit præcedentis uerbi finis. unde Pelenses. i. πηλειο Stephano. Thucydides Sidusam nõ ꝓcul Chio statuit & Oenussis. Item pelam ut probabitur sequentibus. Plinius trigesimo secũdo: Ad Pelen inquit insulam & Clazomenas amarissimos esse pisces. nam & ibi Apele scriptũ ex fide ueterũ exemplariorum dispunximus. Et supra. Oenus). Scribo Oenussæ: cũ ex Põponio: tũ ex Hecatæo & Thucydide ita ꝓximã Chio appellantibus ut li. iiii. monui. Ab hac Oenussæi: nam Oeniadæ in Acarnania urbs est Erysiche olim dicta ꝓpe Acheloum: Sunt & ad Oetam Oeniadæ Stephano: ab iis diuersos reddente qui dicantur Aenienses: ut in Aetolia demonstratum est.

Aenienses

Ex eodem. xxxi.

Cromyonesos Ceparũ fertilis

Dremusa). Scribo Drymusa. Thucydides octauo libro: Naues inqt ceteræ tenuerunt ĩsulas Clazomenis obiectas Marathusam Pelã Drimusam. & infra. Phyle perirheausa). Vetus lectio cõmodior Psile Perirheusa & ĩfra. Theos & cõmyonesos). Legendũ Teos: unde Anacreon & Crõmyonesos ex Strabone: quasi fertilis Ceparũ insula. & infra. Argeminise & leucophrus). Scribẽdũ Argenussæ & Leucophrys ex Strabone. Argennon uero Troadis ꝓmontorium est cui præiacent Argenusæ auctor Stephanus. Ex capite. xxxii.

Locus Valerii Flacci

Pyttiusa). Scribẽdum Pityusa ex strabone. sunt qui ab Homero dictam rentur Pityeam οι πιτυειαρ εχορ και τυρειησ οσοσ αιπυ. Laomedontiam ab Epaphrodito. Demostenes a Priapo Veneris & Bacchi filio conditam existimat. Alii Pityam siue Pityeam nõ pro Lampsaco accipiunt: sed inter Parium & Priapũ collocant: ut ait stephanus. Hos secutus est Valerius Flaccus: iam iuga pcotes pariunq̃ infame fragosis Exuperant pityamq̃ uadis. Etiamsi nõ pitya ĩ eo uersu legebatur sed Phya: quæ ibi nulla est. In Achaia certe phia traditur Eleo tractu auctor Thucydides post Homerũ ꝓducta prima quæ item Phea dicitur correpta. & infra. Paruũ colonia). scribe Parium Colonia ex Plinio multis locis hoc opere: Itẽ strabone Ptolomæo cæteris a pario iasonis.

Ex eodem. xxxii.

Cyzicus

Amnis Absepus). Legẽdũ uel Apesus uel Aesepus. de priore Homerus: qui & urbẽ fluuio cognominem intelligit οι δαδρα ζειαρτειχορ και δημορ απαισου. Dicebatur & Pæsos οσρερι παισω ραιεπολυ τημωρ ωσ αρχταρρη Strabo quoq̃ inter Lãpsacũ inqt & pariũ Apæsus amnis & oppidũ Sed & Aesepũ flumẽ ab eodẽ Homero celebrat̃ ad urbẽ zeliã. Itẽ strabone Ptolomæoq̃ cuius uerba hæc: Cyzicus: Aesepi amnis hostia: Parium Colonia: Granii amnis hostia.

Ex eodem. xxxii.

Hephestia Venus

Vbi raptus ẽ Gannymedes

Artage portus). Aatiqua lectio Artace: itẽq̃ Ptolomæus & Stephanus ex Sophocle Demetrio demosthene: ubi Venus aiunt colitur Hephestia. Alii mõtẽ in Cyzico & insulã per se Milesiorũ in Phrygia colonia uocari dicũt Artacen. ut Timosthenes atq̃ strabo & Plinius calce libri huius: Nisi quis Arpage scribendũ putet: non Artage. Strabo: Supra flumen inqt Granicũ ciuitas est Sidene: in confinio aũt Cyzicenorum & Priapensium Harpagia: q̃ ibi Ganymeden raptũ fuerant: plurali numero. Thucydides octauo libro: Athenienses inqt conspicati ad Harpagium & Priapum naues octo e Byzantio profectas aggrediuntur. & infra. Vltra insulam). Scribẽdum Vltra insula recto casu. Et paulopost.

Cyzieum). Lege Cyzicum ex Strabone Ptolomæo cæteris. Erat aũt cõtinẽti iuncta Cyzicus nõ aggestu terræ sed pontibus ut inquit Strabo. Ex eodem. xxxii.

Arctos

Archonnesos & dolionis & didymis). Scribendũ Arctonnesos & Dolionis & Dindymis ex Strabone: ut ab arconneso distet insula: etiã si arcos & Arctos idẽ animal hoc est ursum græcis significet: nomen ei a monte cui subiacet αρκτωρ idest ursorũ uocato: sicut a Dindymo quoq̃ altero eius monte Dindymis. Stephanus: Arcton inquit insula diuisim hoc est ursorum & iunctim Arctonnesos appellatur Cyzicus. Dolionis uero dicta quoniam Doliones quos Hecatæus δολιεασ uocat cyzicum incolebant. Ex eodem. xxxii.

Scylace

Cylace). scribendum Scylace. Hecatæus: Scylace inquit urbs circa Cyzicum. Herodotus. Placiam inquit & Scylacen cum pelasgi ad Hellespontum habitarent. Pomponius: Placia & Scylace paruæ

Valerius Flaccus

Pelasgorum coloniæ. Valerius Flaccus: Et te iá medio spumanté Rhyndace ponto: Spumosumq; legunt fracta scylaceon ab unda: & infra. In stagno artinia). Scribendum Artynia: quod & Aphnitis auctore Stephano uocatur: etiá si Strabo Aphnitin lacum tradit: non hunc qui ad Miletopolin sit: sed alterum in uicino qui ad Dascyliú dicať: ab Aphnio ciuitate iuxta Miletopolin & Cizicum códitoris habente nomé: uel a nympha ut quidá malunt aphnaide. Homerus οι λεξελειαμ εμαιομ υπαι ποδα μειατομιλησ αφμειοι πιμομτεσ υλωρμελαμ αισηποιο.

Ex eodem. xxxii.

Vicus Gordii

Mageston. Vetus lectio Maceston. Strabo item Maceston: Rhyndacus inqt amnis cum alios secú trahens tú Meceston e Mysia in propontidem erumpit. & infra. Gordiocone). Vetus lectio Gordiu Come: hoc est Gordii uicus q Midæ regis pater fuerit. hæc & Gordion & Gordieon uocari solet Strabo: Vbi Phryges inqt Reges habitauerant antiquitus Midas & Gordius: ne uestigia quidem oppidorú seruantur: sed uici paulo cæteris maiores uisuntur ut Gordiú. Et alibi: Cleon inquit ex gordiu Come fuerat: quá postea cum auxisset cognominauit Iuliopolin De gordio tamen Plinius haud multo post: ut uel hoc ipsum quod in Bithynnia est: uel alterú quod in Galatia Phrygiaue sit: ostédat: Galatia inqt agros Phrygiæ maiori ex parte tenet: caputq; quondam eius Gordium.

Ex eodem. xxxii.

Dastylos). Scribo Dascylos: quod & Dascylion quoq; dicit multis locis ex Stephano Strabóe mela Ptolomæo. & ífra. Brialion). Scribendú supra monui Bryliion haud ꝑcul Dascylio ut Ephorus q & Cion dici eá credidit: quæ alia est ut mox patebit.

Ex eodem. xxxii.

Prouerbium de his q obaudiunt

Hylas & chios). Scribendú Cios nó Chios ex Strabone Mela cæteris: a Cio Herculis comite: a q̃ Ciani. Prusias deinde a Prusio Zelata rege Bithynnoꝝ. diuersum ab hoc Prusa oppidum ut post dicemus. Raptum Hylæ Dionysius ꝑ hæc loca cecinit: unde ꝓuerbium de iis qui obaudiunt Hylan uocat Alii Cium non prusiada sed supra ipsam fuisse referunt ex Eustathio.

Ex eodem. xxxii.

Vnde Apamea

Apamea quæ nunc myria). Scribendum Myrlea ex Strabone cæterisq;. Stephanus: Myrlea íqt bithynniæ oppidum est quod Apamea dicitur a Myrlo Colophonioꝝ duce. Nicomedes aút Epiphanes cognomine Prusii regis filius de matris Apames nomine Apameá uocari uoluit. Quidá ab Amazone Myrlea. Proinde uerbú hac parte Colophoniorum sequentibus abiungendum erit.

Ex eodem. xxxii.

Ancyra Sinodus Ancyritana

Mangyra). Vetus lectio Ancyra: ité Apollonius Strabo Ptolomæus cæteri ab anchoris nauiú captaꝝ a Mitridate: quas Ptolomæus Aegypti rex Suppetias Gallogræcis miserat. duæ uero sút Ancyræ Plinio Straboni, Ptolomæo: altera Phrygiæ: altera galatiæ. hinc Synodus Ancyritana tá multis locis in iure pontificio citata. & ífra. Cotton & mydium): Scribo Cotieon & Mideon siue Cotiaion & Midaion: unde Cotiaenses & Midaenses ex Ptolomæo Strabóeq;. De Midæis populis: ná & sic dicuntur: supra quoq; disputatú est. Cotieon pót & Cotiæon scribi: quidam & Cosiæon ut ait Stephanus. Ex hoc oppido grámaticus Alexander fuit Asclepiadæ filius: qui de uaria historia siue materia uigintiquattuor scripsit uolumina: peritissimus ætatis suæ uir. Ex eodem. xxxii.

Tolostobagi). Eratosthenes & Strabo Tolistobogi ꝓducta penultima. Stephanus Tolistobii. Et infra. Trogine. Strabo Trogni. Sed cú paulopost legamus. Troginos). Scribendú crediderim Trogmos: atq; ita certe Ptolomæus & Stephanus appellát: qui & Trogmeni quoq; nominanť. Quod auté protinus subiungit: Prætendiť inquit Cappadocia a septentrione & solis ortu: principium est sequentis clausulæ. Ex eodem. xxxii.

Sex uerba errata

Tectogasum anquira troginorú tauinú tolostobagorú pisimus). Sex uerba sex errata. Scribe: Tectogasum: Ancyra: Trogmorú: Tauium: Tolistobogoꝝ: Pessinus: ex Strabone Ptolomæo cæteris. De Ancyra siue anquyra galatiæ paulo ante diximus. De Tauio cú alii tum uetusti codices & Stephanus: Mitridates inqt & Ariobarzanes superato Ptolomæo tria condidere oppida: Ancyrá: Taiam & Pessinuntem. Antoninus Tauiá & Tabiam quoq; appellat. Pessinus uel a códitore dicta: unde mater deú Romá translata: uel aut Ammianus inquit απο του πεσειμ figméto deæ cœlitus lapso. In Strabone Vion corrupte ꝑ Tauion scriptú est. De uerbo Tectosagum. Meminisse oportet singulari numero duobus modis efferri nomé id a græcis: Tectosax & tectosages: ut Cappadox & cappadoces: auctor Stephanus. Ex eodem. xxxii.

Adaden

Cremnéses

Attalenses alasenses comenses). Scribendú arbitror nó Alasenses sed arasenses. Strabo Pisidiæ cótributas ait quondá fuisse Adaden arasum Cremnam. Ptolomæus quoq; arasum in Pamphyliæ carbalia cóstituit: quá ut Plinius testatur attingunt galatæ. Dicat aliqs quáobrem nó tota lectio in hunc modú mutetur Adadenses Arassenses Cremnéses: Népe quoniá Attalenses quoq; Cicero iis locis in actióe cótra Rullú Tr. pl. secúda nominat. Comeses aút siue quod idé est Comanos Strabo Ptolomæus in Pisidia Comanéses quosdá uocauit: ut in galatia Dictienses ab Dicti urbe: quos Plinius fortasse.

Didyenses).ſed hoc non iudico ſed indico:ut ſit non anſa maleuolis:ſed offa ſtudioſis.

Anſa nõ ē dã da maleuolis

Ex eodem.xxxii.

Lyſtrene).ſcribo Lyſirene a Lyſira quam Ptolomæus in montanis Iſauriæ ſitã Galatiæ aſcripſit. & infra. Thebiſeni).Dictum eſt ſupius quãobrem Tarbaſeni ſcribendũ eſſe uideretur ex Strabone.Stephanus tamen locum eum in Piſidia tabas uocat:unde tabaſeni.

Ex eodem.xxxii.

Attingit galatiam & pamphiliam gabaliam & mylias qui circa barin ſunt).Lego attingit Galatia & Pamphylie Carbaliam & Milyas qui circa Barin ſunt.partĩ ex uetuſtis codicibus:partim ex Ptolomæo atq3 Plinio ſupius in Pamphylia ubi & regio Carbalia & Milyæ monſtrantur Herodoto Straboni cæteris.De Bari quoq3 Ptolomæus in Piſidica Pamphyliæ præfectura.Significat uero id nomẽ græcis domiciliorum & habitationũ frequentiam:uſurpantq3 id ſacræ interdum litteræ pro ædibus eburneis:nã & elephantes Poetæ Barros uocant.

Barri

Ex eodem.xxxii.

Orontícũ).Ptolomæus Orondicum.Cicero quoq3 contra Rullum ſecunda Orondicum appellat agrum:etiam ſi pperã quandoq3 legitur Orindicum.Plinius item ſupra oppidũ Piſidiæ Oronda.Eſt uero tanta inter.d.&.t.germanitas ut in pleriſq3 mutuo ſe impellant elidantq3:Nã & Atraphaxin uocamus herbã quæ Adraphaxis ab Hyppocrate dicebatur: & Entelechiam Ariſtoteles p Endelechia uſurpat' ita enim melius eſt q̃ putare aut Ciceronem perperam dixiſſe continuam & perẽnẽ quãdam uim:aut corruptos cõmentarios ariſtotelis fuiſſe.propterea Grammatici qui de quinq3 Dialectis græcorũ ſcripſere aiũt morem atticorũ fuiſſe litteram.d.in.t.mutãdi:exemplũq3 in attraphaxi & Entelechia eius rei dant.eſt & Luciani teſtimonium in eo libro qui δικη φωρηεντωρ inſcribitur:ibi.d.littera cõquerit̃ de.t.q Endelechia quondam dicta nunc inqt Entelechia uocetur.Erit ergo & apud Ciceronẽ & apud ariſtotelem Endelechia ſcribendũ.ſed ut cõtinuationẽ & perpetem quendã actum:nõ ut pfectionẽ proprie ſignificet.Quod enim motum Cicero dixit:nõ aliã rem intelligi uoluit q̃ actũ atq3 uim:nunq̃ deſidem aut ceſſantẽ.Nemo autẽ iniquo ferat animo:ſi parte hac ſentimus cõtra q̃ ipſi pdiderunt:Nam & nos quoq3 aliter quandoq3 opinabamur.Ita nõ tam illis q̃ nobis ipſi cõtradicimus.

Adraphaxis herba

Endelechia

Ex eodem.xxxii.

Nunc reliqua in ora a rio).Quidam legunt a Tio:tota ut dicit̃ errantes uia:quoniã Tium ſiue tios nõ in Propontide:ſed in ipſo ponto ſita eſt:nec ad initiũ Bithynniæ de quo Plinius hac parte:ſed ad finẽ & iuxta Paphlagonas.Plinius ſequẽtis libri primo capite:ab Heraclea inqt tium oppidum fluuius. Bilæus ultra quem gens eſt paphlagonum.Põponius:tios inqt oppidũ Mileſiorũ qdem colonia:ſed iam ſoli gentiſq3 paphlagonũ.Fefellit eos quod in Plinio mendoſe legebatur titium pro tium: ut euidentiſſime conſtabit loco ſuo.propterea nõ a tio ſed a Cio ſcribendũ hac parte fuerit.Cion enim urbem ſuperius hoc ipſo capite poſtremam in ora littorum fecerat:amnis inqt Cios cum oppido eiuſdem nominis.Cum igitur de Cio dictũ eſſet:deinde relicta ora mediterraneos phrygiæ & Galatiæ populos decripſiſſet:iterum ad orã ex ſua conſuetudine regreditur:Nũc inqt reliqua in ora a Cio cui Olympũ montẽ pximum demonſtrat:quod qdem & Ptolomæus & Pomponius & Strabo faciunt.

Ex eodem.xxxii.

Intus & bithinia bruſa).Vetus lectio intus in Bithynnia pruſa.Strabo quoq3 Ptolomæuſq3 pruſam urbem ſub Olympo monte collocant.Eſt & altera inquit Plinius pruſias:quæ cognomẽto mõtis Hippi diſtinguitur.A Ptolomæo pruſa non pruſias uocatur.Illud græci notãt a pruſa pruſaenſes: a pruſia de quæ Cios quõdam fuerit:ut diximus hoc capite pruſienſes appellari.& infra. Inde nicaea).Scribendum inde Nicæã.Neceſſaria caſtigatio:quoniã ſequatur deinde Nicæa: nequis duas Nicæas hoc tractu crederet.Quod aũt hic Nicæã Plinius Olbiã fuiſſe dictã refert:alii de Nicomedia non de Nicæa memorant.

Pruſa
Nicæa

Ex eodem.xxxii.

Quæ prius oluia & pruſias).Scribendum Quæ prius Olbia & pruſa ex Ptolomæo: Sed ita ut uerbũ pruſa alterũ ſit oppidũ & cum ſequẽti cæſo iungas hoc modo:pruſa item altera ſub Hippio monte ſeu fluuio ut Ptolomæus inqt.hoc enim diſcrimine a pruſa quæ ſub olympo eſt dirimitur. & infra.

Gariphanta).& paulopoſt.Chryſorboas).Scribendũ arbitror coryphanta & Chryſorrhoas: cũ ex uetuſtis codicibus:tũ ex loquendi conſuetudine uſuq3 græcorũ.alioquin & Coryphantena celebrãtur oſtrea Plinio Mutianoq3:tam & ſi & altera coryphãtis eſt in Aeolide tractu Heracleotico Straboni & Plinio.ſed & in Laconia coryphaſium locus.erat iuxta pylum auctor Thucydides libro tertio.& infra. Cruſpedites).Scribendũ craſpedites quoniam inquit oppidum id uelut in Lacinia erat:quã Græci craſpedon uocant:inter quos Theocritus.

Oſtrea Coryphãtena

Ex eodem.xxxii.

Galeadon)ſcribẽdũ chalcedõ ex Põponio Herodoto Diodoro Strabõe Ptolom.cæteris.Idẽ error & duobus locis ĩfra ubi ſcriptũ ẽ. Calchadona & calchadone.Itẽ græcoꝝ oppidũ). lege cæcoꝝ nõ græcoꝝ:qa locũ ĩqt eligere neſciſſẽt:iõ ſeqt̃:bizãtio tãto fœliciore oĩbus mõis ſede: qũ megarẽlibus

Byzantium olim Anthusa

Apollinem cõsulentibus ubi locum oppido capesserent:dictio data fuerat in Bosphoro Thracio: qua parte cum piscibus cerui compascerent. Eustathius:ut ne hoc quoq; sileam: Byzantiũ:quæ nunc Constãtinopolis dicitur tradit ab ipso Constantino Anthusam uocatum: & prius ab Antonino Bassiano Seueri cæsaris filio Antoninã:sed qdiu pater uixerit id nomẽ obtinuisse. Ex eodem.xxxii.

Claudiopolis

Bithynniotæ).stephanus ab urbe Bithynnio Bithynniatas & Bithynniẽses deduci:nõ Bithynniotas scribit. Hãc Ptolomæus Claudiopolin quoq; appellat. Certe uetus lectio hac parte nõ bithynniotæ habet.sed bithynnion:de qua & Strabo. Ex eodẽ.xxxii.

Azanitis

Portus amyci).Antiqua exẽplaria Portus azini:ut fere scribendũ suspicer azani siue azari. Strabo: In ore inqt Ponti Chalcedon & Chrysopolis & templũ Chalcedoniũ & paulo supra mare fons Azaritia quæ crocodilos paruos alit. Quia tamen Stephanus Zaretã uocari fontem eũm tradit: Azanum uero in bithynnia urbem fuisse. Propius uero est ut ide portus azani dictus sit:siue azanii. Erat & azanitis ĩ Asia palus Phrygiæ maioris Straboni & oppidũ azani Ptolomæo iuxta Cercopenos: de qbus forte Plinius capite huius libri nono & uigesimo:ubi ait:iura Synnadẽ petere Lycaonas. Apianos corpenos).quasi mẽdosa lectione pro Azanos & Cercopenos. Herodianus Aezanos ab Aezano Tãtali filio. Quidã azanios & urbẽ ipsam azanion. Sciendum uero urbem Phrygiæ azanium siue quod idem est azanos plurali numero: Ab Hermogene ut inqt Stephanus Hexagzanõ initio uocatã ex ar

Hexin & Aganos

gumento quasi Hexin & agzanõ:id est Erinaceũ atq; uulpẽ:quibus in fame ac penuria sacrificatis consecuta esset fertilitas. quod ipsum inqt & in bithynniæ azanio factum est ut pro Hexagano diceretur azanion. In Venetis quoq; annalibus reges Hexagonarũ ex hac ut arbitror origine celebrati sunt. Fuerunt & in Troade aziani ab azea oppido ut inqt Hellanicus: quos græci modo azeotas modo azeos uocabant. Dicebaf & quædã Athenis Plebecula curiæ Hippothõtidis azania. Erant & pars Arcadiæ

Azanes Gustantibus azanium uini tediũ fit

azanes siue azani. Eudoxus & fontẽ quẽdã azaniũ uocari memorat:cuius aquã gustantibus uini tediũ ueniat intantũ ut ne odor qdem eius feratur:q; in eã aquam Melãpus abiecisse creditur piamẽta illa qbus Prœti filias furẽtes lustrauerat. In Clitorio agro Vitruuius & Plinius haberi talem fontem siue lacum asserunt. In Narbonẽsi quoq; prouincia Massiliensi agro azania locus fuisse tradit Philoni. Ex eodem.xxxii.

Bosphorus Thracius

Bosphorus thracius quingentorũ passuũ). Põponius. Quinq; stadiis Europã inquit ab asia disterminat Thracius ut dictũ est Bosphorus. qđ si uerũ est. nõ quingẽtos passus:sed sexcentos.xxv. fretum id pateret. nã li.ix. ubi legitur ad angustias eas mille tantum passus esse medii interfluentis Euripi. scribẽdũ erit nõ. M. sed. d. aut. dc. Strabo quoq; interuallũ id πεντεσταδιον hoc est stadiorũ quinq; facit. Ex eodem.xxxii.

Phinopolis

Vbi spiropolis). Scribẽdũ puto aut Vbi bosporopolis a bosporo. nã & ĩ bosporo Cimmerio bosporos erat ciuitas:ut omnes fere testãtur. aut Sphyropolis ἀπὸ τῆς σφυρας q; maleoli cuiusdã & calcaris modo pcurant in Europã angustiæ: Aut Stenopolis:cũ q; oppidũ hoc in ipsis faucibus locatum erat ut ait Plinius quas Græci Στενα appellant:tum q; hostium quoq; unũ amnis Istri: qđ Spirostomon scriptũ erat: Stenostomon ex Marciani testimonio correximus. Aut certe Phinopolis ut in aduersa ei Thracia nõ in bithynnia fuisse capiamus. Etenim libro quarto in Thracia sic ait: Phinopolis iuxta quã Bosphoros. Ex eodem.xxxii.

Cania plebe zeopelos. & infra. Dalpace polidora utarceon). Vetus lectio cãdidior: Acãthos Phœbe Scopelos Delphacia Polydora Atarcæon siue Artacæon potius: hoc est Artacæorũ aut etiã Artace. ita enĩ uocari tradunt insulam Demetrius & Timosthenes: de quo & supra diximus hoc capite. Polydora quoq; unde Polydorẽses Cyzico uicina redditur a Stephano. De scopelo Ptolomæus qui Erythinõ cognominari eum tradit. Sed & Homerus κρωμνάν τ' αἰγιαλόν τε καὶ ὑψηλοὺς ἐρυθίνους qui nunc Erythini a colore n ominenf prope isulã Thynniada De phœbe Stephanus ex Diogene ut protinus reddetur. Ex eodem.xxxii.

Chrysocollæ

Demonnesos). Sunt q a dæmone dictam rati per diphthongum. æ. scribant falso Stephanus. Δημόννησος inquit circa Chalcedonem insula est a Demoneso quodam uocata: ibi metalla Cerulei & Chrysocollæ iteq; auri feruntur inueniri. Ex eodem.xxxii.

Locus apud Propertium

Ethynnias). Scribe Thynnias de qua mox dixi auctore Ptolomæo: itẽ Strabone: a quo tamẽ non Thynnias sed Thynnia uocaf: sicut & Thyneis & Thyne Stephano. Põponius Thynnias inqt insula Maryandinorũ finibus proxima urbem habet quã quia Bithynni incolunt bithynnida appellant. De hac ĩtelligere Propertiũ uoluit Domitius illo uersu: grata domus nymphis humida thynniacis: quasi Thynnis ab insula Thynniade: nõ cõtra potius Thynniadi ab thynnis impositum nomẽ esset. Sũt & qui legãt: humida Thymiasis: hoc est exhalatio. besbicos uero de qua paulo post: ea insula est quam bithynniæ aulisam uolumine secũdo retulit: ubi castigãda lectio ẽ capite.xc. Belbicũ). pro Besbico preferens: ex Diogene Cyziceno q proconesum & Phœben & Alonẽ & Physiã & Ophiusam & besbicũ & Gonimos & Liparas iis locis insulas enumerat. Ex eodẽ.xxxii.

Elea & duæ Rhodiæ assoe Crebinthos Magale). Antiqua lectio concinnior: Elea & duæ

Rhodiussæ Erebinthus Megale. De Elæa Stephanus qui ait Bithynniæ portum quendã ita dici:& insulas quoq; aliquot eodẽ ferri nomine. Rhodiussam in pelopõneso quidem legi. Arguam urbem in Ponto nõdũ legi:sed esse potuit.& utiq; moneta id uerbum græca percussum est:queadmodum Erebinthos:quæ uox Cicerẽ significat. Et Megale:quod nomẽ & alia loca retinẽt & ĩ Lycio mari ut Stephanus ait insula:q̃q̃ Ptolomæus & Plinius in eo situ nominãt Megesten. Et ĩfra. Chalcitis pythiodes). Scribẽdũ Chalcitis pityodes. Artemidorus. ad ꝓmõtoriũ inqt Heræan uocatũ sita ẽ Pityodes insula:& altera noĩe Chalcitis ære fertilis:& tertia prote dicta Chalcitis uero contra Chalcedonẽ est.

Elæa | *Erebinthos* | *Megeste* | *Chalcitis ab ære*

Castigationes Plinianæ Hermolai Barbari Aquileien.P.ex Libro Sexto.

Ex capite primo.

o Ctingentorum.xxv.M.P. Probamus qui uetustos secuti codices scribendũ existimãt. Octingẽtorum septuagintaquinq; passuum:hoc est stadiorũ septẽ:ex Herodoto Strabone Plinio. Singula enim stadia centum uigintiquinq; passus agunt.

Singula stadia cẽtũ.xxv. passus agunt

Ex eodem.i.

Flumen siris). Lego Psilis:ex Ptolomæo ac prius Strabone plures inqt amnes fluunt Psillis & calpas & Sangarius. Etenĩ Calpas & fluminis & portus nomen apud ipsum est. Ammianus tamen Sullis pro Psillis mẽdosa lectione:Per hæc inqt littora in sinus oblongos curuata Sangarius & Sullis & Bicus & Rheba fluuii funduntur in mare. Eustathius quoq; Psilon uocari scribit amnẽ eum. Stephanus cum Strabone Psillin & quandoq; Psilion unde Psiliani ac Psiillitæ. Erat & Psylla fluuius eodem fere tractu:a quo Psyllatæ:Nã & Phyllis inquit amnis est Bithynniæ : a quo Phyllii Phyllienses q; dicanť. De Rheba:cuius mentionẽ ex Ammiani uerbis fecimus:& paulo ante Plinius. Sciendũ est & Rhebãtem quoq; nominari eum:ut sit nõ modo Rheba Rhebæ sed Rhebas Rhebantis: ex Arrianno Eustathioq;.

Psilli | *Psylla* | *Rhebas ãtis.*

Ex eodem.i.

Lyco Fumini. Thucydides Celecen nõ Lycum uocari scribit amnem qui per Haracleensem agrũ meat libro quarto:ut sit Celex celecis producta media:Nisi quis utrunq; fluuium haberi parte illa sentiat. Et ĩfra. Callichorum). Valerius Flaccus Callirhoon tristes acherusidos oras Præterit & festa uulgatũ nocte lyei Callirhoon nec uana fides:hic bacchus & undis Abluit Eoo rorãtis sanguine thyrsos. Sed cũ festã noctem actam eo loco dicat:etiam Callichorum defenderim: quasi a choreis. Accedit ꝙ in Phocide locus est Panopeus appellatus:quem Callichorum ut inqt Pausanias uocauerit Homerus:ꝓpterea ꝙ Thyiades Athenis profecte:ut Liberi patris Orgia cũ Delphicis mulieribus in Parnaso monte celebrarent quotãnis medio itinere multis locis præcipue uero panopẽsi agro Thyasos choreas ducerent.

Flaccus Val. | *Callichorũ*

Ex eodem.i.

Titium ab heraclea.xxxviii.M.P.fluuius billis). Scribo Tium nõ Titium. Itẽ Bilæus nõ Billis Menippus:ab Heraclea inqt ad oppidũ Tium & flumen Bilæum stadia.ccc.lxx. Numerus quidẽ non congruit:fortasseq; nõ.xxxviii.sed.xliii.in Plinio scribendũ sit:ut mensura respondeat. Alioquin.& Põponius ut prædixi sed & Ptolomæus quoq; post Heracleã Tium medio psyllio constituit. Idem Menippus Tium ab Amastri stadiis tantũ uiginti sũmouet. Strabo Amastrin ex quattuor oppidis initio coaluisse meminit:Sesamo:Cytoro:Cromna:Tio. Ammianus:Amplæ ĩqt Ciuitates sũt & Tios & Amastris:tantum abest ut in ora propontidis locari Tium possit:ut quidã superiore nobis uolumine taxati crediderunt. Bilæum certe amnem Valerius Flaccus uidetur quibusdam Cobylũ uocasse initiũ Paphlagoniæ constituens:illo uersu:Tum fugit omne Cobyli latus & fatis tibi tiphy negatũ partheniũ: ante alios triuiæ q creditur amnis Fidus:& inopi materna gratior unda. Etiamsi nõ inopi legebatur: sed inopiæ. Cæterũ inopus amnis producta prima & media in Delo erat:ut inquit Pausanias & secundo libro Plinius. Ipse tamen in uersu illo:Cobili latus & fatis tibi tiphy negatũ:non de Bilæo amne ĩtelligo:sed Crobiali scribendum censeo ex Apolloni uersu libro tertio κρωβιαλον κρωμναν τε και υληεντα κυτωρον. Tium uero ut philoni placet a Tio dictũ Milesio sacerdote:ut Demostheni a Pataro q Tios ex argumento nominaretur:quia Iouem præcipua religione coleret. Strabo urbem hãc ut Eustathius notauit post Stephanũ:Tieũ mauult appellare:ut ꝓpterea fortasse Plinius hoc loco Tieiũ scribere uoluerit.deĩde ꝑ ĩperitiã ea uox in Titiũ facile deluxata fuerit.

Cobylum

Ex capite.ii.

Philemeniã). Scribo Pylæmeniã:a pylæmene paphlagonũ duce. Homerus παφλαγονων ηγειτο πυλαιμενεος λασιον κηρ.& infra. Scitorus). Lege Cytorus: ex Strabone Ptolomæo Plinio Pomponio. Buxifer Catulo cognomĩatus a Cytoro phrixi filio urbe posita. Seruius Macedonie mõtem cur fecerit nõ uideo. Quod aũt sequiť. A cio). Scribendũ A Tio. Nec dubitari potest : quoniã a Cio longe pluribus.p.milibus distat:ut facillime supputari potest.

Pylæmenia | *Vnde Cytorus cõtra Seruium*

Ex eodem.ii.

Chimolis stebane) Scribẽdũ Cimolis Stephane Ptolõæus auctor. Stephãis ab Hecateo diciť Maryãdĩoꝝ quõdã oppidũ. De Cimoli & Anticimoli post Carãbĩ mõtẽ Strabo. Nã & hoc aduerti debet

loca hæc alios cis carābin:alios ultra collocasse:uel ipsorum: uel quod reuerētius est credere:librario
rum negligentia. Ex eodem.ii.

Sinopecitfros aquitoro. Vetus qdem lectio Sinope a Cytoro: nō tamen omnis. Propterea siquis
ita legat ab initio: Armine nunc est colonia Sinope pteria a Cytoro & reliqua. frequentem lectionē
Pteria custodiet & auctorē præferet Herodotū: Pteria dicentem plurali numero munitissimā & ad mare si
tam urbē fuisse ꝓximā Sinopæ a crœso captam direptāq̃. De armine Ptolomæus & Pōponius. Ar
menen Xenophon producta media: Menippus & Strabo correpta. & infra. Per catoniā. Scriben
Cataonia dum ꝑcataoniā ex uetustis codicibus Strabone Ptolomæo cæteris: ita partē Cappadociæ uocātibus
ad extrema Tauri montis. Ex eodem.ii.

Gágra Gange). scribo Gágre fœminino genere singulari numero ut Alexāder: uel Gágra neutro & plu
rali ut Strabo Athenæus Eratosthenes: A capra dictū primo amissa post inuenta eo loco ubi nūc est
oppidū: ab hoc Gangreni & Gangrenses in libris pontificū cōuentus. sunt in paphlagonia & Dandre
ni ab urbe Dandara siue dandra: quæ tribus scœnis a Gágre distat: ibiq̃ iunonis Dandrenæ fanum ex
Stephano. Ex eodem.ii.

Caturia iacelum). Strabo cappadociæ uocari urbes quasdā meminit Gaziura & gazelū: a quibus
& gaziuritis & gazeluitis siue gazelotis regiones dicant̄: gaziura inqt uetus regia nunc deserta quam
flumen iris prelabitur: ubi se ab occasu flectere in aquilonē incipit. Gazelon uero siue gadelon: nam
Halys utroq̃ modo scriptū est: ꝓpe Halyn amnem statuit̄ ab ipso. Ptolomæus quoq̃ gazelona id appellat.
Nec lectio antiqua discrepat magnopere. alioqn hac patre oppidorū ordinem haud ita multū exacte
seruant auctores: ut in cimoli & Stephane monstrauimus hoc capite. Quid ꝙ alii quædā ex iis oppi
da in mediterraneo constituunt: alii opposita littoribus existimant.
Ex eodem.ii.

Carusa de amissum). scribo carissa īde amysum ex Ptolomæo q ad amnē Halyn carissam urbē lo
cat: etiāsi nō plane in ora sed īter mediterranea galatiæ queadmodū & gágra: Ipsum quoq̃ Halyn ga
latiæ paphlagoniæq̃ nō cappadociæ adiiciēs. Ex capite.iii.

Archelaidē quā præfluit hylas). Solinus Halys nō Hylas. de amne Hyla dictū in Bithynnia est. &
infra. Oppido camana). scribendū Oppida Comana. Ptolomæus: In cappadocia inqt oppidū Co
mana pontica in mediterraneo maris Galatici: & alteꝝ comana cappadocici cognomine de quo nūc
sermo est in armenia minore: uelut Straboni placet in cappadocia maiore. Vetus quoq̃ lectio habet
Cannana Comana nō Camana. Nec ignoro Chamanenen siue chamanēsem in Cappadocia præfecturā uoca
ri Plinio Straboni Ptolomæo. sed ꝑ ch. non ꝑ c. ut Comana a Comis dicta quas Orestes & iphigenia
luctu ibi posito totonderant. Differt cappadociū a pōtico: ꝙ illud amnis Sarus. pōticū amnis iris præ
terit Straboni Ptolomæoq̃. Nō enī. Salius). in Plinio: sed Sarus legēdū διά μερουμ τησ πολεωσ
ταυτησ ο σαροσ ρει. de Comanis & Antoninus. Ex eodem.iii.

In regione hac cazacena). scribēdū in regione Gazacena: & præcedētibus iungendū. Deinde seq
tur: In colopena uero Sebastiam. De gazacena Strabo ab urbe cui nomen gazaca. De colopena item
Strabo: q culupenā tamē uocat. Ex eodem.iii.

Tiaram castaliam). Lego Tyana ex uetustis codicibus: itē Castabala: utrunq̃ Ptolomæus: utrunq̃
Tyana Strabo: post Tyana inqt nō procul Castabala sunt & Cybistra. Fuerūt & in Phœnice Castabala. Ste
phanus: perasiam inqt prius uocabāt quæ nunc castabala. & in Cilicia dicuntnr esse Castabala Ptolo
Apollonius Magus mæo ac Stephano. Tyana uero & Thoana quondam appellata sunt ut Arrianus inquit. Ab hac urbe
Tyanēses: unde Magus Appollonius. Tyanitæ uero ut ait Stephanus ī ægypto ab oppido cognomīe
Idē auctor tamē castaliā quoq̃ urbem in Cilicia reddi scribit: a Theagene cuius oppidani Castaliotæ
nominentur. Ex eodem.iii.

Magnopolin zelā). Strabo Megalopolin nō Magnopolin: Eā uero quā Plinius Pōpeiopolin supe
riore statī cap. uocauit: ipse mō Magnopolin: mō Pōpeiopolin appellat. Fuit in cappadocia & Mega
lopolitis regio quā ueteres phamizonitin dicebāt. in hæc nō castigandi Pliniū aut Strabonē: sed mo
nendi & uelicandi lectoris gratia diuertimus. Ex eodem.iii.

Error spissus & multiplex Sub mōte atarga onyzaca quæ themiscyra nūc cæsarea). Error spissus & multiplex. Lego sub mō
te Argæo Mazaca que nunc Cæsarea: Nā uerbum Themiscyra uetus lectio non habet: nisi quis ī eo
uerbo matrē urbium significari uelit: sicut in Temerinda pro Mæoti lacu matrem maris. Solinus ma
zaca sub Argæo sitam Cappadoces matrē urbium uocant. Claudianus: Cappadocum uolucrūq̃ pa
rens Argæus equorū. Ammianus: apud cæsaream inqt cappadociæ mazaca ante nominatam sub ar
gæi montis pedibus sitam. Vitruuius: in cappadocia inquit itinere quod est inter mazaca & Tyana.
Marcianus. Mazaca īquit quam dicunt urbium matrem cui Argæus mons īminet. Eusebius in chro
nicis Mazaca Tiberius Archelao pulso & Cappadocia in prouinciæ formam redacta nomina
Argæus uit Cæsaream. Ptolomæus: Ad montem inquit Argæum Mazaca quæ nunc Cæsarea. Strabo. ma
zaca inquit populorum Metropolis Eusebia quondam uocata: sed ad Argæum montem ut a Tya

nis diſtingueretur:quam item Euſebiam ad Taurum monté appellabát. A Mazacis Mazaceni: & ut Stephanus teſtatur etiam Mazaces. Suetonius in Nerone: Turba inquit Mazacum.

Mazaces
Locus í Suetonius

Ex eodem.iii.

Gauphauritis). Vetus lectio Gaſſaritis.ſcribédũ puto Garſauritis ex Strabone ab oppido Cappadociæ Garſaura quod in mõtibus inqt Lycaoniæ ſitũ quondá metropolis caputqꝫ regiõis fuit & ĩfra. Flumen ſcadiſia). Lego Flumen Chadiſia ex Menippo q & uicũ ita uocat: A Lycaſto inqt ad uicũ & amné Chadiſiũ ſtadia centũ qnquaginta:inde ad Irin.amné centũ. Hecateus: Themiſcyra inqt planicies eſt a Chadiſia uſqꝫ Thermodonté.

Iris amnis

Ex eodem.iii.

Iela). Scribendum Ziela ex uetuſtis codicibus & Stephano ut differat a zela ſuperiore: quá in Armenia qdá minore ſtatuunt cognominatam ſacea neutro genere Straboni. Erat & in ponto zela: ná ziela triſyllabum eſt:quam Nicomedis filius zielas nomine condiderit.

Ex eodem.iii.

Phanoriam). Vetus lectio Pharnaciá:de qua ſequenti capite.alioquin Pharnaroea quoqꝫ haud ꝓcul pharnacia eſt. Strabo:pharnaciæ inquit iuncta eſt ſidene ac Themiſcyra.iis autem ſuperiacet phanaroea dicta:unde non Thermodon ſed Iris inqt amnis oritur. Fluuius inquit Thermodon per Themiſcyræ campeſtria delabitur:itéqꝫ alter uocatus Iris e phanaroea ueniés. In Ptolomæo p h anagoria mendoſe legitur hac parte pro phanaroea. Et enim phanagoria poſt reddenda eſt.

Thermodõ
Phanaroea

Ex eodem.iii.

Amazonicus themyſcira). Legédũ reor phamizoniũ Themiſcyra. Eſt autem phamizonium ſiue phamizon in regione Amaſia:Neapolis poſt uocatum:ut inquit Strabo:& inde phamizonitis regio. Stephanus quoqꝫ idem confirmat:tametſi apud ſtrabonem quandoqꝫ litteris cõmutatis phazimoné pro phamizonem legamus.

Phamizoniũ poſtea Neapolis

Ex eodem.iii.

Amaſia comara. Nec Ptholomæus nec ſtrabo mentioné habent: ná de Amaſia ſuperius. Ameriá certe ac Comana cognomento põtica inuenio Cappadociæ urbes fuiſſe:haud remotas ſtraboni. Comana enim ut prædixi fuere gemina Cappadocium & ponticũ.de Cappadocico iá dictum:nunc uero de pontico. Nec damno Amaſia:etiamſi mediterraneæ modo urbes ſunt quæ quõdam ut alia pleraqꝫ in ipſo littore collocatæ fuerint.

Ex capite.iiii.

Nunc matiũ gentes cenarum). Lego Nunc Manteũ Genetarum:ut ſit ſenſus a capite ſuperiore pédens:fuiſſe quondam in ora Themiſcyræ regionis Amaſiam & Comana: nunc earum loco Manteũ eſſe populorũ qui Genetæ nominantur. De Manteo præcedente libro dictum. Genetæ uero iis locis cũ a Valerio Flacco tũ ab Appollonio poeta celebrantur:Genetæũ promontorium dicente. Erat ibi & Genetes portus & fluuius auctore Sophocle. Dicebantur & Genetes ut ſit genes genetis ſingulari numero auctor ſtephanus Meminit & Euſtathius & poeta Dionyſius & ſtrabo: In ora inqt Genetes & Cotyoros:deinde Iſchopolis & Ceraſus.

Themiſcyræ regio
Gentæum ꝓmõtorium
Iſcopolis
Cotyorus

Ex eodem.iiii.

Oppidum cotylorũ). Scribo Cotyorum ſiue Cotyara ſiue Cotyoros ex ſtephano Euſtachioqꝫ: ut huc more ſuo Valerius Flaccus alluſerit illo uerſu:Quos aduena phryxi ꝓgenuit:pariterqꝫ leui cotyorus in haſta.ubi tamé Eutiſorus corrupte ſcribebaẽ. Xenophon Cotyriotas ſiue cotyoritas cũ Ceraſuntiis Trapezuntiiſqꝫ tributũ ſolitos pédere Sinopéſibus refert:ut in Ptolomæo ac Strabõe Cytæorum aut Cytorũ hoc tractu perperam legi putem:pro Cotyoro.& infra. Tybareni). Scribe Tibareni.p.i.qui & Tibarani recte dici poſſunt ex Ephoro Strabõe Pomponio:ſummũ bonũ in iocis atqꝫ riſu collocare crediti.

In iocis atqꝫ riſu ſũmũ bonũ Tibarani ponũt
Moſſynoeci

Ex eodem.iiii.

Maſini). Legédũ Moſſyni aut certe Moſſynoeci ex Xenophõte Halicarnaſſæo Dionyſio Strabõe ad Scydiſſam mõté:ita dicti:quoniá in turriculis uiuát:quas Græci Moſynos & Moſynas appellát ex poeta Dionyſio ac Strabone. Stephanus Tibarenis inqt ꝓximi ſunt Moſſynoeci & Calybes. Ammianus:Poſt Calybas inqt ſũt Byzares & Sapyres & Tibareni & Moſſynoeci & Macrones & Philyres. Valerius:Moſſynoeci & uos ſtabulis Macrões ab altis Byzareſqꝫ uagi Philyræqꝫ a noíe dicta Littora quæ cornu pepulit Saturnus equino. Põponius: Vltra Carambĩ Moſſyni turres ligneas ſubeũt notis corpus oé pſignát. Hecatæus: Tibarenis iungunẽ ad orienté ſolé Moſſynoeci quorũ urbs Chœrades plurali dictæ numero:unde Chœradéſes. Fuerũt & Iapygũ ĩſulæ Chœrades Thucydidi lib.vii. & ad Alexádriá portũ intrátibus cõtra Pharũ aliæ Straboni.

Ex eodé.iiii.

Ceraſus. Quidá ut aliqd uidiſſe iudicenẽ:aiũt ĩ ſuis libris Cæſarus ſcriptũ eſſe ꝑperá: atqꝫ ita caſtigátes inuẽtione ſua gloriauẽ:cũ tamé Ceraſus & Veneta & Romana præferat ĩpreſſio. Adeon? parũ ſcatebat monſtris feriſqꝫ ſilua:ut qđ uenatores inepti ſolent: coemptá & peregriná capturá ĩportare opus eẽt? At ſalté laboris & operæ ſuæ preciũ feciſſent monuiſſentqꝫ Ceraſus nõ Ceraſi paterno caſu ſed Ceraſuntis ꝓferri ex Strabone Stephano Xenophonte. Põponius: Raræ inquit urbes Ceraſunta & Trapezus maxime illuſtres. Ita niſi uitiũ in exéplaribus eſt:quod uereor:nõ modo Ceraſus ceraſuntis ſed ceraſunta quoqꝫ dicereẽ:aut ceraſuntia ſane hoc eſt urbs.

Ceraſus
Ceraſuntis

Ex eodé.iiii

Bechyres buxeri). Legédũ Bechires ꝓducta media & Buzeri ſiue Byzeri: quos Græci Byzeres &

Byzares

Byzares uocant. Dionysius Βυζαρεστε πρωτα και αγχοθι φυλάβε χειρωμ. Valerius Flaccus: Byzaresq; uagi. Meminit & Strabo. Pōponius quoq; Buzeros ut Plinius appellat. Mores populis inconditi ab auctoribus reddunt ut inde Byzaros dici uulgo puté imaginosos & qui a cōsuetudine cæterorum uiuendi recesserunt. Ab his & portus quidam appellabatur in ponto Byzaricus.

Ex eodem.iiii.

Sidene Scytheni

Sydoni). Scribendū uidetur Sideni: cū ex amnis nomine qué Sidenū statim uocat ipse: cū ex Strabone: Post Themiscyra inqt ησιΔηρη hoc est Sidene cāpus fertilis ac beatus ubi Cabaca oppidū & Side: a qua nomen inqt regioni datū. Potest & Scytheni ex Xenophonte in Ascensu qui ꝓximos ait Scythenos eē Macronibus. Idé & Stephanus. In Ptolomæo tamen Sidone legitur. & infra. Balemonium). Scribe Polemoniū ex Ptolomæo Stephano Eustathio. Id & urbis & stagni uocabulū est unde sinus quoq; Polemoniacus dicatur.

Ex eodem.iiii.

Flumine iasonium

Flumen Iasoniū). Scribo Flumen iasonium ex Strabone Ptolomæo cæteris: qui tamen promōtorii nomen fecere non fluminis. & infra. Philocaliā). In Ptolomæo non longe Pharnacia & Trapezunte Cocalia non Philocalia ponuntur: Aurem uello: non uulnero: amplio non decerno. Cæterum monere liceat hac parte lectoré: multa in hoc situ Plinium aliter reddidisse q̄ cæteros. Ptolomæo post Polemoniū Cerasus fuit. Plinio post Cerasunta Polemoniū. In Cotyoro quoq; & iasonio eadé uarietas. Cotyoron Plinius ante collocat. Ptolomæus & Strabo contra. Flumen quoq; Melas in pontum emittit Plinio: quem & Valerius Flaccus significat. Cytorus Phontis & Argus Aeolide fraterq; Melas. Illi mediterraneū ex Argæo monte Mazaca idest Cæsareā alluentem centū fere .M.p. ab ora Pōti faciunt: nisi quis alterū ei cognominé existimet. In quo uitandus est illorum error qui uerteruut in Ptolomæo Magnum: quasi Megas diceretur non Melas amnis ille.

Flumine Melas in pontū emittitur

Vitandus est illoꝝ error q uerterunt in Ptolomæo Magnum q̄si Megas diceret non Melas

Ex eodem.iiii.

Gens annorum enicorum). Vetus lectio Gens Annorum Heniochorum. Ipse Gens Sannorū Heniochorum. Multa enim sunt Heniochorū discrimina cognomentis separantibus: ut capitis huius fine dicitur. De Sannis Strabo & Appollonius: quos cū Macronibus eosdem putant ambo. Eustathius: Sanni sunt qui nunc Tzani olim Macrones. idé Stephanus. idem cæteri. Cōfert & quæ octauo capite libri huius leguntur: Macrones inquit ad flumen Absarum. quæ uerba cum his quæ hic habent mire consentiunt. Gens inquit Sannorum Heniochorum flumen Absarum cum castello cognomine.

Ex eodem.iiii.

Scylaceum

Tyrida ceum cygnum. Scribo Tyritacen Cygnum. De Tyritace Stephanus. De Cygno & origine uocabuli Pomponius. Potest & Tyritacæū ut oppidū subaudias: siue ut Valerius Flaccus Tyritacæon pro tyritace: illo uersu Spumosumq; legunt fracta scylacæon ab unda: pro scylace: ut alibi notauimus.

Ex eodem.iiii.

Surius Colchidis flu.

Phasis nauigat nauigiis q̄libet magnis

Absaro

Syrium. (Ptolomæus & codices uetusti Suriū. Plinius secūdo libro: Deiectū inqt lignū lapideo cortice obducitur in Surio Colchidis flumine. & infra. A sarro). Quidā A Surio. Ptolomæus tamen Saraca ꝓpinquā urbé Surio ad Phasidis ripas cōstituit. Strabo Sarapanos munito quodā loco in Colchide uocauit: Phasis inqt nauigat ad Sarapanos usq;: ubi per q̄ angustus est ac cētū & uiginti pōtibus meabilis. Plinius pauloante: Nauigatur inqt Phasis q̄libet magnis nauigiis. xxxviii. M. d. p. inde minoribus lōgo spatio pontibus centū uiginti peruius: ut Suriū qdé sit locus usq; ad qué magnarū nauiū ut inqt capax est Phasis sarrapani uero siue sarrum ubi angustus & tortuosus numeroso ponte iungitur. Ipse tamé locū hunc fortasse rectius ita lego. Abest Absaro. lxxv. M. ut sit nomen amnis Absarus: de quo supra dictum est hoc ipso capite. qué Ptolomæus quoq; Absorū uocat. & certe codices antiq sunt in qbus scriptū est nō sarro sed Absaro.

Ex eodem.iiii.

Suani Phtirophagi a sordibus & squalore

Phthirophagi dicti. & alisanni). Vetus lectio & alias sanni. Forteq; nō sanni de quibus dictū supra: sed suani cū ꝙ statim sequitur Flumen Cobum e Caucaso per suanos fluens: tū ꝙ strabo Phthirophagis inquit a sordibus & squalore dictis uicini sunt suanes nihilo beatiores illis. Meminit & stephanus: etiam si apud strabonem Thoanes & poanes quandoq; pro soanes mendose scriptū est. Quod autem supra legitur. Flumen garien gens saltiæ in antiquis). & reliqua. Vetusti codices Flumen Charien gens salae antiquis Phthirophagi dicti. Ptolomæus iisdé locis Flumen inquit Chariustos gens zalae.

Ex eodem.iiii.

chrysorrhoe unde datus ē Locus fabulæ de uellere aureo apud Colchos

Regio agritite amnis sigania). Ptolomæus: Regio Ecrectice in qua urbem siganeū ex amnis puto nomine. strabo tamen Agras populos: sed ad Mæotin lacum non in Ponto. Et ĩfra. Chrysorboas gens absyle) scribo Chrysorrhoas ꝙ in iis locis ut inquit strabo auriferi torrentes sunt: unde fabulis occasio de uellere apud Colchos aureo. Item Gens Absilæ per. i. nō per. y. Rhianus in Periplo: Apsilæ inquit zalis proximi. De zalis pauloāte quid sentirem dixi. & infra. Sanigarum. Item Penius. (Lego sannigarum ex stephano: Item pityus nō penius ex strabone Pityuntas duos prodente maioré minoréq;: ut maior absit a Dioscuriade tercentis & sexaginta stadiis. Alio loco idé strabo: Littoralis inquit ora terminatur ad Pityuntem & Dioscurida. Ptolomæus pityunta urbem in ora Ponti post Tra

pezunta collocat diuersum a nostro:qui ultra Phassin est Plinio.

Ex capite .v.

Melacleni).Scribendum Melancleni ex Hecatæo Ptolomæo stephano Pomponio:Melanclænis Achæi
inqt atra uestis & ex ea nomen απο τησ μελαίνησ χλαινησ . & infra. Anchei.scribendum Achæi Pityus
ex strabone Dionysio poeta Ptolomæo cæteris. & infra. Phytis oppidum).Forte aut Pityus scri/
bendum est:duo.n. Pityuntes in Cholchide ut straboni placet : Aut Phontys ex flacco cytorus phon
tis & argus Aeolidæ fraterq͞ melas.& infra. Postq̃ saromatæ).Scribendum ex uetustis codicibus:
Post quem sauromate:aut post quæ hoc est post iuga Caucasi.

Ex eodem .v.

Iuxta cercetas Flumen icarusa cum oppido hiero & flumine).Vetus lectio:non icarusa cũ oppido
sed Troicarus acesum oppidum:aut Troicarus Achæi cũ oppido Hiero & flumĩe.Ptolomæus ĩ sinu
Cercetico flumẽ inquit Psycheus Achæa oppidum:in quo ut testatus sum uariat traditio aliis præpo
stere :aliis cancellatim eodẽ situ loca statuentibus.& infra. Tentoretæ) .scribendũ tenent Toretæ
Appolonius Toretæ natio inquit sunt Pontica Ptolomæus:In sinu hoc Toreticum ꝓmontorium ap
pellat.Pomponius:Oram inquit a Bosphoro ad Tanaim incolũt Toretæ Arrichi & aliæ gentes.Stra Toretæ
bo Toreatas.Dionysius cum Plinio & Pomponio κερκετιοι τορεται τε και αλκηεντεσ αχαιοι:ut mi
rer Eustathium τορετασ hoc est ορετασ legisse.ait enim:Oretæ inquit sine littera.s.scribuntur:nam
cum ipsa Orestæ Molossica gens est.

Ex capite.vi.

Moetin.& ĩfra paulo Hermonasa.Dein cepte).Lego Mæotin hermõassa Cepœ.ut si plurali nũe
ro genere uirili sicut Solœ.Seruat hoc uetus adhuc lectio & Mela Põponius.Strabo Cepos singulari Solœ plurali
numero ητε φαναγορεια και ερμωνασσα και κηποσ και το απατουρον.& infra. Cimmerium numero
quod ante cerberion).Strabo:Cimmerium quod ante Cimbricum.Verbum autẽ supius. Eonẽ).
Scribendum arbitror Eionem ut sit græce ηιων quod proprie gracilitatẽ & littoris quasi tæniã signi
ficat quale Venetoꝝ est ut ait Liuius:Nam Thucydides & Herodotus ita locum nomĩant supra stry
monem fluuium in Thracia unde. ηιωνεισ hoc est Eionenses.Fuit & in Macedoniæ pieria hoc noĩe
a qua Eionitæ ut ait Stephanus.

Ex capite.vii.

Hali serni serrei sciziæ gypsi).Ptolomæus in asiiæ sarmatia Vali serbi arrechi zingi Psesii.Nec le
ctio ãtiqua plãe dissonat:in qua serui nõ serni & reliqua ferre ut correximus legunť De Valis sed per
duplex.l.& infra Plinius.In Ptolomæo est quando auali scriptum sit hoc loco.quibus propinqui sunt
Vlæ.scio & Halos quarto libro nomĩatos:Bastarnisq͞ iunctos:qui Valerio Flacco Strabonicq͞ dicti ui
deanť Corali.Fuerũt & ꝓpĩqui Agathyrsis sali Ptolo.quos sidonius apollinaris ut arbitror significat
illo uersu sauromates clipeo salius pedefalce gelonus:De arechis Strabo:Toreate ĩquit & agræ & are
chii . Pomponius quoq͞ arrichos ad Mæotin a Bosphoro Cĩmerio flectentibus post toretas siue qđ
idem est toreatas locauit.ammianus:ĩter hos inquit immani diritate terribiles arrechi & zingi & na
pei Dionysius poeta Sindos accubare sarmatis tradit:quos & zingos credi a quibusdã Eustathius re/ Sindi
fert.Sed de Sindis quarto libro fusius.De psesiis & Stephanus & apollodorus post toretas:psessos ta
men non psesios appellans.

Ex eodem.vii.

Sarmate medorum soboles).Legendum iaxamatæ Ptolomæus auctor.item Mela Hostio ĩqt flu Ixamate
minis proximi iaxamatæ.Stephanus.populus inquit circa Mæotin iaxamate quos Ephorus appellat
Sauromatas.Proinde subiungit statim Plinius in multa inquit genera diuisi primo Sauromatæ & reli Sauromatæ
qua.ĩ uita cæsarum Vopiscus Examatas pro iaxamatas uocauit:librariorum ea culpa:sicut utiq͞ ĩ Va/ Menda apud
lerio Flacco:Mellis honos torinos ditat sua mulctra satarchas:Examates uenatus alit. scribendum ia/ Valerium
xamatas:Est & in eo uitium quibusdam codicibus ꝙ Laxamatas pro iaxamatas scripsere:nam littera Flaccum
i.& uocalis esse potest & consonans ut in uerbo iazyges:de quibus libro quarto ãmianus:circa hæc ĩ
quit stagna gentes sermonũ institutorũq͞ uarietate dispares iaxamatæ Meotæ & cũ Gelonis agathyr
si Porro sarmatæ græcis iidem qui & sauromatæ:Nam & syrmatæ uocantur Eudoxo.

Ex eodem . vii.

Gynei gratumenæ amazonũ connubia).Pomponius Gyneoctatumenœ regna amazonũ. Etenĩ
uicini quidam amazonibus fuere populi bello ab ipsis uicti.unde nomen Gyneocratumenis:quoniã
uictricibus obsequantur ad procreandam sobolẽ ut inquit Strabo:qui tamen eos modo Gelas modo
geloscytas uocat.Herodotus quoq͞:Dionysius apher:& Eustathius sauromatas cõnubio amazonum
insignies quæ ob id sauromatides dicãtur & quẽadmodum a Termodonte fluuio profectæ in scythiã
fuerint celebrant.stephanus tamen eas a quibusdam uocari sauromatidas siue sauropatidas scribit:ꝙ
lacertis uescantur Amazones.

Ex eodem .vii

Chottobocci).Marcellinus Halani inqt & Costoboccæ sed ĩ Europa.Capitolinus Halanos & co
stoboccos in parte Daciæ.Ptolomæus quoq͞ nõ aliter q̃ Costoboccos nomĩat supra iazygas atq͞ Da

ras.Pausanias eos ætate sua hoc est Hadriani Antoniniue tẽporibus in Græciã penetrasse cõmemo-
rat.Nihil mirum si a Plinio redduntur in Asia:uagæ gentes & nulla unq̃ certa sede stabiles: Nam & ia
ziges alii ad Mæotim sunt:alii Dacis iuncti metanastæ quasi migratores appellari.& ĩfra. Choate).
Ex eodem.vii.
Choatræ — Valerius Choatræ:cẽtoras:& diros magico terrore Choatras.
Cyze tindari).Strabo:zyzœ Dandari siue Dandrii:ut Hecatæus inter caucaseas Mæoticasq; gen-
tes:quos Ammianus Dandaras.zygœ uero circa Bosphorũ cimmerium a Strabone collocant̃ atque
Stephano : quorum fuisse uideat̃ colonia zygopolis iuxta trapezuntem.Habet & lectio uetus zygæ.

Ex eodem.vii.

Turcæ — Tussagetæ thurace).Antiqua lectio thussagetæ turcæ.Põponius:Thussagetæ ĩquit turcæq; uastas
solitudines occupant aliũ turq; uenãdo·Hinc orti iudicant̃ qui ætatæ nostra latissime imperitãt Tur
ci uulgo dicti:ignauia quidẽ nostra magni:sed post macedonas & Romanos sine dubio potẽtissimi.
Eustathius aliam originem eorũ cõmemorat:Post Scytas inquit eos qui mari Cronio uicini caspium
accollunt Vnni sunt:quos Simocatus historiaꝝ cõditor a persis uocari Turcos existimat:ad orientẽ
uernum spectãtes.Thunnos Plinius eos uocat capite huius libri septimodecimo ut dicemus.Afferre
possumus & alia de turcis.sed cõsulto missa facimus.Thussagetas siue quod idem est Thyrsagetas mõ
Ex eodem.vii.
strauimus libro quarto.
Arymphæi qui ad harriseos pertinent montes).Vetus lectio:Ad rhiphæos nõ ad Harrisseos.Pom
põius.Vltra Arymphæos ĩqt Rhyphæus mons surgit.Ammianus:Vbi montes inquit Rhyphæi de
ficiunt Arymphæi habitant:iusti homines & morum placiditate cogniti.

Ex eodem.vii

Cares Deinde cluzomeni & macões).Vetus lectio Cares deinde clazomenii & Mæones.Strabo:
in Mæotis inquit stagni tractu speculæ quædã clazomeniorũ dicuntur.Porro clazomenios in Mæo
nia sitos esse nouimus.Mæotæ quoq; a mæonibus uidẽt̃ appellari potuisse.itẽ. Napras).Fotie scri
bendũ Napeas uel Napitas.Ammianus:arrichi zingi Napæi.Stephanus:in Scythiã inqt Napitæ sunt
quorum caput uicus Napis qui & Napatæ nominantur.Plinius capite.xvii.interisse ĩquit dicunt̃ Na
pæi & appellæi.Sunt & napatæi sed in Aethiopia ut dicemus.Erant & ĩ Lesbo insula Napæi & Apol-
Appollo Napæus — lo Napæus ab urbe Napa:ex Hellanico. Ex eodem.vii
Nautagas).Vetus lectio Antacas:a quibus Antacites amnis Asiæ latere ad Tyramben oppidũ &
ab eo pisces Antacæi:salsamentũ Athenæo cæterisq; nobile:nam & in hodiernum quoq; diẽ a Mæo
ti lacu præstantissimi quotannis inuehuntur.Amnem hunc in Ptolomæo corrupte Atticitũ pro An-
tacite legimus.Importantur Antacæi & ex Borysthene ut inqt Herodotus.Sunt & pisces dicti Mæo
tides a Mæoti unde capiuntur ut ait Stephanus.

Ex eodem.vii.

Phycers).Pomponius Phyceros Mæoticam gentem facit.Plinius libro huius operis extremo Phy
caros inter caucasi accolas memorat.& infra Imaduchos). Pomponius Modacas.Collatio hæc sit
non castigatio:ut infra. Mandareos Hecatæus Gandaræos quorũ urbs Caspapyros.& supra flu-
men. Ophagæ).unde Ophandes:paulo post scriptum est Ocharum:ita fit ut in alterutro sit uitiũ
habentur hic &. Areetæ).Sed uetus lectio Auchetæ:quod & uero propius:ex Plinio ĩ Europa li-
bro quarto & aliis frequentibus.

Ex capite.viii.

Cyrestricã regionem).Scribendum Cyresticam:ut superiore libro diximus ubi de Syria Cœle ser
Cyrrestis idem est quæ & Minerua — mo est:ex Strabone Polibio Ptolomæo.Nomẽ dedit Cyrrus oppidũ ubi Cyrrestis dea colebat̃:quã
interpretantur Mineruam. Ex capite.ix.
Araxis eodem monte euphrates quo).Scribẽdũ Araxis eodem monte quo Euphrates ex Strabõe
Ptolomæoq; ut dictum est:qui montem eum Abon siue abam uocant:Plinius agam:& ĩfra. Cæsa-
rea zanicopolis).Ptolomæus Casara Aza Nicopolis.est enim aza urbs ad Scordiscum montẽ:cuius
mentionem Antoninus quoq; facit hoc ipso tractu De Casara uetusti quoq; codices.& infra. In ar-
menia maiore arsamote).Ptolomæus arsamosata.& infra. Proximum tigri argathiocerta).Strabo
Carcathiocerta inquit Sophenæ regia Ptolomæus artagigarta prope Tigrim amnẽ diuersam an ean
dem:extimandum. Ex eodem.ix.
A dascusa).Ptolomæus Dascuta:Sed Antoninus & Plinius supiore libro in Eufratis mẽtione Da
scusa.Redditur & Dagusa Ptolomæo:sed alia:& in propinquo & regionis Melitenæ locus & infra.
Quod interest spaciis eprehenitenent).Legendũ puto.Quod interest spacii Sopheni tenẽt.Stra
bo:antitaurus inquit mons Sophenem complectitur in conualibus inter ipsum & Taurum montẽ ia
centibus.Porro Taurus cui hac parte obuersus est antitaurus cognominatur ab eodẽ Strabone Ma-
sius:Sophene inquit inter antitaurum Masiumq; montes posita est.Quos autem hic Ceraunios mõ
Caspius — tes Plinius appellat:quibus armenia ab oriente clauditur:Ptolomæus Caspium & Niphatem inter-
pretatur. Ex eodem .ix.

Adiabenen tigris & montium ſinus munii cingunt). Vetus lectio in totũ diuerſa eſt: Adiabenen ti-
gris & montes in.vii.M. paſſus cingunt. Vtcunqꝫ uerbum Munii quid ſignificet nõ cõſtat. quãobrem
aut ita lege: Adiabenen Tigris & montiũ ſinus multi cingunt: aut da melius. Scio Maſiũ mõtẽ de quo
ſtatim ante diximus Straboni aliquãdo Niphatẽ uocatũ. Niphates uero atqꝫ Tigris Ptolomæo Adia
benen cingunt. & infra. Caucaſi his montibus cingitur). Vetuſti codices apertius: Caucaſiis monti
bus cingitur.

Ex capite .x.

Amne oeazane). Vetus lectio Acazane. Legi poteſt alazone aut aragone: ita enim Strabo nomĩat
in iis locis amnes: Cyrus inquit fluuius in dictam planiciem emiſſus rapit ſecum Aragonem ex mõte Cyrus flu.
Caucaſo fluentẽ. & alibi: Cyrus inquit plures amnes recipit inter quos Alazoniũ. & alibi: Ex Hiberis
inquit ad alabanos itur per Cambyſenem aſperam regionẽ & aquis carentem ad alizoniũ uſqꝫ flumẽ
& infra. Cabalaca) Ptolomæus Chabala.

Ex eodem.x.

Pharmaſus). Lego Harmaſtis ex Plinio ſequenti capite. Ptolomæus Harmactice. Strabo harmoſice
& infra. Phucaſani). Vetus lectio Sucaſani: Sed ipſe Sacaſſani. Strabo ſacaſſani albanis inquit iun-
guntur hi & in pontũ uſqꝫ penetrauerunt: aliquando ſacæ dicti: & armeniæ partẽ maxime opimã: cui
& nomen dederunt: potiti ſunt eodem auctore.

Ex eodem.x.

Macherones ad abſarum). Lego Macrones ad abſarum. Plinius ſupra hoc libro Sãnorum Henio
chorum flumen abſarum: ſiue ut Ptolomæus abſorum. Sunt aũt ſanni ut Strabo inquit iidem qui Ma
crones: ſed de hoc plura ſuperius. & infra. Lupenioꝝ). Forte Lubienorum ab oppido Hiberiæ qđ
Ptolomæus Lubion appellat.

Ex capite .xi

Per montes gurduuos ualli). Legẽdum gordyæos ut Strabo: ſiue Gordios ut Ptolomæus: aut Gor
duos. y. græca in. u. uerſa: qđ latinis ut ait Cicero per q̃ familiare eſt: qui & Phruges ꝓ phryges dictos y. in. u. uerti
ueteribus teſtaẽ. Quintilianus etiã Bruges: quoniã & græci Βρυγασ ut alibi monuimus. Nomẽ Gor latinis ꝑ quã
dys Triptolemi filius dedit: ex agro ad quærendã io illuc ꝓfectus. De Vallis quoqꝫ ſupra inter Mæoti familiare eſt
cas gentes. nec mirum: etenim parum conſtant ſententiæ in ſitu Vagaꝝ gentiũ aliis ad Mæotim aliis
circa quidem eum locum ſed ꝓcul ab ora collocantibus. Proinde Plinius ea ꝑte. Sunt qui circa Mæo-
tim inqt ad Ceraunios montes altiores has tradant gẽtes. quos & Ptolomæus ſequitur Vallos & Ser
bos ibi ſtatuens. Sed ultra Ceraunios a Plinio Gordyæos hic uocatos. Etenĩ Ceraunii aliter ab aliis ca Ceraunii
pi ſolent. Plinius in Armenia maiore pro illis accipit qui caſpius & Niphates a Ptolomæo nomĩanẽ
quibus uidelicet ab ortu ſolis finitur armenia. Huius rei cauſa eſt ꝙ Taurus mons ſimul atqꝫ frãgi cœ
pit & innumeras obire gẽtes. Ceraunius in uniuerſum uocatur: etiamſi nominibus populorũ ꝑ quos
meant Laciniæ: diſtinguitur.

Ex capite.xii.

Planiteæ) Scribendũ Planete: hoc eſt errantes: ita. n. quãobrem credatur Plinius libro quarto do-
cuit: ubi de ipſis quaſi europæ contributis loquitur. & infra. Apollonia tynnimas). Vetus lectio nũc
aut certe Thynias: qa Bithynniæ prætenta ſit: de qua uel huic cognomĩe ſupioris libri fine diſſeruĩus.
uel quia Thynias Apolloniataꝝ fuit in Cõtinenti Thraciæ locus cõtra Cyaneas Straboni Ptolomæo
Plinio Eſt. & Apollonia inter inſulas Thraciæ cis Iſtrum amnẽ ad Salmideſſum Plinio & cæteris loca Apollonia
ta propter quod ſubiuncta ſunt illa uerba: ut diſtingueretur inquit ab ea quæ eſt in Europa. & infra.
Contra pharnaceam chalceritis: quã græci ariam). Legunt quidã Chalcitis: Sed ſupra Plinius & ar
temidorus ac Menippus Chalcitin nõ cõtra Pharnaciam ſed ad Chalcedõem: proptereaqꝫ diuerſam
fecere. De aria Pomponius: Non lõge inquit ab Achillea accolitur Aria quæ Marti ſacrata ut fabulis
traditur tulit aues cũ ſumma clade aduenientiũ pẽnas quaſi tela iaculatas. Symnus: in põto inquit uer
ſus Cholcos Martis eſt inſula. i. αρεωσ νησοσ: quæ hic Area ſiue Aria uocatur producta media.

Ex capite .xiii.

Scythæ extra eos ſunt). Legẽdũ ſcythæ ſunt: ut uerbũ extra eos: initiũ ſit ſequentiũ hoc modo. Ex
tra eos ultraqꝫ aquilonis initiũ Hyperboreos aliqui poſuere. & infra poſt multos uerſus. Amazões
& ſauromatides). Lego ſine particula & Pompõius mela: intus ſunt inqt ad caſpium ſinum Caſpii &
amazones ſed quas Sauromatidas appellant. De hoc & capite huius libri ſeptimo dictum eſt.

Ex eodem.xiii.

Flumina caſſos & albaneos). Ptolomæus Caſſios & albanos. & infra. Cyrus in coraxitis). Legẽ
dum Cyrus in coraxicis ex Plinio ſuperius: a mõte cui nomẽ corax Ptolomæo cæteriſqꝫ. & infra. Ce Corax mons
phenia ut diximus). Legendum Sophene: quod & ſupra teſtati ſumus nono capite.

Ex eodem.xiii.

Etene regione). Legendũ uideẽ Opene regione: ut ſit ſenſus. Atropatenen regionem Medoꝝ ab
Armẽia ſeparari Araxæ amne: nõ quidem toto: ſed qua Opene Armenioꝝ ſita regio ẽ. de qua Stra
bo Ptolomæuſqꝫ: Apud hũc mutilata quandoqꝫ lectio eſt in uerbo Atropatene. modo enim Propate
ne. modo apatene ſcriptum eſt. Originem uocabuli Strabo demõſtrauit: a duce uidelicet Atropato.

Pacorus rex

Rectius tamen putamus Otenen q̃ Openen dicere.idest ωτηνην. Stephãus ex Asinio:circa Otené i quit armeniæ & artaxata pacorus rex erat.item.Obareni & Oteni iuxta Cyrum amnem magnã ar-meniæ partem inqnit obtinent.

Ex capite.xiiii.

Echathnna). Scribendũ Ecbatana:unde regioni quoq; nomen Strabo Ptolomæus cæteri. Dicit & Agbatana Demetrio & Ctesiæ.Fuit hoc & urbi Syriæ uocabulũ ut supiore libro dictũ.& infra. Physaganzaga).Ptolomæus duas medorũ urbes uocant Phausya & aganzua.

Ex eodem.xiiii.

Cordueni.& paulo mox iis pratitæ).Scribẽdũ forte Gordyænos & Hyspratitæ:qđ & uetus habet lectio:illos a Gordyis siue qđ idem est Gordyæis mõtibus qui Sophenos & armenios alios Strabõi a Mesopotamia dispescunt:hos ab Hyspyratide ut idem ait Strabo regione. τουσ. Δερτην υσπιρειτιδι εωσ τησ καλαχηνησ καὶ αδιαβηνησ ετι καιαρμενικων ορων· Et alibi:Metalla ĩqt auri sunt in Hyspiratide ad locum dictum Cambala.inferius quoq; ubi Plinius Parthitas ꝗ Medorum populos uocauit Hyspratitas fortasse malit quis scribere.sed hoc in medio ut reliquam sunt causæ.

Cambala

Ex capite .xv.

Choara).Quidam Choana ex Ptolomæo.Ctesias regionem Medoꝝ Cauoné citat.Placet Choara ex Strabone qui Choarené Parthiæoꝝ esse tradit indiæ,propinquã.& infra. Cauliope).Polybius in parthia Calliopen & post Plinius:Vrbes inquit parthorũ quas diximus issatis & calliope.& infrã. Itinera facere).Scribendum Fecere.

Ex eodem.xv.

zariasta).Scribendũ zariaspa.Strabo:Bactra inquit quã & zariaspé uocant dicitur & neutro genere plurali numero:ut Charax.meminit & Ptolomæus : a qua zariaspæ inquit populi. & infra. Artaxaté amnem).Scribendũ iaxarté.in Hyrcanũ mare cadit hic.Q. Curtius Strabo Pomponius & ĩfra Plinius & omnino cæteri:Alioquin & iaxarte populi ab eo nomé in Sogdianis sumpsere Ptolomæo.

Ex capite.xvi.

Arsaces rex Persarum

Apauortene)Trogus zapaortené:a monte dictam in quo Dasan urbé condiderit rex persarũ Arsaces.Quod ãt hic dicit. Clateiũ).Vetus lectio Darieum.solinus Direũ:a Caspiis ĩquit orienté uersus Direũ locus appellatur cuius ubertati non est quod uspiam comparari queat:& infra. Papiri nariaci.Legendum Tapyri & anariaci ex Strabone.De Tapyris Ptolomæus ĩ Margiana ꝓpe Hyrcãos & in Scytia quoq;.Sed & athenæus & poeta Dionysius:in quo sunt qui apyros nõ Tapyros legédum putauerint:ut ait Eustathius:utcunq; infames uini appetétia sunt tapyri ut amyntas inqt .asinius quadratus nõ tapyros sed tapyrræos ab oppido tapyrra:anaryaci uero:siue ut Strabo appellat anariacæ ab oppido nomé habét anariaca uocato haud procul mari Caspio.Nominantur & ariaci Ptolomæo: sed in margiana.item amariacæ Hyrcanis uicini latere mediæ.

Ex eodem.xvi.

Amnes maziris straor).Ptolomæus mazeras & stratos in ora maris Hyrcani:& infra. Interfluẽte amargo).Vetus lectio & Ptolõæus margo:unde margiana.& infra. Oceani cõmori).Ptolomæus Ochãi Chomari:quos margianis uicinos facit:illos ab amne Ocho ꝑ Bactrianã labente.Chomaros ab oppido Bactrianæ Chomara Strabo Chæanos ad radices montis Caucasi & ad aqloné maxie conuersos tradit:& ĩfra.Harmatropi).Pomponius pharmacotrophi:ea uox uenenis ali solitos significat:Gandari inquit paricani Bactri Susiani pharmacotrophi.

Pharmacotrophi

Ex eodem.xvi.

Cemari cõmani,mirrhasi aremandri ianei).Quid si legat Bomarei coammani marucæi mardriei primũ & secũdũ ex Põponio:reliqua ex Ptolomæo.marucæos maruca denomĩauit oppidũ:mardrienos flumen:de duo statim infra. Mandrũ).siue mardrũ:Nisi quis loco ianei scribẽdũ censeat iatii ut Ptolomæus:iutii ut Strabo seu uitii tetrasyllabos.

Ex eodem.xvi.

Corasini gaudari arasini).Lego Chorasmii gandari attasini siue attasii. De chorasmiis siue qđ idẽ est chorasmis ab urbe chorasmia parthis apposita Herodotus hecatæus Strabo.De gandaris siue Cãdaris Pomponius & Dionysius:qui tamé gandros eos uocat:Hecatæus gãdaras quoꝝ urbes duæ nominant Caspapyros & Rhon.Sũt & Gãdaridæ sed in india: quorũ ciuitas Gãdara ex Stephano.De Attasis Strabo:E masagetis inquit sunt attasii & Chorasmi.

Ex eodem.xvi.

Parcãi arange).Herodotus Paricani Sarangæ libro septimo:paricanis inquit præerat Sirimitres: Sarangis Pherendates.Pomponius pariani:Multæ inquit uarieq; gẽtes Gãdari pariani & Bactri interiora habitant.Strabo parios & in Bactriana Passianos ĩter ꝗ Vagos Scytarum populos enumerat.& infra. Arsilegi).quos græci Cadusios.Scribendũ Aorsi Gelæ quos græci Cadusios.De aorsis Strabo alios inter Pontum & mare Caspium:alios ad aquilonem magis sitos constituens.idẽ auctor fere semper gelas & & Cadusios iunctim cõmemorat:Caput eorum Gelys ut coniicio.cuius loci mẽtioné facit Stephãus ex asinii Quadrati uoluminibus quæ de Parthicis rebus cõscripsit. Ptolomæus quoq; aorsos haud procul iaxarte fluuio qua in Hyrcanum mare influit:collocat.itemq; alios in Europa cognomines:ut Plinius.

Asinius Quadratus scripsit de parthicis rebus

Ex eodem .xvi.

Parrhasini maratiani).& infra post Cara dusios. Maticoni).Vetus lectio non hẽt Maratiani:sed post Cadusios Martiani.Strabo medorum matianoꝝq; gẽtem ad ima parachoatræ mõtis collocat

parrhasiorum quoqꝫ mentionem facit. Ex eodem .xvi.

Dribrices)·Pōponius & Ptolomæus & Strabo Derbices. interim derbicæ. Ctesias Derbios appellat ꝓpinquū Hyrcanis genus.ab Apollonio ꝑ duplex.c. Derbiccæ.& īfra. Oaxus amnis ortus ī lacu Oaxo). Lege oxus amnis ortus in lacu Oxia:ut Ptolomæus:siue Oxo ut Solinus.auctores & Strabo & Plinius aliubi & Quintus Curtius & Capella Marcianus:nā Oaxis ille Virgilianus in Creta est insula:nō ut qdam putauere in mesopotamia. Stephanus:ī Creta inquit oppidum Oaxus nō ꝓcul Eleuterne:ab oaxo acacallidis nymphæ minoidis filio:uel a situ loci:ꝙ Crepidines græci axos uocent·Herodotus quoqꝫ oaxum urbem cretæ facit in qua Etearchus Bati Cyrenaꝝ conditoris maternus auus regnauerit. Ex eodem.xvi.

Oxii tagenioci bateni).Solinus:Oxystagæ Heniochi Bateni:alio tamē ordine hoc modo:Cuius ī quit oras Heniochi Bateni oxystagæ accolūt:Nisi quis non Oxystagæ:sed Oxii Tage scribēdū & hic & in solino putet. Nā oxydracæ in india sunt:apud quos liberato rege Alexādro Ptolomæus seruatoris cognomentū meruit Ptolomæus oxianos uocat quos Plinius oxios.idē in Sogdiana oxidranas gētem constituit.& infra. zariastes).Lego zariaspe:ut prædixi:qđ & Bactra dicebatur Strabo auctor. Ptolomæo zariaspe diuersa est a Bactris. Quod autem sequitur Gens hæc obtinet aduersa montis·

Heniochi

Paropanisi).Dionysius parnasi:ut cap.xvii.notabimus.utcunqꝫ nō Paropanisi:sed per.m. Paropamisi scribendum. Ex eodem .xvi

Flumine iaxare)·Scribēdū iaxartæ:Ptolomæus Ammianus Solinus Strabo Pōponius cæteri:ut capite huius lib.xv.probauimus. Verbū autē. Sylis).econtrario scribunt græci hoc modo Silys:Eustathius auctor ταμαισ ελληρι ςι καλουμενοσ σιλυσ παρατοισ παροικουσι βαρβαροισ ωρομαςαι:hoc est Tanais græce dictus Silys appellaŧ ab indigenis:de quo Plinius:supra Tanaim inquit Scithæ Silyn uocant:Ea causa fuit ut Alexāder militesqꝫ eius iaxartē fluuiū putarēt esse Tanaim. Marcianus:iaxartes inquit illam terrarū partē secat qui Tanais putabatur:quē Dæmodamas dux trāscendit & alium esse perdocuit Ex capite .xvii.

Silys

Tanais

Sagas).Herodotus sacas.li.vii.Persæ inquit sacas uocant oēs Scytas.& infra. Astace rumnici). Strabo Ptolomæusqꝫ Ariacæ Rhymnici:illos ad iaxarten:Rhymnicos inter Rha & Rhymnū amnes ubi montes quoqꝫ Rhymnici dicanŧ. Est autem Rha fluuius a quo nomen ut Ammianus inquit medicamento nobili:qđ Rheon siue Rha barbaꝝ atqꝫ ponticū uocaŧ. Sunt codices in quibus nō Astacæ sed Astocæ legiŧ:quasi asiotæ:quos Ptolomæus inter Rhymnicos & Ariacas medios locauit:& īfra. Perstithomoti).Pōpōius:ī maris īqt Caspii sinu scythico pesici & Amordi. Habet & uetus lectio pesici. Ptolōæus:pesicæ ad mōtes oxios:Nā & apesiacæ Massagetaꝝ populi qdā sunt Strabōi. De amardis oēs fere:mardi uero ꝑsæ sunt.amardi aūt Hyrcāis uicini:Stephāus. Ex eodē.xvii.

Sace populi

Rha flu.

Piacæ).Ptolomæus pialæ nō ꝓcul Essedonibus.& infra. Assai).Ptolomæus Asæi.Strabo Asii: Nomades inquit scythæ celebrantur Asii:& infra. Tuzaga).insula Vetus lectio Tazata. Pōponius Talgam uocat Ptolomæus Talcam. Ex eodem .xvii.

Aßi

Attacoros).Ptolomæus in serica regione montes & populos Ottorocoras appellat.in solino sunt Atrogi sed mēdose pro attacoris siue Ottocoris:& īfra. Thynni). Vetus lectio thunni Eustathius Magis inquit ꝓbandi sunt qui scribunt Vnni sine th.auctore Dionysio poeta:qui ait post scythas eos qui mari Cronio uicini Caspiū incolūt:Vnnos haberi:quos historiæ simocati a persis Turcos uocari tradunt ad orientem uernum spectātes. Diximus de hoc capite huius libri septimo. Nunc illud leuissime attigero turciorū familiā cognomentūue apud Romanos fuisse. Docet id Ellogium Romæ: cuius præfatio hæc est:Ex auctoritate Turci Aproniani præfecti urbis. Quare autē Turciū nō Turcum uocatum hunc existimē:facit aliud epigrāma uersibus scriptū hoc titulo. Turcius Rufius Apronianus Asterius. Ex eodem .xvii.

Vnni populi

Turcius

Phocari)·Dionysius afer Thocari και τοχαροι φρυμοιτε και εθμεά βαρβαρα σηρεσ: hoc est ad uerbum & Tochari Phryniqꝫ & natio barbara seres. Ptolomæus toguros cōmemorat a monte toguro:inter seras & Ottocoras:de quibus statim supra dictū nobis est. Sūt & thacori sed ad iaxartem amnem. Parū morabor si & illud currens licet signauero:singulari numero Ser dici.a quo plurali Seres. Sidonius Appollinaris:Assyrius geminas Ser uellera tura sabæus. Nā & uermiculus ipse ser diciŧ Pausaniæ. Ex eodem .xvii

Scripserūt.xv.M.oppidoꝝ fuisse nullū cominus gentiū nouem).uetus lectio nō.xv.M.sed quinqꝫ M.oppidoꝝ. Item scribendū est nō Cominus:sed Co minus:uti duo uerba sint. qđ quidem rectissime castigatū est ante nos ab aliis Est autem cos nō oppidū Calydnæ insulæ:ut iidem rati sunt & supra docui:sed oppidū eius insulæ quæ tulit Hippocratē. strabo πολεισ δεσχειμ πεμτακισχιλιασ ωμ μηδεμι αμ ει μάι κωτησ μεροπιλοσ ελατω.& alibi. λεγε τάι εμμεα εχειμ εθμη πολεισ δε εισ πεμτακισχιλιασ ουκελαττω τησ μεροπιδοσ:idest bouem gentes & quinqꝫ milia oppidorum esse quorum nullum sit minus Co Meropide. Hanc insulam & Thucydides & Plinius Meropiden siue Meropē uocari superiori libro commemorat.

Ser pro populo singulari numero dicitur in plurali seres ser uermiculus unde Hippocrates originem traxit

Ex eodem . xvii.

Hymaus:Hemodus:paropanysus).Scribēdū imaus ex Strabōe Ptolomæo ãmiano cæteris: quãq̃
Dionysio & Eustathio imæus.itē paropamisus omniū cōsensu:parnassus siue parnessus ab eodē poe
ta Dionysio uocatus illo uersu βακτροι μεμ.επηπειροιο χωρημ ευρυτερημ κρημμοισ υπο παρμησ/
σοιο. quanq̃ ut inquit Eustathius sunt qui παρπαμισοιο non πάρμισσοιο putent scribendum:ne
tum Parnasso phocidis monte concidat.Plinius quoq; supra : Gens inquit Bactrorū obtinet aduersa
montis paropamisi.Ptolomæus tamen parnetum montē Caucaso & paropamiso iunctū ꝓindeq; di
uersum demōstrat.Notæ autē quæ hic legunt̃.P.A.R.A. in qbusdā codicibus tres tantū sunt.P.A.R.
deinde cōsequit̃:a quibus tota decurrit & reliqua.in quibusdam locus cæcus uacāsq; est:ut fere credi
possit aut Caucasi pars aut caucasus Parnetus scriptū fuisse:de quo supra dictum:auctore Ptolomæo
Quod si uerū est cōcipiēda erunt uerba hæc in hunc modū:imaus Hemodus paropamisus Caucasus
parnetus a quibus tota decurrit in planitiē imēsam & Aegypto similē.quod & Strabo dixit utiq; par
neti montis noīe præterito:aut sic:imaus Hemodus paropamisus Caucasi partes a quibus & reliqua
Etenim milites Alexandri montes eos Caucasum appellāt.Strabo οι επιχωριοι κατα μεροσ παρο
πάμισομτε και ημωδομ και ιμαομ και άλλα ομομαζουσι μακεδομεσ δε καυκασομ hoc est:indi
genæ inquit per partes uocant paropamisum & Hemodum & imaum & alios:sed Caucasum Mace/
dones.

Ex eodem .xvii.

Diognetus pictor

Diognetus & betonis).Scribendū Beton nō betonis ex Plinio supius & infra quoq; denuo:sed &
ex indice ut notauimus:nam Diognetus familiare græcis uocabulū est.fuitq; ut alios præterea æta/
te Cæsaris Antonini philosophi pictor egregius hoc noīe.I.Capitolinus auctor:itē alius Clitomachi
pater illius Pœni qui successit Carneadi uocatus ante Hasdrubal.

Ex eodem. xvii.

Prophitasiā drangaꝝ).Scribe Prophthasiam Drangaꝝ ex Plinio inferius & Strabone ειτά εσ προ
φθασιαμ τημεμ δραγγαισ.ammianus Drangiani prophthasia & area exultant.Numerus quoq; hic.
D.LXXV.uidet̃ scribendus.d.lxv.cum ex antiquis exemplaribus:tum ꝙ Strabo mensuram eam ita
reddit τετρακισχιλιουσ πεμτακοσιουσ τριακομτά ϛάδιουσ: hoc est quatuor milia quingenta tri
ginta stadia.

Ex eodem. xvii.

Inde ad cricasioꝝ oppidum.d.d.lxv.M.) Lego:inde ad arachosioꝝ oppidum.d.xv.M.Strabo ad
uerbum ει τα εσ αραχωτουσ τημ πολιμ τετρακισχιλιουσ εκατομ ει κοσι ϛαδιουσ: hoc est.inde
ad arachotos urbem quatuor milia centum uiginti stadia.& infra. Inde orthospanum.c. Lxxv.M.
(Strabo.cc.l.hoc est duo mile stadia.

Ex eodem . xvii.

Indoꝝ peucodatin).Scribendū indoꝝ Peucolaitin ex Strabone arriano & Plinio īferius.itē Ad
hiyspasin).Lego ad hypasin:Strabo & īfra Plinius:unde Hypasii & hyphasii quandoq; populi:nō de/

Hypanis

sunt q amnē hūc uocent Hypanin nec unius litteræ discrimen uideant:ut eustathius:cū tamē Hypa/
nis in Scythia& quidem Europæ sit:tāto īquit Plinius errore eorū qui in asiæ parte hoc est in asiæ scy
thia prodidere.& infra. Iomanem amnē).Ptolomæus nescio q̃ recte Diamunē.& infra. Polybo
dra).Scribēdū Palibotra.ex Strabōe Pōponio Plinio Solino cæteris..palimbotra Ptolomæus:cōdi/
tā ab Hercule putari Diodorus.& infra. Cannas qđ in gangē fluit).Scribendū uidet̃.nō Cānas:sed
Cainas ex indica historia quæ apud græcos in Bibliotheca Vaticana incerto auctore legitur Romæ.

Ex capite.xviii.

Soan

Amnes crenacā uaman rhumuobā casphagum).Ex eadē īdica historia & uetustis fere codicibus le
gendū uidetur:Amnes Canucham Erranoboan Cosoagum.& infra. Sonū).Quidā ex Ptolomæo
Soan e Vindio mōte in Gāgē emissum.ipse sonū defendo:idest σωμομ producta prima ex eadē histo
ria quæ de rebus indicis īscribit̃.& infra. Nusq̃ minorē.xx.M.P.)Vetus lectio habet.xx.nō.xx.M.
Strabo quoq; Megasthenem secutus altitudo inquit amnis minima.xx.passus: βαθοσ φησιμ τουλα
χιϛομ ει κοσιμ οργυιωμ.

Ex capite.xix.

Calignaꝝ).Scribo Calingarum ex Strabone ac Plinio superius.& infra. Sassulæ).& paulo post.
Orculæ).Ptolomæus passalæ ab oppido cognomine iuxta Gangem cui proximū appositūq; Gāgi
Orza:unde uideri possint dicti Orzulæ:nō Orculæ.Habent & codices antiqui Phassulæ:nō Sassulæ

Dardæ ubi formice aurum eruunt

itē. Dardæ).Quidā Strabonē secuti Derdæ.sed & Dardæ scribi potest auctore Stephāo.Fuit hæc
gens sub Deriade īfensa libero patri res ī īdia gerēte.Plinius libro.x.Formicæ inqt aurū ex cauernis
eruūt in regione indoꝝ septētrionali qui Darde appellantur.

Ex eodem.xix.

In India est mons nomine Maleus

Suari quoꝝ mons malleus).Volumine secūdo Plinius nō suari sed oretes siue Orei:in india inqt
gente Oreū mons est Maleus noīe iuxta quē umbræ æstate in austrum hyeme ad septētrionē iaciun
tur:nec displicet tamen suari ab oppido forte suara cuius apud Ptolomæū fit mentio:īter Apocopos
& Bittigos & Vindios montes indiæ:alioquin sub Vindiis urbs ab eodē nomīe Maleca ꝓtradit̃:& al
tera non ꝓcul Maliba:quæ Malæo monti nomen fortasse uel dederit uel acceperit.Fuerunt his pro
pinqui & Nomades quidā fore:ut fieri possit non Monedes sed Nomades hic in Plinio scribendum
fuisse Meueor ꝙ per Nomadas & foras Cabyrus amnis Ptolomæo in Oceanum defertur.de quo &

Plinius.xxiii.capite his uerbis:Flumen inquit Cabyr us suarotũ hostio portuosus illud mirũ contro-
uersum ꝙ Plinius in Gedrosia Cabyrũ statuit.Ptolomæus in india:nõ parũ multis inde milibus pas-
suum.Plinius de malo monte supra quoq;:Mandei inquit Mali quorum mons malus eiusq; tractus fi-
nis Ganges.Coniici potest regioné indiæ quæ a mõtibus quos dixi ad Argaricum usq; sinum ptinet:
Malorum & suarorum fuisse:Oretasq; ipsis aut contra Oretis ipsos aliquando cõtributos.Nec illud ĩ Orete
re dubia siluerim:in palibotris urbem Ptolomæo tradi oreophantá nomine:quasi gens oreum aliqua
tractũ eum tenuerit.Huic uero & malecæ intra uigintiquinq; partes sublimis est septẽtrio.quáobr é
efficitur ut ipsis umb ræ in aquiloné hyeme:in austrũ æstate iaciátur:quod & aliis locis ĩ ea terra pos-
se cõtingere testis est.Plinius de maleo mõte Marcianus Capella ultra palibotram. De malis gente Maleus mõs
Pomponius Strabo Dionysius:quos sub Deriade cũ Dardis libero patri aduersatos ce cinit:meminit
& Eustathius:semperq; per simplex.l. Ex capite .xx.

Pacale)·Scribendũ patale:Strabo Ptolomæus Pomponius & infra Plinius:omninoq; tá clara mo-
numentis omniũ:ut qui dubitat in situ orbis sit hospes:& infra. Galingoh).Vetus lectio Calingõ:
Nam & Calinga uocatur urbs Calingarum:de quibus supra diximus Etenim a Gange fluuio p orá
Oceani Gangaridæ primi sun t:post Calingæ:ut ex Plinio Ptolomæoq; colligit̃. sed quod hic paulo
post subiungitur. Ad perimulæ pmontorium).Hesitationé illam habet:Ptolomæo pimula est in Gangaridæ
sinu cognomine ultra Gangem.Plinio cis Gangé loco margaritis fertili:ut necesse sit uel gemías ĩ In
dia Perimulas fateri:uel diuersas auctorum sententias agnoscere:& infra. Asangæ tigri feras saten
tes).Scribédũ Tigri fera scatentes.Ptolomæus ultra Gangem pimuleis uicinos Besingas appellauit
Tigribus eos infestari plurimis scribens ad sinum fere Sarabicũ.Stephanus:Bessyga unde Bessygitæ
inquit dicantur:emporiũ in India facit ubi & amnis Bessygas:humana carne uesci eos tradens. Bessyge hu-
mana carne
uescuntur

Ex eodem.xx.

Abisuri sileni orsiandi).Distinguenda prior dictio ut seorsum sit Ab his:idest post hos.ité. Xeni
taxile).separãdũ puto.ita ut Taxilæ populi nomé sit ab urbe Taxila:cuius & strabo & Ptolomæus &
Plinius supra métioné habent:ut forte legi possit Orsii Antixeni Taxilæ.De Orsiis octauo libro Pli- Populi uenã-
nius:Orseos inquit indorũ gentem uenari simias candentes.Antixeni quales sint nõ comperi:& ĩfra. tes Simias
Peucolitæ.item Paropanysdas iasdas).strabo peucolaitæ ab oppido ut dictũ est.item paropamis cádentes
sadas:ut uerbum iasdas omnino superuacuũ sit:quandoquidé satrapiæ tantum quatuor hic ponunt̃
Gedrosii:Arachosii:Arii:Paropamissadæ.& infra. Archaotas).scribendũ Arachotas ab amne ut
Fauorinus inquit Dicuntur & Arachoti & arachosii:nam oppidum plurali numero arachotos uocát
strabo Ptolomæusq;. Ex capite.xxi.

Cophetæ.Item fœmine).scribendũ Cophete & femine hoc est femore:quod græce meros dicit̃
ob id nomine monti dato Diodorus strabo Põponius cæteri:Nam Cophes amnis a Pomponio Co
phe dicitur:ité Strabone.indica quidé historia Cophen Cophenis pducta omnibus prima.Iosephus Cophes
ad cophené ait amnem indiæ nõnullos ex Noei posteris habitatũ profectos.& infra. Sed ante sunt Nocœus
aliæ petalæ).Scribendũ.Sed ante sunt aliæ patalæ:hoc sensu:Festinare quidem animũ ad Taprobané Taprobane
sed ante illam dicendas esse alias & primo indicanda patale cuius leuissime ;inquit meminimus.

Ex capite. xxii

Inauditis). Scribendũ in auditis:hoc est inter cætera quæ audiuerat iustitiam populi Romani po- Iustitia roma
tissimũ suspexit & admiratus est:ꝙ in pecunia eius qué captiuũ habebat nummi põdere pares essent. norum
& infra. Lunam ab octana ad octauá(.Vetusti codices & capella Marcianus ab octaua ad sextande in pari põde
cimam:& infra. Særas).Scribo Seras.mõtes enim Serici uocati Ptolomæo statim post Hemodos re nũmorũ
se continent. Ex eodem. xxii. laudatur

Patriæ mabaciæ).Vetus lectio patré non patriæ:ut sit sensus:in insula Taprobane Seras quádoq;
aspici:alioqui & notos esse cõmerito:iamq; patré ipsius Rachiæ imbaciem siue mabacié cõmeasse ad
eos.Seras uero aspici non tá hoc accipio ꝙ eo uentitent q̃ qđ solinus ait.: Cernunt inquit latus sericũ
de montium suorum iugis:& infra. Serum memini).Scribendum Nemini.

Ex capite.xxiii.

Aracosia:& paulo post cotim).Scribo arachosia ut prædiximus p.ch.Cophen.Stephãus ἀραχω
σια σεμιραμιδοσ κτισμα η καὶ κωφην εκάλειτο.& infra. Rachosiorum).Lego Arachotorum
Solinus quid sibi uelit in hunc modum scribens nescio:arachosiá ĩquit Erimanto flumini appositá Se
miramis condidit.Non enim.Erimanto seu Hermando sed arachotæ præfluenti adiacet.

Ex eodem.xxiii

Meridiæ ad patrem arochatarũ faciunt dexendrusos a septẽtrione a paropanysidas). Lego:a meri
die ad partem arachotarũ faciunt Gedrosos & a septentrione paropamissadas. Plinius:supra quatu-
or inquit satrapias Gedrosos a rachotas arios paropamissadas:hoc & Dionysius & Strabo & Ptolo-
mæus & Pomponius cæteri. Ex eodem .xxiii.

Oppidum artace anarius amnis).Lege oppidũ artacacna arius amnis qui præterfluit Alexádriá.

Varro atracinus — de Artacacna Strabo inter Arianas urbes. De Ario Ptolomæus: qui Alexandriam ariorū cognomiatam hoc amne scribit allui.

Ex eodem . xxiii.

Sicut acticinius tradit). Scribēdū forte atracinus siue atratinus. fuit enim Varro atracinus: de quo in huius indice uoluminis. sed & Fabius quoqꝫ Quintiliāus meminit libro. x. Atracinus inqt Varro iis per quæ nomen est assecutus interpres operis alieni nō spernendus quidē uerū ad augendā facultatem dicendi parū locuplex. in Dionysio nō Atracini sed atratini uidentur appellati: ut aulus sempronius atratinus qui consul fuit: sed & is cōtra quē Cicero in oratione ꝓ celio disputat nō atracinus sed

Locus corrigendus apud Ciceronem — Atratinus scribitur. Sidonius tamē Apollinaris in quadā epistola: Cui Varrones inqt uel Atratinuus uel Terentius: Plinii uel auunculus uel secundus compositi impræsentiarū rusticabunť. Pōponius certe Porphyrio Atacinos ab atace uocari amne tradit: Vetus quidem lectio: ne quid omnino dissimulē prorsus alia est ad hunc modum: Sicut antiquius artacabane iterum ab Antiocho munitum: ut scribēdum sit uel Artacacne de qua statim ante diximus: uel alterius oppidi uocabulum putandū. Erit uero sensus. hoc quod iterum ab antiocho munitū est multo pulchrius & antiquius fuisse q̄ artacacnē. & infra. Prothasia. item peucolis). Scribēdū prophthasia & peucolais ut dictum est ex Strabone Ptolomæo cæteris.

Ex eodem. xxiii.

Flumē cabyrus suarorū). Ptolomæus Caberon nō Cabyron: & gentem Soras nō suaros uocauit sed de hoc supra decimonono capite. & infra. Insulæ tres quarū orada). Ptolomæus & indica historia hoc situ ponunt organa uocatam nō Orada quæ & Ogyris inquiunt dicať octingentorū stadiorū circuitu. Plinius quoqꝫ infra: Macarū inquit promontoriū cōtra Carmaniā est cui insula in alto obiacet Ogyris. Idem Pomponio idem Straboni placet Tyrrinen eam non Ogyrin uocanti.

Ex eodem. xxiii.

In sinu ante perida). Lego Persida nō peria. Nec enim alius sinus hoc tractu potest ītelligi q̄ ꝑsicus & infra. S pasargadas). Lego Pasargadas: ita enim uocatur oppidū & populus in persia Strabo auctor a Cyro conditū: ut ait Diotimus: ubi prælio uicit Astyagen. in ea uoce Persarum castra significari tradit Anaximenes.

Ex eodem. xxiii.

Flumen zarotis). Scribendū Oroatis ex Strabone Ptolomæo & infra Plinio: secare eum Persida & īsinū eius cadere ꝑdētibus: ultra Eulæum amnem: ora quæ præiacet minorū syrtium modo inaccessa Cœno inquit Plinius aliubi: At hic uadosa īquit nauigatio palustri similes. Ptolomæus ex ea re Te

Pelodes — nagos appellat & locum ei iunctum Pelodes hoc est Cœnosum. Quia tamen Ammianus mōte ī quo flumen illud nasciť & Oroatin & zaran appellari scribit: nihil mirū siquis zarotin quoqꝫ uocet qui & Oroatis dicatur.

Ex eodem . xxiii.

Eulæus & tigris iuxta cariacen). Scribendū nō Cariacen sed Cariacem: unde Characena regio inter Eulæum atque Tigrin amnes Plinius quoqꝫ infra Characem oppidum demonstrat inter cōfluētes dextra Tigrin leua Eulæum. Hoc illud est quod uolumine duodecimo commertiorum causa petisolitū ostendit. in Ptolomæo Vallū Pasini barbare ut plæraqꝫ alia uerterūt pro eo quod erat Charax passionis. Plinius & Alexandriam & antiochiam appellatum tradit iterumqꝫ infestatū inquit passiones Sogdonaci filius Rex finitimorū Arabum nomē suum dedit. Stephanus tamē nō passiōis: sed pasini Characem uocat: unde Spasinocaraceni composito īquit uocabulo dicanť. indica historia & Diridotin quādoqꝫ dictum refert in Euphratis ore uicum quo thus & odores alios cōferre solerent arabes. Plinius: His inquit cōmertiis arabes Characem oppidum aperuere quod est illis nundinarium.

Ex eodem. xxiii.

Tertio nauigationis die). Vetus lectio nō habet Die: ut tertiū mensem uidelicet intelligas ex quo nauigare cœperint: septimū ex quo ab ipsis digressus Alexāder fuerit. & infra. Inde tigisusa). Lego ex antiquis exēplaribus inde tigri susa. hoc est per Tigrin amnē Susa uentū est. Plinius paulo inferius Qua inquit ad eam subiit classis Alexandri pasitigri. de quo & Diodorus. in historia quoqꝫ indica sic legiť: Eo inquit loco nuntiatū est Nearcho Alexandrum Susis esse: unde ipsi quoqꝫ profecti fuerāt ita pasitigri nauigans ad Alexandrum appulit.

Ex eodem. xxiii.

Nullo anno minus hic quingentessimis imperi nostri). & reliqua. Quid si legatur: Nullo anno mi

Sestertii nota talis. HS. — nus sestertiis quingentis milibus & cætera: ītē Veneant: nō Veniāt. Moueor ꝙ uerbū Hic ita conturbat ītellectum ut errorem esse constet: deinde ꝙ apud ueteres Sestertii nota talis erat. HS. quā imperites lector in pronomen Hic: facillimæ cōmutauit.

Ex eodem. xxiii.

Heliopolis — Iuliopolis). Legendū puto Heliopolis hoc est solis oppidū ita enim uocari constat ad inter Alexādriam atqꝫ Coptum itinere per Nili ripas acto: etiamsi numerus mensuræ uitiatus est insigniter: ꝑpterea ꝙ ab Alexandria Heliopolin multo minus est q̄ mille milia. p. ut ex Strabone Ptolomæo Antōnoqꝫ potest colligi quando ne Syene qdem ipsa hoc spatio ab alexādria subduciť: sed sexcētis & paulo amplius milibus passuum ut ait secūdo libro Plinius & Cleomenes Eratosthenem & Strabonem secuti quinqꝫ milia stadiorum dicentes. & infra. Hydreum & hydrema). Scribēdū Hydreuma ex an

tonino:qui Cænon Hydreuma iis locis nominat:quod Plinius uocauit nouum. Est autē Hydreuma græce idem quod apud nos aquatio:a qbus id quod nouum dicitur a Beronice .xviii.M.p.inquit ab est.Et īfra. Odorūq; arabicorumq; mercatores). Vetus lectio. Odorūq; arabicorum mercatores. & infra. Saphar & sabe).Ptolomæus Saphar & Saua gentis caput haud procul Muza.& infra.

Becharem conuehitur uocatur concionara).Solinus Cottonara.Ptolomæus Cocconata: sed nomen id insulæ in Rubro mari non indo sitæ dedit.idem auctor Baracen non Bacarē appellat insulam in sinu Cathicolpo:in quem amnis indus euoluitur.& infra. Flumen iananē). Ptolomæus Andanin ꝑpe Sabin:quanq̄ Sabis ipsi nomen urbis est flumini Sagano appositæ. Plinius & Saganū & Sabin duos amnes facit:ut capite ab hoc tertio liquebit.& infra. Regio arnixia).Ptolomæus Armuxia ab oppido Carmaniæ Armuza.Plinius quoq; Armozæos nominat paulo post a ꝓmontorio carmaniæ:de quo & Ptolomæus post urbem Armuzan. Ex capite.xxiiii.

Becare Insula in sinu Cáthicolpo

A flumine arabi).Plinius & strabo arbi:a quo & arbii & arbitæ populi. Scio tamē & sarbin quandoq; legi:& in Ptolomæo arabs pro arabis scriptum est in Gedrosia Carmaniæ propinqua:cū tamē: & arbin oppidum & arbitas appellari iuxta prodiderit.

Ex capite.xxv.

Cascandrus deserta). Vetus lectio Carcandrus. Lego ex indica historia Socaicandros: Est inqt locus in perside ila nomine:ubi portus insulam spectat exiguam & desertam:quæ σωκαι καρλρος uocat̄:iuxta quam habitat̄ īqui t altera:Nearcho teste:fœcūda margaritis. Hác intelligo de qua Plinius hoc loco ait:Freto īterfluēte Stoidis quæstuosa margaritis.quanq̄ antiqua lectio nō Stoidis habet sed Scordis.& libro nono Torois:Fertilissima inqt margaritis est Taprobane & Torois:ut diximus ī circuitu mūdi. Vetusta ibi exēplaria nō scribunt Torois sed Toidis: num Asthoidis hoc est ασθοειλησ quoniā hoc ipso tractu Asthæa Ptolomæo dicitur. Ex eodem.xxv.

ila Locus quæstuosus margaritis

Amnes siccanas dein dratinus).in Ptolomæo Saganos & Daras Carmaniæ flumina legūtur.& infra. Persidis initium ad flumen oratin).scribunt Oroatin:ut supra monui:Ptolomæus strabo Marcellinus.& infra de insulis. Aracha).Ptolomæus Aracia nō Aracha:cui & Alexandria cognomen: Nam Baraca non contra persidem sed contra Gedtosiam est sita Ptolomæo ac stephano.

Ex eodem.xxv.

Ex iis duodecim)scribendum Vndecim ex uetustis codicibus & solino: & quoniam paulo post dicatur:Reliqua septem inferiora appellantur:nam undecim & septem duodeuiginti efficiunt quo numero Parthorum ut ait regna cōtinebantur.& infra. Abortu arios a meridie carmaniam & arianos).Solinus:ab ortu arios arianosq; Carmaniā a die medio.Ptolomæus:ab ortu arios a meridie carmaniā.potest tamen & Pliniana custodiri lectio:ut ab ortu sint arii:a meridie carmani & arianæ pars quod & uerū est.Eosdem modo putant arios arianosq;:sed olim arii gedrosii arachosii & paropamisiades in ariana continebantur:strabo & Plinius auctores.

Ex eodem.xxv.

Ab occasu parthitas). Vetus lectio partitas.forte Hyspratitas:quod & supra Strabonis astipulatu docui capite quintodecimo.ubi Pliniū ita legebamus.Hyspratitæ Paredoni appellati qui tenent Caspias portas.& quanq̄ iidem hoc loco populi sint oportet: qui ab occasu parthos includunt: cū iis qui Caspias portas accolunt:nundum tamen id aut recipio aut refello.

Qui tenent Caspias portas

Ex eodem.xxv.

Pyropum). Vetus lectio peropum:Ptolomæus Europum.Strabo urbem Rhaga siue quod idē est auctore Stephano Rhageā opus seleuci Nicatoris ab ipso Europum: a Parthis arsaciā uocari scribit. Ptolomæus tria facit oppida.Rhageam:Europum.arsaciam.& infra. Necatonpylos). scribēdum Hecatompylos:a numero centū portarū ex Plinio supius ac strabone. Ex eodem.xxv.

Hecatompylos

Arsace regio nisea parthiene).scribo arsacia regio nesæa parthyæne. de oppido arsacia dictū ē supra mox.De nesæis campis unde præstātes equi Aristoteles strabo stephanus producta prima ρησαιορ πελιορ και ρησαιοι ι πποι. De parthyæna quæ & parthyæa dicit̄ Ptolomæus strabo cæteri. scythicū hoc quondā genus eo migrauit.in Macedonia quoq; parthyæni sunt ut alibi notauimus.

Ex capite xxvi.

Sithacenen).Scribo sitacenen ex strabone Ptolomæoq;:ab oppido sittace:cuius mentionem duodecimo uolumine habituri sumus.Item nō multo post Plinius hoc libro.oppidū inqt sittace græcoꝝ: unde Sittacene regio.& īfra. Cyrobolis).Scribe Cyropolis ex Ptolomæo.item Stephano q ait ad extrema persidis Cyropolin fuisse a persis Cyrechata uocatam.

Cyropolis

Ex eodem.xxvi.

Quia uero ipsa subit ad medos elymas megala appellat̄).scribendū aut Elymais non Elymas:aut Climax:argumento sequentium: Locus inqt arduo mōtis ascensu per gradus. Cæterum Elymais seruari potest ex Strabone Ptolomæo cæteris q omnes partē psidis ita uocari tradūt. Adiungit̄ Megala ut ab Elymæis q sunt in media separet̄.Plinius supra:inde inqt persidis initium ad flumē Oroatin

quo diuiditur ab Elymaide.alıubi·Prætenduntˀ inquit supra Elymaida quam Persidi in ora iunximus. alıubi.susianam inqt ab Elymaide seiungit amnis Eulæus.alıubı:Intra Eulæũ inquit elymais est in ora iuncta Persidi.

Ex eodem.xxvi.

Magi obtinent frasargida).scribendũ Passargada ex strabone Ptolomæo cæteris. Condidit & cõditus est in ea Cyrus·& infra. Parathacene).scribendũ paraetacene ab oppido Medorũ paraetaca ex strabone Ptolomæo stephano.Quod aũt paulo supra legitˀ. Egbatana)·dic Agbatana siue quod idem est Ecbatana:de quo & alias disserui.& ĩfra. Arthemita)· scribe artemita Ptolomæus strabo cæteri.

Ex eodem.xxvi.

Nicatoria unde

Nicanoria uel arabes).Legendũ puto Nicatoria uel arbelis ex strabone: q tamen non a præfecto Nicatore:sed ab Alexandri uictoria ꝙ ibi Dareũ prælio uicisset nomen loco datũ existimat. De Arbelis & Ptolomæus & Arrianus & stephanus qui Nicatorin non Nicatoriam appellat·

Ex eodem.xxvi.

Salmani & Massei arabes)·stephanus salamii a salama. quo uerbo significatur inqt pax: quia cum Nabatæis ꝑpetuo fœdere iungantur·sed & salmanos possis defendere a salma urbe arabiæ Mesopotamiæ latere.Nam Masei a Masio monte ut arbitror ad qué Nisibus est oppidum medio fere ĩter euphraté atq; Tigrin spatio:ut obiter monendi sint qui legunt in Ptolomæo Casium ibi montem pro Masio·

Cassius pro Massio legũt ĩ Ptolomæo

Ex eodem.xxvi.

Gordiacis ṝũcti).Vetus lectio Gordyæis:quod & straboni placet ut supra ostẽdi.Hos & Gordyos & Gordos & Gordochos uocari Stephanus tradit.& infra· Gauecamela).Codices uetusti separãt ut duo sint oppida gaue & camela·in Ptolomæo.quoq; iuxta Mesopotamiã in arabia deserta gaue locus ponitˀ.ipse tamẽ iunctim lego gaugamela ex eodẽ Ptolomæo:itẽ Strabone εμ ατουρια ε̄ϛι γαυγαμηλα κωμη. In qua inquit Dareus rex imperiũ uictus amisit.Et paulo post:cum uiderent inqt macedones gaugamelã esse uiculum ignobilem & obscurum:non eo loco sed in arbelis profligatum ab Alexandro regem persarũ diuulgauere.Ammianus:arbela inquit & gaugamela ubi dareũ Alexãder ꝓstrauit.Plinius arbelitis ubi darium Alexander debellauit·

Ex eodem ·xxvi.

Anthemus).Est qdẽ Anthemus ĩ Syria & alibi:sed hoc situ anthemusa dicebatˀ: Strabo & priore libro in Euphratis relatione Plinius anthemusiũ sexto Ruffo.& supra. Polytebastratonigea)· Codices uetusti uero ꝓpius:polytelia & stratonicea. de hac & stephanus. & infra. Cætero a circuitu solitudine reddit)·scribendũ Cætero circuitu in solitudinẽ rediit.Martianus:Babylon inquit nũc in solitudinem rediit exhausta a Seleucia.Strabo.Seleucia inqt Babylone maior nunc est: hæc autẽ ex maiore parte deserta.Quod aũt hic dicitur a Nicanore conditã Seleuciã: strabo a Nicatore Seleuciã inqt ad Tigrin amnem iuxta Babylonẽ tercentis fere stadiis seleucus nicator exædificauit.sed cũ Plinius intra nonagesimum lapidem.strabo intra quadragesimum & eo minus quoq; dicat:uitium & in numero sit oportet.

Seleucia

Ex eodem.xxvi.

Thesiphontẽ)·scribẽdũ & hic & capite sequẽti Ctesiphõtẽ producta prima:idest κτησιφωντα ex strabone Ptolomæo Martiano sexto Ruffo·itẽ Chalonitide nõ callonitide iisdẽ fere auctoribus.Primã in Ctesiphõte sidonius appollinaris corripuit homo ætate sua mediocriter doctus acutusq; si litteras græcas paulo plus nouisset.etiamsi rhythmos Comicos & menãdri fabulas ĩ manibus habuisse prædicet:Hæc tessera castris in Ctesiphonta datˀ:totum hunc tibi cessimus axẽ. Nec in hoc uno tãtũ labitur:sed in illo.Quicquid Pythagoras Democritus heraclitusq;.item illo·Quæ uel Aristoteles ꝑtitus membra loquendi Argumentosis dat retia syllogismis·itẽ illo: in Claudiani morte psalmorũ modulator & phonascus·itẽ illo·Sic placidam paphiẽ seruare diastema quintũ· in Heraclito producitur penultĩa ut in paraclito ηρακλειτοσ παρακλητοσ.in syllogismo corripitˀ secunda συλλογισμοσ. in phonasco producitur prima.in diastemate penultima. dicitˀ enim διαϛημα. Est & in ioanne quẽ græci Charitonymon interprætantˀ littera.o·longa ιωαννησ quo nomine utuntˀ & iosephus & cornelius Tacitus &.L.Appuleius.ipse tamen Sidonius breuem facit eam syllabã.Qua nunc Helias nũcte iubet ire ioannes.Nõ sic iuuẽcus:nõ sic alii poetæ christiani.De receptis loquor.Sed nec in Latino castus ei plane sermo est ut qui dicat Nam famæ pelagus sidere curro suo:& alibi ad hunc modum & prosa & uorsa oratione præceps.Quid igitur.in ordinẽ redigendum abolendũq; ducimus. minime uero minime:sed legendus totus.ꝓbandus non totus.Nam uitia quæ sæculi uidenturˀ esse non hominis ignoscenda sunt:nõ ferenda.

Sidonius Apollinaris homo mediocriter doctus existimatus qa grecas lr̃as ignorauit

Paraclitus ef ferri debet penultima ꝓducta

Vitia q̃ sæculi uidentˀ esse nõ hoĩs ignoscenda sunt: nõ ferenda

Ex eodem.xxvi.

Hipparenum chaldæorum doctrina).Strabo non Hipparenos sed Borsippenos uocat:item iosephus contra Appiouem. Arrianus Bosippenos & oppidum Bosippa seu Borsippa numero plurali. χαλδαιων αϛρονομικον γενη πλειω και γαρ ορχηνοι τινεσ και βορσιππηνοι.& infra ταδε βορσιππα ιεραπολισ αρτεμιδοσ και απολλωνοσ.& paulo post. Orchani).Melius Orcheni ut notauimus:sed & Ptolomæus & strabo & capite sequenti Plinius·itẽ. A babylone caracẽ.Clxxv.M.d.fuere).Legendũ est Fluere non Fuere·item nõ Caracẽ sed Characẽ de quo supra:itẽ. Scenitæ): nõ Senitæ:ut libro etiam priore diximus.

Ex capite.xxvii.

In lacũ arethissam).De hoc dictũ est uolumine secũdo.Solinus Arethusam:Strabo Thopitin & ar
sanam.sed alius tamé é Plinio Thopitis ut mox liquebit.Ptolomæus ĩ armenia maiore tria ponit sta-
gna:Lychnitin:Arsissam:Thospitin:ab urbe Thospia:siue qđ idé est Thopitin:Alioquin & Thonitis
dicit Eustathio & poetæ Dionysio:nisi uitium in exemplari est:λιμρη ουρομα θωριτισ ησ ελκεται
εσ μυχατιγρισ. Ex eodem.xxvii.
Mõtibus choridiorũ). Forte Gordyæorũ: ut in mesopotamia diximus ex Strabonis Ptolomæiq;
snĩa.& ĩfra. Ex media hydaspen).Vetus lectio Choaspen: Strabo quoq; Polycletũ secutus. & ĩfra.
Eiusdem gẽtis tergocãpos). Distinguendũ tergo cãpos. & infra duobus locis. Thesiphonté &
callonité).Scribe Ctesiphonté & chalonité:ut monui superius. Ex eodem.xxvii.
Infert psico sinu decimo ore).Herodotus Vno ore:nõ decimo. pinde qdá legũt Decumano ore
hoc é ingẽti:quéadmodũ & Decumanus fluctus & decumana porta dicit:Cæterũ cũ ora gemĩa red- Decumanus
dant ab aliis:pp quæ regio media ut Asinius quadratus inqt mesene dicta é:nõ põt uideri secutus He ingés dicitur
rodotũ.pinde minus errauerit q legat duplici modo ore:q̃ qui decumano.& infra. Iagrus mons). Decumanus
scribo Zagrus ex Strabone Ptolomæo cæteris. Ex eodem.xxvii. fluctus Decu
Supra echatenen & psiden).Vetus lectio cũ Strabõe Ptolomæoq; supra parætacené & psidé.hoc ma porta
enĩ situ zagrũ monté collocát.& infra. Sitacene.ité.Sytaca græcorũ.ité Sabdata).scribédũ Sitta-
cene & Sittaca ut prædiximus:& Sabata:unde regio Sabatica Straboni:ad Sittacené iqt Appollonia
tin uocatá multis posita est Sabatica.Quod aũt hic dicit Sittacené & arbelitin & Apolloniatin siue
palestinen appellari:Ptolomæus regiones tris sed iunctas facit. Ex eodem.xxvii.
Barbethace).Scribédũ Babytace:si Stephano credimus.in Solino quoq; Marcianoq; multo mé-
dosius Barbite.& infra. Oxii).Scribédũ Cossæi ex Strabone Ptolomæo cæteris.Stephanus:Pars
inqt Persidis Cossæa dicit.& infra. Mesabene).Lego Mesobabatene:a populis quos Ptolomæus
hoc tractu Mesabatas uocat.Plinius quoq; infra:p Mesobatené inqt lapsus circuit arcé susarum.item Mesabatæ
Ab helemaide.ité helimaida.ité elymas). Scribédũ ita: ut sciamus Elymais recto casu dici:ut ante
sumus testati. Ex eodem.xxvii.
A flumine orati ad caracen).scribendũ A flumine Oroati ad Characé. De utroq; supius.& infra.
Præterea p mesopotamiá).Vetus lectio præterea per se Mespotamiá.Nec aliter intellectus con-
stat sane. Ex eodem.xxvii.
Ipsanda porticus habet).Vetus lectio nõ ipsanda sed in Psanda.fere aducor ut ita legam:inde Pseu
doporticus habet:siue Pseudoportus:hoc sensu:Aliquádo etiá mari appositũ fuisse ostédit q; in eo ue Pseudoporti
lut cæci qdá portus siue Pseudoporticus uisant ad usum uidelicet tuteláq; nauiũ:& hercule ĩ ædificiis cus
partes quæcũq; ad imitationé fiunt:nec integrũ aut principalé:sed precariũ aut téporariũ usum pbét
quasi alienũ opus mentientia:hoc cognomine insigniri solent:ut Pseudodipteros & pseudaulæ simi-
lia his cõplura Vitruuio. Ex capite.xxviii.
Theredon).Scribendum Teredon auctore stephano: sed & strabone Ptolomæoq; in Babylonia
prouincia latere Arabiæ ad sinum mesaniticũ.& paulo infra. Ad insulam barum). Ptolomæus iis
locis icarũ siue ut strabo icarian & in alto magis alterá Tharum. & infra. Chatei sinus gerraicus). Icaria
scribendũ ex Polybio Chateni hoc est χατημοι.Chateniá inquit Gerræi incolũt:ad rubrũ mare:steri
lem sed uicis & turribus frequenté.interim polybius γαττια inquit τωμ γερραι ωμ ε5ι Χωρα. & in-
fra. Regio attenæ ex aduerso tilos ĩsula).scribendũ Regio attene ex aduerso Tylos insula:auctore Tylos insula
Ptolomæo.Attene ab urbe Atta in situ Gerraico.Strabõi certe nõ Tylos sed Tyros uocat hæc ĩsula.
utroq; auté modo recte dicit.Stephanus Tyrũ inquit rubri maris insulá. Artemidorus Tylon nomi-
nat.Huic & Tyros in Syria cognominis ná & arados hoc situ est ut ibi:deductis illuc ut arbitrant co
lonis:etiá si Ptolomæus arathon hoc loco nõ Aradon ut cæteri appellat.Hác aradon fortasse Plinius
intelligit cũ ptinus subiungit:iuxtaq; altera inquit minor.ita.n.uetus habet lectio: nõ ut modo legit.
In ora).Strabo πλευσαμτι Δε αλλαι μησοι και τυροσ και αραΔοσ εισι. de quo & libro.xii.dif-
ferendum est.& infra. Fluuius ambitum.c.xii.M.D.p.)scribo non fluuius:sed Huius: hoc est insu-
læ Tyli ambitũ &c.Et infra. Catharreos).Ptolomæus Cataræos ab urbe Catara Gerreis haud p-
cul sita. Ex eodem.xxviii.
Stellæ lapideæ litteris cognitis):Lego Stelæ per simplex.l.hoc est colũnæ:quas Latini pilas uoca-
mus:ut uolumine postremo demonstrabitur.Diodorus:Colũnæ inqt in ea sunt barbaricis gelatæ lit
teris ĩsidi sacram putant. Ex eodem.xxviii.
Naumachæ horum promõtoriorum contra carmaniam).scribendũ nõ Naumachæ sed macæ un
de regio ipsa modo macica modo maecica Straboni Ptolomæo cæteris.Plinius supra:ĩ aduerso inqt
Carmaniæ ad gentem arabũ macas traiectus distat.L.M.p. sunt & in aphrica terra macæ: ut supiore Macæ
libro indicatum est. Ex eodem.xxviii.
Ob id iacet ogiris clara rutha rege).Scribendum Obiacet Ogyris clara Erythra rege. Pomponi- Erythra ĩsu
us: Ogyris inquit insula q; in ea Erythræ regis monumentum est magis clara q̃ cæteræ. Dionysius. la

Nō priſciāus conuertit e græco in lati nū Dionyſiū

poeta punicus quē non priſcianus ut fere creditur ſed Rhēnius Fannius in Latinum cōuertit Rubrū
mare ab Erythræo Rege ibi ſepulto nominatum uult:aliis Erythram eum uocantibus pſei filiū.Pto
lomæus Ogyrin hanc ut prædiximus:& origanam appellari tradit:ſtrabo Tirrinen Poſt Carmauiā ī
quit Tirrinen,inſulā occurrere.Nearchus & Orthagoras dixere:in qua tumulus Erythræ regis oſten
deretur.item. In azanio mari dioſcyrida).Scribendū ex Ptolomæo Dioſcuriada.Stephanus Dio
ſcoridis inſulam appellat.De mari Azanio Pōponius & ſupra hoc libro Plinius.

Ex eodem.xxviii.

Genus myrræ Gebaniticum

Cathaphani cebranite pluribus oppidis ſed maximis nagia & tomna). Legendū puto Catabani.
Gebanitæ.Plinius libro.xii.Gebanitarum inqt caput Thomna unde genus myrræ Gebaniticū.idem
libro qnto Catabanes ſiue Catabanitas eos uel ex ipſis profectos uocat. Strabo quoqȝ:Tertium inqt
genus Arabum Catabanes uſqȝ ad anguſtias & traiectum arabici ſinus pertinent:eorūqȝ regia uoca
tur inquit Tamna.

Ex eodem.xxviii.

Acthei catamoctitæ).Ptolomæus Achchitæ Chatramotitæ:illos cum Sabæis ſupra mōtē Clima
ca conſtituens:Chatramotitas uero ad Sabæos uſqȝ pertinere dicens a Climace.Vranius Chatramo
tas eos uocat καμηλοκομοι χατραμωται σαββαιοι ομηριται.idem auctor Acchenos uocat non
Acchitas.q ceruicem inquit Rubri maris accolūt:ut fere ſuſpicer Acchæos & Acchitas & Acchenos
quoqȝ ueteribus dictos fuiſſe hos:aut mutatis aliquantū ſedibus: aut propagatis finibus. Regionem
ipſam Euſtathius non modo Chatramitida ſed etiam Chatramida nominari poſſe tradit.Strabo:cha
tramotitis inquit regio myrrā fert.

Ex eodem.xxviii.

In rubro littore mærine marma).Scribendū arbitror alterutrum duorum Marane: a qua Mara
nitæ.Scio tamen & Marmā oppidum fuiſſe Stephano ſed in Phœnice. Strabo ad urbem uſqȝ uētum
Marſyabæ uocatam Maranitarum gentis.alio loco.Maranitarum inquit ora Gandiræis ceſſit: quaſi
Maranitas Sabæis cōtributos fuiſſe credendum ſit:quoniam itinere bidui ab eis ſcribat diſtare Thu
riferam.

Ex eodem.xxviii.

Regia tamen omnium marelibata).Legendū Regia tamen omnium Mariaba.Strabo:iuncti ſunt
inquit his Sabæi eorumqȝ metropolis Mariaba.Cōfirmat hoc ipſum & Stephanus: ut in Ptolomæo
quoqȝ iis locis fere non Mariama ſed Mariaba ſcribendum putem.Nam Mariāma in phœnice eſt ut
dixi.Plinius quoqȝ infra Hælium Gallum cepiſſe ait ſupradictam Mariabā.Poteſt uero & hæc eē ma
riaba quā Plinius Mineorū & alteram Calingiorum Maribam uocat.& infra. Aſcramitæ).Scribē

Minæi

dum uidetur Atramitæ:quoniam ſequatur:Atramitis inquit in mediterraneo iunguntur Minæi:un
de Atramitæū myrræ genus duodecimo uolumine.ſtephanus:atramitæ inquit fœlicis arabiæ ſūt po
puli quos artemidorus atromatitas nominat.Superius quoqȝ ubi. Autaridæ):Nominanť fortaſſe
ii fuerint qui dicuntur auſeritæ.Nā & auſeritis ab ipſo Myrra celebratur.& Ptolomæus in Rubro lit
tore oppidum tradit auſera.

Ex eodem.xxviii.

Lechieni).Quid ſi Licheni Lichieniue:ab urbe Licha.Strabo υπερκειται δε τησ σμυρμοφορου

Læana

ηλιχα.& infra. Agra & in ſinu Leanar).Scribēdū Læana:ut ſit neutro genere plurali numero.uſi
tatius tamen ælana q̄ Læana:ſunt qui aila & ailitin quoqȝ ſinū,eum dixerint,auctore ſtephano illud ne
quem fallat quod & priore libro feci notauerim.Læanitin ſinum in mari Perſico & quidē ultra Ger
raicum uocatum a Ptolomæo ſtatui diuerſum ab ælanitide quo hic agitur in mari arabico. agram ue
ro a multis egram dici. ſtephanus εγραπολισ αραβιασ προσ τω αιλαμι τη κολπω τοεθνικον
εγρημοι.

Ex eodem.xxviii.

Circuitus arabiæ a caraceleana).Diſtinguendum eſt A Charace Læana.De Charace dictū eſt ſæ
piſſime in ſinu Perſico ſitum eſt:a quo ſumpſit initium Plinius hoc capite ubi ait:Nūc a Charace dice
mus oram.Læana uero quæ ſint ſtatim ſupra oſtendimus.item paulo poſt. Inter oppida horoeum
& caracen).Scribendum inter oppida Heroum & Characen De oppido Heroum quod græci uocāt
ηρωωμ πολιμ qnto libro Plinius.Vocatur inquit Heroopoliticus alterqȝ Aelāticus ſinus Rubri ma
ris in Aegyptū uenientis.Strabo:Heroum inquit appellatur urbs Nilo proxima & in intimo Arabi
ci ſinus poſita.

Ex eodem.xxviii.

Sarraceni & Arreni

Arraceni arreni).Ptolomæus Sarracenos & ab arra urbe Arrenos in Arabia fœlici ſtatuit uicina
montibus qui Petræam & deſertam ſummouent.Stephanus: Arabiæ inqt pars eſt Saraca unde Sara
ceni poſt Nabatæos.Strabo Ararenos ſiue hos ſiue alios appellat.Plinius lib.xii: ex arabia Sembrace
nam myrrhā uocat hāc quæ a Dioſcoride Saracena dicit̄.Sunt & in india Sembraceni Plinio:quos ut
coniectari licet Ptolomæus Sembalacenos uocauit ab oppido ſembalaca. & īfra. Charei).Plinius
infra:Carræis inquit latiſſimos & fertiliſſimos agros ab oppido Arabiæ quod carra dicitur ſtephāo

Carræ craſſi morte nobiles Marciāus in Periplo

ad rubrum mare.ſunt & carræ Craſſi morte nobiles ſed in Meſopotamia:quibus ab amne Carra no
mē ſit eodē auctore.De carræis Arabiæ Pōponius quoqȝ Mela.

Ex eodem.xxviii.

Hemeritæ).ſcribendū Homeritæ.Plinius Ptolomæus Vranius Marcianus in Periplo: qui tamen
non tam Arabes q̄ Aethiopes eos credidit Et infra. Negram).& paulo poſt. Neſcam).Strabo

Egram & Eſcam ab Hælio Gallo captas.In hac expeditione meminit & urbes alias quæ hic nō reddū
tur.& infra. Homeritas minoas).Scribimus Minæos:ut ſupra ex Strabonis aliorūꝙ ſententia.Et
quod infra dicitur:Armis præſtare maxime. Catamonitas).Scribendū ut teſtati ſumus ante Cha
tramotitas.

Ex capite.xxix.

A ſinu leantico aliter ſinus quem arabes eant uocant;in quo oroon oppidū eſt).Lego:A ſinu ælāi
tico alter ſinus quē Arabes Eant uocant in quo heroum oppidum eſt.Diximus de hoc ſuperiore capi
te:ubi & Heroopolin & Aelana urbes duas mōſtrauimus:quæ uicinis duobus ſinibus nomē dedere.
Plinius libro quinto.Sinus inqt Heroopoliticus alterꝙ Lelaniticus ſiue quod idē eſt Aelaniticus.He Heroopolis
roum ergo ut ioſephus ait oppidum fuit quo ioſeph:cuius mentionem & Trogus facit: in occurſum
patris in Aegyptum uenientis proceſſit:quem locum ſacræ litteræ ieſſen uocant. Ieſſe

Ex eodem.xxix.

Vltra caſpium montem).Scribendum:Vltra Caſium mōtē:de quo Plinius & Pomponius & græ
gatim cæteri:tumulo magni Pompeii clarum in Aegypto parte Arabū qui ad noſtrum mare ptinēt. Caſſius
Eſt & in Syria Antiochena Caſius mons ſuper Seleuciam cognomine;pieriam iiſdem auctoribus. Magni Pom. Tumulo Clarus

Ex eodem.xxix.

Amnem qui arſinoen præfluit ac Ptolomæum appellauit).Scribendum ſine illa coniunctione Ac:
ut ſenſus conſtet.Dicitur autem Philadelphus hic primus excuſſiſſe Troglodyticem ut inquit Strabo
ad elephantorum uenatus miſſo Satyro.& infra. Phileterias).Lego philoteram ex Strabone.Pto
lomæus quoꝙ philoteras portum.Apollodorus philoterida.Strabo.conditam a Satyro quē dixi tra
dit.Stephanus.Habetur inqt & in Syria Cœle philotera ſiue philoteria:unde philoterii ab Aegyptia
uero philoteritæ potius.

Ex eodem.xxix.

Ad myos herino).Scribendū ad Myos Hormon.Strabo Myos inquit Hormos appellatᷣ ingens
portus obliquo introitu præiacentibus inſulis tribus.Et alibi.Non pcul inquit Beronice Myos Hor
mos oppidum eſt:ut nō pbem qui muris ſtationē uerterunt.Et alibi:Nūc inqt Coptus & Myos Hor
mos celebres ſunt.Meminit & Ptolomæus.

Ex eodem.xxix.

Inſulæ ſtenetyre).Scribendū puto:Inſulæ Stenæ Dire:ita enim græci anguſtam ceruicem uocāt.
Strabo in Aethiopia τα δε κατα δειρην στενα συναγεται εισ σταδιουσ εξηκοντα ου μην ταυτα γε κα
λειται νυν στενα αλλα προσπλευσασιν απωτερω καθο το μεν διαρμα εστι το μεταξυ των ηπει
ρων διακοσιων που σταδιων εξ δε νησοι συνεχεισ το διαρμα εκπληρουσαι στενουσ τελεωσ δια
πλουσ απολειπουσιν.Eſt & promontorium & oppidum adulitarum in æthiopia uocatum Dera
non procul iis de quibus ſermo nunc habetur inſulis:ex ſtrabone Ptolomæoꝙ.ſignificat hoc & Pli
nius haud multo poſt:ubi ait Beronicem tertiam fuiſſe cognominatam Epi dires ut duo uerba ſint
επι δειρησ.Eſt enim inquit ſita in ceruicem longe procurrentem.

Ex eodem.xxix.

Epitherias cognominata).Diſtinguendum eſt ut duo uerba ſint Epi Therias επι θηριασ hoc eſt
ad uenatus:de quo & Diodorus.Et infra. XL.Diebus ante ſolſtitium).Scribendum eſt.xlv.Plinius
uolumine ſecundo:in Ptolemaide inquit oppido quod in margine Rubri maris ad primos Elephan Ptolemais
torum uenatus conditum eſt hoc idem ante ſolſtitium.xlv.diebus: totidemꝙ poſtea fieri & p eos no
naginta dies in meridiem umbras iaci.& infra paulum. Eratoſtheneſꝙ).particulaꝙ:ſupfluit.Plini
us eodē ſecundo libro:in tota īquit Troglodytice umbras bis.xlv.diebus in anno Eratoſthenes in cō
trarium cadere prodidit.

Ex eodem.xxix.

Aſanium mare)ſcribo azaniū ex Pōponio Solino & ſupra duobus locis Plinio.Videtᷣ nomen de
diſſe mari Aethiopiæ regio Azana:quæ ſinū Rubri maris Barbaricū appellatū obtinet auctore Pto Azana
lomæo.& infra. Opidū Sace).Strabo φρουριον σουχου his locis nominat:ut forre ſcribendū ſit
oppidū Suchæ.& infra. Dephindis inſula):Vetus lectio Daphnidis.Ptolomæus Daphnina.

Ex eodem.xxix.

Inſulæ quæ alien uocantᷣ).Et paulo infra. Stratiotō).Strabo iis locis uocat Elæā portū & Stra
tonis inſulā.idē auctor inſulā haberi quādā ſcribit Olea conſitā nō procul iſidis monte.De iſidis por
tu ſtatim īfra Plinius:Nā Bacchias & entibachias in Ptolomæo Sephanoꝙ inuenias.& infra. Cel
tium teſtudinū & ſpingia).Scribendū forte ſphingia:quaſi dictū a ſtringēdo animal:hoc eſt απο του
σφιγγειν:nō a tergēdo ut uidetᷣ hoc ipſo capite Plinius īnuere.nō enim recipio uerba illa:ut notabi
mus.Dicuntᷣ & ſphinges Plinio uolumīe octauo:Sphingas inquit fuſco pilo māmis in pectore gemīs Sphingas
Aethiopia generat.Et libro decimo.Condit cibum ī theſauros maxillarū Sphingiorum & Satyrorū ethiopia
genus de iis & in Cyrenaica prouincia Solinus:Nam & ſedem ipſam hoc eſt Anum græci appellant generat
σφιγκτηρα quaſi ab arcendo conſtringendoꝙ:Galenus auctor.De genere autē quod hic Celtium te
ſtudinum uocatur Plinius libro nono:Troglodytæ inquit cornigeras habent Celtinū id genus uoca
tur eximiæ teſtudinis ſed raræ:quanꝙ Celetum non Celtium ſcribi poſſe iudico: ideſt κελητων.Sūt
enim κελητεσ ut ibi demonſtrabimus equitum genus apud græcos.

Ex eodem.xxix.

A troglocitis myrrha confertur. Vetus lectio troglodytis:nõ a troglodytis: ut sit sensus in eũ portum isidis Troglodytin myrrhã cõferri:cuius mentio In medicina per q̃ frequens est Plinio Dioscoridi Galeno cæteris.& infra. Sinus abalitus).Ptolomæus abalites siue aualites:duobus eũ tradẽs inclusum ꝓmõtoriis Dira & Mossylo. Est aũt in æthiopiæ latere mosylos:unde mosyleticũ genus cassiæ Dioscoridi nomẽ habet ut cõiicio:nõ ꝙ ibi nascať:sed ꝙ eo uel primũ uel maxime cõportata fuerit.Multa enĩ alia nõ a patriis sed a mercatibus aut locis ubi primũ cognita fuere nominanť.& infra.

Mosyleticũ genus cassiæ

Lepte cara).scribendũ Lepte acra.solinus a promontorio indiæ quod alii Lepten acram: alii Drepanum nominarunt:Nam & acra Lepte promontorium gracile significat.

Ex eodem.xxix.

Arabes astitæ).scribendũ ascitæ:ab utribus quos græci ascos uocãt: quoniã Bubulos inq̃t utres binos sternentes Piraticã exercent.idẽ solinus:sed & Ptolomæus ascitas eos uocat: & sinũ iis uicinũ aschaliten a populo cognomine:quanq̃ sachalites in ipso legiť mendose ut arbitror.Marcianus ĩ indiæ paraplo παροικει τομ κολπομ εθμοσ και αυτο καλουμεμομ ασλαλιτωμ ετιμημ και ασκιτωμ ετερομ εθμοσ.

Ex eodem.xxix.

Herotoas a uenatu dictos mire uelocitatis).Scribo Therothoas:ut eius uerbi primas pars uenatũ το θηρευειμ:secũda celeritatẽ significet το θοομ. nisi qs ab animali Thoe nominatos q̃d uenenť:existimat.& infra. Tacompson).Ptolomæus Metacõpson ad Syenitas oppidum uocari tradit Herodotus nomẽ insulæ in Nilo facit Tacompso iisdẽ locis.Stephanus:ĩter Aetiopiam & Aegyptum est insula quã Herodotus Chompso inquit appellauit.Alio loco tamen Stephanus Tachẽpso inquit Aethiopiæ est qua Lybiã spectat insula.& infra. Aramum sesamum).Plinius hæc ipsa repetẽs paulo post ex iubæ sententia scribit Araniũ Sesaniũ.Nos relicto cuiq; arbitrio intelligendi testatum esse hoc uoluimus.

Metacõpsus

Ex eodem.xxix.

Splegin primin boccin phurumin cambusin).Ptolomæus pselchin primin aboncin Phthurin Cõbysin itinere quod est a Syene Meroen.Notandũ uero primin oppidum uideri a quo Aethiopes quidam primi cognominantur hoc capite Strabo Premnin εκ δε ψελχιου ηκεμ εισ πρημμιμ.

Ex eodem.xxix.

Sycaminos

Hieranisicamenon).Vetus lectio & Antoninus Hieran Sycaminõ:ut sit loci nomẽ ad sacrã arborẽ Sycaminon:hoc est ficum Aegyptiã.Ptolomæus certe hoc ipso itinere q̃d est a Syene uersus Oceanum uocari scribit Hicran locũ quendam.& infra. Rhynocerotum).scribe Rhinocerotum.

Ex eodem.xxix.

Altera quæ uocať artigula spingion animal a tergẽdo cynocephalos).Vetus lectio:Ab altera quæ uocať artigula animal Sphingiõ:a Tergedo Cynocephalos.ut sit sensus:ab altera ĩsula artigula Sphingion uisum animal fuisse:ab urbe uero quæ Tergedũ uocať ut supra dictũ est Plinio:uenire Cynocephalos.in libya inquit Stephanus Aethiopie adiuncta ferunt esse urbẽ Tergida: unde sint tergitæ:ut de hac ipsa Tergedo forte intelligat:quæ & tergis dicať Alioquin Sphingium απο του σφιγγειμ deduciť uerbũq; id nõ tergere sed stringere cõplectiq; significat. & infra: de Meroe. Armatorũ.ccl.M.dare solitã artificũ.iiii.M.h).scribẽdũ nõ.iiii.M.sed multo plura & ad proportionẽ utiq; armatorũ.cccc.M.fortasse.Strabo ĩsulã hanc caput Aethiopiæ:tria milia stadiorũ longam:mille latam prodi scribit:auri æris ferri marmoris fodinas in ea esse:Nomadas & uenatores & agricolas incolere.

Ex capite.xxx.

Ante aduẽtũ Eudoxi ignotus fuit Vsus ignis

Quibusdam ante Ptolomæum latyrum:ignotus fuit usus ignium).Põponius:Sunt quibus inquit ante aduentum Eudoxi ignotus fuerit usus ignis.alteruter uideri posset errasse:cũ tamen uterq; sit uerus ex Plinio qui ait uolumine secundo:quod & Pomponius meminerit:Cornelius inquit Nepos auctor est Eudoxum quendã cum Lathyrum regem fugeret arabico sinu egressum Gades usq; puectũ.

Ex eodem.xxx.

Diripuit & nepeta).Scribendũ Napata ex Plinio sequenti capite:item Strabone επελθωμ λαπβαμει και τα μαπατα.Stephanus & Alexander μαπαται.a quibus Napatæi.

Ex eodem.xxx.

Negabarri).Ptolomæus Megabarbi:Sed Diodorus & Strabo megabari.Quod autem sequitur.

Vltra eos dochi).Ptolomæus Vltra eos hoc est megabaros Dedacæ:itẽ. Medimni deinde nomades cynocephalorũ lacte uiuentes).Plinius uolumine sequenti:Gens ĩquit menisminorum appellata animalium quæ Cynocephalos uocamus lacte uiuunt ut uel hac uel illa parte sit erratum.& ĩfra.

Cynocephali

Sorbotæ qui octonum cubitorum).Vetus lectio Syrbotæ.item Plinius sequenti libro: Aetiopas inquit octona cubita excedere:Syrbotas uocari gentem secundum flumẽ astapum ad septemtrionẽ uergentem.

Ex eodem.xxx.

A meroe oppidũ tolen).Ptolomæus Coloen.& ista. Esar ægyptiorũ oppidũ quo psammeticũ fugerẽt).Scribẽdũ Esar siue ut Ptolomæus Eser ægyptiorũ oppidũ quo psãmetichũ fugerũt.De psã

meticho Aegypti rege Plinius in mentione Labyrintorũ:& Herodotus & Diodorus qui ducẽta hominũ milia ex Aegypto in Aethiopiam regis eius sæuitia profugisse tradunt. Strabo. Tenessis inquit regio uocatur quam qui Psammetichum fugerunt:obtinent:& Sebritæ nominantur hoc est aduenæ. Psammetichum Aelianus in animalium historia iustũ sanctumq; regem credidit:cuius inqt filias crocodili rapuere:ob id iuisi Apollonopolitis. Idem Strabo:Supra Meroen inqt alia sedet insula in quã se profugi quos diximus in Aegypto receperunt. Hos fere Põponius ad significat cũ scribit Aethiopum alios uocari a uitæ spacio Macrobios Alios quia ex ægypto aduenere automolas: ita.n.græci p fugas appellant.

Sebritæ

Macrobii

Ex eodem.xxx.

In arabico latere diaron).Ptolomæus Daron quasi patrio casu:hoc est λαρωμ haud procul Esar. & infra. Phaliges).Ptolomæus phalangin montem hoc situ ponit:unde populi Phalãges potius q̃ Phaliges dicãtur.& infra. Aschæ).Vetus lectio asachæ.Plinius octauo.asachæi uocant̃ inqt æthiopes apud quos maxime nascant̃ dracones.Et infra. Nubei).Ptolomæus nubi.Strabo Nubæ.in Silio Mibæ legit̃ forteq; pro Nubæ.Claudianus:Venerat & paruis redimitus nuba sagittis.Stephanus tamen & Nubæos & Nubidas uocari solitos affirmat.

Claudianus Nube

Ex eodem.xxx.

Nilo impositum tenupsi).Vetusti codices Tenupsis.Strabo Tennesis regionem ita uocari tradẽs quã Sebritæ incolunt ut diximus.& infra. Ptoembati ptoemphoæ).Ptolomæus ptoemphanæ:& infra. Aliud asara alterius oppidum danden).Scribendũ uidetur aliud asar alterius oppidũ Daron uel Daroen:repetit enim ex Bionis historia quæ paulo ante ex aliorum sentẽtia retulerat. de utroq; Ptolomæus ut prædixi.antiqua item lectio non danden sed Dardon quasi Daron habet.

Ex eodem.xxx.

Sebritæ

Sebarritarum sub regina).Ptolomæus Sebritæ: itẽ Strabo:Sebritæ inqt sub Regina sunt:de hac ipsa regione atq; insula Meroe uicina.ii aliquando & Sembritæ nominantur cũ Plinio tum Straboni.& infra. Asembobiti).Distinguendũ est ut duo uerba sint a sembobiti:hoc est post sembobitin insulam:de qua paulo ante dixerat.& infra. Perusios.item sperorci).scribendũ puto pharusios & perorsos:ex Plinio Ptolomæo Põponio:ut superiore libro demonstratum est. Nunc illud addimus. petorsos a Stephão uocari nõ perorsos iis uerbis: πετορσοι λιβυησ εθμοσ μεγα και πολυαμθρωπομ: itẽ. Ab cocalicibus & ĩfra Nigroæ).Vetus lectio ab Oecalicibus & Nigroe.idest μιγροι.Plinius libro quinto:Nigris inquit amnis oritur inter Thalæos æthiopas & Oecalicas.

Ex capite.xxxi.

Ex aduerso autolagum).scribo autolalum.ut quinto uolumine ostendimus.

Ex capite.xxxii.

Nigaria

Ninguariam).Solinus & Martianus capella Niuariam:a niue.alioquin & Ningariã uocare cui placeat a ningendo.

Ex capite.xxxiiii.

Arabiã citeriorẽ iudæã).Distinguẽdũ est ut nõ arabiã:sed iudæã citeriorẽ audias. Nõ enim arabia in citeriorẽ & ulteriorẽ diuiditur:sed ĩ partes tris.petræã.Desertã.Beatã. iudæa uero altera citerior: altera ulterior:ut quinto indicatũ est uolumine.

Ex eodem.xxxiiii.

Timauo p̃ximus).Scribendũ imao:qui mons auctore Plinio Strabone Ptolomæo pars est Caucasi.& ĩfra. Pãphyliã syden).scribẽdũ pãphyliæ siden:& ĩfra. Lyciã patharam).scribẽdũ Lyciæ pataram.& infra. Doriadũ).Vetus lectio Dorida Chiũ:Sed cũ de Chio inferius agatur:fortasse altero loco ios:altero Chios legendum uideri posset.ipse tamen Chium Dorida hic defendo. Erat.n. Chius oppidũ in Doride iuxta Gnidũ ut ait Stephanus iis uerbis:Chios inqt quatrigemina est:prima Chios insula:secũda Cariæ urbs sub mõte Pellenæo.tertia in Euboea:quarta in Cherroneso Rhodiorũ iuxta Triopiã:de qua nũc loqmur.Plinius qnto libro.Est inqt in p̃montorio Gnidos Libera:Triopia deinde Pegusa est Stadia appellata:ab ea Doris incipit.Itẽ. Cithiũ).Scribo Gythium siue quod idẽ est Gytheũ:ut in Pelopõneso diximus.

Chios

Ex eodem.xxxiiii.

Messeniam pelopõnesum).Vetus lectio Messeniã Pelopõnesi:quod & rectius est.& ĩfra. Gnomonis cunctæ umbrã.lxxvii.unciarũ faciunt).Antiqua exemplaria commodius:Gnomonis cẽtũ unciæ umbrã.lxxvii.unciarum faciunt.Error magnus:sed errandi uia facilis:cunctæ scribentium pro eo quod erat.c.unciæ.& infra. Ab altero latere timaui).Legendũ ut monuimus imai. ultra quẽ uidelicet sunt Scytharũ gentes.

Error magnus

Ex eodem.xxxiiii.

Gardus smyrna sipolus):Scribo ex uetustis codicibus sardis Smyrna Sipylus. De iis supiore libro dictũ in Lydia:& infra: Tmolus mons lydia).scribo Lydiæ.hic & Tymolus dicitur cum fluuio ut alibi docuimus.

Ex eodem.xxxiiii.

Patara istmos).Scribo Patræ isthmos:nota ratio.Et infra. Thraciã medicã poeoniã).scribendum ut testati sumus alibi Mædicam per.æ. diphthongum:ut a Medis qui sunt in asia distinguas.& infra. Stomos).Legendũ Tomos exilio poetæ nobilissimi clarissima.

Castigationes plinianæ eiusdem Hermolai Barbari ex libro.vii.

Ex prologo libri Septimi.

Liena alienis uelat opibus).Quidam ex antiquis codicibus legũt sine uerbo Aliena
a mihi locutio nõ displicet:ut sit Aliena hoc ẽ natura casu recto.Simile huic sequẽti ca
pite.Tãta inqt loquẽdi uarietas ut externus alieno fere nõ sit hominis uice.Cæterũ i
transcursu patrocinari libet naturæ:nõ ideo nudũ ꝑcreantis hominẽ ut eum deteri
ore loco q̃ cæteras animantes habeat.sed cõtra potius.Aristoteles de generatiõe ani
maliũ secundo ita quæstionẽ fuit:Homo inqt nudo maxime oĩum & intecto corpore nascitur: quo
niã minimũ in eo est terreni recrementi:quæ causa facit ut ungues quoq; minimos proportione sor
Locus in Tuscu. Ci. tiatur.& infra. Excogitare.scribendũ Excogitatæ. Ex eodẽ prologo.
Vt q̃ ocissime aboleri.scribendũ Aut q̃ ocissime aboleri. De hoc & Cicero in Tusculanarũ prima:
Abiit uero hæc sententia græcis in ꝓuerbium: unde senarius το μη γενεσθαι μεν κρατιςον εσται
επαν δε γενηται ωσταχιστεχειν τελοσ. Theognis ĩ Angeltico αρχην μεν μηφυναι επιχθονιοι
σιν αριςον φυνταδοπωσ ωκιςα πυλασ αι δαο περησαι. Ex eodẽ prologo.
Vni sepulturæ cura atq; etiã post sedefutura). scribendum fortasse non defutura : sed De futuro.
Plinius hoc libro:Habere inquit sensum uictus generationis atq; operis & de futuro etiam curam.

Ex capite.ii.

Timaui montis regio).Legendum Imai:ut superiore libro docui.& ĩfra. Pro baltelibus).Anti
qua lectio Pro Mantelibus aut pro Mantellis:ita enim penulæ genus apellatur Plauto:quã græci:Mã
dyam quoq; uocant:quo se ut lorica muniunt:ob id & suidas ait μανδυασ ειδοσ ι ματιου οπερ κα
λειται λωρικιον. etiamsi Mantelia & Mantilia pro mappis quasi a manibus tergendis summuntur.
Nam Balteum scimus omnes:Baltelia q sciat nõ comperi. Et ĩfra. Maclias): Herodotus Maclyas
potest & Macryas ex stephano:qui tamen tam per.i.q̃ per.y.ueteribus usurpatum id nomen tradit.

Ex eodem.ii.

Quæ uocant̃ uitiæ).Solinus Bithyæ.stephanus quoq; Bithyas in Thracia gẽtẽ cõmemorat.quoꝝ
Tibii auctor Bithys fuerit Martis & Setæ sororis Rhesi filius.& infra. Tiborũ).Legẽdũ Thibioꝝ.Didy
mus Thibioꝝ ĩqt gens effascimatrix atq; pestilens halitu solo pimit:eorũq; in mari corpora nõ mer
gunt̃.Locus in Põto ubi sũt Thibais ab una dictus Amazonũ:quas occidit.Hercules: Ferũt enĩ ex his
maxime ĩsignes fuisse Trallã.isocratiã.Pallã.Coeam.Coelian:& Thiban: & ĩfra. Sciopidas).Legẽ
Sciopode dũ Sciopodas hoc est uerbũ de uerbo Vmbripedes. Ex eodem.ii.
Choromãdarum).Ctesias Choramnæos uocari dicit genus hominum siluestre in persia tantæ p
nicitatis ut ceruos cursu comprehendant.& infra. Scyritas).Legendũ Syrictas siue a foraminibus
& fistulis quas nasi loco præferunt de qbus & Strabo meminit:siue a fistulis & calamis auernarũ.So
Syringe linus:alii concretum inquit os habent modico tantum foramine quo calamis auenarum cibos hauri
unt:Syringas.n.græci fistulas appellant. Ex eodem.ii.
Cirnos indorum genus).Legendum putant Lycus athenæus.Stephanus Cyrnios qui longissimo
æuo utant̃:sed ab insula Cyrno idest Corsica.Ridiculũ uero quod addit̃.Eo diuturnam iis uitam esse
Mel corsicũ quia plurimum uescant̃ melle:cũ sciamus nullũ fere mel deterius haberi corsico: si poetis credimus.
& infra. Pandoræ).Stephanus Panæuræ ab oppido iuxta flumẽ Indum.Ptolomæus in ĩdia Pãdio
nas.extimandum proponimus. Ex eodem.ii.
Colinguis).Scribe Calingis auctore Plinio Ptolomæoq; in ĩdia:sunt & calĩgii sed in arabia ut supi
ore libro cõstat.& ĩfra. Soritas).scribendũ Oritas.item paulopost. Arabis).scribẽdum arabis
ex Plinio Strabone Ptolomæo cæteris.& infra. Flumen astagum).Strabo Astapũ.& ĩfra.Menys
minorum).Plinius uolumine priori Medimnorum qui hoc lacte uictitent:ut in alterutro menda sit.

Ex capite.iii.

Eutychis Eutice a.xx.liberis).Vetus lectio & græci nominis origo Eutychis. Solinus. Gn. inquit Põpeium
legimus Eutychidẽ fœminã & reliqua.Verbum autem. Hermaphroditas). scribẽdũ Hermaphro
ditos.Porro aliud est Androgynus:aliud Arsenothelys.primum omnes intelligunt:secundo utit̃ Ari
stoteles animalia hæc intelligens:quæ ipsa se ineunt:ut inter pisces Trochus.ob id ficto nomĩe theo
dorus Masculo fœminos conuertit fidelius q̃ fœlicius. Ex capite.ix.
Qui primus Cæsar Africanus prior natus primusq; cæsar a cæso matris utero dictus).si hoc ad africanum referas cõ
tradicunt historiæ:ꝑpterea ꝙ ante bellum Samnitum Claudius quidam Cæsar appellabatur.idq; in
tabula quadam antiquissima hodie ostendit̃ Romæ ambusta iis uerbis: Cæsar Claudius.C.F.Ap.N.
cæcus.C.Plautius.C.F.C.N.qui in hoc. Dxxv.honore Venox appellatus est. de Venoce satyrus illo
uersu:Turba Venocẽ trudit:hoc est nobilem:Quanq̃ &.L.Plautius.L.F.L.N.Vennocens in eadẽ ta
bula legitur.Indicauit hoc ante oẽs mihi Pompõius Lætus.De hoc ipso marmore dicemus & tertio
decimo uolumine in libris Numæ Pompilii.& infra. Manilius qui cartaginem). Scribendũ Man
lius ex omnibus historicis. Ex capite.xi.
Quarto partu dacorum originis nota in brachio).Legendũ forte non dacorum:sed aliquorũ ex

Ariſtotele de animaliũ hiſtoriis :unde ad uerbum fere ſumpta ſunt hæc.idem auctor de animaliũ generatione primo libro:Chalcedone ĩquit cum pater brachio eſſet compuncto:filius idem retulit.cõfuſa tamẽ nota & minus explanata. Trogus in familia Seleucorum Ancoram ſcribit naturalem generis fuiſſe notam in femore.De his multa plutarchus.

Ex capite.xii.

Magno Pomponio uibius).Iunium Valerius maximus uocatum eum tradit non Vibiũ.ĩ utro ſit uitium:obſeruatores uiderint.& infra. Scipioni in Seruo ſerapione uictimarii).Et reliqua.Fabius.Quintilianus Sciriationem uocatum eum tradit nõ Serapionem ut protinus liquebit.Plinius alio loco:ſcipio inquit Suario cognominabaẽ propter ſimilitudinẽ Suarii cuiuſdam negociatoris:Mendoſum & id puto:forteq̃ in hunc modum reſtituas:ſcipio Sciriatio cognominabaẽ ꝓpter ſimilitudinẽ ſerui cuiuſdam negociatoris.atq̃ ita congruent cum illis hæc.

Locus in Valerie

Ex eodem.xii.

Spinter ſecundanus retiariuſq̃ pamphylius). Scribendum quibuſdam uidetur ſecutor non ſecundanus:ut ſenſum talem habeat.Conſulibus duobus eodẽ tẽpore gladiatores duos ſimiles fuiſſe. ſpinterem qui ſecutor erat lentulo:pamphilum:qui retiarius Metello.Fabius libro ſexto:in his inqt maxime ualet ſimilitudo:ſi tamen ad aliquid inferius leuiuſq̃ referatur:quæ iam ueteres illi iocabanẽ qui Lentulum ſpinterem & Scipionem Sciriationẽ eſſe dixerũt.de retiariis & ſecutoribus iuuenalis Trãquillus cæteri.Sed quid ſi & ſecundanus poſſit ſeruari:Fabius in quinto:Naſcunẽ inquit ex iis quæ cõtradictioni oppoſuimus aliæ cõtraditiones:euntq̃ ĩterim longius ut gladiatorũ manus quæ ſecundæ uocanẽ.Proinde uetus lectio non ſolum habet ſecundanus:ſed Retiarii loco Tertianus.ut enim ſecundæ manus ita & tertiæ & quartæ gladiatorũ uocari poſſunt.quoties uidelicet feſſis alii aliis ſuccederent:unde Martialis illud:Hermes ſuppoſititius ſibi ipſi libro.v.

Ex eodem.xii.

Scipioni poſt.gn.cognomẽ ſaluntominus dedit).Legendum Salutio Minus:nõ ſaluntominus:ex plutarcho in cæſare:Aut Saluitio ex Tranquillo:Plinius li.xxxv. Saluntonẽ uocat eum.ſed & ea librariorum culpa fuerit.ſunt & codices qui non poſt Gneum:ſed poſt eũ ſcribant: ideſt poſt Sciriationẽ:de quo diximus.

Ex capite.xv.

Aliquanto aluo citatior).Scribendũ aliquando.& infra. Scyron).Scribendum ſcirron Ita.n.duritiæ a medicis uocanẽ.unde ſcirromata.Nam de mola fœminarũ quæ a græcis Myla diciẽ cũ alii tũ Plutarchus in eo cõmẽtario πωσ αρτισ υπεχθρωμ ωφελοιτο.& Plinius li.x.& ante oẽs hos Ariſtoteles quarto de generatione aĩalium uolumine: Cũ ex humore inquit crudo cõceptus ſtetit tũc mola gigniẽ idq̃ in mulieribus merito aut ſolis aut maxime.&;infra. Sterileſcunt lacte fruges).Legẽdũ Tactæ:nõ Lactæ.ſolinus:Cõtactæ inquit iis fruges non germinant.& infra. Ferrũ rubigo ꝓtinus corrumpit).Dic corripit.ſolinus.Ferrum ĩquit rubigo corripiet.& infra. Geſtatas fruges).Scribẽdum Guſtatas.

Mola fœminarum

Cum ex honore crudo conceptus ſtetit tunc mola gigniẽ

Ex eodem.xv.

Germinis e maribus).Scribendũ ſemine e maribus:quoniam ſequatur: Coaguli modo hoc in ſeſe glomerãte ad ipſum & Hippocrates libro de natura partus & uteri docet.& de hominis opificio lactantius:& ad uerbum Ariſtoteles de generatione animaliũ ſecundo:ubi:Semen inquit e maribus ita ſe ad menſtruorum naturam habet.ut coagulum ad lac:contrahit.& conſtituit materiam excrementũq̃ præbitum a fœmina.ob id anima e maribus prouẽit:corpus e fœminis.Medici tamen ſunt q̃ et uim quandam efficientem ineſſe fœminis in conceptu uoluerunt.ſed hæc alterius inſtituti ſunt.

Hippocrate libro de natura partus

Aĩa e maribus ꝓuenit Corpus uero a fœminis

Ex capite. xvi.

Iunctis medicamine oculis ſaluam infici).Legendum ſaliuam.Non deſunt qui non oculis:ſed locis hoc eſt naturalibus & uulua ſcribi poſſe iudicent:quoniam de hoc Medici quoq̃ prodant ſimilia: ubi ſterilitatis cauſas enumerant.ſed oculis tamen legi ſatius: quandoquidem auctor ſit Hippocrates oculos cum uulua ſympathiam habere quandam.Et hoc ipſum dicat Ariſtoteles de generatione aĩalium ſecundo.ſedes inquit oculornm maxime omniũ locorum capitis ſpermatica eſt:proptereaq̃ mulierũ probatur ſuffitu fœcunditas:ſi odores inquit uterum ſubeuntes efferantur & halitũ afficiãt:ſed & illi tu quoq̃ ſi colores oculis impoſiti ſaliuam inficiant. ſin minus argumento eſt meatus corporis cõfuſos obſeptos & occæcatos eſſe.& infra. Salaminæ).In quibuſdã codicibus ſolini ſalamiã inuenias ut ſit nomẽ uiri ſiue pueri eius de quo hic agiẽ.& infra. Nomĩe conopas).Vetus lectio Copas nõ Conopas.ſunt qui conops ꝙ ea uox culicẽ ſignificet:ĩ deliciis uero quare tales haberenẽ.plutarchus in Antonino.ipſe ſcopas legi poſſe uideo.Athenæus αμτρωπαρια μεκρα και τουσσκοπαιουσωσ φησιμ οτιμωμ τουσ καλουμεμουσ παρατισι σιλπωμασ hoc eſt homulos paruos qui a Timone ſcopæi nominantur & ab aliquibus ſtilpones.

Loci ꝑ naturalibus & uulua

Conops idẽ eſt q̃ & culex

Homuli ſcopæi nominantur

Ex eodem. xvi.

Ectapelos).ſcribendũ aut Ectrapelos quaſi horrentes & auerſatos cõmunẽ & uſitatũ naturæ modũ.cuius uocis uel frequẽs uſus eſt apud græcos:unde Ariſtophanes in Comœdia uerbum τριβολεκτραπελοσ cõpoſuit.aut Euapelos ex photiõe grãmatico:q̃ ſtolidos & amẽtes ita dictos refert:quos & ευηθησ græci appellãt.aut Hectapales απο των εξ παλαιςωμ ideſt a ſex Palæſtis.ſunt autem Palæſtæ ſex quãdoq̃:uidelicet quoties pro ſpithama capiunẽ.Dodrãtes ſeni:hoc eſt palma ſex. ii autẽ ſunt

Spithama

Eutrapeli

tria cubita:ĩ quã magnitudiné adolescere triẽnio Tales dictum est supra. Sipõtinus Eutrapelos scribe
bat quasi lepidos & elegãtes. nec tricubitos sed cũ priore Plinii sñia cõfundés: sexquipede altos & ĩ tri

Sexquipe-
dales

matu uitæ cursũ ĩplentes: quo nihil ab eo fingi poterat absurdius: nihil æque Plinio ueritatiq̃ cõtrariũ
Sexqpedales pro tricubitis: uenustos & urbanos pro tardis & hebetibus reddẽdo. idé fere Domitio
uisum est illo Martialis epigrãmate Eutrapelus tonsor dũm circuit ora Luperci: & reliqua.

Ex capite. xx.

Corpore uescos esse). Aliqui scribẽdũ putãt corpe uesco fuisse: quoniã ptinus sequat̃: Sed eximiis
uiribus Tritanũ. põt & defendi Corpore uescos esse: ut subaudias quosdã. Verbũ auté Tritanũ cum se

Vescum

quentibus iungat̃. De hoc uiro Lucillius & in finiũ præfatione Cicero: & in uita Cõmodi Lãpridius
Herculé rusticũ appellans: Vescũ aũt Nonius interprætat̃ obscurũ minutũq;. idé Virgili. idé Ouidius
Et quoniã pticula Ve: modo remittit: modo ĩntendit: efficit̃ ut uaria sit eius uerbi nõ una significatio
auctor Gelius: Nam Seruius qui frondes salicis uescas pro teneris & arentibus exposuit: iure ĩcessit:
nisi p gracilibus & male habitis acceperit: fere. n. quæcũq; maciléta & male curata sunt: uidemus hæc
tum sicca esse. tum tenera: idest aũt iniuriis obnoxia frangiq; atq; pati mollia.

Ex eodem. xx.

Prodigiosa
uirũ relatio

Varro prodigiosa uirium elatione). Solinus hæc ipsa mutuatus legebat: Varro in prodigiosa uirũ
relatione: q̃q̃ Plinius hoc capite athanatũ inquit prodigiosæ ostentationis. & infra. C. Milonem).
Scribendũ Crotoniatam Milonem: ex pausanias: Huic inquit malum punicũ tenẽti digitũ nemo sub
rigere: ĩsistenté uestigio educere nemo poterat. Diotimi filiũ fuisse Olympia sexies: pythia septies ui
ctoré statuã eius Olympiæ ostẽdi: Dameæ Crotõiatæ opus ĩ septo quod Altin uocãt. Ex eodé. xx.
M.c. lx. stadia). Solinus. M.cc. xl. Et sane mẽsura hæc ab athenis Lacedæmoné ueritati propior ui
det̃ ex Ptolomæo. & infra. Canistius cursor). Solinus anistiũ nõ Canistiũ appellat. & infra. V no
die. M.ccc. ii. stadia). Solinus. M.cc. stadia. Plinius uolumine secũdo: Philonides inquit ex Sicyone ad

Locus apud
Martiale

Elin. M.cc. stadia noué diei confecit horis. Quod aũt paulo post de puero cursore dicit̃: q Fonteio &
Vipsano Cõsulibus fuit: nouem annos genitũ: Solinus octo. Sunt qui a Martiale ĩtelligi eũ uelĩt. scrib
te: Siue leué cursu uincere quæris Atham: sed auctoré desidero: quẽadmodũ etiam in illo q putãt ma
chionem & Linũ ab eodé poeta nominatos libro. v. esse hos qui hoc capite Saluius & Athanatus dici
tur: Vaticinia mera sunt: & sine usu aliquo periculosa. Ex capite. xxi.

Mermecides). Legendũ Myrmecides ex Aeliano: ité Cicerone in Academicis: Vt etiã ĩter deos i
quit myrmecides minutorũ opusculorũ fabricator fuisse uideat̃. Plinius Theodoro quoq; tribuit hãc
laudem quarto & trigesimo uolumĩe: at sexto supra trigesimũ Callicrati & myrimecidæ. in Varronis
libro de Latina lingua tertio: mendosissime ita legit̃: Etenim facilius obscuram operã Hyrmecidé ex
ebore oculi uideãt extrinsecus admoneãt nigras setas. Scribendũ puto: Vt enim facilius obscura opa

Locus apud
uarronem de
latĩa lingua

Myrmecidis ex ebore oculi uideant: extrinsecus admouent nigras setas. idé lib. v. ĩ quibus inquit assu
mi solet aliquid: quo facilius reliqua dicant̃ uti munecidis operibus minutis. Legendũ: ut in myrmeci
dis operibus minutis. Ex capite. xxiii.

Anaxarchides). Cicero nõ Anaxarchides: sed anaxarchus. de zenone id Plutarchus non Valerius
apud nos ut aliqui somniantes scripsere. ité In tyrannos). Lego: in tyranni os: iisdem auctoribus.

Ex capite. xxiiii.

Simonidos
medicus nõ
medicus

Carmadas). Forte Charmidas: Etenim usitata hæc nomenclatura græcis. Fuit uero quidam Glau
conis filius ætate Socratis hoc noĩe Platoni: Fuit & Magus alter Appuleio. & infra. Simonide medi
co). Scribẽdũ melico: ut Domitius ante nos indicauit. Dicunt̃ aũt poetæ quidã melici: ut ait. M. Tul
lius de optimo genere dicendi: Sed & Stephanus & Censorinns & Ausonius & Gelius. Additũ uero
Simonidi maxime cognomẽtũ Melicus existimo ut ab Simonide iãbico poeta distingueret̃. melicus
e Cea fuit: ut auctorem Theocritus ει μη Δειρος αοιΔοσ ο κηιοσ αιολα φωρεωμ. iambicus ex amor
go ĩsula. Eustathius: Simonides ĩqt melopœos & melocertes appellatus est. longas hic ĩqt & duplices

Qui octauã
chordam ad
didit Lyræ

litteras & memoriæ arté & Lyræ tertiũ sonũ cõpit: at Plinius octauã ĩqt cordã addidit. ob id Theocri
tus βαρβιτομ εισ πολυχορδομ εμ αμΔρασι θηκομομαςοσ. Ex capite. xxv.

Quinquagies dimicauit). Solinus Quinquagies & bis dimicauit. Ex capite. xxvi.

Quare Pom
peio magnus
dictus

Magniq; noĩe spoliũ inde capto). Scribendũ Spolio. Trãqllus nõ tã ex aphrica q̃ ex Põto retulisse
id cognominis Pompeium indicat. Plutarchus a Sulla Dictatore datum ei e Sicilia reuerso: alios ex
aphrica reportasse id Pompeium putare. Ex capite. xxviii.

Duodena castra hostium non gallia). Scribẽdum in Gallia: notius est q̃ ut probationem desideret.

Ex capite. xxix.

Aristotelis philosophi patriã cõdidit). Vetusti codices: Aristotelis philosophi patriã suã credidit
nõ q nõ cõdiderit seu potius restituerit euersam a philippo patre: ut Aeliãus ĩqt: sed q pter fidé anti
quæ lectionis Emphaticoteron uidet̃ dictũ: suã credidit quã cõdidit. Ex capite. xxx.

Calamitati testis ingés factus inimici). Vetus lectio pbior: nõ calamitati: sed ĩ calamitate magnũ

est ab inimico laudari:maius a misero.& infra. Rerum conditoré reuocauerunt).Vetus lectio tragædiarum conditorem:falsum & hoc.sed gradus ad uerum.Proinde scribendum censos:Rerum gestarum conditorem:hoc intelligens quo eum græci absolute uocant τορ συγγραφεα.& infra. Possidonii sapientiæ professione clare).Scribendū Clari.Aelianus etiam ad Cratippum uentitare solitū scribit Pompeium ut cæsaré ad aristoné.& infra Sed quo &.t.m.tulli piaculo taceam).Legendum: Sed quo & te.m.tulli piaculo taceam?& infra Operibus electus).Vetus lectio constantior:Operibus electis.Friuola hæc & his aliquot similia:sed expetita multis.Alioquin minuta hæc & leuicula īterim uel morant̄ occupatos uel offendīt delicatos:& quorundam tanta peruersitas: ut si prætereant̄ ignorata mihi non contempta prædicaturi sint.& infra. Notatasq; se sedes).Verbū Se : detrahendum est.De Agraria lege plutarchus in Ciceróe.de Rosio Macrobius.De proscriptorum liberis Fabius libro.xi.

Magnum est ab inimico laudari maius a misero

Excapite . xxxiiii.

Comitem æris alieni atq; litis esse sponsioné).Vetus qdé oīs lectio: non Sponsioné habet.sed miseriam.idq; probat Merula:qui & græcum prouerbium prætexuit.Fœlicem esse qui nihil debeat.ꝓinde ut miseꝝ esse qui debeat necesse sit.Martialis Ah miser & demens uiginti litigat annos.Quisq̄: cui uinci gargiliane licet.Cattullus.Furi uillula nostra non ad austri Flatus opposita est:nec ad Fauoni:Sed ad milia quindecim trecenta O uentum.horribilem atq; pestilétem:Non enim præciū id aut sumptum uideri sed æris alieni summam:qua futuꝝ esset ut nominibus dissoluendis uilla diuéderet̄ & quasi licitaturis opponeret̄.Cæterum & sponsionem tueri licet:ut si quod Græce dicitur εγγυнλε παρατн:hoc est sponsionem iacturas & damna comitari.plato in Charmide consecrata esse tria hæc in Delphici templo memorat.Nosse se quenq;:Nihil nimis :Sponsionibus adiūcta esse incommoda. Meminit hoꝝ trium & plutarchus eodem ordine.Sidonius Apolinaris Thales Mileto genitus uadimonia culpat.& alibi.Mileto quod certe thales uadimonia damnas.Ouidius ad Aurorá:Atq; eadem sponsū consulti ante atria mittis.Vnius ut uerbi grandia damna ferat.Actionis porro genus eé Spōsionem cū alii tū Fabius insinuat quarto & septimo uolumine:haud ita multo distans ab eo quod græci παραкαταθнкнр Athenis uocabant.Caper grāmaticus:Religione inquit santitur fœdus:at sponsio pœna.

Prouerbium est apud græcos fœlicem esse qui nihil debeat

Sponsionem iacturæ & dāna comitatur

Caper grammaticus Sponsio sancitur pœna

Ex capite .xxxvii.

Dinocrates).Vitruuius quidem & alio loco Plinius item Solinus Dinocraté omnino hunc appellant.Strabo & Aelianus Chirocratem architectum Alexandriæ.item. Chthesibius).Scribe Ctesius:idest кτнσιβιοσ.

Ex capite .xxxix.

Libidinis nō formæ).Legédū Libidinis nō fortūæ.& īfra. Sutorio prisco).Scribendū A Sutorio prisco:ut Seianū uidelicet ab hoc Sutorio siue Sertorio mercatū ītelligas.

Ex capite.xl.

More thraciæ gentis).Hunc moré Cretensibus asscribit Horatius:Cressa ne careat puella nota: idcirco sunt qui Thressa nō Cressa in eo legant.Alioquin & Crestone Lycophroni Tracia dicitur ab uno terræ eius oppido Crestona:ut quarto libro indicatum est. Sed porphyrio tamen & probus in persii poetæ Satyra Cretensium eam fuisse consuetudiné.affirmāt.Ideoq; nec Horatii uersum mutauerim.nec Plinium arguerim.

Ex capite.xliii.

Berenice quæ filia soror mater olympionicarum).Scribo pherenice.pausanias ī Eliacis ita uocat eam:quæ ab aliis Callipatira inquit dicatur:ea filium pisirhodum in certamé Olympicum profecuta uirili habitu quasi pugil cum uictorem agnouisset:superato aggere: quo Gymnici cludebantur:nudauit se.Ad pœnam quæsita ꝙ Alpheū amnem transisset:id illis diebus capitale fœminis erat absoluta est datumq; id patris & fratris & filii uerecundiæ:qui omnes Olympionicæ fuerunt.ex eo tempore īstitutum est ut nudi adessent qui ad ludicrum id certaturi conuenirent.fugisset me iocus iste.nisi conniuenti mihi transilientiq; sum mōstrasset homo lectionis multæ Didymus zenoteles Fertinus:quo & a secretis utor propter fidem:& anagnoste ꝑpter diligétiam. Ne uero dubitari posset pherenicen eius mulieris nomé fuisse cōfirmat Aelianus de uaria historia libro decimo iis uerbis fere . Duxit ad Olympicū certamé filiū suū Pherenice fœmina : ꝓhibétibus eá spectare q̄ præsidebāt: licere id sibi ꝑsuasit quæ patré & fratres tris haberet Olympiōicas:spectauit:& uictoré filiū reduxit.Dissētit qdé ab Aeliano pausanias ī quadá tenus:sed ad id quod uoluminis satis est.

Didymus zenoteles homo lectionis multæ

Ex capite.xliii.

Suffarraneum).Codices Romani.Frumétariū. Quidam sufforaneum ab eodem Etymo:quo circumforaneum nōnulli sub Affranio.Ciceronem ubi hoc dicat nundum legi.qui legerit inueniet:sed certe id a farre quemadmodum confrarratio deductum uideri potest:ut eū significet qui far in castra conuehat.sed modicum alienūue:nō iusto cōmeatu aliquo:sed crebris & uilibus institorum uecturis. Admonent uero me uerba hæc ut cōmemoré quod & in præfatiōe leuiter attigimus.huiusmodi uocabula fere in castris orta esse Suffarraneum Conterraneum Militaneum Consecraneū.iulius Capitolinus in concione quadam Maximini cæsaris Commilitones inquit sacrati immo uero cōsecranei Alio loco idem auctor:nullam ciuitatem æque militaneum esse dixit.Nam consectaneus pro eo qui ī eadem hæresi est.capitur Sidonio in epistolis:qui & superforaneum quasi pro superuacaneo usurpat Sextus Ruffus Limitaneos:Reparato īquit de limitaneis Daciæ exercitu.

Suffarraneus Conterraneus Consectaneus q ī eadé hæresi est

Ex eodem. xliii.

L.Sulla locus apud Iuuenalem

De iure uirgarum in eum iudicem in exilium missus). Vetus lectio de iure uirgarū in iudicū cōsiliū missus. nota est historia ex Ciceronis oratiōe pro Balbo meminit & Plinius quinti libri qnto capite: ubi quædam pluscula notauimus. & infra. Et quibusdā fœlicitatis inductus argumentis). Legēdū nō Quibusdam sed quibusnā: ut sit pcunctatio cui sic respondeat: An quia proscribere tot milia ciuiū & trucidare potuisset? Verbum aūt. Asseruauit). Superius positum: scribo Asseruit: & īfra. Somno eius ciui immortuus quodāmodo est). Scribendū cui: nō ciui. De. L. Sullæ somno multa illo uersu iuuenalis: Dormiret ut altum. quæ uolens prætereo

Ex capite. xliiii.

Vitatus qui diceret apud Veteres

Et hoc dicebat iam balearicis & creticis diadematis iam macedonicus ipse). Quidam legunt Diadematus nō Diadematis in hūc sensum: Cum illa de Scipione uerba diceret: iam liberos habebat Balearicos & Creticos quorū splendore Diadematus & insignitus uideri poterat. Lucius Florus: Metelli īquit Macedonici domus bellicis nominibus assuerat: altero ex liberis eius Cretico facto: mora nō fuit quin alier quoq; Balearicus appellaretur. Alii nō Diadematus nec diadematis hac parte scribunt sed Dalmaticis: quoniam pedianus in actione contra Verrē tertia ubi Cicero de manubiis. L. Metelli mentionē habet: ita dicat. L. inquit metellus subactis dalmatis dalmaticus est appellatus. Ego diadematis casu dandi & penultima producta lego ad hunc modum & hoc dicebat iam Balearicis & Creticis & diadematis iam macedonicus ipse. Moueor cū q nulla est antiqua lectio cōtraria: tum uero maxime q in metellorum gente diadematos fuisse quosdam testis est Cicero in cōcione p reditu suo iis uerbis: nō ut pro. Q. Metello clarissimo uiro iā spectata ætate filius: nō. L. diadematus cōsularis summa auctoritate uir non. Q. Metellus Censorius: non eorum liberi. non. Q. Metellus nepos qui tū Cōsulatū petebat. iā nec satis cōstat ecqd. L. Metellus q Dalmatas uicit Macedonicus Macedonii Metelli filius fuerit: aut si Dalmaticus quoq; aliquis eorum dictus est nunquid prohibet eundē & Diademati cognomentū habuisse? Plutarchus in Martii Coriolani uita ī Metellorum ait familia fuisse qui Vitatus quoq; nomīaretur: ab usu uittæ qua ulceris tegendi causa procedebat in publicum obligata frōte. Qui autem putant ipsum Macedonicum & a Plinio hic & a Cicerone Diadematum uocari: decipiuntur. Primū q Macedonicus nō Lucii sed Quinti prænomen habuit. Deinde q. Q. Metellus & q pro ipso reducendo suplicabat. L. Metellus Diadematus: Macedonico posteriore fuere. Valerius maximus id cōprobat. Metellus inquit Numidicus populari factione patria pulsus in Asiam secessit. Numidicus uero dictus q iugurtham Numidiæ regē Cōsul attriuerat. Nota est ex Liuio Salustio Floro & Sexto quoq; Ruffo historia. Verbum autem. Recepto). supra positū: uetus lectio nō habet: sed eius loco Referente: Nam & commodius sit reperto q̄ recepto.

Ex capite. xlv.

Locus apud Tranquillus

Hæredæ hostis suæ filio excessit. Omnes uetusti codices habēt Hærede nō suo filio excessit: Alioquin Hostis sui potius q̄ suæ filio idest Tiberio scribēdū fuerit: cuius patrem ciuili bello. M. Antonii partes secutum nemo dubitat. Nam de matre liuia intelligi uix potest: cuius in amplexu & ut Tranquillus ait osculis extremum spiritū augustus efflauerit: quanq̄ Dion ueneno in ficu dato a Liuia sublatū augustum scribit: quod & Tranquillus innuit fere: quibus auctoribus omnia quæ hoc capite habētur ex Solino quoq; percipias.

Ex capite. xlvi.

Aglaū prophodium). Valerius de hoc ipso meminit: sed Aglaum Sophidiū appellat. Scribo psophidium ex psophide Arcadiæ: ut libro quarto docui. Stephanus psophis īquit psophitem debuerat Analogiæ ratiōe: sed a genitiuo peperit psophidium ut ab arcade arcadius & ab aulide aulidius & ab insula Thynniade Thynniadius.

Ex capite. xlvii.

Adagium iis qui sordidos & iniustos quæstus faciunt

Eutimus poeta semp olympiæ uictor) Vetus lectio Pycta non poeta: Sed & Euthymus scribēdū est: Pausanias in Eliacis τα δε εισ ευθυμον τον πυκτην ου με εικοσ υπερβαινειν. Quæ inquit de Euthymo pycta idest pugili dicunt: præterire fas non est. is in locris italiæ qui epizephyrii cognominātur ortus astycleo patre: uel ut indigenis persuasum est Cæcino amne genitus q locros a Reginis diuidit: hunc semel a Thasio Theagene uictum tradit. non iusto quidem illum certamine: sed circūuentum dolo: unde nec Theageni decretus honor: īsuper damnatus ut Mulctæ nomine talentū Euthymo repræsentaret. Demum Euthymus in italiā reuersus post octauam & septuagesimam fere Olympiadē Temesam uenit. Genium loci: quem Vlixis comitē fuisse: ab oppidanisq; quia uirginem cōstuprasset interemptum ferebant. ob id uagari laruas eius & nisi placarentur quotannis oblata uirgine crassari solitas & perniciem afferre omni ætati ac sexui compescuit: liberata: quam deuouerāt puela ī matrimoniūq; ducta: uixisse perq̄ diu alioq; q̄ cæteri mortales solent modo: humanis excessisse. De hoc ipso inquit multa Callimachum dixisse: per hæc uerbis Plinii quæ hoc toto capite habentur. nō solum omnis adimitur obscuritas: sed maxima etiam lux affertur: Addatur iis & æliāus uariæ historiæ octauo libro. Euthymus īqt locrus ex italia Pyctes īclitus & robore insigni fuit lapidē gestabat ingēti magnitudine qui Locris ostendit & Temesæum heroa quod cuiq; per uim abstulerat reddere coegit etiam cum fœnore: ut inde natum sit adagiū iis qui sordidos & iniustos quæstus faciūt affore Temesæ:

um Genium:Hic inquit Euthymus ad amnem Cæcinum oculis hominum apparere desiit.

Ex capite.xlviii.

Macroæões

Anacreon poeta argantonio). Hoc ipsum quidem & Valerius quoq; maximus:sed Strabo Argathonium Tartessiis ait imperasse:quos in Bætica Macræonas hoc est longæuos quoq; appellát.Anacreontis autem uerba hæc sunt: εγο ουταμαλθειασ βουλοιμην κερασ ουδε τα πευτηκονταν και εκατον ταρτησσου βασιλευσαι Nomen ergo regis non expræssit ip e sed Herodotus ut auctor est idem Strabo.Silius:argathoniacos armat Carteia nepotes.etiam si Argantoniacos fere scriptum est.In Hispania quidem S arganthana fuisse tradit.Stephanus.sed de hoc ipso an de alio senserit:nõ cõstat.in Mysia quoq; mõs ubi raptus Hylas iuxta Cium Prusiada uocatam.Argathona dicebatur ab argathona Rhesi cõiuge cui & Argathon ut monti quoq; nomé fuit:unde possessiuum αργαθωνειοσ ut a Cithærone κιθαιρωνειοσ:auctor Stephanus.Meminit & Strabo.quemadmodum uero ab argathon argathonium:ita ab Argathona Argathonium deducat necesse est.Diuertimus ĩ hæc propter uersum Propertii:de quo multa multi:bene pauci.

Siluis

Ex eodem.xlviii.

Versus proptii a paucis intellectus

Locus castigandus in Valerio

In ætolia epiorũ gentis).Diximus libro quarto ex Homeri & Halioꝝ testimonio Ephyros ĩ ætolia fuisse:ob id non desunt qui hoc loco nõ Epiorum sed Ephyrorũ lectitent:ipse pro Epiis siue quod idem est Epiis sto:quos in Aetoliam ex Elide aut contra migrasse prodit Ephorus:Hoc ipsum ĩ Valerio quoq; maximo castigandum est:Hinc fortasse illud Stephani:Epuia ĩquit urbs quæ nunc Ambracia olim paralia.Item. Vt parcementitus est).Verbum Valerio Est:superfluit.

Ex eodẽ.xlviii.

Gorgiã siculum.c.viii).Pausanias:Cétum quinq;.πευτε φασιν επι τοισ εκατον βιωναι τον γοργιαν. Cicero & Valerius Maximus centum septem.& infra. Vtrisq; saltaribus ludis).Scribendũ Sæcularibus:cum ex aliis plerisq;:tum ex Tacito iisdem inquit consulibus ludi sæculares octingentesimo post Romam conditam:quarto & sexagesimo q̃ Augustus ediderat spectati sunt Claudio principe.Domitianus quoq; tales edidit:quibus & ipse inquit interfui.

Ludi seculares

Ex capite .xix.de Climactere.

Sed quantum primum tribuat incertum).Codices antiqui:Sed quãtum plurimũ tribuat incertũ.item. Momentis horaꝝ insignibus lunæ dierumue septem & uigĩtiquatuor). Vetus lectio Septé & quindecim:hoc est septimã & quinquagesimam quanq; nõ solum horam sed & diem lunæ metuẽdam esse:Verum expositio hæc parum lucis affert sequentibus. Proinde:quanq̃ non ignoro lunam in geniturıs & tertiam & septimam & quadragesimam obseruari consueuisse: Vettio ualenti:Stephano:Critodemo:cæteris ut Meteruum prætercam.Magis tamen cõuenit ut septé & nouem momenta:q̃ septem & quindecim scribantur:cũ ex trito illo ex. Augusti epistolis apud Tranquillum loco:tũ ex iulio Materno:qui ait propterea sexagesimum tertium ætatis annũ maxime periculosum eé:quoniam numerus uterq;.vii.&.ix.qui decretorii maleficiq; sunt:& ad uitã succidendam pollentes:ĩ unũ quasi confluunt:nouies enim septem & nouem septies sexagintatres efficiũt. Et ob id Climactericus hoc est gradarius & scansilis præcipue annus is uocatur:quoniam a septimo ĩcipiens uitam hominis quasi per gradus quosdam agat.ita & quinquagesimus quartus & alii minores Climacterici dicuntur quotiés aut per septem aut per noué consurgunt. Sed si sexagesimus ætatis annus qnquagesimo quarto deterior est:ut fere inter omnes constat:quamobrem nominauit leuiorem Plinius grauiore pterito:Nempe ut ostéderet:si quinquagesimum quartum pauci excedunt:pauciores futuros qui maioré illum & multo sæuiorem numerum attingerent.Potest & illud dici:aliis quinquagesimumquartũ sexagesimo tertio pestilentiorem uideri:quemadmodum alii fuere:ut Censorinus in libello de natali die meminit.qui quadragesimumnonum malitia insignem prætulere cæteris.Aliam rationé legis climactericæ multo subtiliorem explicat Vettius Valens Antiochenus in libris quos inscripsit Antilogias:Traditam inquit prius a Petosiri & Necepso regibus:hoc titulo περικλιμακτηρων εβδομαδικησ και εννεαδικησ αγωγησ:idest de Climacteribus septenariæ nonariæq; inductionis: quæ nihil sane aliud est q̃ quod hoc loco Plinius intelligendum nobis reliquit.Ea est ut quambreuissime colligatur:huiusmodi.Ab exortu caniculæ aut lunæ coitu exortum antecedente numeretur inquit tépus usq; ad dié genituræ:tum deinde summa diuidatur per.lii.& septimã diei unius.tot enim sunt cuiusq; anni septimanæ:quia septies quinquaginta duo dies cum unius parte septima: efficiunt.ccclxv. idest integrum uertentem annum.Post hæc diuiso ita numero multiplicare quod reliquum est oportet:tã multis uicibus q̃ multis illa quinquagintaduo cum septima detraxeras ex solido:ut si uerbi gratia quater eum numerũ eliseris:tunc eum qui relinquitur etiam quater multiplices.Sunt igitur a lunæ coitu qui caniculæ ortũ præcessit(melius enim est ita q̃ ab ipso syderis emersu ĩcipere)dies.ccc.xx.ab hoc eximantur quotiens possunt.lii.cum septima: relinquentur.xi.cum tribus septimis.hic quater ĩ se ductus efficit.xiv.paulo plus ergo numerus.xlv.quia per septimanas actus est:hebdomaicos idest septianus appellatur:& Climactericum uitæ annum significat ita genito præsertim si aut cũ annis uitæ cõcidat a Chronocratore promissis:aut cũ nonario ut facit:nam quinquies nouem colligunt.xlv. Hæc de septimano climactere.Nonariũ quoq; suo modo inueniendum præcipiunt:ut quemadmodum il-

In geniturıs tertia & septima &.XL. luna obseruatur

Quadragesimus tertius annus ætatis piculosus est Climactericus

De annis hoi infœlicibns

Annus uertens

Numerus hebdomaicus

Enneades nonane dicūtur

le per septimanas.lii.ita hic p Enneadas idest nonanas.xl.cū minutis aliquot regaꝰ. Sunt aūt minuta ea ex diebus quinq; cum quadrante.ultra enim.ccc.&.xl.dies:hoc est nonanas.xl.superant ex anno solido quinq; dies & quarta unius pars.iubent uero ut Septimanus:qué Marti dicatum putant:obseruetur ī nocturnis thematibus.alter uero in diurnis quoniam Saturno cōsecratus sit. qđ quidé & Plinius breuissime hoc loco attigit dicendo:Quæ nocte ac die inquit obseruanꝰ. Sunt & signa ī cœlo Climacterica numeri septenarii:Aries:Libra:Cācer: Capricornus.Nonarii:Taurus leo:Scorpius.Aquarius:

Quæ signa dicantur climaterica ī cœlo & q̃ nonariaq; Translatina siue ꝓmiscua

Translatica siue promiscua:Gemini:Sagittarius:Virgo:Piscis.idé auctor Vettitus libro tertio: Sunt inquit Climacteres & horaꝝ & dierum & mensium ad trigesimam lunæ cōputātibus:sunt & partium quas græci Cleros uocant ut dæmonis & fortunæ sui climacteres Quæ omnia longū esset & multis fortasse tedio:persequi.

Ex capite.l.

Phalereus iam tum deploratus).Cicero de natura deorum tertio Pheræum nō phalereū uocauit hunc:ut in alteurtro sit uitium.Legi de hoc & apud græcos:sed locus nō supetit:nam & Themistius in auscultatione naturali meminit:sed suppresso militis nomine.Relatū id & apud Maximū Valeriū scio.& infra. Xenophilum musicum.ccv. annis uixisse).Lectio antiqua Centū-quinq;.ité Valerius: Biénio inquit minor q̃ Gorgias:qui centum & septé uixit annis Xenophilus Chalcidensis pythagoricus:sed fœlicitate non inferior.Siquidem ut ait Aristoxenus musicus omnis incōmodi humani expsi summo præfectissimæ doctrinæ splédore inquit extinctus est.

Ex capite.li.

A somno moriétium neglectū).Vetus lectio:a somno mouentiū neglectū.Est auté id īter signa mortis Galeno Paulo Aetio καταφορα και αραισθησια.idest ī somnum collabi nec sentire uelicantes.item.Peregrandis humoris e corpore effluuium).antiqua exemplaria profundi humoris e corpore effluuium.potest & pergrandis legi.& infra.Antipater sidonius poeta omnibus bonis). Legendum Annis nō bonis Meminit & Valerius.hic aūt Antipater nobili epigrāmate in Sappho decimā inter Musas eam cooptat.

Ex capite.lii.

Verbum inuectitium

Ne forte morti quidem debeat credi.Verbū forte inuectitium est:proindeq; detrahédum : aut aliquid loco eius quod nō subsultet:inferédum.item. Quæ magna queriꝰ fabulositate).Vetus lectio Magna quæ sequitur fabulositate:hoc est de Gnosio Epimenide:cuius mētioné habet Plato ī legibus primo & tertio:ité Appuleius & hoc ipso libro Plinius:ut diuini uatis & īclyti fatiloqui: sicut Aristei Herodotus libro quarto.Sunt codices in quibus ita scriptum est:Magna equidem fabulositate ut uel ad superiora de Aristeo uel ad Epimenidem referri possit.

Diuinus uates & fatiloquus

Ex eodem.lii.

Interim ei qui uidebatur extinctus plaudendo concinuisse mysterium).Scribendum est nō Ei sed Eum.Mysteria uero idest arcana quædā sacra & ut Festus uocat seclusa cecinit applosis manibus: ea uidelicet quæ intermortuus audiuerat aut uiderat.nam & per somnū id potest contingere.unde illa Sophistarum apta declamationibus materia ειπωτιμι ορατα μυστηρια ιδειν συμβαινει. Sunt codices in quibus non Mysteria concinuisse:Sed ministeria conciuisse legitur:hoc est famulitium & ministros.Prior lectio magis publica.

Ex capite .liii.

In primis autem uisa miraculo sunt atq; frequentia mortis repētinæ).Vetus lectio in primis auté miraculo sunt atq; frequenter mortes repentinæ minus hæc offendit q̃ prior.Quid si ad hunc modū scribatur? imprimis auté miraculo sunt atq; frequēti iam:mortes repentinæ.Aut sic:imprimis auté miraculo sunt atqui frequētes iam mortes repentinæ.hoc est q̃q̃ frequētes iā & ꝓmiscuæ sunt mortes repentinæ:nondum tamen desinunt esse miraculo.

Ex eodem.liiii.

Corruptus ꝓ suborna to īuitato & illecto ponitꝰ Locus apud Iuuenalem de Rusiato

Aduersis studiis copia odorum corruptum criminantibus). Quidam Correptum legunt nō Corruptum:falso:quādoquidem corruptus hoc loco subornatum inuitatum & illectum significat: studia porro aduersa factiones erant Albata Veneta prasina: quæ factum Russati maligne interp̄tando cauillabantur quasi nō officio aut in gloriam fœlicis defuncti se cremasset: sed unguentis captus quæ in rogum missa fuerant.Potestq; hic non tam Russei q̃ Russi aut Russati scriptū fuisse.iuuenalis : Parte alia solum russati pone lacertæ.id & antiquissima Romæ ac præneste lapidum monumenta comprobant:in quibus uel sæpissime Rusati nominanꝰ.Libenter huc diuerti q; audio uersum illum poetæ facilem & apertum a grammaticis multipliciter cōueli atq; turpiter.& infra. Quem euenti anxietati diximus mortuum).Lego anxietate:hoc est uxoris repudio:ut supra hoc libro.M.inquit Lepidus puleiæ uxoris caritate post repudium obiit.

Ex capitis.lv.inscriptione.

Gentiles Iudei appellāt qui de deo secus q̃ ipsi sentiunt

Verba gentiliū inania).Scribendū puto Genitiū nō Gentiliū:& hic & libro primo in indice.Etenim iudæoꝝ tantū cōsuetudo illa fuerit Gentiles appellare:qui secus de deo q̃ ipsi sentirent.Fieri etiā potest ut uerba hæc ab aliquo lectore superstitioso īserta fuerint:quoniam ea quæ hoc capite dicunꝰ contra religionem esse uidebantur:quasi uero aut Plinii de deo & īmortalitate aīoꝝ auctoritas tāta

esset ut omniũ gentium sæculorumq̧ cõsensum posset conuellere:aut nõ Plato non Socrates non academicorum & Stoicorum familiæ opponi possent:aut rationes eius hac parte tantum pollerent:ut refellere non esset:aut aliud omnino diceret:q̃ quod Epicurus & prodicus & Diagoras & Bias ante dixerant.

E eodem.lv.

Ceu ullo modo spirando ratio).Vetus lectio:Ceu uero ullo modo spirandi ratio.& infra. Maliq̧ ipsa dementia est iterari uitã mortemq̧).Antiqua exemplaria.Quæ malum ista demẽtia est iterari uitam morte?Hic autem loquẽdi mos per interrogationẽ & honestus & u tatus Plinio Cicero niq̧:apud hunc in epistolis ad atticum etiam qui mali:dicitur ĩ eundem sensum. potest & morti hoc est iterari uitam ut moriare denuo.

Ex capite.lvi.

Quæ cuiusq̧ scientia a quocunq̧ inuenta sunt).Scribendum a quoq̧:nõ a quocunq̧:uel quemadmodum uetus lectio præfert.Quæ cuiusq̧ scientia inuenta sunt.Et paulo infra. Simonide medicum).Dic Melicum:ut iam ostendi:

Simonides Melicus nõ medicus

Ex eodem.lvi.

Palamedem adiecisse.θ.ξ.φ.χ:Simonidem uero mellicum).υ.ζ.κ.ω.Philostratus litteram.υ.non a Simonide sed a palamide inuentam scribit.Martialis quoq̧ turbabis uersus nec littera tota uolabit Vnam perdideris si Palamedis auẽ.ut Lucanus:Et turbata perit dispersis littera pennis.Nam persius dicendo Et tibi quæ Samios deduxit littera ramos:non tam inuentionẽ q̃ interprætationem eius Samio Pythagoræ tribuerit.Sed ne ipsum.κ.repertum a Simonide uidetur !Eustathius.Litteras inquit lõgas:idest.η.&.ω.itemq̧ duplices cuiusmodi sunt.ζ.ξ.ψ.primus intulit Simonides.Propterea nõ.υ.nec.κ.hoc loco.sed.ψ.&.η. scribendum arbitror.nam:ξ.prius fortasse cognoscebatur.Inter illas uero quatuor Palamedi asscriptas:ponendum.υ.quod quidem & uetus fere lectio conseruat.Monendum & illud puto:ubi paulo infra dicitur:decem & octo priscas litteras fuisse:in his explicandis dupliciter erratum uideri.Primum.ꝙ non decem & octo sed decẽ & septem tantum redduntur.ideoq̧ adiiciẽdum illis putamus.ρ.litteram.Secundo:ꝙ ultima earum.χ.temere uidetur addita: quoniam sequat̃.duas ab Epicharmo adiunctas.θ.χ.Propterea uel.φ.uel.ψ.scribendum erit eo loco:aut alia omnino littera q̃.χ.Signauit partem hanc ante me Georgius Merula:utiq̧ quod ad.υ.pertinet.

Ex eodem.lvi.

In fecere lanas sordibus lydi).Scribendum Sardibus:non sordibus:unde Muricem phocaicũ Ouidius ab oppido Phocæa non procul Sardibus:cum de arachne Lyda muliere Hypæpis nata loqueretur.& infra. In græciam Quæ uocabatur argidipsion).Legendum:In græciam qua uocabatur Argos Dipsion.Non enim tota Græcia:sed pars eius:Itemq̧ urbs in Argolidæ ita nominabatur ut inqt Strabo:omnis quoq̧ littoralis ora dicebatur Argos & ante Danaũ argiade hoc est Argiui:nec ipsum sed filias eius puteos mõstrasse referunt ex illo uersu αργοσ αμυδρομ εομ δαραάι θεσαμ αργομ εμυδρομ.Iam nec regionem ipsam caruisse aquis uolunt sed oppidum:ut errorem Homeri uersus creauerit κάι κεμ ελεγχιςοσ πολυδιψιομ άργοσικοιμημ Verbo enim illo πολυδιψιομ non siticulosam Argolidem sed desiderabilem significari uoluit.

Murex phocaicus

Ex eodem.lvi.

Cadmus thebis archeophrasius ĩ phoenice).Antiqua lectio Cadmus Thebis aut ut Theophrastus in Phœnice.& infra. Diospholin).Scribe Diospolin hoc est iouis oppidũ: in Aegypto Hecatõpylos quandoq̧ dictum.Sunt & aliæ locis aliis hoc nomine:in Aegypto quatuor præter hãc pusillæ ciuitates.item in Lydia:itẽ in Palestina.& infra. Phidon argiuus).Scribi posset Pheidon argiuus:a quo ut inquit Strabo μετράφειδωμια idest parca & auara:quasi αποτουφειδεσθαι.cæterum parua ĩ hoc uis esto.& ueteres modo per græcam diphthongum.ει.talia scribebant modo per.ε. modo per.ι. productas.Atq̧ ut uerũ fatear occasionem hanc arripui nõ Plinio suppetias laturus sed.M. Tullio.in cuius ultima Tusculanarum ita legebatur.Victum inquit Lecedæmoniorum in philaciis: cũ scribendũ esset:in phiditiis:ex plutarcho Athenæo cæteris.ita enim cœnationes suas illi nominabãt ꝓpter parsimoniam:ab eodem uerbo φειδεσθαι φειδιτια.

Diospols Ci.

Tollitur mẽda ex.M.Tullio & ultima Tusculana

Ex eodem.lvi.

Lithiocollam).Scribendum putant ichthyocollam:hoc est glutem ex piscibus de qua Plinius Galenus Dioscorides:sed & Lithocolla quoq̧ fit iisdem auctoribus ex lapide Pario aut marmore cũ taurino glutino.Est autem & nomen piscis ichthyocolla.Proinde Celsus quotiens uult glutinũ intelligi non piscem adiicere solet gluten.& infra. Auguria ex auibus caras).Græce Car non Caras dicitur Straboni & Stephano.item. Aepium ad troiam(.Legendum est Epeum:ut prima sit breuis:ꝓducatur altera.nihil notius.

Ichthyocolla & Lithocolla

Epeus

Ex eodem.lvi.

Prosam pherecides syrius historiã cadmus).At libro quinto Miletus inquit non fraudanda ciue Cadmo:qui Prosaicam orationem primus instituit.Appuleius quoq̧ in Floridis Pherecidi hanc nõ Cadmo ascripsit.iosephus primo contra Appionem uolumine:historiam a Cadmo inuentã credire fert omnia hæc & Strabonis libro primo uerba sunt:Sed & inuẽtionem Sphæræ Milesio Anaximã

Pherecides ꝓsani orationem inuenit

A quo inuenta est historia

Cui ascribit̃ Inuento Sphæræ

Cercuros nauis caudata prouerbium κορκοροσ ερ λαχαροισ cōtraeos q honoribus ĩhiãt sonat enim Corchorus inter olera

dro tribuit hoc capite Plinius secundo autem uolumine ut diximus Atlanti.& infra. Cerciram cypri). Sunt qui Certyrã scribendum putẽt:ita nauigii genus uocari apud græcos inuenientes: Strabo Cercuron quasi caudatam nauim. Est & prouerbium. κερκουροσ ερ λαχαροισ contra eos qui honoribus magnis inhiant:cum ipsi sint nihil. Verum id mendose apud græcos quoq; multos legitur:cũ dicendum sit κορχοροσ ερ λαχαροισ idest Corchorus ĩter olera. est enĩ uile olus Corchoros. Theophrasto ac Plinio:quidam pro pisciculo accipiunt.

Ex eodem.lvi.

Remum copæ latitudinem eius platæ). Legẽdum Plataeæ:oppidũ hoc Bœotiæ est quod Homerus numero singulari Platæam uocat. Quod autẽ Copenses & platæenses hæc inuenerĩt: Strabonis uerba coniecturam faciunt apertissimam. & infra. Hippagum salaminii). Scribunt græci nõ Hippagum sed Hypagum:nam Epagon epagontis aliud est:ut decimo uolumine Vitruuius ostendit:arte mo a nostris uocatus Trocleæq; id genus est quæ ĩ machinis tertia dicat. Quod autem seqtur. Aut ut pericles atheniẽsis). Vetus lectio:Aut pericles Atheniensis:non displicet:nã & paulo post:Inuenit inquit manus Pericles atheniensis.

Ex capite.lx.

Græcostasis

Argeorum Thesin). Antiqua exemplaria Græcostasin:de qua &.xxxiii.uolumine.ædiculam inqt æream fecit in Græcostasi quæ tunc erat supra Comitium. Varro:ante curiam inquit hostiliãr ostra sub dextra a Comitio locus substructus:ubi nationũ subsisterent legati:Græcostasis appellatus a parte ut multa. Senaculũ supra Græcostasin ubi ædis Concordiæ basilica opimia. Nihil autem ad remptinet q & argeorum sacra & loca multa Romæ forent:q; argei dicerentur ex uirgultis Scirpeis effigies qui Miluio idest Sublicio de ponte mitterentur:auctores Varro Dionysius Festus Gelius Macrobius Propertius Ouidius Plutarchus Lactãtius:Nam Liuius cum diceret multa Numam sacrificia & loca faciendis sacris argeos a pontificibus uocatos dedicasse: non de simulacris illis Scirpeis:ut quidam arbitrantur:intellexit:sed de sacrariis. Docet id &.M. Varro his uerbis: Reliqua inquit urbis loca olim discreta ut argeorum sacraria argeos dictos putant:a principibus qui cum Hercule argiuo romam uenerunt.

Argei imagines sũt ex uirgultis sirpeis

Finis Septimi Libri.

Castigationes Plinianæ eiusdem Hermolai barbari ex libro octauo.

Ex capite Secundo.

Rocilius negat potuisse Pompei triumpho iunctos egredi porta). Domitius legebat Ingredi non Egredi:Procilium auctorem &.M. Varro nominat.

P

Ex capite.iii.

Herodotus tanto antiquitor & consueto melius dentes). Legendũ Consuetudo non consueto. Pausanias miratur quamobrem dentes potius q̃ cornua uocare moris sit:cum cornua inquit renasci possint.dentes non possint.idem auctor uidisse affirmat prope Capuã in Dianæ phano caluariam Elephanti:in qua & temporibus cornua prodibãt intrinsecus.appellauit & Philostratus cornua elephantorum non dentes quodam loco:& infra. Quibus sunt munimini). uetus lectio Quibus sunt minimi:hoc est dentes:ne:tanti scilicet prælium putetur.

Ex capite .iiii.

Cretum proximo tradere). Scribo Erutum nõ Cretum:nam & tradi & reponi posse id cõstat. Plinius.xxviii.libro: Vestigiũ inqt equi excussum ungula:ut fieri solet plerunq;:siquis:collectũ reponat & reliqua.item. Nunc agmen circũagi). Legendũ est Tunc agmen circumagi.item. Et statim intelligere cur sit timendum). Coniunctiua dictio & eradenda est ut sensus constare possit.

quando oratio defluctuare dicatur

Ex capite .v.

Boccus rex.xxx.elephantos). Scribendum Elephantis alias difluctuat oratio.

Ex capite.vii.

Munificentiæ honorisue exquisitæ). uetus lectio Munificentiæ honori suo exqsitæ. Item. Cõtra minus ualidas). Scribendũ contra minus ualida.itẽ. Xx.cõtra pedites quingentos). Tranquillus quiquaginta non Quingentos:ut in alterutro menda sit.

Ex capite . viii.

Domitandi gratia regis). Scribendũ Gregis non regis.& infra. Sanguinis uestigiis sequunt). Quidam ex græcorum consuetudine locutũ Pliniũ existimãt:dicẽtiũ ακολουθειρ τοιϛ casu dãdi nõ accusandi.quidã scribũt uestigia nõ uestigiis:neutri recte.nõ enim aĩaduertũt accusatiuũ subintelligi hoc est ipsas feras. Fabius libro undecimo:iuuabit inquit iis quibus scripserit ceris: ediscere:sequũtur enim uestigiis quibusdam memoriam.

Ex capite . x.

Elephantos uiuere.cc.annis & quosdam.ccc). Cum hoc ex aristotelis sentẽtia dicere se testet hoc loco Plinius non.ccc.sed.cxx.scribendum quidam putauere: quoniam Aristoteles nono libro scribat uiuere elephanthos mares:alii annos ducentos:alii centũ uiginti aiunt. Sed idẽ auctor uolumine octauo: Tradunt inquit elephantos ducentis annis uiuere quidam trecentis.

Ex eodem.x.

Sanguisuga ubi in ipso amne canali se uixit). Legẽdũ ubi ĩ ipso aĩæ canali se fixit:hoc ẽ in arteria &

ſpiritus meaculo.Fabius libro undecimo:Pleniore tamen inqt hæc canali fluunt: uos Albani Tumuli atq; Luci & reliqua. Sunt qui hoc qdé probent : ſed interpretentur canalem animæ qua non ſpiritus modo commeet:ſed potus quoq; præcipitet̃ in pulmoné:idq; omnes præter Eraſiſtratũ ſentire:prædicent:errore maximo:& qué ne cæci qdem:ut aiunt:incurſare poſſint.Ariſtoteles.M.Varro: Plinius:omnes medicorũ familiæ:Vulnerarii:Reunctores: Tonſtrinæ:duas eſſe fiſtulas nouerunt:Spiritalem & Cibalé:ut Lactantii uerbis utar.illa ſpiritum meare:hac cibum potumq; deſcendere.Nõ erant hæc latentia:nec Cimmeriis inuoluta tenebris:ut ferri aut defendi poſſit:qui hæc ignorat nedum qui prodidit.

Due ſunt Fiſtulæ altera ſpiritalis altera cibalis

Ex capite.xiii.

Aſachæi æthiopes).Plinius libro ſexto:in ipſis inqt montibus Aethiopes Aſchæ multis natiõibus abeſſe a mari.dicunt̃ dierum quinq; itinere:uiuũt elephantorũ uenatu. Vetus quoq; lectio nõ Aſchæ ſed Aſachæ:ut eo loco diximus.

Ex capite.xv.

Vituli potius ceruice quadam ſimilitudine).Solinus non Ceruice:ſed ceruiue quadã ſimilitudine. & infra. Malchlin).idé Solinus Alcen nõ Machlin: Scandinauia inquit inſula mittit animal quale Alces.Cæſar quoq; Alcen uocat hanc ſexto cõmentario.de Alcis & iulius Capitolinus & Pauſanias:e Gallia Tranſalpina:inuentu raris olphactu e longinquo uenatorem ſentiẽtibus: ſtatimq; in ſpecus & latibula ſe condentibus media ĩter Camelum & Ceruũ ſimilitudine:ſed mares ex iis in ſuperciliis habere cornua.Apud nos & alces inflexione tertia dicuntur:& Alcæ prima ut græci.

Alces olfactu e lõginquo uenatorem ſentit

Ex eodem.xv.

In mœnia feram quæ Bonaſus uocet̃).Legendũ in Pæonia ex uetuſtis codicibus Pauſania & Ariſtotele:q ait Bonaſum monte Meſapo qui Pæoniæ ac Mediæ limes eſt ĩueniri:& a Pæonibus uocari Monapon.ab Aeliano Pæonius Monops appellatur.Sunt auté in Europa Medi & Pæones a Pæone filio Endymionis Epei fratre in Thraciã ſiue Macedoniam ad amnem Axium profecto: de quibus libro quarto:item Pauſanias Trogus Strabo cæteri. At Solinus animal hoc circa Lydiam Phrygiamq; haberi tradit:quaſi mœoniam uideatur legiſſe nõ Pæoniã. Sunt & Piones in Aſiæ Myſia quæ ſupra Caicum amné ſita eſt:ab urbe dicti quã Pionis conditor Pionias uocauit ut libro quĩto expoſui:quæ omnia Solino erroris occaſiones fuere.

Ex capite.xvi.

Inter acheloum tantũ & neſum amnes leones eſſe).ſcribo Neſtum:ut in Thracia docui. Ariſtoteles in animalium hiſtoriis octingentorum talentorum ut Athenæus ait opere αλλα τησ ευρωπησ απασησ ερτω μεταξυ του αχελωου και μεσουποταμου λεορτεσ.Eſt & quædam niſi fallor apud Strabonem huiuſce rei mentio.

Ex eodem.xvi.

Tum poena in ipſis eius telis ſuſpectantem).Legendum arbitror non Pœna:ſed Pene.item. Id eſt ſaluatoris).Adulterinũ hoc & ſubditicium exiſtimo:quoniam Soter in latino ut in actione contra Verrem quarta Cicero ait:uno uerbo exprimi non poteſt:cũ eum ĩquit ſignificet qui ſalutem dedit. Dicat aliqs:nõne Seruatorem iouem libro quarto & trigeſimo Plinius appellat qui fuerit in Atheniẽſium portu?ſed Pauſanias eum iouem qué alii Sotera dicunt:Eleutherium nominatum tradit hoc eſt ſeruatorem liberatoremq;:Nam dii ſalutigeri quo uerbo.L.Appuleius utitur:uident̃ eſſe nõ qui dant ſalutem:ſed qui nuntiant:tanq̃ ĩterpretes & adminiſtri ſuperiorum.

Eleutherius unde Salutigeri dii:qui ſint

Ex capite.xvii.

Thoantem in arcadia). Aelianus in Achaia: ideſt ad patras oppidum accidiſſe hoc teſtatur.Quod autem ſeqtur. Accepta ferri).Quidã legunt Accepta referri.Ceu uero nõ acceptilatio dicatur potius q̃ accepti relatio:Alioquin Plinius præterq̃ rariſſime aut demum coactus:exametri fine abſtinet.

Ex capite.xviii.

Vtrunq; rabié & ipſi ſentiunt).Legédum Vtcunq;:non utrũq;.ité. Nabuna æthiopes uocant). Solinus & lectio antiqua Nabim.

Ex capite.xix.de Chao.

Quem callirhaphiũ uocabant).Vetus lectio:Quem Galli Rhaphium uocabãt.Plinius hoc libro: Sunt inquit in luporũ genere qui ceruarii uocant̃:qualé e gallia in Põpei magni harena ſpectatũ diximus.quæ uerba cũ iis quæ hoc capite dicunt̃ mire cõgruũt:ex hoc luporũ genere cõceptas canes fortaſſe qs ĩtelligat quæ Chaonides q̃ſi a Chao noĩant̃:Etiã ſi iulius pollux altioré fabulã receſuit: ut mirer q Thoas ĩ Ariſtotele ꝑ ceruariis lupis cepere.cũ ceruarii lupi uideant̃ eẽ ii quos chaos uocãus nõ thoas.Sunt qdẽ & Thoes lupi ut Plinius teſtat̃ hoc lib.capite.xxxiiii.ſed quos Solinus ĩ Aethiopia nõ Gallia naſci tradat.Erroré hunc:ſi error eſt:Oppianus poeta uidetur intuliſſe:q Thoas διγερεισ hoc eſt bigenas pãthera matre lupo patre gigni cecinerit:effigie capitis lupina pardorũ maculis:quod ipſum fere Plinius Chao ſuo ideſt Ceruario lupo tribuit hoc loco. Noĩat & Theocritus & Quĩtus poeta & iulius pollux thoa lupũ uulpi ſimilé uoce.Homerus quoq; ſed q̃le ſit animal nõ exprimit ꝓterq̃ q; nõ magnope generoſum facit:ꝓptereaq; ceruario lupo maxĩe diſſimilé.Arrianus q res geſtas Alexãdri magni cõdidit:Tigrim ferã ĩdicam nõ eã eſſe uoluit quã uulgus Tigrim nominet:ſed hãc eẽ thoa: Tigrim uero equi magnitudine.ita fit ut Arrianus idé fere cũ Oppiano ſentiat:in thoe macularũ ua-

Chai ceruarii lupi uocãt̃

Arrianus res geſtas Alexãdri magni condidit

rietatem spectari. Est & q lupus Canarius a Theodoro dicitur: Panther ab Aristotele uocatus: nam q
Panther a Panthera idest Pardali differat: Galenus auctor. Quidam inqt adeo beluini sunt ut Leonũ
& Pantherarũ: item Canum & Pantherum & Vulpiũ carnibus uescãtur. De Thoe Plinius li.x. cæcos
Ex eodem.xix.
eũ parere: item diffidere cum leone tradit.
Quarum pedes posterioribus pedibus humanis). Scribendũ posteriores nõ posterioribus: cũ ex

Iulius Solinus

Ex capite.xxi.
ipsomet sensu: tum ex iulio Solino.
Sacrorũ liberi patris). Vetus lectio fere non sacrorum sed sacrã: ut ad uerbũ Feram: paulo ante po
situm referatur. Quod aũt seqtur Orseos indorũ gentem uenari simias candẽtes: Strabo Prasios nõ
orseos esse tradit: qui Certopithecos albos capiant. Orseos tamẽ siue Orsios in india uidetur Plinius
agnoscere: si modo recte castigatus est a nobis locus libro.vi.capite.xx. Orsii: Antixeni: Taxile. item.
Nigris). Sunt qui Tigris ex Solino: sed probandum Nigris: Plinius libro quinto: Fonte inquit illo
quem Nigrin uocauere Nilus prosilit. ita Solini castiganda lectio est: non Plinii.
Ex capite.xxii.
Demenethum parrhasiũ). Pausanias hunc qui Olympionica fuerit & in lupũ conuersus decimo
post anno restitutus sit homini & cætera quæ hic dicunt: fecerit: non Demenetũ sed Demarchũ Di
nyttæ filiũ ait uocatũ: de quo epigrãma quoq haberi Olympiæ hoc affirmat υιοσ διμυττα δαμαρ
χοσ τηνδαμεθηκε ει κομα παρκαδιασ παρρασιοσ γενεαν.& infra. Nullum omniũ præstãtius).
Ex capite.xviii.
scribo nõ omniũ. sed Omnium.
Non est fateri rerũ natura largius mala aut remedia genuerit. (scribendum non aut: sed an reme
dia. Non immoror q res & aperta est & mille testibus fulta. sed signandus tamen locus erat: nequis
imperitiam suam quasi auctore Plinio defenderet.
Ex capite.xxv.

Regaliolus πρεσβυσ

Temporis utrunq ratione). legendũ Teporis: hoc est αλεασ ex Aristotele: a quo sumuntur hæc
de Crocodilo & Trochilo: idest Regulo: siue ut Suetonius Regaliolo: qui ab eodem Aristotele πρε
σβυσ quasi rex & præses auiũ dicitur. Negat uero Aelianus omnẽ Trochilum id facere: sed ex multis
unam tantum eius speciem quæ Cladarorhynchos inquit appelletur.
Ex eodem.xxv.
In ipso nilo & in interiore habitans nitria ab insula in qua habitat appellata). legendũ in ipso nilo
Tentyritæ ab insula in qua habitat appellata: ex Strabone Ptolomæo cæteris. Plinius.xxviii.lib. in

Psylli populi dominantur serpentibus

ĩsula inqt Nili Tentyri nascẽtes tanto sunt Crocodilis terrori ut uocẽ quoq eorũ fugiant. De hac Ten
tyri & in situ orbis.v.libro dictũ est. nã Apollonopolitæ odio quidem habẽt eos: contra Ombitæ dili
gunt: ut Aelianus auctor est. soli tamen Tentyritæ dominant eis ut psylli serpentibus. Sunt & Nitriæ
in ægypto geminæ supra Mẽphin: sed nihil ad rem: nec in uetustis codicibus habetur uerbũ illud. In
Ex eodem.xxv.
dicauit hoc ante nos Merula.
Rostro resiuo). Legẽdũ Resimo nõ Resino: Herodotus: Aristoteles: Solinus de hoc ipso animali.
Est autem Resimus idẽ q & simus: a græcisq id sumptũ est: qui σιμον & αvασιμον pro eodẽ capiũt.

Depes ergo απουσ Sciola insicia Denaris Deplumis

Vtitur & Cornelius Celsus ea uoce. Nos in Themistio Desimum pro eo quod esset Simo contrariũ:
diximus: nõ studio nouãdi sed breuitatis: ut Theodorus Depes: qd græci απουσ: ut Denares: ut De
plubes: ut Depiles: ut Delumbes: ut mille alia iam recepta. etiam si librariorũ Sciola insitia Resimum
Ex capite.xxvii.
scripsit pro Desimũ in nostris cõmentariis.
Pantheras p carnes fricatas aconito uenãtur iidẽ barbarii). Vetus lectio Pantheras p carnes frica
tas aconito (uenenũ idest) Barbari uenãtur. Cicero de natura deorũ secũdo: Pãtheras inquit quæ in
Barbaria uenenata carne caperent: remediũ quoddã habere: quo ut essent usæ: nõ morerent. & ĩfra.
At uera cõtra hæc incremẽtis hoĩs sibi medet). lego: At fera cõtra hæc excremẽtis hoĩs sibi mede
tur. & infra. Defigi & postremo expirare). scribendũ: Defatigata postremo expiret. omniaq hæc
ex Aristotele Nicãdro cæteris. μηδυναμενη φασιν παρδαλισ εφαλλομενη και πηδωσα λαβε

Quid significet τω ατονειν

ιν του αντιφαρμακου δια το υψοσ ατονει και αποθνησκει. Potest & ita legi: Defigat postremo ex
piret. Significat aũt uerbũ Defigi το ατονειν. hoc est lassescere defatigariq ac uiribus attonitorũ mo
Ex capite.xxviii.
do linqui.
Vtpote q plurimis animalibus). legendũ: Vtpote cũ plurimis aĩalibus: alias sensus ĩtegritate sua la
Ex capite.xxix.
boraret.

Ex gyaro insula quũ mures incolas fugassent ferrum rosiere

Exgyaro cycladũ insula amyclios a muribus fugatos). legi põt non Amyclios sed incolas: cũ alibi
Plinius ita scribat. Theophrastus inqt auctor est mures ex Gyaro insula cum incolas fugassent: ferrũ
Ex eodem.xxix.
rosisse.
Solipygis). Quidã legunt Solifugis. Ego & Solpugis defendo aut Salpugis media pducta: quæ &
p.y. quãdoq scribit. Lucanus. Quis calcare tuas timeat salpyga tenebras & tibi dant stygiæ ius in sua
fila sorores. Plinius.xxxix.lib. Est ĩqt & formicarum genus uenenatũ nõ eas nouere italia. Solifugas
Cicero appellat. Salfugas Bætica. Solinus frequentem in Sardinia Solfugam tradit aranei specie in

metallis argentariis occultim reptat inquit & imprudentes opprimit:dicta φ solem fugiat ut Blattæ. huius diminutiuū.Solopygion græce dici posse credūt: ut illud Catulli ad hūc modū legant: Dii boni solpugiū disertum notata eodē uerbo & paruitate corporis & mordacitate calui. Othonis. sed & Solopachiū quasi Holopachiū defendit̃ a breuitate corporis cubitū totum non excedentis: Nam & Cubidines Nilotici ut est apud Philostratū Pachia uocant̃.Et Lycophron Heptapachyin Achillem a septem cubitis appellat. Ego & Xylopachium uideo legi posse: quia Xylon & Pachys mensuræ sunt nomina Horus testis.Huius aūt uerbi quo Catullus utitur:solus meminit:quod usq̄ īueneri: Seneca.

Locus apud Catullū de Solpugio Xylon & Pachy mensure noīa sunt

Ex capite xxxi.

Rupetæ).Scribendū uidet̃ Rubetæ a rubis atq̧ uepribus ut ait alio loco Plinius. Græci Phrynos uocant:de quo plura in corollario.

Rubetæ quomō græce

Ex capite.xxxii.

Vltra confugiūt ad homines).Scribendum Vltro.& infra. Ante partum seselis:a partu aros & seselis).Vetus lectio:priorem Siser uocari tradit:duas sequētes Rhamnon & Seselin. Fortasse auctores ut īqt Plinius īter herbas:similitudo nominū græcorū Siseris & Seselis confuderat. idem uigesimo uolumine:Seseli inqt herba pasci dicuntur ceruæ parituræ.item qnto & uigesimo:Simplicius inquit ceruæ monstrauere Elaphoboscon:itē Seli enixæ a partu.ita enī legi malo ex uetustis codicibus q̄ Helxinē a partu.Cicero de natura deoꝝ:Paulo inqt ante partū ceruæ ꝑpurgant se quadam herbula quæ Seselis dicitur.Hoc & Aristoteles confirmat.

Paulo ante partū ceruæ purgant se quadam herba q̄ seselis dicitur

Ex eodem.xxxii.

Cornua mares habēt). Cū pindarus cornua tribuat & fœminis: χρυσοκερωμ ελαφομ θηλειαμ Sunt q locum hūc in Plinio suspectum habeant īmerito:quando quidem Aristoteles quoq̧ ceruas carere cornibus scribit:subiiciemus:& interpretū eius poetæ uerba:Fœmininis inqunt ceruini generis asscribunt̃ ab oībus poetis cornua.fieri enim potest ut id quandoq̧ acciderit:nam & Elephantis indicis adsunt cornua dūtaxat maribus:Aetiopicis uero ac Libycis utroq̧ sexu.Hæc illi.

Cerui mares tantū ponūt cornua fœmine neq̄q̄

Ex capite.xxxvi.

Dentium prædomantes ora).Scribo ex Aristotele Cum dentiūt prædomātes ora.Vel sic:dētitioni prædomātes ora.Quod aūt in calce dicit̃:Vrsos in Aphrica nō alii discrepant in hoc sentētiæ:Nā & Herodotus in Libya nasci eos meminit.& Solinus:Numidici inqt ursi forma cæteris præstant.

Numidici ursi forma cæteris ꝑstāt

Ex capite.xxxvii.

Pontici mures dūtaxat alibi).Vetus lectio albi:non alibi.& infra. Complexo fasce barbæ).scribendū Herbæ.item. Monopoliū inuenit).melis ut Monopolio casu septimo legat̃:idest ex Herinaceorū Monopolio magnum lucrum fraus hominū inuenit:de quo in iustiniani codice ubi de Monopoliis Echinorū agitur:quem locum recētiores legulei ridicule sunt interpretati. De Monopolio autē cū Suetonius tum Aristoteles in politicis.Plautus:habes inquit Murrinam & calamū potes monopoliū instituere.Origo uerbi:φ penes unum aliquem uendendi potestas est. quod genus hodie in multis rebus seruatur ut in corallis Aphricæ ad Hipponē:Alumine in Sicilia:& Etruria:uuis passis in Achaia:Bitumine in iudæa:quod quia græce asphalton uocant: omne Monopolium uulgo aspaltum dicitur.

Pontici mures dūtaxat albi

Vnde Monopolium dicitur

Ex eodem.xxxvii.

Vrina & duobus aliis animalibus ratione mira est).Legendū cū sequētis capitis initio: Vrinæ & e duobus aliis animalibus ratio mira est.

Ex capite.xxxviii.

Decretos ipsis).Legendū detectis ipsis:hoc sensu:Quoties sub dio sunt atq̧ non sub tecto: cauda ipsis ꝓ tecto est:atq̧ umbra unde nomen Sciuris απο σκιασ τησ ουρασ.

Vnde nomē inditū sciuris animalibus q̄ uulgo dicūtur ischiratti

Ex capite.xlii.

Habenis cū palma & corona effuso ratumena).Legendū non Habenis:sed ab Veiis:ita enim uocatur oppidū.Festus Pompeius:Ratumena inquit porta a nomine eius appellata est: qui Ludicro certamine quadrigis uictor Etrusci generis iuuenis a Veiis consternatis equis excussus Romæ periit : qui equi ferunt̃ non ante constitisse q̄ peruenirent in Capitolium:conspectūq̧ fictiliū quadrigarum:quæ erant in fastigio iouis templi:quas faciendas locauerant Romani Veiēti cuidā artis Figlinæ prudēti: quæ in bello sunt reciperatæ:qa in fornace adeo creuerant ut eximi nequirēt:idq̧ prodigiū portēdere uidebat̃:in qua ciuitatæ eæ fuissent:oīum eā futurā potentissimā.Hæc Pōpeius.Meminit & Plutarchus.itē Solinus: Tarpeiū inqt iouē terna dextratione lustrauit.ut quod hic legit̃. Sedemq̧ ter lustrasse).scribi possit ædem.Notatu uero dignū:uulgare uerbū Dextratio:unde mō equos maxime Bigarios Etruria Dextrarios appellat.Hoc ipsum fere Olympiæ scribit accidisse Pausanias auriga hoīe Corinthio effuso cui nomē erat Phedola:ut equæ aura :cuius & imago ibi consecrata est.

Ars figlina

Dextratio Equos bigarios Etruria dextrarios appellat

Ex eodem.xlii.

In eadē hispania galleca gēs & astura equini generis hi sunt).& reliqua.Verbū est:& uerbū Hi sūt uident̃ supfluere.Sēsus aūt est:in Hispania Gallecia & Asturiā gignere Tieldones uocatos equini generis:q quotiens minori forma sunt Asturcones dicant̃.L.Appuleius equos Thessalicos cōmēdauit & iumenta Gallicana:qbus inquit generosa soboles phibet generosam dignitatem.

Tildones

Ex eodem.xlii.

Collutim carpere incursus traditur arte).Scribo Tollutim carpere in cursu traditū arte. Vetus id
Equiso
lectio item Festus & Nonius confirmāt.Plautus:Demam inqt.Hercule iam de ordeo Tollutim ni Ba
dizas:Varro:Vt equus inqt qui ad uehendum est natus tamen tradit̄ magistro ut equiso doceat Tol/
Gradarius equus Tollutaris
lutim.Adequitatio hæc ut arbitror ευδρομος a iulio Polluce dicitur:quia carpat in cursu terrā:& tol
lat uolubiliter ac modice uestigia.Etenim tollutim quasi uolutim interpretant̄.Hos & Gradarios uo
camus qui molli gradu & sine succusatura gestant. Varro: Qui tegradu inqt Tollutim melius q̃ tute
molliter uectus cito relinquat:unde Tollutares equi Seneca in epistolis:Asturcōibus inqt & tolluta/
ribus Mannis.Silius de Asturia:His paruus sonipes neq; Marti notus:at idem aut inconcusso glome
rat uestigia dorso:Aut molli pacata celer trahit Esseda collo.Martialis:Hic breuis ad numerum rapi/
dos q colligit ungues:Venit ab armiferis gentibus Astur equus.

Ex capite.xliii.

Per raritatem Plantarum).Romana impressio nō Plantarum:sed Plancarum.Quidam Placarū fal/
so quasi tabularum:propterea ꝙ tabulæ a græcis πλακεσ dicuntur nō πλακαι igitur Phalangarum
ut Vitruuius scribēdum erit:aut Palancarū ut Pompeius.Sunt autem phalangæ quibus baiuli ferēdis
oneribus utuntur:quas σκευοφορια Plato nominat:hinc phalangarii quoq; appellātur:modo Hexa/
phori:modo Tetraphori.His & pōtes quoq; sternebant̄.Plinius:Phalangæ inqt fustes sunt nodis ca/
rentes.iulius Pollux:phalanges inquit & phalangia dicuntur ligna.qbus subiectis naues trahi solent.
Hinc & Aranei genus Phalangiū:ꝙ oībus iis internodia terna sint in cruribus.

Ex capite.xliiii.

Equuleus
Equila
Nisi infantia).Legēdū Nisi in infantia.Itē. Eculeos admouent).scribendū Equuleos ex Varrōe
itē Cicerone in Hortensio siue in libro de natura deorū Equulos:Nam & equa ipsa per diminutionē
a Varrone dicitur equila.Equuleos autem de quibus agitur hoc loco: Aristoteles Hippothelas quasi
Hippothelæ
Equimulgos uocat:Arcebit inqt ab initu & asinum equa & equū asina: nisi contigerit ut asinus equæ
lac auferit:ob id de industria pullos asinorum supponūt:qui uocant̄ inqt Hippothelæ.

Ex eodem.xliiii.

Iumenta comitatu uisuq; exhortaret̄).scribendū Nisu nō Visu.Aristoteles συμαμπρευωμ πάρα
πορευομεμοσ παρωξυμε τα ζευγηπροσ το'εργομ idest cōnitendo comitādoq; accendebat iumēta
ad opus.Est autem αμπρομ unde uerbū συμαμπρευειμ:funiculus is qui per iuga ipsa tēdit̄: aut quo
trahi ferri ue solent a iumētis onera.Verbum αμπρευειμ ut glossematorū scriptores aiūt proprie si/
gnificat iter curru facere.per abusionem uero translatū est ad ueterina iumentaq;:sed & onusta īqui/
unt iumēta si quis iuuerit αμπρευειμ dicetur iis uerbis. καὶ αμπρευειμ δε το τω ελκομτι ζευγει βο/
ηθειμ.Hec uis elegantius exprimi nō poterat q̃ dicēdo Nisu.Theodorus hoc assequi nō potuit homo i
Græcia natus & latine peritissimus:Cōmeans inqt & obiens iumēta exhortabatur.De hoc mulo Plu
Incerniculū cribrus uocatur
tarchus quoq; εμ τω περι αλογωμ ζωωμ.Quod autem hic dicit̄:Ne ab in cerniculis eum arcerent:ab
eodem Aristotele sumptū est απο τωμ τηλιωμ hoc est a frumēto:quod in cribris aceruisq; uendendi
gratia proponit̄:Nam cernere & incernere idē est quod cribrare.ob id īcernicula cribros uocamus.

Ex capite.xlv.

Vidimus ex imperio dimicantes:& ideo sedemonstratos). Scribendū Vidimus de īperio dimicā
tes & ideo demonstratos.De īperio dimicare tauros cum alii tum Virgilius testis est . Verbum autē
Se adiectitium erat & obscurabat intellectū.Nisi quis non se sed aut Scenæ demonstratos lectitet:aut
Senatui.

Ex capite.xlvi.

Cætero secretius).Nisi legas secretus:turbabis sensum.

Ex capite.xlvii.

Primiparæ mulieres
Vtranq; ad nouenos annos).Scribendum Vtrinq; idest utroq; sexu:ex Aristotele.itē. Primi pa
res minores foetus.Legēdum primiparæ singulari numero casu patrio:aut Primiparis plurali datiuo
idest matribus πρωτοτοκοισ quanq̃ apud græcos eodem uerbo accentu solum transeunte parētes &
partus intelliguntur.in latino Primiparæ sues ut libro undecimo leguntur:Primipares foetus:nondū
qui dixerit inueni.

Ex capite.xlviii

indumentis usum ueniunt).Scribe usu nō usum.Aut sic:indumentis usum inueniūt:aut sic:in idu/
menti usum ueniunt.item. Vngulata uestis).Quidam Virgulata:intexebātur inqt Pollux in tuni/
Vestis Virgata: q dicat̄ Vestis Vndulata de zamelotto.
ca uirgæ purpureæ:quas græci Parhyphos appellabant.Virgatarū meminit & Virgilius: sed purpu/
reas interpretantur eas grāmatici:ꝙ uirgæ Gallorū lingua diceretur purpura.Plures autē manu scri/
pti codices habēt & hic & clausula supiore non Vngulata sed Vndulata:quasi ab undis atq; fluctibus:
Nā & Chimatile uestis genus Plauto & Ouidio a fluctu.Dicebātur uero & Vndones quidam Cilitii:
forteq; ab undis:quales modo ī iis textis uidemus quæ tāq̃ απο του συμβαλλειμ symballota.idest
συμβαλλωτά omnes appellamus:ceu origine ab illo nestiū genere accepta.de qbus paulo ante Pli
nius ita scribit:Lane inqt & p se coactæ uestē faciūt.Erit ergo Symballoton quasi συμβλητομ hoc
est coacti p se uelleris implexu potius q̃ textu conditū.De Vndone Hieronymus quoq; meminit.itē.
Surriculata).Vetus lectio Sororiculata:fortasse quoniā a superiore quasi Sororicula defluxerit.

Ex capite.xlix.

Genus muſimonium).ſcribo Muſimonū ſiue Muſmonū. Strabo γινορται λεν κορσικα τριχαφυορτεσ αι γειαν αρτερεασ κριοι μουσμωνεσ καλουμενοι ων ταισ δοραισ θωρακι ζονται. Miror Nonium Marcellum q̄d eſſent Muſimones ignoraſſe.ait enī: Muſimōes ſunt aſinimuli aut equi breues:quia Lucilius dixerit: Precium emit qui uendit equum Muſimonē:& Cato Aſinum aut Muſimonem aut Arietem. Quod ſi & breues equi uel muli uel aſini muſimones appellaban̄t:de arietibus certe quibus maxime id nomen conuenit:ſilere non debuit:quando græci quoq; ipſi ut Pauſanias:& cuius attuli uerba Strabo:id animal pro ariete non pro iumento reddiderunt.

Locus nō intellectus a Nonio Marcello Muſimones

Ex capite.l.

Multis lactis maior ubertas). Legendū mutilis:non multis: ut ſupra:mutilum inq̄t in utroq; ſexu utilius:& infra. In cilicia circaq; ſyrias).ſcribo nō ſyrias ſed ſyrtes:ubi Cyniphium pecus cantatiſſimū Virgilio Silio Martiali Claudiano cæteris:ut q̄nto libro diximus. Quod autem hoc capite notat̄ Archelaum ſcribere Capras auribus ſpirare non naribus: Ariſtoteles Alcmæonem tradit opinionis eius auctorem fuiſſe.

Capræ auribus ſpirant nō narribus

Ex capite.li.

Subactione). Legendum ſubatione a uerbo ſubare:& infra. Vt iam publii mimoꝝ poetæ). Vetus lectio: Vt tamen publii mimorū poetæ:magiſq; ita congruit ſane: De hoc mimographo & Aulus Gellius. Sunt autem qui poblilium fere ſcribi malint q̄ publiū:q̄a publius nō ſit nomē ſed prænomē: qui error & in liuiano codice pſpicitur initio libri ſeptimi aut ſexti fine.id ex tabula marmorea in circo Flaminio inuenta:cuius & alibi mētionem fecimus:animaduerti poteſt:ubi legitur. Q. Poblilius. Qu.F.Qu.N.Philo. Quod aūt ſubiungit̄: nomen Suminis ab hoc poeta impoſitum fuiſſe: ſi uerum eſt:antiquiorem eum Plauto fateri oportet:qui dicat in Captiuis: Quanta inquit labes larido quanta ſumini abſumendo & in Gurculionie: Obtundamus inquit pernam ſumē glandium. Eſt & mulieris mãina ſumē Lucilio ut marcellus inquit a ſuggendo dictum.

Error apud Liuium

Perna Sumē Glandiū

Ex capite.liiii. de Simiis.

Viſco inungi oculos calcariq; uenantiū imitatione). ita legunt aliquot etiam Romana exēplaria Sed rectius Veneta: Viſco inungunt laqueos calceariq; uenantium imitatione. Scio & intingere ſibi oculos ſolere ſimias:atq; inde capi facile ut inquit Strabo:ſed illud nō tam ſolertiæ q̄ ſtultitiæ tribuendum erat:& infra. Calitrices). Scribendum Callitriches:quoniam a Barbitio dicte ſunt:quod græci τριχα uocant.

Callitriches

Ex capite.lv.

Eſt & aliquod animal intolerandi rigoris alumnum). Scribe Alioqui nō Aliquod.itē. Magna ꝓpter uenatum eorum in terris gratia). Legēdum nō in terris:ſed Viuerris: hoc eſt muſtellis ruſticis ut ait Strabo importatis ex Aphrica. Sunt qui eas græce ictidas appellari putent:nūc Hiſpanū uulgus φολευτασ quoniã ut iniiciant eas in ſpecus qui ſunt multifores in terra:unde Cuniculis quoq; nomē eſt:& infra. Inchoata gerens parte). Melius ſi legas Inchoato gerens partu: qualem Græci uocant εμβρυον ατελεσ.

Viuerræ muſtelle ruſtice

Ex capite.lvi.

Quæ in genere multi & hos incolas domus impoſuere).legendum cū ſequenti capite ad hūc modum: Quo in genere multi & hos īcolas domus poſuere mures:hoc eſt τουσ κατοικιδειουσ μυασ Nam & Aruræi hoc eſt cãpeſtres quidam ſunt cognomento Sorices. Murem certe nec feram iure dixeris:nec placidum:quia nunq̄ manſueſcit ut inquit Plinius.

Aruræi mures cãpeſtres Sorices dicti Mus nunq̄ mãſueſcit

Ex capite.lviii.

Cerui & circa argmuſſam elaphum montem non excedunt auribus etiam in monte fiſſis. Legendum eſt Argninuſſam ſiue argennuſſam: Ariſtoteles Strabo cæteri. Eſt autem arginuſſa iſula ad continentem Troadis prope argenicum promontorium locata:iuxta quem alcibiades extinctus eſt locū item Elatium montē:non Elaphum.& ita codices manu ſcripti habent. Ariſtoteles Elatoenta uocari tradit ex abietum ut arbitror frequentia.& infra. In bœotiæ leucadia illatæ ſolum fugiūt). Legendum non Leucadia ſed lebadia ex Ariſtotele:ſic & uetuſta legunt exēplaria.de Lebadia Plinius, Ptolomæus & Strabo & nos aliq̄ multa libro quarto.

Bœotia

Ex eodem.lviii.

In ebuſo in littoribus cuniculi ſcatent iuxta hiſpaniam baleareſq;). Legendū in Ebuſo cuniculi nō ſunt:ſcatent in Hiſpania Balearibuſq;.nec aliter uetus habet lectio.de hoc & tertio uolumīe diſſerui: ꝗ ibi quoq; uerba Plinii fœdiſſime inuerſa ex ſpectatæ fidei codicibus & Pōponii Melæ teſtimonio reſtitui: Nec cuniculos inquit Ebuſus gignit populantes balearium meſſes.

Cuniculi ſcatent in hiſpania balearibuſq;

Ex eodem.lviii.

Mutæ ſunt etiãnum cicadæ in ſeripho). Verbum Cicadæ:imprudēter eſt adiectum: quoniam de ranis hic nō de cicadis agitur:nec antiqua lectio id habet. Stephanus prouerbium quoq; tradit fuiſſe βατραχοσ σεριφιοσ hoc eſt rana Seriphia in eos qui plus nimio taciturni ſunt. itē. Artagenas). Scribe attagenas:notior eſt auis q̄ ut probatione opus ſit.

ꝓuerbiū βατραχοσ σεριφιοσ ĩ eos q plus nimio taciturni ſūt Rana Seriphia

Finis Octaui Libri.

Castigationes Plinianæ eiusdem Hermolai Barbari ex Libro Nono.

Ex Capite Tertio.

Edrosi qui arabin).Scribe Gedrosi qui Arbin:ut in situ mundi ostendimus.

Ex capite.iiii.

Multis persuasisse Doctrinā indaginibus).Legēdum Doctrinæ indaginibus: hoc est επι χειρημασι και αποδειξεσι.

Ex capite.viii.

Locus apud Ouidium

Nec statim tellure tacta moriuntur).Legendū & statim tellure tacta moriunt. Ouidius:Quē postq̄ bibulis iniecit fluctus harenis. Vnda simul miseꝝ uitaq̧ deseruit.Papinius:iubet hos subsistere pleno Littore ne nudæ noceant contagia terræ.Item paulo supra.

Vt plerūq̧ uela nauiū trāsuolent uento).Forte nō Vento sed Euntiū.Plinius hoc capite:Sepæ īqt nauigia uelis euntia comitantes.Aut certe ut Romani codices nō;Vento sed iuncti: ut uerbū id ad sequentia ptineat:iuncti inqt agunt uere coniugia.

Ex eodem.viii.

Locus Plinii in epistolis

Hipponis diaritis).Legendū Hipponis Diarrhyti.Sunt enim Hippones duo:Regius & Diarrhytus:ut in circuitu mundi ostendimus.De hoc autē Delphino Hipponensi nō Solinus modo sed Cæcilius quoq̧ Plinius ad Canniū Ruffum:ubi unguentum id nō a Flauiano Proconsulæ: sed ab Octauio Auito Proconsulis legato superfusum tradit.& infra. Fluctuatusq̧ similis exanimi).Quidā legunt Fluuitans:omnes enim pisces cum sunt extincti fluitant:exceptis anguillis.Sed pōt & Fluctuatus ferri hoc est iactitatus:ut loqtur de hoc ipso miraculo Solinus.Ne qs autem uerbum insolens existimet qd fere obiiciunt qui pauca lectitarunt: Plinius aliubi: Delos inquit diu fluctuata ut pditur sola motum terræ non sensit.

Ex eodem.viii.

Similia de puero in ialyso urbe).Legendum iasso nō ialyso:cū ex uetustis codicibus: cum ex Oppiano Aelianoq̧:hoc ipsum de iassio Delphine paucis īmutatis tradētibus: sed & Solino qui tamē Babyloniæ putauit urbē iasum falso.ipse Plinium & Strabonem secutus in Caria eam statuo:cuius municeps Choerillus fuerit.Athæneus δελφιμα δεπηερι ασσω παιδοσ ερασθημαι λογοσ. ωσ ιστορει δουρισ.hunc aūt puerum ab Alexandro accersitum scribit iis uerbis μετεπεμψατο δε αλεξανδροσ τομ εμ ιασσω παιδα.

Ex eodem.viii.

Nemusiensi agro).Scribendū Nemausiensi ab urbe Nemauso:ex Strabone Plinio Ptolomæo cæteris:& infra. Ante malū præliantur).Vetus lectio:Ante uallum prælianť.quod græci dicūt προ του χαρακοσ.& infra. In latio sinu consul mutianus).Scribendū iassio nō Latio:cum ꝙ sinus latius nō dicitur.iassius sinus diciť in Caria Pomponio Plinio Straboni Ptolomæo reliqs ab urbe iasso de qua paulo ante retuli:tum ꝙ si ea res mari latio contingeret:Mutianū citare quasi testem īcredibilis historiæ nō oporteret.

Ex capite.ix.

Torsiones).Theodorus legebat Tyrsiōes siue Tursiones:arbitrabaturq̧ ab Aristotele Phocænas appellari:de quo nō multo post dicetur.Athenæus & Thuriones quosdam nomīat frequētes in Sicilia cōmendatissimos salsamentis:ut in Corollario latissime disserui. Verbū autē. Maxime).quod paulo post habetur:ita capiendū est:Distare Tursiones a Delphinis tristitia quidem omnino:sed maxime tamen rostris:qbus mores & malificentiā caniculaꝝ:quæ itē rostratæ sunt ut liquebit.imitanť.

Ex capite.x.

Operimētū testudinis χελυομ uocant

Celtinum genus id uocāt).Plinius libro sexto:Celtium testudinū.Fuit quādo Chelytiū genus putauerim scribēdum απο τησ χελουσ:quæ uox & testudinē significat & pectora:quasi magnas & pectoras intelligi uoluissent:unde uerbū χελυσσεσθαι.Nicander ξηρα δεπιλλιζωμ ολομ χελυσσεται ατη.idē auctor operimētū ipsum testudinis χελυομ uocauit in Alexipharmaco ερμεινσ σαρκοσ γαρα πουμοσ φισε χελυομ αιολομ αγκωμασ δε λυω παρετεικατο πετραισ. Hippocrates αμα χελυσσεται και ηρυγγαμει θαμιμα πνευματα. Vtcunq̧ Celetas credo testudines dicēdas:hoc est κελητασ:Nā & Cācrorū est genus quoddā ιππεισ Aristoteli:itēq̧ formicaꝝ alterū quas Plinius Pennatas uocat:a uelocitate oīa.quoniā remigio inqt cornuum adiuuant se natādo:ceu eqtes uideri possint nō pedestres:ut Chersinæ a terra nominatæ.Sunt aūt Celetes ut Pindarus & Pausanias & alii docent singulis equis currentes in certaminibus.

Ex capite.xiii.de Vitulis marinis

Ipsis in sono mugitus).Scribendū nō in Sono:sed in Somno.edunt enim mugitum cum dormiūt: Aristoteles libro sexto.

Ex capite.xv.

Mœnis ānis

Locus apud Martialem

In meno germaniæ amne ppter lisboum).Menū flumen Germaniæ preterq̄ in Tacito Cornelio haud legi:apud quē per.œ.Menis scribitur iis uerbis:igitur inter Hercyniam syluā & Rhenū & Mœnim amnes Heluetii sunt Pōponius Mœuim.De lisboo non comperi.Vsbium uero & propinquum ei flumē Aenū Ptolomæus noīat.& ipsi Aenū traiecimus:qui delatus in Danubiū Vindelicos a Norico discrimīat.Vt si cui nec Mœnis nec lisboū placet:ita possit uerba cōcipere.in Aeno amne Germaniæ ppe Visbiū.Si quis aptius inuenerit:cōtinuo gratias testabor:& leuabo digitū: Nec Vsbiū tamē oppidū puteť illud:unde Marti.vi.li.Vsipios appellat. Sic leue flauorū ualeat genus Vsipiorū. qsquis

& ausonium non amat imperiũ Sed Vsipii sunt q ab eodẽ Ptolomæo Vispii dicunt̃ Heluetiis uicini. Cur aũt leues eos poeta dixerit:expositores nõ docẽt. Docet Cornelius Tacitus in Agricola suo: Deferent inqt Romanos cæteri Germani tanq̃ nup Vsipii reliquerũt. idẽ auctor in situ germaniæ: Chattis inquit proximi certum iã alueo rhenum quiq; terminus esse sufficiat: usipii ac Teucteri colunt. diuertimus in hæc non qdem necessario: sed ex abundanti ut prodesset labor noster etiam nolẽtibus: Alioquin si pictoribus: cur non & rem latinam iuuantibus in parerga licet excurrere?

Ex eodem. xv. de Thynnis.

Abdomine cõmendant̃ atq; edulio recenti). Vetus lectio nõ Edulio sed Clidio. id ipsum & Athenæus confirmat. Sunt aũt Clides in Thunno: siue Clidia idest κλειδια iuguli eius nec aliter uocant̃.

Ex eodem. xv.

Pelamides in alica coctæ particulatimq; confectæ in genera ciboꝝ) Vetus lectio pelamides ĩ apolectos & reliqua. Itẽq; nõ ciborũ sed cybiorũ. Plinius li. xxxii. Pelamidũ inqt generis maxima Apolectos uocat̃. Cybiũ autẽ ut idem auctor est eodẽ libro: est concisa Pelamis. in Varrone Cisibium pro Cybio corrupte legit̃: Cybiũ inqt & Thunnus itẽ partes græcis uocabulis omnes ut Melandrya atq; Vræum Martialis: Diuisis Cybiũ latebit ouis. Error apud Varronem Cybium & Thunnus

Ex eodem. xv.

In pontũ nulla intrat bestia piscibus malefica præter uitulos & paruos delphinos). Aristoteles de historiis animaliũ octauo ουδεν εισιν εν τω ποντω θηριον εξω δελφινος και φωκαινης: hoc est: ĩ põto fera nulla est præter Delphinos & Phocænas. Theodorus phocænas ut dixi Tursiones interpretatur quasi necesse sit aut Pliniũ aut Theodoꝝ pperam uertisse: phocas qdem uitulos marinos esse ambo nouerant: sed Theodorus aliud genus Phocænas: aliud Phocas accipit: quoniã Aristoteles li. vi. ita dicat ομοιως δελφινι τικτει και η φωκαινα και γαρ εστιν ομοιον δελφινι μικρω. γινεται δε εν τω ποντω: διαφερει δε φωκαινα δελφινος: εστι γαρ το μεγεθος ελαττον ευρυτερον δεκ του νωτου. το χρωμα εχει κυανουν δελφινα δε φασι την φωκαιναν ει ναι: hoc est ut Theodori uerbis utar: idem inquit & phocænæ idest Tursioni partus: qui Delphino. similis hic paruo Delphino est nascens in Põto: sed interest q minor est Tursio: ampliore dorso: colore ceruleo. Complures id genus esse Delphini opinant̃. Theodorum mouere potuit q Plinius hoc libro dixerat capite nono Delphinorũ similitudinẽ habere: qui uocant̃ Tursiones. Distant & tristitia aspectus: abest enim illa lasciuia: maxime tamen rostris inquit caniculariũ assimilati. Fortasse uero dicat aliquis paruos Delphinos a Plinio hic relatos pro Plinio hic relatos pro Phocænis capi: atq; ita cũ Aristotele Theodoroq; cõsentiat nisi quatenus Vitulos adiungit & maiores Delphinos præterit. Ammianus quoq; tradit nullã beluã immeare põto inimicã piscibus: extraq̃ paucos inqt Delphinos. quẽ locũ ut pleraq; oĩa in eo auctore deprauatũ censeo: nec paucos: sed aut paruos: aut phocas & Delphinos scribẽdũ. Locus apud Ammianum deprauatus

Ex eodem. xv.

Aduersus bizantii pmontoriũ). Lege aduersum: non aduersus: idest ipsum Chrysoceras siue auri cornu qd ad Byzantiũ Europæ latere obiectum est Chalcedoni: Strabo auctor & cæteri. item. M. P. Medii interfluẽtis euripi). Scribendũ aut. d. p. ex libri quinti fine: aut. dc. fere: q asiam ab Europa dirimi ea parte stadiis qnq; inter Straboné & Pomponium Melam conuenit. item. Eos qui hoc & thynnis faciant pomphilos uocant). Legendũ Eos q hoc e Thynnis faciant Pompilos uocant ex Oppiano ac Plinio: Pompilus inquit secundo & trigesimo uolumĩe qui semper comitetur nauigiorũ cursus: Etiam si Pompios in qbusdam exemplaribus. Cæterum Aelianus est ubi pomphilõ quoq; appellet hunc.

Ex eodem. xv.

Intrantium portum soli nõ remeant trichiæ). Lego nõ portum sed pontum ex Aristotele. Sunt autem Trichiæ quos Sardas uocamus. & infra. Tẽpore aliquo euocati). scribẽdũ Tẽpore aliquo euocati: hoc est: ut inqt Aristoteles υπο της αλεας qua maxime delectantur. idem & Athenæus confirmat. & infra. Vt naues sæpenumero exiliant). Scribendũ Vt in naues & reliqua: iisdẽ auctoribus και τοις πλοιοις πολλακις εμπιπτουσιν.

Ex capite. xvi.

Nisi affluat examinantur). Legi qdem potest: Nisi affluat hoc est imber. sed si scribas Nisi applluat: elegantius id & breuius & Plinio suum reddideris. & ĩfra. Torpedinem pistam soleã). Scribo psittam non Pistam. Est autẽ Psitta idest ψηττα: quem nos Passerem uocamus. Aristoteles: Torpedo inquit occulit se & Pastinaca & Asellus & Rana & Psitta & Squatina: ναρκη κατακρυπτεται και τρυγων και ονος και βατραχος και ψηττα και ρινα. Est ergo psitta Soleis aspectu proxima. Soleas græci quantum capere coniectura possum: Buglosson hoc est bouis linguam uocãt: Nam quem Plautus atq; Varro Lingulacam nominãt: aut Solea est: aut ei nõ absimilis. Moueor q græci fere semper Psittã cum Mentione Buglossi iungunt: ut & hac parte Plinius psittam inquit & Soleam. pseusippus Germana inquit genera sunt psitta Buglossus Tænia. Dorion: E planis inquit Buglossus psitta Escharus q & Coris appellatur. Aristoteles. Cartilaginea sunt ĩquit Bos Pastinaca Torpedo Squatina Rana Buglossa psitta. Archestratus poeta ειτα λαβειν ψητταν μεγαλην και την υποτρηχην βουγλωσσον ταυτην δε θερευ περι χαλκιδα κεδρην. Accedit q ad Oceanũ germanicum & Belgicum non aliter uocari Soleã piscem aĩaduerti: q̃ significãte linguã uocabulo: idest tõgẽ. Addo q Pli. nec bu

glossum nec lingulacam ulla parte nominat extra q̃ pro herbis:nẽpe q̃a Soleam appellare maluit tri/
ta etiã nũ Romanæ plæbi uoce.Illud mirũ ꝙ eosdem pisces modo latine Plinius:mõ græce nuncupat
quod ipsum & in herbis & rebus aliis plerũq; facit:nec testatur:eadem sint an diuersa: ut in Siluro &

Plani Rombi Soleæ Passeres Psetta

Glani:Psitta & Passere:Plani sunt inquit Rumbi Soleæ passeres: a quibus Rumbi situ tantum corpo/
rum differunt dexter iis resupinus est situs:leuus illis.Proinde Athenæus: Rumbum inquit Romani
dicunt quem græci Psittam siue Psettam.Fieri tamen potest:ut Psetta quasi genus sit Rumbo & Pas/
seri apud Aristotelem:qui Rumbum nusq̃ nominat: unde uisum forte Plinio psettam græco nomi/
ne reddendam esse:ne si passerem dixisset Rumbum excluderet.

Ex eodem.xvi.de Siluro.

Caniculæ exortu syderatur & alias fulgore sopitur).Scribẽdum Fulgure:nõ Fulgore:Aristoteles
υποβρορτησ καρουται.itẽ. Hoc & in mari accidere cyprio).Legendum Cyprino:ut nõ de ma/
ri Cyprio sed de Cyprino pisce ĩtelligas:ceu dicat in fluminibus Siluros:ĩ mari Cyprinos id pati. De
Cyprino pisce Aristoteles athenæus oppianus Plinius. Ex capite.xvii.

Mulei calcei

Asellorum duo genera collyri minores & brachi).Athenæus:Asellorũ duo genera Callariæ mi/
nores & Banchi siue Bacchi.nã utroq; modo scriptũ inuenitur:& infra de Mullo pisce. His nomẽ
a Colore molliorũ calciamentorũ).Festus Põpeius Muleos calceos appellat. ita non molliorum sed
mulleorum scribere hic oportet.Vopiscus in uita Cæsarum: Calceos inquit muleos & cereos & Al/
bos & Hederaceos uiris omnibus sustulit:mulieribus reliquit.Sed & Luteos calceos celebrari ueten
bus inuenio.Appuleius:Graphice inquit prodeunt mitellis & crocotis & carbasinis & bõbicinis inie

Restituit locum hunc Domitius

ctis.quidam albas tunicas in modum lanciolarum quoquo uersum fluente purpura depictas cingulo
subligati pedes calceis induti luteis.Restituisse locum hunc fertur Domitius.Verbum autem. Lu
tarum).paulo supra collocatum quidam legendum putant Alutarium:quasi ab Aluta:quoniam pau/
lo post de colore calciamentorum uocatos mulos dicat.Sed cum uilissimi sit generis Lutarius:& qui
cœno uictitet:fortasse nõ ad hunc:sed ad ipsum muli nomẽ interpretatio fenestellæ retrahenda est.

Ex eodem.xvii.

Apicius ad omnem luxum ĩgenio mirus Locus castigatus: sed ignoratur an ĩ Domitio an ĩ Merula

Apicius ad omnẽ luxum ĩgenium maius).Antiqua lectio:Apicius ad omnẽ luxum ingenio mirus
Vel sic:Apicius ad omne luxus ingenium mirus.itẽ. Insectorum Garro) scribendũ in sociorũ.Ga/
ro:partim ex uetustis codicibus:partim ex Plinio uolumĩe trigesimoprimo:ubi garũ laudatissimũ in
cetariis sociorum appellari tradit:item Martiali & Ausonio sed & seneca.Fiebat hoc e scombris ĩ Hi
spania:quod & Strabo affirmat:Herculis inquit insula obiacet Cartagini scõbraria uocata:ꝙ ibi capi
antur Scombri:ex q̃bus optimum garum conficitur.Castigauerit locum hunc Merula prior an Do/
mitius ambigitur.Iam & aliquot exẽplaria Romæ ĩpressa non insectorum garo:sed sociorum habẽt.

Ex capite.xviii

Quanta mercatura cum luxuria suburbanis littoribus inuentũ).Lego. Quanti mercatura eũ lu/
xuria suburbanis littoribus inuentũ? ut sit sensus per interrogationem:quãti obsecro empturis eum
nepotibus & gulosis si littoribus suburbanis inuentus fuisset?

Ex capite.xix.de Oexo ceto.

Andonis uocatur).Vetus lectio adonis itemq; athenæus:idest αδωνισ.

Ex capite.xxiii.

Verberari solitos tradit uerrius prætexatos).Scribẽdũ Prætextatos: non ut quidam arbitrãntur
Prætextatus:nam Verrius hic iuris pontificii peritissimus cognomine Flacci non prætextati fuit: de
quo Sextus Pompeius & Macrobius & Diomedes grãmaticus.Fuit & Vettius Prætextatus:ut idem
auctor est Macrobius:qui siue alius hoc nomine ut Boetius Seuerinus retulit:Paraphrasin Themistii
conuerterat in latinum.qui labor cum perisset:susceptus & absolutus est a nobis.

Ex capite.xxiiii

Pastinacæ

Cartilaginem habent ut rapæ pastinacæ).Scribendũ nõ Rapæ sed Raiæ:quas græci Batos uocãt
a Rubi nomine ꝓpter aculeos inter Cartilaginea ut ait Aristoteles.Pastinacæ uero sũt quas græci ap
pellant Trigonas.Ea uox turturem significat:ꝓptereaq; Ambrosius in Hexamero piscem eum e Ba
silio Turturẽ conuertit:melius utiq; facturus si Pastinacam dixisset:sicut & Raiam q̃ Rubum:& ĩfra.

Hoc nomen).Legendũ Hoc nomine. Ex capite.xxv.

Echeneis Locus emendatus apud Lucanum

Echinus appellatus).Scribendum Echeneis:qui latine Remora remiligoq; : auctores Plinius Lu/
canus Oppianus Festus Plautus.Nam Echinus piscis alius est Erinaceus latine dictus:pudendo philo
sophi cuiusdam noui errore:qui piscium duorum quasi unius figuram proprietatesq; describit: ĩ unũ
ceu monstrum diuersissimas naturas confundens:utinamq; solum hoc in historiam naturalem pec/
casset ne de nihilo cognomentum magni meruisset.& infra. Conchasq; id præstiterunt).Scriben/
dum Conchasq; quæ id præstiterunt:& infra. Trebius niger pedalem).Plinius trigesimoprimo li
bro Sexquipedalem itemq; Oppianus ισοπηχυρ hoc est cubitalem.

Ex in scriptione capitis.xxix.

Ex inſcriptione capitis.xxix.

Naupliis).Plinius hoc capite itē Ariſtoteles & Athenæus Nautilis:nō Naupliis:Nam de Nauplio ſequenti capite diſſeritur:nunc de Nautilo:quem nō Polypum ſed polypo ſimilem græci faciūt. Hoc ipſum ſecundo libro qui eſt index operis:caſtigandum eſt. Ex eodem.xxix.

Nautilis polypo ſimilis piſciculus

Brāchiis ut pedibus ac manibus utunť).Legēdū nō Brāchiis:ſed Brachiis quæ mō Cirros mō acetabula uocamus græci πλεκτανασ·πλοκαμουσ.κοτυληδονασ.τριχασ.& infra Colcotis & lacertis).Scribo Colotis.Ariſtoteles genus lacertulæ uocari eo modo tradit:ideſt κωλωτην.alioqn quæ nos crura & lacertos dicimus:græci eodem uerbo κωλα nuncupāt.Id & Ariſtoteles & Galenus multis locis:præcipue in libello ad Glauconem demonſtrat:quod recētiores medici cū neſciāt:auctoris eius uerba pperā accipiunt in curatione ulcerū & abſcoſſuū.item: Media cauda ut gubernaculo dirigit).Vetus lectio:Media cauda ut gubernaculo ſe regit.Quod autem Plinius hoc loco ſcribit Pōpilum eundem eſſe cū Nautilo:Ariſtoteles contra ſentit quarto libro animaliū hiſtoriæ:Duo inqt genera in mari uiſitantur conchis indita Nautilos & pompilos:qui & ouum Polypi a quibuſdā uocetur.

Græci κωλα quæ nos crura dicimus & lacertos

Ex capite·xxx.

Polyporū generis onogena dicta a graui capitis odoꝶ).Scribendū Ozena:ꝙ ea uox odorem illū & uirus graue ſignificat:iam ut polypus ſic & Ozena uitia ſunt nariū:Ozena inquit Celſus odore foedo eſt ulcus circa nares pluresue cruſtæ.idem.Fœtor īquit oris quem græci Ozen uocāt.Ariſtoteles Polyporum inquit genus eſt quod aliqui Bolitænā:aliqui Ozolin uocant:etiam ſi Theodorus Oſſolē conuertit

Ozen odor

Ex eodem.xxx.

Concham Achati modo carinatam).Legendū eſt Acatii.Eſt enim acatium nauigi genus actuarii auctores Plutarchus & omnes fere hiſtorici.Pollux quidē uelum in naui maximū Acation uocari tradit:ſicut minimū Dolonē:tertium uero quod retrorſum panditur Epidromon.Ex oppiano quoqꝫ ut Acatii legamus apertiſſime demonſtratur:qui de Nautilo ſimili piſciculo ſit ait αἶψα μεταστρεφεισ ναυτιλλεται ωσ ακατοιο ιδρυσ ανηρ.δοιουσ μεν ανω ποδασ ωσ εκαλωασ αντανυει μεσσον δε διαρρεει ηυτε λαιφοσ λεπτοσ υμην.

Acatium

Ex eodem.xxx.

Territam uiſu id enim ut cōſtat rumore nauigantiū humana calamitas in cauſa eſt).Vetus lectio: Territam uiſu forte triſti:id enim conſtat rumore nauigantiū humana calamitas in cauſa eſt. Quidā ſic:Territā uiſu:id enī ut cōſtet & reliqua:hoc ſenſu:idcirco nauigātes credere uiſu aliquo triſti & quodam quaſi laruæ occurſaculo perterritā mergi Naupliū:quia hoc ipſum homini quoqꝫ uideať accidere:quē ſine ulla ſæpe cauſa nec alio fortaſſe ꝗ opinamēti alieuius pſumpti metu pauitat:terriculamētis etiam & faunis & quæ ſunt iis ſimilia:aut uexantibus aut uexare creditis. Quid ſi dirū id Nauticis oſtentū Plinii uerba ſignificēt:quaſi quotiēs cōtingit:calamitatē & naufragiū homini prænūtiet.

Occurſaculū laruæ territat

Ex capite.xxxi.

Carabi aſtaci tacieæ paguri).Vetus lectio nō tacineæ ſed.Neæ·neutrū placet.Proīde ſcribo Mææ Ariſtoteles quarto de partibus animaliū:ex Cancris inquit Pelagii ſunt qui cū minus & tardius ambulent:celerius nant:ut Mææ & Heracleotici.idē quarto de animaliū hiſtoriis:Cācroꝶ īquit genus maximū uocantur Mææ.Theodorus Maias conuertit.item. Circa turonā).Scribendū toronē ex Ariſtotele & īfra Plinio:Eſt autem in Macedonia hoc noīe:a qua Toronaicus ſinus:itemqꝫ ī Troade.media ſemper producta:ideſt τορωνη Eſt & in Sicilia:ſed ſcribitur Toronne:hoc eſt τορωννη Stephano.

Mææ Cancroꝶ genus maximum

Ex capite. xxxiii.

Mutricatim).Forte Muricatim:hoc eſt muricis modo Plinius de Carduo:Muricatis inqt cacuminibus.Columella de eodem frutice Muriciolo modo crine uiret.idē auctor Murciolum ſemē lentiſci ceu ab hac figura nominat:quia Buccini ſpecie uiſatur is folliculus:niſi quis pro lāguido accipiat quādo & numen Socordiæ Murceā deam uocabant.Verba porro illa ſuperius poſita lunatis:in orbē circūactis dimidio orbe cæſis:tres figuras creſcētis lunæ indicāt.Lunata ſunt quæ μηνοειδη uocanť:hoc eſt ſpeciem habētia qualē cū luna curuatur in cornua in orbē circumacta qualem πανσεληνοσ hoc eſt plena & ſoli aduerſa Dimidio autē orbe cæſa: qualē διχοτομοσ hoc eſt cum æqua proportione diuiditur:& ob id a noſtris quoqꝫ Diuidua uocatur:quæ diſcrimina cum alii tū præclare Marcellinus Ammianus complectitur:Ad plauſum uero aperta hæc accipio:quæ illiſa īter ſe aut in palmā collata blandum quendam ſonum ciere apta ſunt:quaſi quod græci dicas προσ ποππυσμον πεφυκοτα.

Muricatim

Numen Socordiæ Murceam deam uocabant

Ex capite.xxxv.

Nō recte recipit hæc nos reꝶ natura niſi nudos).Scribo nō Hæc ſed hic:ut ſit Antipophora Dicat īqt aliquis:haud clemēter naturā facere:quæ nos hic protinus ex utero nudos & inopes excipiat: tūc adhibetur ſolutio.Fateamur inquit ita eſſe:caret uita cibis.petātur e mari:a ueſtes inde tingi & ſe nō redimēde nuditatis gratia ſed luxuriæ:periculis obiicere:quis recte factū tueri poſſit?Proinde quod ſequitur. Parum ſit niſi qui ueſtimur periculis etiam ueſtiamur). Legendū erit:Parū ſit niſi qui ueſtimur periculis etiam ueſtiamur. itē. Animæ hominis quæſita maxime placent). Legendū:Aīa hoc eſt uitæ ſalutiſqꝫ diſcrimine:ita enim.& græci ab Homero ipſo capientes loquunť αρνυμενοσ ην τε

ψυχην και ρoσoν ε ταιρον.

Ex eodem.xxxv.

Fertilissima est taprobae & torois)·Vetus lectio habet Toidis nõ Torois.Plinius libro sexto:Stoidis inquit insula post sinum Persicũ quæstuosa margaritis. & infra. Eleuchos appellant).Scribẽdũ Eléchos.noctus est iuuenalis uersus. Quod auté paulo ante dicit:nec apud Græcos nec apud Barbaros aliud uocabulum esse q̃ margaritæ.Sciédum est Androstené i Parapho indiæ ut Athenæus auctor est scripsisse:Ostrei genus illud margaritiferum in india uocari Berberin specie pectũculi. nõ tamé cælata sed leui testa hirsutaq;.nec auriculas habere tamẽ duas ut pectines:sed uná.& ĩfra. Subeũt luxuriæ eius noĩa & tedia exquisita perditione potatu).Sũt qui legát pditiore portatu ex sequẽtibus:

Stois insula

Ostrei genus margaritiferum

Ex eodem.xxxv.

Affectantq; iam & pauperes lictorem fœminæ in publico unionem esse dictantes).Legẽdũ menula putabat:affectantq; iam & pauperes licitatorem fœminæ ĩ publico unionem esse dictantes.& ĩfra.

Collo monilibus digitisq;).Legendũ Collo manibus digitisq;·item. Quadringesies sextertiũ). Scribe Quadringenties sestertium.de hoc & Solinus:Lolliam inquit Paulinam Caii principis cõiugem uulgatum est habuisse tunicam ex margaritis sestertio tũ quadringenties extimatam·idé auctor Manlium nõ.M.Lollium:item filiam eius nõ nepté fuisse Paulinam tradit.exemplaribus ut arbitror Ambustis.De hoc Dion itemq; Tacitus·Lollia inqt Paulina·M.Lollii Consularis filia.Suetonius:Lolliam Paulinam Caii Mẽmii Consularis exercitum regentis nuptam.& ĩfra Cõmitetur fama unionis eius parem.facta illa tãtæ quæstionis uictrice regina dissectũ).Codices antiqui legunt Captãnõ facta.

Locus apud Suetonium

Ex eodem.xxxvi

In eninge africæ).Legendũ in Meninge.Est autem meninx iuxta Syrtes insula cũ nominis eiusdẽ oppido:Plinius Strabo Ptolomæus:& infra. In getulo littore oceani in leonica europæ).Legendũ est in laconica Europæ:Ex Plinio alibi de purpurisso loquens:laconicũ iqt unde præciosissimæ purpuræ.item sequenti capite:in Tenarii maris ora collectum ut dicemus:Nam de purpura Getulica Plinius libro sexto:insulas inquit ex aduerso Autolalum a iuba repertas constat in quibus Getulicá purpuram tingere ĩstituerat:& infra. Idemq; pro maiestate in pueritia est)·Quid si legas nõ in pueritia:sed imperii:sequitur enim ratio:Distinguit ab equite curiam:

Ex eodem . xxxvi.

Alterum purpura uocatur caliculatim procurrente rostro & caliguli latere introrsus tabulato).legendum uidetur Cuniculatim:aut Clauiculatim:ex Aristotele qui scribit.κοκλιοειδοσ. supra quoq; Plinius uerbo Cuniculatim utitur capite.xxxiii.Habẽt hic & uetusta exéplaria Canaliculatim & Canaliculi.& infra. Præterea clauatum est ad turbinem usq;).Sunt qui legant Clauiculatum : hoc est: ελικοειδεσ ex Aristotele.Quod enim græci uocant Helicen:nos Clauiculam & Pampinum & Capreolum ut inuite dicimus. Cæterũ sequentia:Aculeis inquit in orbem septenis:demonstrant Clauatum legi oportere:hoc est aculeis clauorum modo prominentibus circundatum.nam & Clauatæ uestes hinc uocantur:quas nostrum uulgus a uerrucis clauo similibus uerucatas ut alibi quoq; monui: appellat.

Cuniculatim

Clauata uestis

Ex capite·xxxviii.

Teniense in tinei maris ora collectũ).Sunt codices uetusti in quibus Teniése in Tenarii maris ora: collectum scribatur:hoc est Laconici.De purpura autem laconica dictũ superiore statim capite.illud: tamen scire oportet in laconica urbem quoq; Tenon fuisse:idest τηνoν:unde mulier Poetria nomine: Herina:cuius mentionem facit hoc opere Plinius.Fuit in Achaia & urbs τηνειον idest Teneum:itẽq; uicus τενεα inter Mycenas Corinthumq; Stephano.nam de Teneo siue Tena cum Pomponius tum: Cicero ad Atticũ:Tene inquit & Aliphira & Trittia.Est & illa coniecturæ non historiæ alicuius expositio Tæniense a Tæniis fortasse dictum fuisse:hoc est diadematis atq; uittis quasi purpura e laconico: mari lecta coronati maxime lemniscatiq; idest uictores & sacerdotes uterentur.

Ex capite.xxxviii.

Vellus elitriatum).Plinius alibi hoc opere scribit uinum Elutriatũ a lutra uase quod græci μεταγγιζειν uocant.& infra. Rubeus color).Legendũ Rubens.Præterissem hoc ut leue nisi omnibus codicibus inoleuisset:uulgoq; imperiti barbariem suam in eo uerbo tueri laborarent.ité. Suppectu): Legendum Suspectu.

Ex capite.xli.

Rubens gramen).Quidam rentur Granum legi melius q̃ Gramen:cũ ex Plinii.xxii.tum q; græci Coccum uocant Granum.Hoc emerita lusitaniæ ac Bætica fere tota copiosum:unde puto cõsecutũ ut regio ea modo Granata nominetur pro Bætica.& infra. Simili luxuria duplex).Legendũ est Simulq; luxuria duplex.ité. Equari).Quidá legũt Aquari & ĩfra. Cocco quæ tinctũ tyrio tingere: ut fieret his byssinum)·Legendum bis byssinũ.& ĩfra. Virorũ luxa fœminarũq; forma).Vetus lectio Virorum iuxta fœminarũq; forma:qui modus loquẽdi Plinio & Tacito Cornelio perq̃familiaris est sane.

Vnde Granatæ urbi nomen sit

Ex capite·xlii.

Squilla

Suilla parua).Legendũ Squilla parua:hoc est Cancellus quem græci uocāt Caridion.subdit enim Aliubi inquit Cancer dapis affectator.item. Rana quæ in mari piscatrix).Theodorus in Aristotele Raia piscatrix.Sed codex librariorũ incuria mẽdosus est:nã & Aristoteles li.ix.βατραχομ αλιεαμ idest Ranam piscatricem uocauit & Cicero de natura deorum secundo.Raia uero ut dixi Batos & batis appellatur:nõ Batrachos in quo uerbo sæpicule inuenias erratum fuisse impressorum culpa.

Ex capite.xliii.

Glautius qui & Glanis uocatur auersus mordet hamũ nec deuorat).Aristoteles de Glani qđ hoc ipsum tradit libro nono:Silurũq; Theodorus interpretatur.Sed Glaucus tamen apud ipsum libro secundo & octauo alius piscis est.Propterea fit ut legi possit: Glanius qui & Glanis uocatur & reliqua. utroq; enim modo nominat Plinio Athenæo Stephão.Vel sic:Glaucus & qui Glanis uocatur:uti pisces duo nõ unus intelligãtur id facere.Silurum autem Plinio eundẽ uideri qui sit & Glanis ꝓbamus ad hunc modũ:Aristoteles libro sexto:Glanis ĩquit tardissimum habet incrementũ ex ouo: quãobrẽ mas sæpe uel quadraginta & quinquaginta diebus assidet ouorũ custos:ne absumantur a piscibus.Plinius hoc libro:Silurus ĩquit solus omnium ædita custodit oua:sæpe quinquagenis diebus ne absumãtur ab aliis.Sed cum hoc ipsum ut ait Aristoteles Cypriuus faciat:mirum unde Plinius Siluro tãtum tribuerit? An solus ideo non q solus oua custodiat:sed q solus quinquagenis diebus.

Silurus

Ex capite.xlv.

Contractos pisces).Legẽdũ Contactos hoc est ab urtica ipsa pisciculos.Fit enim ꝓtinus ut pruritum contacti sentiant:quem scalpere ad petram aliquam conantes aprimit urtica:& ĩfra. Spissum & mollius magis) Vetus lectio & Aristoteles Minus spissum & mollius Manos.hoc est uocat.ea uox rarum significat hoc est minus densum spissumue.item. Maxime fiunt mancæ).Scribendũ eodẽ auctore ut dixi nõ Mancæ:sed Manæ hoc est secundũ genus spongiarum quod Manõ appellatur.& infra. Optime in gurgitibus uiuentibus idemq; madentibus nigricans color).Distinguẽdũ est optimæ.in gurgitibus idest habent:deinde initiũ est sequentis clausulæ hoc modo: Viuentibus itẽq; madẽtibus nigricanis color:idest spõgiis color niger est dum uiuæ atq; illotæ adhuc sunt:auctor Aristoteles.item. Aplysiæ uocantur quia erui nõ possunt). Legendum nõ Erui:sed Elui:eodem teste. nã & uerbum Aplysiæ id significat.

Ex capite.xlvii.

Olothyris).Aristoteles Holothuria.Theodorus Tubera Vertibula Callos.Nã Holophuria græcis sunt iumenta.

Ex capite.li.

Mulli ter ut chalcis cyprinus exien).Legẽdũ mulli ter ut Chalcis:Cyprinus sexies: Nam & qnqes eos parere Oppiãus dixit.Aristoteles libro sexto & qnquies & sexies.Chalcis uero piscis est quẽ theodorus Aericam uocauit.& infra. Ex planis squatina sola autumno uirgiliarum occasu). Vetus lectio Explanis Squantina sola bis autumno & uirgiliarũ occasu.Aristoteles libro quinto:Ex Cartilagineis inquit Rhina idest Squatina sola bis parit incipiente autumno & circa uirgiliarum occasum.

Ex eodem.li.

Scorpænæ

Scorpiones bis ac sargi uere & autumno).Antiqua lectio non Scorpiões sed Scorpænæ. De Scorpæna etiã libro trigesimosecũdo Plinius.Alioqui Scorpiones quater nõ bis pariũt Oppião σκορπιοσ αυ τετορεσσι γεμοσ φερει ωδειμησι.nec ignoro tamen apud Aristotelem scriptum esse libro qnto Scorpionem bis & Sargum uere & autumno parere.inter ambigua & hoc relinquimus.

Ex eodem.li.

Squatinam & ranam ex quibus nascitur ranæ priori parte Similis).Scribendũ Squatinã & Raiã ex quibus nascitur Raiæ priori parte similis:ex Aristotele libro sexto qui cõpositum ex utroq; nomẽ reddit Rhinobatos:ad cuius æmulationem Theodorus uertit Squatraiã.& infra Cranos capitis). Legendum uidetur aut Cauo capitis:ut manu scripti codices:aut Crano:ut Aristoteles hoc loco.nam Cranos siue Cranium apud græcos capitis est caluaria:quod quidem & caper grãmaticus testat.item Ea quæ intra se parit oua).Scribẽdũ Eaq; intra se parit oua:Aristoteles.

Cranium caluaria capitis

Ex capite.lii.

Qui trochus appellatur a græcis ipse se inire).Falsum & ridiculũ id Aristoteles existimat Herodoto Heracleota:duo eum genitalia maris & fœminæ fortitum credente.

Ex capite.liii.

Paulisipum).Scribo Pausilypum:hoc est παυσιλυπομ ab amœnitate dictũ:atq; ita & uetusti habent codices:& in hodiernum quoq; seruatur appellatio Plinius libro tertio:Inter Pausilypũ inqt & Neapolin Megaris.Porro Megaris ea putatur insula:quæ nũc ab oui specie dictam arcem continet.

Megaris ea est Insula quæ ab oui specie arcẽ dictam habet

Ex capite.liiii.

Balineas).Scribitur quidẽ modo Balneas:sed antiqui Balineas & in lapidibus ueterũ monumẽtorum fere non aliter:Nam & græci βαλαμειομ uocãt.item. Postea uisum tãti est petere brũdusiũ ostreas ac uelitis sed inter duos sapores).& reliqua.Verbum. Ac uelitis).obscuritatẽ affert sensui. uereor ne principiũ id sit sequẽtis clausulæ:atq; ita legere oporteat:Ac ne lis esset inter duos sapores

Ostrea brundusina

& cætera:hoc intellectu:Ne controuersia inquit oriretur inter Ostreas Brundusio aduectas & Lucri
nas atq; ita sapores duo litigarent de primis partibus.Excogitata ratio est ut in lucrino ante satiaren
tur.Martialis de hoc & alii.Plinius libro trigesimosecũdo:Gaudent inqt peregrinatione transferriq;
in ignotas aquas Ostrea.Sic Brũdusina in auerno compasta & suũ retinere succum & a lucrino ado
ptare creduntur.item supra hoc capite:Orata inquit primus optimũ saporem lucrinis Ostreis adiudi
cauit:ut litem uidelicet inter sapores fuisse constet:quando iudice opus fuit.

Ex eodem.liiii.

Quadragita ipsius piscinæ a defuncto illo uenire pisces).Lego quadragita milibus ipsius piscinæ
a defuncto illo uenire pisces.Macrobius Marcum ait Catoné qui post Vticæ periit.cũ hæres testamẽ
to luculli esset relictus pisces de piscina ipsius quadraginta milibus uendidisse.

Ex capite.lvi.

Fuluius lupinus).Hunc uolumine octauo Plinius Fuluium Hirpinum uocauit:nõ lupinũ:ut ĩ alte
rutro sit erratum.

Ex capite.lvii.

Quicquid est hoc certe minus admirabilem facit talparum uitam).Elegãtior sensus est in q̃busdã
codicibus hoc modo:Quicquid est hoc certe minus admirabile facit Talparum uita.

Ex capite.lix.

Ab umbra nau s breui conatu abscens)Lego Abscedẽs.& supra de Chelidoniis. Quas asiæ sco
pulos diximus ante promontoriũ sitas).Scribendum puto ante Tauri promontorium sitas:ex libro
quinto:itẽ Strabone Ptolomæo cæteris.& infra. Maleficia uolũtate).Scribo malefica uoluntate.

Castigationes Plinianæ Eiusdem Hermolai Barbari Ex Libro.X.

Ex Capite Tertio.

Valeria aquila pygargus

e Ademq; in ualeria).Legendũ puto aut Valeria:quoniã uiribus præcipua sit hæc aqui
la:Aut Inularia.hoc est μεβροφορος ab Aristotele uocata q̃q̃ proprietatẽ hãc secun
do Aquilarum generi:hoc est Pygargo tribuit priorem:uero idest Pullam siue Mela
naeton:Leporariam appellat:hoc est λαγωφορον.item. Tertii morphos).Legẽdũ
Morphnos:quam Theodorus Gaza Neuiã interpretatur:a pennæ macula cognomẽto Nettophonõ
hoc est anatariam.Nam & parcnon siue percnon colorem eum significat.item. Plancum).Quidã
Placunta legunt quasi errantem:ipsi errantes:cum q; sine auctore pronunciãt:tum q; Aristoteles ĩ hi
storia sua Plancon uocauit:hoc est πλαγγον.Theodorus a clãgore Clangã interpretatur.Sed & ue
tusti codices Clangum non Plangum scribunt.

Ex eodem .iii.

Auitium

Aeties

Quarti generis est percepterus).Legendũ percopterus siue p̃cnopterus ex Aristotele.itẽ Cõ
sensit & Boetius).Scribẽdũ Boethus nõ boetius:ex indice qui Ornithogonia idest de Auitii natura
cõmentarios reliq̃t.itẽ. Aquila in deiectu abigente alia).Legendum Ala:ex Aristotele ἀπερυκου
σαι ταῖσ πτερυξιν. & infra. Medificatur nido lapis Aetites). Scribendum inædificatur nido la
pis Aetites.

Ex capite.vi.

Vulturẽ umbritius in nostro æuo peritissimus parere ait oua tredecim).Sunt qui non Tredecim
sed tria legant:quoniam Aristoteles bina dicat & binos excludi pullos:uolare aũt semper binos fere
constet:ceu tertium quo lustrant alia & abiicitur a parentibus:in cõputationem iure nõ uenerit.

Ex capite . viii.

Locus apud Ouidium

Esaloa græci uocant).Scribẽdũ Aesalona:ut sit genus accipitris aliud q̃ Buteo:ex Aristoteles libro
nono.De hoc & ĩfra Plinius:Aesalon ĩqt p̃ua auis oua Corui frãgens.Ouidus nõ Aesolana sed Aesa
lon uocauit:Nescius absumptis Priamus pater æsalon alis:& infra. In insula africæ cerno ĩ oceano
accipitres totius masiliæ humi fœtificant).Legẽdum quidam putat in insula africæ Cercinna accipi
tres totius Massiliæ humi fœtificãt.Est quidẽ inter insulas africæ Cercinna:sed in nostro mari. Pro
inde aliter & cũ auctore legimus hoc modo:In ĩsula africæ Cerne in Oceano accipitres totius Massy
liæ humi fœtificant.De hac insula Oceani:quam Cernẽt Barbari uocãt.Plinius libri sexti fine multa
Ptolomæus quoq; in atlantico eam mari statuens.Lycophrõ ĩ Oriente:Dionysius in austrina plaga
ἀυτωεπωκεανω πυματησπαρα τεμπεακερνησ.De Massylis autem siue massesylis plẽa sunt oĩa.
Habent & uetusti codices non Cerno sed Cernen hac parte.Strabo. κερνην ερατοσθενησ ονομαζει
και αλλουσ τοπουσ τουσ μηδαμη γινωσκομενουσ.

Ex eodem.viii.

Super amphipolin).Aristoteles Cedropolin.fuit tamẽ & amphipolis qua Thraciam Macedonia
cõtingit:multis nominibus:nã & Crademna & Anadremos & Eionia & Myricæ uocabaẽ:ut ait Ste
phanus.Thucydides Amphipolin ab Eione dirimit:appellatam ita:q; eam Strymo amnis circũfluat:
De cedropoli Theophrastus quoq; meminit in libello περι οσμων:Cuius inquit ordeum iumẽta nõ
attingunt.Hecatæus ĩ caria tradit oppidum Cedreas:aliud uidelicet q̃ Cedropolis.A Cedreis Cedre

atæ Cedræiq̃ a Cedropoli Cedropolitæ nominantur. Cæteꝝ Amphipolin inuenias & θολονμ dici Stephano ac Thucydidi. qđ quidam parum uidentes uertunt Thodoen. cum nouem uias ĩterpretari necesse sit. littera enim. θ. nomen significat. Thucydides libro quarto: Edonorum inquit oppidũ Amphipolis noué uiæ nuncupabantur: etiam si quãdoq̃ scriptum est: Decemuiæ. urbs hæc cum ab Atheniensibus defecisset. causa Thucydidis exilii fuisse tradit̃ a Marcellino auctore græco. & infra. Cymindis). Aristoteles Cybindis. Non muto: quandoquidé græcũ. β. in. m. apud nos quandoq̃ trãsit: ut Proboscis in Promuscidem.

Littera. θ. noué significat

β. græcum apud nos. ĩ. m. quandoq̃ transit

Ex capite. xii.

Mediæ hospites). Falluntur qui mediam hoc loco accipiũt pro terra media: cum id sit nomen uiri proprium qui Medias appellabat̃: ex Aristotele libro nono qui ait μηδειου ξεμοι: quos prope pharsala perisse tradit.

Ex capite. xvi.

De auguriis illapsas nomine). Sunt codices in quibus Hylas nõ illapsas: de quo & in indice.

Ex capite. xvii.

Collectæq̃ in arcum). Vetus lectio: collectæq̃ in arctum.

Ex capite. xviii. de Pico Martio.

De Pico Martio

Fellium modo). Aristoteles libro nono: Stellionũ modo: πορευεται δε επι τοισ δενδρεσι ταχεωσ παντα τροπον και υπτιοσ καθαπερ οι ασκαλαβωται. hoc est: incedit Picus Martius per arbores uelociter omni quidem modo: sed & supinus quoq̃ stellionũ more.

Ex capite. xx.

Adialitii cœna sacerdotii). Adiiciales cœnas Adipalesq̃ sacerdotũ uocatas nouimus: ex Festo Seneca Plinio. hic uicesimonono libro Catulinas inqt adiicialibus epulis celebres fuisse Plauti fabulæ testantur. Sunt qui nomen Adipalis cœnæ rideant: cũ tamen & Seneca mentioné faciat in epistolis: & alii. proinde ipsi Dapalem scribendũ putãt ex Varrone qui hoc nõ dicit ĩ Agricultura: cuius uerba ut Macrobius legebat nõ multo post subiiciã. Sed & Homerus & Dionysius & poetæ cæteri pingues & adiposos: idest λιπαρουσ καὶ πιονασ pro locupletibus & opulentis accipiũt: nõne & uulgus ipsum eos ita nominat̃ nõne in sacris quoq̃ litteris Adipum uocabulo diuitiæ continent̃? Adialitias auté cœnas legi nusq̃: nisi quis Dialicias a flamine Diali cognominãdas putet: Nam & Macrobius quo die Lentulus flamen Martialis inauguratus est: Cœnam paratam fuisse miro luxu & ĩpẽdio cõmemorat. Varro de Agricultura libro tertio: Primus inqt. Qu. Hortensius Pauones augurali adiiciali cœna posuisse dicitur. Suetonius ĩ Augusto ex antiqs cerimoniis paulatim abolita restituit ut salutis Auguriũ Diale flaminium: sacrum imperiale. De huius autem dignatione sacerdotii Liuius ĩ Numa Pompilio Plutarchus & Halicarnassæus Dionysius.

Adiiciales Adipalesq̃ cæne

Dialitiæ Epulæ

Primus. Qu. Hortensius augurali adiiciali cœna posuisse dicit̃

Ex capite. xxi.

Vt plane digni aliti). Scribẽdũ Dignæ. Quæ autem hoc capite de Tripudio Solistimo dicunt̃: ex Cicerone in diuinationum libris & de natura deoꝝ secũdo: iteq̃ Festo ac Liuii decimo percipies: & ĩfra. Optime uictimæ). Legendũ Opimæ De hac uictoria Bœotioꝝ & quare gallinacei matutinis canant: idem Cicero in diuinationibus. Quod autem Pergami spectaculũ quotãnis edi Plinius hoc loco tradit: Aelianus & Athenis quamobrem institutum sit: docet: a Themistocle superatis Persis.

Tripudium Solistimum

Ex capite. xxii.

Mirum in hac alite ex thurinis romã pedibus uenire). Antiqua lectio gemina est. alia talis: Miꝝ ĩ hac alite amor nisusq̃ Romã pedibus uenere. Alia fidelior: Mirũ ĩ hac alite a Morinis usq̃ Romã pedibus uenere: Thurini quidem Italiæ populi sunt: sed Morini Belgicæ: de quibus multis locis hoc ope Plinius: ultimos hominũ dicendo eos. Meminit & Ptolomæus & Strabo & Pompõius: & ita uocant̃ hodie. Adiuimus & nos eorum terras Quod autem paulo post Ganzas tradit appellari quosdã anseres. & hoc nobis compertiũ in Morrinis est: ita tamen ut omne genus anserũ Ganzas fere nominét.

Morini

Ex eodem. xxii.

Penolopes) Scribẽdũ Penelopes: cuius uerbi numero singulari nominatiuus Penelops: hoc est πηνελοψ ex Aristotele octauo libro. Ab iis auibus dictam Vlyxis coniugem græci cõminiscunt̃: cũ prius Arnæa uocaretur: quasi abiecta repudiataq̃. etenim ĩ mare proiectam ab Icaro Peribœaq̃ parẽtibus fabulantur educauisse Penelopes.

Arnæa

Ex eodem. xxii.

Lautiores Epulas nõ nouit britãnia chenalopeces). Vetus lectio lõge diuersa est. ubi. n. mõ Penelopes: ipsa Chenalopeces habuit. ubi aũt Chenolopeces modo scriptũ est: ipsa Ceramides præfert ad hunc modum: Et quibus lautiores epulas non nouit Britannia Ceramides. Significat autem Ceramides colorem Figlini: qualem in plumis quorũdam anserum aspicimus: unde nomé quoq̃ gémaꝝ uni Ceramites postremo uolumine.

Ex eodem. xxii.

Decet & erythrotaonas suus nitor). Politianus Tetraonas: ex suetonio ĩ Caligula q̃ ait: Phœnicopteri pauões Tetraones Numidicæ Meleagrides Phasianæ. Et hercule codices antiqui fere habẽt Tetragonas: quod & fortasse rectius est q̃ Tetraonas: quoniam græci eas ut coniicio Tetracas appellãt. Aristophanes in auibus οιδα πορφυριωνι και πελεκαντι και μελεκιππω και φλεξιδι καὶ τετρακι και ταωνι. Athenæus in Mœsia & Pæonia inquit nascuntur Tetraces Porphyrioni similes ma-

Locus in Suetonio in quo errauit Politianus

ximis gallinaceis maiores:criſtis ex utraqꝫ auricula pendentibus:uoce graui:forma conſpicua: Strutionis ſapore.Eſt & auiculæ inquit puſillæ nomen Tetrax Alexandro Myndio Epicharmoqꝫ. Ergo Tetraones ſiue Tetragones aut eædem ſunt quæ & Tetraces aut ualde ſimiles. Merula non diſſentit

Merulæ epiſtola

quidé penitus.ſed & Erythrotaõas quoqꝫ dici eas poſſe credit:ſcripta ad nos epiſtola his uerbis : Pera graui inquit fines patrios ſecus Aemiliam uiã oblatæ mihi ſunt paſcentes aues haud ita multo anſere maiores:quarum ceruix quatenus alas contingit:rubro perfundit̃:rubeſcunt item cilia.Rogati de nomine ruſtici:reſpondere Stardas appellari:& nidificare inter matureſcentes ſegetes . Præterea caudã in modum pauonis ſubrigere:quaꝝ carnes qui comedere nõ inſuaues aiunt eſſe.Eas cõtéderim Erythrotaonas Plinio uocari.tu quid ſentias quando ocium fuerit perſcribe.Reſpondi ad hunc modum De Erythrotaone:ſi quæris de nomíe:ſubdubito.cũ propter illa Suetonii uerba:qui Tetraonas aues in Gallicula appellat:tum ꝙ omnes Pliniani codices manu ſcripti Retragonas ſiue Tetragonas habẽt nullus Erythrotaonas:Sin de re:tecum ſum ut genus hoc intelligã quod ut ſcripſiſti Ligures Stardas

Reſponſio Hermolai

uocant.nam & Veronæ Aquileiæqꝫ modo Sterdas:modo Trapos eas nominãt.Hiſpani Tardas a tarditate dictas ut arbitror:quoniam ut inquit eodem loco Plinius:alterũ earum diſcrimen Vultuꝝ magnitudine coloreqꝫ conſpicit̃.Nec ulla inquit auis excepta Strucio camelo:maius corpore implet põdus in tantũ aucta ut in terra quoqꝫ ĩmobilis prehendat̃.deinde ſequit̃:Proxime inquit eis ſunt quas Hiſpania aues tardas appellat:græci Otidas:ut tria uideant̃ eius alitis faſtigia.Sed uulgus differentias & interſtitia tueri diu neſcit proĩdeqꝫ tria eaꝝ genera tanq̃ unum eodem uocabulo ſignificat : tardas appellando.Vale.Cõfer & athenæi uerba cum illis Plinii hoc loco: Gignunt eos inquit alpes & ſeptẽtrionalis regio.Nam mœſia & Pæonia:ut cõſtat:ad eam cœli partem ſpectat.Recẽtiores ĩ Germania genus anſeris haberi ſcribũt:capite Pauonis præter criſtam:colore dorſi aluiqꝫ ſubcinereo ad gibbũ nigrante:ex huius & domeſtici cõcubitu natam quãdoqꝫ ſobolem:ſed patris effigie: maioré dũtaxat.

Ex capite .xxiii.

Conſentiunt uolant).Vetus lectio Conſertim uolant.nihil muto.& ĩfra. Pithonis comé). Sũt qui puerſiſſime Phritionis cumen ſcribant ex Strabone in terra Aeolia nõ lõge a Cayſtro amne.Primũ in eo præcipites labunt̃:ꝙ Cumã eam nõ Phritionis:ſed Phriconidem appellare oportet.Strabo απο Δε του λοκρικου ορουσ την κυμην φρικωνιΔα καλουσιν. Deinde ꝙ iulii Solini uerba non uiderunt:Python inquit eſt in Aſia locus in cãpis patẽtibus ubi primo aduentus ſui tempore aduolant Ciconiæ.Porro in Aſia Pythopolis eſt pte eius quæ Myſia uocat̃:& altera Cariæ.in Bithynnia quoqꝫ Pythion locus eſt Aſtaceno ſinu:ut ſi temere quicq̃ in buccam uenit:effutiendũ eſt.ad unum aliquẽ ex

Soloeciſmũ intendere ali cui qui ſit

tribus quæ dixi locis referre ſit melius.q̃ Soloeciſmum Plinio intendere diuinandi libidine.

Ex eodem.xxiii.

Cẽchramus).Ariſtoteles octauo hiſtoriæ ſuæ libro hæc ipſa tradit:ſed Cichramũ appellat̃.Theodorus Cinchramum.

Ex eodem.xxiii.

Cicuta Sturno & coturnicibus Elleborum cibus eſt homini aũt uenena

Coturnicibus ueneni ſemẽ gratiſſimus cibus).Legi poteſt Veratri ſemẽ:hoc eſt Ellebori.Galenus in libro περι κρασεων Cicuta inquit Sturno & cõturnicibus Elleborum cibus eſt:homini autẽ uenena.Quem locum recentiores aliqui negligẽter interpretati:& Hyoſeyamum pro Cycuta:& Turdũ pro Sturno acceperunt.Solinus tamen Coturnices inquit cibos habent gratiſſimos ſemina uenenorum.Plinius decimo libro:Venenis inquit Capreæ & Coturnices ut diximus pingueſcũt.Lucretius Veratro ait eas ali.

Ex capite. xxiiii.

Nec bizecis in thracia propter ſcelera terei).Stephanus nõ Bizecis:ſed Bizenis.Βιζην πολισ θρακησ το των αςων βασιλειον.Plinius libro quarto Biziam uocauit.Bizia ĩquit a rx Regum Thraciæ a terei nephaſto crimine inuiſa hirundinibus.De hoc plura eodem uolumine in uerbo Daulide: ubi & Plinium a calũnia quorundam:& thucydidem a Strabonis allucinatione tutati ſumus:falſo inſimulantis auctorem grauiſſimũ ſcripſiſſe Megaris nõ Daulide Phocenſium regnaſſe Tereum.Nũc illud addendum eſt Domitium Straboni patrocinãtem putare deprauatam eſſe lectionem quæ dicat thucydides uero Megaris geſtam rem ſcribit:atqꝫ ita reſtituendã:ut uerbum thucydides ad ſupiorẽ clauſulam pertineat.in hunc modum:Quæ de Philomena Progneqꝫ dicũtur a Poetis in Daulide Patrata fabulantur:ut ait thucydides:alii Megaris id actum.ſcribũt.Sed cum uerba Strabonis græca hæc ſint και τά περι φιλομηλαν και προκνην εν Δαυλιδι μυθευουσι.θουκυδιΔησ Δε εν μεγαροισ φησι.nõ uideo qui ad eum ſenſum extorqueri poſſit oratio.

Ex capite. xxvi.

Gilberiæ aues

Meleagrides in bocetia africæ hoc'eſt gallinarum genus gibberum).Varro Gilberium: Gallinæ inquit Africanæ ſunt grandes uariæ gilberiæ meleagrides appellatæ:ut uel hic Gilberium a colore:uel apud Varronem Gibberæ ſcribendum ſit.Verbum autem Africæ:iungendũ ſequẽtibus hoc modo: Africæ datiuo caſu ideſt in africa:hoc gallinarum genus eſt & reliqua. De iis auibus nõ idem omnes dixere:ut in Corollario monſtrabimus.

Ex capite. xxvii.

Casini Montis incolæ).Scribo Casii nõ casini.Est autem is mons & in Aegypto ubi magni Põpeii tumulus:& in Syria Antiochene ubi Seleucia cognomento Pieria:quæ uocabulum dedit auibus:Sup Seleuciam inquit libro quarto Plinius mons est eodem quo alius nomine Casius.

Vbi magni Pompeii tumulus

Casus mons

Ex capite. xxxii.

Collo gracili ac procero).Aristoteles unde omnia de Halcycne sumũtur:nõ collo:sed rostro:ρυγχος υποχα ϖρομμεν μακρομ δε και λεπτομ. Ex capite.xxxiii.

Stadii uere unius spatio).Legẽdũ est Stadii fere unius spatio:& infra. Ingenere uiteripaꝝ est). Legendum:in genere item Ripariaꝝ est:ex Aristotele ad uerbũ.itẽ. Argathylis).Vetus lectio agatilis. Aristoteles acãthylin uocat hanc quæ lino intexit nidum.Sed ĩ græco eius codice uitiũ esse Theodorus existimauit:quãdoquidẽ ipse argathylin conuertit octauo libro.acanthylis uero ea est quæ & acanthis dicitur.Spinus & Ligurinus a Theodoro:alia omnino ab argatyli.Spinus quoq͵ distat a Carduele qui θραυπισ uocatᷣ Aristoteli eodẽ libro.& ĩfra. Cynnamulgus auis).Ab Aristotele Cynnamomus uocatur:nisi quis κυμμαμολγομ non κυμμάμωμομ in eo quoq͵ scribendum censeat.

Vitiũ notãt in libro Aristotelis Carduelis discat a Spino

Ex eodem.xxxiiii.

Plumbatis igitur eos & sagittis Decutiunt).Legẽdum Plumbatis igitᷣ eos sagittis decutiũt: ex Aristotele.& ĩfra. A domitis feros & nouos haud uictos).Scribendũ nõ Haud:sed Aut:ut paulo ĩfra. Victum inquit aiunt uenerem pati.Similis fere gallinaceoꝝ natura est:Victus inquit Plinius occultatᷣ silens & ægre seruitiũ patitᷣ.itẽ. Cum sit femina aucupe accedente).Legẽdũ:Cum sensit:ut fœmia casus ablatiui sit:hoc est accedente femina uenatrice:auctor Aristoteles. Ex capite.xxxv.

Reliquos ad quadraginta).Legendum aliquos ex Aristotele.

Ex capite.xxxvi.

Vt uictæ præbentur accipitri).Legi potest ut uinctæ.nam sequitur implicatis pennis.itẽ. Alioqn solito uolatu multũ ueIociorem).Legendum uidetur:Alioquin soluto uolatu in multũ uelociorẽ.nã supra uinctas quẽadmodũ raperẽt accipitres e docuit.nũc quẽadmodũ solutas & libero uolatu itercipiant.

Ex capite.xxxvii.

Tinnungulus).Antiqua fere lectio Tristunculus:quod & Theodorus quandoq͵ sequitᷣ.ex maiori uero parte Tinnũculus.græce Cenchris uocatur Aristoteli quasi miliaria.

Cenchris unde

Ex capite.xl.

Platæa nominatur).Cicero de natura deorum secũdo nõ Platæam sed Plataleam tradit hanc uocari:ut in ipso forte Ciceronis codice sit error.Aristoteles Pelecanẽ appellauit octauo de aĩalium historia uolumine.

Pelacanis

Ex capite.xlii.

Sitacem uocat india)Legendum uidetur Psitacen ex Aristotele:qui item nõ masculino sed fœminino genere pronũciat hãc alitem:Cæterum in indica historia:quam Arriano sunt qui tribuãt: Sittacen per.σ.non per.ψ.legimus initio uocatam.Est Aristoteli & auis Sitta nomine:sed omnino alia.

Psitace

Ex capite.xliii.

Trœcena asie regione).Vetus lectio nunc Cizycena nunc Troezena nunc Erizaca nunc Cazaca Cæterum tam Cizycus in Asia est minore q̃.Troezena regio ut in Caria monstrauimus. Sunt & in peloponneso Trœzenii.Cazaca uero siue Gazaca unde Gazaceni Cappadociæ pars est.

Ex capite.xlvii.

Hematopodi).Scio Hæmatopodas uideri nominatas aues has a colore pedũ sanguineo:quos rubere tradit ipsis Plinius.Cæterum multi codices tam in indice q̃ hoc loco imantopodas habent non Hæmatopodas ex argumento pedum:quasi Loripedes.Ait.n.crura iis præalta & ternis eas digitis insistere.Nam & populi Aethiopæ qui serpendo:idest ut Solinus interpretatur flexis crurum nisibus ĩgrediuntur:Imantopodes Pomponio Plinioq͵ uocantur.in disputationem reuoco:non decido rẽ.Accedit ꝙ in peruetusto græco codice qui & herbas & aues pictas continet:Imantopodes unum genus uolucrum describitur.item. Inferam in aluum ruminantis modo defert). Vetusti codices:in uerã aluum ruminantis more defert. Ex capite.xlviii.

Hematopodes

In disputationem reuocat rem non decidit

Megnatius caluinus).Scribo Egnatius Caluinus:aut.M.Egnatius Caluinus.

Ex capite.xlix.

Venere in italiã bodriacenses bellis ciuilibus trans padum).Bebriacẽses emẽdauit Merula rectissime.Cornelius Tacitus:Eo ĩquit die quo Bebriaci certabatᷣ auẽ inusitata facie apud Regiũ Lepidi celebri luco cõsedisse in colle ut memorãt:nec deinde cœtu hoĩum aut uolãtiũ alitũ territam:pulsamue donec Oto se ipse interficeret.De Bebriaco iter Cremonã & Verronã oppido ubi Vitellius cũ Otone conflixit:& Suetonius & Plutarchus. Ex capite. lii.

Emendatio Merulæ rectissima

Bebriacus cãpus ĩ agro Cremonensi

Generi nulla ex his supra quaterna edit oua).Codices manu scripti habẽt Generis.Ego Aristotelẽ secutus ita lego:Cenchris sola ex his supra quaterna edit oua.Est autẽ Cenchris idẽ quod Tinnẽculus quẽ Aristoteles affirmat initio libri sexti:solũ ex adũco genere quaterna & eo quoq͵ plura oua parere

Ex eodem.lii.

Perdices sali).Quidam legũt perdices soli:falso.Sũt enim sali auiculæ:quas Aristoteles Aegithos appellat:fœcunditatis magnæ:ut perdices Gallinæq;.item. Feminam edũt quæ rotũdiora gignuntur:reliqua maré).Aristoteles libro sexto cõtrariũ sentit.Fœminá edi ex ouis quæ oblonga sunt. marem e rotundis.ut fere scribi possit hoc loco sic:Fœminá edunt quæ oblongiora gignunt:reliqua marem.Aut fatendum ab Aristotele hoc est a ueritate dissentire Plinium.Et infra. Alia rubri coloris ut phasianis cencridis).Legendũ est Cenchridi:hoc est Tinnunculo. Ex capite.lv.

Cenchris idé est qui & Tinnũculus

Ouum in sinu fouendũ).Legitur fouendo.ité. Mox incertos concubitus sollicite conuocãtis). Vetus lectio:Mox incerti incubitus sollicite conuocantis. De hoc & Cicero de natura deo℞ secũdo: Anatum inquit oua gallinis sæpe supponimus:e quibus pulli orti primũ aluntur ab iis ut a matribus a quibus exclusi fotiq; sunt deinde eas relinquũt & effugiunt:sequétes cum primũ aquá quasi naturalé domum uidere potuerunt. Ex capite. lx.

Anatũ naturales domus est aqua

Melancoryphus supra uiginti parit semper numero impari inæqualia).Verbũ inæqualia:superuacaneum est:nec Aristoteles unde hoc sumptum est addit inæqualia.Est aũt Melãcoryphus:quæ Atricapilla dicitur a Theodoro eadem cum Ficedula. Ex capite. lxiii.

Ficedula

Coitus auersus elephantis:camelis).Aristoteles lib.quĩto Camelos negat auersos:idest πυγηδον coire:Cameli ĩqt sedente fœmina coeunt:nec auersi:sed complectéte mare ut cæteræ quadrupedes. & infra. Supradictorum plerumq; feminæ priores superueniũt).Vetus lectio Plerisq;:nõ plerũq; nam & sequentia id demonstrant:Reliquis inquit mares.Et infra de Taurorum coitu. Ingrediunt in conceptu).Theodorus ex Aristotele.Clunibus subsidere fœminá in cõceptu scribit:ipse Aristoteles uerbo utitur υπαγουσι hoc est incedunt gradiunturq;:ut ait Plinius:in coitu.meliusq; hoc sine dubio:q̃ illud.& infra. Achantis auis minima).Scribendũ.Acanthis.& infra. In urina attolere crus feræ semestres).Scribendum fere:non feræ:omnia ex Aristotele. Ex.lxiiii.capitis ĩscriptiõe.

De uaria generatione auiũ).Scribo animalium non Auium.& infra. Ex omnibus quæ pfectos uel tantos uel innumerosos edunt.item plures cõtra naturam solidipedum aut bisulco℞). Locus est omnino deprauatus:ut de suibus tamé intelligi posse uideatur quippe quas uicenos partus edere: itẽ Solidipedes & Bisulcos eé constet.Aut certe cõiungédus est cũ sequéti capite de Muribus hoc modo Ex omnibus quæ perfectos fœtus tantũ & numerosos edunt item plures contra naturá Solidipedũ aut Bisulco℞:supra cuncta est muriũ fœtus & reliqua. Non q; mures Solidipedes aut Bisulcos dicat: sed q; numerosi fœtus:Solidipedum aut Bisulcorum generi non conueniant.

Solidepeda animalia & bisulca

Ex capite. lxv.

Apud persas uero prægnantes ueneris patientis & utero pariétis repertas).Scribo:Apud psas uero prægnátes in utero parétis repertas.idq; uetusti fere affirmát codices.Quid q; Aristoteles lib.vi. Terræ inquit Persicæ parte quadam Muræ fœmina rescissa fœtus fœminini prægnátes cõperiunt.

Ex capite . lxx.

Polypus cunicula admota ab odore protinus resilit).Legédũ:Cunila admota:hoc est Conyza utiquit lib.iiii.Aristo.Hác herbam Theodorus Pulicarem conuertit:quia pulices necat.Dicitur & cumilago interdum Plinio:idq; nomen frequentius est. Ex capite.lxxii.

Pulicaris herba pulices necat etiam cunilagodon

Auibus deuoratis solidis cõtentiõe plurima & cætera ossa reuomunt) Vetus lectio nõ Cõtentiõe sed Cõtritiõe.ité nõ plurima:sed pluma:ut proinde scribédũ puté:auibus deuoratis solidis cõtritione plumas & cætera ossa reuomũt.Simile huic paulo supra hoc capite: Spectáda quidé inquit draconum arte:aut.n.solida hauriũt si iá fauces capiũt quæ deíde ĩ semet cõuoluti frangũt intus atq; ita putamia excutiunt. Ex capite . lxxii.

Spõgionum & satyrorum genus).Lego sphingiorum & satyro℞.Sũt autem Sphingia siue Sphinges atq; Satyri Simiarũ generis.inter Simias inquit Solinus habentur & Sphinges uillosæ comis:mámis pminentibus:dociles ad feritatis obliuionem.Sunt & quas uocant inquit Satyros facie admodũ grata gesticulatis inquietæ motibus.Scio & satyriũ animal esse quadrupes:iteq; Satherona:sed utrũq; ambiguum:in humore pariter & ĩ sicco uiuens:apud Aristotelem.De hac Sphinge Plinius quoq; meminit:fusco eas pilo & mámis in pectore geminis describés. de sphingiis & libro sexto.

Sphinges atq; Satyri simiarum generis

Ex capite . lxxiiii.

Coruus & cloreus).Aristoteles libro nono. χλωριωυ idest Chlorio:qui latine Vireo dicatur Plinio uolumine decimooctauo:Est & Cloris auicula:quam Theodorus luteum & luteolam conuertit.

Cloris auicula est

Ex eodem. xxiiii.

Ichneumones & uespæ phalanges & aranei) Legédũ est ichneumones Vespæ & phaláges aranei. cũ dicat Aristoteles ichneumonem dissidere cũ phalange.Plinius quoq; libro undecimo: Vespæ inqt quæ ichneumones uocant.Sunt aũt minores q̃ aliæ.unũ genus ex araneis pimũt phalangiũ appellatũ quæ uerba ex Aristotele item sumunt.Phalangiũ quádoq; phaláx ab Aristotele dicit: cuius originé ĩ corollario monstrauimus:ut qui mutandá hac parte lectionem putarũt:errauerint:etiam si frequentius phalágiũ q̃ phalangis uocabulo ueteres utant.Sũt aũt & aspidũ & crocodilo℞ pestis ichneuomo

nes:ut inqt Plinius:quos etiã ichneutas quãdoq̃ uocat Nicãder:Viuerræ paruæ ſimiles: ut mirari ſit enarratorẽ eius poetæ genus aquilæ ſacrũ Herculi dixiſſe. Sũt qui murẽ indicũ uocari modo ſentiãt.

Viuerre

Ex eodem.lxxiiii.

Aegithum uero in tantum ut ſanguinẽ eorum non credant coire).Scribi poteſt: Aegithum uero Anthus intantum ut ſanguinem eorum non credant coire.Ariſtoteles libro nono:Aegithus ideſt Salus cum antho ideſt floro diſſidet:Proinde ſanguinem ægithi & Anthi negant inquit miſceri poſſe.de hoc antho Plinius quoq̃ ſupra hoc libro imitari eũ referens equorũ hinnitus.quod & Ariſtoteles cõfirmat.

Ex capite.lxxv.

Somniat ſtatim infans).Negat hoc Ariſtoteles libro quarto de animaliũ hiſtoria:Nuper inquit in lucem editi & infantes ante quartũ aut quintum ætatis annum fere non ſomniant.Sed cur pauore ex pergiſcuntur & fuctum imitantur:Reſpondet de animaliũ generatione quinto libro: infantes inquit dum uigilant non rident:cũ dormiunt & rident & flent quandoq̃.Nunquid ergo ſomniare dici poſſunt:qui ea dormientes faciunt quæ nunq̃ fecere uigilantes?Igit̃ ſomnia inquit nõ ſunt quæcũq̃ dormiendo aguntur:ſed præter ſomnia:ut iis qui dormientes reſurgunt ambulãt & loquũtur: uidetq̃ inquit eodem modo quo qui uigilant:accidunt hæc & obſeruantur quidem penitus:ſed non ut ſomnia: Idem tamen auctor libro ſeptimo:infantes inquit ſomniant:ſed ſero meminiſſe poſſunt imaginũ. qd igitur contradicit ipſe ſibi Ariſtoteles? Minime.ſed hoc ſentit:q̃ ĩfantes ſi minus proprie loquẽdũ ſit ſomniant:ſi proprie:non ſomniant.Sed hæc aliubi fuſius ediſſerenda ſunt.

Ante quartũ aut qntũ etatis annũ ĩfantes fere non ſomniant

Caſtigationes Plinianæ Eiuſdem Hermolai Barbari Ex Libro.xi.

Ex capite Secundo.

d Iſpoſuit ieiunam cauam.(Vetus lectio Caueam nõ Cauã. proinde ſequitur: Vti aluũ: hoc eſt Caueã in iis dicendã eſſe non aluum:ſed quaſi aluum & quadã ſimilitudine ꝓportioneq̃ reſpondentẽ aluo.

Ex capite.iii

Inter ſe ſimilem qdem).Legẽdũ eſt Verum ſimile quiddam: ex Ariſtotele: qui hoc quod ſanguinis loco atq̃ inſtar eſt analogon ſanguinis appellat:quaſi ꝓportionale.item. Vt ſepiæ in mari ſanguinis uires atramentum). Scribo Vices:non Vires:hoc eſt illud analogon.de quo dixi.

Analogõ dedicatur

Ex capite.vii.

Metyn).Omnia exẽplaria manu ſcripta & impreſſa quoq̃ aliqua: non Metyn: ſed Comoſin: ceu a Gummi dictã:quod græce Cõmi appellatur.Qua uoce utitur & Ariſtoteles in apibus. idem auctor pro eadem re nõ Metyn ſed Mityn dixit:quod uerbum modo Comoſis:modo excremẽtũ ceræ uertitur a Theodoro.Habetur & Mytis per.y.in prima ἀπο του μύζειν. quod ille interpretat̃ mutire ꝓ eo quod eſt mutin facere.id in ſepiis & omnino mollibus aſpicit̃ alio nomine papauer appellatũ: per quod ipſa gula tẽdit.in teſtaceis quoq̃ materia quædã uacans & retrimẽtitia Mutis & papauer dicit̃. Quid ſi nõ Comoſin ſed coniſin quod tectoriũ ſignificat:legat̃?Prior lectio magis proba.itẽ. Mitys cruſta eſt prima).Dixit mox.primũ id eſſe fundamentũ:ut repeti nõ debeat. proĩde hoc loco forte melius eſt ut legamus Nigra:q̃ prima:ex Ariſtotele.

Tectorium

Ex eodem.vii.

Ceræ initiũ populorũq̃ mitiore gumi propolis).Legendum Ceræ initium populorũq̃ e mitiore Gumi Propolis.Plinius libro uigeſimoquarto:populi inqt ferunt in foliis guttã ex qua apes propolin faciunt.

Propolis fit ab apibus

Ex eodem.vii.

Conuehet̃ rhithace).Ariſtoteles Erithace:quanq̃ & Rhithacem quãdoq̃ habẽt codices. Alioq uere naſcitur quod ἔαρ dicitur.Theodorus Ceraginem conuertit hanc: quoniã & Cerinthus quoq̃ dicitur:& a Diſcoride Ceranthemis:uulgo eã uocare ſolent Carbinã in Etruria & Liguria.credo quia flatu Africi naſcat̃:quẽ ut inquit Vitruuius Carbam:noſtri nautæ Carbinum cognomiãt.ſit quidem & nigrior ab uentis:ſed agri eorum obnoxii ſunt Africo:quẽ Lybicum hodieq̃ uel rura uocant.

Carbinus uẽtus a nautis nũcupatur

Ex capite.ix.

Hyliſcum uero thaſium).index Philiſtum Thaſium non Hyliſcum habet.Exiſtimatio ſua cuiq̃ ſit.

Ex capite.x.

Quæ flores cõportant prioribus pedibus fœmina onerant).legẽdum eſt ſine diphthongo Femina:hoc eſt blæſa poſteriorum pedũ:ut inquit Ariſtoteles.item. Concameratione alui).legendum Aluei.itẽ. Circa ſingulos actus).ſcribẽdũ arcus:hoc ẽ fornices.

Concameratio

Ex capite.xi.

Fucus ademptis alis in alueũ traiectus ipſe cæteris adimit). Theodorus in Ariſtotelis libro qnto: Si fucum inqt ademptis pennis in alueum traiicias ipſæ reliquorum pennas erodunt:quaſi non fucus is cui ademptæ ſint alæ:ſed apes ipſæ cæteris fucis alas uellant.Quod ſi uerum eſt: in Plinio legendũ eſſet:Fuco ademptis alis in alueũ traiecto ipſæ cæteris adimunt. Cõſulẽdi ſunt græci codices in qbus æquæ uarietas eſt parte plurima.

Ex capite.xiiii.

Non alia ſuauitatis).Legendũ Suauitas.ui arcus cæleſtis & ſiderum exortus in melle:quinto hiſtoriæ ſuæ libro Ariſtoteles.

Ex capite.xv.

Sedimētũ in uino uulgo Lectus appellatur

Appellaturq́ꝫ tacitum).Omnes antiqui codices habent Acœton:hoc eſt ſine retriméto ſedimétoue:quod hodie quoq́ꝫ ruſtici lectum ſtratum ue ac cubile in uino appellant.

Ex capite.xvi.

Plurimi ſideriten).Lego plurima ſit Erice:ut cũ ſuperiore dicto iungas hoc modo.Et quoniam inquit ab æquinoctio ad uergiliarum occaſum diebus.xlviii.plurima ſit Erice.atq́ꝫ ita fere habet omnis antiqua lectio.Quod autem ſequitur. Tetradicen & ſiſarum). Theophraſtus quendam fruticem appellat Tetralicen nõ tetradicen æſtate germinãté.Floret enim bis anno Erice prima & ultima ſylueſtrium:ut in Dioſcoridis editione oſtendimus. ité Siſaram Varro non Siſarũ. Porro Ericen apud noſtros Tamaricen ſiue Amaricen uocari nemo dubitat:ex Columella Palladioq́ꝫ.Ericæum mel celebratur & a Nicandro λαζεο λαμθαμοεσσαμ αφαρταμυφυλλομ ερει κημ ημτε μελισσαιος περιβοσκεται ουλαμοσ ερπομ.

Ex eodem.xvi.

De ortu apũ uaria ſententia eſt

Album mel nõ fit quod bithymũ eſt).Ariſtoteles.album mel non fit quod e mero Thymo é: το δε λευκομ ουκ εκ θυμου ει λικρι μουσ.item. Plures exiſtimauere oportere confici eloribus cõpoſitis).Ariſtoteles duobus locis non Oportere:ſed Apportari.De ortu apum inquit libro.v. uaria ſententia eſt.alii eos parere & coire negant:ſed deportare fœturá exiſtimant.hoc ipſum libro de animalium generatione tertio.Item. Reges plures incoantur nec deſunt).Scribo Ne deſint:ex eodé Ariſtotele qnto libro.Perit inquit ipſum examé niſi ducũ ſatis habeatur:hoc eſt ſi defuerint: ideo inquit plures in eodem examine creantur duces.ité. Teterrimos negant).Scribendum puto Deterrimos necãt.ité. Duo auté genera eorum melior niger.uariuſq́ꝫ).Ariſtoteles libro nono:Duo autem genera ducũ ſunt:melior ruffus q̃ niger uariuſq́ꝫ.

Plures in eodem examine creantur duces

Ex capite.xvii.

Si qua laſſata deficit aut aberrauit odore ꝓſequuntur).Scribédum Laſſatus:hoc eſt Rex ipſe.Ariſtoteles libro nono:Si rex inquit ipſe aberrarit omnes inquirere odoratuq́ꝫ ſagaci donec inueniãt eũ ꝓſequi.ité.Potiuſq́ꝫ naſcentium domos dirimunt).Ariſtoteles Diruunt:non Dirimunt.

Ex capite.xviii.

Adrepenteſq́ꝫ floribus opertas ſufflant).Ariſtoteles non floribus ſed Foribus libro nono:Subiés inqt Rubeta aditus Alui afflat & obſeruans rapit euolantes.ité. Rege ac peſte conſumpto).Scribe non ac:ſed Hac.

Ex capite.xx.

Exercitationé tamé ſolẽnem habét).Ariſtoteles libro nono:Exercitationé tum ſolennem habét. ſed hoc tamen non apibus ſed fucis ipſe tribuit.

Ex capite.xxi.

Cætera auté cortice araneis fœtus & ipſe inæqualis ut Barbarus.alius euolat alius infantia é).Legédũ:Cætera autem cortice & arena:fœtus & ipſe inæqualis & barbarus alius euolat & alius in nympha eſt:ex Ariſtotele qnto libro ad uerbum fere:ac iulio Polluce.Habent & exemplaria manuſcripta non in ĩfantia:ſed in nympha.nam & apes aliæ in uermiculo:aliæ in nympha eſſe peribentur. Inuermiculo ſunt cum primum ab incubatu excluduntur:excepto rege:qui non uermiculus ſed ſtatĩ penniger exiſtit.cætera turba cũ formam capere cœpit:nymphæ nominantur ait Plinius.in uerbo aũt Barbarus:horridum ferumq́ꝫ intuitu accipimus:ut de quodam myrrhæ genere Plinius:Troglodytica inquit myrrha aſpectu aridior eſt ſordidaq́ꝫ ac barbara.

Ex capite.xxii.

Nidos luto fingũt ſalis ſpecie).Theodorus in Ariſtotele nõ ſalis ſed Vitri.legit enĩ υαλοσ non οι αλεσ.utra lectio ſincerior:non extimo nunc:ité. Ea grandiore uermiculo). Legendũ E grãdiore uermiculo:ité. Inco mulier pamphile).Scribédũ:in Ceo.Plinius libro quarto.Ex ceo inqt inſula ꝑfectã delectationi feminaꝶ ueſtem auctor eſt Varro.ité. Pãphila platis filia. Ariſtoteles paſaphile Latoi filia:ideſt πασαφιλη λάτωου.Theodorus tamé Pliniani codicis fidé ſecutus eſt. illud meminiſſe oportet in exéplaribus quoq́ꝫ Ariſtotelicis non in Ceo:ſed in Co ſcriptũ uideri.cæteꝶ ut prædiximus Varrõis auctoritas & Plinii facit ut dubitari nõ debeat.alioqn facile fero ut q cõtrariũ ſcripſere cõfugiũ hoc habeãt.q̃ſi & Ariſtoteles de co inſula nõ de Ceo ſentiat.q̃ſi & Varro ab Ariſtotele diuerſa ꝓdiderit:aut in utraq́ꝫ ĩſula id genus ueſtis celebratũ fuerit:ut ſequẽti capite legat̃ nõ ĩ Ceo ſed ĩ co ĩſula cupreſſis Terebinthis Fraxinis Quercubus Depecti Bõbicina. Veꝶ ut ita ſe tueri poſſint: teſtari tamé debeãt in Ceo nõ in Co ueſtis eius originé a pleriſq́ꝫ tradi.

Co inſula

Ex capite.xxiii.

Humore lenteſcere).Vetus lectio poſt uerba hæc habet & illa:More ceræ.

Ex capite.xxiiii

Ad ſaltũ ingrediétium).Vetus lectio aſſultim.ité. Prioribus cruribus lõgiſſimis). Theodorus in Ariſtotelis nono:prioribus cruribus nigris.quaſi nõ μεγαλοισ ſed μελάσι legiſſet. ipſe cũ Plinio ſentiendum puto:quoniam de colore aranei huius nigro iam dixerat & Ariſtoteles & Plinius.

Ex eodem.xxiiii.

Luporũ modo minimi non texunt).Scribo Luporum nomine minimi non texunt:ex Ariſtotele ut aliud genus lupos:aliud Phalangia intelligas:ité q̃. Non ad hoc uidetur pertinere crebra tapexitas telæ.Scribendum forte Cribrata pexitas telæ:aut plexitas:ex Feſto:plexa inquit colligata ſunt ex græco:cui nos etiam præpoſitionem adiicimus in uerbo perplexa.dicũtur aũt Pexa & quæ concinna

sunt:ut depexa quæ lacera. Terentius:Depexum dabo. Sed & Pexæ uestes a Plinio referunt̃ octauo libro. & Martialis:Pexatum pulchre qui pexis uestibus utat̃. Nã ubi Persius dixit pexumq; togaq; recẽti. Probus:Barba inquit tonsuræ genus est quo iuuenes sic tonsi Pexibarbi appellantur.

Pexatus pulchre q sit Pexibarbus

Ex eodem.xxiiii.

Pariunt autem omnia in telas expansa). Legendũ pariunt autẽ oua ea in telas expansa item. Ad iuuat enim ĩcubare). Aristoteles: Adiuuat enĩ incubatu.hoc est fœminã mas Araneus.itẽ. Pariũt autem & tericenos). legendum Trecentos:ex eodem.itẽ. Cõsumuntur aranei quater septenis diebus). Scribo consumantur:hoc est incrementa iusta capiunt:ex eodem.

Ex capite.xxvi.

Cicadarum duo genera:minores quæ primæ ꝓueniunt:quæq; sunt mutæ & nouissimæ pereunt. sunt autẽ multæ sequens uolatura quæ uocant̃ achetæ). Romani codices longe aliter hoc modo:Cicadarum duo genera minores quæ primæ & nouissimæ pereunt sunt autem multæ.itẽ maiores:quæ canunt:uocant̃ Achetæ. Vetusta exẽplaria uerbum illud Volatura: scribunt uolatu rara. ut sit sensus: e cicadis alias minores esse atq; mutas & multas quæ primæ ueniant:& nouissimæ pereãt: Alias quæ post has sequantur maiores & raras esse. Diuidit̃ & hoc secundum genus: quandoquidem aliæ maiores sunt.aliæ minores.quæ sũt maiores:canere atq; Achetas uocari utiq; si sint mares quæ aũt sint minores:Tettigonias:& canere item sed minus modo nõ sit fœmina.silere enim in utroq; fœminas.itẽ

Genera cicadaꝝ diuersa

Et quæ minores ex his sunt tettigometræ). legẽdũ Tettigoniæ ut dixi:auctor Aristoteles & uetus lectio. Etenim Tettigoniæ a Tettigometris differũt. Proinde Theodorus priores Cicadastras posteriores Cicadarũ matrices interpretat̃.itẽ. Transeant uelut folia). Legendum in folia ex eodẽ Aristotele.

Ex capite.xxvii.

Iccirco nõ sunt cyrenis circa oppidũ nec in cãpis cicadæ). legendum iccirco sunt Cyrenis circa oppidum nec in cãpis:ex Aristotele qnto libro:Nasci nõ possunt inquit Cicadæ ubi desũt arbores: iccirco Cyrenis in cãpo nullæ habent̃:cũ circa ipsum oppidũ multæ proueniant.itẽ. In regio agro silent oẽs:ultra flumen in locris canũt). Legendũ est:in Rhegino agro. Diuidit autẽ Rheginos a locris fluuius Cæcinus ut inqt Pausanias:cis eum amnem Cicadæ nõ strepunt. Hos autẽ Locros qui in italia sunt Græci Hespios appellant:& Epizephyrios quoq;:ꝓpterea ꝙ promontorio appositi sunt cui nomen est Zephyrium.

Cicadæ ubi desunt arbores nasci nõ possunt

Ex capite.xxviii.

Lampyrides). & hic &.xviii.libro.sed Aristoteles pyrolãpides:Cicidelæ ait Plinius a nostris dictæ itẽ. In thraciæ partibus iuxta olympũ). Vetus lectio:iuxta Olinthum est qdẽ & Olympus,in ea terra.sed cũ & Olinthus sit a qua Demonsthenis olinthiacæ orationes uocatæ sunt: fidem antiquorum exemplarium quamobrem nõ sequar haud scio.

Olinthiace Demosthenis oratiões uocatæ sunt

Ex capite.xxix.

Pariunt in terra dimisso spinæ caulæ). scribe Demisso. Aristoteles qnto libro: Pariunt inquit Locustæ in terra difixo cauliculo.itẽ. Quod miremur:famẽ quoq;: quã propter externa pabula præterq̃ sciunt imminere). Legendũ est:Quod miremur:famem quoq;:quã propter:externa pabula petiere:sciunt ĩminere:ex uetustis codicibus.

Ex capite.xxx.

Vere & hæ ut apes cõmunicãtes). Verbũ illud Vere:hoc est Verno:ad præcedẽtem refertur clausulã:ex Aristotele quinto libro:Coeunt inquit & formicæ ac uermiculum pariunt:ortusq; uerno tempore agitur.

Ex capite.xxxii.

Atq; asilus imprimis insidet ex rore hic rhaphani folio). scribẽdũ Atq; imprimis ex rore.ĩsidet hic Rhaphani folio. Aristoteles libro qnto:Alia inquit ex rore fiunt qui frondibus insideat. item. Et tridua eruca.mox urica:quæ adiectis diebus creicit ĩmobilis). Legendum & triduo mox Eruca: quæ adiectis diebus crescit immobilis:ex Aristotele:item uetustis exemplaribus.itẽ. Ad tactum mouetur aranei). Legendũ arbitror Araneæ:hoc est paniculi araneosi:quo tecta chrysalis obducitur:ex eodẽ.v. Aristotelis:quem locum Theodorus ita uertit:ad tactum mobiles meatibus araneosis obductæ.

Ex capite.xxxiii.

Asinum tantũ & oues). Aristoteles libro quinto:Asinum & capram & oues:ex iis quæ pilos habẽt sola pediculis immunia esse tradit.itẽ. Alia rursus generantur sordibus aridi soli posteriorum crurum lasciuia petauri & auris). Legi potest posteriorum crurum lasciuia Petauristarum: hoc est qualis Petauro ludentiũ aspicitur ut hæc de pulice uel simili aliquo ut opinor intelligantur. Petauristæ sunt inqt marcellus quicunq; saltibus uel scenis leuioribus mouentur. Petauron tamẽ iulius Pollux dici caueam existimat in quã se cortis alites cubitum ituræ conferunt: Varro:Galli & Germani petauristæ: Claudianus:Vel qui more auium sese iaculantur in auras. Meminit & Martialis & iuuenalis.

Petauriste q dicantur

Ex capite.xxxiiii.

Est animal eiusdem temporis). Legendum puto eiusdem turpitudinis.

Ex capite.xxxvi.

Pyralis a qbusdã pyrausta). Vetus lectio & hic & in indice non Pyrausta sed Pyrotus habet. Alioq Pyrausta uermiculus is est Aristoteli:quẽ & Cleron uocat aranei specie nocẽtẽ fauis:q̃q̃ & pyrautis

legitur non Pyrausta in ipso:etiamsi Theodorus cõuertit Pyraustã. De Clero meminit & Plinius hoc libro capi.xvi. Similis inuersio est & in lapide Carbũculo quẽ Plinius appyrustã scribit uocari ultimo uolumine. Theophrastus & uetusti codices apyroton hoc est απυροτον ut docebimus.

Ex capite.xxxvii.

Pipiones qui sint uipiões minores grues dicuntur

Pico martio & gruibus arieæ). Fuit quando scribi posse crederem. Pico Martio & Gruibus areæ. sed quia id earum constabat:ueterem lectionẽ malim sequi: sic habentem. Pico quoq martio & grui balearicæ: Plinius li.ix.in balearibus ait insulis in honore mensarũ esse uipiones. Sic enĩ inquit uocãt minorem gruem. Nam pipiones apud Aelium Lampridium in Alexandri uita pro columborũ pullis capimus.

Ex eodem.xxxvii.

Lithostrota

Lienosi liene laborãtes Lendiosus

Vt lyras decerent). Vetus lectio: Vt lyras diceres:unde nomen quasi Terpsicerotes:ut qbusdã placet:uelut a modulatis & quasi ad lyrã cõpositis cornibus.Itẽ. Aliis ad ictũ pluribus modis).codices antiq habent aliis ad ictũ. Aliis adunca.aliis redunca:aliis ad iactũ pluribus modis.Item. Nunc quæ cerostrata picturæ genere). Legẽdũ arbitror Cerostrota ut Lithostrota:hoc est cornibus lapidibusq strata:itẽ. Boum attritis ungulis cornua unguẽdo a ruina medent agricolæ). Scribẽdũ nõ a ruina: sed aruina.itẽ. Miconii carẽtes pilo gignunt sicut in cauno lientosi). Scribẽdũ Lienosi: hoc est Liene laborantes. Quidã Lienterosi:hoc est Lienteria quã nostri læuitatẽ intestinoꝝ uocant:cum cibus nõ pficitur sed incoctus egeritur. Alii quoniã de Capillo agatur legendũ arbitrant Lendiosi: hoc est lendibus & capitis animalibus suffercti. Vtcũq in terra Caria ꝓpe Rhodũ Caunii pestilente cœlo sunt:uulgato apud Straboné aliosq Stratonici Cytharœdi sale. Athenæus & in pelæos eũ dicacem fuisse tradit quos uirides lienososq idest χλωρουσ και σπληνιωντασ fere nasci cõtigebat. Lienosi aũt fiunt ait Aristoteles de partibus animaliũ libro tertio quoties excrementi plus in lienẽ diuertit q̃ calor eius uisceris possit cõficere. hippocrates & celsus qui diu inqunt habẽt faciẽ pallidã & tumidam aut capite aut uisceribus aut alio laborant. Põponius: Caunos inqt oppidũ ualitudine habitantiũ infame: De Myconiis aũt qui capillo careant meminit & Strabo iis uerbis: Caluos inqt ipsos moris ẽ dicere Myconios:q in ea insula quasi gentile id uitiũ est.

Locus ĩ Suetonio declaratus a Caluo ad caluũ

Hæc mentio Caluicii admonet me ne locum Suetonii in Caligula prætereã:ubi dicit: Nullius inspecto ellogio a caluo ad caluũ duci ĩperauisse: Audio enĩ grãmaticos ignorare se fateri qd hæc uerba significent:alios nomen loci caluũ credere: alios præfecti custodiaꝝ:uanissimo utrumq cõmento. Docet id luculentus auctor Dion απο φαλακρου προσ φαλακρον idest a caluo ad caluũ iussisse noxios interfici:hoc est qcũq inter duos forte caluos ex sontibus ante se cõstitutis:aderãt:laniãdos bestiis rapi uice pecudũ mandasse quæ carius uendebãtur. plura dicerẽ:sed hæc alieno loco satis multa.

Ex eodem.xxxvii.

Et olentes fugiunt admota ferramenta). Legendũ arbitror:& Solenes fugiunt &c. Cõcharum id genus est:quod & Onychas & Dactylos hoc est ungues & digitos uocamus: itẽq Donacas & aulos: ut post liquebit ex Aristotele Athenæo Plinio:qui tamen inter ea discrimẽ aliquod fecere. Apud. M. Varronem quoq ubi legitur Sirene pectunculi ungues. forte Solenes scribendum fuit.

Ex eodem.xxxvii.

Plerisq uero naturale ut nutare nõ cessent). Legendum est Nictare:quod græci σκαρδαμυττειν dicunt.itẽ:tiberio cæsari in.tenebris clariores ipsi aliam quã genitorũ mortaliũ fuisse naturam orcis in tenebris clariores ferũt). Legendũ est ut uerba. Orcis in tenebris clariores ferũt:demantur. tũ sequtur Vt expergefactis nocte & reliqua:ex uetustis & Romãis exẽplaribus quæ nec Genitoꝝ mortaliũ sed Cæteroꝝ habẽt.itẽ.

Locus apud Tranquillũ

Diuo augusto equorũ modo glauci fuere. supraq hominẽ albicantis magnitudinis:quã ob causam diligentius spectari eos iracũde ferebat). Trãquillus: Oculos inquit Augustus habuit claros ac nitidos:qbus existimari uolebat inesse quidã diuini uigoris: gaudebatq siquis sibi acrius cõtuenti quasi ad fulgorẽ solis uultũ summitteret. Sũt qui hæc duorũ auctorũ uerba dissentire cõtẽdant:mihi maxime consentiunt.

Ex eodem.xxxvii.

Locus apud Noniũ emẽdatus Bruncitas

Labra qbus brochi labeones dicti). lego: A quibus: nõ quibus. itẽq brunci fortasse melius q̃ Brochi. Nonius brunci sunt inqt producto ore dentibus prominentibus: Ex lucilii satyra brũcus nouit lanius dẽte eminulo:hic ẽ rhinoceros. in quo sciẽdũ:in oĩbus Nonii codicibus nõ Eminulo: sed Emulo corrupte legi. pauloq ĩfra. Brochitate inqt dentiũ senectus in equis & cæteris ueterinis intelligit. hoc est ꝓminẽtia & magnitudine: Bruncitate scribẽdũ:& infra. Nouissimi qui gemini uocant). Legẽdũ Genuini:quos Cleanthes appellabat Sophronisteras:alii Cranteras. Sũptũ hoc ab Aristotele. Meminit & Aelianus.itẽ. Frater eius nõ mutauit primores. ideoq præteriuit). Legendũ arbitror. Per triuit.

Ex eodem.xxxvii.de Voce & lingua.

Mares tum uocant ololygones). Scripti põt Ololyzontes:quãdo quidem uoces & ululatus ipsi dicunt Ololygones. Aristoteles libro.iiii. Genus inquit illud ululatus:quem Ololygonem nominãt mares intra aquã reddunt.itẽ. Palpitante sibi lingua). Legendũ ibi: nõ Sibi. alioqn soloecismus esset. Aristoteles ποιει δε τον ολολυγονα οταν εισοχειλη την κατω σιαγονα ποιησασ επι τω υδατι περι τει νει την ανω.

Ex eodem.xxxvii.

Sub ea minor lingua nulli oua generãtium. opera eius gemina duabus interposita fistulis. ĩterior
earum epiglossis appellatur arteria.(Legendũ arbitror:Sub ea minor lingua epiglossis nulli oua ge- Epiglossis
nerantium:opera eius gemina duabus interpositæ fistulis:interior earũ appellatur arteria:ex Aristo
tele ad uerbum fere. Ex eodem.xxxvii.de corde.
Palpitat certe cor:& quasi alterũ mouetur intra animalia).Legendum est animal: nõ animalia: ut
sit casu recto:itẽ. Sparsasq; ramorũ serie).scribendum Sparsæ.sequitur.n.Per alias minores omni
bus membris uitalem sanguinem rigant.id ipsum Aristoteles Galenus cæteri.
Ex eodem.xxxvii.
Auguria id ꝑ singulos annos).Legendum est Augeri id per singulos annos. Solinus quoq; corda
in qntum & sexagesimũ a cõceptu diẽ crescere cõmemorat.itẽ. L.Posthumio.l.albino rege sacro-
rũ).Sunt codices in qbus.L.tantũ albino scribit᷑. Quid si ad hunc modũ?L.Posthumio Albino rege
sacroꝝ De.M.posthumio albino Liuius li.v.iter.viii.Tribunos militares cõsulari potestate.Fuit & al
bius posthumius inter eos.nã & alter posthumius Caluinus in eodẽ auctore nominat᷑.Sũt & codices
hac parte in qbus nõ.L.sed Marcus posthumius legit᷑.De illiricis triũphasse.l.posthumiũ albinũ: legi Locus in
mus.Plutarchus albinũ contra regẽ pyrrhum consulẽ fuisse tradit.itẽ. Certe exeat oratio uitellii). Suetonio
Scribendũ extat:nõ exeat.De hoc.P.Vitellio Suetonius. Ex eodem.xxxvii.
Tharnen & in cherrõneso ad ꝓpontidem).In Thracia thernem: nõ Tharnẽ Stephanus.Est ibi &
Therme ciuitas:unde Thermaicus sinus.Vtcũq; id quod additur:in cherronneso ad ꝓpontidem: ui-
detur id esse quod Aristoteles secundo libro de historiis animaliũ:Leporũ inqt genus tum alibi tũ in
Sycino agro circa Bolbã lacum bina uidet᷑ habere iocinora.Etenim. Syce ut libro quarto diximus ui Bolba
det᷑ in Cherronneso Thraciæ oppidũ fuisse.De lacu aũt Bolba Stephanus qdem meminit iis uerbis:
bolba inqt & urbis & stagni nomẽ est.sed qua in terra sit nõ explicat.itẽ. In pectore fel ẽ & cæteris
auibus).Lego & cætis omnibus:cũ ꝙ statim sequit᷑.Vitulis qdem marinis ad multa quoq; inquit no-
bile.tũ uero maxime ꝙ paulo mox ante:paucis auiũ in pectore fel haberi dixit. Videor & Aristotelẽ
super hoc legisse. Ex eodem.xxxvii.
In cæteris eæ ilia qbus capaciora intestina).Legendũ in cæteris ilæ a quibus &c.Est autẽ ila siue a
græco dicta unde gracilioris intestini morbus appellatur ileos.i.ει λεοσ siue ab ina:quo uerbo ut est
apud Festũ:tenuissima pars rei siue pellicula significat᷑.Varro farciminis ait genus Hila ab hilo dicta
idest minimo.De Lactibus miror unde Theodorus Gaza pro Mesenterio accepit. Plautus certe ĩ ali
is quoq; aĩalibus ꝗ in hoĩe atq; oue intestina exiliora Lactes uocauit.illud nimis licẽter ut alia Spartia
nus ait Murenaꝝ lactibus & lupoꝝ in mediterraneis oris Heliogaballũ pauisse rusticos suos.Nã ile
quod infima parte collocatũ est in hoĩe Colũ græce dicit᷑:unde colici dolores in crassioribus intesti- Vnde colici dolores
nis.Habent᷑ & ilia plurali numero.non tamen pro intestino: sed ꝓ ea parte quam græci ab inanitate
Ceneona & ꝙ flaccida sit etiam Lagona uocãt. Ipsa inquit Celsus ilia inter coxas & pubem imo uen-
tre posita sunt.Ex Lactibus autẽ hoc est gracilioribus intestinis:quæ tria sunt:Tenue: ieiunum. Pilu-
ros.id quod ieiunum dicitur Varro ilam siue Hiram uocauit. At si quis Theodorum tueri uelit pro
Mesenterio Lactes interprætantem:sciat partem & id quod continetur pro eo quod continet acce-
ptam.Etenim Mesenterio lactes inuoluunt᷑:ut a spinæ contactu duro munitiores magisq; septos red Lactes ꝓ ite-
dat.Probus:lactes alii dicunt loca sub umbilico in lateribus pubetenus delicata adeo ut plagam ferre stinis pingui
non possint.qdam pro intestinis pinguibus ut Persius lactes unctos dixerit hinc:Quidam inquit pro bus
membranis qbus cohærent intestina inter se. Ex eodem.xxxvii.
Quibus neq; dẽtes utriq; nec rumiatio).uetus lectio:Quibus dẽtes utriq;: nec ruminatio idipsũ &
Aristoteles cũ alibi:tũ lib.ix.itẽ. Cynocephalo aui nõ ee cõstat lienẽ).scribẽdũ Aegocephalo:quæ
Theodoro Capriceps uocat᷑.Aristoteles secũdo libro Aegocephalos inqt auis liene oĩno caret.Nam Aegocepha-
Cynocephalus quadrupes est iisdẽ auctoribus. Ex eodem.xxxvii.
Vulua enecto partu melior ꝗ edito.eiectitia uocat᷑ illa.hæc procaria).Sane uerba hæc sequẽtibus
collata multũ obscuritatis habẽt.illud meminero Pliniũ priore loco de Eiectitia loqui usq; ad eã finẽ:
quo eiecerint die:ut Eiectitiã intelligat partu eiecto seu enecto.porcariã edito. qcqd litteratores hac
ꝑte sentiant.Proinde ubi scriptũ est. Proxima eiectitia est:occiso uno die post partũ).legerim libẽ
tius Eiectitiæ ꝗ eiectitia.itẽ occisæ ꝗ occiso:ut hic de porcaria sermo sit cuius sumẽ optimũ.sequit᷑.n.
Eiectitiæ deterrimũ.Quod aũt subdit᷑. Antiq abdomen ĩquit uocabant priusꝗ calleret id scientes
occidere nõ assueri).Scribendũ arbitror:Antiqui abdomẽ uocabãt:prius callere id sinentes: occide-
re nõ assueti.Plautus ĩ Penulo ad hãc cõsuetudinẽ fere alludẽs.Vide sis ĩqt calleas.cui respõdẽs cõser- Locus in
uus qd opus inquit est urbis?Callum abrugnũ callere æque non sinam.est aũt sensus.id quod mõ Su- Plauto
men inqt dicit᷑:hoc est suillas cum lacte suo mammas:ueteres Abdomen uocabãt. ab lacte opinor iã
abdito & fugato:utpote q anteꝗ ubera callescerent:hoc est siccato lacte durescerent Suem occidere
non solerẽt.De Sumine Martialis:Esse putes nundũ sumẽ sic ubere largo Effluit & uiuo lacte papilla
tumet.de uulua quoq; idẽ poeta:Te fortasse magis capiet de uirgine porca: me materna graui de sue

uulua capit. Apitius uuluam sterilem comendat. Plinius primiparæ. Dicunt autem parẽtes primipa-
ræ: fœtus uero primigeni. unde Lucretio Coortus & dies mũdi primigenus. Vtcunq; si locũ salebro-
sum restitui desideras: cõsulendi sunt huius ganeæ periti. Cõmonefaciẽdi uero sumus Eiectitiã a græ-
cis εκβολαδα & εκτομιδα nominari. Porcariã uero υει αρ auctor Athenæus. Differt eiectio abor-
tu: q illa grandioris fœtus est. abortus: quem græci εκτρωσμον appellant: intra quadragesimũ diem
contingit. abdomẽ in homine ut ait Celsus ab iliis ac pube sursum uersus ad præcordia pertinet.

Ex eodem. xxxvii.

Nerui orso a corde bubuloq; etiam circũuoluti). Legendũ ex Aristotele. Nerui orsi a corde: bibu-
loq; etiam circũuoluti: hoc est humore albido glutinosoq;: quo ipsos neruos & nasci & ali perhibent.
itẽ. Nodisq; corporum). Legendum est Nodos: ex eodem: Neruis inquit nodi ligantur ossium. itẽ.
Inter os latent arteriæ): Legendum: inter hos: ut sit pronomen: ex eodem.

Ex capite. xxxviii.

Emissus spiritus trahit secum). lego Spiritum. itẽ. Macrio uiro prætorio). Vetus lectio diuer-
sa: Macrino iusto uiro prætorio. Ex capite. xxxix. de Hippopotamo.

Vt inde torreant esce). Vetus lectio: Vt inde tornent hastæ. aristo. secũdo historiarũ suarũ libro:
Hippotamus — Tergoris in equo fluuiatili crassitudo tanta ut ex eo inquit fiant uenabula. Herodotus quoq; secũdo
libro: Hippopotamus inqt tam crasso corio est ut ex eo faciant ακοντια ξυστα. itẽ. Elephantorum
quoq; terga impenetrabiles setas habent). Vetus lectio non Setas: sed Scasetias: quæ uox eũ sit depra-
uata: & Plinius. viii. li. neget Setas Elephantis ullas esse: fieri potest ut ad hunc modũ scribat: impene-
Elephãti atq; boues tenuiore pilo q̃ sues sunt — trabiles quasi setas habent. Nõ. n. setæ ibi sunt sed quasi setæ: hoc ẽ minuti pili. Aristoteles de aĩalium
generatione. li. v. Elephanti atq; boues tenuiore pilo q̃ sues tanguntur.

Ex capite. xxxix.

Inuentæ tamen quædam defluuio capitis inualidæ uelut languidiores cũ mẽstrui cursus stetere).
Vetusta exemplaria non Languidiores sed Lanugines. Aristoteles quoq;: In mento inqt mulieribus
pili non pdeunt nisi interdum pauci cum menstrua substitere. ambustus ẽ locus: sed stat sensus: in fœ-
minis & defluuium capitis & quandam in mento uelut lanuginẽ spectari aliquãdo. itẽ. Quibusdã
post genitæ uiris sponte nõ nascunt). Legẽdũ Post geniti. ex Aristotele: qui ait fieri posse ut pilis post
genitis cuiusmodi sunt pubes alarum atq; menti: uitio aliquo naturæ homo careat. Nam cõgeniti sunt
qui superciliis capiti palpebrisq; dicant. Ex capite. xl.

Sues inquit generosæ duodenas uulgares binis minus). Lege Binas minus:

Ex capite. xli.

Cameli lac mulgetur ne in itinere grauescat — Cameli lac mulgetur ne iterum grauescat. Legendum, quidam putant Cameli lac mulgetur ne in
itinere grauescat. Ego exemplaria secutus uetera sic lego: Cameli lac habent donec iterum grauescãt.
Aristoteles: Pariunt inquit Cameli uere: atq; lac tam diu seruant q̃ denuo conceperint.

Ex eodem xli.

Omne autẽ lac igne spissatum humore feruescit). Legendum omne autem lac igne spissatur: fri-
gore serescit: hoc est in serum abit ex Aristotele qui ait διορρουται. Alioquin uerbum Serescere. Poe-
tis quoq; pro serenum fieri siccariq; accipitur: Lucretio Virgilio cæteris.

Ex eodem. xli.

Coagulum inutile leporis ædi laudatum præcipue tamen dasypodis). Lego coagulum inuli: Le-
poris: Aedi laudatum & cætera: ex Aristotele: qui ex inulo maximecommẽdat. Plinius octauo libro.
Sũmis remediis pfertur inuli coagulum — Contra morsus inqt præcipuum remedium ex coagulo inuli in utero occisi. Alioquin leporis coagu-
lum nemo damnat. Plinius quoq; octauo & uigesimo uolumine. Sũmis inquit remediis præfert inuli
coagulum in matris utero exe[illegible]i: ut indicauimus. itẽ non multo post: leporis inquit coagulum & con-
tra uenena addit antidotis. Nicoon quoq; in libro de facultatibus αριστην την πιτυαν. φησι του νε-
βρου δευτεραν δε του λαγωου τριτην δε του εριφου. Ex capite. xlii.

Ceutrionicæ uatusicum). Vetus lectio Ceutronum terræ Natusicũ. De Ceutronibus libro tertio
Strabonis testimoniũ adhibui. Et infra. Auximatem ex umbria). Vetusti codices Aesinatem. Pli-
Auximates in picœno sunt — nius libro tertio Aesinates populos Vmbriæ cõmemorat: ut diximus: Aesin quoq; amnis & urbis no-
men in ea regiõe scimus auctore Ptolomæo & cæteris. hodieq; ita uulgo dicit. auximates in Piceno
sunt: non in Vmbria. Ex eodem. xlii.

Et caprarum gregibus sua laus est in recenti maxime: eam augente gratiã fumo: qualis in ipsa ur-
be conficitur cũctis præferendus). Magnæ contẽtionis causam hic locus dedit qbusdã legẽtibus nõ
De Epityro — Caprarũ sed Epityrum. nec in recenti: sed Agringenti: atq; ita sane oẽs manu scripti codices legũt: tã-
tum non Epityrũ sed capityrum: Nos de hoc in corollario nostro abunde multa diximus. De Epity-
ro Plautus in milite Si unũ Epityrum edam. De caseo Siculo iulius Pollux & Athenæus & alii pleriq;.
Nec hoc dico qa probem hoc loco Epityrum & Agrigenti: sed ut cõmonefaciam legentes. Alioqui
non casei sed cibi genus esse Varro tradit Epityrum: quo frequentius Sicilia q̃ italia inquit usa.

Ex capite.xliiii.

Thracio.n.studioso in caii cæsaris ludo notũ est dextrã fuisse proceriorem. Legẽdũ thraci nõ thracio. Gladiatores quosdã ita noĩatos scimus omnes Ausonius: Quis mirmilloni cõtenditur? æquimanus threx. Nã de Volcatio sedigito: cuius meminit hoc capite: & qui de poetis scripsit mẽtionẽ habet Gelius sexto libro. De Caio autẽ Oratio: cuius sedigitæ filiæ fuerunt: nondũ legi. Cæterũ uetusti codices habent Curiatii: Nihil muto.

Ausonii locus

Ex capite.xlv.

Cætera aĩalia in diuersum posterioribus articuli pedibus q̃ prioribus). Legendũ Articulos: subaudi Flectunt. itẽ de Lacertis. Humani pollicis modo). Vetus lectio nõ pollicis: sed poplitis. qđ & uerius. itẽ. Aues & quadrupedes alas in priora curuant). Siqs ita legat: Habebũt alas quadrupedes. ꝑinde scribendũ erat: Aues: ut quadrupedes & cætera.

Ex eodem.xlv.

Vari. uatiæ. uatiniiq; uitia). Legendũ: Vari Variæ Vatinii quæ uitia & in quadrupedibus hoc ẽ habent: Aristoteles auctor & uetusti codices. De seruilii Vatii uilla: in epistolis Seneca: Videntᷣ autem ii esse q pedes extrorsum tortos habent. Varro de canis forma: Pedibus inquit potius uaris q̃ uatiis. Sunt autẽ codices in quibus non Vatinii sed Vatieni legitur. quo nomine Narboniẽsis orator nobilis fuit: de quo & Hieronymus ĩ chronicis Eusebii. & Martialis: Docti pr̃ia Narbo Vatieni. itẽ. Est enĩ bisulcum discrimine exiguo: pessimus uestigio carnoso). Quidã locũ hunc ita uel non intelligunt: uel quod intelligunt explicare nesciunt: ut cõfundant omnia. Lego: Pes nõ Simus sed imus. sequitᷣ enĩ Vestigio carnoso. Aristoteles: in uestigio inqt carnosi pedes. Sunt & codices in qbus ita plane legitᷣ.

Vatii q̃ dicãtur

Ex capite.xlvi.

Nã sues ex utroq; genere existimantᷣ. ideo fœtus eaꝝ). Legẽdũ uidetᷣ: ideo fœdi eaꝝ: hoc est deformes Suilli Tali sunt: & ita codices uetusti habent & Aristoteles διο φησιν ου καλας ςραγαλον εςιν. Fœdũ inqt nonius cõsuctudine est deforme. Ridẽda uero ĩperitia quorundã: qui uerba quæ sequuntᷣ iungunt iis. Hominẽ qui existimarunt habere facile conuicti. legunt enĩ Omen non Hoĩem. ut sit sensus Suillos fœtus habere omen: existimasse quosdã. ꝑtedet meras ac pudẽdas nugas refellere. sed consulendũ fuit in cõmune. intellectus ergo uerboꝝ est: Facile cõuictos eẽ qui Talos habere hoĩem existimauerunt. negat enĩ Aristoteles in humano pede Talos esse.

Ridẽda quorũdã ĩperitia

Ex eodem.xlvi.

Talus aũt rectus est in articulo pedis uentre eminẽs concaua in uertebra aligatus). Legẽdũ Cõcauo: idest parte eius supina & caua nam id quod intus est græci Cola uocãt: hoc est Venerem. id aũt qđ foras spectat ischia: hoc est Canẽ. capita uero eius Ceræas: hoc est Antemnas: ut Theodoro placuit. de quo qđ sentiã: alio dicturus loco sum. non differendo statim qđ apud iulium pollucem legitᷣ: qui non Colon nec ischion in Talo: sed Coon & Chion uocari tradit: ut Cous iactus idẽ sit qui Senio: & Chius idẽ qui & canis. Alii tamen pauci ut idem auctor est: canem pro monade accipiunt: Chium uero pro Chiliade: qui numerus Cani sit aduersus.

Cous iactus idẽ est q Senio & chius idẽ q & canis

Ex capite.xlvii.

Linx sola utrinq; binos habet digitos). legẽdũ: iynx: ex Aristotele de partibus libro quarto: In iynce inqt una: utrinq; bini: causa ea q corpus habet minus q̃ ceteræ aues ꝑpensum in aduersum. Hanc nostri turbinẽ uocãt: infamem ueneficiis ad amorẽ. De qua pindarus & Theocritus. apud nos quoq; sunt aũt qui & Torquillam nominent.

Turbo & iynx

Ex eodem.xlvii.

Ocen & drepanin). lego nycterin & Drepanin: ex Aristotele primo de aĩalibus. nã & codices antiqui non Ocen: sed nectorẽ habẽt pro nycterin. Est aũt nycteris uespertilio tã minutis pedibus ut carere uideatur.

Ex capite.L.de Caudis.

Nudæ hircis & apris setosæ ut equis). Vetus lectio Nudæ Hirtis ut Apris: paruæ uillosis ut ursis: præ longis Setosæ ut equis.

Ex capite.li.de Cicada.

Duabus sub pectore cauis). scribendũ puto: aut duabus caueis: aut duobus cauis. etiã si uetus lectio habet Cannis: hoc est quasi fistulis. itẽ. Et is qui caper uocatur). Codices antiqui Aper: non Caper. itẽ Aristoteles καπροσ. quæ uox non Caprum sed aprũ nobis significat. sequitᷣ enĩ Grunnitũ habet: quæ uox Aproꝝ suumq; ꝓpria est. Accedit q ĩ Eurota quoq; fluuio Laconicæ piscis Orthragoriscus uocalis est: ut trigesimosecũdo libro dicitᷣ. Est aũt Orthragoriscus idẽ qui & porcus: Athenæo teste. itẽ. Mira præterea sunt de uoce magna digna dictu). Verbũ Magna superfluit in uetustis exemplaribus.

Piscis uocalis

Ex capite.lii.

Vespæ serpentes auide uescuntur). Codices antiqui legunt uespere.

Ex capite.liii.

Quin & suibus serpentes in pabulo sunt). Quanquã non ignoro dissidere Serpẽtes & Sues auctore Plinio: tamen uetus lectio non habet Suibus: sed & his: ad hunc modum: Quin & his serpentes in pabulo sunt: quasi ad Psyllos referre oporteat. de quibus superiora statim uerba dixit: Hominum inquit genera qui uenena serpentium suctu e corporibus exigerent. Quid autem si non Suibus: sed quibus: legatur? ad hunc sensum: Quin diximus & quibus serpẽtes in pabulo sunt: ut de Ophiophagis intelligas: qui ut Põponius & sexto libro Plinius affirmant: serpentibus uescuntᷣ: unde nomen. Quia tamen pars hæc ex Theophrasto sumitur libro eius quinto de stirpium causis: fere adducor ut ita scri-

Psylli

bendum putem.Quin & ceruis serpentes in pabulo sunt:& aliis uenenum est. Teophrastus ελαφοι
τουσ εχεισ εσθιουσιν υφων τα αλλαθρησκουσι.Ceruis inqt serpentes in paulo sunt:a qbus interi
munt alia & paulo post de serpentibus scorpionū ictu pereuntibus.quod ipsum Plinius quoq; hoc lo
co exequitur.itē. Alia alios appetunt odores scarabei rosam.(Codices antiq non habent uerbum
alia:sed iungunt uerba hæc cum supiore cæso adhunc modū:Vultures unguento q fugantur:alios ap
petunt odores.Sed quod seqtur:Scarabei rosam:scribendū Rosa:hoc est fugantur.Theophrastus li
bro sexto de causis οι γυπεσ αμαι ρουνται υπο των μυρων και οι κανθαροι υποτων ροδων.hoc ē

Scarabei rosa fugantur

Vultures unguento Scarabei rosa necant. Item. Inimicæ oculis maxime aut dentibus). Antiqua
lectio:inimicæ oculis.maxime autem dentibus. Ex capite.liiii.

Vt butyrū ut titipacæ).Legēdū nō Titipace:sed uel Hippace uel Hippice. De Hippace Hippocra
tes inuētum scribit Scytharum Hippacem ex equino lacte:in ligna inqt caua infundūt id deinde ob
turbant:Innatantē spumam Butyrum uocant:id quod sidit Hippacen: id quod in medio subsistit: se
rum.De Hippice uero Plinius uigesimo quinto libro.Scythicam inqt herbam in ore habentes famē
sitimq; non sentiunt.idē inquit præstat & Hippice dicta q; in equis quoq; eundem effectum habeat.
Tradūtq; iis duabus herbis Scythas etiā in duodenos dies durare:siti famæq;.Meminit huius & apud
græcos Theophrastus:Equestris a Theodoro dicitur.Itē. Aridis ac siti).Vetus lectio Aridis frigi
disq; ac siti.itē. Minuiq; quod graue quod libet modo utilius). Legendum uidetur Minuiq; quod
grauat quolibet modo utilius. Finis Vndecimi Libri.

Innatās spuma Butyrū uocat

Scythicæ herbe uirtus

Castigationes Plinianæ eiusdem Hermolai Barbari ex libro.xii.

Ex Prologo.

Vo magis ac magis admireris).Vetus ois lectio non Admireris: sed admirari subit.

Ex capite.i.

q

Simplici rura).Scribendū Simplicia.itē. Oleiq; ac uini præmissa). Legendū Pro
missa.itē. Dionysius prior siciliæ tyrrannus regiā in urbē transtulit eas). Dic Re
gium urbem ut arbitror ex Theophrasto qui ait εν τωρηγο.ut scribendū sit ρηγιω
quæ ad traiectū fere posita est in italia.item. Haud alias fuisse in italia ac nominati hispania apud
auctores inuenitur).Codices nonnulli habēt:& alias in italia.quod & magis cum sensu congruit. itē.
Romanorū arboribus instar).Legēdum Ramis arborum instar:item. Lætioremq; marmorū
nitore picturæ uarietate lacunariū auro cubuisse in eadem).Legendū est Letiorem q̄: ut sit & hone
stior oratio:& sensus illustrior.itē. Laxeq; ramorum trabibus):Scribe Laxis:nō Laxe.itē. Epu
lanti.& paulo post.Capacem triclinio).Legēdū est Epulanti & capace triclinio.alias sensus uitiabit.

Ex capite.vi.

Maior alia pomo & suauitate excellentior quo sapientiores indorum uiuūt folium alas auiū imi
tatur longitudine trium cubitorum latitudine duum fructū e cortice mittit admirabilem. succi dul
cedine ut uno quaternos satiet).Theophrastus non unam sed duas facit arbores:quarum altera gym
nosophistæ indorum uescantur:altera pennas auium folio repræsentet iis uerbis εστι δε και ετερον
δενδρον και τω μεγεθει μεγα και ηδυκαρπον θαυμαστον και μεγαλοκαρπον και χρωνται τρο
φητων ι νδων οι σοφοι και μη αμπεχομενοι ετερον δε ου το φυλλον την μεν μορφην προ μηκεσ
τοισ των στρουθων πτεροισ ομοιον ο παρατιθεν ται παρατα κρανη. μηκοσ δε ωσ δι πηχυαι
ον.illud notauerim:quas Theophrastus στρουθων alas uocat:Plinium alas auium cōuertere.Verbum
στρουθοσ non modo Passerē aut Struthionem significat sed & aues alias:quod & nos quādoq; sequi
mur:ut Cicero cum dixit omnibus passeribus insitam a natura uoluptatem.hodieq; aues ipsas in cō
mune passeres uocant Hispaniarū uernaculi. Ex eodem.vi.

Struchion

Arbori nomen palæ).Legitur apud græcos in historia quæ uocatur indica: non Palum sed Talā
appellari:hanc:cuius fructu e cortice uescantur:& lanugine in summis iis nascente uestiātur indi. Sed
fieri potest castigatiorem esse lectionem latinā q̄ græcam.item. Dixerat alexander).Legēdū edi
xerat:hoc est ut Theophrastus inqt απεκηρυξεν. Ex eodem.vi.

Similis Calice bombicino rhodo serunt eam in campis).Legendū est ex Theophrasto.Similis ca
lice pomi Cynorhodo.serunt eam in cāpis.Tota inquit planta Cynorhodo similis.Sed & uetusti co
dices Cynorhodo habent:non Rhodo. Ex capite.vii.

Cynorhodos

Quales in passiolis).Legendū Quales in Phasiolis:item. Amaritudo grano eadem quæ piperi
Myrteo).Exemplaria uetusta Musteo non Myrteo.Est autem Musteū idem quod & recens : quem
sensum confirmant sequentia:Deest inquit tosta illa maturitas & reliqua.item. Medicamentū fit
quod uocatur lycione).Legendum Lycion:de quo multa Dioscorides.item. Absynthium aptissi
mum medicinæ quod est spumosum Legendum est Lycium:non Absynthium:ex eodem.

Ex capite.viii.

Ibi frutex pestilens rhaphani folio lauri odore:equos inuitante). Legendũ est ut alius sit sensus q̃
quem uerba præferunt.nõ enim Rhaphani folio sed Laurino describitur a Theophrasto:Rhaphani
uero magnitudine:Interpungenda ergo uerba sunt hoc modo:Frutex pestilẽs Rhaphani:folio Lauri:
odore equos inuitante. Ex capite.ix.

Alii brochon appellant).Dioscorides Blochon.itẽ. Maldacon).Dioscorides Madalcon.item.
Adrobalum Dioscorides Adrobolum. Ex capite.xi.

Arbores uocãt gossampinos fertiliores etiam tylo uero minores quæ distãt.x. passibus). Vetusti
codices omnino melius:arbores uocãt Gossampinos fertiliores etiam. Tylo in minore quæ distat.x.
passuum.Duas enim Tylos in eodem sinu Persico haberi testis est Plinius hoc ipso capite ubi dicit: In
Tylis autem & alia arbor floret Violæ albe specie.Ac ne quis putet in uerbo Tylis errorem esse:theo
phrastum adeat qui de hac ipsa Viola in Tylo insula cõmemorat.accedunt & uerba Plinii sexto libro
duas Tylos innuẽtia:Ex aduerso inquit Tylos insula totidem milibus a littoræ plurima margaritis & Tyios insula
celleberrima cum oppido eiusdem nominis.iuxtaq; altera minor a promõtorio eius .xxii.M.d.passi
bus.Itaq; aut hic scribendum erat:quæ distat.xxii.M.d.pass.Aut ibi .x.M.

Ex capite.xii.

Alii aliphum).Lege:alii phu:ex discoride Galẽo Plinioq; uigesimoprimo libro.item. Quãma
xime alteratur).Legendum Qua maxime adulteratur:hoc est ut inquit Dioscorides δολίζεται: Nã
uerbum Alterare:in oratorũ usu nõ est. philosophis ægre cõceditur:extraq̃ pro eo quod est alterno
ut in Metamorphosi Ouidius:alterat undas. Ex capite.xiii. Locus apud Ouidium

Simile acinosum).Legendum Semen accinosum:ex Dioscoride. Ex capite.xiiii.

Attingunt & miniei pagus alius).Scribendũ est Minæi:Strabo Plinius & cæteri:ut ĩ Myrrha pau
lo post docebimus. Ex capite.xv.

Græci strigoniam).Dioscorides Stagoniam.& antiqui codices:a stillando dictũ:hoc est ἀπὸ τοῦ
σταζειν.item. Minorem autem orobiam).Dioscorides Arabiã.idem antiqui codices:item. Mi
cas concussu elisas mammã uocamus).Legendũ Mãna:ex dioscoride Galeno paulo cæteris.

Ex eodem.xv.

Gebannitarum caput thoma).Lege Tomna siue Tamna.Plinius libro sexto:Gebãnitæ inquit plu Gebannitæ
ribus oppidis sed maxime Nagia & Tomna.Strabo Catabanitas & Catabanes eos uidetur appellasse
quod & Plinius aliubi secutus est libro quinto:ut in circuitu arabiæ disserui.Sed cum Strabo ĩ cataba
nitis tus gigni prodat:sterilẽ uero Plinius eam partẽ scribat arabiæ libro q̃nto:quid respõdebimus?
Nempe fieri potest ut Strabo in ea nasci dixerit:quoniam per eos transire oporteat:qui ad nostrũ lit
tus afferunt tura.Quæ diuersitas auctorum multis locis accidit Quod autem Catabanes siue Cataba
nitæ iidem sint qui & Gebãnitæ:collatio uerborũ Strabonis cum iis quæ Plinius & hac parte scribit
& libro sexto prodidit:euidenter indicauerit. Strabo κατὰ βαρεις κατατα ςεμα και την διαβασιν
του αραβιου κολπου.ων το βασιλειον τάμνα καλειται. Ex capite.xvi.

Corticem lenem).Legendum Læuem:hoc est λεῖον ex Theophrasto & uetustis exemplaribus.

Ex capite.xvii.

Erythræa sequens & in aqua stactea & atramitica).Legendum puto:Erythræa sequens & Minæa
in qua Stactea & Atramitia:Nam & Dioscorides & uetus lectio:Minæam hoc loco nominat.Stacteã
Erythræamq; non nominat.Sunt autem Minæi Plinio fœlicis arabiæ populi:atramitis inquit medi Minæi qui
terraneo iunguntur Minæi:mare acolũt. Strabo κατοικουσι δε μειναιοι εν τω προσ ερυθραν μερει
Vnde potuit accidere ut Minæa myrrha eadã eẽt quæ & Erythræa.idem Strabo Myrrhã in Chatra
motitis nascentem a mercatoribus in Minæos peti scribt:unde nomẽ generi.Auseritis quoq; ab op
pido eiusdem Arabiæ uocatur auctore Ptolomæo ac Plinio.

Ex eodem.xvii.

Stacteæ uero a.vi.ad.l.)Lego Stactæ.Nam Stactea syluestris est una e quatuor sub Erythræa posi
tis.Plinius supra.Stacten ĩquit cui nulla præfert:post hanc Satiua.item. Statiuæ). Legendũ est aut Stactæ
Satiuæ:aut æstiuæ.Plinius paulo ante:post Stactẽ satiua & ĩ syluestri quoq; melior Aestiua.itẽ. Seæ
uero quã odorariã uocãt).Quidam legunt Sextæ:quam & durisitin dici Plinius testatur.Romani co
dices non Sextæ nec Seæ:sed Eius habent.Cæterũ de Odoraria nõ est prius facta mẽtio.sed de sexta.

Ex capite.xviii.

Carduũ similem alo seminis plenũ:lacryma quæ erumpit).Legẽdũ nõ alo:sed Malo nec lacryma
quæ:sed lacrymaq;:ut sit cõiunctio.Hãc herbã Plinius.xxi.libro Helxinem uocat.ixinẽ potius ut arbi
tror dicẽdã:Helxinem inquit radice foliosa eẽ ex qua media ueluti malũ extuberet:cuius uertex sum
mus lacrymã cõtineat iocũdi saporis Acãticen Masticen appellatã. Ex eodem.xviii.

Adulteraĩ ut thura resina). Dioscorides Adulteraĩ Thure & Resina.itẽ de Ladano. Hederæ flo
re deroso).Sunt qui Pliniũ accusent q; Hederã uocet herbã unde fiat Ladanũ:q; ea dioscoridi Galeno
cæteris nõ Cissos quæ uox Hederã significat:sed Cisthos dicaĩ.Sed cũ paulus Aeginita Cisthon hãc

etiam uocet Hederam quandoq;:reprehendi Plinium temere uideo:Nam & Dioscorides herbã hãc
unde ladanum conficitur Cissaron a quibusdam uocari tradit:hoc est Hederulam.

Hederula

Ex eodem.xviii.

Accensum fulgure).Legendũ est fulgere:ut sit uerbũ.item. Myrrata deprehendunt̃). Legẽdũ
Myrtata ex præcedentibus: Adulterat̃ inquit Myrti baccis.item. Nascit̃ ultra phasim tigrimq; in
finibus opimis scytræ).Vetusti codices:Nascitur ultra Pasitigrin ĩ finibus oppidi Sittacæ.Alioqn ni
hil est cõmune Phasidi & Tigri.Pasitigris uero tigris est non omni loco ita dictus:sed ubi a septẽtriõe
in quẽ se uexerat:reciprocare incipit:auctor Plinius & cæteri.haud procul oppidum est Sittace:a quo
Sittacena regio iisdem auctoribus & Hecatæo.Qualis autẽ sit Sãchrus ibi mons nõ cõperi.Ptolomæ
us Strabo Plinius ex Armenia ĩter Adiabenos Medosq; uenit zagrus mons: Adiabenis uero Sittace
na statim iungitur.Strabo quoq; Sittacenen zagro monti confinẽ significat iis uerbis τη απολλω
νιατιδι ην σιττακηνην εκαλουν οι παλαιοι και τω ζαγρω:σαβατικη κειται. Ex eodẽ.xviii.

His cõmerciis charracem oppidum aperuere).Codices antiqui habent Carra nõ Charracẽ.Sunt
autẽ Carræ nõ solũ in Mesopotamia Crassi clade nobiles. Sed in ipso quoq; Rubri maris littore au
ctor Stephanus & Mela quoq; Pomponius.Scio & Characem uocari oppidũ de quo paulo post Plini
us hoc loco Characem inquit peti cæptum & regna Parthorum: unde characeni populi:ut sit sensus
Arabes oppidum carras ad Rubrum mare nundinarium fecisse:unde cõmercia in Aegyptũ & Syriã
cuius oppidum est Gabba:conueherent̃. Secutis uero tẽporibus nõ in Syriam sed in Parthiã atq; Per
sidẽ cõferri cæpta nundinis ad oppidũ characem in sinu Persico sitũ ĩter confluẽtes Tigrim & Eulæũ
amnes auctore Plinio Ptolomæo cæteris:de quo & libro sexto dixi.Aut certe ad alterũ characẽ ĩ Par
thia:cuius mentionẽ Ptolomæus facit: Confer huc quæ statim sequunt̃: Mihi & ad Persas ĩquit prius
ĩsta portasse quæ in Syriã & Aegyptũ uident̃. Hæc tamen haud penitus affirmo:sed ansam diligẽtio
ribus etiam ad taxandum præbeo. Ex capite.xix.

Carræ ubi & qũo nobiles

Nundinariũ

Beatum illa fecit hominem etiam in morte luxuria).Vetus lectio nõ Hominẽ:sed Hominũ unde
coniecturam capio scribendum fuisse hoc modo:Beatam illam fecit hominum etiã in morte luxuria
quẽ sensum præcedentia & sequentia confirmant. Ex capite.xx.

Certissima tamen existimatione si sit scabrum).Dioscorides:Certissima tamen æstimatio ne sit sca
brum.itẽ. Gustuue q̃ maxime feruens potius lento: leniter mordens).Vetusti codices nõ potius lẽ
to:sed potius q̃ lento. Ex capite.xxi.

Isocynamon cognominatam).Vetus lectio Mesocynamon:quasi cum Cynamomo Casiaq; nascẽ
tem ac medium quid inter ea. Ex capite.xxii.

Mesocynamon

Arbori heliotropio). Legendum est arboris. Ex capite.xxiii.

In qua uincit omnis a nostro mari centum stadiis).Legendum est cẽtem.L.stadiis:ex antiquis exẽ
plaribus & Theophrasto. Ex eodem.xxiii.

Et quia solo se potius q̃ qui rhaphani modo frangitur).Legendũ:& qui assulose potius q̃ qui Rha
phani modo frangitur.Est enim Assula id quod græce σκιρδάλμος uocatur a Dioscoride ĩ hac de
scriptione calami:unde Assulatim idem fere quod Minutatim Plautus ĩ Captiuis & Menæchmis.Po
test & Hastulose legi ab Hastula. Ex capite.xxiiii.

Resinæ modo ut gummi).Legendũ Resinæ modo aut Gummi.item. Genera eius duo trastõ).
Legendum thranston:a frangendo:nam & Dioscorides thrausma.itẽ. Pyrama appellant). Legẽ
dũ Phyrama:ex Dioscoride:q̃q̃ genus hoc ipse nõ Resinosum aut pingue:sed terrosum lapidosumq;
describit.itẽ. Spagnos).Dioscorides Splagnon.Plinius quoq; li.xxiiii.Sphagnon uocat.sed Spha
gnos proprie Aspalatum est. Ex eodem.xxiiii.

Alii ibrion).Lege Eryon:ex Dioscoride:ac Plinio quoq; ipso aliubi.Hoc nostri Muscũ uocant: uti
quadã epistola Hyeronymus.Quod uerbũ ĩperiti quidã pro eo genere quod uulgo Muscus dicit̃ ac
cipiunt:cum illud nec ueteres nouissent:& Moscos non Muscus dicatur:ut in Corollario monstrabi
mus. Ex capite.xxv.

Moscos

Ciperus in ægypto).Legendũ Cypros:idest ligustrũ ex Dioscoride ac Plinio sæpissime.nã Cypus
aliud genus est.itẽ. Semine coriãdri candido). Legẽdum Semine Coriandri flore candido:ex Dio
scoride:nam semen ei nigrũ est.itẽ. Præmiturq; postea quod ciperus uocat̃).Legendũ Cypros:ex
antiquis codicibus.Etenim unguentum ipsum a Theophrasto quoq; Cypros dicit̃ in tractatu de odo
ribus.item. Aspalatros).Legendum aspalatos. Ex capite.xxvi.

Folium proximum tuberi).Dioscorides:Folium proximũ Rutæ.Exemplaria quoq; antiqua non
Tuberi:sed rubet:habent:ceu corrupta lectione pro eo quod est Rutæ.item. Quod uocãt antheri
ceũ).Dioscorides Theriston:siue ut antiqui habẽt codices Eutheriston:a metẽdi facilitate.itẽ. Hoc
stracum appellant).Dioscorides & uetus lectio hoc Trachy appellant:hoc est scabrũ asperũq;.item.
Tertium eumetes).Legendum Eumeces: quia est inquit cæteris procerius.item. Nouissima an
thericio).Legendum ut supra Eutheristo. Ex eodem.xxvi.

Trachy quid

Ex hoc buxosum est optimum quod est odoratissimū Mordens). Adiiciēdum ante uerbum mordens:Ex semine autem maximum & pōderosissimum.atq; ita & codices antiqui & Dioscorides.itē. Cano sit obductus).Dioscorides:Cano situ obductus:hoc est ψαφαρος.item. Dat & galbanū syria in eodem amano monte & ferulam).Legendum est E ferul a:Dioscorides.

Galbanum syria

Ex capite .xxvii.

Nascentem & in ipso fine archadiæ circaq; erim anti fontes).Quidā legunt:in ipso phineo Arcadiæ circaq; Erimanthi fontes.Et.n.Pheneū in arcadia est oppidū & Pheneus & Erimanthus amnes ī alpheū defluunt:Sunt qui nō in ipso fine arcadiæ.sed in psophide legāt:quando qdē auctores græci habent qui hoc scribant.Dioscorides nō in psophide:sed in phocide Arcadiæ corrupte lectione ut arbitror.Verbum autem. Muscariū).Paulo īferius:umbellā comāq; ipsam uidetur significare Plinio: quoniā Dioscorides quoq; appellet σκιαδιον.Martialis Flabrum ipsum quo uentus muscis abigendis sit:Muscarium Pauonium Bubulumq; nominat.

Erimanthus

Ex eodem.xxvii.

Foliis quaternis mox senis).Scribendū Foliis primo quaternis mox senis.itē. Foliū autē ipsum in libras sexaginta).Legendū uidet Oleū:non Foliū.

Muscarium pauonium Bubulumq;

Ex capite .xxix.

Eodem & irion pertinet).Legendum Bryon ex Dioscoride ut prædixi.item. Secūda ī lycia cedro).Quidam legunt:in Lyciæ cedro:quasi montis nomen aut loci sit Cedrus.Sed legendum:in Lycia Cedro.Est enim duplex Cedri genus Theophrasto & Plinio: Lyciū & Phœnicium : apud Strabonem quoq; de Cedro Lycia mentionē inuenias.item. Quod nos albietem Alii.palmam).Legēdū Quod nos Abietem Palmam Etenim græci Elaten phœnica appellant hanc: itē In syria gignit & cinamum quod comacum appellant).Vetus lectio non Comacon:sed Caryopon:quæ uox nucis succum significat.nam sequitur.Hic est inquit succus nuci expressus.

Duplex cedri genus

Caryopus

Castigationes Plinianæ Eiusdem Hermolai Barbari ex libro.xiii.

Ex capite Primo.

h Aec stagmata uocant).Legendū Stymmata:non Stagmata.Est autem Stymma spissamentū & domitura unguēti ut inquit Dioscorides.Spissamentū & Columella nominat. Habēt & codices antiqui Stymmata.itē. Samio). Legendū Sesamino:ex sequētibus Theophrastoq;.itē. Calamo mello cynamomo).Legendū Melle:non Mello item. Croco myrrha).Vetus lectio post uerbū Myrrha:habet etiam Aspalato.itē. Si non addatur sellaminum oleū).Lego sesaminum.de cuius uirtute in unguentis eleganter ī libello suo Theophrastus.

Stymma qd

Ex eodem .i.

Telinum fit ex oleo recenti cypro calamo melliloto).Legendū est Cypero:nō Cypro:ex Dioscoride.item. Fenogræco:melle mello oraro amaraco).Legendum arbitror ex collatione ueterū librorum:Fenogræco Melle Maro Amaraco.Quid sit Marū Dioscorides & Plinius docebūt. Meminit in unguentis & Theophrastus τοδε μάρον και το χρωμα το εσ το αμάρακινον θερμαντικα. Quid autem sit & Chroma diximus in Corollario De amaracino illud in transitu notauerim penultima breui esse.Lucretius:Sicut amaracini blandum Stacteq; liquorē.item. Herbarii inutraq; pauca iis & alia aliis miscent).Scribendum puto Herbarii in utraq; pauca.sed alia alii miscent .ut sit sensus:pauca omnino esse quæ misceant illis:non tamen eadem.sed alia ab aliis.

Ex eodem.i.

Anguifoliam).Corruptum nomen est anguifolia.Quidā agrifolium.nonnulli Aquifoliā :utrūq; falsum.Etenim Agrifoliū uox est paꝝ latina:nihil habens cum odoribus cōmune:quemadmodū nec Aquifolia.Non desunt qui legant Agni folia.hoc est Viticis:quia & odoratum esse Viticem cōstet & capitis & dolores dissoluere.Vetusti codices ambusti sunt hac parte:non Agrifoliam: sed ac in poliā panacen scribentes:ut forsitam legamus:ac Peliam panacē:hoc est Macedonicā.Dioscorides : panax inquit Chironium Pelio monte laudatissimum.Quid si Acnon:polium: Panacen:ut tria sint uerba?

Ex capite.iiii.

Chamærepes).Theophrastus Chameriphes:item. Osseum limatuq; dente cōtra fascinantes religione politum).Vetusti codices Lunatum non limatum:ut sit sensus:Osseum quibusdam & lunari modo curuum esse nucleum:qui religione quadam politus dente cōtra fascinantes pollere credat. Cur autē lunatū præcipue in hūc usum poliri dente placeat:supstitionis est:nō eruditionis quærere: Alioquin amatoribus præesse lunam testis est.plutarchus.

Ex eodem.iiii.

Babylone natæ uno in horto bagoo).legendum Bagoi.Theophrastus auctor: βαγωου ījquit του παλαιου Apud Ouidium quoq; in Corynna Spadonis est nomen Bagous:in Aeliano Artaxerxen Ochum cognomine ab Eunucho Bagoo homine Aegyptio per insidias interfectum legimus:item. Scandalidum).lege Sandalidum:a Sandalo:quod est indumentum pedis.

Bagous

Ex eodem. iiii.

Sandalū qui

Quinq; earum:nec plurimas). Scribendum Nec plures:item. Tertium ex iis genus patet).Scri

bendum Pateton.ita enim græci uocant Calcatis ſimiles palmulas απoτου πατειμ.item Cæcas uocant).legendum Cycas ex Theophraſto:

Ex capite.v.

Duo eius genera.lyria & phœnicia).legẽdum lycia & phœnicia:ex Theophraſto & Plinio aliubi.

Ex capite.vii.

Certoq; eam fugit alienus humor qui alium omnem rigat).legendum ex Theophraſto:Certoq; eam ſuggit alienus humor:qui aluum omnẽ rigat.quod & Solinus teſtatur:item. Magnitudo ſorbi ſimilis).Verbum Similis:cum capite ſequenti iungitur.ut legas.Similis his ſiliqua.

Sorbum

Ex capite.ix.

Et quamuis blandiatur prædulcis ſuauitas nõ innocuum).Theophraſtus legit innocuum·ουδεμ inquit ερογχλει.item. At e diuerſo cinus).Legendum: At e diuerſo cuci:ex Theophraſto & antiqs exemplaribus.

Ex eodem .ix.

Ex quo uellares detornant anulos).Quidam legunt non Vellares:ſed Verſicolores:ex Throphraſto κρικουσ inquit τουσ Sρωματεισ τουσ διαποικιλουσ.ipſe ſtragula in eo uerbo uerſicoloria nõ anulos intelligo.nam & ſtragula picta dicebanť:ut eſt apud Tibullum:& Plumarium opus hic ortum fortaſſe habuerit.quod Græci Polymytarium appellant: a Liciorum multiplici uarietate:quandoquidem Hieronymus Plumarios & Polymytarios artifices pro eodem fere poſuit. Cato de liberis educandis:Etenim nulla inquit quæ non didicit pingere poteſt bene iudicare quid ſit bene pictum plumario aut textore in puluinaribus plagis. Nonius plumarium inquit a plumãdo flectiť.in plauto Plumatile.Marcellus aut Clauatũ interpretatur:aut ex pluma factum.Plagæ uero grandia ſunt lintea & lecticariæ modo uocatæ ſindones.Varro de uita patrum:Clamydes plagæ uela:Hæc adſcripſi ut tria hæc Velum & Plagas & Stragula:inter ſe germana eſſe notarentur.ipſa quoq; uela etiam Velaria uocari docet Papinius:iam uelaria lintea pluebat.Flauius Vopiſcus:Laneas inquit tunicas purpura micãtes & plumãdi difficultate pnobiles.itaq; Velares a uelis Plagiſq; dictos puto: quas idẽ Hieronymus & noſtrum uulgus etiam Cortinas uocat.Porro Cortina proprie uas eſt in quo uellera tingi ſelẽt: auctor Plinius.Pollux quoq; Sρωματεισ ποικιλουσ fieri ſolitos demonſtrat pictos & beluatos:ideſt colorum & animalium inſcriptorum uarietate ſpectabiles.Homerus quoq; duo Stragulorum genera ſignificat.Purum.hoc eſt candidum atq; frugi:quo in parte lecti condita inferioreq; utebantur.Pictum & præcioſis coloribus tinctum quo in ſuperficie per ambitum:ut illo uerſu:ρηγεα καλαπορφηρεα. Fuerunt & qui opera ſua Stromnas ab hac uarietate in ſcripſerint.

Plumarium opus Polymytarium

Locus apud papinium in ſyluis

Ex eodẽ.ix.

Nec minus ſyria ſpina celebratur in eadem gente).Codices uetuſti non habẽt uerbum Syria: nec Theophraſtus quippe quæ ĩ Aegipto proueniat:& Aegyptia non Syria ſpina ubiq; nomineť & hoc uolumine a Plinio & alibi.item. Et quercus & perſica oliua).Legendum eſt Et Quercus & perſica & Oliua:ex Theophraſto

Ex capite.xi.

Mox & priuata linteis confici cæpta aut ceris).Codices antiqui habent Schedis:nõ Ceris.nec diſplicet:ut Scheda ſit tabella ſiue pagella Philyracea:hoc eſt Tiliacea:qua pro chartis priſcos uti ſolitos Euſtathius & eo prior Aelianus aſſerunt.οιμεμ αρχαιοι φησι ξυλοισ και φλοιοισ και φιλλυριμοισ πιμασι προσ γραφημ εκεχρηντο. Meminit & Tertullianus & Vulpianus & Marcianus Capella: hodieq; Græcum uulgus Schedas uocat tabulas eas: quibus ſupputatores numeris ſcribendis utuntur:ut mox litu ſpongiæ leuiter aboleri poſſint. Schedulas Quintilianus & cæteri perq̃plures pro libris monumentiſq; litterarum capiunt. Scheda & in papyro intelligitur a Plinio. Schedia porro apud Græcos ſunt:quæ nos Extemporalia uocamus.Vtitur eo uerbo & lucillius. uſurpat & Appuleius in deo Socratis:in iſto ait ſchedico & incondito experimini an idem ſim repentinus qui præparatus.Martialis:Nec ſumma potes in ſcheda teneri.Prætereundum nõ eſt quod apud eundẽ Aelianũ legi:Pergamenas ab Attalo nõ ab Eumene:ut Plinio uideť:inuentas fuiſſe:æmulationeq; ĩter ipm & Ptolomæũ Aegypti Regem ortam a grammaticis duobus Ariſtarcho & Cratete.

Scheda

Schedia extẽporilia dicuntur

Ex eodem.xi.

Cum in ſebenniſtico ſaltẽ eius nominis charta naſcatur).Legẽdũ eſt Sebennytico:ita enim hoſtiũ Nili quoddam uocari conſtat:auctoribus Plinio Strabone cæteris: a Sabennyto urbe:ubi & palus & amnis ſunt cognomines:unde præfectura quoq; Sebennytica.item. Quãlatiſſimas filuras).Legẽdũ aut Philyras:aut certe Philuras:ex latina loquendi conſuetudine:hoc eſt Pagellas ad tiliæ ſimilitudinem confectas:ut paulo ante docui.

Ex capite.xii.

Teneotica a uicino loco).Scribẽdum quidam renť Tanitica:ꝙ Tanis in Agypto ſit urbs unde Tanitis nomos:Plinio Straboni cæteris.ipſe Tæneoticam defendo per.æ.diphthongum:a loco qui propter anguſtam lõgitudinẽ Tænia uocatur:unde Tænioticum quoq; uinum celebrant Athenæus καλλιομ του μαρεωτου οι μου ο ταιμιωτι κοσ ταιμιαδε ζιμ επιμικησ περι τουσ αυτουσ τοπουσ.itẽ. Amphoretica).Legendum Emporetica quia ſit inquit a mercatoribus cognominata:ex uetuſtis Romaniſq; codicibus.Quid autem Segeſtria ſint: de quibus ſtatim: Varronem adi.item. Inter ſe pagellæ iunguntur).Quidam legunt Plagellæ.De plagella Nonius & Liuius. Vetuſti quoq; codi

Emporetica

ces Plagulas non plagellas habent.item. Igitur & secundo corio stamina facta sunt e primo subte-
gemine).Codices antiqui Statumina habent:non Stamina.Est autem Vitruuio Statumen quicqd ꝑ Statumen
strato adiicitur. Non tamen ut propterea Statumen legi patiar:ut quibusdam ætate nostra placuit
Apud Columellam Statumina sunt etiã pali & pedamenta uinearũ.Omnino quicquid pro munimẽ
to accedit Statumen dici potest:quasi armamentum:quo res stare possit.Ipsa quoqȝ pedamenta uitiũ Armamẽta q̃
ob hoc armamenta quandoqȝ nominantur.item. Fungio papyri bubulo).Vetusta exemplaria ha
bent iunco papyri bubulo:itẽ. Molli panis frumentacei).Vetus lectio non Frumentacei.sed Fer- Formentus panis
mentati.

Ex capite.xiii.

Circiter in media arca uinctum candelis).Quidam falso Catellis.Codices aliquot antiqui non in
media arca uinctum:sed in medio arcte uinctum habent. Liuius in belli Macedonici decimo uolumi-
ne tradit non Gn.Terentiũ:sed.L.Pœtilium scribam eum uocatum:in cuius agro inuenti sint Numæ
commentarii:item in altera inquit arca duo fasces candelis inuoluti septenos habuere libros.Sed La-
ctantius quoqȝ tam Scribã in cuius agro inuentæ sunt arcæ:q̃ Prætorem urbanum Pœtilios uocatos
refert.illud quoqȝ monendi sumus Pœtelios nõ petilios in ueteribus monumẽtis scribi cõsueuisse:cu
iusmodi hodie in circo Flaminio conspicit̃:erosum æuo multis locis.in eo uerba hæc leguntur.L.pœ
telius.M.F.M.N.libo.& paulo infra.C.Pœtelius.C.F.C.N.libo uisolus.in eadem tabella nominant̃
& alii pleriqȝ:quorum Liuius sine sexti ac septimi principio mentionem habet: ubi Publium ꝑ Pobli
lio:& politicum pro petico mendose scriptum primus animaduertit Pomponius Lætus. Pomponius Lætus

Ex capite.xv.

Quibus plurima arbor cedri).Quidam legunt Citri.fereqȝ id omnes probamus.Et codices quoqȝ
antiqui non Cedrum sed Citrum habent:cum hic:tum in descriptiõe orbis libro quarto. Dion certe
Cedrinas mensas in Neronis uita nominat:quas nos Citrinas.sed hoc in Corollario nostro latissime
prosecuti sumus.item. Præcipua dos in uena crispis uel in uertice paruis). Legendũ quidam putãt
Peruiis non Paruis:aut certe Variis:quoniam Panthernæ inquit dicantur.Pantheras autẽ non modo
uarias esse constat:sed & uocari quoqȝ nouimus:ut cũ centũ uarias populo in ludis quenq̃ dedisse legi
mus.

Ex eodem.xv.

Hic maxime muli placet).Codices antiqui habent Mulsi non Muli.& infra. Ex quibusdam ma
xime obnoxias fecere æstus uentiqȝ rimæ).Legendũ non Quibusdã:sed Quibus:hoc est rimis: ut sit
sensus Rimas etiam placere:quibus uenti æstuiqȝ obnoxias fecere mensas.

Ex capite.xvii.

Baccasqȝ contusas.cum siliqua ad cibos doliis condi).Vetus lectio non cum Siliqua: sed cum aqua. Aliqua quæ
ipse cum Alica:quoniam Polybius μετα χορδρου dicat:quæ uox Alicã significat.Athenæus de hoc
ipso disserens Chondrum in Polybio non pro Alica:sed pro ipsa Cartilagine baccarum siue nucleo Granũ thuris
accipiendum putauit.Hippocrates quoqȝ granum thuris quod græce Chondros dicitur:Pyrena hoc qũo græce
est nucleum quandoqȝ appellat.Errauerit hac parte Plinius an Athenæus:malo iudicum alienũ sit q̃
meum

Ex capite.xviii.

Hoc amplius in ea parte tradunt).Legẽdum est Hoc amplius in Eufrate tradunt:ex Theophrasto
ad uerbum.item. Gratum cibis sed crudum:gratius decoctum). Legendum eodem auctore: gratũ
cibis sed crudo gratius decoctum.

Ex capite.xix.

Vt in fauis communis).Legendum ita ut uerbum Communis:casus accusatiui sit:& initiũ sequen
tis clausulæ:Communis inquit nucleos habentium quinqȝ species.Item. Leucocomis).Theophra-
stus Glaucocomis.itẽ. Balustiũ).Græci Balaustiũ.i.βαλαυςιον.

Ex capite.xx.

Epicactis).Legendum Epipactis ex Dioscoride.item. Embolinem).Scribendũ Eleborinem:ex
eodem.item. Et in quo nascit̃ granum gnidium). Lego hæc ut initiũ sint capitis proxime sequẽtis.

Ex capite .xxi.

Pirosachem).Legendum Pyrosachnem ex Dioscoride.itẽ. Alii nestorem).Scribendũ Alii Cne
stron:ex Hippocrate Galeno Dioscoride.

Ex eodem.xxi.

Alii coenoron).Scribendũ:Alii Cneoron:ex Dioscoride Theophrastoqȝ:item. Myrthi magni
tudine semine colore & specie farris). Legendum uidetur Foris nõ Farris:ex Dioscoride κατα το πε
ρικαρπιον.ut sit sensus:Frutici magnitudinẽ esse Myrti:quod & Theophrastus prodit:quanq̃ Theo-
dorus non Myrtũ sed Myricem siue Tamaricẽ cõuertit:Semini quoqȝ foris color & species baccæ
Myrti:ut quod durum nigrumqȝ sit:nam intus albet:Si ergo semen colore nigro cernitur:qui põt far
ris colore intelligi.

Ex eodem .xxi.

Aut in caucaso nascenti(:Vetus lectio Theophrastusqȝ:Aut in Achaia nascenti item. Ramis ru
bentibus).Scribendum non Ramis sed Racemis:ex Dioscoride ac Plinio aliubi.

Ex capite. xxii.

Enonymos. Legendũ Anonymos ex Theophrasto :quasi sine nomie.item. Congrigia).Scri
be Coggrygia:ex eodẽ Theophrasto & antiquis exẽplaribus.itẽ. Proprietatẽ habet fructuũ amittẽ
di lanuginẽ).Lego Proprietatẽ habet fructũ amittẽdi lanugine: Theophrastus. itẽ. Similis & apa-

rache).Legendū Apharce Theophrastus.itē. Priorē fructū incipiente pubescere una peragit).Legendum Vna nō Vua Tpeophrastus.item. Sicut distinguimus).Legendum Sicut distinguemus.

Ex eodem.xxii.

Incisa lac emanat & contusa succo abdicat oīa uenerata).Antiqua lectio:incisa lacte manat & contusa succo nec corticē abdicāt:oīa ea uenenata. Hoc ipsum fere Dioscorides.ut sit sensus:Nō abdicāt ĩquit corticem ab usu medicinæ:omnia tamen ea lac succus & cortices Thapsiæ uenenata sunt.

Ex capite.xxiii.

Opheostaphile).Dioscorides Ophioscordon & Phylostaphilon. Atq; ita fere habēt codices antiqui.

Ex capite.xxiiii.

Pabulo omnium).Legendum putamus Ouium:quoniam sequatur:Aridus uero etiā suū itē. Antinomacho) .in indice habetur Aristomacho.

Ex eodē . xxiiii.

Quo frutice allectantur apes

Obiterq; ĩter ordines hoc aīaliū capestriū fertile est). Legēdū uidet̄:Obiterq; ĩter ordines allium capescere fertile est.quod quidē in uiolariis atq; lilietis Plutarchus probat:qui & Cepas quoq; addi solere scribit:ut forte ita legas:obiterq; inter ordines allium & cepas seri fertile est.Ex Dioscoride uero legas:Obiterq; inter ordines hoc alueorum capescere fertile est.Allectari enim apes hoc frutice putantur.

Ex capite. xxv.

Quod quidā grasson uocant).Legendū Prason ex Theophrasto aliisq;.itē. Laudatissimo a parte aquilonis aut spongiis).Legēdum laudatissimo a parte aquilonis aut cū spongiis:ex eodē.itē Iā hoc nascens).Legendū:iam hoc in terra nascens:ex eodē: Nam & codices antiqui habent:iam hoc ĩterius nascens.item. Vilis enim passim nascit̄)·legēdū Vitis nō Vilis:ex Theophrasto & uetustis exēplaribus.item. Sed phycos sine fronde rubro cortice).legendum Ficus nō Phycos:ex Theophrasto & antiqnis codicibus.

Ex eodem.xxv.

Fit & palma fructicū generis extra herculis colūnas porri fronde nascit̄ frutex & alius lauro & thymo similis).legēdū arbitror distincte:ut tria sint cola.Primū:Fit & palma fruticū generis.Secūdū:Extra Herculis colūnas porri frōde nascit̄ frutex.Tertiū:& aliis lauro & thymo similis.Deīde seqt̄:Qui ambo:idest Porraceus & laurinus:eiecto trāsfigurant̄ ĩ pumicē.

Ex eodem.xxv.

Remos plerumq; ipsos inuadentium).legendum inuadentibus:hoc est Caniculis. Sunt autem pisces Caniculæ quos Theophrastus de hoc ipso agens Carcharias appellat.item. Isidos plomachas).legendum isidos Plocamon.ea uox isidis crines significat.Verbum autem. Spatalia:sunt qui mutandum nescio quo pacto autumēt.Cæterū ex Claudiani epithalamio uerbum id tueri possumus qui ait: Et grauibus spathale baccis diadema ferebat intextum rubro quas legerat ipsa profundo:Est quidem in nymphæ nomen:sed ut inde dicta esse uideantur Spathalia.

Castigationes Plinianæ eiusdem Hermolai Barbari ex libro.xiiii.

Ex Prologo.

d

Esidia rerum internitione memoriæ indicta).Scribendū inducta:siue ut ĩductam memoriæ interuentionem:siue inducta pro abolitis oblitteratisq; accipias:quæ ĩquit iuenerant prisci.Suetonius:Multa ĩquit & deleta & inducta & superscripta inerant.Et alibi:inducto priore decreto:uerbum id iuris est.origo ea:q; inducto chartis atramēto uelut tectorio deleri quæ scripta prius erāt:cōtingit.item. Cuius uitii causas).Vetus lectio non Vitii:sed Somni.ut cum desidia respondeat.item. Beatum fœlicemq; græciæ).Vetusti codices non Græciæ:sed Gratiæ:hoc sensu:Fœlicem Virgilium fuisse cui paucis in hortorum cura nominatis gratia de cæteris quæ tam multa sunt & fere innumera sine fraude honoris & negligentiæ periculo facta fuerit.

Ex capite.i.

Cyneas legatus pyrrhi

Legatū regis pyrrhi:quin eū facete lusisse).Codices antiq loco eius uerbi qn eū:habēt Cyneā.ita enĩ uocabat̄ legatus Pyrrhi:testis Plutarchus Aelianus cæteri.quanq̄ Aelianus Cyneā hūc & legatum Regis eius & medicū illū ꝓditorē fuisse credidit falso.itē. Rontotinus uocat̄ & alio noīe populus).legendū Rumbotinus:ut uigesimoquarto libro Plinius:aut certe ibi Rontotinus.itē. Pagū transgressis) .lectio antiqua padum:nō pagū.itē. Ollis fictilibus & insup doliis ĩclusæ stipatæ uinaceis).Codices uetusti Foliis:non doliis.Plinius libro.xvi.Græci inquit ꝑPlatani foliis aut uitis ipsius aut Fici uno die in umbra siccatis atq; ĩ cado uinaceis interpositis.

Ex eodem.i.

Vinū capnite

Fabrilisq; iis gloriam & cætera).legendum sit:Fabrilis iisq; gloriam.Sunt autem eæ quas ad fabrū ferrariū ptinere dicet inferius quarto capite ex Catonis sententia. De uino autem Capnite hoc est fumoso apud Comicum Platonē legit̄: quod græce capnias dicitur:Beneuēti maxime laudatū:ut Athenæus inquit·minus Massiliæ:Martialis testimonio:Et cocta fumis musta massilianis.Nam uitis Capnia celebrat̄ omnibus:Meminit & Aristoteles in libro de aīalibus.itē. Et ullis ueronensium agro).legendū aut Vuis:nisi quis Vllas per diminutionē ꝓ uuis capiat:sicut utiq; Villū pro uino.Aut certe illis hoc est non omnibus Rheticis:sed illis quæ Veronēsi agro Rheticæ uocant̄.Infra quoq; Plinius

tertio capite:Rhetica ĩquit ĩn maritimis alpibus dissimilis laudatæ illi.Et ĩfra. Vitis p se in uino pĩ cẽ habẽs respiciensq;).Legẽdũ Vitis per se ĩ uino picẽ resipiens:ex.xxiii.uolumĩe.Itẽ. Optimo præ mio.dic opimo.Itẽ.Colere nõ prosit).Vetus lectio:Coalere non possit. Vtrunq; defendi potest.

Ex capite .ii.

Campani malunt scirculã uocare:alii staculam). Fortasse Scirpulam & Sticulam:ut nono capite. Est & Scripula quædam uitis capite huius tertio.

Ex capite.iii.

Item crepidanea).Legendũ Tripedanea.sequit enim. Cui nomen a mẽsura est Itẽ. Alexãdri na appellat uitis circa palacreã).Legendũ puto circa Phalacranã siue circa phalacrã ut nomẽ Alexan drinæ sit nõ ab Alexãdria Aegypti:sed ab Alexãdria Troadis iuxta Idã montẽ Nã & ficus idæa Theo phrasto:& Plinio Alexãdrina dicit sequẽti libro.Phalacra uero:cuius meminit & Lycophron:mõtis idæ promontoriũ est.Nicãder in Theriacis phalacranos ibi scopulos appellat: τημεν επισκοπελοι σι φαλακραιοισιν επακτηρ.Est & Lybiæ uiculus ĩ Phalacræ:ut ait Stephanus:& in Corcyra quoq; ĩ sula Phalacrion.omninoq; loca syluis nuda ceu caluitio fœda græci Phalacras uocant. Phalacre

Ex capite.quarto.

Vel ab fabrũ ferrariũ propassos nec recte seruant). Vetus lectio:Vel ad fabrũ ferrarium pro pas sis hæ recte seruant.Itẽ. In campaniæ rure ueliternino). Scribendũ Linternino.Etenĩ Linterni nõ Velitris exulauit Africanus:auctor Strabo Liuius Valerius

Ex eodem.quarto.

Est aũt usquequaquæ nobilitas mercis per oĩa suburbana). Codices uetusti nõ Mercis:sed Metis. unde cõiectura est Vinetis legendũ:nõ Mercis.Item. Litteris eius altioribus).Legẽdũ forte Altio res:hoc est strues uuarum litteris eius altiores:ut sit quædam uani hominis irrisio.

Ex eodem.quarto.

Cõtra id pigra in ciuitate sibi patrocinante nouissime anneo seneca principatu traditionis ac potẽ tiæ).Legi potest.Cõtra id pigra ciuitate sibi patrocinante:nouissime anneo Seneca principatu Nero nis ac potẽtia:ut sit sensus:habuisse causam Rhemniũ Palæmonem grãmaticũ:quãobrem agrorũ cu ram litteris & professioni suæ quasi anteponeret:cũ ad id & desidiã ciuitatis sibi patrocinantẽ uideret & nouissime Anneum quoq; Senecã prĩcipatu Neronis ac potẽtia prædiuitẽ:quæ ĩqt postremo exi tialis ipsi fuit Senecæ:qppe cuius ĩmensæ opes & infinita prædia ĩsidiatorẽ capiti suo Neronẽ excita uerunt.De hoc Senecæ Vineto Nomẽtano quod a Palæmone coemerat & Palæmon ab Acilio Sthe nelo:Columella quoq; meminit. Anneus seneca

Ex eodem.quarto.

Sextarios singulos octogenis aquæ).Lectio antiqua nõ Octogenis sed Octonis:quod & magis cõ uenit:Durat inquit uis:nõ quidẽ tota:ut Homeri ætate:qui uities tantũ addito aquæ miscẽdũ pdidit: sed minor:adhuc tamen admiratione digna:si octies tantũ aquæ tolerat.Item. Et pramno).Legẽ dum pramnio.ex Dioscoride Atheõæo cæteris.Itẽ. Nascit smyrnæ religiõe). Legendũ Regione. Potest & Religione:propter id quod adiunctũ est.Itẽ. Durateq; ad huc uinea).Scribendũ puto Du rantq; ad huc uina:sequit enim in speciem redacta melis asperi:quod de ipsa uinea intelligi nullo mo do potest.

Ex eodem.quarto.

Ne potari p se queãt).Vetus lectio:Nec potari p se queũt. Deĩde sequit. Sine prouiciæ aqua). Mendosum locum arbitror.coniectari uerba nequeo sed sensum puto esse:Vinis in uetustate gustũ esse mellis asperi:nec bibi ea posse sine plurimo aquæ modo.Forteq; loco eius quod erat Sine prouin ciæ aqua scribendũ fuerit.Si non peruincat aqua:hoc est nisi perdoment aqua multa:potari nequeũt propter amaritudinem non aliter domabilem.Quod autem subiũgitur. Cæteris uinis cõmendan dis).& reliqua:hunc habet intellectum.Vina ea quæ ab Opimio Consule in præsens usq; durãt mini ma portione addi solent in alia uina cõmendationis & suauitatis gratia:& ob id medicamenta inquit sunt:quoniam medicamenti & condimenti usum præstent.

Ex eodem.iiii.

Quo eius tẽporis æstimatione).Vetus lectio fere.Quo ut eius tẽporis æstimatione.Sed scribẽdũ putamus:Quo fit ut eius tẽporis æstimatione: adhuc sensum:ĩ singulas Opimiani uini amphoras cẽ tum nũmi sortis:& precii loco:statuuntur: quãti uidelicet eodem consule Opimio licitatum æstima tumq; fuerat.Quod aũt subiungit. Ex iis tamẽ usura multiplicata semissibus:Quæ ciuilis & modi ca est).Et cætera pendet usq; ad uerbũ. Docuimus). Vt sit casu ablatiuo:siue septimo usura multi plicata semissibus:ad hunc ferme ĩtellectum:Quanti singulæ uini eius amphoræ sub Opimio cõstite rant:tanti sub Caio principe:qui post Opimium centesimo & sexagesimo anno fuit:uncias eiusdẽ ui ni singulas constitisse:quoniam usurarum accessione creuerat æstimatio.temporis enim intermedii: hoc est annorum centum sexaginta:quibus pecunia illa:hoc est uini precium in apothecis ocio sa fuerat:ratio in uendicione habebatur: & quasi non uinum:sed arhentum plane atque aurum in apothecis ad usum aliquem mortalium fuisset:usuræ semisses tam longi temporis exigi posse uidebã tur.Semisses usuræ sunt quæ in singulos annos dimidium sortis pariunt. Hoc autẽ loco si unciæ tã. Opimianum Vinum Semesses

ti ueniebant sub Caio cæsare: quāti amphoræ sub Opimio consule:necessarium est:nō usuras modo
sortis:sed usuras quoq; usurarum impensas fuisse:propterea φ āphora uini(ut Aphricanus ait) Qua
drantal latīe dicta Festo Pompeio:congios octo cōtinebat:ide st sextarios.xlviii.Sextarius uncias.xx.
Festo.sed Aphricāo libras duas:aut tres:nunq̄ tamē plures duabus heminas.ita fit ut singulæ ampho
ræ.lxxx.Festo:uel.xcvi.Aphricano:aut certe.cxliii.uini pondo capiant:quibus in duodecim uncias re
solutis efficiunt:aut nongenta sexaginta unciæ si octuaginta pondo sunt:aut mille centum qnqua-
gintaduæ:si.nonaginta:aut mille septingentæ uigintiocto:si centū quadragintaquattuor. Propterea
si usuræ non usurarum sed sortis tantū fuissent:nō poterat fœnus hoc usq; adeo extēdi ut uncia æqua
ret amphoram præcio.Sed octo milia duntaxat nummum usuræ Semissis nomine:amnis cētū & se-
xaginta coaluissent.atq; ita non unciæ sed libræ tantū singulæ cētum numinis stetissent:utiq; si octua
Semisses quæ ginta libræ tantum forent:ut Festo placet.Sunt igitur Semisses usuræ quas dixi:dimidiæ partis impē
dium quales ipso iure fisco & priuatis interim ex stipulatione debebātur.Ciuiles uero & modicæ di-
cuntur:nō φ nō aliquæ minores essent ut Trientes & Quincūces:sed quoniam & Bessales haberent
& centesimæ:de quibus mentio creberrima iuriscōsultis Vulpiano:Sceuolæ:Papiniano:Paulo: Cice-
roni.De iis iustiniāus ita sanxit:ut illustres aut his maiores Triētibus essent cōtenti.negociatores opi
ficesq; Bessibus:qui traiectitiam & nauticum fœnus agitarēt assibus:hoc est centesimis.reliqui Semis
sibus.Variatur interim hæc ratio:ad Quadrantes quoq; uentum est certis casibus:donec diuinū ius
omnes sustulit.Cæterum illa dubitatio relinquitur:φ si usuræ usurarum Semisses ab emptore uini re
præsentabantur.per annos centum & sexaginta fere:ad infinitum creuissent. nec centū nummis:sed
multo pluris unciæ uini singulæ ualuissent.Proinde fuit quando non annis centū sexaginta:sed num
mis centū sexaginta hoc loco scribi posse crediderim. Quia tamen in Caium principem ab Opimio
centum sexaginta plus minus anni supputantur:hærere q̄ periclitari malumus. Sed & illud cogitaui-
mus:ecquid parte hac non uncias sed libras scribendum fuerit:ne usuras usurarum tantopere legibus
damnatas necesse esset agnoscere.quadrabit enim ratio præclare: Nam si octuaginta libræ ī ampho-
ra sunt:ut Festus ait:numis centum quibus amphora idest Quadrantal sub Opimio constiterat:in an
nos centum sexaginta per Semisses auctis:consequitur ut tanti singulæ uini libræ sub Caio principe
uenierint:quanti totum Quadrantal sub Opimio.

Ex capite.v.

Accendi legendum Accendendi:quia sequitur refrigerandi. Et infra. Sicut uenenum est homi-
Cicuta homi ni cicuta:ita & uinum).Antiqua lectio:Cicuta homini uenenum est:Cicute uinum.Mōstrauit hoc an
ni uenenum te nos Politianus.id ex Plinio Galeno Plutarcho Nicandro Dioscoride ostenditur.De hoc autem An
drocyde Theophrastus libro quarto de Stirpibus.

Ex capite.vi.

Pucinum).Quidam occasione castigādi uelut captata Punicum se in codicibus suis legere dissimu
lant.ut inuenisse ipsi uideantur Pucinum.Alioquin & Romana & Veneta exemplaria Pucinū habēt
ab oppido Pucino:cuius & Ptolomæus meminit in sinu Adriatici maris intimo.iidem Pithanon qua
Sine teste di si probabile non ut Plinius ait Pyctanon uocare audēt:sine auctore aliquo: sine teste:quo nihil potest
cere aliquid esse in re latina damnosius turpius improbius.Pyctanon certe ab eo loco ita græce nominato dictum
nihil turpius existimare propius uero fuerit.

Ex eodem.vi.

Non timere cruditatibus noxiis:Legendum est non temere.item. Ab eo saluia nascitur supra so
rum appii).Codices Romani non Saluia:sed simile.Cæterum Saliua non Saluia legendū est ita enim
uini uidetur nomen fuisse:ut Propertius ab hac similitudine uinum Chium Saliuā dixerit.item. Vi
norum flāma accenditur).Scribendū Solo uinorum flāma accenditur. Vel solum uinorum hoc flam
ma accenditur:quod & potest defendi. Consuetudinem hanc accēdendi flāma uinū præcipue Achai
cum & creticum Occidens totus & Septentrio exercet:ad luxum usq; post conuiuia noctibus in lucē
hoc quasi certamine transmissis.

Ex eodem.vi.

Atq; a neone nascentia).Sunt codices ī quibus nō a Neone sed Ancone legitur:quam & frugū alia
rum constat esse feracissimam:& uini præcipue uno eius regionis uiculo maxime celebri:quē Siriolū
uocant hodie:inter Anconam Ricināq; mediū fere.Ac Neonis quidem oppidi mentionē facit Hero
dotus & Pausanias in Phocide:quod Tithorea modo nominetur. Sed Plinius hoc loco nostratia & ita
liaca:nō externa persequitur.item. Ceterano īter Gallias auctoritas). Lectio uetus Ceretano non
Ceterana ui- Ceterano:nec inter Gallias sed intra:etiam si in Hispania Ceretani sunt: quorum uina cōmēdant &
na & salsamē salsamenta quoq;:ut est apud Columellam & Strabonem:q eos in Pyreneorum montiū conuallibus
ta cōmēdant statuunt.Iuliani & Augustani dicuntur a Plinio.Martialis: Ceretana nepos ponat setina putabis.

Ex eodem.vi.

Tempsie).Lego Tēpse:quā græci ut ait Plinius Temessen uocāt: Ouidius:Thurinosq; sinus teme
semq; & Iapygis arua.etiā si Nemese p temese deprauatū est.Itē. Balbiæ).Vetus lectio Babiæ. De
Babianis quoq; Plinius in regione.Italiæ secunda. Cæterum Athenæus uinum barbinum cōmeodat

italia:ut Barbiæ aut certe cum liquida uicina Balbiæ legi possit ο λεβαρβιμοσ λιαμ αυϛηροσ και αει εαυτου κρειττωμ γιμεται.

Ex eodem.vi.

Illustrata messala pontia & salute lagaria). Quidã Metapontia:non Messala pontia. Vetus lectio illustrata Messalæ potu & salute Lagaria.ceu Messala siue Messalina celebrasset hoc uini genus:cui salutem suam retulerit acceptam: quemadmodum Pucino liuia. Strabo: Post Thurinos inquit Lagaria est præsidium a Phocensibus & Aepeo conditum:unde lagaritanum uinum dulce:tenerũq;: a medicis mirifice inquit laudatũ. Meminit & lycophron:sed langariam non lagariam uocauit ο λι πποτεκ τωμ λαγγαριασ εμ αγκαλαισ.

Lagaritanũ uinum

Ex eodem.vi.

Hispaniarũ lusitana). Sipontinus laletana. Credo quoniam Martialis dicat: laletana bibis: ut fere ꝑ uilibus acceperit:uilitatem faciente copia.ipse nihil muto:cum feracem Strabo lusitaniam: atq; ut uerbo eius utar:beatam rerum omnium præter montana eius tradat.

Vilitatẽ facit copia

Ex capite.vii.

Protopon).lego Protropon:ex Dioscoride Athenæo ac Plinio multis locis.

Ex eodem.vii.

Catace caumenitæ).Scribo ut unũ uerbum sit Catacecaumenite:auctor Vitruuius & Strabo. dictum a regione iuxta laodiceam atq; Smyrnã:cui nomen est Catacecaumene:hoc est deusta.item. Miconio). Scribendum per.y.ab insula Mycono.

Ex capite.viii.

Quod appellauerunt bion). Scribendũ Biæon ex ipso quoq; Plinio uolumine uigesimotertio: a cura dictũ atq; ui:siue quia multum in eo condendo laboris adhibeatur:siue quia uiolentum sit & efficax contra morbos:siue a festinatione atq; impetu. Ficticium inquit nõ potest uideri quod Biæon appellauimus:cum sit in eo sola pro arte festinatio. Sunt & codices in q̃bus hoc loco nõ iure: sed Curæ clarissimum nomen accepit:legatur. Ridẽdi proinde sunt ætatæ nostra qui ceu a uita dictum scripsere non Biæon:sed Bion.

Ex eodem.viii.

In albũ mustum leucochrum). Vetusti codices habẽt leucœnium:neutrum displicet: sensus enim idẽ in utroq; uerbo.itẽ. Quadriennio maturandũ præcipiens). In Catone legitur Biennio:utra lectio corrupta sit:æstimandum.

Ex capite.ix.

Syreum). Dioscorides σειριομ. Paulus σιραιομ ex hac collatione:Si quis ita scribat σειραιομ fortasse non errauerit: hoc est Siræum. Item. Passum a græco ciliciũ probatur). Dioscorides Passum a Cretico Cilicium probatur.i.post Creticum.

Passum uinũ

Ex capite.xii.

Numæ regis posthumi lex). Legi põt:Numæ Regis Posthumia lex:quasi hoc illud Catullianum sit uolentis auariores sibi calices præberi ut lex inq̃t Posthumiæ iubet magistræ. Nec me casus genitiuus ab hoc sensu dimouet:q̃ Poeta festiuissimus & doctissimus consulto fecit:ut ad magistros in cõuiuiis alluderet:quos & Cicero ita appellat.de legibus quoq; in conuiuiis in Tusculanarum calce meminit. Græci quoq; ut est apud Athenæũ Decreta in conuiuiis seruanda νομουσ idest leges uocant & magistros ipsos βασιλεισ:hoc est Reges.quod Macrobius in cœnis annotauit. & Plato de legibus septimo. Nec itẽ quod sequitur:Ebriosa Acina ebriosioris contrarium est. Cauillatur Poeta in legem:quæ tametsi uino parceret:eo tamẽ spectabat ut copia ex inopia uini fieret. Ratione inquit excogitata Plinius ut uites putare cogerentur aratores & alias pigri circa arbusti pericula. Non sum ignarus secũdo finium a Cicerone luxuriosum quendam citari Torium Balbum Posthumium hominem Laniuinũ. Sed prior expositio luculenta est: Amariores autem siquis defendat:nõ modo Thalassiten ĩtelligere potest:sed etiam q̃ dulcia non inebriant:ut inq̃t libro ultimo Macrobius.nam & pro Meracis q̃dam id intelligunt propter sequẽtia. Occasionem præbet hæc mentio:ut alterum in Catullo uersum ex Iouiani Pontani mei & Academiæ Romanæ testimonio castigẽ. Qualecũq; quod o patroa uirgo plus uno maneat perenne sæclo. Scribendus autem est ita:Qualecunq; per ora quod uirorum & reliqua.

Catulli locus

Macrobius ĩ cœnis

Dulcia nõ inebriãt locus in Catullo

Ex capite.xiii.

Apud priscos erant uina myrrhæ odore condita). Vetus omnis lectio habet Miro:non Myrrhæ. Proinde locus hic uel ita castigandus est:ut legatur Miro odore condita:quod Merula noster probat Vel sic:Myro idest odore condita. Græci enim Myrrum dicunt:quod nos odoramentum unguentũue. Iulius Pollux ο μυριμησ οιμοσ εφημυρω κεκραμεμοσ.οι λε τομ γλυκημουτωσ οι ομται κεκλησθαι. hoc est Murina inquit uinum est Myro idest odore conditum:ali uinum dulce inquit ita nominatum arbitrantur.quæ uerba fere cum Pliniano sensu congruunt. Quid q̃ in Plauti Persa cuius testimonio Plinius hac parte nititur:nulla Myrrhæ fit mentio.sunt autem eius uerba hæc:Cõmisce mulsum struthea colluthea q; appara bene:ut in strutheis concaleat & calamum iniice. illud noscendum est:uinum aromatitem idest ex aromatis idem uideri cum Murina:ex Plinio. In aromatitem uero & iuncum & myrrham & calamum & alia huiusmodi solere iniici : ut auctor est Dioscorides ob id & Trimma nominatum in Comœdia ut Athenæus ait:ut etiam si a myrrha non deriuatur murina: tamen in eam potionem Indi potuisse nihil.obstet amarum id quidem fortasse fuerit:propterea quod

Myrra ĩ cruce domino torměti loco exhibitũ est

Myrrha in cruce domino torměti nõ alleuaměti loco exhibitũ uidet̃. Cæterũ placuisse id ueteribus: quod esset ita falsum: nihil impedit. Plinius: Aromatis delectatos inquit maxime credunt priscos.

Ex capite. xvi.

Quod uocant assynamon). Scribe Adynamon: Ex Dioscoride: hoc ẽ inualidũ ac sine uiribus. itẽ. Maritimarũ
Primumq́ ei ex palmis). Lego Proximumq́ ei e palmis: ex antiquis codicibus. Itẽ. Maritimarũ quas uocant & cicleas). Lego Maturarum quas uocant Chydæas: ex Dioscoride. Habent exemplaria quoq́ aliqua Mitiorũ: pro eo quod est Maturarum. Item. Quẽ alii palmiprunũ: alii trocin). Legi potest. Quẽ alii Palmiprimũ: alii Catorciten uocant. ex Dioscoride: qui & Catorciten id uinũ dici meminit. & Palmei modo premi. quin & genus Caricæ Phœnicas appellat: hoc est Palmulas ĩ hũc usum maxime quærendas.

Ex eodem. xvi.

Atq́ alexandrino quoq́ melius uinũ). Lege ita ut uerbũ Vinum: cõiungas sequentibus: Vinũ inqt fit & ex Siliqua Syriaca. Itẽ. Vinum fit e radice asparago mello origano). Dioscorides & codices antiqui nõ habẽt Mello: sed Cunila. Itẽ. Enapis fit decẽ denariorum pondere). Dioscorides & uetus lectio Vndecim: non Decẽ & infra. Item in agro calligo & aliud e syluestri). Legendum: Item e nardo gallico & aliud e syluestri: ex Dioscoride.

Ex eodem. xvi.

Asphaltum Aspalathum

Moxe nardo celtico calamo bitumĩe). Videri potest hallucinari Plinius: qui Asphaltum quod est bitumẽ pro Aspalatho qui frutex odoratus est acceperit. Dioscorides: Vinum inqt Aromatites e Palma fit & Aspalatho & Calamo odorato & Nardo Celtica. omnibus tritis singulorũ sextariis duobus passo maceratis: deĩde in offas grãdiusculas coactis. Et sane haud ueri simile est in odoratũ uinũ bitumen quæri. iudicẽt uolẽtes. Itẽ. Agaro). Legendũ Assaro: ex Dioscoride: Item. Sex libris in musti congios duos additis). Legendũ Selibris: nõ sex libris: ex Dioscoride.

Ex eodem. xvi.

Ex herba quã alii menalion). Scribe nõ Menalion sed Helenion: Dioscorides. itẽ. Alii de amorestin). Legendũ: Alii idẽ & Horestion: ex Dioscoride. Itẽ. E lycio isopo). Legendũ E Cilicio hysopo. ex eodẽ. Itẽ. Quod uinũ ectromatiũ uocãt quoniã abortus facit). Codices antiq habẽt. Quod uinũ Phthorium uocatur quoniã abortus facit. atq́ ita Dioscorides quoq́ appellat. q̃q̃ defendi potest & hæc lectio: nã Ectrosmus græcis id significat. Sed Pliniana tamẽ nõ est. itẽ. Est & ocha de radice gentianæ). Legẽdũ: E stœchade & radice gẽtianæ & reliqua. ex Dioscoride. Itẽ. Elebi panacea spagora corithymo). In quattuor uerbis errata qnq́. Dic Elelisphaco: Panace. Acoro: Conyza: Thymo. ex Dioscoride & uet. exemplaribus.

In quattuor uerbis errata quinq́

Ex capite. xvii.

Genuisse ea frutices). Legendũ Eam: hoc est naturam.

Ex capite. xviii.

In achaia maxime circa chariniã). Scribẽdũ Caryniã: siue ut Athenæus Ceryniã περι κερυνιαρτησ αχαιασ. In Theophrasto unde Plinius & Athenæus mutuati sunt: mẽdose scriptũ ẽ mõ Cabanyniã modo Cabyniã. Itẽ. Libadeos). Scribẽdũ uidet̃ Libaneos. i. λιβαρειοσ siue λιβάρωδησ quoniã sequit̃: odore turis: quod græce Libanos uocatur.

Odore thuris libanos dicitur

Ex capite. xix.

Prolibare diis nefastũ habet̃: præter ĩputatæ uitis). Quidã legũt: præterq̃ ĩputatæ uitis: qd falsũ ẽ: cũ supius capite. xii. legat̃. Ex ĩputata inqt uite libari uina diis nefas statuit. Propterea lego Præteri putatæ: ut uerbũ sit unũ nõ duo: hoc ẽ ptermissæ. uitis nec putatæ itẽ. Euphrõius). Index nõ Euphronius sed Euphrõ. i. ευφρων habet Auctorẽ hũc Athenæus quoq́ retulit: aut certe cognominem. Item:

Rabulæ ĩ foro quare

Rabulana pice). Quidã ex. L. Columella malunt Radulana q̃ Rabulana legere: ꝙ auctor is instrumentũ in pice ducenda Radulã quasi a radendo noĩauerit. Sed & Rabula quoq́ a radẽdo flectitur: ut a fando nando pascendo stando: fabula nabula pabula stabula mille huiusmodi. Nec alia rõne Rabulas in foro dictos autumo: q̃ ꝙ radant: idest offendant aures: & ut ait Fabius nimia uerbositate feriãt: quasi ab instrumento illo nũcupati: quod Rabula cõmodius q̃ Radula uocari possit. hodie quoq́ uulgus ipsum garrulos & linguaces ab alio instrumento Tudiculas & Pistilla cognominat. De uerbo aũt Radere pro eo qđ est lædere lacerareq́ undecimo libro Plinius: Malæ inqt homini tantũ quas prisci genas uocabant duodecim tabularũ ĩterdicto radi a fœminis eas uetantes. Papinius: O si fodiẽda redirẽt Lumina & in uultus sæuire ex more potestas. De quo usu & Varro & Cicero ĩ legibus & Tusculanis. Quintilianus libro tertio: Ne ieiuna inqt atq́ arida traditio auerteret animos & aures præsertĩ tam delicatas raderet: hoc est offenderet fatigaretq́. idẽ. Quasi rabulæ inquit: qui sibi deserti non uidentur: nisi oĩa tumultu & uocifertione concusserint.

Ex capite. xx.

In asia quæ fit e picea admodũ candida spagos appellatur). Vetusti codices Spargos. Quid si Epargos: ita enim græce candida significant̃. qd si Psegas: quasi a roratu απο του ψεκαζειν. item. Nouem diebus complurimum peragitur). Legendum est Cum plurimum: ut duo uerba sint. item.
Sunt qui ex utraq́ condiri uelint). Vetus lectio. Sũt qui & ex Nitro quoq́ cõdiri uelint. itẽ. Nec non alia quæ est multa pice natura). Scribo Necnõ alia æque multiplici natura: ex antiquis exemplaribus fere. Nam Romani codices: Nec esse aliam q̃ in multa pice naturam. Vtrum sequare:

libertum.ité. Asia pícẽ indicã maxime ꝓbat:græcia piericã).Legẽdũ puto ĩdicã ab ida mõte Troadis unde plurima cõuehit̃ auctore Theophrasto.ité. Et miramur noxia eẽ in uitiũ ĩclinãtes). scribe:in uitiũ inclinantis:ut sit principiũ sequentis clausulæ: Vini inqt in uitiũ inclinantis & dubii siue fugientis expimentũ est lamellæ plũbæ mutatus in eo color.ité. Propriũ aũt inter reliquos liquores uino mulcescere).Scribo Mucescere. Ex capite.xxii.

Succo frangunt̃ uires.(Legendũ Sacco franguntur uires.Plinius libro.xv. Ad corrigenda inquit uina saccis ante perfusis.hoc græci quoq; σακκιζεσθαι appellant. nos Saccellare:Martialis.item. Sacellare qd

Trigongia rara gloria). Lego Tricongii.nota est historia:quanq̃ codices antiqui non Tricõgium sed Torquatũ legunt & hic & superius hoc ipso capite:quasi Nouellius Torquatus fuerit cui Tricongio cognomentum accesserit.ité. Nihilq; ad elidendũ in pauimẽtis Somnum ex uino reliquisse). Vetus lectio non Somnũ sed Summum habet:hoc est postremum potum:ut sit sensus & hãc in bibẽdo legem fuisse:ut quemadmodum primo potu plurimum haurire oportebat: ita nouissimo nihil ex uino relinquere quod elidi possit in pauimentis.est enim hic fere mos:ut a potu quod reliquũ in cyatho uini subsistit:excutiatur & quasi elidatur in pauimentis.

Castigationes Plinianæ eiusdem Hermolai Barbari ex Libro.xv.

Ex capite.i.

Xilibus tegulis pede incluso). Vetusti codices habent Regulis:non Tegulis:

Ex capite.ii.

Oleum ac.uinum non inuidit tantum).Legendum est:Oleum ac uinũ inuidit tãtũ. nam sequitur:Satisq; gloriæ in messibus fecit.

Ex capite.iii.

Etiam in macellis multo igni quæritur).Vetus lectio nõ in Macellis:sed in Cellis.item. Ab aliis bambiæ).A Theophrasto Phauliæ dicuntur: quæ minimo succo corpore sunt grandissimæ: pusillo quoq; nucleo.item. Necnon aliqua oleo suo & sine arte sua cõmendatione pure innatãt). Vetusti codices Necnõ aliquæ oleo suo sine accersita cõmẽdatione puræ ĩnatant.ité. Purpureæ sunt & in iis & in uuis in nigrũ colorẽ trãseuntibus posiæ). Legẽdũ purpureæ sunt & iis ut uuis in nigrũ colorẽ trãseuntibus Posiæ. deinde seqtur:sunt & superbæ. Ex eodem.iii. Vuæ supbæ quæ

Cortice oleæ concisæ odorẽ accipit medicatio alia ut uino palati gratia nulla ẽ).Vetus lectio:Cortice Oleæ conciso odorẽ accipit medicati:alias ut uino palati gratia non est.nam sequitur:Nec tã numerosa differentia:hoc est ut uino.Est autẽ odor medicati siue medicamenti: quod græce Pharmacodes appellatur. Ex capite.iiii.

Notũ est magistratus honori eius).Lege Notum est magistratus honoris eius:hoc est gymnasiarchas & Athletarũ ludis præpositos.Ridendis qui ut aliquid dixisse uideant̃: loco duorum uerborum Honoris eius:legendũ arbitrant̃ Honorariis:ut ludis uidelicet subaudias:quoniã Tranqllus Honorarios ludos quosdã nominet.Cæterũ meminisse oportet Honorarios ludos Romæ appellatos fuisse: ab honore uidelicet eorum qui numera ea populo edebãt Honorariũ quoq; ius idest prætoriũ:ab honore Prætorũ.Alioquin Honorariũ uocat̃ idem fere quod munus præmii cuiusdam loco datũ:ut est apud Vulpianum & iurisperitos alios.Vtinã nõ ut quicq; in mẽbuccãq; uenit approbaremus. sed miramur nostra quisq; nec scimus perdere. Ex capite.v.

Honorariũ ludi apud Tranquil.

Quã earum infimis locis optimã esse dicant).Lego Quam earũ in iis locis optimam esse dicant: ex catone.itẽ. Pingui enim & olẽti uitiari eius oleum).Varro & Cato scribũt Ostum nõ Oleum. Codices sunt in quibus nõ Ostum sed Ortũ legat̃.Est aũt Ortus apud eosdẽ scriptores suũ singulis arboribus quasi domiciliũ & cubile:certis ĩclusum finibus.Ostũ uero est id quod ex uno facto olei purgatũq; relinqtur.itẽ.Musco præterea ac robore infestari). Apud Varronẽ & Catonẽ Rubro legitur non Robore. Plinius quoq; ab hinc tertio uolumine de morbis arborũ nocere inquit Cato ait & rubrum muscum. Ex capite.vi.

Oleum q̃ acerbissimum diu optimũ fieri).Lego q̃ acerbissima:ex Catone:hoc est oliua.itẽ. Flagibus).Cato Fragibus siue Fracibus.itẽ. Vt feces & amurca liquentur). legendũ Fraces ex eodem Catone.item. Fructus uocant).legendũ est factus uocatur: ex Catone Varrone ue & antiquis codicibus. Ex eodem.vi.

Quod uero post molam primũ est flos fructus tres germini foros a quaternis hominibus nocte & die præmi iustum est).legendũ puto:Quod uero post molam primum est flos:hoc est uocatur.deinde sequitur.Factus tres geminos ue a quaternis hoĩbus & cætera.Siue:factus tergeminos; fere a quaternis hominibus & reliqua.Potest & legi:Factus tergeminos ferũt a quaternis hominibus die ac nocte premi iustum.Sed relego te ad Catonem Varronẽ Columellam ue: hoc mihi nũc occupatissimo non uacat. Ex capite.vii.

Alii scrotonẽ).legendũ est Crotonem ex Plinio aliubi & Nicandro Theophrasto Dioscoride.itẽ.

Amygdalinum

Amygdalinum quod aliqui neopum).Lege aut Netopum ut Hippocrates:aut Metopium ut Dioſcorides.Paulus quoq; Amygdalinũ ĩquit Metopion uocatur propter Galbanum quod Metopum in Aegypto dicitur:& in oleum hoc quandoq; additur.item. Alii chamæ myrſinem qa coronæ habet ſimilitudinẽ).Lego alii Chamæmyrſinem:alii Acoron a ſimilitudine.Dioſcoridẽ & Pliniũ auctores habeo & exẽplaria quoq; uetera fere.itẽ. Bis ſingulis permixtis).Legendũ eſt permixtum.

Ex eodem.vii.

Fit & ex aſphalto).Legendũ Aſpalto:ex Dioſcoride ac Plinio aliubi. Eſt enim frutex Aſpalathus ſed Aſphaltum bitumen.item. Aut gramine herbæ quod cortinon).Legẽdum puto Aut gramine herba quod Chortinon ſiue Agroſtinon.Etenĩ gramẽ herba dicitur Agroſtis: Chorthos quoq; gramen in cõmune:ſed fenũ præcipuæ ſignificat.Quod uero ſequitur. E ſeſſama & urtica quod agroſtinum).Antiqui codices Agroſtinum non habent: ſed loco eius Enetinum. ipſe Cnidinum lego ab urtica quam græci κνιδην uocant.

Ex eodem.vii.

Sponte naſcitur in ſyriæ maritimis quod elaeomeli uocant). Legendum uidetur nõ in Syriæ maritimis:ſed in Syriæ Palmyris.Dioſcorides περι τα παλμυρα της συριας. niſi quis Plinium:putet legiſſe περι τα της συριας αλμυρα hoc ẽ in ſalſis maritimiſq; terræ Syriæ locis: quod ego minime ſuſpicari poſſum de tanto uiro.Cæterum Palmyra longe a mari abſunt.

Ex capite.x.

Tertium apinum picea ſatiua).Lego tertium ſapineũ e Picea ſatiua. Etenim Columella nucẽ Sapineam appellat.is fructus ex picea ſatiua fit.de hoc plura in Corollario noſtro diximus.item. Quartum pityia uocant) Dioſcorides & uetus lectio Pityida.Athenæus etiam pityina:Diocles inqt Caryſtius πιτυινα καρυα uocauit.Alexander uero Myndius πιτυινους κωνους.

Ex capite.xii.

Nullius maiorem).Legendum Maiore.hoc eſt precio.

Ex capite.xiii.

Myxe

Populares eorum myxtæ).Legendum Myxæ. Græci Myxa & myxaria neutro genere appellãt.

Ex capite.xiiii.

Lanugo ea obducit ſtruteis qdem perſiciſq; plurimis tamen peculiare nomen dedit nulla alia cõmendatione inſignibus).Forte legas:lanugo iis obducta Struteis quidem perſiciſq; plurimis & cætera:ut ſit ſenſus:lanuginem iis obductam peculiare nomen dediſſe ut lanata dicerentur: etiã ſi perſicis quoq; plurimis ac Cotoneis obducitur.

Ex capite.xv.

Nec ſpinas inſeri quando fulgura expirari non queunt).Legẽdum expiari.Simile habet ſeptimo decimo uolumine:Morus inquit Talea tantum quoniã in ulmo ea inſeri religio fulgurum prohibet. Quod aũt ſequitur. Facile quoq; genera inſita fuerũt quando tot fulgura uno ictu pronuntiant). Cõſuetudinis antiquæ reconditũ ſenſum habet.Porro fulgura trium ferunt a Feſto Põpeio generũ: Poſtularia:Peſtifera:Peremptalia Poſtularia uotorum aut ſacrificiorum ſpretã religionem deſiderãt. Peſtifera mortem aut exilium denuntiant.Peremptalia ſuperiorum fulgurum portẽtorũq; ſignificationẽ perimunt uel abolent.Expiari uero & procurari fulgura & quod ſint eius rei nomina: uolumĩe naturaliũ quæſtionũ ſecundo Seneca pleniſſime Cæcinnam ſecutus: Facundũ hominẽ niſi illum inquit Ciceronis umbra præceſſiſſet. Vtitur & Tranquillus in Galba procurandi fulgura uocabulo.

Ex capite.xvii.

Spiritu excluſo ac ſurculo pice).Addendũ eſt illito:ex uetuſtis codicibus.item. Vua coa & berritia ſeruantur).ſcribendũ Berytia:ab oppido Phœnices Syriæ Beryto:qualis hodieq; nominatiſſima eſt.

Ex capite.xviii.

Iudea rubet).Legendũ idæa ex Theophraſto:qui & Alexandrinam quoq; uocat hãc ab Alexãdria non Aegypti ſed Troadis ubi mõs eſt ida:quẽadmodum & ſuperiore libro de uite Alexandrina diximus.item. Calliſtrutiæ partim ſapore præſtantiores).Vetus lectio parum nõ Partim.item. Nã Alexandrinæ enixiores).Antiqua exemplaria nõ Enixiores:ſed Enixe gliſcendo. corruptum & hoc: proinde cogitandum eſt ecquid legi poſſit:Alexandrinæ uix ſunt ueſcendo.Etenim Theophraſtus ſapore Meſpili affirmat eas eſſe.item. Serotinæ & a corio appellatæ duro).Quidam legunt Scrotinæ a Scroto:quod pellem & corium ſignificat.Sed placet Serotinæ: ut ſit ſenſus: ſerotinas eſſe ficos: quæ a corio duro Duricoriæ uocantur.De Duricoriis Macrobius.item. Tarenti tantum prædulces naſcuntur:quas uocant onas).Lectio antiqua non Onas ſed Omas:hoc eſt crudas & ωμας: quoniam prædulces ſunt ſtatim cum naſcuntur nondum percoctæ ſolibus. Erat & Palmarum in Cypro genus unum:de quo Theophraſtus uolumine de ſtirpibus ſecundo:Fructus inquit in ea non matureſcit:ſed crudus admodum ſuauis ac prædulcis eſt.

Duricoriæ ficus que

Ex eodem.xviii.

EADEM AVTEM FORTVITO SATO ADIVVIT IN MEDIO FORO:QVASI SIDENTIA IMPERII FVNDAmenta oſtento fatali quæ curtius maximis bonis hoc ẽ uirtute ac pietate ac morte præclara expleuerat).Tria errata ſenſum huius clauſulæ cõturbãt. Primũ eſt ĩ uerbo Adiuuit

quod legere oportet Aduiuit:non Adiuuit.Secundum in uerbo Quasi:quod legendum est Qua hoc est qua parte.Tertiũ in eo ꝙ relatiuum Quæ : superfluit:Nec in uetustis exemplaribus habetur ullis. Nota est historia de Curtio.

Ex capite.xix.

Anusq; distillant gummi lachrymam siccant).Forte legas Siccant:ut initium sit alterius clausulæ: Deinde seqtur:Honos laudatas & cætera.Quod uero dicitur Gũmi lacrymam:sensum habet talem: Fici anus factæ lacrymam gũmi similẽ distillant.itẽ. Salis Siccatis & casei loco uesci. Lego sale siccatis & reliqua.itẽ. Ex hoc genere sunt ut diximus castaneæ & caricæ). Legendum coctana & Caricæ:de qbus supra.xiii.uolumine.

Coctana

Ex capite.xx.

Tertium degenerat anthedoni tametsi similius quod gallicũ uocant.setaniæ tamẽ maius pomum candidiusq; acini molliore ligno antedoni cæteris minus pomum).Lego tertiũ degenerat Anthedone:qppe quod Theophrastus αρθηλωειλεσ appellet:hoc est anthedoni simile:deinde sequitur: Tametsi similius est quod Gallicũ uocant.Setaniæ maius pomũ candidiusq;:Acini molliore ligno: cæteris minus pomũ:ex Theophrasto.

Ex capite.xxi.

Acri odore & suauitate iucundia).Theophrastus Acri odore nec suauitate iucunda. itẽ. Addita mastiche ac pice bruma).Codices antiqui nõ Bruma:sed brutia.Deinde sequit: Aperiri uetãt & reliq itẽ de sorbis. Quibus circa pediculos folia).Vetus lectio.Quibus circa pediculos tenera folia.

Ex capite.xxiii.

Torrere has in cibis gratius modulantũ laturas præstãti ieiunio fœminarũ quãdã imaginẽ panis): Deprauatus est locus pessime:corrigẽdũ puto sic:Torrere has in cibis gratius:molitura etiam præstari ieiunio fœminarũ quandam imaginẽ panis.Molitura uero idest molendo eas.

Molitura

Ex capite.xxiiii.

Tingunt manus succo.naturæ ruunt.acerbæ minimũ).Lego:Tingunt manus succo matura.deĩde sequitur:Eluunt acerba.deinde sequitur:Minimũ in hac arbore ingenia profecerunt & reliqua.item. Nec alio modo q̃ Põpeii magnitudine differunt).Scribẽdũ puto ut Romani habent codices: Nec alio modo q̃ pomi magnitudine.itẽ. Vnedoni.quod solũ pomum simile frutici terræq; gignitur). Lego:fructui terræ gignitur:hoc ẽ fragis terrestribus.Nihil enĩ fere tã est Vnedoni siue Arbuto simile q̃ fraga.Ob id sunt qui fraga in Ouidio montana interpretentur Arbutos ad differentiã terrestriũ quæ Plinius e Quĩquefolio nasci ꝑdit.Sed uerius est ex herba fragaria quæ trifolia ẽ:nõ qnquefolia.

Fraga terrestria

Ex capite.xxviii.

Succo uuæ & caricæ).Vetus lectio nõ Caricæ sed Caryotæ.Plinius decimo uolumine de Palmis: Caryotæ inqt maxime celebrantur & cibo quidem sed & succo uberrimæ.

Caryotæ

Ex capite.xxix.

Libæ obtinens uicem).Scribunt uetusti codices non libæ sed illã:hoc est piperis: de quo statim dixerat.itẽ. Primũ celcei ĩ helpenoris).Domitius Circeis ex Theophrasto & uetustis fere codicibus itẽ. Veneri myrteæ:quam nunc myrtiam uocant.Lego Veneri myrteæ quam nunc Murtiam uocant ex festo Liuio Plutarcho Varrõe Cornelio Nepote de uiris illustribus:qui tamẽ liber Plinio Cæcilio cõtra fidem inscriptionũ ueterũ a plerisq; tribuit.De hoc in Scolymo docuimus.nã Murcea dea Socordiæ est ut strenua:ageronea stimula industriæ:Põponius & Augustinus auctores.nam cum Metas murtias Appuleius libro sexto dixit:Veneri dicatas intellexit.Quidam montem Auẽtinum ideo Murtium uocari tradunt ꝙ e lapidibus uelut muro constructus:non a dea Muritia nec a figlinis. Ammianus quosdam solitos in italia uitandæ gratia militiæ pollicẽ præcidere Murcos inquit uernacula uoce nominatos.Plautus:Murcide inquit homo pro inerti & languido.item. Candidam nigram coniugalem).Cato non coniugalem sed coniugulum.

Murtia

Liber, de uiris illustribus Plinio Cæcilio a plerisq; tribuitur

Murci qui.

Ex capite.xxx.

Est & chamædaphne siluestris frutex & alexandrina).Vetus lectio distictior. Est & Chamædaphne syluestris frutrex:est & Alexandrina:ut duo uidelicet genera ĩtelligas: Alterũ est Chamædaphne: quam Latini Laureolam appellant.Alterum Laurus Alexandrina:ex Plinio Galeno Dioscoride. itẽ. Id quoq; quod danaides uocat).Lego Daphnoides:ex Dioscoride Galeno cæteris.item. Euptalon).Legendũ:Eupetalon ex eodem auctore.itẽ. Cephalon alexãdri). Codices antiqui Stephano Alexandri.Etenim laurus quædã Alexandrina dicitur & Stephane: cui quadantenus similis ẽ Daphnoides.

Laurus qdã Alexãdrina

Ex eodem.xxx.

Ex cuius gustatu accendatur os thuris).Dioscorides:Ex cuius gustatu inquit accẽdatur os atq; guttur.item.Additur litteris & militum lanceis). Lego:Additur lituis & militum lanceis.item. Cum pacta esset illi cesari).Lego illa:non illi:ex Suetonio.

Ex eodem.xxx.

Quoniam tenẽtem rostro laureum ramũ).Lege: Quoniam teneret: alias sensus fluctuat. Quod autem non multo post dicitur:Vnius arboris latina lingua nomen imponitur uiris.Verum ostendit uel ex Ciceronis Liberto:qui laurea Tullius appellabatur:cuius primo & trigesimo uolumine carmẽ refertur de calidis Ciceronianæ uillæ fontibus.

Tullius laurea qui

Castigationes Plinianæ eiusdem Hermolai Barbari Ex Libro Decimo sexto.

Ex capite.ii.

Loricatio cõtra frigora

T Erra cibos & rigentia septẽtrione uiscera sua urunt.(Sunt codices q habeant. Terra
ciboq; sed rigentia septẽtrione uiscera sua urunt:hoc est loricant se luto contra frigo
ra.Nec aliter rigẽtes artus calfaciũt q̃ foris terra:intus cibo. Vel sic:Terra sibi os & ri
gentia septẽtrione uiscera sua urunt.Sed & si legas. Terra cibos & rigentia septẽtrio
ne uiscera sua urunt:sensus erit:Siccatum uentis lutũ pro ligno ipsis esse:cibos ita co
quẽtibus & algẽtia quoq; mẽbra cõfouentibus.Hodie quoq; maior pars accolarum eius Oceani ter
ram urunt pro ligno:id ipsi quoq; uidimus.Adeo nõ ferendi sunt:qui nõ captũ manibus lutum sed lo
tum scribi iubent:& ad piscem referunt.ceu nõ aliæ quoq; gentes piscẽ captum eluant. Nec ad hũc lo
cum ptinet quod Pomponius Mela tradit:qui Mæotidis insulas inhabitant:carne magnoꝝ piscium
sole siccata & in puluerẽ contusa pro farre uesci.

Qui terram ꝑ ligno urũt

Ex eodem.ii.

Aliud in siluis miraculũ in totã reliquam germaniã referunt).Vetus lectio cõmodior: Aliud e syl
uis miraculũ:totam reliquam Germaniã replẽt:hoc est syluæ.nã & sequit̃:Adduntq; frigori umbras
altissimæ.

Ex capite.iiii.

Sictius Dentatus).Lego Sicinius dentatus:ex Plinii septimo uolumine.

Ex capite.v.

Accepta licet uti ꝑpetuo ludis.induenti semper assurgi).Vetus lectio nõ ludos induenti:sed ludos
ineunti.

Ex capite.vii.

Smilaces

Milaces a Quibusdã græcis dictæ).Theophrastus Smilaces.Sunt qdem & Milaces:sed alterius ta
men generis:ut notabimus:quas & Smilaces quãdoq; dicimus.Et infra. Item cõplectẽte folia). Di
stinguendũ est ita ut uerbũ Folia:principium sit clausulæ.& infra. Atq; carbone dotata).Legendũ
est:At quæ carbone dotata:ex Theophrasto.

Ex capite.viii.

Fert & aliã utilẽ pilulã).Legẽdũ ĩutilẽ:idest αχρειον ex Theophrasto.Propterea seqt̃: Tamẽ melli
geri succi:idest μελιτηριου χυλου.q̃uis inqt ĩutilis ea sit:melleo tamẽ succo fertilis ẽ.itẽ. Gignũt
& alii ramoꝝ).Theophrastus nõ alii:sed Alæ.i.μασχαλιδεσ.

Ex eodem.viii.

Aliquãdo & culices gignit).Theophrastus Pumices.nõ q; nõ & culices in pilulis uisantur:sed q; de
culicibus post dicit̃:quos ille μυιασ hoc est muscas uocauit.itẽ. Maturescunt in modũ).Theophra
stus:indurescunt in modũ gallæ.

Ex capite.ix.

Cãchryn). Lege eachryn:ex Theophrasto.Theodorus hãc Amẽtũ cõuertit.itẽ.Musto souillo). le
gẽdũ muscoso.Etenĩ græci hoc genus Bryõ uocãt:ex Plinio Dioscorideq;.itẽ. Nũc ĩ italia tota Na
scit̃:aut in Gallia oĩno).Vetus lectio:Nec in italia tota nascit̃ aut ĩ gallia oĩno.

Ex capite.x.

Euxus pyrenæis ac cythero mõtibus plurima).Scribendũ est Cytoro:ut illud Catulli: Cytori bu
xifer.De hoc monte & libro sexto Plinius & tertio suo Theophrastus και γαρ τα κυτωρα τοι ουτοπ
ου πλειστη πυξοσ γιρεται

Ex capite.xi.

Prædictis picẽ).Lege:e prædictis picẽ.Res oĩno parua:sed quæ lectorẽ moret̃.sicut & illud quoq;
paulo supra. Syluaꝝ certe distinguebant̃ ĩsignibus).Nõ.n.distinguebant̃:sed distinguebat̃ scribẽ
dũ erit:hoc est ipsa Roma.idq; sequentia mox declarant.

Ex eodem.xi.

Strobili arbores Coccalos græci

Quas subulos uocãt).Cur nõ Strobilos:ex Dioscoride ac Galeno:qbus proprie tamẽ strobili sũt
arbores nucleos pineos ferẽtes & ipsi quoq; nuclei:quos & Coccalos Græci appellant.Nã & carduus
is qui manditur fere iã ubiq; Scolymos græce dictus in latino ut ait Dioscorides Strobulus uocat̃ ex
hac similitudine:qa nucis pineæ speciem præsentet.

Ex eodem.xi.

Seplasia

Et inde fraus sæpissime asiæ).legẽdũ:& inde fraus Seplasiæ.Nã & codices antiq habent Seprasiæ
& Pli.lib.iiii.& trigesimo mẽtionẽ habet huius uerbi.Extat & apud Ciceronẽ & Pedianũ & Ausoniũ
poetã uocabulũ.Erat aũt Capuæ uicus hoc noĩe ubi odores & mædicinæ uẽdebant̃. itẽ. Incorru
pta uis homeri cõtumax).Quidã legũt:ĩcorrupta uis & mori cõtumax. Sed põt & humori cõtumax
legi.Etenĩ Plinius hoc ipso lib.larix inqt in humore præcipua.itẽ. Sextũ genus e teda).Legendum
uidetur Sextum genus est Teda.

Ex eodem xi.

Quã græci stactẽ uocãt odoris grauissimi). Theophrastus & antiqna lectio Sycen nõ Stactẽ.q̃
re & Theodorus cõuertit ficũ.itẽ. Totaq; horridior ẽ & ꝑfusa resina).Scribẽdũ forte Rotaq; hor
ridior est & ꝑfusa Resina:ex Theophrasto q dicit κωμοσ Codices certe antiqui nõ habẽt tota sed tor
ta.ut argumẽtũ sit mẽdose lectiõis.itẽ. Radix ustis radicibus nõ repullulat ut in lesbo accidit incen
so nemcre pyrrheo).legẽdũ larix ustis radicibus nõ repullulat Picea repullulat ut in lesbo & reliqua:
ex Theophrasto ad uerbũ.itẽ. Hãc sestius similacẽ).lego Smilacẽ.

Ex capite.xii.

Igni extra circũdato ferro).legẽdũ nõ Ferro:sed terra:ex Theophrasto.itẽ. Feruẽtibus coacta la
pidibus).Scribo cocta potius q̃ coacta.itẽ. Velut in carbonis usu). Quidã fingũt in suis codicibus
haberi Visu:ut correxisse uideant̃ usu.Quod si nõ finxere:testari tamẽ oportuit ĩ Venetis & Romãis
exẽplaribus nõ Visu:sed usu:recte scriptũ fuisse.itẽ. Hoc in syria cedrum uocat̃). lego Cedriũ ex

Vitruuio aliiſqꝫ.

Ex capite.xiii.

Zoſippam).Lego zopiſſam ex Dioſcoride ac Plinio alıubi. Ea uox uiuã picẽ ſignificat. itẽ. Picem cum cætera).Lego picem cũ cera:iiſdem auctoribus.& ĩfra. Item in teda). Theophraſtus itẽ teda:hoc eſt in ulcus fluit.itẽ. Quoniã in inferum abeat).lego:Quoniam in ſerum abeat:ex Theophraſto qui ſcribit oppoµ.

Ex eodem.xiii.

Inter hæc genera proprium quidã fecere ſatiuũ):lego Sapiũ non Satiuum:ex uetuſtis exẽplaribus & inſcriptione huius capitis &.L.Columella & ſupiore libro:Qualis inqt dicta eſt in nucleis: hoc eſt mentiõe de nucleis pineis.item. Satiui aũt materies cæſarũ e genere fit ſicuti docebimus). Vetuſti codices hoc quoqꝫ loco Sapiũ nõ Satiuum:hoc modo.Sapium aũt materie cæſa regenerataqꝫ fit:ſicuti docebimus.ut hunc ſenſum habeat:Picea cæſa regenerataqꝫ tranſit in Sapium.ſed ubi hoc dicat̃ Plinio:quærendum.

Ex capite.xv.

E qbus uincula tiliæ euocant̃).Lege nõ euocantur ſed Vocant̃:unde faſciæ Tiliaceæ.lulius Capitolinus de Antonino Pio:cũ ſenex inqt & lõgus eſſet incuruareturqꝫ tiliaceis tabuli in pectore faſciabat̃.Ariſtophanes Cineſiam eodẽ remedio utentẽ:Phyliræũ poetã uocabat.ſed ex aliis quoqꝫ arboribus Tiliæ dicunt̃: ut.xxiii.uolumine monſtrabimus.Tilia uero ꝓprie arbor hæc eſt quã græci Phyliram appellant.itẽ. Tenuiſſimũ eoꝝ phylire coronarũ lemnicis celebres). Legẽdũ nõ lemnicis ſed Lemniſcis.Habet aũt uetus lectio nõ Eorum:ſed Coriũ.de lemniſcis & Græci & latini auctores promiſcue.Plinius quoqꝫ primo & uigeſimo uolumine.itẽ Feſtus:ſed Laniſcos quaſi a lana. de quo ſunt ꝙ propertianum illud interpretentur:Terqꝫ focum circa laneus orbis eat.

Tilia quæ

Locus ĩ propertio

Ex capite.xviii.

Samariam).L.Columella & Plinius uolumine ſequenti Samara non Samariam.

Samara non Samaria

Ex capite.xxi.

Et quãuis herba dicatur ſabina rhododendron ut nomine apparet a græcis uenit). Quidã legunt Sabine:hoc eſt lingua Sabinoꝝ:quibus nõ accedo.etenim ſenſus eſt: Rhododendron Sabinã herbã dici.Cũ tamẽ ĩ Sabinis primũ orta non uideat̃ ex ipſo nomine quod græcum eſt.in quo ſcire oportet aliud quoqꝫ fruticis ſiue arboris genus Sabinã herbã uocari:quod græce Brathy noĩetur uulgo notiſſimum.Itẽ. Neruin uocarũt alii rhodophanẽ).Legendũ eſt ex Dioſcoride ac Plinio: Nerion uocarunt alii Rhododaphnem:quam.L.Appuleius roſam lauream appellat.

Sabina herba

Rhododaphne quæ

Ex capite.xxii.

Andrachne).Scribendũ Adrachne.nam Andrachne arbor nõ eſt ſed herba portulaca. De hoc in Corollario noſtro fuſius:& tertiodecimo libro Plinius.

Adrachne

Ex capite.xxiii.

Crotoni quã & cinũ diximus).Legendũ eſt non Cinum ſed Ricinũ:ex Dioſcoride ac Plinio ſupiore libro.itẽ. Huic nigræ quæ & crotoni folia in iuuenta circinnatæ rotunditatis ſunt). Theophraſtus:Huic nigræ ꝙ & Crotoni folia & cætera.itẽ. Vt uilli).Fortaſſe iuli.Ferunt inqt Thophraſtus arbores Nõnullæ iulos ſuos hoc eſt lanugines.Plinius:ferunt inqt & auellanæ iulos cõpactili callo ad nihil utiles.Sunt aũt iuli nõ flores ꝓprie:ſed qui antecedant ut in fico groſſuli.Erit ergo ſenſus: euolare populo candidæ lanuginem quaſi quendam iulum.

Iulus lanugo

Ex capite.xxvi.

Eaqꝫ anima inferente omnibus fatis).Legendum animam.

Ex capite.xxvii.

Sumas e fortiſſimis quæ ſit tanta differentia ab eodẽ genere).Scribendum eſt:Cum mas e fortiſſimis quoqꝫ ſit tanta differentia ab eodẽ genere:Theophraſtus auctor duobus locis : unde Plinius hæc ad uerbũ ſumpſit libro eius tertio.itẽ. Fiunt uero quædam & loci uitio infructuoſa ut in pharoſyluacenda quæ nil fert).Vetus lectio cõmodior:Fiunt uero quædam & loci uitio infructuoſa: ut in Paro ſylua Cedua quæ nihil fert.

Ex capite.xxviii.de Biferis & Triferis.

Hoc autẽ euenit perpetuo in frauenenſi africæ agro de quo plura alias).Plinius.xviii.libro nõ Frauenenſi ſed Tacapenſi:ciuitas inqt:Africæ in mediis ſita arenis Syrtes petentibus Leptin quæ magna uocatur Tapace fœlici ſuper omne miraculũ riguo ſolo Et paulo poſt:Super omnia eſt biferam uitẽ bis anno uindemiare & niſi multiplici partu exinaniatur ubertas:pereãt luxuria ſinguli fructus. Vna tamen dubitatio relinquitur:ꝙ bifera uitis ibi dicitur hic trifera.Sed potuit id hallucinatiõe Librariorum cõtingere.Alioqui ſi trifera eſt & bifera ſit oportet.aut certe bifera eſt omnis quidem ibi: ſed ut trifera tamen ſit aliqua.De urbe Tacapa in ſitu orbis & Plinius & Ptolomæus & Antoninus.

Exinanita ubertas

Ex capite.xxxiii.

Quidam non altius deſcendere radices q̃ ſolis radius tepefaciat.idqꝫ natura loci tenuiores ſiue grauiſſimas dixere).Loco uerbi Grauiſſimas:lego craſſiſſimas & melius fortaſſe Craſſiores.

Ex capite.xxxiiii.

Meta in faſtidium conuoluta).Lege faſtigium:non Faſtidium.

Ex capite.xxxv.

Qui uocant̃ corymbi).Theophraſtus:quæ uocant̃ Corymbiæ.itẽ. Silenitiũ).idẽ auctor Sileni

tium per.t.item. In alio genere diuersa omnia).Quidá legunt non in alio: sed in albo genere.Tria enim Helicis discrimina:Herbaceũ:Candidum: Versicolor. Sed si Theophrastũ adire sustinuissent: haud ita multis locis Plinianæ lectioni uulnera inferrent.Proinde custodiendũ est uerbũ in alio:ut sit sensus:Herbacei duo esse genera:in uno tenuiora folia & digesta atq; désa.in alio diuersa omnia i mi nus hoc est tenuia:minus ordinata:minus densa.Thophrastus.

Ex capite.xxxvi.

Smilaceæ co ranæ quæ

Similacem).Legendũ Smilacé:unde Smilaceas coronas poetæ.Ouidius:& crocon in paruos uer sum cũ Smilace flores.Ná qui Smilacem hoc loco scribi posse negát:sed Milacem cõtédunt: minime id facerent:si Galenũ legissent affirmanté ueteres modo cum.s.modo absq;.s.Milacem & Smilacem dixisse:quéadmodũ Trygnon & Strygnon.item. Cõplexa acinis maioribus nucleos undenos mi noribus singulos).Thophrastus:Cõplexa acinis maioribus nucleos binos & ternos: minoribus uero singulos.

Ex capite.xxxvii.

Anæus Me nelaus qui

Circa anaeticum lacũ).Crediderim Anaiticum siue Anæiticũ scribi posse ab Anæa quidem urbe Cariæ cõtra Samũ:unde Anæus Menelaus Peripateticæ familiæ:historiarũ quoq; scriptor egregius. Proíde oppidanos eius loci Thucydides Anaitas ꝓnũtiat tetrasyllabos:meminit & octauo.Ephorus: Anæos ut nomé urbi Amazonũ una dederit quæ Anæa diceret.Ergo lacus hic & Anæiticus & Anæus uocari potuit.de quo forte Plinius secũdo libro.Lacus inqt Anæus in asia absynthio circũnascétei ficitur:quoniá uetus ibi lectio nõ Sanaus ut nũc:sed Annaus quasi pro Anæus habuit.De anæitica ue ro Lydorũ Armeniorũq; dea & de præfectura quadá Armeniæ anaitica per quam Euphrates labit: aliubi dictum.

Ex eodem.xxxvii.

Leui fastidio).Legendũ Fastigio.ité. Quippe nõ eadem gratia belgicis hæc & creticis cõméda tionibus).Legendũ puto:Quippe non eadé gratia Bellicis hoc est Creticis cõmendatoribus:ut sit tri plex menda.Moueor ꝙ belgicæ arundines ad cõmissuras nauium ferruminádas stuppæ officiũ acui cem tantũ replent inquit Plinius. Moueor & Theophrasto Creticum calamum dicente:qui & Toxi cos:idest bellicus & sagittarius inquit uocecur.Moueor & uetustis exemplaribus:quæ hoc loco belli

Sagittarius calamus

cos nõ belgicos scripsere nõ ꝙ sagittarius omnino sit Creticus:sed ꝙ creticũ iter sagittarios siue belli cos exceptis indicis cõmendatissimũ putauerit antiqtas.Suũ genus inquit Plinius sagittario calamo: ut diximus:sed Cretico longissimis internodiis.

Ex eodem.xxxvii.

Accusat Pli.

Valida laconicis & ab una parte densiora).Theophrastus:Varia Lacõicis & ab ima parte densio ra.item. Est & in italia nascens adarcha nomine palustris e cortice tantũ).Hoc loco Plinium accu sant aliqui:ꝙ adarcá putauit genus arũdinis:cũ tamé non arundo sit adarca: Dioscoridi Galeno cæte ris:sed spuma eius:& salsilago quædá palustris:medicinæ utilis.At Plinius nõ hoc dicit:arundiné palu strem esse adarcá:sed e cortice palustris arũdinis:nasci adarcá sub ipsa eius coma: qđ & li.xxxii.mon

Paternus ca sus qui

strat apertissime iisdé fere uerbis.De adarca &.xxi.li.docet cũ Sinapi. Verbũ auté Palustris nõ recto casu capiendum:sed paterno:id quod eos fefellit:qui negocium Plinio facessunt.

Ex eodem.xxxvii.

Nõ silendos ex reliquo curæ miraculo).Legédũ est nõ Silédo & reliquo curæ miraculo:ut sit sen sus.Prætereundũ silentio non esse quantũ curæ ueteres in tibiis explorádis & cõcinnandis adhibuis se uideant:quod & Theophrastus unde sumpta sunt hæc:late persequit.ité. Et canoræ tibiæ ipsæ educendæ).legendũ:& canere tibiæ ipsæ docendæ.Aut sic:& canore tibiæ ipso educádæ. Theophra stus Tibias inquit δεισθαι προαυλησεως.

Ex eodem.xxxvii.

Apertioribus earũ ungulis).Theophrastus Ligulis δια το κατασπασματα τασγλωττασ ισ χειρ.item. Sed tunc ex sua quaq;).Theophrastus nõ Quaq;:sed Quanq;.ité. Cõcordari amici tiam).Cato:cõcordare enim amicitiam.item. Salicis uero qua nulla aquaticarum utilior licet po puli uitibus placeant:& cecubũ ducant).Lego ut principiũ sit capitis sequentis.Addo & illud: quosdá hic nõ uitibus legere:sed utilibus:propter illud Catulli:Lentaq; sorore Phaethontis.

Ex capite.xxxviii.

Alterá nicelinã a colore).Vetusti codices habét italiná:& quádoq; Vitelliná:quasi a luteo colore: qualis est uitellorũ oui.ité. Proximeq; existimanti hoc uideat esse quod interiore mũdi parte pari sunt papyri usu).Quid si legas:Proximeq; æstimáti hoc uideant eé quo in íferiore Nili parte papyri sunt usu:hoc est ερ τηκατω χορα αιγυπτου ad ipsum Delta:quoniá & sit altera que superior ibi dici tur.Strabo:Biblos inqt hoc est Papyrus nõ multa eo loci colitur:sed in inferiore ipsius delta parte p

Charta Hie ratica.

stantissimo uno eius genere:quod Hieraticũ appellant.hinc charta Plinio quoq; Hieratica.ité. Te nuior est q̃ cætera).Dioscorides:Tenerior é q̃ cætera.ité. Sambuci).poetæ.ut apud.Qu. Serenũ: Sambuci correpta prima.

Ex capite.xl.

Larix fœminá habet).Legendũ Fœmina:ex Theophrasto:qa nõ mas larix sed fœmina hoc quod Aegis uocatur habeat.ité. Idemq; mox nisi in trimestri lunaq; dimidiata ne tangas materiá).lego

ideq̃ mox intermeſtri luna atq̃ dimidiata. Eſt aũt intermeſtris luna idẽ quod interluniũ & lunæ coitus: Hãc ſniam cõfirmat & Varro itẽ. Diebus quatuor proximis. Quibus Luna plena fuerit optime eximitur). Varro diebus ſeptẽ nõ quatuor. Græci quoq̃ διχοτομου ουσησ μετ ατο πανσεληνοϋ cum Varrone ſentiẽtes. Eſt autẽ Dichotomos idem quod dimidiata ſiue diuidua: qualis ſeptimo quoq̃ die non quarto poſt plenum orbem Luna uiſitur. Ex eodem. lx.

Inter meſtris luna q̃

Dichotomos qui

Communi ab his pino). Quidam legunt Communio his Pino. Item Fabrorũ inteſtina oparia). Lego opera non Operaria: ex Vitruuio & Plinio. Forteq̃ non Fabrorum legas: ſed ad fabrorũ. Item.

Ideo romæ inferna abies Supernati præfertur). Legẽdũ nõ inferna: ſed infernas: ex uitruuio. Ĩfernatia ĩqt ligna ſunt quæ ex Appenino parte qua inferum mare ſpectat: cedũtur: Supernatia e diuerſo. Item. In galliaciuribus). Legẽdum eſt iuribus. ita enim ibi mons uocatur ut conſtat. de quo & alibi quoq̃ dictum. Ex eodem. lx.

I nfernatia ligna quæ

Deteriores eneatica & arcadica). Quid ſi legas Deterior eſt Attica & Arcadica? Etenim ubinã gẽtium ſit Eneatica: non comperi: uideor locum hunc in Theophraſti tertio legiſſe. uerba nõ memini: Ex capite. xli.

Delibatorio). Suetonius in Claudio Diribitorium appellat: itẽq̃ Dion græcus auctor διριβετωριοϋ. ut dubitari præterea nec poſſit nec debeat: etiam ſi nemo eorum: quale id eſſet explicauit. ĩ antiquiſſimo aũt latino lexico: in noricis: Pomponio Læto referẽte: ſcriptũ erat. Diribitoriũ a diribendo hoc eſt diſtribuendo noĩatũ fuiſſe: quia locus eſſet in quo recenſerent exercitus & ſtipẽdia militiæ numerarentur: ut diribere ſit quod græce διαμεμειϋ χρηματα. id aũt munus in prouinciis procuratores Cæſaris obibãt. Strabo auctor. qui & militare Logiſterion locũ uocari tradit ĩ relatiõe Syriæ nõ diſſimilẽ fortaſſe ab eo quod nos Diribitoriũ. Cicero de reditu ſuo ad Senatum. Quãdo ĩquit ulla dignitate tot rogatores diribitores cuſtodeſq̃ uidiſtis? hoc eſt diuiſores diſtributoreſq̃: qui ĩter tribus uiritũ pecuniã diuiderẽt: quos Plautus in Aulularia curiarũ magiſtros appellauit: qui diſtribuerent inquit argẽti minas in uiros. nã & Pedianus Aſconius quærere id ſolet: nũquid tribus legitimos aliquos habuerit diuiſores ſuos. Erãt & ĩ petitiõe honorũ qui munia & dictata gratioſis quibuſq̃ ſua partirentur ut apud Ciceronẽ legit. Auſonius ad Gratianũ de conſulatu ſuo: Nihil inquit cũ ſequeſtre depoſui: cũ diſtributore nihil pepigi. Diſtributorẽ uocauit ipſe quẽ Cicero Diribitorẽ. Ex hac ſimilitudie ſtructores epularũ & oĩno præpoſiti negociis uocabulũ id quãdoq̃ accipiũt. Appuleius ſecundo libro fabulæ Mileſiæ: Frequẽs ĩqt ibi epulonũ diribitores pluſculi: ſplẽdide amicti: fercula copioſa: ſcitule adminiſtrata: pueri calamiſtrati: pulchre ĩduſiati. Ammia. li. xviii. Dũ hæc ĩqt ĩ caſtris Cõſtãtii quaſi p luſtra agũt & cœnã & diribitores uenũdatæ ſubito poteſtatis p̃ciũ p potiores diffundit. Ex eod. xli.

Locus apud Suetoniũ de Diribitorio

Locus in Auſonio

Locus in Apuleio

Caſtraceo). Scribẽdũ Caſtratio: ideſt euiratio debilitatioq̃. Itẽ. Indicarũ cædrorũ). Vetus lectio fere Idicarũ. quaſi ab ida Troadis mõte: ubi plurima eſt auctore Theophraſto aut cretẽſi. Sed cum Cedrus in Africa ſit uel laudatiſſima ut hoc ipſo lib. Plinius teſtatur: nõ magnopere uideo quãobrẽ idicarũ magis q̃ Numidicarũ legi debeat. q̃q̃ ueteres pro mõtanis q̃buſcũq̃ ſumũt idicas: cuius rei frequẽs eſt Nicandri teſtimonium. Ex capite. xlii.

Euiratio

Culicibus uero ſimiles triphas). Lego Tripas: etenĩ uermiculus lignarius Trips uocat. & ita ĩflectit hoc loco. Theophraſtus tripas nõ triphas dicẽdo. infra quoq̃. Tylo). Scribẽdũ eſt Tylo: ut ĩ orbis ſitu diximus li. vi. Item quod legitur in quibuſdã Romanis codicibus. Pariũ tigrium maculis). Scribe Varrium non Parium. Ex capite. xliii.

Vermiculus lignarius Trips uocat

Populus cõtra oĩa ĩferiora pandit). Legẽdũ nõ pandit: ſed pandat. itẽ: Quod in andro accidit). Theophraſtus: ĩ Antandro. itẽ. Vt findat Anteq̃ ſolida). Eſt. Lego. Vt findatur ante qua ſolida eſt. Theophraſtus. Ex capite. xlv.

In ueliterno africani prioris manu ſatæ oliuæ). Quidã Literno potius: q ĩbi africanus exularit. Itẽ In caphiæ arcadiæ luco). Theophraſtus libro quarto: In Caphys Arcadiæ luco. item polybius. Sũt autem Caphyæ urbs Arcadiæ patris Anchiſæ nomen habens qui Capys appellabat. alii a Cepheo dictam putãt: auctore pauſania: Item. Iuxta urbem autem quercus in illi tumulo). Idem auctor eodem loco Phagos non Quercus. Item. Iouis ſtatiui). Lectõ antiqua nn Statiui ſed Stratini. & ſane appellatio græca ſit oportet: nõ latina: in eo tractu in quo heraclea & portus Amici fuere hoc eſt in Bithynnia. Militaris uero dictus eſt fortaſſe iupiter: quonia Daſcylũ eius loci regem militia ĩuiſſet Hercules edomitis ut Apollõius poeta ſcribit: oĩbus finitimis. nam & Lycus daſcyli filius eodem auctore: ſacellum Caſtori & Polluci dedicauit: magna cura liberatus: interfecto ab ipſis amyco Bebricum rege. Itẽ.

Amycus

Portus amyci bebryce rege interfecto Clarus). Scribẽdum: Portus Amyco Bebrycum rege interfecto clarus: a Polluce uidelicet ex Valerio Flacco & Apolonio per initia ſtatim ſecundi libri. ενθα δε σαϋ ςαθμοιτε βοωϋ αυλειστα μυκοιο βεβρυκωϋ βασιληοσ. Meminit & Papinius & quinto lib. Virgilius. In ſitu quidem orbis Plinius de portu Amyci nõ procul Boſphoro Thracio mentionem facit in bithynnia: ubi quoniam in uetuſtis fere codicibus nõ amyci ſed azani portus inueneram. Non nulla ſcitu digna de azanio: ſiquis id probaret: attigi: ſed ea lege: ut amyci tamẽ portus cõmodiſſime

defendi posse prædicẽ:quando nõ procul bosphoro thracios is locus fuit:ex eodem Appollonio:etiã si lectio antiqua refragatur. Ex eodem.xlv.

Dulcior in punicis).Lectio antiqua: Dilutior ĩ punicis.itẽ. Tonsili coma faginei moris).Scribẽdũ puto Fagei nemoris:ut supra Fageus lucus.Quod aũt statim de passieno Crispo subdit: admonet me:ut locũ ĩ Seneca deprauatũ corrigã:ubi li.primo de beneficiis: Crysipus ĩqt Pasienus solebat dicere quorundam se iudicium malle q̃ beneficium:& quorundã beneficium q̃ iudicium. Scribẽdum est: Crispus Passienus de quo idem auctor libro quarto naturalium: Q. Passienus ĩquit Crispus quo ego nil noui subtilius in omnibus rebus. Ex eodem. xlv.

Locus deprauatus apud Senecam

Vicina luco est ilex & ipsa nobilis.xxxv.pedũ ambitu caudicis decẽ arbores metiẽs singulas magnitudinis uisendæ).Quidã non Metiens legũt sed Mentiẽs: ipsi mẽtientes:uerine ignorãtia:an nouãdi mentiẽdiq̃ libidine:non sat scio Eteni si mentit arbores decẽ:hoc est speciẽ repræsentat arboꝝ decẽ: cur subiicit.Singulas magnitudinis uisendæ:q ea quæ non sunt sed finguntur:nec singula esse possunt: nec uisendã habere magnitudinẽ. iam cur decẽ tantũ nõ plures pauciores ue? metiebat ergo decẽ arbores:hoc est cõpræhendebat amplexu & orbe suo. Ex eodem.xlv.

Est & in syria herba quæ uocat cassytias).Theophrastus Cadytas:& quædã eius exẽplaria Cassytas.Sed & codices Pliniani aliquot habẽt Cassytas.Item. Tẽpla thessalica).Lego Tẽpe Thessalica. Ex eodem.xlv.

Serpullum

Et quæ dolichos ac serpyllũ).Codices manu scripti Serpullum nõ Serpyllũ habẽt.Theophrastus cũ Serpulo Asinẽ posuit:de qua in Helxine diximus.Theodorus Volucrũ interpretat. L.certe Appuleius quam græci & nos modo appellamus Serpyllum: ipse nominat Serpullum ratione sæpius exposita.y.græcum in.u.latinum uertendi. Ex eodem.xlv.

Quod uero ĩ hispiria fullonio hipophacto).Legi põt:Quod notat & ĩ spina fullonia hippophæsto de qua Dioscorides Galenus &.xxvii.lib.Plinius.Itẽ. Viscitria genera nanq̃ est ĩ abiete & larice cassytias stelin dicit eubaca nasci).Verbũ Nasci:puto supuacuũ:sed & uerbũ Cassytias:temere adiectũ fere arbitror.est.n.herbæ id uocabulũ ut paulo supra diximus hoc ipso cap. Ex eodem.xlv.

Maxĩe palũbis & turdis).Theophrastus nõ Turdo sed picas idest Cittas:atq̃ ita Theodorus ĩterp̃tat.forteq̃ deprauatũ id ĩ Theophrasto fuerit:ut p cichla qd turdũ significat cittas librarius asscripserit.qa tamẽ hoc genus turdi picæ pximũ:describit:nec uerba Plinii mutare opus est:nec theophrasti accusare tutũ.Genera ĩqt Aristoteles turdoꝝ sunt tria.Maximũ picæ simile qd Ixoborõ & Ixophagõ hoc ẽ Visciuoꝝ appellant.alteꝝ minus trichas uocatũ magnitudine merulaꝝ.tertio corpus minimũ illas siue ut alexander myndius scribẽdũ arbitrat tylas nomine. auctor Athenæus: pinde Theodorus qui nõ illada sed iliada legerat:iliacum turdum cõuertit:sed erat cõmodius illadicum.

Turdorum genera quot sunt

Castigationes Plinianæ eiusdem Hermolai Barbari ex libro.xvii.

Ex capite.i.

Ructu annuo addito binis milibus).Lege nõ addito:sed addicto.Apta ẽ uerbi Addicere significatio.qd aũt supra legitur Aenobardi).Scribendũ sciũt oẽs Aenobarbi.rõ nota & simultas ĩter liciniũ Crassũ & Aenobarbũ domitiũ: ĩ quẽ ut trãqllus ĩ nerone ait:dixisse Crassus idẽ fert:mirandũ nõ eẽ q æneam barbã hẽret:cui os ferreũ:cor plũbeũ eẽt. Ex capite.ii.

f

Locus in Suetonio

Cõuexa & situs linearũ arbustorũq̃ rõ est).Legendũ Cõnexa. Ex capite.iiii.

Nec lubrica multis laudata).Scribẽdũ rubrica ita enĩ uocat genus Cretæ p̃ter pullã & candidã:et Plinio columella cæteris.nã & Sabulũ quoq̃ rubrũ & albũ & nigrũ.ẽ.Itẽ Quanq̃ p̃pingues qd accipit ĩ eo genere).Codices uetusti nõ Accipit sed excipit:qd & melius ẽ.itẽ. Bonis suis acrius q̃ uitiis quẽ affligit agricolã & carbũculus quæ terra ita uocat). Vetus lectio:Bonis suis acrius q̃ uitiis pascit: affligit agricolã & carbũculus terræ quæ ita uocat.itẽ Tofus scaber natura fricabilis).Scricẽdũ friabilis.ut illud paulo ĩferius:Aut sabulũ ĩqt humidũ aut carbunculum aut tofiẽt farinã.Item. Punica uina in saxo coquunt).Legeri pucĩa.Plinius lib.quartodecĩo.pucinũ ĩqt gignit ĩ Adriatico sinu saxeo colle Nominantur quidem & uina punica hoc est Africana siue libyca Straboni & cæteris.uerum nihil ad rem. Ex capite.v.

Erit igitur hæc optima & operi satiua). Vetus lectio Satia non Satiua.proinde adducor ut legam Operi satior.terrã.n.satiuã nemo dixit:sed arbores & frutices.itẽ Additq̃ miraculũ ĩcrescẽtis). Legendum Nigrescentis.Homeri carmen hoc ita inquit κλεμελαιμε τοπισθευ αρηρομεμη λεωκει χρυσιηπερ εουσα το λη παρατανμα τετυκτο. Verbum autem superius. Ab eo cælatam).Legi potest.Ab deo idest Vulcano. Ex capite.viii.

Columbinã gallia suo nomine glaucopelon appellat).Vetus lectio: Columbinã gallia suo nomĩe e græco Pelam appellat:hoc est a græco acceptũ nomẽ corrupit ĩ suũ.Etenim Columba græce Pelias uocat:unde nomẽ terræ.itẽ. Harenacea utunt si alia nõ sit ĩ uliginosis uerticibus & si alia sit ubi hos gentium solos nouimus).Et reliqua.Non in uerboꝝ conceptione:sed ĩ distinctione peccatũ est ergo sensus erit.Si alia nõ sit uti eos harenacea quocũq̃ loco præterq̃ in uliginosis collibus:ubi etiã si ad sit aliud genus Cretæ:harenaceũ tamẽ præfert.itẽ. Arido pĩguius temperata alterutra).Vetus & Ro

Colũba græce qũo

mana lectio:Arido pinguis:temperato alterutra. Ex capite.ix.

Ne fuere apud priscos differentiæ simulq̧ præcepta nõ inuenio re tali utendi).Scribédũ:Hæ fuere apud priscos differentiæ simulq̧ præcepta:ut inuenio:re tali utendi. Ex capite.x.

Vomice moris spinarũ circumlita).Scribédũ Tomicæ:ut uetusta & Romana exẽplaria.Eius uerbi & Vitruuius ĩ Architectura meminit pro reste ac funiculo.ité. His principiis respuẽté secures materiá nasci ĩdomitam ĩmensis ponderibus prela arboris uelis turribus murisq̧ ĩpellendis arietibus). Tria errata.Legédum itaq̧ putamus:ĩdomita nõ indomitam item arbores non arboris.itemq̧ arietes non arietibus.item. In calabria ea est spina syluestris). Palladius in Calabrice:ut sit casus rectus Calabrix.Nec præterea quale id genus senticis intelligat explicuit. Ex capite.xi.

Cato in cordibus). Legédũ:ĩ corbibus.ité. Ficus si in sicilia). Legédũ é:in Scylla:ex Theophrasto.ité. Maliarias uocari).Legendũ é Miliarias.Fere enĩ põderis aut spatii uocabulũ é id:unde porticus miliariæ:ut trigesimoquarto lib.dicá.Nisi quis Miliariá porticũ accipiat pro ea in quam multæ porticus cõuiæ ꝓcũbunt:ut Miliariũ in capite Romani fori locus ĩ qué uiæ terminabãtur. Porro Miliariũ & Calidarii uasis nomé é:qđ græci uocát ipnolebeten.ut placet Athenæo. Ex eodem.xi. Liaria porticus

Excide ĩquit radicé istam papyrus cursor.& paulo ĩfra.Perstringi securius se teste).Quid si scribať Securus?nõ securius.De hoc liuius nõ lib.Prænestinus ĩqt prætor ꝑ timoré segnius ex subsidiis suos duxerat ĩ acié:qué cũ inambulans Papyrius ante tabernaculũ uocari iussisset lictoré expedire securim iussit.ad quã uocé exanimi stante Prænestino.age dum lictor excide radicé hanc incõmodam ambulantibus ꝓfusumq̧ ultimi suplicii metu mulcta dicta dimisit. Ex capite. xiii.

Ocissima oĩum cypirus & pseudocapirius).Forte Pseudocypirus legať.De Cypiri multis generibus suo loco Plinius. Ex capite. xiiii.

Vinaci morsu).Legendũ Vinaci:& paulo ĩfra. Eiusdé horæ gignationé).Forte cognationé.Ité. Seruariq̧ ĩter duos sumbrices).Legédũ imbrices nõ sumbrices. Quid sit ĩbrex imbricamétũq̧:nemo ignorat:qui domus suæ tegulas uiderit Ex capite.xvii. Quid sit Imbrex

Corelius aceste genitus).Scribédũ Ateste:ut lib.iii.notauimus.Martialis præfer Atestinæ nondũ uulgata sabinæ carmina.in illo tamé qđ diximus ellogio ꝑ duplex.tt.atteste. Ex capite. xviii.

Addicito & addicis).Lege Adigito & adigis:ex Catone ac uetustis codicibus.Ité. Eas diuaricato sup terram:nec plus quattuor digitis transuerso semine uel oculis serito).Legédũ ex Catone eas diuaricato super terram ne plus quattuor digitos transuersos emineant uel oculos serito.habét & uetusti codices Emineant. Ex capite. xix.in inscriptione.

Aculeandi).Legendũ Accumulandi.quod græci προσχωμμυειμ. Ex capite.xx.

Recusat eadé galliam rubricam cretam).Scribédũ arbitror uel Gallicam.ita enĩ genus terræ uideri põt:qđ Margon Plinius appellat.qua Gallia ĩquit & Britannia utuntur. Vel certe Calcé.qua eodem auctore Galli arua sua letificant. Ex capite.xxi.

Quid diutius in sicco fuerit).Legendum Qui:non Quid. Ex capite.xxii.

Viuæ radix).Scribe Viuiradix:ex Varrone Columella cæteris.hoc & pluribus locis emédandũ é. Ité. Proculeta).Quid si Porculeta:quasi a porca:ut a limis limeta.porcæ ĩquit Festus appellanť rari sulci aquæ deriuandæ gratia dicti ꝗ porcát idest prohibét aquá frumentis nocere.Nam crebriores inquit sulci limi uocanť.meminit & columella.Ité. Gracilisćat ac e mucida). Scribédum Gracilescat ac emucida.Ité Recisa uiribus nõ ætate decerniť a.Legédũ ita ut uerbũ Recisa:cũ priore sensu iũgas aut si prĩcipiũ huius sit clausulæ:scribédũ uideť nõ Recisa:sed res ipsa.Ité. Cupsso alburno sambuco).Quid si legamus laburno?Pli.sṗiore li.Alpina ĩquit é arbor laburnũ nec uulgo nota cãdida materie:cuius floré cubitalé apes nõ attigũt.nã alburnũ ipse é adeps arborũ eodé auctore : a quo exalburnata qbus is adéptus é uocari tradit.Aut si alburnũ legi debet hic:sequés é ut ibi quoq̧ nõ laburnũ sed alburnum scribať a colore:quoniam materies eius sit alba. Ex eodem.xxii. Porcæ q̃ dicãtur in agris & unde Alburnum quid sit

Pedaméta optĩa:q̃ diximus aut radice).Scribédũ é ridicæ. Varro:pedamétũ ĩqt quattuor generũ robustũ qđ optimũ afferri solet ĩ uineá e Quercu aut iunipo & uocať ridica.hoc.& ĩfra denuo repetiť ĩoq̧ restituédũ erit.Ité. Ocimũ qđ ĩ uĩea seri iubet antiq appellabát pabulũ umbræ patiés qđ celerrimæ proueniat).Scribe Ocynum per.n.non per. m.ut differat ab olere quod uocatur Ocimum de quo sequentibus etiam dicetur. Ex capite. xxiii.

Deputanť cũ uite pariter ĩterlocata).legédũ interlucata.Quid.n.sit ĩterlucare.qđ sublucare:notius est q̃ ut quisq̃ sit docédus.Et ĩfra. Aemyliæ uiæ in radices atiniarũ ambitu frõdé earũ fugiés).legédũ forte:ĩ ridicas:hoc é pedaméta & furcas quibus uitis suspédiť:ut sit sensus: ĩ flaminia putari uité ita ut porrigať ĩ armaméta sua:nõ sub atiniis ne umbra officiat:sed circa eas.ité. Algédus minus æstuãdo ue).Legendum est Algendo nimis æstuando ue. Ex capite.xxiiii. Quid sit ĩterlucare Ridicæ pedaméta qbus uitis suspendiť

Flatu fragiliore).Lego frigidiore.ité Frigora ét obsunt)·legédũ prosunt:ex uetustis codicibus Ité Et locusta q̃nto & pestilétia).legédũ é quádo nõ q̃nto.Ité. Nec andrachne offédiť).Scribendum Adrachue:ut sụpiore uolumine cõmuni.sumptum & hoc ex Theophrasto. Ex capite.xxvii.

Vberimas autem ficus lubrica amurca diluta).Scribendum Rubrica:non lubrica:ut sensus sit Ru

bricam Amurca diluendam:qua infusa radicibus uberes euenire ficus.

Castigationes Plinianæ Eiusdem Hermolai Barbari ex libro .xviii.

Ex capite primo.

Psa Materia ĩtus accedit ad reputationẽ eiusdẽ patiẽtis & noxia). Scribẽdũ Pariẽtis:nõ pa
tientis.itẽq;. Accẽdit potius q̃ Accedit:uetus lectio.itẽ. Veꝝ & ĩ hoc eodem naturæ ma
iestas tanto plures binos Genuit ac fruges quãto). Et reliqua. Scribẽdum est non Binos ac
fruges:sed bonos ac frugi. Paulo quoq; ĩfra. Exustõi). Forte rectius sit Aestuatõi:quã græci αγωμι
αμ uocãt:ĩ qua uel maxima semp sunt:qui alienas laudes ferre nullo mõ possunt. Ex capite.ii.

Is & fortunæ caluæ ĩstituit). In qbusdã codicibus scriptũ ẽ : is & fornacalia caluæ ĩstituit.sed legẽdũ
Locus resti tus a Merula Fornacalia — is & fornacalia ĩstituit. Locũ hũc primus:qđ eqdẽ sciã Merula restituit ex Varrõe: q Fornacalia fuisse
dies festos ĩnuit. Quirinaliũ tpe. Festus: Fornacalia ĩqt feriæ ĩstitutæ sunt farris terẽdi grã:q; ad forna
cẽ quæ ĩ Pistrinis erat sacrificiũ neri solebat. Ouidius Fastoꝝ secũdo: Facta dea ẽ fornax læti fornace
coloni. Et paulo post: Curio legitimis tũc fornacalia uerbis Maxĩus ĩdicet nec stata sacra facit quanq̃
alibi. Et fornacali sunt stata sacra deæ. Itẽ. Noueq; nuptæ farreũ p̃ferebãt). Scribũt aliq Far adoreũ
Sed & Farreũ libi genus erat festo.itẽ. Lẽtinoꝝ). Lẽtuloꝝ potius legẽdũ. Et paulo ĩfra. Primus
aras signauit). Scribẽdũ ẽ nõ aras sed Aes.qđ & codices post ĩpressi custodiũt: Plutarcho ĩ nũmis anti
qs ouiũ & boum extare similitudĩes ꝓdẽte.itẽ Plinio. xxxiii. uolumĩe. Ex capite.iii.

Furti noctu parauisse ac secuisse). Quid si legas Pauisse hoc ẽ cõculcasse: aut Tutudisse.itẽ paulo in
fra Ignominiæ eẽ desidie ꝓbo). Scribẽdũ ignominiæ eẽt desidiæ probro. Itẽ. Et iõ nundinis co
Nundinis & nundina tores — mitia haberi nõ licebat). Legũt aliq:& iõ nisi nũdinis comitia haberi non licebat. Nihil muto. Festus:
nũdinis ĩqt rustici cõueniebãt mercãdi & uẽdẽdi cã: tũq; nefas erat cũ populo agi ne ĩterpellerent nũ
dinatores.itẽ. Suburbana palatina:collina:exqllina). Scribẽdũ ẽ Suburrana:ex Liuio & Varrõe. Itẽ

Augurio coronario augẽdo). Legẽdũ Augurio Canario agẽdo. Agunt enim festa:quæ celebrant
Porro canariũ nõ a canãdo hoc ẽ ẽ calãdo:ut qbusdã placet:uidet appellatũ:ex Varrone q ait cõsuetu
dinis fuisse ut classicus in arce circũq; muros canatũ iret:sed a Cane. Festus: Rutilæ inqt canes idest nõ
ꝓcul a rubro colore imolant:ut ait Ateius capito canario sacrificio ꝓ frugibus depcãdæ sæuiciæ cã
syderis caniculæ. Scio qdẽ Varrõis eẽ uerba illa secũdo. li. de lĩgua latina ex cõmentario anqsitiõis. M.
Locus in Apuleio in floridis — sergii. ita enĩ scribẽdũ ẽ:nõ Acqsitiõis siue ĩqsitiõis:ut mõ legit. Quod uerbũ liuius quoq; ĩ historia sua
usurpat. Nec ignoro canatius Appuleio in floridis pro clara ceu p̃conis. uoce dici: Canatius inqt li. mã
dabo ut p oẽs ꝓuincias ea. sed ad p̃sentẽ sensum illa nihil ptinẽt. multo ẽt minus eoꝝ somnia q putant
De Augurio salutis — Pliniũ hoc loco de salutis augurio sensisse:qđ Dion & Suetõius ĩtermissum. bellis & restitutũ ab diuo
Augusto referũt:ut si uisum diis fuisset salutẽ populo de poscerẽt:ad idq; diẽ quotãnis obseruarẽt:qua
nihil de bello bellicis ue rebus agitaret. Tacitus Cornelius: Salutis inqt anguriũ qnq; & uiginti annis
omissũ repeti. & deĩde cõtinuari placitũ. sed hæc ĩterp̃tatio nõ solũ qa lõgissime a uero abest : sed etiã
qa de augurio male cõcepta ẽ:ĩauspicata:& ut plane ita dicã : exaugurata cẽseri debet. Ex capite.v.

Respõdit si bene pascas q ꝓximus sit at bene). Lege: Si Bene pascat:q proximus si arat bene.item.
Sõma oĩum in hac spectanda fuit). Lego summa oĩum in hoc spectando fuit. Ex capite.vi.

Circiter mille siclis liberalitate diui augusti cõgestũ). Lege aut siclũ pro Sicloꝝ:ut mille denariũ nõ
dẽarioꝝ. aut quẽadmodũ codices Rõani Sextertiũ.itẽ Internetionẽ ergo famẽq; cẽsemus). Scribẽ
dũ ẽ:ĩ gloria ĩternitionẽ ergo famẽq; cẽsemus. Anthypophora ẽ. Nunqđ igit inqt satius ut negligen
ter colẽdo dominus exuriat. Itẽ. Præterq̃ sobole sua colono aut pascẽdis). Aptius fuerit si legas. præ
terq̃ sobole sua colonoue pascendis. ut sit sensus: agrum colendum ut pascas: non ut promercales fru
ctus habeas. Ex eodem. vi.

Ex oraculo scilicet malis ac bonis). Vetus lectio:bonis malis sine pticula ac. qđ gẽus locutionis ho
Equi boni cõsulere quid — nestissimũ ẽ:& frequẽtissime ueteres usurpãt:ut bonũ æquũ:æq boni cõsulere ac plura iis similia. Sum
ptus ergo ĩ agꝝ utiles qdẽ sed uiles quærũt. Proĩde græci utilia cũ uilibus iũgẽtes ex eadẽ origĩe uoca
bulis deductis illa λυσιτελη hæc ευτελη appellãt melius q̃ nos q mala ea dicĩus. Ex capite.vii.

Culmo densis aceruat granis cũ longissima pedali). Scribendum puto:cũ longissimo pedali. For
teq; Aceruato idest culmo sit melius q̃ Aceruat.itẽ. Qui ut specie sui fecerit). Legendũ Spem nõ Spe
cie.item. Spuma ita concreta pro frumento). Legẽdum pro Fermẽto.item. Emolitum ꝓriusq̃
accescat linteo aut sportis siccatum. Ex capite.viii.

Propter quã hõerus zederos arura dixit). Scribẽdũ zedros nõ zedros: idest ζηλωρος αρουρα qđ
sæpenũero Poeta ille usurpat & Hesiodus quoq; καρπορ λε φερει ζειλωρος αρουρα. Ex cap.x.

Apud græcos est & isia). Theophrastus non isia:sed zea. Quod.n. hic dicit a Plinio eã hac Tiphen
zea & Tipha — cum sint degeneres redire ad frumentum:si pistæ ferantur. nec protinus:sed tertio anno. Sumptum
est id ĩde ad uerbum ubi de zea & Tipha loquitur. Ex capite.xi.

Artoptesiam plautus appellat in fabula quã aulularĩam scripsit). Plautus in ea fabula non Arto
ptesiam:sed Artoptam. Ego hinc Artoptã ex proximo utendam peto Senarius est:nec uerbum Ar
toptesia in eo stare potest. Ex eodem.xi.

Necnō a coquēdi ratiōe ut fornacei uel artoptesi:aut clibanis cocti. Quid si legas Artopticii:ex Plinio superius hoc libro nam & Artopticinus a græcis dicitur. Athenæus ο ἀρτοπτικιμοσ φασιμ ἀρτοσ κλιβαμι κιου και φουρμακιου διαφερει. Ex capite.xii.

Artopticinus a græcis

Crocodili aculeos timētes). Theophrastus & antiqua lectio. Crocodili oculis timētes. Itē. Amplissima crassitudo octana genicula hēt). Dioscorides & Theophrastus:āplissima crassitudo digiti nec genicula hēt. Itē. Radix pq̄lata īcolarū cibus) iidē auctores: Perq̄lauta īcolarū cibis. Ex cap.xiii.

Præter suum semen). Verbum Semen:arbitror superfluum. Ex capite.xiiii.

Terram amat terraq̧ operiri nō uult). Legendum fortasse Terram amat terraq̧ operiri uult. Plinius: Latent inquit legumina cum decidere sicut lupinum Ex capite.xv.

Quippe per eum diuum augustum curatum). Lego non per eum sed per eruum. Ex capite.xvi.

Scarifacione seritur). Legendum Sacrificatione:idest summa fere tellure:quia sequitur:non altiore quattuor digitorum sulco. Ex capite.xvii.

Sed nundū natura). Legēdū Matura. Itē. Nascit̄ & herba alba pannifico similis). Legēdū putauerim Panico nō Pannifico. Romani codices paniaco. Itē. Imber in herba utilis quarto). in Romanis exemplaribus loco uerbi. Quarto legitur tantum sed æstimetur. Ex eodem.xvii.

Lentem herba securidaca). Theophrastus unde accipit hæc Plinius. non Lentem idest Phacon. sed Aphacem a Securidaca necari scribit complexu. aut lectio corrupta in Theophrasto est: aut Plinium uicinitas uocabuli a uero summouit. Ex eodem .xvii.

Circa philippos aūt antraniū nominát ī pīgui solo herbā. qua Faba necat̄. era nōnunq̄ ī macro cū udā qdā uētus afflauerit). Scribēdū ex Theophrasto:circa Phillipos Ateramnū noiant in pingui solo herbam: qua Faba necatur. Terannum qua in macro cum udam quidam uentus afflauerit. Cæterum Theophrastus Ateramnum & Teramnum pro coctibili & incoctibili faba non pro herbis fabam necantibus uidetur accepisse. idq̧ duobus locis. quē sensum Theodorus quoq̧ noster secutus est Vereor ne qd etiam In ipso uerborum Plinii cōtextu desit. Etenim Theophrastus non hoc dicit. Teramnū uocari in solo macro cū udā qdā uētus afflauerit. Sed hoc nonnunq̄ Teramnū in Ateramnū trāsire cum uapore atq̧ halitu terræ madidam indigena quidam uētos afflauerit. Ex eodem .xvii.

Aizoon ī tegulis nascēs tabulisessum latīe uero seduma ut dicit ille). Romani codices loco eius uerbi Tabulisessum:hēnt Tabulis ue. ut scribi possit: Aizoon ī tegulis nascēs tabulis ue latīe uero Sedum aut digitellū qđ si Tabulisessum cui placeat:rō nois uideri pōt illa:q̧ ī turbinibus caderū serat̄ ut infra dicit̄ a Plinio q & digitellū uocari eā & Sedū quoq̧ eū Dioscoride testat̄. Quod autem nonnulli scribunt:ī tegulis & tabulis exesis:quia in turbinibus cadorum ut prædiximus ieratur. ut nō improbo:ita propius diuinationi deputo. Ex eodem.xvii.

Sic quoq̧ cū.xv. foenere messes reddit exilitas soli. uerū diligētioribus cū cētesimoq̄nquagesimo). Theophrastus sic quoq̧ πεμτηκονταχοα idest cū quīquagesimo fœnore messes reddit exilitas sobi. uerum diligentioribus εκατονταχοα idest cum centesimo. Ex capite. xviii.

Fœlicitas maior babyloniæ ac seleuciæ eufrate atq̧ tigri rastagnantibus): Legēdū Babyloniæ Seleuciæ:ut de Seleucia dictū putemus quæ Babylonia cognominabat̄. Plinius lib.vi. Seleucia īqt cōdita in cōfluente Eufratis fossa perducta atq̧ Tigris quæ Babylonia cognominat̄: De hoc & alibi ab ipso fit mentio. Quod aūt paulo post dicit̄. Anelant). Scribe Aenelent. Ex capite. xix.

Nec strigare ī actu spiritus). Nam Striare potius q̄ Strigare: hoc est strigā facere:a quo & Striatæ dicunt̄ colūnæ. Striare aūt ī arādo uident̄ boues cū pacto aut nō peracto priore uersu:alius init̄. hoc aūt fieri dum boues ad huc in priore uersu anelant:nō cōuenit. Loco autē uerbi. Spiritus). Vetusti codices habent Sæpius:non Spiritus. Ex eodem.xix.

Steiatæ Columnæ

Male arat̄ aruū qđ satis fragilibus oceādū ē). Quidā saxis nō Satis. itē. Collectitias īter ponere). Vitruuius & uetus lectio collicias:ita.n. uocāt̄ sulci maiores ī qbus aqua sit redūdet:excollet̄. Dicunt̄ & Elices fossæ quædā ī eundē fere usum ut sequēti li. cōstat. Meminit & Festus. Libro aūt trigesimo primo Plinius Colligas uocari quasdā tradit spelūcas ī qbus Aphrōitrū īuenit̄. Ex capite .xxi.

Calliciæ sulci maiores

Scilia & fascioli). Scribēdum Silicia siue Silicula:hoc est fenum græcum Telis dicta Dioscoridi cæterisque. Ex capite.xxiii.

Fenum græcum Silicia siue Silicula

Iustū est ueges.xviii. iugero tribui). Scribēdū uidet̄ ex aliquot uetustis codicibus Vehes:nō Veges infra quoq̧. Veges singulas fimi). legēdū Vehes Vtit̄ hac uoce & Marcus Varro. Ex cap.xxiiii.

Hoc ptinet oraculū illud magnope custodiēdū) Scribe:Huc ptinet & reliqua. Ex cap. xxv.

Illo mō quo die incipiūt). Legēdū nō illo mō:sed alio. Nā prima stellarum ortus occasusq̧ rō quam emersum & occultationē potius appellādā fuisse dicit:Heliaca ē altera uero Chronica:de qua hic. itē.

Brumali die pulegiū in carnariis florere). Quidā legūt in Coronariis:hoc est ut Theophrastus īqt Ramulis ēt decerptis & a parēte separatis cuiusmodi sunt ēt Corōæ. idest auctor ex Atticorū ut Athenæus ait cōsuetudine Σεφάνωμα idest Coronariū uocat genus oleris qđcunq̧ foliaceū Pōt & ī carnariis defendi:quæ uox plauto macellum fere significat. Varro tabernam Carnariam appellat. Sunt q penum salitæ carnis ita nominent. Ex eodem. xxvi.

Taberna Carnaria

Rudicas pparare).Scribo ridicas:ut notaui.Itē. Stella regia uenus appellata tuberoni ī pectore
leonis).Verbū illud Venus.ī plerisq; manu scriptis codicibus nō cernit .Alioqui stella hæc uocari tan
tū Regia siue regulus pōt:quoniam Basiliscus a Græcis dicatur auctore Ptolomæo.de hac ipsa Plinius
Regia stella q̄ & sequēti capite.Tertio inqt Calēd.Aug.Regia ī pectore leonis stella matutino Cæsari īmergit.Acce
dit q recētiores Græci Basiliscū circa hosce dies occultari matutinis phibēt:illo tantū discrimine adhi
bito:q ex ī clinatiōe cœli & pprio signiferi motu puenit.Itē. Ipsorumq; lanas scabēdo purgare).
Lego Laminas nō Lanas.itē. Aqlonis piscis exortu).Legēdū Aqlonii piscis exortu.Est.n.piscis du
Piscis duplex Aquilonius & Austrinus plex . Aqlonius & Austrinus.Itē. Alitis temperarii) Lege Temporarii. Ex capite . xxviii.
Siliqua ēt dira ferēdis).Nunqd legere oportet Siliqua ēt dira hærēdo:Etenī Siliquā hoc loco pro
ea capio herba:quā Theophrastus &.xv.lib.Pli. Dolichō appellat:īter eas q̄ arboribus & spinis quoq;
Procyō unde circumuoluunt sese.atq; ita uertit Theodorus quoq;. Ex eodem. xxviii.
Ferūtq; democritū):Hoc a Cicerōe Milesio Thaleti nō Democrito tribuit: itēq; ab Aristotele in
politicis.itē. Asyriæ pceron exorit).Legēdum Procyon dictus ita:qa Canis ortum antecdit: ut ip
se mox docebit:Cicero Anticanis Procyon graio qui nomine fert. Ex eodem. xxviii.
Sed aquaria protinus uirēt).Scribo Viret:itē. īfra. Itali fenū ex una dextera manu secāt) . Vetus
lectio cōmodior:fenū ex dextera:una manu secāt.ut sit sensus:in italia secari fenum una quidem ma
nu sed ex parte dextera. Ex capite.xxx.
Est & olīthi ac pinthi euboeæ terra quæ corrūpi nō sinat). Legēdū Cerīthi nō pinthi.nā Perīthus
ī Thracia ē.Cerinthus ī Eubœa.Theophrastus quoq;.Terra inquit Olinthi & ī Eubœa est apud Ceri
thū:qua fruméta illinūt ne marcescāt.de hac Cerintho Pli.quoq; li.iiii. Ex capite. xxxi.
Antiq funibus uittisq; loreis).Vetera exēplaria nō uittis hēnt sed uitibus.Itē. Intra cannos īuen
ta græcanica).Lego:intra centum annos &c.Itē. Attolēte se cum arbore).Legendū Secum:ut una
sit dictio: Ex capite.xxxii.de luna.
Supra terras autē erit q̄diu & sol interlunio & prima tota die secunda hora noctis uno distante sici
lico ac deīde tertia usq; ad qntādecimā multiplicatis horarū iisdē portiōibus). Lego. Supra terras aūt
erit q̄diu & sol interlunio & prima tota die:secūda horæ noctis unius dextante Sicilico & reliqua.par
tim ex uetustis codicibus:ptim ex Plinio hic paulo īfta :ad priæ inqt horæ nocturnæ dextantē sicilicū
sub terra aget sextadecīa die hoc ē secūda post pleniluniū.Etenī respōdēt īter se quodā pacto īcremen
ta & decremēta lunæ.prima decrescētis die sub terris ē:prima crescētis sup terras.secūda decrescentis
ad primæ noctis horæ dextantē Sicilicū idest uncias decē & quartā unius ptem sub terra agit . secun
da crescentis ad primæ noctis horæ dextantē Sicilicū supra terras agit : atq; ita cancellatim per singu
la uisitationum momenta detractio adiectioni consentiet.De hoc & uolumine secundo:quanq̄ ibi nō
per dextantes Siciliscos :sed p dodrantes semuncias:hoc est per uncias nouem cum dimidia singulis
post coitum diebus lunam augeri dicit.Cur tam uariæ?an q illa doctioribus hæc agricolis obseruata
inuenerat? Ex capite. xxxiiii.
Ducant deinde aliæ duæ lineæ inde his obliquæ).Legendū ex Vitruuio & codicibus antiquis:Du
cant deinde aliæ duæ lineæ in decussis obliquæ.Est autē indecussis ducere:id quod Vitruuius decussa
re appellat:& decussatim perducere:hoc est ut ego coniectura capio:per integram longitudinem diui
dendo ac dissecando trahere:nō a decutiendo ut qdam existimauere.sed a numero denario:qui perfe
Decumanus fluctus ctum & absolutum fere significat:a quo & decumanus limes & decumanus fluctus:Hoc autem genus
ducendi lineas:hoc est decussandi:fortasse illud sit:qd Ptolomæus κρικωτομ appellat:qd recentiores
nostri rationem anularē interpretantur.item Mollit sydera). Legendum Mollit sydere sequitur.
enim mutatq; nomen:hoc est:nō Aquilones amplius sed Etesiæ uocant. Ex capite.xxxv.
Palladi nāq; murmurantesq;).Legendū est Pallidi:nō Palladi.Item. Plurimum dierum hyemē).
Lego Plurium.
Castigationes Plinianæ Eiusdem Hermolai Barbari Ex Libro xix.
Ex capite.primo.
Eruositas filo æqualior pene q̄ coroneis).Legēdū nō Coroneis:sed Araneis ī qbus nendi
ac texēdi ratio perq̄ mira est Plinius undecīo uolumīe: Tā moderato īquit ungue:tā tereti
n filio:tā æquali:deducit stamina ipso se pondere usus.itē. Galliarum hoc ad tormenta).
Merula legebat Tomēta nō Tormēta:quod probamus.Varro:Postq̄ inquit transierūt ad
culcitras q in ea sagos aut tomentum aliudue cælabat . ab inculcando culcitra dicta.Mar
tialis.Tomentū concisa palus circēse uocat .Seneca.Nihil inqt miserius ero si super tomentum circen
Vnde culcitra se incubabo.Nec.Tomentum Circense a Circeis:ut quidam existimant:sed a Circo dictū:hoc est po
pulare triuialeq; nō dicatū nobilibus quale lingonicum.Martialis:Oppressæ nimium uicina est fascia
plumæ Vellera lingonicis accipe rasa sagis Suetonius in Tiberio:Adeo inquit alimenta Druso subdu
cta ut Tomentum e culcitra tentauerit mandere. Ex eodem primo.
Tamicū.)Legi potest Tanicum ab Aegypti urbe Tani:unde Tanitis quoq; præfectura Plinio Stra
boni Ptolomæo.Potest & Tænicum a Tænia eiusdem terræ uiculo:ut inter Chartas dictū est tertio

decimo uolumie.ité. Quartũ genus orthominõ).Quidã legũt.Ortholinõ:ut ſit fere quod ſupraT é
tyriticũ uocauerit.Quidã Orchomeniũ:quoniã in lacu Boetie Orchomeno ut Theophraſtus inquit
Phleos paluſtris herba naſcať ad nexus utilis:e qua phloinæ ueſtes ab Herodoto ét dicãť & Pauſania
qbus aues in arabia Stymphalides(nã & ibi eſſe phibenť)uiſci mõ capianť :oĩ alia materia roſtris ea
rũ ĩpari Nõ probo ité. Aſia geniſta facit lina).Legédum:E Geniſta.Ité Vt diximus geniſtis). Ve
tuſti codices:Vt diximus de Geniſtis:hoc eſt paulo ante.ité. Pectiť ferreis ahenis).Quidã. Ferreis
hamis.ité. Et cinis ſpõdii uim hét).Legédũ Spodii:ex Dioſcoride ac Plinio aliubi. Ex eodé.i.
Stupuerũtq̃ littora flatu uerſicoloria ſplédéte).Quidã ſcribũt Pelléte.ſed ſcribendũ eſt ĩpléte: &
.n.ĩplere potius uela uéti q̃ pellere dicunť.atq̃ ita uetuſtus apud me codex hét.ſenſus é:uétis uela uerſi
coloria ĩplétibus ſtupuiſſe littora.ité. Ac cliuũ uſq̃ in capitoliũ:qđ murmure ipſo gladiatorio mi-
rabilius uiſum tradiť).Legédũ Munere nõ Murmure. De Gladiatorio Cæſaris ſpectaculo Trãqllus
& cæteri:Pliniusquoq̃ ſupra.Sunt codices in qbus non ac Cliuũ uſq̃ in Capitoliũ:ſed Ad cliuũ uſque
Capitolinũ ſcribať.De Cliuo Capitolino multi:ſed &.M.Tullius cũ aliubi tum in oratione ad Sena-
tum de reditu ſuo. Ex capite ſecundo.

Et ſpartũ aliť etiã diuerſum).Vetus lectio Demeſſum nõ Diuerſum:qđ & placet.item. Ad hos
oés uſuſq̃ ſufficiant).Lego Quæ:ut ſit relatiuũ nõ coniunctio. Ex capite tertio.

Hoc deprehédiť ſigno cũ comederit dormiéte capra & ſternutante): Legédũ: Hoc deprehédiť ſi
gno oue cũ comederit dormiéte:capra ſternutáte:Theophraſtus & antiq codices.Ité. Miſi & pau-
lo ĩfra.Quod ĩ trachia cerauniũ).Scribe Miſy nõ Myſi: Theophraſtus & Athenæus. itemq̃ Thracia
nõ Trachia.ité Geraniũ nõ Cerauniũ iiſdé auctoribus.quan q̃ de Ceraunio incertũ mihi é qđ recétio
res Græcoꝝ medétium Cerauniũ mõ appellát.Athenæus Geraniũ tradit ipſum tuber uocari.genus
aũt illud qđ naſciť in Thracia non Geraniũ aut Cerauniũ:ſed iton. Porro Ceraunium a fulguribus &
tonitruis uideri põt appellatum:ex qbus oritur fere tuber. Ex eodem tertio.

Sicut mitilenis negant naſci niſi exundatiõe fluminũ ĩuecto ſemine aptiaris). Legendũ eſt: ab Tia
ris:ut duo uerba ſint:hoc eſt απο τι αρωμ. Theophraſtus & Athenæus εμ γουμ τωαι γιαλω τωμ μι-
τυληνχι ωμ ου φασι προτερομ ειμαι το υλμομ πριμη γεμομεμησ ε πομβριασ το σπερμα κατεμε-
χθη απο τωμ τι αρωμ. τουτο δε εςι χωριομ οπουπολυ γι μεται. Ex eodé.iii.

Semen eius rubia eſt).Legendũ ex Dioſcoride Semen eius rubrũ eſt.Ité. Et unguenti quicquid
ſit).Legendũ Tingenti.Ité. Iſatim græci uocant).Legendũ Struthion græci uocant.ex Dioſcoride
ac Plinio aliubi.Sed & codices manu ſcripti corrupte Sturtin habent pro eo quod eſt Struthion.

Ex capite quarto. Heredioluz

Aedium).Vetuſti & Romani codices nõ ædiũ:ſed hæredium:quod & Feſti auctoritas confirmat
paruum prædium interpretátis.Columella Hærediolũ uſurpat. Varroni Hærediolum bina iugera
ſignificat:q̄ a Romulo primum diuiſa uiritim hæredé ſequantur.Sumptum id a græcis apud quos in
uenio κληρουσ accipi pro hortis.Nicander in Alexipharmaco ηετι και κληροισιμ επηβολα τοι
απερ ωραι ειαρι μαι φορεουσιμ εψιηματα κουραισ. Ex eodé quarto.

In medio ſaturnica ſigna:quãq̃ ortus ueneris tutelæ aſſignáte Plauto).Sũt codices in qbus leganť
nõ Saturnica:ſed Satyrica:ceu nõ falce in hortis uti mos fuerit:quã Saturni telũ Poetæ uocát. Silius:
Dextera quã tribuit poſito ſaturnia telo.Aut certe Saturnica hoc é Faunoꝝ Satyrorũq̃ ſigna quádo-
qdé ut.M.inqt Varro:uerſus quos olim Fauni uateſq̃ canebát:Saturnios antiq noĩabant.qbus ut Fe Saturnia lo
ſtus ait:a Neuio bellũ punicum ſcriptũ é.Editiora certe loca ſcribit Diodorus Saturnia dici cõſueſſe. ca q̃ dicátur
Quid q̄ nomé Saturni ſunt q a uerbo græco uirilia ſignificáte deductũ putant ex uiriliũ quæ in mare
piecta ſũt ſpuma:unde Venus orta.nihil ut mirũ ſit alios Saturno alios Veneri curã hortoꝝ aſſignaſ
ſe.ité. Supq̃ piſtrinaꝝ operibus & ex cælaturis). Vetus lectio nõ ex Celaturis ſed Cælaturis:ut ſit
ſenſus:exædificari etiã ac cælari piſtrinulas:qbus panis ꝓcerũ molať. Ex eodé.iiii.

Nec cautes ut nunc ꝓbant). Lego Caules nõ Cautes.ſequiť.n.id erat oleo parcere.Perſius.Vnge
puer caules.ité. Expetita res & parata ſemp unde acetaria).Lego expedita. Porro hic acetariũ non Acetariũ nõ
ab aceto ut credi cœptũ é:ſed ab accipiédo flectiť:ideo.n.inqt Plinius Acetaria appellabãť horti hoc ab aceto ſed
é horténſia:quoniã expedita res & parata ſemp eét.nã & Acetabulũ ab accipiendo:diciť:etiam ſi græci ab accipiédo
Oxybaphon appellát:quaſi ab aceto.ité. Octo iugerũ opis palarii iuſtũ eſt).Lego Palari: ut ſit uer
bum.nã ſequiť:miſceri & diſtingui & ambiri.ité.Baculoꝝ uſum p̃bere exéplo.ſed & arbor & malua)
Scribendũ extéplo:nõ exéplo.ité.Sed & arbor eſt Malua. Ex capite.v.

Copioſiſſimi africæ ac grádiſſimi).Vetus lectio & aliquot impreſſi codices:Copioſiſſimi Africæ
grádiſſimi Mœſiæ.ité. Parilibus tamé aptiſſime).Legi põt & palilibus & Parilibus:hoc eſt undeci
mo cal.Maii:q urbis Romæ natalis dies fuit:ex Plinio ſupius Ouidio Plutarcho cæteris.ité. Scãdé Qui dies na-
tes per arteſum aſpera).Legendum puto:Scandentes parietum aſpera.item. Et id quidem iniuria talis Romæ
ſit).Legendum non iniuria:ſed Muria.item. Si uero cum oliuis dirruptis). Legendum eſt Dru- fuerit
pis: quas græci Drypetas appellant. Item. Quam noſtri gallicam uocant:græci uero glaucon. Muria

Aron herba

Legendum est Daucon:ex Dioscoride ac Plinio aliubi. Item: Quoniã oculis ex radice excisis ut harundo serit). Quidã legunt nõ ut harundo:sed ut Aron:ex Dioscoride. Est autem Aron herba ut constat. sed & harundinis radices oculos & gemmas habent. Ex eodem. v.

Error apud Iuuenalem

Epimenidiũ uocat). Quidã legunt Epimedium:errore apto. Iuuenalis. & ueteres afrorum epimenia bulbi. Ab Epimenio per diminutioné Epimenidiũ. nec aliter singi recte põt Theophrastus libro septimo. Scyllæ inqt radix mandit:nõ oĩs:sed eius quæ ab usu nomé habet Epimenidia. Nam Epimedium genus herbæ alterum est Plinio Dioscoridi cæteris. Ex eodem. vi.

Quibusdã surculosi ut ocino). Theophrastus Ocimo το δε ωκι μον ξηρον καὶ ξυλωδεσ. At Ocynum pabuli genus est a celeritate nascendi noĩatum auctore Plinio. Itẽ. Vt salax pdiotum crocũ). Theophrastus:ut Aspalax pditium Crocum. itẽ. Scyrta). Theophrastus Schifta. Pli. quoq; inferius id significat. Et alia inqt subnascunt iisdem diuisuris:unde & nomé idest Schista:qđ sectum diuisumq; significat. itẽ. Vt in capita crescant potiusq̃ in semetipsa). Theophrastus:potius q̃ in semé. i. σπερμοφυη. Itẽ. Si deponat caulem amittunt & semen). Theophrastus: Si deponat caulem amittũt & sementant:hoc est καυλον αφιησι και φυει. Ex eodem. vi.

Quoniã satis capita crassescunt depositis caulibus & semine). Theophrastus nõ Caulibus & semine:sed Caules & semina. Est aũt sensus:crescere capita si serant:crescere caules & semina si deponant hoc est terra cõdant:qđ est apud illum πηγνυειν τη γη. itẽ. Præcipue africæ celebratũ inter pulmẽtaria ruris grandius alio Trito in oleo & aceto mirum quantũ increscat spuma). Legendum est alio p simplex. I. ut sit relatiuũ. Nam quod sequit Trito in oleo & reliqua:de Vulpico siue qđ idé est Africano intelligendũ uidet auctore Theophrasto qui hoc genus pulmentarii Myttoton uocauit quemadmodum & Dioscorides. itẽ.

Opalia nõ Cõpitalia

Sunt qui & alium & ulpicon inter cõpitalia & saturnalia seri aptissime putẽt). Quidã Opalia scribendũ arbitrant:nõ Cõpitalia cũ q; ut Varro ait Opalia tertio die agantur post Saturnalia:tum q; stata erãt. Cõpitalium uero incerti dies: Macrobius. Ex capite. vii.

Omnium difficillime apium:quadragesimo enim die cum celebrime maiore ex parte emergit). Theophrastus: Oium difficillime apium:quadragesimo. n. die:cũ celerrime:quĩquagesimo maiore ex parte emergit. itẽ. Raphanus utiq; iocundior detractis foliis anteq̃ decaulescat. Verba sunt Theophrasti:quæ tamẽ nõ de Rhaphano sed de Brassica Theodorus ĩtellexit. quæ diuersitas qdé & capite huius libri qnto ostendit:ubi ait. in Aegypto spargi nitro ubi sunt suauitate præcipui. Eius rei causam fuisse arbitror:q; Attica lingua Rhaphanus Brassicã significat:nõ radicem quã illi pprie Rhaphanida non Rhaphanum uocabãt. Sed postea inoleuit atq; obtinuit ut Rhaphanus pro radice capere: nõ pro Brassica. Ex capite octauo.

Hostiola quomodo a græcis

Vrceola & olitoria). Vetusti codices Hostiola Olitoria. Probamus id ex Theophrasto: q ait Thyridia hoc ẽ hostiola:quæ ut. M. Varro inqt iones appellant: Macellotas. Forũ quoq; Olitorium:ut idẽ auctor est: Macellum Romæ diu noĩatum est. Lacedæmonii quoq; inqt loca ea in qbus copia olerũ ẽ etiã nũc uocãt Macellũ. itẽ. Quæ miconis uocat). Legẽdũ Meconis:quasi papaueracea. etenĩ seqt a copia lactis soporiferi. Itẽ. Artilida). inuenio in græcis auctoribus q de re rustica scripserunt Astylida siue Astyda non Artilida Lactucæ quoddã genus dici:ut mox liquebit. Ex eodem. viii.

Genus lactuce Veneri refragãs maxĩe

Quidãq; eumechion). Lego Eunuchion siue eunuchon:cũ ex uetustis codicibus:tum q; scriptores rei rusticæ quos dixi Pythagorã scribunt Eunuchum uocasse hoc genus Lactucæ: quã uulgo fœmĩæ Astyda siue Astylida noĩant:quasi Spadoniã:qa genus hoc Veneri maxĩe refraget. Athenæus quoq; ιβυκοσ φησιν οτι πυθαγορειοσ την εκγεμεσεωσ θριδακα πλατυφυλλον τεταμον ακαυλον υπο των πυθαγορειων λεγεσθαι ευνουχον υπο δε γυναικων αστυλιδα. διουρητικουσ γαρ παρασκευαζει και εκλυτουσ προσ τα αφροδισια. εστι δε κρατιστη εσθιεσθαι. Ex eodem. viii.

Antonius Musa modicus

Musæ medici prudẽtia cũ prior esca esset ex melle:religio inuicẽ omine caret). Vetusta oĩs lectio diuersa est intantũ ut facile possit intelligi cõmutata esse uerba hæc:& sciolorũ fuisse nõ Plinii. Habẽt ergo antiqua exẽplaria hoc mõ:post uerbũ Musæ medici: Cũ priores inqt cameli religione minime omẽ caret. ipse facta litterarũ cũ sensu collatiõe in hãc opinioné trãsuersus agor. ut scribendũ putẽ. Cũ priores eã ob religioné minime cõmãducarẽt:siue quoniã soporifera esset oĩs ut inqt Plinius: siue q; ad castitaté ut Pythagoras existĩabat:nata inter sacras herbas & ab usu uulgi remotas haberet. alioqn nõ tãtũ laudis accessisset Antonio Musæ medico ex inuẽtione triuialis hodie remedii. Quid q; apud antiquos inqt unũ Lactucæ genus fuit Atræ: quã Meconida uocãt a soporiferi lactis abũdãtia: ut nihil mirũ sit ueteres hoc esu uelut omine quodã abstinuisse:ceu possis uerba illa in hũc quoq; modũ cõcipere: Cũ priores eã ob religionem ac omé cauerẽt. Accedũt Eubuli poetæ senarioli. μη παρατιθει μοι θριδακινασ ω γυναι επι την τραπεζαν ησ εαυτην αιτιω εν τω λαχανω τουτω γαρ ωσ λογοσ τον αδωνιν αποθανοντα προυθηκε κυπρισ ωσ εστι νεκυων βρωμα. Ex eodem. viii.

Quãobrẽ appositas nõ memini). Legẽdũ Nõ nemini:uetusta exẽplaria:ut sit sẽsus:nefas eẽ queq̃: si apposita sit non degustasse. itẽ. Gemina iis natura & oleris & capite ipso exilentis bulbis species sũma ĩ latitudĩe). Lego bulbi nõ bulbis ut uerbũ Species:initiũ sit clausulæ alterius. itẽ. Vbi quõdã fuit lacus turrisq;). Columella nõ lacus turris:sed lacus turni: Vtra lectio plus cõgruat: æstimandum.

Ex eodem octauo.

Nam quod in heside campaniæ insula sponte nascit̃ lõge optimũ existimat̃ ortensiũ). Duplex er
ror Primus:ꝙ Neside nõ Heside legendũ fuit. Secũdus:ꝙ uerbũ Ortensiũ cũ sequenti clausula se cõti-
net Ortensiũ inqt hoc est Asparagoꝝ genus Ortensiũ & satiuum serit̃ spõgiis. Spõgias enĩ uocamus Genera aspa
Asparagoꝝ altiliũ satiuorumq; radices:quod ex Plinio Columellaq; ꝓbaueris. De Neside insula Can ragoꝝ quot
paniæ Strabo Papinius & Lucanus:ut in situ orbis diximus. Ex eodem octauo. Spongia que

Mentæ nomẽ suauitas odoris apud græcos mutauit cum alioquin mintha uocaret̃). Nihil ipse ad sit in aspara-
do:sed falsam quorundã interpretationẽ uitari moneo dicentiũ Minthos nõ Minthã legendũ & no- gis
mẽ a græcis mutatũ fuisse:ut Menta nõ Minthos appellaret̃:ne cũ Mintho quod stercus fimũq; signi
ficat incideret. Rãcida ne dicã putida & plane fimo digna castigatio. Ante oĩa certũ est ex Theophra- Mintha
sto Dioscoride Galeno cæteris Mintham nõ Minthon uocatã apud græcos herbã quæ Mẽta latine
dicit̃. Deinde uerboꝝ Plinii sensus est alius tam longe ab hoc diuersus q̃ Fimũ ipsum a Mẽta. mutatũ
ergo nomẽ a Græcis aut suauitate odoris:quoniã Hedyosmos potius q̃ Mintha uocari cœpisset. Por Hedyosmos
ro uerbũ Hedyosmos nihil aliud q̃ suauitatẽ odoris apud eos indicat. Pace fecerim legentiũ si quãdo qui
mihi tẽperare nequeo in tanta grãmatistarũ quorũdam audacia. proposueram qdem sine stomacho.
sed homo (dii boni) latinæ rei nõ dico studiosus sed plane zelotypus dissiliat oportet:nisi cõpressam
nimis diu patientiam quandoq; allidat. Ex eodem octauo.

Cõgruit pulegio cuius natura in coronariis reflorescẽs). Plinius supiore libro in carnariis nos quẽ
admodũ utroq; modo legi posset:monstrauimus. Codices certe manu scripti oẽs utroq; loco habent
in carnariis. itẽ. Hipposelinũ græci uocãt:alii sminiũ). Dioscorides ac Pli. qa succũ eius qui colligũt
myrrhæ saporẽ hẽat. Smyrniũ scribũt:nõ Sminiũ. itẽ. Culmis prĩcipale). Scribẽdũ Culinis nõ cul
mis. itẽ. Peregrinũ fuit & lepidũ). Dioscorides & Pli. & alii nõ lepidũ sed Lepidiũ. itẽ. Tertiũ ge
nus rhyam græci uocãt). Melius ẽ Rhœã:seu potius Rhœada. ex Dioscoride Galenoq;. Itẽ. Spõte
qdẽ sed maturius). Dioscorides ac uetusti codices & Pli. sequẽti lib. Spõte qdẽ sed in aruis. Itẽ. Ce
refoliũ qđ pederoton græci uocãt). Lego Cerepoloũ:qđ Pæderota siue Pæderotion græci uocãt. Co Locus in Co
lumella ĩ orto suo:Et breue Cerepolõ. quanq̃ alibi Columella Cerephilon. Sed & codices manu scri- lumella in
pti hẽnt hic Cerepolon. itẽ. Et acerrimũ sapore igneiq; effectus). Verba hæc nõ tam ad Cerepolõ horto suo
q̃ ad Sinapi:de quo ꝓtinus fit mentio:referri debent. Ex capite. x. Cerepolon

Sisymbriũ in calaminthã). Codices antiq hẽnt ĩ Mẽtã. sed utrũq; defendit̃ ex Theophrasto:q ait
Sisymbriũ ĩ Mẽtã odore tenus mutari:sed ĩ Calaminthã similitudine. Alioqn & Calamintha ĩ Mẽtã
cõmeat ut ĩqt Aristoteles. si mõ liber eius ẽ q de plãtis ĩscribit̃ ex lĩgua Punica ĩ græcã qa nõ extabat)
retractus a maxĩo quodã Byzãtio q cognomĩabat̃ Planudes. itẽ. Atq; ĩuicẽ enecat̃ ciminũ ab uno
dorso nisi repurget̃). Lego uerba illa duo. Atq; ĩuicẽ) ita ut ad supiorẽ clausulã ptineãt: quæ dicit: Brassica
ex semĩe Brassicæ ueteris Rapæ fiunt:atq; ĩuicẽ hoc est ut ex Rapaꝝ semine mutuo nascant̃ Brassicæ
Quod aũt hic ab uno dorso legit̃:uetusti codices habẽt:ab imo dorso. Ex eodem. x.

Sedi:quã anagoꝝ uocant). Lego:Et Sedi:quam Aizoum uocant. nam sequit̃:genus herbæ hoc di
ximus:libro uidelicet. xviii. Ex Democriti sñia. Scio qdẽ & Anagyrum inter herbas esse fœdi odoris
uel prouerbio testante:ut alibi notabimus. sed nihil ad rem. Ex capite. xi. Elices incilæ

Minus utiles e stagno:& quas silices ĩducũt). Festus Elices. Sũt & incilæ de cõi riuo fossæ:quas Vl-
pianus uocat incilia. Ex capite. xii.

Salsus tãtũ e saporibus nõ nascit̃ aliquãdo extra insidit pulueris modo). Vetus lectio nõ habet ali
quãdo sed alioqn. Paꝝ quidẽ interest:sed quoad fieri põt uẽdicãda est etiã nulla mercede ueritas. itẽ. Vindicãda ẽ
Libanotis locis putridis ac macris ac roscidis serit̃). Codices antiq post uerbũ Serit̃: addũt Semĩe ueritas etiã
cõplura. n. serẽdi genera sũt. itẽ. Muraq; radicẽ recipit). Lego:Myrrhãq; radicẽ recipit: ex Diosco nulla merce-
ride:itẽ Plinio. Smyrnii odor inqt myrrhæ habet qualitatẽ:unde & nomẽ. xxvii. uolumine. de

Castigationes Plinianæ Eiusdem Hermolai Barbari ex Libro. xx.

Ex capite primo.

Ncipit a trimatu). Dioscorides:a bimatu. Ex capite. ii.

Faui quẽ cæreũ uocãt). Legendũ Cerion:idest κηριον. ex Dioscoride Galeno cæte- Vnde Seps
i teris. Itẽ. Millepedẽ ipa græci uocãt). Scribendũ Sepa nõ ipa. Dicit̃ aũt Seps ab ero
dẽdo:quoniã putrescat locus ipse:ut paulo post subiunt̃. Plinius multipedæ ait duo ge Scolopẽdra
nera:unũ arcuatim repens:græce Oniscon uocari: alteꝝ Scolopendrã minorẽ & Se- minor
pa quæ non arcuatur. item. Eadem contra uomitiones). Dioscorides non contra sed contrahit uo
mitiones. Ex capite quarto.

Angulosis foliorum caulibus florẽtes & quod bunion uocãt). Dioscorides: Angulosis foliorũ cau Armoracia
libus florentis quod Bulion uocãt. itẽ. Est æstiuosus in italia). Theodorus legebat Est & satiui usus syluestris se-
in italia. nec displicet:etiã si Dioscorides καυματωδη:hoc est æstuosum esse: hũc scripserit: de sylue- rendo mite-
stri utiq; Armoracia:non de satiua intelligens:quæ in italia tantum seritur:& serendo mitescit. scit

Ex eodem quarto.

Lagonoponos iliorum dolor

Ad lagaroponon).Legendũ forte:ad Lagonoponon:ideſt iliorũ dolorem: qui ſane alius eſt q̃ laterum:hoc eſt Pleuritis.ilia.n.græci uocãt λαγωρασ & κερεωρχσ.ité. Hyſtriominæ uenena æque ut nicãder tradit).Scribẽdum Hyoſcyami uenena ex Nicandri Alexipharmaco ubi cõtra herbam illam ita p̃cipit ερλετε ραπειαρ ραφαρορ θαλισ ερ λετε λεπτασ αμμι γα κρομμυω γαθυλλιλασ. in quo tamẽ ſciendũ:interpretes eius Poetæ nõ tam Rhaphanum q̃ Braſſicam accipere in eo uerbo: quia Rhaphanũ ueteres id qđ nos Braſſicam uocabant.ité.Ilioſis dandos cẽſet pliſtonicus & collicis).Videt̃ ex indice Pliſtonicus auctores nomẽ fuiſſe.Cæterum & Pliſtonices legi põt: ut Olympionices.Duo aũt Pliſtonicæ Plinio reddunt̃:Medicus:de quo & Athenæus:alter appion: qui uolumine poſtremo cognominatus inqt eſt Pliſtonices. Verbũ autẽ. Ilioſis). melius eſt ut ileoſis ſcribamus hoc eſt ειλεολεσι.non iliis uidelicet:ſed ileo gracilioris inteſtini morbo laborantibus. ut ilioſi ſint de qbus paulo ante diximus in uerbo Lagonoponon. Ex capite.v.

Cepæ ſilueſtres non ſatiuæ).Vetus lectio:Cepæ ſilueſtres non ſunt:ſatiuæ:& cætera.Dioſcorides quoq; nullũ genus Ceparum ſylueſtre facit. Ex capite.vi.

Idẽ motus cũ melle uuluas).Legẽdũ nõ Motus:ſed modus:hoc eſt mẽſura.itẽ. Cõtra hæmoroidas ꝓdeſt cũ uino reddit uomitũ).Legendũ nõ Reddit uomitũ.ſed redditũ uomitu:Videt̃ aũt hic ex Dioſcoride nõ ſedis morbus:ſed ſerpẽtis genus intelligendũ.qđ ſi mares ſunt. Hæmorrhos:ſi fœminæ.Hæmorrhoidas græci uocãt:ab effectu ſanguinis qui toto corpore ꝑcuſſis effluit.itẽ. Cõtra araneoꝝ aut muriũ uenenatũ morſũ).Lego cõtra araneoꝝ murũ &c.ex Dioſcoride.Etenĩ Mus araneus ẽ quẽ græci Mygalen appellãt:qa muris magnitudine ſit:muſtellina ſpẽ: ore oblõgo: cauda gracili:uerſũ dẽtiũ quadruplici:ut auctor ẽ Aetius:abũdat ĩſula Britãnia hoc genere:ĩ hodiernũq; diẽ Barbari illi uoce Romana utunt̃.itẽ. Quod efficacius p̃ſtat uiridi cũ coriãdro).Lego uiride.itẽ. Sic & uoci cõfert).Vetus lectio:Sic & uoci plus cõfert:ideſt elixũ q̃ toſtum. Ex capite.vii.

Hæmorrhos ſi mas ſi fæmina Hæmorrhoides

In ſyluis naſcẽs iſatin uocãt).Legẽdũ puto ĩ ſyluis naſcẽs ſyluaticũ iſatin uocãt:cũ ex Dioſcoride:tũ nõnihil ex ſcriptis codicibus:q oẽs hẽnt nõ iſatin:ſed mutilato & corrupto noĩe ſyluiſaton:pro eo qđ erat ſylueſtrẽ iſatin.itẽ. Quarto ĩfectores lanarũ utunt̃:qđ ſyluaticũ uocãt).Legẽdũ:Quarto infectores lanaꝝ utunt̃:qđ glaſtũ uocãt.ex.xxii.eius lib. Alioqn nõ ſyluaticũ ſed ſatiuũ ẽ id quo lana tĩgit̃: qđq; hic a Pli.deſcribit̃:iſatis ſatiua Dioſcoridi uocata:Sed & ſupra mox de ſyluatico dictũ erat. Tertiũ inqt genus ĩ ſyluis naſcẽs iſatin uocãt. Quidq; ſcripti fere manu codices nec in ĩdice nec hoc loco hẽnt uerba illa: Quod ſyluaticũ uocãt:ut ſi qd ĩmittẽdũ fuit:melius ſit Glaſtũ uel ſatiuũ q̃ ſyluaticum ĩſerere.atq; obiter hos elidere q obliuiõis & ĩdiligẽtiæ Pliniũ arceſſũt:ceu neſcierit hãc herbã eẽ quæ ab ipſo Glaſtũ p initia.xxii.libri dicit̃:folio Plãtagis:de quo mox dicet̃.itẽ. Simile erat lapatho foliis).Vetus lectio.Simile erat lapatho ſylueſtri foliis:ſed & Dioſc. & Pli.aliubi foliũ ei plãtagis attribuũt:q̃lia ſylueſtri quoq; lapatho reddunt̃.itẽ. Cratenas).legendũ Crateias:auctor is in Medicina celeber fuit:Dioſcoridi Galeno cæteris. Ex capite.viii.

Alii neurodẽ).Dioſco.& uetus lectio Neuroides ρευροειλεσ.itẽ. Dẽſioribus foliis undecim ſæpe cauliũ).Dioſ.uerbũ undecĩ:nõ calues ſed folia ſignificat.hoc ſenſu:Cauliũ folia dẽſiora eẽ q̃ ſatiuæ ita ut decẽ & undecĩ quãdoq; numerent̃ in caulibus. itẽ de Cichorio erratico. Apud nos quidam ambugiã appellauere).Cornelius Celſus ambubeiam. Item. In totũ damnauit ſeriam). Plinius & Dioſcorides Serin:non Seriam. Ex capite.ix.

Alterã eleam latis foliis).Legendum leam:ex Theophraſto.Eſt autẽ lea.i. λεια idem qđ læuis aut Eleada ut Cato.ſed integra ſit an corrupta in Catone lectio:conſiderandũ. itẽ. Dein leuem grandibus foliis).legẽdũ læuem ut mox docuimus.itẽ. Fiſtulas eluxatas).Quidã fiſtulas & luxata.Ego fiſtulas eluxatas tueor.Sunt aũt quas uidet̃ intellexiſſe Cato cũ dicit Fiſtulas:quæ turundã nõ recipiũt ut Turunda ſit liniamentũ tentaq;.alioquin Turunda & illud ſignificat Catoni: quod græce ψωμορ appellant:quaſi Buccea ſiue bolus dicat̃:quẽ nutrices ingerunt infantibus. Turunda hodie uocat̃ accolis Padi etiãnũ Placenta Focacea.itẽ. Vrinã eius qui braſſicam potandam extimauerit aſſeruari iubet).Vetuſti codices nõ potandã extimauerit:ſed Eſitauerit.Cato:Lotium inqt conſeruato eius q Braſſicam eſitauerit. Ex eodem.ix.

Buccea Bolus

lotium

Mali ẽ ſucci Braſſica

Ex oĩbus braſſicæ generibus ſuauiſſima eſt qn & inutilis haberet̃).lego:Ex oĩbus braſſicæ generibus ſuauiſſima eſt Cyma ſiuæ quima:& ſi ĩutilis habet̃.Celſus:Mali ẽ inqt ſucci braſſica magiſq; etiã cyma eius.Nã in Palladio fere nõ aliter ſcribit̃ Cyma q̃ Quyma.Cyma uero quaſi κυμα:qđ fœtum partũq; ſignificat.itẽ. Odore tantũ naribus adhibito uitia orium grauemolentiamq; ſanare).Vetuſti codices:Odore tantũ naribus rapto uitia earum graueolentiãq; ſanare.Hoc ipſum & Cato ſcribit.itẽ. Folia habet bina rotunda parua lenia).Scribo:Folia habet parua rotunda læuia. nec addo Bina:cũ Theophraſtus folio eã multiplici prædenſoq; deſcripſerit.itemq; Plinius.Niſi quis in uerbo bina non numerum ſed ordinẽ acceperit:itẽ de lapſana. Foliis ſinapi ſimillimis). Dioſcorides nõ Sinapi:ſed Napi ſimillimis:hoc eſt βουριω.itẽ. Conſutum ſuſpenditur).Vetus fere lectio:Confectum ſuſpenditur. Ex eodem.ix.

Eorũq; uitia:quæ ſunt facie rubẽtes maxĩe ĩ ſole illitis cũ melle:& nitro emẽdat).Vetuſti codices

æque uitia:quæ ſunt in facie:eorum rubentes maxime in ſole illitis cũ melle & nitro emẽdant:hoc eſt Bulbi omnes.ſed præcipue eorum rubentes.Item. Bulbinen græci uocant herbam paracæ foliis). Codices aliquot antiq nõ Paracæ ſed Paruis.forte Porraceis:ita.n.mõ cernit Bulbina:quã Punici ho die ut rent plerią Buberigin cognominẽt:foliis croci flore uiolæ purpureo ſiue ferrugineo in ſpicis nigro ſemine.Matron poeta cãdidiores niue Bulbinas eſſe retulit:imbre ali:iouis cãtrices fuiſſe. itẽ.

Bulbina

Vtiliſſimus ſtomacho cibus).Nõ de Bulbina intelligendũ hoc eſt : ſed de Aſparagis: ut ſit initium capitis ſequentis.

Ex capite.x.

Inflationes ſtomachi coliq; diſcutiũt uentrẽ leniter molliunt). Vetus lectio ante uerbũ Ventrem: iidem oculis claritatem afferunt.

Ex capite.xi.

Oreoſelinon alio frutice recto ſemine cumino ſimile).Legendũ oreoſelinon palmũ alto frutice ac recto ſemĩe.Codices ſunt in qbus nõ Oreoſelinon ſed Orthoſelinon:quaſi a rectitudine. ſed prior lectio Dioſcoridis auctoritate nititur.

Oreoſelinõ

Ex capite.xii.

Diodorus in emitericis).Legẽdũ arbitror Diodotus:ex ĩdice: itẽ Dioſcoride.Verbũ in Emiteri cis mẽdoſum ẽ.Romana exẽplaria:ĩ hemitritæis.ẽ aũt febris genus hemitritæos.Sed uetus lectõ fere habet ĩ.Empericis.Et ſane id qd ſeqt experiẽtia deprehẽdi nõ rõne potuit.itẽ. Extinguit quoq; la ctis ꝓuentũ).Dioſcorides ꝓuẽtũ lactis facere putauit Ocimũ.προκλητικον ει μαι γαλακτοσ.ſed ni hil mirũ uariãt enĩ in Ocimo ſententiæ.ſicut ea quoq; parte qua Plinius ſcribit exiſtimaſſe quoſdã Si eo die feriat qſpiã a ſcorpione quo ederit Ocimũ: ſanari nõ poſſe.Cõtra Dioſco. Lybies inqt aſſeue rant a ſcorpione ledi nõ poſſe:qui die feriat:quo ederit Ocimũ.

Hemitritæus febris

Virtus Ocimi

Ex capite.xiii.

Duo eius genera aluũ purgat).Lego nõ aluũ: ſed Albũ:nã ſequit : alterũ ẽ nigrius.itẽ. Alopeci as emẽdare ſinapi).Lego Alopecias emẽdare addito Sinapi.itẽ. Iuxta flumẽ anacimũ).Dioſc.iuxta flumẽ Olcimũ.qd ſi Haliacmũ:ita.n.Macedoniæ amnis uocat.itẽ. Alphioſiſq; crudã dari).Quidã Alſioſis:ex Dioſc.ac Plinio ſuperius:etiamſi Alphos genus eſt candidæ uitiliginis : qualem curari hac herba Dioſco.affirmat.

Ex capite.xiiii.

Vt coire deſeriq; lac nõ patiant).Dioſ. Vt coire dẽſereq; lac nõ patiant:hoc ẽ ατυρωτον φυλαττει το γαλα.itẽ. Tuſſi interfrictiões fricari).Legẽdũ puto:in tuſſi in ꝑfrictione & reliqua. hoc eſt in tuſſi ex perfrictione orta.i.ex eo ꝙ quis perfrixit.

Ex capite.xv.de inſcriptione.

De poſca.Quæ urinã ſtringit).Mendaciſſima ĩſcriptio agit.n.hic de Cumino Aethiopico: nõ de Poſca.Itẽ. Quod græci uocãt ami).Dioſc.& alii fere Ammi ꝑ duplex.m.

Ex capite.xvi.

Eſt alia cunilacea appellata). Vetus lectio fere:Eſt alia Cunila Gallinacea appellata. de quo plura ĩ editione Dioſcoridis.itẽ.Manipulo quoq; eius adiecto). Vetus lectio nitidior: Abiecto: nõ Adiecto. itẽ. Aduerſus ſcorpiões expoſca tolere).Scribendũ Pollere:nõ tollere.itẽ. Piloſioribus ramis & aculeatis). Codices nonnulli:Piloſioribus foliis ac ramis & aculeatis.Dioſc.certe folia huius hirſutio ra eẽ memorat.Itẽ. Altera thuris:quã libanotidẽ appellauimus). Legendũ Appellamus. nam quæ ſuperius libro ꝓximo Libanotis appellata eſt:nõ pro Roſmarino accipit:ſed pro quadã Cunilagine: ſiue ut græci uocant Conyza.

Libanotis

Ex capite.xviii.

Othimiũ).Legendũ eſt Onitin:ex Dioſ.Sũt q Ornithin quaſi gallinaceã cunilã: nõ ꝙ illa ſit:ſed ꝙ ei ualde proxima.itẽ. In deciſiõe balnearũ).qdã in deſcẽſiõe.Nihil muto. Dioſ. ĩ balneis.itẽ. Tõ ſilis quoq; fluuius medet).Dioſ.tõſilis quoq; & uuis medet.itẽ. Lepidũ).legẽdũ lepidiũ.itẽ. Cũ murino oculorũ epiphoras). Legẽdũ ex Dioſcoride:Cũ irino.itẽ. Difficultates ſpirandi addito nitro potũ.Dioſco.nõ Nitro:ſed Vino.itẽ. Sagis quoq; additur).Lego Saccis.nam ſequit : cũ ama ris nucibus uina commendat.

Ex capite.xviii.

Semẽ elephãtis medet).Legẽdũ elephãtiis.hoc aũt lepræ genus ẽ Celſo Galeno cæteris.nõ ut recẽ tiores medici cõtẽdũt:morbus is quo pedes & crura uehemẽter intumeſcũt.itẽ. Aut ſi exiguus eſt ungue pollicis ut lactucis).Legẽdũ non ut lactucis:ſed Aut lactucis:ex Theophraſto.itẽ. In mortife rum infundi uetantes).Legẽdũ:ut mortiferũ infundi uetantes.itẽ. Præterea quoniã uſui noceret). Legẽdũ nõ uſui:ſed uiſui.itẽ. Addidit andron).Dioſco.uetuſtiq; codi.Andreas.In Theophraſto ta mẽ nomẽ auctoris Andron.itẽ. Adulterat alexãdrino). Vetus lectio Alexãdriæ. Dioſc. Axungia. itẽ. Quod acidion uocant). Legendũ quod Diacodion uocant. nã capita Papaueris Codia græci uocant:ut ſequentibus liquebit.item. Fictum in poſca coit). Quidam codices:fictum in Puſtulas coit.iudicent id experti.

Elephantis

Capita Papaueris qũo

Ex capite.xix.

Quod niſi inaruiſſet:ſpõte naſceret).Legẽdũ:qd niſi inaruis eſſet ſponte naſceret:ex Dioſcoride: ac Plinio ſupiore libro:in aruis naſci papauer hoc teſtãtibus.item. Ryam uocauimus & empracti cum).Ex Plinio ſupius Erraticũ.itẽ. Cæraticũ).Dioſc.& græci oẽs Ceratitin.q̃q̃ & Ceraticũ a cor nu deductũ eſt.itẽ. Cauliculo ĩflexo ut cornicula).Dioſc.Caliculo:nõ Cauliculo.itẽ. Tẽpeſtiuũ eſt mẽſtruis).Legẽdũ Meſſibus:nõ Menſtruis:ex Theophraſto.& infra. Foliis ſi procul intueare ſpeciẽ paſſerũ repreſentantibus.Dioſcorides uidet nõ Paſſerũ:ſed Struthii dicere:quaſi herbæ illius quã nos radiculã:græci Struthiõ:a paſſeris uocabulo.Theophra.quoq;.ix.lib.expreſſius: Foliũ iqt ha bet quale ſtruthos quo lintea candorẽ capiũt.Curari uero lanas & candeſcere radicula: cum ipſe Pli-

Struthion

xix.libro tum Dioſcoride & Cæteri confirmant.quia tamen cõtemplari oculis hoc genus Papaueris nondũ mihi contigit:& uerba Theophraſti ambigua ſunt:ꝙ Lina fieri eo candida:& ad folium papaueris ut Plinius hic intelligit:Lina inqt ſplendorem ex eo trahunt & ad Struthium pertinere poſſunt: nõ audeo decernere Pliniũ errore lapſum fuiſſe potius q̃ cõſilio & iudicio ad hunc modum ſcripſiſſe.

Ex capite.xx.

Præſter apđ Lucanũ Hemorrhois

Eſt & porculaca).Legendũ Portulaca.Paruus hic error:ſed creber: ut ille. Ambrotonum). Pro eo qđ eſt Abrotonũ.Ité. Hæmorrhoidũ & preſigrũ). Legendũ puto Hæmorrhoidũ & Præſterũ. nomina ſunt hæc ſerpentiũ ut cõſtat.Eſt aũt Præſter ut ĩquit Dioſcorides idé qđ Diſpas.ité. Epitométon rhizitomumenõ ſcripſit).Lego diſtinctus:Epitomen:Ton Rhizotomumenon:& græce melius επιτομην των ριζοτομουμενων hoc ẽ breuiarium de radicibus quæ ſecant̃.Ab hoc aũt uerbo id quod ablaqueare dicimus:ĩ re ruſtica modo ριζοτομεισθαι modo περιαιρεισθαι modo γυμνουν σκάπτειν τασ ριζασ greci uocant.

Ex capite.xxi.

Stomacho utiles ſextus niger).Legendũ inutiles:ex Dioſcoride.item. Aſperſum cubitali feminarũ).Quidá nõ Cubitali:Sed Genitali.ité. Et mãmarꝝ inflationes & pãnos).Dioſ.legit inflãmationes:hoc eſt φλεγμονασ:quas Plinio moris eſt etiá ĩpetus uocare.Ité. Vire anguino). Vetus lectio iure exiguo.ité. Cherias & lepras curat).Dioſcorides non Cerias:ſed Melicerias.nam Cerias non dicimus ſed Ceria hoc eſt fauos.

Ex capite.xxii.

Adiicit̃ cordylon).Dioſcorides & lectio antiqua Tordylion nõ Cordylon. & Plinius quoqꝫ alibi Tordyle.ité. Eſt aũt ſemẽ ex ſeſe).Legédũ.Eſt aũt id ſemẽ ex Sili:Dioſcorides:ac Plinius.xxiiii.lib. Tordylen inqt alii ſemẽ Silis eſſe dixerũt:alii herbá p ſe.ité. Lumborꝝ coxendicũ humerꝝ).Codices manu ſcripti nõ habẽt Humerꝝ.Dioſcorides loco uerbi Humerũ:ponit Lienũ. ité. Vel ſi uehemẽtior uertigo timeat̃).Scribẽdũ Vrigo:nõ Vertigo.i.uſtio:nã & uſtio in qbuſdã legit̃. ité. Inungunt quoqꝫ ſcabras genas aut gallica inter oculos cũ melle).Dioſcorides:inungunt quoqꝫ ſcabras genas aut caligantes oculos cũ melle.

Ex eodem.xxii.

Morbus reguis

Adarca ĩter ſyluas intacta cortice planiore).Legendũ:Adarca inter ſyluas tacta in cortice calamorum.ideo aũt inter ſyluas tacta ſiue dicta:quoniá de adarca libro ſexto & uigeſimo:qui ſilueſtribus tãtũ dicatus eſt:agitur in mentione harundinũ.de hac ipſa & libro.xxxii.capite ſexto medicinæ tractantur:ubi Calamohnus quoqꝫ dicit̃.Item. Philocares).Dioſcorides Philophares.liberum ſit.idem. Succus uero articulis & naribus morbo regio).Legẽdũ Succus uero articulis & e naribus morbo regio & reliqua.Dioſcorides:Morbũ inquit Regium e naribus minuit.

Ex capite.xxxiii.

Foliis aniſo ſimile & caule aliquando bipedali).Dioſcorides:Foliis Anetho ſimile: & caule aliquando bicubitali.Habent & aliquot exẽplaria non Aniſo ſed Anetho.Item. Hippomarathri genus tradit longo & anguloſo folio).Dioſcorides & lectio antiqua:Longo & anguſto folio.item. E uiridi ferula ramuſculus.(Dioſcorides:E uiridi ferula muſculus hoc eſt εντεριωνη quod medullam ſignificat.Sunt certe codices in qbus hic medulla ſcriptum eſt:non Muſculus aut Ramuſculus.

Caſtigationes Plinianæ eiuſdem Hermolai Barbari ex Libro.xxi.

Ex capite.ſecundo.

Pãphilus pictor

ſ Icion ex ingenio pauſani).Legẽdũ eſt Sicyonii ex ĩgenio Pauſiæ.de quo Plinius inter pictores:Pãphilus inqt docuiſſe tradit̃ Pauſian:Sicyoniũ:primũ in hoc genere nobilẽ. Oratius:Vel cũ Pauſiaca torpes inſane tabella Porro uerbũ. Adinuenit).Poſitũ hac clauſula ſuperfluuit in uetuſtis codicibus:& ſenſum conturbat.

Ex capite tertio.

Roſe Sutiles Saliores cœne

Lenniſci).Dictũ ſupius laniſcos a qbuſdã ſcribi.Athenæus græciqꝫ λημνισκουσ hoc eſt lenniſcos Meminit & Suetonius & Feſtus.ité. Sutiles ſaliorũ ſacris inuenimus & ſolẽnes coenas tranſire:de inde ad roſaria).Lego Sutiles Saliorꝝ ſacris inuenimus & ſolẽnes cœnis. Trãſiere deinde ad roſaria. Martialis:laſſenturqꝫ roſis tempora ſutilibus.Saliares cœnæ omnibus auditæ ſunt.

Ex capite.iiii.

Spionia

Vſus eius in coronis ꝑpe minimus).Legendũ non Minimus:ſed Nimius:ex Plinio ſupius.Trãſiere inqt ad Roſaria:eoqꝫ luxuria ꝓceſſit:ut nõ eſſet gratia niſi mero folio.ité. Viliſſimã uero pluribus uel minutiſſimã ſpinioiã).Sũt codices in qbus Pallidis nõ pluribus:ité Spinoſam:ut ĩferius. Quidã ita:Viliſſimã uero pluribus ſed minutiſſimis Spmoniã:q̃ſi σποραδην ideſt paſſim naſcẽtẽ:aut etiã ab exiguitate dictã:cuiuſmodi rerꝝ ſemina ſũt.Aliq Spioniã ut genus quoqꝫ uitis Plinio Columellæqꝫ ité Accolæ trãſferẽtes cõferunt).Codices antiq Cõſerũt.ité. Quæ græcia appellat̃ a noſtris). Lego nõ Græcia:ſed græca ſiue Græcula:ut nõ multo poſt. Muſceton uocãt).Codices pleriqꝫ Aceton:Quid ſi Moſceuton:quaſi a Viui radice:quã græci Moſceuma dicũt.

Ex eodem.iiii.

b Omnes ſine odore coroneola in rubo nata).Lege:Omnes ſine odore præter Coroneolam in Ruo natam:quippe quā iocundi odoris licet anguſti Plinius reddiderit. item. Et alias uera quoq; plurimū ſola præualet).Scribēdum Solo nō Sola.Etenim ſequitur:Cyrenis odoratiſſima eſt. Itē. Præterea magis locis omnibus ſiccis q̄ humidis odoratior).Vetus lectio:Præterea locis oīs ſiccis q̄ humidis odoratior.Itē. Cōtenta raris).Codices antiqui ruribus.Itē. Vnū genus inſeritur pallidæ ſpinoſæ):Diximus de hoc ſupra hoc capite. Ex cap.v.

Differentia liliis eſt.& hæc).Vetus lectio:Differentia a liliis eſt:& hæc. ꝙ narciſſis & reliqua.

Ex capite.vi.

Quæ ſponte apricis & macris locis).Dioſcorides nō Apricis ſed Opacis.Itē. Latiore folio ſtatī ab radice carnoſa).Theophraſtus Carnoſo.Itē. Appellatæ ita ut ab iis hyacīthina ueſtis).Lego:appellatæ ia:ut ab iis ianthina ueſtis.Etenim Græci Violas ia uocāt. Fortaſſeq; uerbum illud ab iis:non relatiuū ſit pronomen:ſed Violā ſignificet.Martialis:Coccina famoſæ donas & ianthina mœchæ :id eſt Violacea:unde Violantillam ſuam Papinius ianthida.Itē. Cum ſit mediocre deliacon uocant). Lego cū ſit medio candidū Dialeucō uocant.item. Folio qui florem expellit).Legendum:Folioque florem expellit:ex Theophraſto & Plinio inferius. Ex capite.vii.de iride.

Quomodo uiola a græcis Ianthina ueſtis

Drinonis & natrone).Nicāder ī Theriacis Drilonis & Narone. ιριμ τημ εθρεφε Δριλωμ και μαρομος οχθη.Item. Quidam teucrion uocāt).Vetus lectio & Dioſcorides Teuthrion:nam Teucrion alia eſt.illud notatu dignū ꝙ hic a Plinio dicit̃ Polii folia mane candida:meridie purpurea: ſole occidēte cerulea fieri:hoc Dioſcoridē Tripolii floribus tribuere.Nata forte cōfuſio :quoniam ut ait Plinius. xxvi.libro:Tripolium eadem quibuſdā uidet̃ herba quæ Pollium.nam & Theophraſtus quā libro nono Polium uocauerat:hanc libro decimo Tripolium appellat .oīo tamē Tripoliū a Polio maxime diſtinguit̃.Polio Thymi folia.Tripolio iſatis ex Dioſcoride ac Plinio: cuius tamē uerba.xxvi.libro capite ſeptimo deprauata ſunt. Tripoliū inquit folio ſatis craſſiore:palmo alto). Legendū enim:Folio iſſatis craſſiore:palmum alto caule.Dioſcorides φυλλα εχει ισατει παραπλησια ξηρα παχυτερα καυλομ σπιθαμιαιομ. Ex capite.viii.

Tripolium

Queq; hyacinthinū appellamus).Scribēdum puto ianthinū:ut ſupra quoq; docui : & hoc Merula prior me oīo uiderat.itē de Petilio flore. Et tamē colorē cōmendat).Codices uetuſti habēt Tantū colore cōmendat̃.Petilius aūt uel a paruitate foliorꝫ quādoquidē apud Luciliū Petilus idem eſt qđ exilis.uel ab urbe Lucaniæ Petilia.Habebat̃ & Pœtilius ut Varro inquit Romæ lucus:niſi qs a candore dictū putet:quādoq̇dem Petilanſura ungulam equi albā ſignificat.Erat aūt petilio flori colos albus auctore Plinio:Colore inquit commendatur qui eſt roſæ ſylueſtris.Item. Mirumq; in eo flore inflecti cacumine & non niſi retorto folio naſci).Codices antiqui:Mirumq; in eo flore inflecti cacumen & non niſi intorto folia naſci. Ex eodem.viii.

Merula non defraudatur ſuo honore.

Petilanſura ungula equi albi

Luteus & bellio paſtillicantibus quinquagenis quinis barbulis coronat̃:pratēſes ii flores).Vetus lectio:Alii & bellio paſtillicātibus q̄nquagenis q̄nis barbulis coronant̃:pratēſes ii flores.Plinius.xxvi.libro Pratēſem florē eē hūc prodit:nō luteū:ſed candidū & quadātenus rubentem aduerſus ſtrumas efficacē:etiā ſi non Bellius:ſed Bellis eo libro dicit̃:ut in alterutro loco menda eſſe uideat̃.legitur a quibuſdam hoc mō:Luteum & Bellio:ut ſubaudiat̃ ſemē.Perottus nō Paſtillicantibus:ſed Patulicantibus legebat:hoc eſt aperientibus:ſe quod cur probē non habeo. Ex capite.ix.

Quadātenus

Peroti ſentētia

zizippa.Scribendum ziziPha:ex Dioſcoridis & Plinii ſententia:quod autem ſtatim infra ſequitur Coloſſinus).Fuere qui coloſſicus deprauandum cenſerent:quaſi a magnitudine nō a colore dictū qui a Coloſis urbe Troadis Coloſinus uocari cæperit.Strabo uolumine duodecimo: Laodicēſis inq̄t ager qui ad Lycum amnem cognominatur φερει προυατωμ αρετασ ουκεισ μαλακοτητα μομομ τωμ ιερει ωμ ητωμ μιλησιωμ διαφερει αλλα και εισ την κοραξιμ χροαμ ωσ και προσοδευομ ται λαμπρωσ απαυτωμ οσπερ και οι κολοσσηνοι απο του ομωνυμου χρωματοσ πλησιομ οικουντεσ.In Hiſpania quoq; tradit Coracino Lanicium colore naſci Vitruuius in agris Clazomeniorū Erethrieorum & Laodicēſiū pecora inquit procreantur aliis locis Leucophæa:aliis Pulla:aliis Coracino colore De Laodicenſi uellere Plinius quoq; octauo libro:ubi & Pulliginem coloris genus facit. Qualis autem Coloſſinus ſit color:ex Cyclamini relatione colliges:cuius flos Plinio Coloſſinus deſcribitur. Ex eodem.ix.

Leucophæa pecora & Pulla & coracino colore alia

Spireon triganon).Fortaſſe legendū ſit Trygnō:quippe cuius foliis in Aegypto Coronarii utant̃ ut inquit Plinius in præſentis libri calce.Quid autē ſit Spireon haud cōperi: deprauatam in eo lectionem arbitror.itē.Tria eius genera niphātes). Legēdū Minyanthes:ex Dioſcoride Nicandro Plinio. itē. Tertiū ex oībus munitiſſimū(.Legēdū Minutiſſimū iiſdē auctoribus.itē. Myophano).legēdū myophono Theophraſtus.Hāc Theodorus & Muralē & muricidā īterpretat̃: nō a muris ſed a muribus.Phænias Ereſſius in libro de ſtirpibus myophonon etiā Sciada noīari tradit.muricida q̇dē ī Plauto quandoq; legitur:quaſi ſignificationem habeat qualem Græcis τοιχωρυχοσ.ut ſunt qui parietes furandi gratia perfodiunt.Cæterū muricide homo nō muricida ī eo legere oportet:eaq; uox ignauū

Muricidæ Locus apud Plautum corrigendus

ſtultumq́ ut ait Feſtus:ſignificat.de quo & uolumīe quarto decimo diſſerui.Item. Vtunť & ferulis & corymbis).Legendum:Vtuntur e ferulis & Corymbis:ideſt ferulaꝝ corymbis.de quibus.xix.lib.

Ex capite.x.

Hellienum.& paulo īfra.Helenum).Scribo Helenium ex Dioſcoride ac Plinio:Beleniũ ſquãdoq́ hoc dicitur Theophraſto Ariſtoteliq́.

Ex capite.xi.

Amaracus nõ ſit ĩ ſicilia

Amaracũ Diocles medicus & ſicula gẽs).Dioſco.Amarantũ ĩqt Sicula gens appellat. Diciť quidẽ & Amaracus:ſed nõ in Sicilia.Itẽ. Ab aliis nictopolon).Codices uetuſti Nyctalopa:ſiue nyctilopa ut ſit caſu recto Nyctilops.Itẽ. Proxime flãmea quæ & phlox). Theophraſtus Phlogion.Et.n.haud ſcio an Phlox idẽ ſit cũ Phlogio.De Phloge ſuperius caput diſſeruit.Et certe codices ſunt in qbus hic nõ Phlox legať:ſed Phlogos:quaſi phlogion uaticinari uellent ĩperitæ librarioꝝ manus.Itẽ. Sequitur oenanthe melanthiũ).Theophraſtus nõ Melanthiũ qđ eſt Git:ſed Melanion:hoc eſt nigra uiola Itẽ. Helichryſos).Legendũ quidẽ uideť Heliochryſos: quaſi a ſole dicta.Sed Dioſcorides tamẽ Elichryſos:hoc eſt paluſtris.& certe noſtri Lilium marinum appellant id:eodem auctore.

Nigra uiola quomodo

Ex eodem.xi.

Anemones:quæ timonia uocať).Theophraſtus:Quæ Limonia uocať:quaſi pratẽſis.Itẽ. Item tiphon).Theophraſtus Athenæuſq́ Tiphion uel iphyon potius:ut Ariſtophanes in phœniſſis πρωτα παρτωμ ιφυα φυμαι ειθεξησ τασ.κραμαασ ακαληφασ.De iphye & ianthide Ouidius.Itẽ. Qui fere naſciť in tumulis quoniam fortius durat).Theophraſtus:Qui fere naſciť ad tumulos quoniã fortius durat ωχρωμται περι ταφουσ.χρωμιωτεροσ γαρ ουτοσ.

Ex capite.xiii.

Cum coſto ſugillata & aloe).Dioſcorides non Aloe ſed Sale.Item. Quo nihil eſſe facilius põt). Legendum Fallacius non Facilius.

Ex capite. xiiii.

Vinacea crate. Vetuſti codices non Vinacea ſed iuncea.

Ex capite. xv.

Foliis lautiſſimis etiã ſi arbores cõparenť).Legẽdũ Foliis latiſſimis etiã ſi arbores cõpareť:ex Dioſcoride Theophraſtoq́ q folia eius quaſi Petala uideri tradũt. Et.n.græci frondes arborum Petala potius q̃ folia appellant.Nã & Bracteias antiqui Petalia a tenuitate noĩabant. de quo Caryotarõ quoq́ Petalia uocanť calẽdis ianuariis miſſitari ſolita:Ouidius Martialis Papinius.Itẽ. Caulecũ coctus eſt arenoſo ĩ mãdendo).Vetuſti codices fere nõ Arenoſo:ſed Araneoſo. Martialis: Niliacũ ridebis olus lanaſq́ ſequaces improba cum morſu fila manuq́ trahes.

Petala a græcis folia

Ex eodem. xv.

Quæ pſarta in noſtris manibus uocamus). Legẽdũ non Perſarta:ſed ut codices Romani Perſonatiæ.aut ẽt Perſolatæ.Nec ĩ noſtris mãibus:ſed ĩ noſtris amnibus.Eſt autẽ Perſonatia:quã græci forte Petaſiten uocãt.Plinius:Folio ĩquit Perſonatiæ nullũ eſt latius.Theophraſtus:Folia inqt Colocaſiæ Pileo Theſſalico ſimilia ſunt.Eſt autẽ Petaſus idẽ qđ pileũ & Galerus.unde idem auctor:hẽt inqt Lotus quales Colocaſia.i.Aegyptia faba petaſos:Miruq́ hoc mihi quãobrẽ Theodorus ĩ Theophraſto uerba hæc & ſupiora cõuertere neglexerit.Perſolata quoq́ genus ẽ herbæ:quã ut ait Plinius græci uocãt Arction & aliquando Proſopiten.quã nemo ignorat:Folia inquit habet maiora etiam Cucurbitis.Diſtinctionẽ hanc inter Perſonatiam perſolatãq́ uideť Plinius agnoſcere uigeſimo quinto libro: ut ſciamus tamen uocabulum.Perſolatæ a Perſola deductum eſſe:qđ nomẽ apud ueteres ut Placidus grammaticus qui de Plautinis uocibus ſcripſit:ſignificabat perſonam.Non uiderũt hoc qui Plinium latuiſſe iudicant quod genus herbæ Græci Arction & Proſopida nominarint.

Perſonatia

Petaſus pileũ uel galerus

Placidus grãmaticus de Plautinus uocibus ſcripſit

Ex eodem.xv.

Anthalion longius flumine naſcitur).Theophraſtus Malinathalle haud longius flumine.i.Nilo naſcitur.Placet Anthalium ex Plinio ĩferius hoc ipſo libro.item. Aracinda & aracos). Theophraſtus Arachidna & Aracoides:&.n.Aracos aliud genus eſt : atq́ inter legumina.Itẽ. Condriala). Theophraſtus Andriala.Dioſcorides & Galenus Chondrylla Pli.ẽt Chõdryllio & Chõdryllen ĩferius:itẽ.

Hippocaris).Legẽdũ Hippochœris ſiue Hyppochœris:ex Theophraſto:ꝑpterea Theodorus Porcelliã itẽ. Caucaris).Legendũ Caucalis:ex Theophraſto Plinio Dioſcoride.item. Anteriſcũ).In Theophraſto corrupte legitur Enthuſicõ.Athenæus Anthriſcum: qđ & probant uetuſti codices. itẽ.

Scandix quæ ab aliis tragopogon foliis croco ſimillimis):Lego Scãdix:Come:ab aliis tragopogõ uocatur foliis Croco ſimillimis.Et.n.Scandix alia oĩno eſt herba.Tragopogon uero etiã Come dicitur:auctor Dioſcorides:ſed & Plinius.xxvii.uolumĩe.itẽ. Et equinoctio naſcentis apphacæ).Legẽdũ & æquinoctio naſcens Aphace:Theophraſtus.

Ex eodem.xv.

Achineæ:quam epipetron uocant:quæ nunq̃ floret).Lego Acinos quam Epipetron uocant Theophraſtus Epimetron:niſi qđ uereor mẽda ſit:nã Hippocrates & Ariſtoteles Epipetron.De acino hac Plinius hoc libro.illud præterire nequeo in codicibus nõnullis manu ſcriptis Chenopus legi hac pte hoc eſt uerbum ex uerbo pes Anſeris.de quo ĩ corollarium noſtrũ diſtulimus.In quibuſdam Cynops.

Cynops

Fortasseq; rectum sit & Cynops & Acinos ascribere: propterea ꝙ Theophrastus & Aphacem & Cynopem & Epipetron de q̄bus cōtinēs mētio fit hac parte: primis ab æqnoctio prosilire tradit imbribus. De Cynope infra quoq; nascio quid testabimur. Ex eodem. xv.

Atractos fusus

Itaq; & æolii antiqui utebant̄ exilis quāquidē atractilida uocāt). Vetus lectio: itaq; & colu antiquæ mulieres utebant̄: exilis: quare quidā Atractylida uocāt. Theophrastus quoq; Splenia dicendo: ex hac fieri colū fusumq; significat: quē græci Atracton uocant. Dioscorides. in italia inq̄t hanc uocant colū rusticam. Propterea uero nō Atractō sed ꝑ diminutionē Atractyllida quidam appellauere: quoniam exilis īq̄t esset. etiā si Romāi codices nō Exilis: sed Ex illis habēt. Itē. In totū spina est asparagus scorpio). Ita lege ut unam nō duas herbas esse putes asparagū scorpionē: aliūq; ab eo qui notus est oībus: auctores Plinius & Dioscorides. Itē. Hypophes). Legendū Hypophyes: aut etiam Hippophyes: ex Dioscoride Galeno Theophrasto. Itē. Aononiū uocat̄). Codices antiq̄ Lamium. atq; ita quoddam urticæ genus a Plinio uocat̄ multis locis. Ex capite. xvi.

Buxus Asinina quō a græcis

Acorna leucacanthos onopygos). Theophrastus & antiqua lectio Acorna: Leucacanthos: Chalceos: Cnidos: Polyacanthos: Onopyxos. Est aūt Chalceos herba quam Theodorus uertit ærariā. Onopyxos: quam Buxū Asininā. De Cnido mox dicet̄. Itē. Helxine). Theophrastus ixine: ut ī alterutro sit error. de quo plura in Corollario. Itē. Vno aūt caule nec ramosum cnidos). Quidam Cnicos: q̄d minime probandū est: ꝓpterea ꝙ Cnicos & ramosa est herba & multoꝝ cauliū: ut inquit Theophrastus. Antiqua lectio diuersa in hūc modū: Vno aūt caule ramosum Cnidos: ut fortasse pro Vrtica quis accipiat. quā Cniden cæteri appellant. Itē. Cacumine tantū spinosa sunt: ut cringili). Theophrastus nō cringili: sed Eryngiū: siue ut hic & sup̄iore capite uetus hēbat lectio: Erynge. Itē. Aestathe florēt ut atractylis helixinos). Legendū ex Theophrasto & uetustis codicibus: ut tetralix & Helxine: siue ixine ut prædiximus. Ex eodem. xvi.

Frondiflora Apathe

Diuacrona). Legendū Acorna: ex Theophrasto & Plinio sup̄ius. Verbū aūt. Diu). Codices pleriq; antecedētibus accōmodant hoc mō: Scolymus floret sero & diu. Itē. Helxine rara uisu). Legendū ut diximus ixine: Theophrastū sequētibus. Itē. Cōtacta suaue olet). Vetus lectio Theophrastusq; Cōtectum sua fronde. Itē. Ectatos quoq;). Legēdū: & Cactos quoq; Theophrastus & Athenæus auctores. Itē. Quē uocāt tenica). Legēdū siue Pernica ex Athenæo: siue Pternica ex Theophrasto quasi a Pterna: quam nos Pernam uocamus. Itē. At ī reliquo orbe genera tria cicerculæ folia alteri aculeata). Lego Theophrastū & Dioscoridē secutus: At ī reliquo orbe genera duo uni circerculæ folia alteri aculeata. Itē. Spinas habet opposito folio). Vetusti codices: Apposito. Theophrastus παραπεφυκοσ. Itē. Phyllanthus). Theophrastus Phyllantes: quam Theodorus Frondifloram. Item. Crepis & lotos). Theophrastus Crepis & apate: quam Theodorus fraudē cōuertit. Itē Oenochyte). legendum Onocicle: Theophrastus auctor: Particulatim inquit floret Onocicle: turdariam Theodorus Ex capite. xvii.

Cynops qui interpretat̄

Bibinella

Aliud rursus spicataꝝ genus ex quo est stānios). Vetus lectio non Stānios: sed Cynops. Theophrastus: Spicatæ inquit sunt Cynops Alopecuros Stelephuros: unde Plinius ad uerbū hæc trāstulit. Theodorus Canis oculum interpretat̄ & Canariam. Admonēdi tamē sumus in Theophrasto legi quādoq; Conopa: quasi culicem nō Cynopa. & sane Culex nomē est herbæ Plinio. Locū notaui: iudicēt legentes. item. Selapiros quam quidam ortygiam uocant). Antiqua lectio & Theophrastus Stelefuros quam quidā Ortyga uocant item. Pyrallis ex iis). Legendū Thryallis ex iis: hoc est de genere spicataꝝ: ex Theophrasto hac ipsa mentione Theodorus Bibinellam interpretatur: uulgare nomē secutus credo quoniā in Etruria hodie uocetur herba Sthrella deprauato nomine pro herba Thryallide: quā cæteri Bibinellam rustica uoce dicant. item. Orinthogale). Scribendū Ornithogale: quā & Dioscorides Ornithogalon appellat. item. Lasine unum folium habet. Theophrastus lasione. i. ιασιωρη. de qua & .xxii. libro plura. Ex eodem. xvii

Cindrilla). Legendum Chondrylla ex Theophrasto Plinio Dioscoride ut diximus: itē. Amara & aphace). Vereor ne legēdum sit amara & Apate. Est aūt Apate genus intubi ex Theophrasto: quā Theodorus fraudem ut prædiximus cōuertit: fortasse quia gustantes amaritudīe decipiat. item. Similis est & quæ ctesyon uocat̄). Vetus lectio Theophrastus Athenæus & .xxii. lib. Plinius Thesion. i. θησειορ. item. Principesq; Pythagoras). Scribēdū Princepsq; Pytagoras. Et paulo post Anteriscon). Legendum Anthericon: ex Dioscoride ac Plinio. Ex capite. xviii.

Rosa excalfactoria Quo humore rosa

Fert fructū uuarum cohærentiū modo). Theophrastus nō Vuaꝝ sed Ouorū. itē. Perfricationibusq; cum oleo). Legēdū est Perfrictiōibus. has græci uocant καταψυξεισ. Itē Folia ima portaceis exiliora). Scribendū Porraceis. item. Sed cypiros durissima). Legendū Cyperos. itē. Iūci genus q̄d tropicen uocant). Dioscorides & Athenæus Euripicen: non tropicē. item. Excalfatoria uteros astringit). Vetus lectio: Excalfatoria & rosa uteros astringit. Sed quamobrem excalfactoria est Rosa si ut statim dicit̄ refrigerat? Galenus: Substantia inquit rosæ calido quidē humore sed tēpato constat. Ex capite. xix.

Diapaſmata q̃ uocantur

Folia utunť in caliblepharũ).Legendũ Vrunť.Itẽ. Et ſuccis femĩa aſpergunť(. Dioſcorides Sic
cis nõ Succis.Itẽ. Naribus ſubductũ). Lego ſubditum.Item. Diaplaſmata.Scribe diapaſmata:ex
Dioſco.ita.n.uocanť Aſpgines quibus ad ſudores coercendos utimur:cuiuſmodi ſunt quæ ſiccis odo
ribus cõſtant:ut inquit Plinius.xiii.uolumine:& hoc ipſo capite inferius. Folia in aceto cocta ĩ uul
neribus imponunť ſi teſtiũ ĩ melle).Dioſcorides:Folia in aceto cocta uulneribus imponunť: Epipho
ris teſtiũ in melle.Item Vtriuſq; radix ut diximus mulſãi ſaporis eſt). Vetus lectio non habet uerba
illa ut diximus.& ſane.ubi dexerit nõ cõpi.natus error:ꝙ ſyllaba. Dixi).ĩ uerbo diximus:finis erat
uerbi Radix & ſyllaba Mus principium erat ĩ uerbo Mulſei.Item. Panis uero cum melle & auenæ

Erinea faria lolliacea diciť

farina).Dioſcorides:Panis uero cũ melle & ærinea farina. Eſt aũt ærinea farina idẽ fere quod Lollia
cea.cuius uerbi mentionẽ ſæpe facit Plinius ſiue græco malens uti q̃ latino: ſiue ꝙ era & ſi Loliũ apud
nos ſignificat ut ait Dioſcorides:Plinio tamẽ uidetur nõ ipm plane loliũ ſed una eius ſpecies fuiſſe:ut
xviii.libro conſtat.in quo ſcio quidem a nõnullis eum coargui:ſed nihil temere de tanto uiro pronun
tiandum eſt.

Ex eodem. xix.

Ips ſerpẽs uel uermiculus
Cis frumẽta rodit
Trips ligna
Sis ueſtes Ix uitra Midas fabam Cyamos græce faba latine

Contra flos albæ ſuppurata aperit:ipſa diſcutit)·Quidã legũt ipa nõ ipſa:ut ſit ſerpentis nomẽ qui
græce ips dicať.Nihil cæcius:quando ips nõ ſerpẽs ſed uermiculus eſt:qui cornua uiteſq; prærodit:ut
Cis frumẽta:Trips ligna: Sis ueſtes:ix uitra:Midas fabam.unde Plautinũ illud in Aulularia.Repperii
quit nõ quod in faba repperiſſe pueri clamitant.de hoc Mida Theophraſtus.Siciant ergo nihil mutã
dum & ſenſum eſſe talem:florẽ albæ Violæ collectiõibus imponi ut aperiat:ipſam uero uiolã iis quæ
nondũ ſuppurata ſunt:ut diſcutiat atq; repercutiat.ratio in prõptu:uis flori calfactoria eſt. ipſi aũt uio
læ frigeratoria :Dioſcorides & Galenus.Item. Aegilopis incipientibuſq; ignibus ſacris).Dioſcori
desi Aegylopiis incipientibus & ignibus ſacris.

Ex capite . xx.

Crocomigma).Columella & Dioſco.Crocomagma. Plinius quoq; Magmata inquit ex unguenti
fece fiunt.Itẽ. Saliunca).Dioſcorides Aliuca:ſed mẽdoſe:propterea nihil muto.Satis fuerit teſtari
Dioſcoridẽ putaſſe Nardũ gallicũ latine ſaliuncã uocari . Pliniũ uero cui de rebus italiæ naſcentibus
fides maior debeť.Nardum gallicum a Saliunca ſeparaſſe.

Ex eodem. xx . de Polio.

Nõ ſecus atq; cyamus aſtrĩgit).Scribẽdũ puto nõ Cyamus qđ fabã ſignificat:ſed Cytinus q eſt pu
nicæ ſatiuæ flos Dioſcoridi Galenoq;:ut balauſtiũ ſylueſtris.nam Plinius Theophraſtuſq; Cytinũ iter
pretanť pomũ ipſum ĩmaturũ & primũ partũ eius florere ĩcipiẽtis:flores uero ipſos in ipſo erũpẽtes
Cytino balauſtia.Naturæ ut ĩter oẽs cõuenit aſtringẽtis. coercẽt quidẽ & fabæ:ſed multo minus.nec
mos eſt in Faba Plinio appellatione græca uti.Itẽ. Sunt qui ſylueſtrem ſirim uocent.Lege Xyrin ex
Dioſcoride.

Ex capite.xxi.

Sufficere uigintiquinq; grana eius minianthos ex eo appellauimus tradi).Legẽdũ Sufficere uigiti
quinq; grana eius:qđ Minyãthes ex eo appellauimus tradi:ex Dioſcoride ac Plinio ſupius.Itẽ. Qua
ſi pcuſſis a ſerpẽte ĩponať).Supfluit uerbũ ĩponať:ex Dioſcoride. alioqn nec ſenſus cõſtat.Itẽ. Co
xẽdicibus ĩponiť).Ante uerbũ Coxẽdicibus:deficit clauſula:Itẽ cum aceto callũ & uerrucas:Dioſcori
des & uetus lectio.Itẽ. Coxẽdicibus ĩponiť cum articularibus morbis). Dioſcorides & codices an
tiqui:Coxendicibus imponitur cum uino articularibus morbis.

Ex capite. xxiii.

Quamprimum ſuſpiciatur).Legendum:q̃primum aſpiciatur.

Ex capite. xxv.

Eliocryſum qđ alii chryſanton). Dioſcorides Chryſanthemon:non Chryſanthon.

Ex capite . xxvi.

Hyſginum ueſtes coccineæ qũo a græcis

Hyacinthus in gallia eximie ꝓuenit hoc ibi loco hyſginũ pingit). Legẽdũ puto Hyacinthus ĩ Gal
lia eximie prouenit:hoc ibi pro Cocco Hyſginum tingit.Eſt autem Hyſginũ color ſimilis coccĩeo:un
de græci ueſtes. υσγιρουαφεισ appellant:hoc eſt Hyſgino tinctas.Plinius ſequẽti libro : Tranſalpina
inquit Gallia herbis Tyrium & Conchyliũ tingit.Sunt autẽ Hyacinthi quæ uacinia latine. Plinius ſu
pra:Italiæ inquit uicinia in aucupiis ſata: Galliæ uero etiam purpurea tingendi cauſa ad ſeruorum ue
ſtes itẽ. Venalicis).Scribe Venalitiis:hoc eſt uẽditoribus: apud Noniũ Ciceronis teſtimonio:Nec

Mangones

me inquit diuitiæ mouent quibus omnes africãos & lælios multi etiã uenalitii mercatoreſq; ſuperã
uerũt ut Mangonicos uenalitios ꝓ mangonibus uenalitii gregis (nã & ſeruus ipſe Venalitius quoq;
dicitur).accipias.item. Lignys quoq; flãmea illa).Scribendũ Lychnis ex Dioſcoride cæteriſq;.

Ex capite.xxvii.

Aluinis impoſita).Romani codices nõ Aluinis ſed Aluis.Cæterũ Aluinis tamẽ ſeruari põt pro iis
quos græci Cœliacos appellant.itẽ. Bactis quoq; aluũ mollit).Legendũ forte Batis:quã græci Cre
thmon uocant.Sed cur de Crethmo ſcribať alio uolumina? ibi de bati quæ nõ ſit hortẽſis:hic de hor
tenſi? Plinius hoc libro ſupra Batin marinã & Batin hortenſianam ut duo eius uocis diſcrimina cõnu
merat.item. Acinoem & coronarũ cauſa & ciboꝝ ægiptii ſerunt).Dioſcorides Acinũ & coronaꝝ
cauſa & ciborum & cetera.

Ex capite . xxix.

Et hæc est herba anthiliũ:quã alii anticelliũ uocant). Dioscorides & uetus fere lectio:Est & herba Anthyllon quã alii Anthyllin uocant.Itẽ. Palmæ altitudine).Legẽdũ Palmi altitudine.Itẽ Prior uuluis aptissima & ex rosaceo & lecte ĩposita etiã uulneribus). Dioscorides:Prior uuluis aptissima est ex rosaceo & lacte imposita:etiam uulneribus. Ex capite. xxx.de Parthenio.

Alii thamnacũ).Dioscorides Galenus cæteri Amaracũ nõ Thamnacũ.Itẽ. Celsus apud nos pelleciũ & muraliũ).Lege Perdiciũ nõ pelleciũ.Cornelius Celsus libro tertio:Simul ĩquit reprimit & refrigerat herba Muralis quã Parthenium uel Perdicium appellãt.Videt̃ tamẽ Celsus nõ de hac parthenio sed de altera cognomĩe quã mõ Parietariã uocamus ĩtellexisse. illa enim & reprimit & refrigerat ut sequẽti libro docet ipse Plinius:Helxine dicta Dioscoridi Galeno cæteris. At Partheniũ de qua hic agit̃ illa est herba quã Galenus & Paulus Amaracũ appellant. Dioscorides Partheniũ potius:Etruscis uocata quondam Cauta:unde sunt qui modo Cotulam uocent eam: quasi Cautulam.

Amaracus Parthenium herba parietaria quæ sit

Ex capite. xxxi.

Sthrychne:quã q̃dã strychnõ).Lego Trychnõ:quã q̃dã Strychnõ:cũ ex uetustis codicibus:tum ex Galeno.Itẽ. Quos inuitat hederæ foliorũ similitudo).Legendũ uidet̃:Quos inuitat hederæ florũ similitudo:ex Dioscoride Theophrastoq̃.Itẽ. Halicacabũ uocant & hallicallion).Dioscorides & uetusti codices Halicacabũ uocant & alii Callion.Itẽ. Quod innocẽtissimi auctores simpliciter doriõ appellauere).Legẽdũ ẽ Dorycniõ ex uetustis codicibus & Dioscoride.Itẽ. Quo parcius:spectabat̃ magi cognominauere qui neq̃ter occultabant erythron).Scribẽdũ est ex uetusto codice:Qui parcius spectauerant:Manicõ cognominauere:q neq̃ter occultabant Erythron . Sed & Dioscorides Manicõ id uocari scribit:hoc est ĩsanũ.Romana quoq̃ lectio Magicõ pro Manicon.Itẽ. Vt nonnulli persone cauẽdi equidẽ causa curiosius dicẽdum).Lego ut nõnulli:Perisson:ne cauẽdi q̃dem causa curiosius dicendum:ex Dioscoride Theophrastoq̃ . itẽ Nec de cnico siue atrallide).Legẽdũ Atractyllide:nõ Atrallide:ex Dioscoride Theophrasto Plinio. Ex eodem.xxxi.

Manicon

Qua nostri minam uocant). Vetus lectio:Mna quam nostri Minam uocant.Et sane quam nos & Libram & põdo & Minam dicimus.Græci quoq̃ appellant tribus noĩbus.μναν.λιτραν.& ολκην nõ nullo tamen inter ipsa proprio discrimine si Cleopatræ credimus.

Mna: quam nostri Minã uocant

Castigationes Plinianæ eiusdem Hermolai Barbari ex libro.xxii.

Ex capite. primo.

Ritannorum coniuges). Vetus lectio:Quo Britanorũ cõiuges.Meminit huius rei Cæsar Omnes inquit Britanni ultro se Glasto inficiunt:quo Ceruleũ efficiant colorẽ:atq̃ horridiores sint in pugna aspectu. Propertius:Pictoq̃ Britannia curru.itẽ. Turpis Romano Belgicus ore color.Et alibi. Ex capite . ii.

b

Glasto britãni inficiũt se ut horridiores sit ĩpugna

Seque obiicientes dũ præripiũt).Vetus lectio:Seseq̃ obiiciendo dum præripit.nec aliter sensus steterit.Item. Quo frugi mõdos exculpat).Legendum Mundos nõ Mondos : hoc est ornatus muliebres:ut sit sensus:Galliã transalpinã quæ tingit herbis Cõchyllium & purpurã minore impendio & periculo id facere:quia nõ ex alto ea petat ut cæteri mortales:sed ĩ sicco carpat: unde muliebris mundus & paratior & frugalior appareat.q̃d uero dicitur:usu alioquin fulgentis :ita intelligo:cõsuetudine ipsa effici ut uestes etiã surdis & ignobilibus pigmentis infectæ niteant & fulgeãt.itẽ.Quæ quanta debeat). Legendũ debeatur. Ex capite.v.

Mundus pro ornatu muliebri

P.decius primus).Scribe non primus:sed Mus:ita enim cognominatum eum scimus.

Ex capite.nono.

Cõmanducata stomachica est).Vetus lectio Stomatice.sequit̃ enĩ Vlceribus oris inspsa.Itẽ. Pte ricis).Dios.Pterigiis:quæ nostri fere appellãt reduuias.Erro inq̃t Cicero q cũ capiti Sexti Roscii mederi debeã:reduuiã curẽ.Festus:Rediuia inq̃t est quam alii Reluuium appellant:cum circa ungues cutis se resoluit quia reluere est resoluere. Ex capite.xi.

Cum circa ungues se resoluit cutis Reliuium appellatur

Stoebæ quã aliqui peon uocant).Legẽdũ est Phleon non peon:ex Theophrasto & Plinio supiore libro. Ex capite.xiii.

Sudorẽ coctã cũ chonchiliis ciere).Diosc.Sudorẽ coctã cum cõculis ciere aluũ . μετα κογχαριου ut sciamus obiter uerbum Sudorẽ:ad superius colum pertinere:quia cum oleo sudorem cieat:cũ Cõculis uero cocta aluum. Ex capite.xiiii.

Contusis inclusisq̃). Vetus lectio Contusis incussisq̃. Ex capite.xv.

Effectusq̃ eius). Verbum eius: superfluit. Ex capite.xvi.

Et inde nomẽ).Legẽdũ ita:ut ad caput ꝓxime supius pteneat Plinius supiore libro.In totum ĩquit spina est Asparagus scorpio nullum enim folium habet.item. Alii phinion).Dioscori.Phyllo n:nõ Phinion.item. Ischada).Diosc.ischidia:quoniam Coxendicum dolores abigat. Ex capite.xvii.

Ischiada quare

Hinc est uernula).Et paulo ĩfra. Sparginoptes).Lego Hic est uernula:itẽ. Splachnoptes Plinius Stipax inquit cyprius uno celebrat̃ signo Splachnopte Periclis Olympii uernula.Sunt qui Spargano ptẽ a Sparganis hoc est crepundiis. Ex capite .xviii.

Hac & mastice utunt̃). Legendũ: Hoc ut Mastiche utunt̃: ex Dioscoride. Hoc ipso uisco & Cretes
rustici modo sagittarũ pennas glutinãt: & fœminæ ibi mandũt lucubratõis gratia: ne dormiant ĩ ope
re. Itẽ. Facit difficultatẽ urinæ). Dioscorides: Facit ad difficultatẽ urinæ. Item. A quibusdam ulo
phiton uocat̃. est & cynizolon). Dioscorides Vlophonon & Cynozolõ. Verbum autẽ est superfluit.

Quo cibo pellat̃ somnus & urinæ difficultas apariatur Onochilos qui dicatur

Ex capite. xxi.

Onichylon). Dioscorides & uetusti codices Onochelos: idest ονοχειλοσ. quasi labrũ asini. Item.
Archeuion). Vetusti cõdices Archelion. Dioscorides Anchusæ genus unum appellat Archibeliõ:
quod & melius Est enim Anchusa multiplex: uaganturq; p eas eadẽ uocabula: ut Alcibiadion & Ono
cheles cũ: Alcibiadion proprie uideat̃ esse quam uocamus Echion. Sunt qui Alcibion quoq; a Nican-
dro in Theriacis dictã pro Alcibiadio: quæ sit Echios: accipiendã putent: & Pliniũ reprehendant: qui
gesimoseptimo libro dicat: Alcibios qualis esset apud auctores nõ repperi. Cæterũ Nicãder hãc quæ
uocatur Echios diuersam uidet̃ existimasse ab ea quam ipse appellat Echin & Alcibion: ut in editione
Dioscoridis monstrabimus. Itẽ. Alii opochelin). Dioscorides Onocleã. Itẽ. Multi enchryson).
Antiqua exemplaria Enchusam: ut in Corollario disserui.

Ex eodem. xxi.

Alii arethemida). Legendũ Eranthemon: qa uere floreat: ex Dioscoride. Potest & Eranthemis di-
ci. itẽ. Alii: themimalon). Dioscorides & uetus lectio fere Chamæmilon. Itẽ. Alii melanthion).
idẽ auctor Melanthemõ. Itẽ. Fronde tantũ distãt). idẽ auctor Flore. Itẽ. Paruisq; foliis ut rutæ).
Dioscorides nõ Foliis: sed floribus. Itẽ. Hanc proprie qdam geranthemin). Dioscorides Eranthe-
mon. Item. Ex cuius semĩe simillimo porri fiunt panes). Dioscorides: Ex cuius semine simili milio
fiunt panes. Plinius quoq;. xiii. uolumine: intus inquit grana. ceu Milium.

Ex eodem. xxi.

Heliotropiõ Cichorium

Genera eius duo tricoctũ & heliostrophion). Lege Tricocũ: nõ Tricoctũ. Sunt aũt quibus uidetur
Plinius Heliostrophion siue qđ idẽ est Heliotropion hac parte cũ Cichorio quod itẽ aliqui Heliotro
pion uocabant confundere: quoniã ceruleo flore describat hanc. & cibo gratam eẽ dicat: que duo cõ-
ueniũt Cichorio nõ Heliotropio: cui cãdidus flos nõ ceruleus a dioscoride tribuit̃. Sed cõiectura hæc
parum efficax est ut Pliniũ quis arguat: quando nihil impedit uescendo esse tam Heliotropiũ q̃ Cicho
rium Nec constat in dioscoride λευκον ανθοσ idest candidum: an γλαυκον idest ceruleum scribere
oportuerit. quod quidem multis locis in Theophrasto quoq; deprauatum cognoscitur.

Ex eodem. xxi.

Phalangias). Lego Phalangas: uel quod idem sed usitatius est Phalangia. Item. Precariq; eum cũ
sole iterum: se & cum nobis liberãdum & ita facere). Vetusti codices: Precariq; eum: soluturum se no
dos & liberandum & ita facere. Simile huic Plinius. xxviii. libro: adiecta ĩquit præcatione se uinxisse
eundem & soluturum. Item. Aliqui frutici topiario). Legendum Alioquin. Item. Id quod breuius
est polytrichiõ aliqui trichomanes). Dioscorides ac Plinius aliubi: id quod maius est Polytrichõ aliud
Trichomanes. Itẽ. Nigro colore uirent). Vetus lectio & Dioscorides non Virent: sed Nitent: idest
σιλβουσι. Item. Gallinaceos purgatiores fieri putant). Dioscorides Pugnatiores.

Ex capite. xxii.

Mantericen uocamus). Dioscorides & Plinius Antericõ. itẽ. Admixta cacia ex uino). Diosco
rides & uetusti codices non Cacia: sed Cachry. Plinins quoq;. xxiiii. libro ad Strumas cõmendat eam.
item. Elaphoboscon ferulaceũ est). Dioscorides Feniculaceũ. Itẽ Eadẽ erat enteriscus). Legendũ
Anthriscus: ex Theophrasto Athenæo Plinio: ut docui.

Ex eodem. xxii.

Lasine olus syluestre). Legẽdũ iasione: idest ιασιωνη: ut prædiximus ex Theophrasto. Quidã uer-
bum Lasinem corruptũ esse nescientes: Pliniũ culpant: quasi hanc ipsam herbã xxiii. libro repetisset i
utiliter. Laginen uocando nõ Lasinen. Sed cum longe alia sit hæc ab illa: ut ex superiore libro constat:
nec ea uocabuli sit affinitas quã putabãt: modestiæ suæ parũ consulent: nisi recãtauerint. item de Sio.

Sio herba utilis uesice Silaũ uocant Crassiones herba qũo Hecales anus Rimulentus Striatus

Momentiq; cutem emendat). Legẽdũ Momento: nõ Momenti. De Sio sunt qui credant hãc her-
bam esse: quã Plinius. xxv. libro appellat Silaum: utilẽ uesicæ: glareosis & perẽnibus riuis nascentẽ: cu
iusmodi uulgo Cresiones dicant̃: Atq; ita Pliniũ ĩcuriæ accusant: quasi duas herbas esse iudicarit quæ
sit una. Mihi uero Cresiones prorsus esse nõ uidentur quod græci Sion uocant: sed tantum similes: p
pterea q; Sion odoratũ est ut Dioscorides & Plinius existimãt. Cresiones minime. item. Syllibũ).
Scribe Sillybum: Dioscorides.

Ex eodem. xxii.

Apud callimachũ apponat hecatæ caule uterq; albus). Lego: Apud Callimachum apponat Heca-
le uterq; albus. De hac Hecale Plinius & Plutarchus in Theseo & Appuleius: Non est ĩquit aspernatus
Hecales anus hospitiũ. de qua in obsceno carmine: Aequalis tibi quã domũ reuertẽs Theseus reperit
in rogo iacentẽ. itẽ. Circũrosis similia). Lege Circũrosis iunctim. itẽ Rimosastri pallido). Romãi
codices Rimoso. sed legendũ Rimosa stria. Striatos. n. fungos esse nemo ignorat: & in stria ipsa rimu
entos. Dicit̃ & striata frons Appuleio: ut sint ridendi qui Rimosastro quasi rimas imitãte ĩterp̃tant̃.

Ex capite.xxiii.

Excreſcentibus circa ſemen cũ germine punici mali).Dioſcorides: Excreſcẽtibus circa ſedẽ cum tegmine punici mali.hoc eſt cũ Malicorio.Itẽ. Nitro mixto ante ſubactas).Dioſcorides Ante ſubactum:ne quis credat ad uerbum Carnes.quod ſequitur.referri.

Malicorium

Ex capite.xxiiii.

Mel auribus inſtillatum cũ roſaceo lendes & foeda capitis animalia).Dioſcorides: Mel auribus ĩſtillatum cum Roſaceo ꝓdeſt:Lendes & fœda capitis animalia necat. Item. Nationesq; & iudicationem).Legendum indicationẽ:ideſt indicaturã:hoc eſt præcium rei ꝓbatioq;:græci δοκιμασιαν. Item. Subitis tumoribus).Lego timoribus:quales alibi expaueſcẽtes repente nominant.Dioſcorides διαφορουμενουσ. cuiuſmodi & ſudatores dicuntur:ut in Cardiacis. Item. Minus innocente aqua).Legendum:Minus innocentem aqua.nam ſequitur.minuſq; uino firmum.

Medicamentũ ad pellẽdũ lendes & fœda capitis animalia

Ex eodem.xxiiii.

Appetentium quoq; reuocat auiditatẽ cibi).Dioſcorides & uetus lectio:Appetẽdi quoq; reuocat auiditatem cibi:hoc eſt reſtituit.Itẽ. Mulſi tantũ in tritu).Legendũ intinctu.& infra. Varro regium morbũ cognominatũ aquatorum tradit).Codices ſunt in quibus ita legitur. Varro Regium cognominatum morbum Arquatũ tradit:ut ſit ſenſus:ideo Regium uocari eum:quia mulſo quaſi amœno quodam & prædulci medicamento curetur.Alioquin arcus cæleſtis etiam Aquarius dicit a Seneca.Item. Mellitides).Legendũ Mellitites:ex Plinio Dioſcorideq; Item. Corpore alio humẽtia adnixus).Legendũ Ad nexus.ſicca enim humore temperari:quo fluant ac permeent. humentia uero ſiccis miſceri ut aſtringant & illigent.

Morbus regius quõ aliter dicat & quõ curetur

Ex capite.xxv.

Aegypti aterã uocãt).Scribẽdũ Atharam:ex Dioſco.Galeno Ariſtophane. Plautus quoq; Atharathrion.qd ſit Thrion:in corollario.Item. Ad neruorũ inflãmationes aut inteſtinorũ uel aurium): Dioſco.nõ auriũ:ſed Laterũ:Item. Emẽdant ſintexes quæ ſunt ex his ſumptæ). Verba Quæ ſunt ex his ſumptæ:temere addita non dubito.Itẽ. Fermẽtatus Qui uocatur autopyros). Quidã legũt Artopticos:ĩperite.placet Autopyros ex Dioſcoride Galeno Paulo Celſo. nõ ꝙ fermẽtatus oĩs græce dicat Autopyros ſed ꝙ panis Autopyros utilior ad ea ſit quoties fermẽtũ accepit. igitur panis autopyrus q & Syncomiſtus dicitur ex eo nomen habet ꝙ non ex tritici parte ſit.ſed ex ipſo plane toto Pyrinos & anerectos Hippocrati uocatus.

Artopticos quõ latine Autopyros

Ex eodẽ.xxv.

Statima a balneo demonſtrant).Quidã legunt nõ demonſtrant:ſed damiorũ:ut ſit auctoris in medicina proprium.Sed quæ malũ cupiditas aut libido tanta caſtigandi quæ ſunt integra? Nempe quoniam in meo inqt codice non legit demonſtrant:ſed Mõſtrat.magna uidelicet occaſio propter quã Plinio colaphũ infligas.Itẽ. Puſtulas ulcerum rumpit).Dioſcorides Cruſtas. Item. Medent pectori cũ chameleonte).Dioſcorides pecori nõ pectori.Item Vel nitro eo liquore poſtea mixto). Codices antiqui Vtroq; liquore poſtea mixto.Item. Hoc tamen mollitum. Dioſcorides Molitũ. ideſt mola comminutum.

Plinio ibi colaphus ĩfligit

Ex eodẽ.xxv.

Auenæ græcæ genere).Quidã ex uetuſtis codicibus uerbum Græcæ:detrahunt.ipſe nõ detraho. quandoquidẽ genera græci Auenæ duo faciunt:Bromon & Aegilopa.Hoc diſcrimẽ nemo reddidit in Italia.ob id Plinius.xviii.libro:cũ auenam inter uitia frumenti collocaſſet:paulo poſt de feſtuca ea quæ uocatur Aegilops ediſſerit:nõ ꝙ neſciret Auenæ id eſſe quoddam genus: ut nõnulli cauillantur: ſed ꝙ alterum quoq; faſtigium auenæ celebrari nouerat Bromos nomine: hoc ipſum & in Lolio ſecutus eſt.de quo cũ græci traderent ſtrangulare circumligando ſe triticum. nec id in Italia magnopere compertum foret:prudentius eſſe cogitauit:græca uti uoce q̃ latina. Aeram id dicendo:non Lolium Item. Paruulas uelut lobas). Vetus lectio & Dioſcorides Locuſtas.

Duo genera Auenæ græci faciunt Lolium ſtrãgulat triticũ circũligando ſe

Caſtigationes plinianæ Hermolai Barbari Aquileien.P.Ex Libro Viceſimotertio.

Ex capite primo:

O Mniumq; ciborũ aut florum odorũq; gratia).Legendum eſt:Omniũq; quæ ciborũ.& reliqua.Et in calce capitis. Omnia quæ auiditas).Scribendum ex antiquis exẽplaribus:Omniaq; ea auiditas. & cætera.

Ex capite ſecundo.

Aſtaphiſagria ſiue aſtaphis).Legẽdũ eſt:Aſtaphis agria ſiue ſtaphis.Dicitur enĩ modo ſine a:modo cum a:Dioſcoridi:Galeno & cæteris. Vocatur & ex atticorũ conſuetudine quibuſdã oſtaphis.Sed de hoc aliubi.& ĩfra. Ad auriũ uitia reumatiſmũ cicatricũ). Dioſcorides nõ cicatricũ ſed gingiuarum ſcribit:ideſt προσ ουλα ρευματιζομενα. Vtrius ſit error:inde natus uidet ꝙ Græci gingiuas ουλα cicatrices ουλασ uocant.

Ex eodem.ii.

Labruſca quæ oenanthen fert ſatis dictam quæ a græcis ampelos agria appellatur).Legẽdum eſt:

Ampelos

non ita ut Labrusca oenanthen ferens ampelos agria uocetur:sed ita ut duo genera ītelligant̄. & uerba illa. Quæ a Græcis ampelos agria appellat̄ initiū sint sequētis clausulæ. Id & Dioscoridis & Plinii testimonio ꝓbari posset contumacibus. Et infra. Vtrunq; ea pro amuleto). Legendum est: Vtunt̄ non utrunq;:ex uetustis codicibus. Quod autem sequitur: Ad expiationem sanguinis: Romani codices habent: Ad expuitionem: sed contra stat omnis antiqua lectio.

Ex eodem.ii.

Iidem purgationibus ancipitē tentant). Legendum arbitror: Ideo & purgatiōibus ancipitem temperant: ex Dioscoride: qui purgare huius radicem tradit: sed præbendam tamen non seorsum: sed cū aqua & uino. Plinius quoq; pauloāte: Radix inquit decocta in aqua & in uino coo cyathis duobus humorem alui ciet.

Ex eodem.ii.

Alii staphylem. & infra. Arcezostim). Et paulo infra. Cedrosim). Legendum ex Dioscoride: ophiostaphylon: archezostin: cedrostin.

Ex eodem.ii.

Ossa fracta extrahit in aqua imposita brienia). Legendum est: non brienia: sed ut bryenia ex eodē auctore ac uetustis aliquot exemplaribus: quæ non facta: sed in fracta hoc loco præferūt. Quo uerbo utitur & paulo post Plinius Est autē infractum idem fere quod fractum. & paulo infra. Putasq; fieri aues uillaticas aliter eadē). Vetus lectio: Tutasq; fieri uillaticas alites: ut uerbum eadem initium sit sequentis cesi.

Aues uillaticæ

Ex eodem.ii.

Huius semē nigrū esse diximus asparago simile diocles prætulit ueris asparagis). Vetus lectio. huius enim colorem nigrum esse diximus: cuius asparagos similes Diocles prætulit ueris asparagis. Alioquin de nigro huius semine ubi dixerit nō lego: ubi genus hoc uitis nigrum dixerit inuenio: nā supra paucis uersibus alia inquit nigra efficacior in eodem usu.

Ex eodem.ii.

Decurtatus locus
Antipathia

Eadem in iumento homineq; phlegma aut sanguinem qui screatur: talo circumligata sanat). Credo mendosum & decurtatū esse locum: id quod ipsa medicinæ indicat absurditas. Quid enim stultius aut quæ nam isthæc est antipathia: ut ad alligata hominis aut iumenti herba talo pituitā & sanguinē: qui reiiciatur curet. Et sane codices uetusti longe aliter: etiā si corrosi & ipsi laceriq;. Dioscorides certe luxatos sanari circumligata ea scribit: ut fortasse legendum sit: Talos circumligata sanat: uidelicet q̄ loco moti sint. Priora autem uerba separatum & facilem sensum habent.

Ex eodem.ii.

Vinosos dicimus homines: quod Soli animaliū non sitientes bibimus). Codices antiqui: Vitio damus homini: & reliqua. Sunt in q̄bus ita: Vino debemus homines: quod soli animalium non sitientes bibimus. Vtroq; modo sensus acutior est & Pliniana grauitate dignior. Antecedebat uero potus cibū plerunq; ut appetitionem excitaret: orexin a iuuenale dictam: esuritiōem a Martiale. Item. Cōtra inflammationes rosionesq;). Legendum est: Item contra inflatiōes rosionesq;: ex Dioscoride & uetustis codicibus.

Ex eodem.ii.

Meliusq; si in nasis pix affuit). Legendū est meliusq; si nec uasis pix affuit ex uetustis codicibus & Dioscoride ac Plinio inferius. Aut sic: meliusq; si in uasis pix abfuit. Et īfra). Id quod spōte naturæ suæ piceum recipit). Vetus lectio nō piceum recipit: sed picem resipit. Et enī picatum a piceato differat oportet: ut ex corollario liquebit. De hoc uini genere decimoquarto libro agit̄: ubi & mendosum quendam locum non dissimilem huic correximus.

Picatus a piceato differt

Ex eodem.ii.

Helleniatro quoq; tamē nimio caput tentari). Sunt codices in quibus nō helleniatro: sed heluenaco legitur. nec displicet: ꝓpterea ꝙ unum e tribus uini generibus picem naturæ suæ spōte resipiētibus heluicum: a Plinio uocatum est quartodecimo uolumine. Habetur & heluenaca uua eodē libro nihil fortasse differens ab heluica. Sed & Romani codices heluico hic legunt: non helleniatro.

Heluicum uinum

Ex eodem.ii.

Si lacrymæ inoculis erunt). Vetus lectio: nō lacrymæ: sed lemæ: idest λημαι. Est qdē lema Græcis lacryma: sed congelata: idest το πεπηγοσ δακρυον. Vnde ꝓuerbium in iis qui parum prudentes sunt κρομι και λημαι: Apud Aristophanem. Et infra. In apiis uinum utile esse ab armorum equitatusue lassitudine). Scribendum e napis. auctor Dioscorides ο βουμι τησ αρμοσει κεκοπωμενοισ δι οπλομαχιαν η ιππασιαν.

Ex capite.iii.

Mellis heminas decem aceti ueteris heminas quinq;). Legendū ita ut primū sit minas: secūdū heminas ex Plinio superius: Mellis inq̄t decē libris aceti ueteris heminis quinq;. Tantundē enī est mina q̄ libra: & pondo. Plinius de oxymelle: Salis inq̄t marini libra quartodecimo uolumine: hic autem salis inq̄t marini pondo. Congruit & ipse cum Plinio Dioscorides. & infra. Medicamenti). & paulo post. Phalangias). legendum est. Medicamentis & phalangia: siue quod rarius est phalangas.

Ex capite.iiii.

Contra uenenum eſſe prædicantes).Vetus lectio & Dioſcorides:uenenũ eſſe prædicantes.αμαγραφετάι λεφασι και ερτοισ φθαρτικοισ.

Ex capite.v.

Cætera & in oleis).Scribendũ:Cætera ut in oleis.& infra de omphacio. Dolorem dentiũ cuſtodit).Vetus lectio:non dolorem:ſed colorem Dioſcorides ſtabilitaté dentium cuſtodit Omphacinum:& infra. Per ſe lotũ redditumq uomitionibus).Legendum eſt nõ lotum:ſed potum:ex Dioſcoride.& infra. Oleum cocinũ bibitur)Legendũ eſt: Cicinum: ex Dioſcoride ac Plinio ſuperius: ex cici uidelicet expræſſum.quod genus & crotonem & latine ricinum dicimus.& infra. Ex cnidio grano factum uim habet quã cocinum).Legendum eſt:cicinum non cocinum.

Ex eodem.v.

Selgiticum neruis utile).Plinius libro quintodecimo Seleucium appellat:a Seleucia:ubi cõponiẽ uocatum.& infra. Duobus cyathis in hemina datis).Legẽdũ eſt:Duobus cyathis in hemina aquæ datis.

Ex capite.vi.

Aluum & menſes cit in uino auſtero).Dioſcorides legit non cit:ſed ſiſtit. & ĩfra. Palma elata ſiue ſtate medicinæ confert:gramina).Legẽdũ ẽ ex Dioſcoride:Galenoq:Palma elate ſiue ſpathe medicinæ confert germina:hoc eſt εκβλαςηματα.

Ex capite.vii.

Quæ ex his cruda in melle conduntur aluum mouent).Dioſcorides:non aluum: ſed urinam inqt mouent.& infra. Hic acerbus ĩ magno uſu).Scribẽdũ puto: Hic ex acerbis ĩ magno uſu. ex Plinio ſuperius.Corticis inquit maior uſus ex acerbis:& ĩfra. Acinis detracto cortice tuſis).Vetus lectio poſt hæc uerba nõ habet ſtatim mellis Attici ſelibris:ſed ita:ſuccoq decocto ad tertias dein cum croci & alumnis ſciſſi myrræ mellis Attici ſelibris.

Ex inſcriptione capitis.viii.

Caprifico & hermeta).Scribendũ:Caprifico & erineo:de qua herba Plinius hoc capite tractaturus eſt.& infra. Infebribus conſtrictis.quas ſtegenas uocant).Legẽdum eſt: ſtegnas:ex uocis ui & Græcis certatim auctoribus.

Febres cõſtrictæ quõ appelletur

Ex eodem.viii.

Cum ruta coctæ & omnibus pſunt).Legendum eſt:Cum ruta coctæ torminibus proſunt.& ĩfra.

Formina q̇

Crudæ groſſi uerrucas thymo nitro farina additis tollũt).Legẽdũ:Crudæ groſſi uerrucas & thymos nitro farinaq additis tollunt.ex Dioſcoride.Item. Et foliis cerea ſanant): Idem auctor κηρια ideſt ceria:quæ fauos dicimus:& infra. Intantum rabidam naturam). Vetus lectio:Intantũ mirabili natura.Nec aliter ſane ſtaturus eſt ſenſus.

Ceria fauos dicimus

Ex eodem.viii.

Quam græci erin uocant).Vetus lectio:Quam Græci erineon uocant:quaſi caprificũ ĩterpræteris.Ideo ſequitur.Reddenda inquit in hoc loco propter gentilitatem.& ita uocat eã Dioſcorides. Galenus uero & alii non erineum aut erinum:ſed echinum.ut in corollario notauimus. Et urbs etiã fuit a caprifico dicta erineũ.Straboni:Plinio:cæteris in Doridæ:quæ iũcta eſt Bæotiæ ut Papinii uerſum: qué reſtitui libro quarto:Ducit itonæos & halalcomenæa mineruæ agmĩa. Poſſit quis legere ad hũc modũ quoq:Ducit erinieas & halalcomenea mineruæ agmina.Quoniã ireneos codices ãtiqui præferebant:ab erineo auté ερινιεισ ducũtur ut ait Stephanus:quos erinieas accuſatiuo multitudinis uocabulo rite dixeris.& infra. Epiphoris medeẽ).Codices antiqui poſt uerba hæc Epiphoris medetur ſtatim habent:ut cũ cyathi ut carptorũ.Quæ uerba quoniam intellectu oĩ carent ab impreſſoribus præterita fuere.Sed cum Dioſcorides oculorũ morbis prodeſſe dicat herbam hanc ſemine duabus drachmis:cũ cyathis mellis quattuor fieri poteſt:ut uel ad hũc modum uel ſimilem ſcriptum ſit: Epiphoris medetur.ii.drachmis cum cyathis attici quattuor.

Verſus reſtitutus apud Papinium libro quarto

Ex eodem.viii.

Omphacii aridi põdo.xii.aut myrræ.xi.croci.xi.)Vetus lectio diuerſa:omphacii aridi pũdus ſextariorum duorũ aut mirræ ſextarii unius croci unius.utcũq loco.ξ.quæ littera ſextariũ ſignificat.x.poſita eſt quæ denarii nota erat uel contra.itẽ. Futura poma ricinos græci uocãt). legendũ puto Cytinos.Quanq̃ pprie cytinus uocaẽ primus Punici mali partus florere incipientis ut inquit hoc ipſo libro Plinius.Solet tamẽ appellatio hæc & ad alia quoq genera congruere. Dioſcorides appollinaris herbæ flores cytinos appellauit.

Quæ littera Sextarium ſignificet

Ex capite.ix.

Infirmitatem uiriliũ roborant).legẽdũ eſt:uiriũ nõ uirilium.ex Dioſcoride: εξαι ρουσιυ εφηατοριαυ σωματασ.& ĩfra. Ebrietatis nõ ſentiri putores).Vetus lectio:Ebrietatẽ nõ ſentire potores. Id ipſum & Dioſcorides confirmat.itẽ. Sãguinis relictioni).Forte reiectioni.Et infra. Siccæ uinoſiores).Vetus lectio:Siccæ unguinoſiores.Et infra. Tuſſientibus inimicæ & uomituris ieiunis aptæ tenaſmo ſolo).Verbũ aptæ nõ ad tenaſmum:ſed ad uomituros ieiunos ptinet.auctor Dioſcorides χρησι μαλεβι βρωσκο μεμα προσεμετοσ γμηςει. Quod autẽ ſequiẽ Teneſmo ſolo: niſi error eſt:uidetur eſſe quædã exceptio:profuturas nuces uomituris ieiunis. Vtique nõ ſemper: ſed in teneſmo tantum.Et infra. In ſanctariis).antiqua lectio.In ſanctuariis hoc eſt arcanis ſanctioribus. Sed & quæ ſanctius ærarium Liuius appellat:uulgo ſanctuarium Veneti appellant.Item.

Præterq̃ ad ſerpentiũ ictus).Scribendum ex Dioſcoride hoc loco:præterqꝫ:nam ea uox Plinio familiaris eſt ꝓ eo ꝙ eſt inſuper & præterea:ut per initia quinti libri diximus. Habet hic & uetus lectio præterea.Itẽ de Syriacis. Ternis in aqua ſextariis).Antiqua lectio ternas in aquæ ſextariis.Item.

Epiphore qui morbi

Inflationes oculorum cũ ruta).Vetuſta exemplaria inflammationes habent non inflationes:hoc eſt ꝙ alibi epiphoras oculorũ uocat ipſe.Dioſcorides: Laurinũ inquit folium inflammationes omnis cũ pane polentaqꝫ illitum mitigat. Ex capite.x.

In medicamento quod alephas uocant).Vetus lectio:In medicamento quod liparas uocant.Itẽqꝫ Dioſcorides huius nominis & Celſus & Galenus & Paulus & cæteri mentionem habent.

Caſtigationes Plinianæ Hermolai Barbari Aquileien.P.ex Libro uiceſimoquarto.

Ex capite.i.

c

Retæ rhodiæ & argillæ noſtrati). Scribe noſtratis: qa ſeqtur concordia Valentium. Quod aũt ſupra legiẗ:Phyllira coci & polline nimium ſalem cibis eximũt.Scribe phylira:ut ſit breuis prima de quo & alibi dictũ eſt. Porro id uerisſimum eſt quod Plinius affirmat:hodieqꝫ tota Gallia & Germania coquinæ tiliaceis uitilibus uiſcerationes carneſqꝫ toſtas illigãt:munditiæ qdẽ interpretationes iis qui naturalem cauſam ignorãt. Cæterum antiqui moris eſt ueſtigiũ qui plerunqꝫ neſcientibus quoqꝫ ſæculis allinitur.

Ex capite.iii.

Qui cœliaci uocentur

Hæc decocta iuuat iliacos).Dioſcorides cœliacos & uetuſti codices.

Ex capite.iiii.

Scoletylon).Vetus omnis lectio ſcolecion:hoc eſt σκωληκιον.ideſt uermiculũ.item. Vuluaſqꝫ procidentes potu).Legendũ eſt ex Dioſcoride:Vuluaſqꝫ procidentes fotu.hoc ẽ εισ εγκαθισμα: qd & inſesſione dici poteſt:atqꝫ ita frequẽs eſt ea uox in Plinio.Itẽ de uiſco. Donec innatet). Antiqua exẽplaria:Donec nihil innatet.& infra. Vnguium ſcabricias Expellit).Codices uetuſti omnes:expolit. Ex capite.v.

Cedri ſuccus ex ea quo mõ fieret diximus).Legendũ quibuſdam uidetur cedri ſuccus ex teda quo modo fieret diximus.libro uidelicet ſextodecimo.Pix inqt liqda in Europa e teda coquitur.Pauloqꝫ ĩfra.Hoc inqt in Syria cedrium uocaẗ.Ego tamen ex ea legi malo q̃ ex teda.Etenim ſuccus cedri ex cedro fieri:nõ ex teda põt.Propterea uero Plinius cedrium:ideſt cedri ſuccum in Syria uocari hoc tradit:quoniam ut Theophraſtus ĩquit pinos Syria nõ habeat:ſed earũ inſtar cedros.Item. Cedrides hoc eſt frutices cedri).Vetus lectio & Dioſcorides:fructus cedri non frutices.Quanq̃ nõ ignoro fruticem quendam a Thophraſto ſic uocatum. Ex inſcriptione capitis.vi.

Deterebinto & picio).Antiqua lectio nõ picio:ſed pityuſa.itẽ Plinius hoc capite. Nullũ enim genus arboris herbæ fruticis picium.itẽ. Phagnos).Dioſcorides ſplachnon:ut ſupra quoqꝫ diximus. itẽ. Altera breuior & incuruæ ſimilis.Dioſcorides:altera leuior & incuruæ ſimilis.

Ex eodem.vi.

Tertia eodem odore & ideo nomine quoqꝫ paruula collicola craſſitudiue digitali).Dioſcorides & uetus lectio fere:Tertia eodem odore:& ideo nomine quoqꝫ paruula coliculo craſſitudine digitali:ita ut uerbũ paruula ad deſcriptionẽ pertineat.item. Picea enim pinguem & ſuccoſum fundit).Vetus lectio:Picea enim pinguẽ & tyrſi modo ſuccoſam fundit.Scribo: turis modo ſuccoſam. ex Dioſcoride qui ait λιβαριζουσαρ.Et infra. Sternutamentis pituitis aurium infunditur).legẽdũ:Sternutamẽtis:pituitis:auribus infunditur.Dioſcorides & uetuſti codices. Ex capite.vii.

Græci Didymos teſticulos uocant Latini

Maturum optimũ).legendũ eſt.Naturale optimũ ex Dioſcoride.item. Medetur & atritis partibus).legendum eſt paribus:hoc eſt teſticulis:quos græci didymos uocãt.Hoc ex ipſo Plinio ſtatim liquebit.item. Siue cum aqua uitilia foueantur).legendũ:uirilia:ut mox diximus.

Ex capite.viii.

Melandrias quoqꝫ ueteres).legendũ puto:Melanias quoqꝫ ueteres.ita enĩ medici appellant: quas noſtri uocant nigricias:nam melandrya qd ſit in corollario monſtrauimus.itẽ. Fraxinus quã uim aduerſus ſcorpiones haberet indicauimus).Vetuſti codices:Aduerſus ſerpentes.idem quoqꝫ Dioſcorides:ſed & Plinius libro.xvi. Ex eodẽ.viii.

Idem præſtant & tiliæ cortices).Magnus in littera una error legendũ enĩ eſt.idẽ præſtant & tiliæ corticis:ut uerbũ tiliæ rectus pluratiuus ſit:ne quis de arbore Tilia dictum hoc intelligat: ſed de interioribus corticis ulmi tunicis e qbus uincula tiliæ uocanẗ.Plinius quoqꝫ ſupra de ulmo differens corticis inqt.Interior tilia lepras ſedat.Quid ꝙ de arbore Tilia nõ hic:ſed paulo inferius & ſuo loco mentionem facit:ubi ex ea nihil præter folia prodeſſe meminit? Ex eodẽ.viii.

Alii hellon uocant).Dioſcorides Helion ſcribit appellari:hoc eſt ηλιοσακτηρ.Item. Inflammationes langoreſqꝫ).Legẽdũ ẽ ĩflationes:ideſt πρευματωσεισ.ex Dioſco. Ex ĩſcriptiõe capitis.ix.

Eriſtio).Scribendum erice.De qua hoc capite.

Ex eodem.ix.

Alterum manat in plaga cum flore exciso cortice).Dioscorides:Cū floret exciso cortice:idest κα
τατηρ αρθησιρ.Itē. In calice punico calfactus).Legendū est:In calice punici calfactus:ex eodem.

Ex eodem.ix.

Prima arborū florem mittit cū purpureo).Legendum arbitror:Prima albū florem mittit cū pur
pureo.Aut sic:Prima arborum florem mittit cū purpureo candidum ex Dioscoride:nā & hic sequit
in Plinio:Quæ & candida uocat.& infra. Hericen Græci uocāt fruticē non multū ab ilice differē
tem).Lego:a myrice:non ab ilice.Dioscorides. Ex capite.x.

Hederæ quā chrysolariō appellamus).Codices uetusti habēt appellauimus:sextodecimo ut arbi
tror uolumine.at ibi non chrysolarion:sed chrysocarpon uocauit:ut & Dioscorides.Itē. Quæ au
tophoros cognominatur).Vetusti codices Nicophoros.Itē. Milax quoq3). Legendū: Quidā pci Smilax
piūt smilax a qua Smilaceæ poetis coronæ quasi & milax dici nullo mō possit.sed hos Galenus coar
guat:ita dicēs μιλαξ ο και σμιλαξ.& infra. Candentē alterum comātibus acinorum corymbis).
Legendum est:Scandētem arbores comantibus acinorum corymbis.Dioscorides:Theophrastus:ue
tusti codices. Ex inscriptione capitis.xi.

De ruse & idro).Legendū:De ruse erythro.Item. Illaq3 in iudea). Dioscorides & supra Plinius
in india.Itē. Cognita res est in ægypto de arundine papyro præcipue utilitates).Legendū Cogna
ta res est in Aegypto arundini papyrus præcipuæ utilitatis.Itē. Huius aridis foliis & malicorio co
ria perficiunt).Legēdū:Huius aridis foliis ut malicorio coria perficiuntur.Est aūt malicorium puta Malicoriū
men Granati.Item. Insaniam conspecto eo omnino frutice sanari).Vetus lectio non insaniam ha quid
bet:sed saniem:nec sanari:sed siccari.Quod ego ut incompertum in medium relinquo:

Ex eodem.xi.

Condylomata hemoroidos).Legendum est ex Dioscoride:condylomata & hæmorroidas.Item. Cōdylomata
Altera amaraci similis).Dioscorides:Altera tamaricæ similis:siue amaricæ:hoc est myrice.Item.
Sinistra manu.Verbum manu supfluit:sinistra nominatiuus est.Item. Inutilitatibus). Legēdū:
in utilitatibus:ut uerbum ab spina Aegyptia non sit sequentis capitis initium:sed finis huius.

Ex capite.xii.

Quā græci acanthon uocāt).Legendū:Acanthion.ex Dioscoride ac uetustis exemplaribus.Dif Acanthion
fert enī acanthion ab acantho:Dioscoridi & Plinio. Ex capite.xiii.

Spina ex qua uenæ fulloniæ implent).Quidā legunt:æneæ.Plinius.xxvii.uolumine:in spinis īqt
nascitur hippopheston:ex qbus fiunt æneæ fulloniæ.Alteruter locus mendam habet:si nō uterq3:nā
Romani codices non uenas:sed cortinas legunt.& infra. Quā alii sirisceptrum). Dioscorides & su
pra Plinius:erisisceptrum.Item. Siue dipsacon). Nec uetus lectio:nec Dioscorides id uerbum ha
bent hoc loco.Itē. Siue diacheron).Dioscorides:diaxylon.Nec discrepant omnino codices manu
scripti.Et infra. Rubeus).Dic rubens.

Ex eodem.xiii.

Decoctæ aluum citant:ac tormina compescunt).legendū:citam non citant.item. Pyracanthi
Baccæ).legendū fortasse:pyxacanthi:ex Dioscoride.Est autē pyxacantha idem quod & lycium a bu Pixacantha
xo dicta:cui similis est folio.Quanq̄ & Pyracantha nomē est herbæ Dioscoridi:sed pro scolymo nec
baccas ferens. At uero dicet aliqs:nōne paulo inferius de pyxacantha siue lycio differit a Plinio? Fa
teor:sed fieri potuit ut hic de spinarnm generibus loquatur:ibi de ipso medicamento: quod lyciū uo
cetur. Ex eodem.xiii.

Prosunt baccæ purgatiōi feminarum).Vereor ne decurtatus sit hac parte Plinius.Etenī medici Plius decur
næ:quas hic reddit usq3 ad arborem aquifoliam:non paliuro:sed oxyacanthæ sunt peculiares. auctor tatus qūo
Dioscorides.Nisi qs oxyacantham paliuro contributam putet.item. Nec rubros ad maleficia). le
gendū:rubos nō rubros.Itē. Ideoq3 ex eis mora bestiis uel hominibus cibos Dedit). Verbum be
stiis in exemplaribus antiqs abest.item. Oculisq3 procedentibus).Legendum: procidentibus: hoc
est quod medici dicunt εκπιπτουσι μ siue προπιπτουσι μ.

Ex capite.xiiii.

Alia est capari:quā medici cynobaton).legendū est.Alia est a cappari.quam medici cynos baton:
ex Dioscoride.item. Vlcera recentia & serpentia).Celsus:Vlcera non recentia lycio curari tradit
item. Puniceis totidem).lege punicis hoc est malis Granatis.Ideoq3 medicamentum hoc uocatur Punica mala
oporice απο τησ οπορασ:hoc est a pomis arborumq3 fructibus. que

Ex capite.xv.

Aliqui eam (chameropen):Dioscorides:chamedropen.& īfra. Chamesicē).Scribe:chamæsy
cen:& īfra. Sunt aūt ei mora odorata).Vetus lectio.Sūt aūt ei amara odorata.itē Dioscorides.Itē.
Caligines muriculas nubeculas).In uetustis Codicibus uerbū muriculas nō legit. nec ī Diosc.nisi Myopia &
p myopia capiamus.id aūt uitiū ē eoꝝ quos græci myopas uocāt.myopiæ sūt & muꝝ cauernulæ.itē Myopiæ q̄

Infundibulū Infurnibulū quid ſit Marubium

Per infurnibulum imbibitur).Vetuſti codices:p infundibulū.Non diſplicet per infurnibulū:qa græci hoc genus hauriendi fumi nidoriſue hypocapniſmon appellāt. Ex eodē.xv.

Quæ ſtachys uocaſ porri ſimilitudinem).Legendū eſt Marrubii:nō porri.Videtur autem Plinius hoc loco lapſitare nō librarius.ꝙ græci marrubium praſion:porrum praſon uocent.Hæc ut dicemus hallucinatio in herbis quoq3 aliis marrubii faciē præbentibus peculiaris fuit homini doctiſſimo. Dioſcorides & cæteri poſt eū omnes ſpeciē marrubii demonſtrant:& nos quoq3 uidimus.Vſum eius fere ignorant officinæ:quā uel ei ualde ſimilē pueri coronatā & nauiculā a foliorum ſimilitudine appellant Romæ. Ex eodem.xv.

Quod alii linopicton).Legendū cleonicion.ex Dioſcoride ac uetuſtis fere codi cibus cleopicion ſcribentibus:Item. Alii Zopyrocheron).Dioſcorides legit zopyron:codices aliquot Pliniani zopyrotyron:Itē. Encimoides).Dioſcorides legit ocimoides:ωκιμοειδεσ.Item. Orbiculato foliorum ambitu).Dioſcorides non foliorū:ſed florum. Ex eodem.xv.

Prouerbium Clematis Aegyptia

Folio lauri longo tenuiq3).Legendū:Folio lauri longa tenuiſq3.auctor Phalereus Demetrius:In prouerbium īquit ceſſit Clematis Aegyptia:nominatis ita qui procero & nigro ſunt corpore.Quidꝙ & uetuſta exemplaria non aliter habent q̄ nos correximus. Ex capite.xvi.

Eſt & herbis quæ in eadē ægypto naſciſ).Legēdū uideſ.Eſt & ariſaros:ex Dioſcoride:Quāq̄ hæc ipſa & aris forte diciſ:q̄ſi arus parua.Etenī ſimilis hæc eſt aro minor tātū radice ac folio.Nominaſ & aris herba hippocrati:ſed q̄lis ſit nō tradit ipſe.Itē. Herbā ī bratis).Legēdū in pratis.Itē. Pſeudouunion napi folia habet).Scribendū Pſeudobunion:quaſi mentitū napū:qa napū Græci bunion uocant.De hac herba & Plinius alibi:& Dioſcorides:& cæteri. Ex eodem.xvi.

Napum qūo gcæci

Bibuntur rami eius quinis cyathis e niue).Legēdū arbitror:Bibunſ rami eius quini ſeniue.Ita & in uetuſtis codicibus inuenies,& Dioſcorides quadā tenus hoc innuit.Item. Alii myrrizan).Vetus lectio Smyrrizan.Et græca ratio:apud quos ſmyrra dicitur nō myrra. Ex capite.xvii.

Quomodo græci hoīes uocent

Aglaopotin)Legēdū:aglaophotin.hoc ē admirationē hoīum φωτασ.n.hoīes uocāt poetæ Græci probāt hoc ſtatū ſequētia.Itē. Theriocarna).Lego Therionarca:quoniā torpeſcere feras faciat.de qua &.xxv.libro diſſerā.Itē. Amores uel cū odio depoſita).Scribendum:eſt depoſiti.

Ex capite.xviii.

Stratiotes herba militaris

Stratiotes).Legēdū:ſtratiotes:hoc eſt herba militaris.De quē oēs. Ex capite.xix.

Rumbotinū arborē).Plinius hāc quartodecimo uolumīe Rontotinū uocauit:alterutra lectio corrupta eſt.Itē. Philantropon herbā græci appellāt naſutem).Lego:philātropon Græci herbā appellant hirſutā:ex Plinio inferius lib:xxiii.de aparina & Dioſcoride.Itē. Cordiien alii ſemē Sylis.Dioſcorides Seſſelis nō ſilis.Sed & ſilis pro ſeſſeli recte legi pōt.Vnde ſilatum forte uinum.de quo tamen alibi plura diximus. Ex eodem.xix.

Quini dactylon

Efficacior eſt etiānū radice ſucco eius).legēdū ē:Efficaciore etiānū radice ſucco eius & reliqua ex Dioſcoride & uetuſtis codicibus.Itē. Cū in cacumine aculei ſint plurimū.qđ illi dactylon uocāt). Codices ſunt in qbus ita legiſ:Cū in cacumine aculei ſunt plurimū qni dactylon uocant:ceu dictū ita ſit ex eo ꝙ quini ſunt in manu quoq3 digiti.Quanq̄ & alia eius uocabuli ratio monſtraſ ab ipſo Plinio qa digitis mederi uideatur. Ex eodem.xix.

Quod telim uocāt alii carphos).Dioſcorides ſcribit carpos nondū tamē carphos īprobo.&īfra. Siciliā).Legēdū Siliciā ex Plinio:ſiue ſiliculā ex Varrone.itē. Alarūq3 etiā grauæ olentiā decoctum feno græci ſemen emendat).Videri poſſet legendū non alarum ſed ſellarum:hoc eſt excremētorū:quia Dioſcorides hoc loco υποχωρηματα.λυσειν τερι κωρ λυσωλη corrigenda eo præcipit. In cōtrariū me mouet uerbū ſella quod pro excrementis accipi præterq̄ a recētioribus nōdū inueni.

Caſtigationes Plinianæ Hermolai Barbari Aquileien.P.Ex Libro Vigeſimoquinto.

Ex capite.ii.

Ponticarum Anatum ſanguis miſcet antidotis

Anatum ponticorum miſcereantidotis).Legendū ſangninem anatum ponticaꝝ miſcere antidotis.ex Plinio multis locis.ita.Galeno:cæteris.Et ſupra. Solis lunæq3 defectū. m Lego defectuum:non defectum. Ex eodem.ii.

Vidit in quiete radicem ſylueſtris roſæ.quam cynorhodon uocāt:quāq3 blanditam ſibi pridie in fruteto mitteret.folio bibendam in lacte).Legendū eſt ut ſenſus conſtet:& exēplaria uetera ſequamur:Vidit in quiete ut radicem ſilueſtris roſæ:quam cynorhodon uocant:eblanditam ſibi aſpectu pridie in fruteto:mitteret filio bibendam in lacte.

Ex capite.iii.

Stomacacce Sceletirbi

Stomachacen medici uocabant & ſceletorben).Legendum eſt:Stomacacen medici uocabāt & ſceletirben.ex Strabone ſextidecimi libri fine:Vtrunq3 morbū in Arabia ſenſere legiones Romanæ diui Augusti tempore Hælio Gallo duce:ςομακακκην & σκελετιρβην.

Ex eodem.iii.

Fida in qua castra erant nostris demonstrauere illam). Codices Romani habẽt frisa. ipse legendũ puta:Frisci qua castra erant:nostris demonstrauere illam.Sunt auté frisci: protinus ultra rhenũ populi oceano appositi:ut Ptolomæus ac cæteri testant.De quibus ĩtelligere hoc loco Pliniũ superiora statim uerba significãt.In Germania inquit trans Rhenũ castris a Germanico Cæsare promotis:maritimo tractu fons erat.

Frisi qui populi

Ex eodem.iii.

Nec hic quondam ambitus).Legendũ est.Et hic quondã ambitus.ex uetustis codicibus.Argumentis.n.duobus utitur hoc loco Plinius:q̃obrem mirũ sit Britanicam uocari herbã quæ non in Britania: sed ĩ Germania sit inuéta.Primũ est ꝙ cum sui iuris esset britania:nec populo Romano subdita:uerisimile non est milité romanũ herbã in germania repertã:de nomĩe gntis alienæ q̃libet confinis appellare uoluisse.Alterum ꝙ cum hoc ambitu laborauerit antiquitas nominibus suis adoptandi quas iuenissent herbas:cur Britaniæ tribuerint quam Germania demonstrauisset?

Ex capite.iiii.

Foliis pene purpureis).Dioscorides:Floribus pene purpureis.Item. Semẽ trionis).Legẽdũ irionis:Ex Dioscoride:hoc est Erysimi.ita enim Græce dicitur irion.

Irion

Ex capitis.v.inscriptione.

Hermipora(.Legẽdum Hermupoa.Quanq̃ hermubotane potius:& hic & paulo infra ex uetustis codicibus.Etiam si hermupoa idem est ꝙ hermubotane. Ité. Aliã uero quinũ cubitorũ).Dioscorides:Binum cubitorum.

Ex eodem.v.

Hermemon uocant).Legendũ:Hemionion:ex Dioscoride qui hemioniam hanc appellat.Addo ꝙ hæc similis est aspleno intantum ut difficile sit internoscere. Porro asplenon etiam uocatur hemionion.Sunt tamen Codices in quibus Hermion legatur:quod nomen apud Græcos inuenio cõmunicatum etiam aspleno.

Ex eodem.v.

Folia parua).Lego aut folia ari:aut certe folia curua:ex Dioscoride.in herba hemioniti:hoc est μηνοειδῆ ad lunæ formam uidelicet.Item. Ramis hysopi surculosam).Legẽdum Quidam ramis hysopi surculosam:ut sit sensus:alios Teucrion herbam ĩtellexisse:non eam de qua modo est dictum:sed rami hysopi surculosam folio fabæ:& cætera.ex Dioscoride in teucrio: atq; ita codices habẽt uetusti.

Ex eodem.v.

Parotidas furentes).Legendum:prœtidas furentes : ex Dioscoride prœtion uocante hanc herbã: & Strabone:hoc est helegé & cælenen prœti filias:ut inquit Aelianus.Fabula est protrita ex Ouidio: Probo:Victruuio:mille aliis.Item. Alii betæ incipiẽtis).Legẽdũ est albi betæ incipientis.ex Theophrasto Dioscorideq;.

Ex eodem.v.

Vno eius loco circa epyrum).Scribẽdum ex Theophrasto:Circa pyrã.Vnde Plinius hæc ipsa mutuatus est ad uerbum.hoc est circa Rogũ Herculis in Oeta monte.Nota est fabula. Habent & hoc uetusta exemplaria.Claudianus:iuga deseris oetes:Herculeo damnata rogo.Papinius:Custodes iterũ lustratus honesti ignis ab œtea:conscenderis æthera flãma. Castigauit locũ hunc Sipontinus suppressa Theophrasti mentione.Domitius non tam carpendi libidine reprehendit q̃ ꝙ sine auctore dictum rebatur:sed liuius quæstioné dissoluit in belli Macedonici li.vi.ipse ĩquit.M.attilius œten ascendit. Herculiq; sacrificium fecit in eo loco quem Pyram ꝙ ibi mortale corpus eius dei sit crematum appellãt. Erat circa eundem montem & locus ut inquit eustathius ab eodem argumento dictus Phrygia.ꝙ ibi deustus fuisset Hercules.

Oete mons herculis sepulchrum

Ex eodem.v.

Quod adulterat etholico).Theodorus ex Theophrasto legit:Apolico minus recte.Etenim Theophrastus alio loco:idest libro decimo:Etolicum id cognominant.item. Nigrum alii euchymon uocant).Theophrastus entomon.etiam si Dioscorides non nigrũ ueratrũ:sed candidum sic appellat:utcunq; ab insectione uocatur entomon.

Ex eodem.v.

Scabiem quadrupedum cum thure:cera:aro:pice). Legendum ex Dioscoride:Scabiem quadrupedum cum thure aut cera ac pice.ité. Incisum forficulis ut diximus scribãt).Habent codices in qbus non scribant:sed cribrant legitur.item. Clinicis).Sũt qui corruptum hoc putent:nec quid loco eius subiiciant inueniunt.Et sane Clinici fere uocantur non ægri sed medétes. Scio tamé in litteris sacris legi Petronillam:ex morbo clinicam fuisse quasi paralyticam sideratãue: proptereaq; decumbentem grabato.qué Græci clinen uocant.

Scabies quadrupedum curat his q̃ ĩ textu referũt

Ex eodem.v.

Causaris uel latere uel faucibus).Legẽdũ:Causariis uel latere uel faucibus.Causarios inuenio : qui & ualitudinarii dicantur:siue sontici:aut qui oĩno causam & admonitioné habeant ex morbo senectuteue.Liuius quoq; libro septimo ab urbe cõdita:Tertius ĩquit exercitus ex causariis senioribusq;.a.T. Quinctio conscribat:qui urbe mœnibusq; præsidio sit.Vulpianus:Causaria inquit missio est quæ propter ualitudinem laboribus militiæ soluit.

Grabatũ clinen uocant

Ex eodem.v.

Galli sagittas inuenenato helleboro tingunt).Scribe:in uenatu:auctor Gellius:qui hæc ipsa uerba mutuatus hinc repetit.

Causaria missio quæ

Ex capite.vi.

Mitridatiam uocatam).Dioſcorides legit:mitridanion.neutrũ diſplicet. Item. Hirſuti cubitali
aliquãdo & amplioribus foliis per interualla quinq3 folia ut canabis).Tria errata:legendum igit̃.Hir
ſuti cubitalis aliquãdo & amplioris foliis per interualla quinq3 folii aut canabis.ex Dioſcoride.

Ex eodem.*vi*.

Phoruo & liceo).Scribẽdũ:Pholœ & lyceo:ex Dioſcoride.Itẽ. Medet̃ & ouiũ morbis).Legen
dũ Medet̃ & oĩum morbis:Dioſcorides:Cognomĩata ĩqt eſt & panacia:quoniã mederet̃ oĩum mor-
bis:atq3 hoc ipſum ĩnuunt antiqui codices. Ex eodem.*vi*.

Panacea unde

Angulofo caule paululum alto).Legendum eſt palmũ alto:ex Dioſcoride. Item. Flore lycheni-
dis).Legendum:Flore lychnidis.Item. Galli exacum quoniam omnia mala medicamenta potum e
corpore exiccat per aluum).Legendum:exigat:non exiccat. Item: Et uini generi aſſignant).Legẽ
dum eſt:& uni generi aſſignant. Ex capite.*vii*.

Gentianã inuenit gentianus rex).Legendum eſt:gentius:nõ gentianus:ſiue Gentis rex:ut Dioſco
rides.Item. Florem purpureum fruticoſum).Dioſcorides:Florem aureũ.fruticoſa hoc eſt ipſa her
ba lyſimachios.Item. Cum una matureſcit).Legẽdum eſt.Cum uua matureſcit:ex eodem auctore.

Ex eodem . *vii*.

Anympha zelotypia erga herculem rhopalo mortua).Verbum rhopalo ſuperuacuum exiſtimo.
Nõ enim rhopalo:ideſt claua Herculis.ſed zelotypia erga ipſum periiſſe nympha traditur:atq3 ita ſi-
ne uerbo illo uetuſti codices leguntur:Nam rhopalon herba ipſa dicitur a radice clauæ ſimili . & ĩ fra·
Boetiæ timalon uocant quæ ſemẽ edunt).Triplex error : Legendũ enim ex Theophraſto:Boeoti
madon uocant qui & ſemen edunt.atq3 ita fere in codicibus antiquis ſcriptum inuenias.

Ex eodem.*vii*.

In ſole ſiccat̃ aduerſaturq3 et aliũ).Lego : Aduerſaturq3 aluinis:hoc eſt Cœliacis auxilio eſt.ex Dio
ſcoride:Niſi quis ita legat:Aduerſaturq3 ei alliũ:ut antipathiam cum eo genere intelligas habere nym
phæam.quod nuſq̃ reperi ſane.Itẽ.In. Theſſalia amne peonio).Legendũ eſt:Peneo.ex Dioſcoride.

Ex eodem.*vii*.

Euphorbius Iubæ medicus frater Antonii Muſæ

Appellauit euphorbiã medici ſui fratris noĩe & muſæ). Legendũ arbitror:Appellauit Euphorbiã
medici ſui noĩe & fratris muſæ:Plinius lib.*v* iubam ait Ptolomæi patrẽ ſcripſiſſe gigni herbã ĩ Atlãte
Euphorbiam ab inuẽtore medico ſuo appellatam.Quod aũt Euphorbius iubæ medicus frater Anto
nii muſæ fuerit :oſtendũt uerba Plinii quæ ſequunt̃ :Iidem fratres inqt ĩſtituere a balneis frigida mul
ta corpora aſtringi.& infra. Ibi geruli qui legũt).Quid ſi ſcribat̃ Getuli:quippe qui uicina loca mõ
tis eius acolunt auctore Ptolomæo ac Plinio. Ex capite.*viii*.

Iungitur huic bugloſo).Legẽdũ eſt Bogloſſos ex auctoribus Græcis Latiniſq3 oĩbus. itẽ. Aiũtq3
eam quæ thyrſos ſeminis emittat:eius radicem ex aqua ad tertianas prodeſſe).Legendũ eſt ex antiq̃s
codicibus & Dioſcoride. Aiuntq3 quæ tres thyrſos ſeminis emittat eius radicem potã ex aqua ad ter-
tianas prodeſſe:Nam ſequitur quæ quattuor ad quartanas. Ex eodem.*viii*.

Quidam chalciam uocant).Lego Cachlam:ex Alcmame: χρυσειον ορμον εχον ραδυναν πετα
λοισι καχλαν. Eodem modo uocauit eam Dioſcorides:Nam Chalcia ſiue Chalcios alia eſt ut ſupra
ſignificauimus. Ex eodem. *viii*.

Hæc cum cera ſcirromata diſcutit).Vetus lectio Steatomata:itẽ Dioſcorides in Chryſanthemo:
quam nos eandem cum Buphthalmo credimus:etiam ſi mentiones ĩ Dioſcoride geminas inueneris
quaſi diuerſarum:fieri poteſt ut altera earum legitima nõ ſit auctoris eius. Sed quod fere ſolet contin
gere ſuppoſititia.In Bulphthalmo certe ad duritias ideſt σκληρι ασ cõmendat eam.ad ſteatomata in
Chryſanthemo. Ex eodem. *viii*.

Ceſtron aut pſycroteron)·Legendum Pſychot rophon ex Dioſcoride & uetuſtis codicibus.

Ex eodem . *viii*.

Folia fere lapathi ſerratha ſemine purpureo).Forte legendum eſt Stamine purgureo:Ex Dioſco-
ride και το μεσον εφητων φυλλων φοινικουν. Ex eodem.*viii*.

Nec alias defuere hiſpaniæ herbis exquirendis ut in quibus etiãnum hodie in numero ſit lætiore
cõuictu potionẽ egentẽ herbis mulſo additis credidere ſaluberrimã).Legẽdum arbitror:Nec alias de
fuere Hiſpaniæ herbis exquirendis ut in quibus etiãnum hodie in uiroꝝ letiore cõuictu potionẽ e cẽ
tum herbis mulſo additis credidere ſaluberrimã.Et enim uirilia cõuiuia quæ græci Andronas uocãt:
a mulieribus erant diuiſa:publico fere ſed græcorũ maxime ut Vitruuius inquit inſtituto:ne matreſ-
familias uirorum moribus accumberent:Nam Parthi ut Trogus inquit fœminis non conuiuia tantũ
uirorum ſed etiam conſpectum interdicebant .In Creta quoq3 uiriles epulas ut inqt Strabo Andrias
pupillares Agelas hoc eſt greges appellabant. Ex eodem.*viii*.

Conuiuia uirilia qũo a græcis Parthi fœminis nõ conuiuia tantũ ſed etiã uiroꝝ cõſpectum ĩterdicebant

Numerus tamen conſtat in nomine).lego numerus tantũ conſtat ĩ noĩe:hoc eſt multitudo herba
rum iã nominetenus cognoſcit̃ dũtaxat.itẽ. Cõſiligo prodeſt ut demonſtrauimus ſuo loco).Legẽ
dum eſt Demonſtrabimus:hoc eſt. *xxvi*.libro.

Ex'eodem.viii.

Et occulta itinerum).Legendũ est & inculta itinerũ:ex Dioscoride αγεωρ γει τοισ τοποισ.itẽ ex ipso Damocrate.ita enim uocat eũ Galenus ultimo de medicinis cõpositis uolũmĩe:cuius senarios de Hiberide prætexuit ολοισ ταισ παλαι τετριμμεραισ παραισγεοργοσ ταληκι ουπωτηροσε.

Damocrates a Galeno & nõ Democrates

Ex eodem.viii.

Itẽ helxinẽ a partu dicta ostẽdere ut indicauimus dictamũ uulneratæ).Vetus lectio Itẽ Seseli enixæ a partu.dictamũ ostẽdere ut ĩdicauimus uulneratæ.Etenĩ.Helxine nõ a partu dicta est: sed quia uestibus adherescat:ut Plinio placet lib.xxii.Idẽ auctor uolumine octauo A partu ĩqt duas habẽt herbas quæ Aros & Seselis appellant.Idẽ.xx.Seseli maxime pasci dicuntur Cerue pariturae.De hac herba & Cicero de natura deorũ.Sed quærat aliquis:si:pariturae ceruæ Seseli uescunt: quamobrẽ hic legi uolumus Enixas a partu Seselin inuenisse?Puto & post partũ & ante partũ uti hac herba ceruas.Ceruæ inquit.viii.libro Plinius ante partũ purgant herba quadã quæ Seselis dicit.sed de hoc alio quoq̃ loco disputauimus.

Vnde Helxine

Qua herba uescant ceruæ pariturae Seselis

Ex eodem.viii.

Flos nullus ei est semen ut caulis).Legendũ est:Flos nullus ei est aut semen aut caulis:ex Dioscoride Theophrasto uetustis exẽplaribus.Item. Et eletrium in eoboea).Legendũ est & Telethrium in Euboea ex Theophrasto:item Strabone qui ait Telethrium ĩ Oechalia euboeæ montẽ esse:unde Telethrienses Stephano.Itẽ. Et totam arcadiam & lycaoniã).Legẽdum est & totam Arcadiam ac Laconicam:ex Theophrasto duobus locis & antiquis codicibus.Accedit ꝙ Arcadia laconiæ contermĩa est:lycaones uero in Asia Pisidarum & Cilicum finibus.

Ex eodem.viii.

Vbera pascuis).Scribendũ ita ut initium sit coli:Vberes pascuæ his hoc est Arcadibus:atq̃ ita ueteres habent codices.Item. Quoniam boues omnino uoriferi sunt in herbis).Legendũ Quoniam boues omniuoræ sunt in herbis.ait enim Theophrastus παμφαγωτάτορ.

Ex eodem.viii.

Quoniam esset ariste tecuses).Vetus lectio.Quoniã esset ariste lechuses.itẽ Dioscorides οτι αριςα βοηθει ταισ λεχουσαισ.Item. Polymonia).Scribendũ Polemonia:ex Plinio superius & gregatim aliis.

Omniuoræ boues in pascuis sunt

Ex capite.ix.

Id quod in gallia nascitur infirmius habetur).Legendũ fortasse:id quod in Galatia nascitur ĩfirmius habetur.i.Gallogræcia:Dioscorides:Prouenit inquit Agaricũ & in Galatia Ciliciaq̃ in arboribus: sed friabile atq̃ infirmũ.Alioquin & in Gallia quoq̃ nasci Plinius tradit:Galliarum ĩquit glandiferæ maxime arbores agaricũ ferunt.Deinde sequitur antidotis efficax.

Agaricũ unde proueniãt

Ex eodem.ix.

Quidam echyon personatam uocant)·Legendum forte sit.Quidam arcion Personatã uocant.ut in Corrolario de petasite & Arcio disserui.& infra. Flos glaucus:radix longa).Legẽdũ Colos glaucus Radix longa:ex Dioscoride.

Ex odem.ix

Est ei similis uerbascon herba:quæ sæpe fallit pro ea capta)·Legendũ est:Est similis Verbasco herba quæ sæpe fallit pro eo idest Verbasco capta.Non enim hic de Verbasco agitur: sed inferius.Nam uerbum Herba nominatiuus est.

Ex eodem.ix.

Græci uocant pentapeton).Dioscorides & uetusti codices legunt Pentapentes: itemq̃ Pentapeges Theophrastus certe pentapeton quasi quinquepennam:ut Theodorus interprætatur.itẽ. Hæc marcescens nigrescit).Legendum ex Theophrasto Hæc inarescens nigrescit.

Ex eodem.ix.

Et eius radix quæ sparganion uocatur).Non ita legẽdũ est ut radix eius herbæ:hoc est.Quinq̃ folii Sparganion uocetur.Sed ita ut Sparganion per se atq̃ sui generis sit herba.Dioscorides.itẽ. Ex aliis usus fœminis).Scribendũ Ex aliis usus feminis:eodẽ auctore.itẽ. Ex creta dulcis).Vetus lectio Ex creta radicis:hoc est Creticæ Dauci usus etiam radicis est.Id & Dioscorides confirmat.

Exeodem.ix.

Theonarca alia q̃ magica).Legendum est Therionarca:ut uigesimoquarto libro Plinius ubi herbas magicas enumerat.dicta ita:ꝙ torporem afferat serpentibus:quasi θηριωρ ναρκη.

Therionarca herba magica uide unde dicta

Ex eodem.ix.

Græci uero arction).Dioseorides legit Arcion diuersam ab Arctio.Galenus tamẽ utrãq̃ appellauit Arction.itẽ. Peucedanum laudatissimũ in arcadia).Dioscorides in Sardonia : nõ in Arcadia:Liberum sit iudiciũ.itẽ. Sunt & ranis uenena rupetinis maxime)·Legendũ Rubetis:nõ rupetinis.itẽ. Phrynon).Legendũ est Phrynion:ex Dioscoride.Rubetam græci Phrynon uocant:herbam uero ipsam Phrynion.

Rubetam q̃uo græci

Ex eodem.ix.

Alii polyrrhison).Legendũ est Alii Poterion:ex Dioscoride uetustis codicibus & Plinio inferius. Item. Alcima)·Dioscorides Galenusq̃ Alisma.itẽ. Alii pyron)·Vetus lectio & Dioscorides Lyron:non pyron.

Ex eodem.ix.

Alias etiam uenenosa similiter).Legendũ Venosa:cuiusmodi sunt folia Plantaginis.itẽ. Caule simpliciter tenui). Legendum est Caule simplici & tenui ex Dioscoride.

Folia plantaginis uenosa sunt

Ex eodem .ix.

Antirinon uocatur siue phanarinon). Scribendũ Antirrhinõ uocať siue Anarrhinõ:ex eodẽ aucto re cæterisq. I. ẽ. Lichnis agria). Legẽdũ siue lichnis Agria:ex Dioscoride. Ex eodem.ix.

Similis lino radice nulla). Theophrastus non lino sed aparinæ. Dioscorides anagallidi:nõ Aparinæ similem facit. Item. Semine uitulinario). Legẽdum semine uitulinarium hoc est simili. ꝓpterea & Antirrhinum est appellatum. Auctores Theophrastus & Dioscorides. Itẽ. Calcalla). Legẽdũ est Cacalia:ex Dioscoride ac ceteris. Ex eodem.ix.

Cynomya q̃

Siue leantides). Legendũ est Siue leontice:ex uetustis exẽplaribus & Dioscoride. Item. Alii chrysalion) Dioscorides legit Alii Crystalion. fortasse ab algore:qualis ĩ psyllio maximus cognosciť. itẽ. Alii cynomilam). Dioscorides & uetusti codices Cynomyan:quasi caninã muscam. Item. Foliis canino capiti non dissimilibus). Dioscorides:Foliis Coronopodi nõ dissimilibus. atq ita sane cerniť. Sunt tamen codices in quibus non Foliis sed Floribus legať. Præterea Dioscorides Cynocephalion: & plinius Cynoides a quibusdam uocari Psyllium scripsere:quasi caninum caput.

Ex eodem.ix.

Quomodo græci pulicẽ

Semine autem Puniceo). Vetus lectio non punico sed pulici:Itemq Dioscorides. Et quia sequitur: unde inquit & nomen Nam Græci Psyllam pulicem appellant. Ex capite.x.

Quomodo græci Apion θρυον foliũ fici

Rhyselium). Codices antiqui habent Tiselium. Quid si quis Thryselinon aut simile aliquid scribẽdum putet? quia non dissimile sit Apio quod Græci Selinon appellant. θρυον uero folium fici q̃dem maxime:sed & aliarum quoq stirpium quandoq. Ex capite.xi.

Anagalida. aliqui acoron uocant). Dioscorides non Acoron sed Corchoron. Item. Mandragoram alii circelum). Dioscorides Alii Circæum cum αι diphthongo. Fortasse Circeion hoc est κιρκειον a Circe. Ex eodem.xi.

Radicibus binis ternisue rufulis intus albis). Legendum arbitror Radicibus binis ternisue:nigris foris intus albis:ex Dioscoride. Alioquin ueteres libri non habent Ruffulis sed foliis pro foris:corrupta de proximo lectione. Ex eodem.xi.

Mãdragoræ duo genera Album & nigrum

Ex hiis semen ceu pirorum album). Legendum est ita:ut uerbum album non ad semen sed ad clausulam sequentem pertineat:sitq sensus:De nigro genere mandragoræ dictum est:nunc de albo agendum. hoc inquit:alii Arsen hoc est masculum & cætera. Ex eodem.xi.

Huius folia alba. alterius latiora ut lapathi satiuæ). Dioscorides: Huius folia alba q̃ alterius latiora ut lapathi satiuæ. Itẽ. Vtilis uel surculo). Scribendum:Vtilis hæc uel surculo:ut ad radicem referas mandragoræ:cuius non succum modo sed corticem quoq laudant atq surculum:hoc est arentis eius librum:auctor Dioscorides:delibratur inquit radix & ad usus cortex filo suspendiť. Ex eodẽ.xi.

Folia seruanť in muriis efficatius. albus rore tantũ succus pestis est). Quid si legero:Alias rorantiũ succus pestis est:aut recentiũ si cui parum placet rorantium:sequiť enim protinus:Sic quoq idest etiã Muria domitis foliis noxiæ uires sunt:grauitatemq inquit afferunt uel olfactu. Põt & rore tantũ:sed ægre defendi. & infra. Ante sectiones punctionesq). Dioscorides Ante sectiones ustionesq.

Ex eodem.xi.

Cicutæ duo sunt genera

Caulis autem est uiridis & urit plerunq ut in platanis). Vetus lectio nõ & urit:sed Estur. Nec ĩ Platanis:sed in Pastinis:unde uaticinor nõ ariolans ut ait Cicero:sed coniectura prospiciens:ita corrigendum esse:Caulis autẽ eius & uiridis estur plerũq & in patinis. qui mos loquendi Plinio perq̃tritus est: Nam sensus ita quadrat:ut aliter nõ possit uel fingi. quis inquit semen Cicutæ sit noxium: caulis tamẽ eius mandiť & crudus & coctus. Nec me præterit recentiores medicos Cicutas duas fecisse: aquaticã frigidissimæ naturæ. alterã calidæ terrestrem. Sed sine auctore graui differunt. illud quoq teneo Cicutam inter ea collocari a Celso quæ corpus exedunt:sed & frigida id faciunt sæpicule:ut acetum.

Ex eodem.xi.

Pingui concauo ut coxendices). Legendum pingui folio & cõcauo ut Coxendices:ex Dioscoride.

Ex eodem.xi.

Stergeton quod amatoriis conueniat:alii spegeton quoniã in subgrundiis fere nascitur). Romani codices loco uerbi Stergeton:habent Erogenneton q amatoriis conueniat:Loco uerbi Spegeton habent Hypogesson:quod Subgrundiariã herbam significat. Sed cum Stergeton quoq ab effectu amoris dicatur:hoc est απο του ϛεργειν:& Dioscorides ita uocari tradat:nõ uideo quãobrem audendum sit lectionẽ nõ plus ueterẽ q̃ ueram conuellere:alioqui Erigenneton magis est ut a uerno tempore cognominari uideatur quæ ab amore:quoniam & Erithalles a uere dicitur hæc herba.

Ex eodem.xi.

Quam græci adrachnẽ agriam uocant itali celebrant ĩ pastilos latioribus foliis) Scribo:Quã græci Andrachnem Agriam uocãt itali ilecebram pusillis latioribus foliis. ex Dioscoride ad uerbum. Habet. & lectio uetus ilecebram:non celebrant:item Pusillis:nõ Pastillos. item. Ephemerum folia habet psylli). Dioscorides Lilii non Psyllii.

Castigationes Plinianæ Hermolai Barbari Aquileien.P.ex libro.xxvi.

Ex capite primo

Q .lecanius bassus).Romana exemplaria Locanius.Dioscorides in præfatiõe : Licanius η του κρατιστου λικαριου βασσου προσσε. διαθεσισ ημ εγρομεμ συμλιαγοντεσ υμιμλειγμα ου σμικρομ τησ ερσοι καλοκαγαθιασ. Ex iis uerbis illud quoq; apparet Dioscoridem Plinio æqualem fuisse:q̧ uterq; Licanium Bassum uiderit & quidẽ prouecti iam & commentantes.

Dioscorides Plinio par

Ex capite.iiii.

Proserpinata).Romani codices Personata:sed:legendum est proserpinaca.Differt autem hæc ab illa manifestus q̃ ut docendum sit:præsertim cum & in ea re Plinium & Dioscoridem quos adire licet:habeamus.

Ex capite .v.

Damason quod caucalin uocant).Vetus lectio Damasconem quod Alcam uocant : Neutrum defẽdi potest:Proinde ita scribo:Damasonium quod Alisma uocant:auctor Dioscorides & alio loco Plinius.Accedit q̧ ad tumores Damasonium commẽdant omnes:quod & hic statim subiicitur. Est quidem & herba Caucalis:sed longe diuersa.

Ex inscriptione capitis.vi.

Aquilegia herba).Superfluo est adiecta imperitis quoniam dicatur Vbi nascitur Bechion subesse aquas & hoc habere signum Aquileges.Nec in codicibus uetustis id uerbum magnopere comperias.

Ex eodem.vi.

Radix chamaeleuce quæ tussilago dicitur commanducata & in uino madefacta non tussi tantum sed & faucibus prodest). Vetus lectio longe diuersa est: plerisq; codicibus hoc modo : Radix Cacaliæ commanducata & in uino madefacta & reliqua.Dioscorides quoq;: Radicem inquit Cacaliæ dant in uino madefactam ut Tragacanthum eclegma tussibus & faucibus scabris utile:quod & prestat inquit commanducata per se.Faciunt ad hoc & quæ sequuntur:De Bechio quam proprie Tussilaginem uocamus & græce Chameleucem.

Ex capite.vii.

Molon scapo striato foliis mollibus paruis radice quatuor digitorum in aqua extrema pota). Vetus lectio:in qua extrema alii caput est.

Ex eodem .vii.

Daucum quæ & ephedra ab aliis anabasis uocata).In uetustis codicibus non legitur uerbum daucum.est autem Anabasis non daucus sed quæ Hippuris & equina seta dicitur:auctor Dioscorides & alio loco Plinius.

Ex eodem. vii.

Singultus hermionum sedat).Lego Hemionium ex Dioscoride.est autem Hemionium idẽ quod Asplenion:cuius uim contra singultus omnes reddunt.

Hippuris q̃ Hermonium idem quod A splenion cuius uim cõtra singultus oẽs reddunt

Ex eodem.vii.

Chamaerops myrteis circa caules geminos foliis capitibus græculæ rosæ).Legendum puto Caulẽ non caules.Itẽ Geminis:nõ geminos.Plinius alio loco Mitridation uocari hanc tradidit ut coniicio iis uerbis:Folia ei duo a radice Acantho similia:Caulis inter utraq; sustinens roseum florem.

Ex eodem .vii.

Theocadis aut betonicæ farina).Scribendum forte Stoechadis.Nam de Theocade nusq̃ legi.

Ex capite.viii.

Radix superior ex silphio).Scribendum. Ex iphio). Vetus lectio & Dioscorides & Plinius hoc libro sæpius Quod autem paulo ante dicitur.Hinc nauigatur ad phasin :alludit ad prouerbium ultimos esse Cholcos ad quos nauigatione ueniatur.de qua re Senarius εισ φάσιμ ερταμαυσιμ εσχατοσ δρομοσ.Meminit Strabo.

Ex eodem .viii.

Cariotem).Legendum Caryiten ex Dioscoride:quoniam fructum eius nucem uocant :inde Plinius cognomen inquit dedisse græcos.item. Hoc circa oppida nasci femine albo columbis gratissimo & cætera).Vsq; ad sextum genus Titymali non de Cyparissia quod quintum est:sed de Helioscopio quod est quartum intelligenda sunt ex Dioscoride. Propterea codices habentur in quibus totum huius clausulæ circunductum:ante quintum hoc est Cyparissiam uocatum ponitur utiq; post illa uerba semipedali altitudine succi plenis.item. Alii codion). Legendum Alii Cobion:ex Dioscoride & uetustis exemplaribus.

Ex eodem.viii.

Opos scylla).Romani codices Aphros scylla:Sed legendum est Apios ischas ex Dioscoride Theophrastoq;.Theodorus herbam Pirum interpretatus est immodico ne dicam parum necessario augẽdi rem latinam studio:quoniam apios græce pirus arbor dicatur item .Iuncos duos siue tres spargit).Theophrastuss Quatuor siue tres scribit eum spargere.

Apios græce pirus arbor latine

Exeodem.viii.

Species quæ elate hortensis).Legẽdũ arbitror Speciesq; est Batis Hortensis.Nam & Romani codices Late Hortensis habent pro Batis.hanc hodieq; Baticulam uocant liguria tota:de qua Plinius uigesimoprimo libro.item. Vel magis cepæ similis portulacæ).Legendũ est:Vel magis Cepea.ut sit nomen herbæ similis Portulacæ:auctor Dioscorides & uetusta exemplaria.

Ex eodem.viii.

Ali coricon appellant).Dioscorides:Alii Corion appellant.item. Oleraceo frutice). Dioscorides Surcuaceo frutice:hoc est φρυγαμωδει.Porro Phryganõ latini sunt qui Cremiũ quoq; appellẽt de quo Theophra.& Theodorus in p̃fatiõe de Stirpibus.i.lib.Nõdum tamẽ oĩo dãnamus Oleraceo.

Quomodo phriganon latini appellent Cremiũ

Ex eodem .viii.

Semine ſiliquæ nigro).Legendum Semine in Siliqua nigro ex Dioſcoride.item. Quod alii caron appellant).Scribendum Corin ex eodem cæteriſq;.Item. Folio tamarici).Lego Tamaricæ potius:hoc eſt Myricæ Dioſcorides:niſi quis & Tamaricum & Tamaricam dici poſſe cenſeat.

Ex eodem.viii.

Pleuritis qui morbus Phrenitis

Sed pinguioribus.foliis & minus rubentibus). Dioſcorides:Sed pinguioribus foliis & minoribus ac rubentibus.Item. Leuiter ſuaue aculeatum). Codices ſunt ĩ quibus legitur Suaue leuiter Aculeatum.Dioſcorides:Suaue dicit hoc eſt ευϛομορ:Aculeatum non dicit.Itẽ. Medetur & pleureticis). Dioſcorides legit Paralyticis:Alioqui Pleuriticis non pleureticis ſcribẽdum foret:a morbo qui Pleuritis dicitur:non ut medicorum officine Pleureſis:quemadmodum nec Phreneſis:ſed phrenitis:Hippocrates Galenus cæteri.

Ex eodem. viii.

Plaudapium mædetur calculoſis

Silaus naſcitur glareoſis & perennibus riuis cubitalis apii ſimilitudine coquitur ut olus acidũ magna utilitate ueſicæ).Vereor aut curruptam eſſe dictionem & Silaus pro Philãdrios ſiue Phelãdrios ſcriptum fuiſſe:aut eandem cum ea eſſe.Phelandrios ut inquit Plinius herba in paluſtribus nata folio Apii:cuius ſemen propter calculos & ueſicæ incommoda bibatur.Hanc a Dioſcoride uocari Helioſelinon:hoc eſt ut Theodorus uertit Paludapium exiſtimant. Quod uero hic legitur.Coquendam:ut olus acidum.puto ſcribendum eſſe Olus atrum:non Olus acidum.Etenim olus atrum ad uitia ueſicæ manditur coctum.ipſum quoq; genus eſt Apii quod græce Hippoſelinon dicitur.

Ex capite.x.de Veſicæ morbis.

Cum zio & urtica marina & daucum).Quid ſi ſcribas non cum zio:ſed Conyza:quippe quam ad uitia ueſicæ Dioſcorides commendet.

Ex capite.xi.

Gramiæ oculorum quæ

Et onothera ſiue onear).Legendum Et Oenothera ſiue Onuris a uino dicta ex Dioſcoride ac Plinio ſuperius.Eſt tamen ubi Onotherã græci quoq; ſcribant.Itẽ ſupra Gremias oculorũ) .Nonius Gramias non Gremias.Sunt autem ĩquit Gramiæ oculorum pituitæ:unde Gramioſi oculi:a quo qui triſtes ſunt in hodiernũm quoq; Gramioſi uulgo nominantur.

Ex capite .xiii.

Eſt autem puluis terræ equinæ ſetæ ſimilis).Fortaſſe legendum ſit non puluis.ſed Pullulus:Aut ut codices Romani pilus terræ nõ omni quidem capillo ſed equinæ ſetæ ſimilis. Quid autem ſi capillus terræ legeris?Item. Alii ephedron).Dioſcorides.Alii phædran.Fortaſſe legendum ſit Ephydron: q; in humidis locis naſcatur Equiſetum.de hac & ſupra hoc libro dictum capite ſeptimo:ubi Ephedra ſcriptum eſt & Anabaſis.

Ex eodem .xiii.

Naſci in ambuſtis maxime).Quidam legunt in arbuſtis:quia paulo ſupra Plinius iuxta arbores naſci eam tradat:atq; a uetuſti habent codices.Item Mollioribus caulibus candidioribuſq;).Dioſcorides & antiqui codices Mollioribus comis candidioribuſq;.

Ex capite. xiiii.

Scythica herba

Scythe uulnera ſcythicæ curant).Scribendum:Scythæ uulnera Scythica curant:hoc eſt herba Scytica ſiue Scythice:ita enim uocatur a Theophraſto σκυθικη.Item. Vulneribus perſonatis).Legendum arbitror Vulneribus præſanatis.Plinius libro quarto & uiceſimo de uirga ſanguinea:Cicatrices inquit quæ præſanauere.Porro uetuſti codices non perſonatis ſed Præſanatis habent. Quemadmodum autem græce talia dicantur uulnera non plane comperi.niſi μεμυκοτα: quanq̃ & quæ latitant Perſonata quoq; dixeris.

Ex capite .xvi.

Que latitant pſonata dñr

Acharon quoq; utile eſt interioribus feminarum morbis).Legendum puto Achoron ex Dioſcoride.item. Cremnos).Legendum Crethmos ex Dioſcoride ac Plinio ſuperius.itẽ. Cantullides duæ).Legendum Anthyllides duæ:iiſdem auctoribus.

Caſtigationes Plinianæ Hermolai Barbari Aquileien.P.Ex libro.xxvii.

Ex Capite Secundo.

C Vm eo ſolo colluctatur uelut præſentius inuento ſolo).Vetus lectio:Cum eo ſolo colluctatur uelut pari intus inuento ſolo.

Ex capite.iii.

Per quem intelligitur eadem & parens rerum omnium & magiſtra utraq; coniectura pari).Deeſſe puto uerbũ Natura poſt uerbum Magiſtra.

Ex eodem.iii.

Alii lycoctonon).Theophraſtus Dioſcorides & uetuſta exemplaria habent Theliophonon.

Ex capite.iiii.de Aethiopide herba.

Multis concauum in aliis).Legendum eſt ex Dioſcoride multis concauum alis: hoc eſt πολλαισ μασχαλαισ.quod genus loquẽdi Plinius aliubi quoq; uſurpat:ut ĩ Linozoſti.& infra paulo. Glutinoſas guſtu ſiccanti creſcuntq; ut cornua peſſint uideri). Legendum ex Dioſcoride:Glutinoſas guſtu:ſiccæ nigreſcunt:duranturq; ut cornua poſſint uideri.

Ex eodem.iiii.

Alypon,cauliculus

Neq; alia nigrior eſt aut tumidior).Legendum puto Humidior:ex uetuſtis codicibus.item. Aliphon cauliculus eſt Legendum eſt Alypon ex Dioſcoride.item. Ea purgatione quibus datur e gallinaceo).Sunt codices in quibus legitur E gallinaceo fere:ut Scribendum putem E gallinaceo iure.

Ex eodem.iiii.

Hæc eadẽ erat quæ alſine). Dioſcorides legit Hec eadẽ erat quæ Helxine. Itẽ. Quin emendat oĩa quæ alſina). Legendũ eſt Helxine ut ſupra. Itẽ. Naſcitur in maritimis hiſtriæ). Dioſcorides legit Syriæ non Hiſtriæ.

Ex eodem. iiii. de Androſemo.

Comæ tritæ ſanguineo ſucco manãtes odores tres in uſus).]Verba octo: errata quattuor ĩſignia. Scribendũ ergo ſic Come tritæ ſanguineo ſucco manant. odor ei Reſinoſus ex Dioſcoride ad uerbũ fere: αρατρι φθεισα δε η κομη ρητι ρωδη οσμηρ αποδιδωσι. Itẽ και φλλα δε τριφθερτα οι ρωδη χυλορ αφιησι. Item. Anconin qdam ononida). Legendum eſt Anonin quidam ononida: eodem auctore.

Verba octo errata quattuor ĩſignia

Ex eodem. iiii.

Anagyros quã aliqui acoton). Dioſcorides Acopon: non acoton. Item. Quod dureſcit per mẽſes). legendum Quod dureſcit per meſſes: Nam Dioſcorides: dureſcit inquit uua matureſcente.

Ex capite. v.

Aparinen aliqui omphacocarpon. Dioſcorides legit Omphalocarpon. Sed Galenus & Aeginita Paulus Omphacocarpon. Placet tamen Dioſcoridis appellatio: ꝓpterea ꝙ ſemen huius herbæ hoc ẽ Aparinæ Vmbilico ſimile deſcribitur. porro Vmbilicum græci Omphalon uocant.

Quõ græci Vmbilicum

Ex eodẽ. v.

Arcturion uocant). legendũ arcturũ ex uetuſtis codicibus & Dioſcoride. Itẽ. Huius folioꝝ iure in aceto decocto ꝑ dies triginta poto). legendũ eſt quadraginta: non triginta ex eodẽ Dioſcoride.

Ex eodem. v.

Florẽ aureũ graue ſemẽ ſerulatum). Quinq; uerba ſed tria errata. Scribendũ igitur ex Dioſcoride Floris uirus graue: ſemẽ Securidacæ. Habet hæc & in codicibus uetuſtis lectio. eſt aũt Securidaca herba: quã Pelecinon græci uocant auctore Plinio.

Ex eodem. v.

Aſcyron & aſcyroides ſimilia ſunt inter ſe). addendum eſt & Hyperico: ex uetuſtis codicibus & Dioſcoride. Itẽ. Semen in cauliculis puſillũ). lego ſemen in caliculis puſillum ex eodẽ. Itẽ. Comæ tinctæ uelut cruentatæ). uetus lectio tritæ: non tinctæ: itemq; Dioſcorides.

Ex eodem. v.

Aphace tenuia admodũ folia habet puſilla: altior lenticula eſt). Dioſcorides & uetuſti codices puſillo: non Puſilla: ut ſit ſenſus: paulo altiorem eſſe lenticula.

Ex capite. vi.

Ramis tribus aut quattuor radice a cacuminibus thymi). legendum Ramis tribus aut quattuor a radice cacuminibus Thymi.

Ex capite. vii.

Actea graui foliorum odore caulibus aſperis). uetuſti codices actæa graui foliorum. odore caulibus aniſi. Ebulũ hanc fere intelligo quam græci proprie Chameacten uocant. niſi quis Sabucum pro actæa capiat: quam dicũt acten & fructũ eius action. Sed mirari ſubit: ſi ebulus aut Sabucus eſt actæa: quamobrẽ Plinius hoc teſtari omiſerit. Fortaſſe nõ tã ebulus q̃ ebulo ſimilis herba fuerit. Porro caules aniſi ꝓpterea ſcribendum cenſuimus: ꝙ ebulus & Sabucus umbellas & capitula Coriandri & aniſi modo ſuſtineant ut inquit Dioſcorides.

Sabucus Ebulus

Ex eodem. vii.

Flos quẽ iouis flammam appellamus: ignobilis). uetus lectio: Flos quem iouis flammam appellauimus in Violis: hoc eſt inter Violas: uigeſimoprimo libro: ubi tamen iouis flos: nõ iouis flamma nominatur. nã Phlox etſi flammam & genus floris apud eum ſignificet: diuerſus tamen eſt a iouis flore. Plinius eo loco: iouis flos colore tantum commendatur: odor abeſt ſicut & illi qui Phlox inquit uocatur græce. Item. Inflãmationes diſcutit cum ſale & nardo gallico). Dioſcorides non Cum ſale: ſed cum Sile: hoc eſt Seſeli.

Ex capite. viii.

Litteras a muſcis tuetur). Dioſcorides a muſculis ſiue muribus: non a muſcis.

Ex eodem. viii.

Probatiſſimũ in taphnis ægypti). Legẽdũ eſt ꝓbatiſſimũ in Tapoſiri Aegypti: ex Dioſcoride antiquis exẽplaribus & Plinio inferius libro trigeſimoſecundo. Eſt autẽ Taposiris oppidũ in Aegypto. Stephanus Taphoſirin: qa ſit ſepultus in eo Oſiris. quanq̃ Taposires duæ: altera mari propior: altera remotior: Strabo auctor.

Taposiris oppidũ in ægypto quod ab aliis taphoſiris appellať uide unde Marrubium qũo aliter

Ex eodem. viii.

Ballotem: alio noĩe porrũ nigrum græci uocant). Nõ hæc librarii latini culpa: ſed græci fuit. apud quem Plinius Praſon nõ Praſion legit: eoq; Porrũ pro Marubio conuertit. Etenim Ballote nõ porro ſed Marrubio ſimilis oſtenditur. Dioſcorides: Ballotẽ inqt Romani μαρρουβιορ ideſt Marrubium appellant. itẽ. Maioribus q̃ porri): Dicendũ erat Maioribus q̃ marrubii: ut mox indicauimus.

Ex eodem. viii.

Circeſion cauliculus eſt). legẽdũ eſt Cirſion ſiue criſion ex Dioſcoride: quoniã Varicibus auxilio ſit: quas κιρσασ uocat Hippocrates: ixias Ariſtoteles. itẽ. In cacumie capitulata purpureaſq; ſoluũtur in lanugines). Lego ex Dioſcoride: in cacumine capitula purpurea quæ ſoluuntur in lanugines.

Ex eodem. viii.

Crategonon ſpicæ tritici ſimile eſt). Dioſco. Cratæogonon Melãpyro ſimile ẽ. Theophra. λι ρω πυρι ρω ideſt lino triticeo: quẽ locũ Theodorus lini mõ Ruffũ cõuertit ꝑſpicuo errore codicis ĩ quo

πυρρον idest ruffum:nõ πυριμον idest triticeũ fortasse legeret̃.Itẽ. Calamis ex una radice manã
tibus).Antiqua lectio emicãtibus:quod uerbũ Plinio perq̃ſitatũ eſt. Ex eodem.viii.

Cynoſorchin ſiue cyno ſarcimã).Verbũ Cynoſarchimã ſuperuacaneũ eſſe docet multi codices:ĩ
q̃bus nõ habet̃ ea dictio:Sed nec in Dioſcoride quicq̃ ſimile cõperias.Itẽ. In uineis forte inuenti).
Antiqua lectio in uineis fere inuenti.Itẽ. Cuculi folia).Dioſcorides Cacubalum uocari tradit:non
Cuculum. Ex capite.ix.

Bulle non bulbe

Bulbaſq; ſpinoſas in dorſi medio).Legẽdũ ex uetuſtis codicibus & Dioſcoride Bullas nõ Bulbas.
Itẽ. Elatinæ folia habet caſiæ puſilla).lego Helxine nõ Caſiæ:auctor Dioſcorides:& ita uidi eã Ro
mæ.Itẽ. Naſcit̃ in mõtibus maritimis fere in ſaxo quod ꝓpius mari fuerit falſa eſt). lego Naſcit̃ in
montibus maritimis fere in ſaxo quo propius mari fuerit minus ſalſa eſt:Dioſcorides. Itẽ. Quo lõ
gius magiſq; terit̃ amarior ſentit̃).Legendum Quo longius magiſq; terrena amarior ſentitur: eodẽ
auctore. Ex eodem.ix.

Epicactis).legẽdũ Epipactis ex Dioſcoride Galeno cæteris.Itẽ de Filice. Nõ graues odore).dio
ſcorides υπολυσ σωλεισ:hoc eſt nõ graui admodũ odore: ſed ſubgraui. & infra. Alii nympheo-
pterin).Dioſcorides & uetus lectio Nymphæam Pterin. Ex eodẽ.ix.de Filice fœmina.

Filix

Eſt aũt ſingularis atq; nõ fruticoſa).Legẽdũ uideret̃ ex Theophraſto ac Dioſcoride. Eſt aũt nõ ſin
gularis atq; fruticoſa.etenĩ fœminã filicẽ auctores illi & fruticoſam nec pediculo ſingulari eẽ tradũt.
Porro uerbũ Singularis:in Plinio μονομοσχον ſignificat:ut Dioſcoridis uerbo utar ſiue μονοκλω
νον & μονοκωλον ut Theophraſti.Vnũ obſtat huic ſenſui:q; Plinius breuiorẽ eſſe fœminã:Dioſco
rides altiorẽ putauit.Itẽ. Foliis ad cananiculata).Romanus codex Caniculata. Quid ſi foliis Cana
liculata? Hoc eſt Canalis ſpeciẽ quandam præbentibus quod uerbũ Plinius & alibi uſurpat.
Ex eodem.ix.

Calapſis.legendũ Galeopſis ex Dioſcoride: Itẽ. Galactobdolon.(Ex eodẽ auctore Galeobdo-
lon:qđ & uetuſti codices cõfirmant.Itẽ. Glaux antiq̃tus & galacton).Antiqua lectio glaux antiqui,
tus Eugalacton uocabat̃. Ex capite.x.de Glaucio.

Deinde exẽpto ſucco exprimũt eiuſdẽ nõis).legẽdũ eſt deĩde exẽpto ſuccũ exprimũt eiuſdẽ nõis:
ex Dioſcoride.Itẽ. Caulẽ habet duũ cubitorũ).Vetus lectio palmoꝝ:ſed & Dioſcorides.Itẽ. Fo
lia qualia iſatis).Dioſcorides legit Polia qualia nucis.Nec antiqui codices omnino diſſonant.
Ex eodem.x.

Tomẽtum qũo alio uocabulo

Glaphaliũ).Dioſcorides & uetuſti codices Gnaphaliõ a Tomẽti ſimilitudine qđ græci Gnaphalõ
uocãt ut ſubinde mõſtrabimus.Itẽ. Foliis albis mollibuſq; ꝓ lomẽto utunt̃).legẽdũ pro Tomento
ideſt αντιγναφαλου.etenĩ quoꝝ natura mollis cãdida & oĩno lanea ẽ γναφαλωδη græce appellãt:
cuiuſmõi ſũt dictãni folia ut ĩqt Dioſc.& ps cucurbitæ ĩterior ut ẽ apud Aetiũ.ꝓinde græci εγναφθη-
σαν ꝓ eo quãdoq; utunt̃ qđ eſt εμαλαχθησαν hoc ẽ emolliti ſunt.itẽ Tenuis uſq; in capillamẽti
ſpeciẽ).Dioſcorides Tenui radice uſq; in capillamenti ſpeciẽ. Ex eodem.x.

εμαλάχθησαν emolliti ſunt

Hypopeſton).legẽdũ Hypophæſton.põt & ab equo uideri appellata Hippophæſton.utroq; mõ
recte ſcribit̃ a græcis.Itẽ. Ex q̃bus fiũt eneæ fulloniæ).dictũ ẽ de hoc uigeſimoq̃rto uolumine: aut
hic Venas:aut illic Aeneas legẽdũ uideri:aut certe ut lectio habet romana:Cortinas. Ex capite.xi.

Adhærẽtis uelut pãpini). legẽdũ ẽ adhærẽt his uelut Pãpini.& ĩfra. Iſophylõ).legẽdũ iſopyrõ:
ex oĩbus herbariis.itẽ. Phaſeliõ quoniã foliũ qđ eſt aniſo ſimile ĩ pãpinos torquet̃).Dioſc.& uetu-
ſti codices phaſiolũ:quoniã foliũ qđ ẽ aniſo ſimile ĩ Phaſioli Pãpinos torquet̃.itẽ. Capitula ſũt ĩ ſũ-
mo capite tenuia).legẽdũ ex Dioſcoride:Capitula ſũt ĩ ſũmo caule tenuia. Ex eodẽ.xi.

Hæc in cæna in aqua pura aut mulſa pota hydropicos ſanãt).Vetuſti codices nõ in cæna.ſed Vi-
cena.Nec hoc a Dioſcoride oĩo diſcrepat.& ĩfra. Ropadion uocãt).Vetus lectio Rhapeion: itẽq;
Dioſcorides. Ex eodem.xi.

Caule ſemipedali leni:cuius ſemen in cacumine).Legendũ ex antiq̃s codicibus Caule Semipedali
alæ multæ ſemen in cacumine.Id ipſum & Dioſcorides. Ex eodem.xi.

Licapſos).Legendũ lycopſis:ex oĩbus.itẽ. Adnatis multis capitulis).legendũ ex uetuſtis codi-
cibus & Dioſcoride:adnatis multis cubitalibus.itẽ. Alii qdẽ hexolychon).Scribendum:aliqui hæ
gonychon ex eodem auctore. Ex eodem.xi.

Neq; in alia herbaꝝ fides eſt uſus ſtatim ad quãcunq; medicinã natã ſic eſt aũt eius ſpecies ut etiã
ſine auctore uiſa ſtatim noſci poſſit).legendũ arbitror.Neq; in alia herbarum fides eſt uiſus ſtatim ad
quãcunq; medicinam nata ſit.Eſt autem eius ſpecies ut etiam ſine auctore uſus ſtatim noſci poſſit.
Ex eodem.xi.

Saliuatũ uel Saluiatum Mulomedici

Ex hac in tres modios ſalinati). Codices antiqui & columella Saliuati. Eſt autem ubi & Saluiatũ
ſcribatur:omninoq; potionis genus eſt:quo Veterinarii ac Mulomedici utuntur.græci ποτον uocãt
a Saliua ut puto:quam ueteres pro ſucco accipere conſueuerũt.Niſi quis & Saluiatum aut Salinatum
quoq; legi probet a ſale:ut in Saluiato uino diximus.

Ex capite.xii.

Medion folia habet iridis ſatiuæ).Dioſcorides legit Seridis:nec diſplicet:quandoqdem Seris in ſa Seridis
tiuam ſylueſtréq; diuidiẗ:iris nõ diuidiẗ:cũ ut inqt Theophraſtus nullũ cultũ deſideret.Ité. Eligma
te).Scribendum Eclegmate:quod nos in linctum dicimus.frequentiſſimum id medicis omnibus.

Ex eodem.xii.

Tenuibus caulibus ex taleis ꝓdeuntibus). Dioſcorides ex Aliis: nõ ex Taleis εκφυεται τε λεπτα
καυλια εκ των μασχαλων.Item. Alii polygonon a frequentia geniculoꝝ).Dioſcorides:Alii Poly
gonaton.Eſt aũt γονοσ ſemen:γονυ uero geniculum.Ité. Alii carninothron). Lego alii Cartino-
thron:ex eodem auctore ac uetuſtis exéplaribus. Ex eodem.xii.de Polygono.

Alii halmada).Vetus lectio Athalida:nõ Halmada.Fortaſſe Aſphaltida ex Dioſcoride:q eam uo-
cari Aſphalté ſcribit aliquando.Ité. Alii dema). Legendũ alii clema: ex uetuſtis codicibus & eodé
auctore.Ité. Denſis geniculis & in ſe fractis).Dioſcorides Farctis:nõ Fractis αλληλοισ εγκειμε-
να.Ité. Pene ardoris frutice).lego:Pene arboris frutice.Ité. Semine ſub foliis rotũdo minus cã
dido q̃ papaueris).Dioſcorides:Semine ſub foliis rotundo minore q̃ candidi papaueris. & ĩfra de Pe
riclymeno. Quod difficile uelaẗ).legendũ eſt per duo.l.uellaẗ:ex Dioſcoride:ne quis putet uerbũ
Velatur:pro eo quod eſt tegitur accipiendum eſſe:ut quidam ridicule uoluit intelligi.

Ex eodem.xii.

Pontirris).Legendũ Poterion ex Dioſcoride ac Plinio ſupius.Ité. Vocãt peraenion). Legédũ Poterion
uocant Phrynion iiſdem auctoribus & uetuſtis codicibus. Ex eodem.xii.

Plytena).Vetus lectio Phyteuma:itéq; Dioſcorides.& infra. Quod eſt incipiente oliua)Dio-
ſcorides quod eſt ſimile incipienti oliuæ.Ité. Phaleris).Scribe Phalaris:ex eodem.Item. Semen Phalaris
ſimile ſeſamæ).idem auctor:Semen Milio ſimile. Ex capite.xiii.

A capitibus cauliũ orbiculato ut apii).Dioſcorides:Capitibus cauliũ orbiculatis:ut Anethi.nec ue Iſchiadici
tus lectio magnope aliena eſt.Ité. Daẗ iſchiadicis cum cretanio).Vetus lectio Daẗ iſchiadicis cum
Cretamo.Sed Crethmo potius quã & Batin uocamus.& infra. Thlapſe duũ generũ). lego Thlaſ-
pi ſiue Thlaſpe:Dioſcorides & Plinius. Ex eodem.xiii.

Bilẽ & pituitam utrũq; extrahit).legédũ eſt Vtrinq;:hoc eſt p̃ ĩferna ſupnaq;:Dioſcorides ανω τε Bilis & Pitui
και κατω.Ité. Perſiconapa uocant).lego.Perſicũ Napy:eodé auctore.Eſt auté Napy idem qđ Sina ta. Napy
pi.& infra de Trago Ccorpio. Fruticoſa foliis puſillis racemis).lego ex Dioſcoride ac Plinio ſupi-
us:Fruticoſa ſine foliis:puſillis racemis.Ité. Grano tritici acuto acumine).Scribendũ Grano tritici
acuto cacumine:ideſt οξει κατ επακρου Dioſcorides. Ex eodem.xiii.

Eſt & tragolongon).legendũ Tragopogon ex Dioſcoride Plinio Theophraſtoq;.Ité. Peuce-
danum & ariſtolochia ac uitis ſylueſtris:anno in umbra ſeruanẗ). legendũ uidetur ex Theophraſto:
Peucedanum & Ariſtolochia quinq; aut ſex uitis ſylueſtris anno in umbra ſeruanẗ.Ité. E diuerſo
græciæ phrygiæq; omnino non naſci).ex Theophraſto non Græciæ:ſed Thraciæ.

Caſtigationes Plinianæ eiuſdem Hermolai Barbari ex libro.xxviii.

Ex capite primo.

c Vm plagis hoc omnium ferarũ.qdã animo feriore fas ſit dixiſſe humano). Legédũ ar
bitror:Cũ e plagis hũc ne ferarum quidé admoueri ori fas ſit humano.Aut ſic:Cũ pla
gis hoc ideſt oſculũ ne ferarũ qdé admoueri fas ſit homini:ex uetuſtis codicibus:in qui
bus uerbũ Admoueri legitur.uerbũ Omniũ:& uerbũ dixiſſe:nõ leguẗ. Sunt codices
in qbus ſcriptũ eſt ita:Cũ plagis admoueri ora mos ſit hũanus. Ex eodem.i.

Caluaria interfecti).Vetus lectio Calua nõ Caluaria Cæterũ utroq; modo recte:Celſus & Plinius
id ſæpe uſurpant.Caper Caluã inquit.Cælius & Varro Caluariã dicunt:ideſt Cranon.

Ex eodem.i.

Sicubi lacertis puerperarũ uſus).Scribe lactis:nõ Lacertis. Senſus eſt. Nos inqt ex homine reme-
dia nõ quæremus extraq̃ cõmunia & facilia ſicubi lacte mulierum ſicubi ſaliua ſicubi aliquo tali opus
fuerit Cætera quaſi piacula uitabimus.ité. Quiſq; eſt talis).Legendum:Quiſquis es talis.ſequitur
enim Moriere. Ex capite.ii.

Alia cõmentationis).Vetus lectio quãdoq; nõ Cõmentationis:ſed incantationis:aut Cõmẽdatio
nis:quam græci αντιληψιν in deprecationibus appellant:nos interceſſionem interuentionéq;. Sed αντιληψισ
cum uirgæ genus qua in ſacris utebantur & ſommouebant obuios.Commentaculum uocari ſcribat. grecæ inter-
Feſtus:mutare nõ audeo.ité. Ea omnia approbantibus octingentis.xxx.annorũ euentibus).Legé ceſſio latine
dum eſt Octingentorũ:non Octingentis.ratio in promptu.Erant enim Octingenti.xxx.non euẽtus
ſed anni ab urbe condita cum proderet hæc Plinius.item. Miſſis ob id a ſe legatis). Scribédum eſt
A ſenatu:non A ſe.Nota eſt hiſtoria.

Ex eodem secundo.

Defigi qdé miris deprecationibus nemo nõ metuit). Legendũ est Diris:nõ Miris.& paulo infra. Huc ptinet ut ouo℞ exorbuerit quisq; calices coclearũq; protinus frangi aut easdé cochlearibus p forasti. Vetusti codices: Huc pertinet ouorũ ut exorbuerit quisq;:calices & reliqua.ité nõ easdem: sed Eosdem: Nam & ouorũ & cochlearũ calices dicuntur. Hic mos hodieq; multis locis custoditur.

Ouorum & cochlea℞ calices dicunt

Ex eodem.ii.

Neq; est facile dictu externa uerba atq; in efficabilia derogant fidé ualidius etiã latina & cætera). Vetus lectio: Neq; est facile dictu externa uerba atq; ineffabilia derogent fidé ualidius an latina & reliqua.

Ex eodem.ii.

Cur publicis lustris etiã noïa uictimas ducétiũ prospere legimus). Scribendũ: Prospera eligimus: Cicero diuinationũ primo: Cũ impator exercitũ & Censor populũ lustraret bõis noïbus qui hostias ducerét eligebant. Quod idé in delectu Cõsules obseruát ut primus miles fiat bono noïe: etiã si omine ac ominibus quãdoq; apud Ciceroné scriptũ est. Festus: ĩ publicis inqt nectigalibus lacus Lucrinus primus locat eruendus ominis boni gratia: ut in delectu censu ue primi nominãtur. Valerius: Saluius: Staterius.

Ex eodem.ii.

Fulgetras adorare cõsensus gentiũ é). Antiqua lectio: fulgetras poppysmis adorare cõsensus gétiũ est. Aristophanes in Comœdia quæ Spheces ĩscribit καμαςραψω ποππυσσουσιν. Enarratores auté eius loci morem tradunt fuisse ταισ αςραπαισ ποππυζειν hoc est fulgetris applodere. Huc pertinet & illa cõsuetudo de qua in Vatinium Cicero: ioue inqt fulgente cum populo agi nephas est. Contra Getæ ut inqt Herodotus. Cũ tonuit aut fulsit cõminant & iaculant in cœlũ. Est aũt Fulgetra siue fulgur quiddã minus q̃ fulmé: & oïno futurũ fulmé si flãma plus uirium habuisset auctore Seneca. Plinius: Fulmen inqt est cum flatus in nube aut uapor erumpit ardens: cum lõgiore tractu nitit fulgetra. Est igit applodere fulgetris nihil aliud q̃ fauere ac testari honoré illo motu. Seneca: Vnam ĩquit rem adiiciam: & fauere ac plaudere te iuuabit. Silius: Asper equus nec qui ceruicis amaret applausæ blãdos sonitus. itaq; ποππυζειν hoc uidet qđ illisis manibus inter se: ĩmo palma cum palma collata plausum edere. quanq̃ & uacuas manus cõplodere ut inqt Appuleius doloris & mœstitiæ signũ est. Fabius: Cõplodere inqt manus scenicũ est: pedes applodere interim licet. huius inuentiõis testimoniũ Politiano reddimus.

Cũ populo agi nephas é ioue fulgéte
Quid sit fulmen

Ex eodem.ii.

Incendio inter epulas nominato aquã sub mensa profundi). Distinguendũ ita ut uerbum Abominatur: quod statim sequitur: statim etiam legatur: nec principium fiat in sequentis clausulæ.

Ex eodem.ii.

Nondũ enim plures q̃ conuiue numerabantur). Deest numerus. Propterea legi potest aut Nondũ enĩ plures tribus conuiuæ numerabantur: a numero uidelicet Musarum quas tres initio fuisse tradit Pausanias: Meleten: Mnemen: Aœdem. hoc est meditationé: memoriã: cantilenã. Post a Piero Macedone inuentas nouem: quibus nunc feruntur uocabulis. Aut si nõ tribus: saltem quattuor uel quinq;: Archestratus poeta εστωσαν δη τρεισ η τετταρεσ οι ξυμπαντεσ η των πεντε γε μη πλειουσ ηδη γαρ αν ειη μισθοφορων αρπαξιβι ων σκηνη ςρατιωτων. hoc é cõuiuæ aut tres aut quattuor aut nõ plures qnq; sunto alias manipulariũ & rapto uiuentiũ cõuétus fuerit. iulius Capitolinus in uero: Eius inqt conuiuiũ tale fertur in quo primũ duodecim accubere. Cũ sit notissimũ dictum de numero cõuiuarũ. septé conuiuium: noué conuitiũ. etiam si Platonis Symposium octo & uiginti celebrauerunt. In Timæo quattuor aut qnq; regrunt illis uerbis: εισ δυο τρεισ που δε τετατοσ. Et Athenæus auctor est: olim nõ plures qnq; in cõuiuiũ adhiberi solitos.

In initio tres tãtũ fuerunt Musæ.s. Melete Mneme Aœde

Olim nõ plures quinq; in cõuiuiũ adhibebatur

Ex capite.iii.

In insula nili tentirii). Lege Tétyri siue ut Ptolomæo placet Tétyra. Insulani certe apud Straboné Tentyritæ nominant. ité. Vt ueneficio fiant uenena passim). Vetus lectio: Vt uenefici fiát uenena passi: hoc est: ut qui uenenũ percussi senserunt uenefici sentiantur ab aliis.

Ex capite.iiii.

Elide solebat ostendi pelopis hasta quã eburneam affirmabant). Codices antiqui nõ habét Hasta: sed Hostilia. Neutrum placet: Fortasseq; legendũ sit Costilla uel Ossicula. quæ eburnea affirmabant. Notũ est de humero Pelopis eburneo. Pausanias in Elide scribit monstrari cõsueuisse Pelopis ossa ex humero: quæ diu mersa mari fuerant. Graiis autem ilium proficiscentibus cecinisse uates non potituros eos hostico: nisi Pelopis osse quod Olympiæ situm erat: prolato. Id ex Humero adeptũ naufragio ad Eubœam perisse: capto ilio Damarmenũ quendam piscando rætibus extrassisse. Sciscitanti cuius esset hominis. Apollinem respondisse: Pelopis. Et Eleis per idem tépus fato quodam opem a deo cõtra pestilentiam poscentibus iussisse restitui: liberatos ita morbo illos: & Damarmenum posterosq; eius ossis custodiæ præpositos. Idem auctor suo tempore absumptũ id fuisse nec ostendi praeterea solitum confirmat: η δωμοπλάτη του πελοποσ η φαμι ςο κατεμε οτι ωσ εμοι δοκειν εκεκρυπτο κάτα πολυ επι του βυθου. Omoplate quid sit docet Cornelius: Ossa inquit duo lata utrinq; ad scapulas tendunt: quæ nostri scoptula operta Omoplatas Græci uocant.

De humero Pelopis multa

Omoplate quid

Ex eodem.iiii.

Percuſſis a pœna).Scribendũ uel Percuſſus a pœna uel Percuſſis pœna. & infra. Matutina ue/
lut quotidie inunctione).Præpoſtera lectio.ꝑinde ſcribo:Matutina quotidie uelut inunctiõe.& ĩfra:
Salpæ torporẽ ſedari).Legendũ Salpe uel Salpa hoc eſt ſcribit.Etenĩ auctoris id nomen eſt & qui/
dẽ fœmĩæ Plinio.Eſt & piſcis genus Salpa:quẽ & Salpũ Ariſtoteles appellat:ſed nihil ad rẽ.Quod au Salpa
tẽ hic de more in ſinũ ſputãdi ſuum dicit:ad uerſum illum Elegi poetæ facit. Deſpuit in molles & ſibi
qſq; ſinus.quaſi redimẽtes & coarguentes uidelicet mollitiẽ & ignauiã ſuã:& ſenibus amore ſatagẽti
bus ipſi marceant ac deſideant.aptius hoc fortaſſe q̃ qđ de comitiali morbo dicit: q ut ait Plautus in/
ſputari ſolet:atq; ita ut Plinii uerbis utar regeri cõtagia. Itẽ q̃ illud ꝙ magnum aliqd deos poſcentem
moris eſſet ſinum conſpuere. Ex eodem.iiii.

Nos ſic hæc credamus rite fieri extranei interuentu.aut ſi dormiẽs expectet ĩfans a nutrice terna
expui).Lego nos ſi hæc & illa credamus rite fieri:extranei ĩteruẽtu aut ſi dormiẽs ſpectet infans a nu
trice terna expui:Partim ex uetuſtis:ꝑtim ex romanis codicibus.ad uerbũ terna ſubaudit aut uice aut
deprecatiõe.Quod aũt ſtatim ſeqt. Quanq̃ religiõe mutat & facias).Vetus lectio hẽt: q̃q̃ religiõe
mutat & faſcinus:hoc eſt ipſa faſcinatio:Nã & alio loco Plinius ꝑ faſcinatiõe faſcinũ uocauit.Erit ue/
ro ſenſus illo mõ:Forte ut faſcinatio regerat.Nec tamẽ ꝓbo id:ſed nihil obeſt admonuiſſe. Põt & ex
pectet pro ſpectet dictũ fuiſſe.Plinius li.iii.Expectãte inqt Veſuuio. Ex eodem.iiii.

Et currus triũphantiũ).Verba hæc male ſeparant a ſequẽti clauſula.Etenĩ uerbũ Currrus plurati
uo numero & accuſandi caſu ponit:ut ſit ſenſus.Triũphales currus tueri pendentẽ ſub ipſis medicum
q mos ex hiſtoria petẽdus erit.Nõ occurrit niſi qs de Morione illo ſiue cauillatore intelligat:q trium
phãtibus comes addebat. Similis ĩqt medicina linguæ ut ſit exorata a tergo fortuna gloriæ canifex.
Itẽ nõ multo poſt:Vltimo inqt ꝓbro maius ſedẽti lucullo dicebat pudenda re ſeruo ſuo facilius pare/
re q̃ ſibi.Itẽ libro tertio ac trigeſimo:Vulgoq; inqt ſic triumphabant:& cũ corona ex auro Etruſca ſu/
ſtinebat a tergo anulus tamẽ ĩ digito ferreus erat æqua fortuna triũphãtis & ſerui coronã ſuſtinẽtis.

Ex eodem.iiii.

Et reduuia ſanari).lego & Reduuias ſanari.Quid ſit Reduuia Põpeius docet:ipſi credo:ſupra mõ Quid ſit Re/
ſtrauimus.Itẽ. Quin & eiectus capillus calculoſo alligatus).legẽdũ uidet:Quin ex eiectis capillus duuia
& reliqua.Qui aũt eiecti partus dicant:nemo ignorat. Ex eodẽ.iiii. Eiecti partus
Eæ ſub abſtinere a cibo).Legendũ Eæ ſunt Abſtinere a cibo.Itẽ. Vehemẽs enĩ fricatio ſpiſſat.
lenit.mollit).Scribendũ Lenis:nõ lenit.Si enĩ ſpiſſat uehemẽs fricatio:ſequit ut leniat quæ mollis fue
rit.Celſus:Frictio inqt paucis uerbis a uetuſtiſſimo auctore Hippocrate cõprehẽſa eſt:q dixit Frictio
ne ſi uehemens ſit durari corpus:ſi lenis molliri. Ex capite.v.

Certa experimẽta ſũt totius corporis ualitudinis in uarietate uictus inobſeruata).Scribẽdũ ẽ:Va/
rietate:ſine illa præpoſitione in:ut ſit ſenſus Valitudinẽ totius corporis ꝓmitti nõ obſeruata uarieta
te uictus:hoc eſt nõ obſeruãtibus cibos.Valitudinarii enĩ fere ſunt ac male habiti: qui certo ciborum Valitudina/
genere quaſi ad menſurã ueſcunt.Proinde Hippocratẽ aiũt ſcribere: qui prãdio abſtineãt eorũ præ rii
cordia celerius ſeneſcere.Quod aũt ſequit.Sed hoc ĩquit Remediis cecinit nõ Epulis: hũc ſenſum ha
bet:Non hæc Hippocratẽ præcipere ad crapulã ut hortet helluari:ſed ad remedia:ut ab illa uidelicet
exacta uictus norma recedatur. Ex eodem.v.

Vltimoq; ꝓbro maius in cibis triũphalibus ſedẽti dicebat uel in capitolio epulãti). Quidã legũt
In Ciſiis triũphalibus ſedenti:nõ in cibis:ut ſupra.Currus inquit triumphantium ſub ipſis pendẽs de
fendit medicus inuidiæ.Eſt autẽ Ciſium idem fere quod Currus a quo Ciſiarii uocantur. Mentionẽ Ciſium
eius uerbi apud Ciceronẽ iuriſconſultos & poetam Auſonium & complures alios inuenias.Victruui
us Rhedæ torni Ciſia.Nec reiicio:nec recipio. Ex capite.vi.

Et ſi qs muco nares ut tradũt oſculo attingat).lego Muris: non Muco. Plinius hoc ipſo libro gra/
uedinem finiri ſcribit ſi qs murinas nares deoſculet.Verboꝝ aũt quæ ſequuntur. Sternutamenta
& ſingultum).Hic ſenſus eſt ſingultum emendari ſternutamentis:auctor Plato in Sympoſio.Romãi
codices uoluntarie caſtigati ſunt in hæc uerba.Siquis manu nares ut tradunt & oculos attingat.

Ex eodem.vi.

Quippe cũ herculaneũ ꝓdiderit).Vetus in pleriſq; lectio: Quppe cũ Hercules eum prodiderit.
De Nodo Herculis in Mercurii caduceo Macrobius primo libro:itemq; nõnihil Plinius ſequẽtis uo
luminis tertio capite:ubi de anguino ouo ſcribit. Ex capite.vii.

Mulieris quoq; ſaliuam ieiunæ una potentem diiudicat oculis cruentatis).legendum uidetur ſine
uerbo Vna:ex uetuſtis codicibus.itẽ. Ipſa in mẽſe cõnudatas) legendum ipſa in menſe connudata
Eſt autem ſenſus:quando ſunt ipſi menſtrua ſi nudetur arceri tempeſtates.

Ex eodem.vii.

Carbone ac radice braſicæ uel myrice uel tamarici in eo ſanguine extincto).Legendum arbitror
Carbone e radice Braſicæ uel Myrice uel Tamaricus ĩ eo ſanguine extincto.Videt enim & Tamarix

recte dici & Tamarice: Tamaricus nõ recte. illud mirum: q cum Tamarix & Myrice idem sit quãobrẽ Plinius hoc loco ea tanq̃ diuersa nominarit.

Ex eodem. vii.

Quomõ mulus piscis a græcis

Hebetari aspectu specularẽ nitorẽ iisdem aduersa rursus contuentibus oẽmq; talem uim resolui si nullũ piscẽ habeant secum). Lego ex uetustis codicibus nõ nullum sed Mulũ piscem: quin & tota clausula in hunc modũ reddenda. Hebetari aspectu speculorũ nitorem: iisdẽ rursus aduersa contuentibus oẽm talem uim resolui: si Mulũ piscem habeant secum. hic græce Trigla dicit. alio qui sensus esset ineptissimus.

Ex eodem. vii.

Brachiale qd & qũo græce

Vestis oĩno ita ĩfectæ portiuncula acu uel pelliceo brachiali inserte). Lego ĩserta: nõ insertæ: itẽq; Licio fortasse: nõ pelliceo. Est aũt Brachiale pars ea manus quam græci Carpon uocant.

Ex capite. viii.

Cum lemma rubrica). Legẽdũ est cum Lemnia Rubrica ex Plinio Galeno Dioscoridæ: nam q lẽniam scribendum putant: nõ lemniam: uidentur nescire in lemno insula Rubricæ id genus colligi.

Ex eodem. viii.

Spastici Ischiadici

Tremulis ischiadicis exilientibus). Legunt fere uetusti codices nõ ischiadicis sed Spasticis hoc loco. Sunt aũt Spastici qbus aliqd intus cõuulsum est. ischiadici uero Coxendicum lumborumue dolore torquentur. Itẽ. Aut per se euulsos felle priusq̃ renasci nõ libeat). Scribẽdũ puto Aut per se felle euulsis prius quos renasci non libeat: Atq; ita fere uetus habet lectio.

Ex eodem. viii.

Argemos & argema

Haustam ꝑdesse agrimonio ueteri). Codices quidam legunt acrimoniæ ueteri hoc est προσ παλαιάσ δριμυτητασ. Quidã argemo ueteri. Dicitur enim & argemos & argema uitium in oculis. de quo sæpissime Cornelius & Plinius & cæteri. Sunt codices in qbus ægrimoniæ: non acrimonie legatur.

Ex eodem. viii.

Gaster

Nõ elici deos nec colloqui siue lucernis siue uisu siue pluuiis siue aqua siue pila). Fuit quando non Pluuiis sed Peluibus legendũ censuerim Plinius uolumine trigesimo: Nãq; inquit & ex aqua & sphæris & ex aere & stellis & lucernis ac peluibus securibusq; & multis aliis modis diuina ꝓmittit. Sunt autẽ ut arbitror q peluibus utunt ii quos græci εγγαστρομαντεισ uocãt est. n. Gaster genus uasis: cuius formã alii aliter accipiunt. Sed & Pluuiis defendi posse uideo: quos græci uocant Hyetomantis. Proindeq; apud Euphorionem Cornix ales ita cognominat iis uerbis υετομαντισ οτε κρώζει κορώνη.

Ex eodem. viii.

Sunt enim cani). Scribo Caui: ex Plinio statim supra Canini inqt eius dentes satis febres arcent repleti. itẽ. Iocundo nidore refracta). Sunt codices in quibus legitur Fracta: sunt in quibus referta. Quid si nos legamus Arefacta.

Ex eodem. viii.

Sed maxime qui captos oryza tantum pascũt). Vetus lectio Sed maxime sui captos & cætera: ut coniectari liceat scribendum: sed maxime Sturni quos captos Oryza pascunt. aut sic. sed maxime qui Sturnos captos Oryza tantum pascunt: ex Dioscoride.

Ex eodem. viii.

Per singula membra desecratũ). Sunt codices in qbus legit Dissecatum: hoc est ꝑ anatomen exẽteratum. quod enim græci ανατομην nos dissectionem & confectionem uocamus: id ex Celso Plinioq; accipias. alioqn & desecratũ ꝓ cõsecrato siqs tueri uelut: hẽt uerba quæ hic haud ita multo post scribuntur: Mirũ inqt quibus monstris consecret. Prior lectio cõmodior. Aristoteles Chamæleon inquit dissectus totus spirare praeterea diu potest. itẽ. Spine tantum uitio ac recuruatura). Vetus lectio: Spinæ tantũ acutiore curuatura. Plinius octauo libro: Spinam Chamæleontis simili modo ut piscium haberi tradit. Aristoteles secundo libro: Spina inqt Chamæleontis piscium modo eminet.

Ex eodem. viii.

Vnde Saitica

Ex eadẽ similitudine est stincus). Legẽdũ est Scincus Dioscorides Galenus cæteri. & infra. Hippopotami plurimi sup salticam præfecturam). legendũ Saiticam inter Aegypti præfecturas a Plinio Strabone Ptolomæo dictam ab urbe Sai. Nicander ἱπποποταμοσ μέλασ ὑπὲρ σαΐν ἀρθαλόεσσαν βόσκει.

Ex eodem. viii.

Hoc cinere poto præputia uirorũ aspersu fœminarum eiusdem libidines inhiberi). Lego ex uetustis codicibus Propudia uirorum non præputia: ut Propudia hoc loco immodicam aut certe obscenam uenerem significent: & ut alio loco dicit Probrosam molliciem. Et infra. Itaq; eam protinus pedibus obruere traditur. Vetus lectio: Itaq; eam protinus terra pedibus aggesta obruere traditur.

Ex eodem. viii.

Eadẽ aũt & ungulaꝝ dolor mõstratur in remedio). lectionẽ corruptã oĩno esse cõstat. sed quẽadmodũ restituẽda sit: nõ constat. Cæterũ uaticinor scribẽdũ ita: Eadem aũt & ungularũ: aurium dolori monstrat in remedio. aut sensum esse talẽ: eandẽ hoc est urinã Lyncis ad Regiũ morbũ monstrari in remedio Plinius ultimo uolumine: Calculos inqt uesicæ eo poto elidit & morbo Regio occurrit: ut fortasse hic locus legatur: Eadem aũt & ungula morbo regio monstratur in remedio. Aut simpliciter

Eadem autem & morbo Regio monstratur in remedio. Aut certe ungularum dolori. Sed quis obsecro in homine dolor ungularum sit? cur non aut oculorum potius aut angulorum: aut quemadmodum dixi aurium dolori? Habent & quædam exemplaria iugulorum dolori. Ex capite.ix.

Nam ut in achaia bubulum biberent phthisici sintecticiq; diximus). Legendum est: Nam ut in Arcadia bubulum biberent Phthisici Sintecticiq; & Cachectæ diximus libro uidelicet.xxv. Tradunt inquit Arcades non medicaminibus uti: sed lactæ circa uer. Et paulo post: Bibunt autem inquit lac uaccinum. Potest tamẽ & achaia legi: cuius mediterranea maxime tenet arcadia. Verbum autem Cachectæ in uetustis codicibus inuenies a Cachexia dictum. Ex eodem. ix.

Cachetæ unde

Additis totidem cyathis mulsi sunt heminæ lactis). Dioscorides non simpliciter Mulsi: sed aceti mulsi & infra. Cum feruet & circunfundatur præstat cyathus argentheus). idem auctor: Cum feruet ne circunfundatur: præstat cyathus argenteus: προσ το μη υπερζειν το γαλα ξεσαριον αργυρουν πληρεσ υδατοσ ψυχρου καθιεμαι. Ex eodem.ix.

Bibitur autem efficacissime heminis per ĩterualla sanis diebus quinq; a potu illius solitis gestarii). Dioscorides: Bibitur autem efficacissime heminis per interualla singulis usq; ad quinas a potu illius solitis gestari: ποτιζεται δε εκ διαστηματοσ κατα κοτυλην αχρι πεντε κοτυλων εν δε τοισ μεταξυ διαστημασι περιπατητωσαν οι πιωντεσ. Ex eodem .ix.

Phytocampes uenenis). Legẽdum est Pityocampes uenenis. est autem Pityocampe: quam nos erucam Pinorum uocamus. Auctores tot eius rei sunt quot & medicinæ artis. Item. Qui colastrum biberint). Legendum putant: Qui Colostrum biberint. Ego ex uetustis codicibus & Dioscoride Qui Colchicon biberint. Ex eodem nono.

Pityocampe quid

Vertigini præterq̃ purgationis grauedine tussientibus lippis). Legendum uertigini præterq̃ purgationis gratia: grauedini: tussientibus lippis. partim ex Dioscoride: partim ex uetustis codicibus. Itẽ.

Cum melle quod saprum uocant qui cum sale & reliqua). Legendum cum melle. Saprum uocant. ita ut uerbum Cũ melle: finis sit præcedentis clausulæ: uerbum aũt Saprũ: sequentis sit initiũ. etenim caseus putris σαπροσ græce dicit̃: ad multa ut his ꝓbat̃ utilis. Ex eodem.ix.de Axumgia.

Caseus putris Sapros dicit̃ græce

Quamobrem non de alia loquemur sue). Quidam rentur corruptum esse locum: atq; ita legunt: Quamobrem non de alia loquimur q̃ e sue: hoc est nullum adipem exungiam uocamus q̃ e sue. Frigida sententia. ipse locutionem probam defendo: ut sit sensus: Non de alia sue loqui eum q̃ de ea quæ radicibus uescatur: cuius adipem uiribus pollere dixerit: quasi non ita sentiendum sit de illis quas Caricis aut Cicere aut alio quod ad saginam ac luxuriam cibo pascimus: ut est apud Aristotelẽ: unde aprugnum aut Suillum iecur maxime sunt mirati ueteres sue fico pasta: quod græci ut inquit Aetius Sycoton appellant: hoc est ficatum. Ex eodem nono.

Exungia est tãtum ex sue

Ficatum

Taurino præcipua etiam in aere). Vetus lectio Taurino præcipua potentia etiã in ære. Itẽ. Flaminio sacrorum equum tangere non licet). Legendum Flamini sacrorum: Nisi quis flaminium pro collegio atq; ut ita dicam magistratu flaminum accipiat. Atq; ut Dialitiũ. ita flaminium quoq; sacerdotium dici posse credat. Item. Quin & sanguis eorum stipticam uim habet). Legendum Septicã ex Dioscoride: hoc est erodendi. Proinde huiuimodi medicamenta Græci uocant Septas.

Ex eodem nono.

Item uentres qui centipeliones uocantur fugiunt). Codices antiqui non Ventres sed Vermes habent Quod quidem si uerum est: nec Centipelliones: sed Centipedes legẽdum putauerim. Sed & Vẽtres probo qui Centipelliones uocantur: ut uerbum fugiunt: cum sequenti clausula iungendum sit. Quid autem significet inter uentres Centipellio: uulgaris & trita Lanionium uox ostendit. quartum uentrem interpretatur Gaza ηνυστρον quem & abomasum uocauit. Quod genus edulii iulius Pollux Taconas a Cratete Comico putauit appellatum: etiam si aliter in ea uoce multi sentiant. Corium certe uetus hodie quoq; uulgus Taconas uocat: propterea & Centipelliones fortasse nominati.

Centipellio

Corium uetus hodie quoq; uulgus taconas uocat

Exeodem.ix.

Medulla perunctos seuo ue cerui autumnali). Vetus lectio: Medulla perũctos seuo ue cerui aut uituli. Dioscorides quoq; ceruinam & uitulinam medullas anteponit omnibus. item. Sardineam cũ tantum ferre solitam hoc interesse arbitror). Lego: Sardiniam eum tantũ ferre solitã. Hoc interiisse arbitror. Cæterum Pausanias ĩ Sardinia prodit animal haberi lupum suo tempore uocatũ: sed Capro syluestri similem: hirsutiore tãtum pectore: cornibus non in directum eminentibus: sed pone auriculas muricatim intortis: tante uelocitatis ut nullum ei comparetur. Ex capite.x.

Carice). Legendum Pharicon ex Dioscoride Nicandro Praxagora. ueneni genus idest: Athenæus etiam Phariacon appellat. item. De equis feris non scripserunt græci). Vetusta lectio: de Equiferis. Plinius quoq; infra hoc capite: imprimis inquit efficax Equiferorum sanguis. Potest & seorsum legi: de equis feris ut.viii. libro Plinius. item. Prungini cum uino prodest ad hanc & cornus ceruini cinis e uino). Scribendum arbitror non Prurigini sed Porrigini. Lepida græci appellant uitium in capite furfuribus simile: testis est Celsus agitur enim hic contra morbos capitis.

Pharicon

Ex eodem.x.

Quomodo anguli oculorum a græcis

Vtq; non tedium animalis eius capillis increſcat). Antiqua lectio:utq; non tedia animalium capillis increſcant:hoc eſt pediculi.Et infra. Pilis & palpebrarum uitiis ſingulis occurrit).Vetuſti codices:pilis & palpebrarum uitiis angulorumq; occurrit.Sunt autem anguli oculorum quos græci Canthos uocant.Item. Calliblephari pari modo fuligo in hoc uſu temperatur).Exemplaria manu ſcripta:Calliblephariq; modo & reliqua.ut ſit ſenſus:ad hunc uſum ideſt contra pilos incommodantes fuliginem præparandam Calliblephari modo.eſt autem Calliblepharon ut ipſo nomine oſtẽditur:medicamentum quo fucantur ornanturq; palpebræ. Ex eodem.x.

Calliblepharon quid

Optime & lychno papyraceo).Legendum non tam lychno quod lucernam ſignificat:q̃ Ellychnio quod ex papyro tortũ in lucernis urit̃:ut ſi quando lychnion quoq; in hoc ſignificatu legit̃?Ellychniõ ſcribendum.putem.Item. Contra ruptas funiculas cum lacte mulieris).Lego non funiculas:ſed tuniculas:ideſt μηριγγασ οφθαλμων.Et infra. Fel bubulum cum oleo citreo & roſaceo).Scribendum fere putant non Citreo:ſed Cicino.Commẽdatur enim Cicinum a Dioſcoride aurium dolori. de oleo Citreo Plinius libro.xv.Dioſcorides nullo loco. Ex eodem .x.

Liene item equi:cum oleo infuſo per aurem). Legendum lichene item equi & reliqua. Quid autẽ ſit Linchen equi:& Dioſcorides & plinius hoc ipſo loco docent.& infra.Notumq; quaſdam quotidie. dcc.cuſtodito numero fouere):Plinius libro undecimo quingentas aſinas a Poppea trahi ſolitas dicẽdo coniecturam fecit aliquibus:hoc quoq; loco non.dcc.ſed quingentas ſcribendum eſſe.Verum cõtra eſt.Non enim hic ſeptingentas:ſed ſeptingenties legendum exiſtimo.ut ſit ſenſus: nonnullas cutẽ fouere ſolitas quot diebus uſq; ad ſeptingentas uices. Ex eodem.x.

Etiamnum lepras ac furfures tauri fel:addito nigro).Legendũ Addito Nitro:ex Dioſcoride.Item Efficatior eſt ad id ſubulo ſeruorum generis). Legendum eſt Ceruorum:nõ Seruorum:ex Plinio multis locis.Etenim ita nominantur a cornuum effigie ſubulas imitantium : eos græci πατταλιασ dicunt.Alioquin & Tibicines etruſca lingua Subulones appellabantur ut.M. Varroni placet:a Sibilo ut quidam arbitrantur.Ennius:Subulo finitimas propter aſtabat aquas.

Subulones tibicines

Ex eodem.x.

Matutinis ſumptũ ad menſuram linguæ).Vetus lectio Ad menſuram ligulæ:hoc eſt cochlearis & acetabuli.Item. Aſinini pulli fimum quod primum edidit poleam uocant). Ariſtoteles Polion appellari tradit:hoc eſt πωλιον initio partionis ante fœtum aqua effundit. Plinius tamen Poleam duobus locis.Item. Taurini cornus ueteris ex parte iam cinis inſperſus potioni).Lego non ex parte iã: ſed ex parte ima:alioqui ſenſus nullus Sed & ſupra quoq; Plinius hoc ipſo capite:Ex cornus inquit bubuli ſummis partibus cinis. Ex eodem.x.

Arrenicũ qd

Cum charta armeniaca).Vetus lectio Cũ charta & Arrenico.Eſt aũt Arrenicũ idem quod arſenicum & auripigmentum:cuius uis reprimi & tolli excreſcentia dubium non eſt auctore Plinio Dioſcoride Galeno cæteris.Armenica uero charta uel nuſq̃ gentium refertur eſſe:uel huc nullo mõ pertinet.

Ex eodem.x.

Appendex

Cum caulibus hedere tritis ac appendicio).Legendũ eſt ac perditio:ex uetuſtis codicibus.Scio Appendicem genus ſpinæ dici.ſed hic de Podagris agitur:ad quas Perdition ſiue quod idem eſt Helxinẽ medici commendant:inter quos eſt Dioſcorides. Præterea ut Appendicem latine dicas Appendiciũ quis dixerit?Item non multo poſt. Cum & helſines parte æqua).Helxines ſcribendum non Helſines.item. In fumatum prius in foliis).Quid ſi legas in Soliis?Simile quid & ſupra hoc uolumine. Sunt autem Solia in balneis ut conſtat πυελοι græce dicta. Ex eodem.x.

Solia

Comitialibus Datur & lactis equini potus lichenæq; in aceto). Scribendum Comitialibus dat̃ & lactis equini potus Lichenq; in aceto.Quid lichen ſit ſupra oſtendimus.item. Sideratus urina pulli aſini nardo adempto per coniunctionem prodeſſe).Scribendum eſt ex uetuſtis codicibus nõ per cõiunctionem:ſed perunctione:hoc eſt τηχρισει και τη αλοιφι.item. Et in follitudo fellis).Legendũ eſt Et in folliculo fellis. Ex eodem.x.

Ephemerinos ab Imphimerino differunt

Eſt genus febrium quod ephemerinon uocãt).Vetus lectio Amphimerinon.Differt enim hoc ab Ephimerinon:q; Ephimerinon unius eſt diei febris nec ex putrilagine coorit̃ : Amphimerinos uero quotidiana eſt & ex humoribus corruptis p̃ſertim pituita coaleſcit:Galeno Paulo Aetio.itẽ. Quartanis magi excrementa fellis cum digito bubonis adalligari iubent & ne recedant non remoueri ſepteno circuitu).Scribendum arbitror aut Ni recedant.aut Ne recidant.priore modo ſenſus erit : Niſi quartana protinus receſſerit:non eſſe remouendum id quod alligatum fuerat. Secundo:ne recidiuũ malum ſit in ſeptem uſq; acceſſiones continendum id iuberi.

Ex eodem.x.

Letargicos excitat aſini lien) .Vetuſti codices Lichen:non lien. Quid autem ſit lichen in aſino & equo notũ eſt ex Plinio Dioſcorideq; ac cæteris.& ĩfra. Hidropicis auxiliatur urina ueſicæ apri). Dioſcorides Capræ non Apri.

Ex eodem.x.

De punice qui in uaccarum utero). Legendum pumice: nō Punice: auctor Plinius libro undecimo in iuuencarum inquit ſecundo uentræ pilæ rotunditate nigricans tophus nullo pondere.

Ex eodem.x.

Adeo ut etiam contra illata noxia ualeat). Scribendum puto: illata: non illita. ideſt cōtra ueneficia ex uetuſtis codicibus.

Ex eodem.x.

Opis thotonicos). Sunt qui a morbo dictos putent qui Opiſthoton uocetur: idq; ſe magno labore ſuo inueniſſe prædicent: cum multi alioquin magni nominis inqt uiri neſcire faterentur iactatam rē medicorū omnium ſubſellis ignorari potuiſſe miror a doctis uiris: ſed illud multo magis ꝙ Opiſthoton id genus egritudinis appellari tradant: cū non Opiſthoton ſed Opiſthotonos p̄nunciari debeat Meminit Dioſcorides Galenus Oribaſius Paulus Aetius: demum quiſquis unq̄ quocūq; loco lingua natione de medicina ſcripſit: atq; ut medicos & auctores priſcos prætercam: non ne id noſter Merula ī quodā cōmentariolo copioſe: ut ſolet omnia expoſuit & quiſquis es obſecro ne hanc inuidiam ætati facias: ut res commentariis omnium detrita: noſtris hominibus incomperta fuiſſe uideatur Neu tantum gloriæ tuæ cupias: ut publicæ facias iniuriam: præcipue cum id ipſum ī quo te miraris: neſcias.

Ex eodem.x.

Somnos fieri lepore ſumpto in cibis cato arbitratur uulgus & gratiā corpori nouem dies friuolo loco). Scribendum eſt ioco non loco. Itemq; Somnioſos potius q̄ ſomnos: idq; adhuc uulgo creditur. Præterea in. ſeptem dies potius q̄ in nouem: Martiale teſte: ſi quando leporem mittis mi Gellia dicis: Formoſus ſeptem marce diebus eris: Si uerum dicis ſi uerum lux mea narras Ediſti nunq̄ Gellia tu leporem. in Alexandri quoq; cæſaris uita mentionem facit huius rei Lampridius citato Martiale: quoniam quotidie inquit Alexander leporem haberet: iocus ī quit poetis emerſit ꝙ multi ſeptem diebus pulchros eſſe dicunt. eos qui leporem comedunt.

Somnioſi fiunt qui in cibis leporē ſumūt & pulchri in ſeptē dies

Ex capite.xi.

Taliſq; ſuum diſcordia uim quandam ineſſe in incendiis). Legēdum: Taliſq; ſuum diſcordiam quādam inneſſe in incendiis. ut ſit ſenſus: Anthipatiam quandam in incēdiis habere Talos Suillos. Quod autem ſequitur: ſi fimi aliquid egeratur & reliqua. ſeparatum habet intellectum: hoc eſt nec ouem nec boues abactas recurrere faciliuſq; aut furto aut alia cauſa exthrahi: ſi fimi aliquid egeratur a ſtabulis. ī Romanis codicibus loco uerbi Suum: habebatur Similium. Item. Vel ſi pelliculla ex eo collo inducta galli īter erit). Vetus lectio uidetur ſenſum alium præferre meliorem his uerbis: Vel ſi pellicula ex eo collo inducta galli inierint ideſt gallinas ſcanderint pellicula uulpina collo eorum circundata.

Antipathiā in incēdiis p̄bent tali ſuilli

Caſtigationes Plinianæ eiuſdem Hermolai Barbari ex libro.xxix.

Ex Capite Primo.

q Væ temperata & pertinentia erant). Vetus lectio non temperata: ſed Tam parata: ut ſit quod græci uocant ευποριστα. Scripſit & Galenus περι των ευποριστων δυναμεων. & ante Galenum multi: hoc eſt de parabilibus facultatibus. Item. Seq; inter initia ſcripſit illo mox recedente a uita ſua placita putauit). Scribēdum: Sed quæ inter initia ſcripſit: illo mox recedēte a uita ad ſua placita mutauit. Aut certe ut antiq̄ exemplaria: ſeq; inter initia aſcripſit: illo mox recedente a uita ſua placita mutauit: ſunt autem placita quæ græce dogmata. Item. Multos præterea medicos). Legendum forte ſit Prætereo non Præterea: ut ſenſus conſtet. Item. Quæ ſtertinus imputauit principibus). Legendum puto. Q. uero Stertinius & cætera non enim ſenſus aliter conſtiterit. Si enim imputauit. ccl. qui poterat quingena? Sunt autem quingena ſexcenaq; idem quod quingenta ſexcentaq; palæmone auctore.

Placita dicūtur quæ græce dogmata dicuntur

Ex eodem.i.

Cenſus quæ quanq̄ exhauſtis opibus neapoli exornata heredi ſextertia. ccc. reliqueret.). Lego Cēſuſq;: ut ſitq; coniunctio: non relatiuū p̄nomen. Eſt autem ſenſus eas fuiſſe eius opes atq; cēſum ut q̄q̄ Neapoli maximo impendio uiuus exornauiſſet: heredi tamen tercenta ſextertia reliquerit. Romani codices apertius hoc modo: Cenſuſq;: q̄q̄ exhauſtis opibus Neapoli: ita auctus ut heredi. HS. ccc. relinqueret.

HS.ccc.

Ex eodem.i.

Quantū athena ideſt aruncius ſolus). Lego Quadragena Aruncius ſolus: hoc eſt ſextertia quadragena hæredi ſolus reliquit. Nam ſi mercedis loco ſolus intelligatur habuiſſe quadragena hoc eſt. cccc. ſibi eſſet ipſe contrarius: quandoquidem Stertinio & fratri eius maior infundebatur: & ipſi Aruncio ccl. mercedem annuam fuiſſe dictum eſt.

Ex eodem.i.

Nullius hiſtrionū par ex quo de comitio equadrigario comitatu regreſſus in publico erat). Vetus lectio: Nullius hiſtrionū par: ex quo de Trigario comitatu regreſſus in publico erat. Et. n. Theſſalum hūc cuius arrogantiā īpudentiāq; taxat: Neronis principatu: inſolentē factū & ei familiarē fuiſſe intel-

ligit. Neronis porro studium aurigationis quis ignorat? Plinius superiore libro: Ferunt inquit Neronem principem hac potione recreari solitum: cum sic quoq; se Trigario approbare uellet. Huius uerbi a Triga dicti mentionem Plinius ultimo quoq; huius operis uolumine facit: Ne equos quidem inquit in trigariis præferri ullis uernaculis animaduerto. ita enim scribendum puto potius q̃ Tricariis Publii Victoris testimonio qui de regionibus Vrbis scripsit: Trigarium iuxta campum Martium fuisse memorantis. Apud Capellam quoque Marcianum Trigarii mentio est libro. ix. qui de musica inscribitur Trigarium inquit supplicantis semper germanitatis aduenietːhoc est: trigemina inquit illa mulier siue tres in unius nominis uocabulo conspirantes. Thessalum Galenus mille locis in medicina cõuicit imperitiæ.

Publius Victor scripsit de regionibus urbis

Ex eodem. i.

Eum crinas massiliensis). Vetus lectio non habet Eum: sed Tum: quoniam paulo mox dicitur: Auctoritate inquit eum præcessit. Sunt qui non Crinas sed Critias legendum putent. Item. M. Catone: cuius auctoritas triumphus atq; censura etiam quanto non minimum conferunt: tanto plus in ipso est). Vetus lectio purior & Pliniana grauitate dignor. M. Catone: cuius auctoritati triumphus atq; censura minimum cõferunt: tanto plus in ipso est. ut sit sensus. illud quod ex triumpho & censura. M. Catoni accessit auctoritas & gloriæ: id uideri minimum. quod autem ipse præstitit uirtute ac ĩdustria id esse maximum. Paulo quoq; infra ubi legitur Ad expediendum). fortasse commodius sit Ad experiendum siue ad expendendum: scripsisse.

Ex eodem. i.

Nos quoq; dictitant barbaros & spurios nosq; magis q̃ ullos hippicos appellatione fœdant). Codices antiqui: Nos quoq; dictitant barbaros & spurcius nos q̃ alios Opicos appellatione fœdãt. Quid autem sit Opicus arbitramur esse uulgo cognitum: de quo multa in eum uersum dicuntur ab enarratoribus poetæ: Et diuina opici roserunt carmina mures. Eudoxus Opicos italiæ gẽtem quandam uocari tradidit a linguarum colluuione dictã siue a serpentibus quasi Ophicos. de Opicis & Strabo: sed & Aristoteles Theophrastus Thucydides: qui haud aliter fere Campanum omnem tractum & uicinæ loca nominãt.

Quid opicus sit & præter opinionem aliorum

Ex eodem. i.

Solam hanc artium græcarum nondum exercuerat romana grauitas). Vetusti codices non habẽt exercuerat sed exercet. Multum refert ad ueritatem historiæ utro legatur modo. mihi certe plus placet antiqua lectio.

Ex eodem. i.

Iam uero & adulteria etiam in principium domibus ut euidens in liuia drusi cæsaris item ualentis in qua dictum est regina). Legendum puto ex uetustis fere codicibus non ut euidens: sed Vt Eudemi aut nomen alterius huiusmodi. Nec uetusti codices admodum repugnant. Mouet me uerbum Valentis genitiuo casu positum. nota historia: hoc enim ipso libro Plinius inter initia Vettius inquit Valens adulterio Messalinæ Claudii Cæsaris nobilitatus. Credo & Liuiæ Drusi uxoris adulterũ nominatim in scriptorum commentariis citatum esse eo legentes hæc remittimus.

Ex eodem. i.

Ac mortis arma aut archana præcepta). Vetusti codices non habent mortis arma: sed mortis araram ut ad illud quod supra mox dixit pertinens dolorum indicaturam. Et paulo. infra. Notum est ab eodem archamide). Vetus lectio habet Charmide: ut sit is de quo Plinius supra: Ciuitatem inquit Charmis ex eadem Massilia inuasit.

Ex eodem. i.

Tyriace uocatur). Legendum Theriace: a qua & Theriaci Pastilli nominantur: q; e uiperarum carnibus constet aut certe contra bestiarum uenena proficiant: ex Dioscoride Galeno cæteris. Et infra: Ostentatio artis & portentosa scientiæ uendicatio). Legendum Venditatio. Huius uerbi honestissimus apud ueteres habetur usus: Ciceronem Fabium & complures alios. quod & Nonius Marcellus in annotamentis suis testatum reliquit. Est igitur uenditare pro eo quod est ostentare: hinc & forma & oratio uendibilis quasi plausibilis & allectrix.

Venditatio quæ Annotamenta Noni Marcelli

Ex capite. ii.

Aesopum uocant). Scribo Oesyppum ex Dioscoride ac Plinio inferius: ab oue dictum quã græci Oin uocant. quasi οιοσ ρυπορ idest ouium sordes. Item. Quidam in testa torrendo conficiunt: ne pinguedinem amittat utilem talem existimantes). Vetus lectio & Dioscorides: Quidam in testa torrent: donec pinguedinem amittat utile tale existimantes: idest: μεχρισ αρτεφρωθεμ αποβαλητο λιποσ

Ex capite. iii.

Non opus est eas in hoc usu rudiculis esse curatas): Legendum Radiculas non Rudiculis. est autẽ radicula quã græci Struthion aepellant. ea candorem lanis efficit: & Lanaria ob id uocatur a nostris. in hunc ergo usum Dioscorides & Plinius αϛρουθιστουσ lanas quæri tradunt: hoc est non curatas radiculis & ita manu scripti codices lectitantur.

Ex eodem. iii.

Fiunt & tota lutea quæ uocant sitista). Alii codices habent sicista. ipse legẽdum fere arbitror Schista: quoniam ab incubatu exempta quasi diuidantur & discedat uitellum a candido. Nam & luteum & candidum dicit Aristoteles de animalium generatione tertio membranis inter sese distinguntur: & ĩcubante aue concoquenteq; animal ex alba parte oui se cernitur: augetur ex reliqua. item & paulo infra. Oei tantum mensura pari). Scribe Olei: non Oei.

Luteum & cãdidum ĩmo distinguntur

Ex eodem. iii.

Angues ea numerus eſt ouorum cōuoluti ſaliuis fauciū corporūq; ſpumis artifici cōplexu glomerantur). Scribendum arbitror: Angues innumeri æſtate conuoluti ſaliuis fauciū & reliqua. Itē Vtiliſſimum ad perfectiones). Legendū Vtiliſſimum ad perfectiones. Ex eodem. iiii.

Adipe auiū curato ut dicemus additis eriſceptro xylobalſamo: phœniceo tuſo item calamo: ſingulorū pondere qui ſit adipis cumino). Quaterna errata: Scribo: Adipe auium ut diximus Curato additis Eryſiſceptro xylobalſamo Phœnice elate itē calamo ſingulorꝝ pōdere qui ſit adipis cum uino oīa ex Dioſcoride. Quod autem Diximus nō dicemus legendū ſit liquet ex ſuperiore libro. eſt autē Phœnix elate: quam Plinius alio loco palmam Abietem uocauit. Ex capite. iiii.

Et in cœnis deorum etiamnū ponitur: catulina addita talibus quidem epulis celebres fuiſſe: plauti fabulæ ſunt indicio). Legendum: & in cœnis deorum etiamnum ponitur: Catulina. Adiicialibus quidem epulis celebrem fuiſſe plauti fabulæ ſunt indicio. Quæ aūt ſint adiiciales cœnæ: plena ſunt gloſſulariorum excartabula. De his mentio uel frequens eſt in Plautinis comœdiis. & nos uolumine. x. notauimus. Ex eodem. iiii.

Adiiciales cœnæ q Gloſſulariorum excartabula

Quæ arguiſſe non minus refert q̄ contra ſerpentes remedia demonſtraſſe: quoniam hæc morborum benificia ſunt). Quid ſi legas Veneficia? none ſenſus erit illuſtrior? ut cum illo dicto conferas qd̄ ſuperiore libro per initia fere legitur: Quis inqt ueneficia innocenciora effecit q̄ remedia contra eos diſſerens q̄ ſingulorum uiſcerum membrorum excrementorum hominis ſapores dixere: quoiuſmodi Xenocrates fuit: ut Galenus meminit & inceſſuit. Itē Caput quid diſſecant ſcythæ). Legendū eſt: Caput quidem diſſecant Scythæ. Ex eodem quarto.

Fiunt ex uipera paſtilli: qui theriaci uocantur a græcis. ternis digitis utrinq; amputatis). Plinius hoc ipſo libro Quaternis: Quatuor inquit digitorum menſura præcidi. Cæterum Dioſcorides commentitium ait eſſe quod præcipiunt certam aliquam utrinq; menſuram amputari oportere. Item. Bubones pedes uſti cum pulpagine herba). Vetus lectio: Bubonis pedes uſti cū Plumbagine herba. Hæc ipſa herba redditur a Plinio ſuperius. xxv. libro: Molibdena græce dicta: quoniam plumbum quod eſt genus uitii ex oculis tollit. Ex eodem quarto.

Plūbago herba Plumbum genus uitii oculos infeſtans

Epiphoris inflammationibus faſtidiis). Dioſcorides inflationibus. item. Quam ſolam ex omni tacito dixiſſe fas ſit). Vetus lectio non Tacito ſed Atocio eſt autem Atocion quæcunq; medicina conceptum adimit: hoc eſt partus ſpem intercipit. Ex eodem quarto.

Quid ſit Atocion Quid Rhagion apud græcos

Vocatur & rhachina nigro ſimilis ore minimo ſub albo). Trigeminum erratum. Lego igitur ex Aetio: Vocatur & Rhagio Acino nigro ſimilis ore minimo ſub aluo. & ſane Rhagion apud græcos Acinum paruum ſignificat. Ex eodem quarto.

Aſtorcios q Opiſtographos qui

Idem erat aſiorcion). Vetuſti codices Aſtercion. Fortaſſe Aſtorgion: quaſi diſcordialē. Itē Myrmecion formice ſimilis). Nō aliud eſt hoc genus a ſuperiore de quo paulo anteſcribitur Plinio: unum inquit ſimile formicæ & reliqua. ſi græcos auctores pſertim Aetiū ſequare uti ſubdubitē fere Plinium hoc loco non tam errore q̄ obliuione ſuperioris dicti hæc addidiſſe: ut qui multos auctores legendo in Opiſtographos ſuos eaſdem plerumq; res ex diuerſis contuliſſet. Ex eodem quarto.

Tetragantii duo genera). Legēdū Tetragnathii duo genera: ex Aetie: ita uero inqt noiat a maxillarum nūero: quas græci Gnatos uocāt. Itē Hūc græci colorē uocāt & aſcalabotē & galeotē). Vetuſta exēplaria: a non colorem ſed Coloten. Ariſtoteles Coloton: hoc eſt κωλωτορ quē lacertæ genus facit Meminit & Plinius Coloti ut diximus. Item. Nec niſi pilos attingere). Scribendum Attigere ut ſit ſenſus: Non ferire ſcorpiones niſi pilos attigerunt. Ex capite. v.

Lacerta quam hyſepa alii chalcidicen uocant). Legendnm Sepa: non Hyſepa: ex Dioſcoride. recto caſu Seps dicitur a maleficio uidelicet: quia erodat quos momorderit. Eſt & ſerpens alia hoc nomine: de qua Lucanus Tabificum ſepa dixit: & auſonius: An Libyæ ferale malum ſit Romula uox Seps. Nicander Sepedona talem uocauit. Ex capite. vi.

Et muſcarum capita recentia prius folio ficulneo aſperata). Scribendum Aſperatis: hoc eſt Alopecias ipſas folio ficulneo prius aſperatas replent muſcarum capita. hunc enim curationis eius morem docet Galenus Paulus Aetius & cæteri item. Cum creta cymolia). Legendum eſt Cimolia. De hoc Cretæ genere ſequentibus indicandum erit. Item ſupra mox uerbum. Prurigines). Forte ſcribendum ſit porrigines ut ſuperiore libro dictum eſt ex Celſo. Ex eodem. vi.

Porrigo

Item reſipum oſſa e capite uulturis adaligata). Alii codices non Reſipū ſed Eripū uel Eſipum. Fortaſſe legendum ſit item ægyptii oſſa e capite aut uulturiis adaligata. Et enim græci ægypios & gypas uocāt: quos latini uultures fere. Sed Nicandes in Theriacis diſtinguit αιγυπιοι γυπεστε κορασ τομ βρηρεα κρωζωρ. Ariſtoteles ſi Theodoro credimus interpreti non diſtinguit. Romani tamen codices pro eo uerbo quod eſt ægypum: habent etiamnum. Quid ſi Oeſypum ut cum priore medicina iungas? Quid autem ſit Oeſypum alias docuimus ex Dioſcoride ac Plinio. Ex eodem. vi.

Hyſopumq; cum myrrha calidum). Vetus lectio Oeſypum non Hyſopum. Etenim hic nō de medicinis herbarum agitur principali uſu: ſed de medicinis earū retum quæ habentur ex animalibus cu

iuſmodi eſt pinguedo illa cum ſordibus lanitii ouilis:quam Oeſypum uocari dictum eſt.Eodemqꝫ mo
do uerba illa quæ ſequuntur.Vt omnia hyſopo illinantur:legenda erunt:Vt omnia œſypo illinantur.

Ex eodem.vi.

Aut felle recenti axionis).Plinius alıubi & Theodorus & uetuſti codices Aſionis per.ſ.non.per.x.
Nocticoras ꝗ Noctuarum id genus maximum:quos græci quandoqꝫ Scopas uocant:aliquando Nocticoraces:ideſt
ululas:& quandoqꝫ Otos quaſi auritas:quoniã plumeas eminẽtes habent aures ut inquit decimo libro
Plinius.item quod ſequitur. Pluma auri modo micat).Legendũ arbitror Pluma auriũ emicat: Ari
ſtoteles ο λεω τοσ περι τα ωτα πτερυγια εχει.Scopas tamen homericos Plinius:Satyricis:cum inſi
dent motibus inſignes fabuloſos exiſtimat.Erant & Aiſcopes quaſi Semperaſiones.item. Appollo
nius pritaneus).Vetuſti codices modo putaneus modo Tyanæus. Fortaſſe ut Pitanæus a pitana urbe
Pitanæ geminæ uel Troadis:de qua Plinius Mela Pomponius & cæteri:ue in Pelopõneſi.Fuerũt enim Pitanæ geminæ
ut monſtrauimus.Aut Tyanæus:de quo Philoſtrati & Hyeronimi & aliorum non plus teſtimonia ꝗ
Mãna thuris præconia.

Ex eodem.vi.

Thuris: mãma una).Lego Thuris manna.Quid autem ſit Manna thuris duodecimo uolumine & in
corollario ac Dioſcoride:item. Medicamen id entheon uocatur). Lectio antiqua.Echion quaſi di
ctum a uipera quam græci Echin nuncupant.Scio & Entheon a præſtantia remedii nominatũ uideri
poſſe.item.Hinc etiam ſal pecori datur).Scribendum Hic:non Hinc:ut ſenſus magis quadret.item.
Contra ſerpentes additur & attollitur).Lego contra ſerpẽtes additur & ad totidem ut uerbũ Hoc
initium ſit ſequẽtis ambitus:hoc modo quidam & ad totidem uiperis utuntur in cibis.Aſtipulatur &
uetus fere lectio.

Ex eodem.vi.

Fel perdicum cum mellis æquo pondere per ſe uero ad claritatem Dioſcoridis & hippocratis ut pu
tant auctoritate).Lego Fel Perdicium cũ mellis æquo põdere per ſe uero ad claritaté Dorcados Hip
Dorcas quæ pocratis ut putant auctoritate.Eſt aũt Dorcas quam Theodorus apud Ariſtotelem Capreã conuertit
Dioſco.capræ fel ſylueſtris mire ad oculorum deſideria cõmendat.Moueor:cum ex uetuſtis exempla
ribus fere:quorũ me Politianus Florẽtiæ primus admonuit:tum ꝙ Hippocratis auctoritate alioquin
contentus eſſe poterat:nec priorem ipſo Dioſcoridem nominauiſſet.illud aũt monẽdi ſumus:Dioſco
Dioſcoridis uolumine in latinũ uertit hermolaus ridem:cuius nos uolumina in latinũ uertimus: Plinio aut contemporaneũ:aut nõ multo poſteriorem
fuiſſe.tantum abeſt ut eius teſtimoniũ hoc loco citatam eſſe creditori ſimus.Multos porro Dioſcori
des fuiſſe non diſſenſerim.ſed de hoc aliubi.

Ex eodem.v.

Arcuatim repens tractuqꝫ contrahens ſe).Legendũ Tactu.nõ Tractu.item de Blattis. Alterum
genus mylochon).Lego aut Myloecon hoc eſt μυλοικον ex uetuſtis codicibus & ex interpretatione
Plinii:quia molarum fere ſit incola:aut Mylacrin ut Ariſtophanes:quanꝗ & gallinam Mylacris in co
mœdia ſignificet:Polluci.

Caſtigationes Plinianæ Eiuſdem Hermolai Barbari ex libro.xxx.

Ex Capite Primo.

n Ec poſtea quiſquam dixit quomodo ueniſſet thelmeſſum religioſiſſimam urbem quõ
dam tranſiſſetqꝫ ad theſſalas urbes).Vetus lectio:Nec poſtea quiſꝗ dixit quomodo ue
niſſet Telmeſium religioſiſſimam urbem quãdo tranſiſſet ad Theſſalas urbes.Telmeſ
ſus in Caria.de cuius nomine ariſtophanes quandam fabulam uocauit: ut Menander
Theſſalam.Cicero in diuinationibus libro primo:Telmeſſus inquit in Caria eſt qua in
urbe excellit aruſpicum diſciplina.De hac urbe pluſcula nos libro.v.

Ex eodem.i.

Troianis itaqꝫ temporibus chironis medicinis contenta eſt ſolo marte fluminante miror equidem
ac illis populis famã eius in tãtum adheſiſſe).Lego Troianis itaqꝫ temporibus cũ Chironis medicinis
contenta eſſet ſolo Marte fulminante.miror equidé illis populis famam eius in tantũ adhæſiſſe.alias
ſenſus non conſtat:& uetuſtos fere codices ſequimur.

Ex eodem.i.

Eſt & alia magicæ factio a moſe etiamnũ & lotapea iudæis).Legendũ forte non lotapea:ſed iocha
pela ſiue iochabela:ex ioſepo:qui matré Moſis ita nominauit.Hieronymus iochabeda.Põt & iotapa
Magũ fuiſſe Moſem plures inſimulãt ta:quoniã & urbs hoc nomie in Syria ioſepho eſt:a cõditore:ut ueriſimile eſt uocata.Magũ aũt fuiſſe
Moſſem & Poſſidonius & lyſimachus & Appollonius Molonis inſimulant: Sed eos ſecũdo cõtra Ap
pioné uolumine ioſephus apertiſſime coarguit.Qualis auté Plinio ſit quã paulo poſt Cypriam appel
lat:nõ auſim quidé cõtendere:ſed de Chriſtiana eũ ſenſiſſe ut ſuſpicer:argumẽto eſt: ꝙ apoſtolus:Pau
lus cũ Barnaba:qui & Cyprius erat e iudæa nauigauit in Cyprum:in eamqꝫ primũ inſulã:nouũ mũdo
Chriſti nomen intulit:ut probabile ſit:Sergiũ Paulũ eius inſulæ proconſulé miraculorũ magnitudine
attonitum:aut credidiſſe prædicanti:aut certe famã eius rei pertuliſſe Romã:unde religio Cypria uo
cari cœperit:quã Secũdus noſter pluſꝗ uoluiſſet gliſcenté infenſus:ut tunc erat hoĩes:appellare Chri
ſtianã horruerit.Fuit hæc ueteribus calliditas:ne dicã inuidia:quantũ poſſent ſupprimendæ mentiõis
de Chriſto:intantũ:ut quod Lactantius ſcriptũ reliqt:multi per imperitiã Chreſtũ non Chriſtũ uoca

ri crederent.illud quoq; in Suetonio de iudæis Chresto ĩpulsore tumultuantibus de ipso Christo ĩtel ligendũ uidet Orosio.quod mihi minime placet:& ad illum modum sensus ægerrime coierit. quanq̃ de iudæis sub Claudio eiectis Philon iudæus qui eadem ætate fuit:multo cõmodius ac similius uero q̃ Suetonius exeqtur.Pausanias iudæũ Heroa coli patris in Pelopõneso permittente Adriano principe cõmemorat:Christum Andreã ue intelligens qdẽ:sed nominare tamen nõ sustinẽs.Nã Dion Suetonius & Tacitus:quẽ Tertulianus mẽdacio℞ loquacissimũ appellat:sicubi Christianos uocant nec con uiciis nec bile tẽperãt.Reuerentiores multo Capitolinus & Ammianus sunt Sed nec Cinaræos illos sacerdotes in tẽplo Veneris Paphiæ significat hoc loco Plinius.Sectam enĩ illã ut ex Tacito Cornelio sumi potest:neq; Romani arcebant neq; græci.Magnam sane iudæorum uim in Cypro insula fuisse refert Eusebius in Traiano.

Locus in Suetonio

Tacitũ Tertulianus mẽdacio℞ loqcissimum appellat

Ex capite.ii.

Nãq; ea quæ a spheris & ex ære & stellis & lucernis ac peluibus securibusq; & multis aliis modis diuina pmittit).Lego Nãq; & ex aqua sphæris & reliqua:ut libro.xxviii. diximus uetusta exẽplaria secuti & q; Hydromantiam uocari eam magicæ partẽ constat quæ per aquam agitur:de qua & Plutarchus in Cæsare & Alexander in Topicis Quam uero peluibus exerçeant: Lecanomãtiã græci uocãt sicut Axinomantiã quam securibus:ut alibi est dictũ Strabo Lecanomantas & Hydromantas in Persia frequentes tradit.Paulo aũt infra ubi scribitur. Nec quicq̃ generosius ualuit).Ipse legerem Voluit:non Valuit.

Ex eodem.ii.

Magus ad eũ mithridates).Legendũ censeo:Tiridates.de quo in Nerone Suetonius & Tacitus:& septimo itẽq; tertio ac trigesimo libro Plinius.Erat & Romæ in septima regione quæ uia lata diceba tur locus ab equo Tiridatis. regis Armeniorũ nomen habens ut.P. Victor ait.Et infra. Nauigare uoluerant).Lego Noluerat:ut sensus habeat:Nauigatione Tiridatẽ ut Magum abstinuisse: quoniam ut post Strabonem Eustathius quoq; affirmat ουτε ουρουσιμ εισ ποταμουσ ουτε μι πτορται ουτε λουορται οι μαγοι.Et infra. Magicis etiã cœnis eum inuitauerat).Vetusti codices nõ inuitauerat:sed initiauerat.

Ex capite.iii.

Esopum cum galla).Legendũ hic & paulo inferius Oesypum:ut supra diximus.Itẽ. Araneorũ telæ candidæ:& quæ intra bulbos paruæ texunt). Lego Araneorũ telæ candidæ & quæ in trabibus paruæ texunt:ex Plinio aliubi dicente in cõtignationibus:quod hic in trabibus.Et infra. Prius acu compunctus).Lego Cõpunctas:hoc est Vitiligines.

Ex eodẽ.iii.

Tauri uocant scarabei terrestres hircino similes).Legendũ est nõ Hircino sed Ricino:ex uetustis exẽplaribus & Aristotele.Itẽ. Hæc quoq; quas melolonthas uocamus stomachi dolorem sedãt applicatæ sæpius).Legunt antiq codices hoc modo:ii quoq; quos Meliteos uocamus stomachi dolorẽ sedant applicati sæpius.De Catulis Melitæis Aristoteles Strabo Plinius aliubi.Habentur quidem & Melolonthæ:sed inter Scarabeos:ut est apud Aristotelem.Arbitrariũ sit & hoc. Dicunt autem Melolonthæ:ut inqt Pollux a qbusdã Melolanthæ:quia pomis arborũ florentibus fere proueniant,

Melithei Catuli qui

Ex eodem.iii.

Laudatissimæ autem sunt africanæ ex iis olitanæ).Quidã legunt Exin Olitanæ aut etiã solitanæ: ut Plinius libro nono:& infra. Fluuiatiles & albæ uirus habent:necnõ syluestres stomacho utiles). Legendũ est Stomacho inutiles ex Dioscoride. Item. Quidam torrentis sextarium in patina donec candidæ fiant excoquunt).Vetus lectio:Quidam torrent ex iis sextarium in patina donec candidæ fiant.

Ex eodem.iii.de Gryllo.

Tryxalis græce uocatur).Aelianus Troxalin appellat sexto de animalibus uolumĩe iis uerbis μη σιωπωσα τρωξαλισ.Et infra. Grauissimũ uitium apuleios appellatur). Legendum forte sit nõ Apuleios sed ileos:cum excrementa in stomachum resiliunt:atq; inde per os redduntur:omninoq; ĩtestini gracilioris morbus ita dicitur:Celsus Galenus cæteri.

Ex eodem.iii.

Sistit & Anatũ masculorum sanguinẽ).Vetus lectio habet Sanguis:nõ Sanguinem. & ĩfra. Palumbus ferus ex posca decoctus at hippotidis ex uino).Vetus lectio uice illius uerbi At hippotidis:habet Atipsodis.Neutrũ menda caret.ipse legendum arbitror Apodes sunt enĩ ut inquit Aristoteles & Plinius hirundinum specie quas & Cypsellos uocamus hodie in Venetia prouintia. Apodes uero qa usu pedum careant.

Aues quedã sunt ex genere hirundinũ Cypselli dicte & apodes qa usu pedũ careant

Ex eodem.iii.

Si catuli priusq̃ uideant applicentur Striduo).Legendũ Triduo.Itẽ. Quidam adiiciunt põpholium).Lego Pompholigem.Quid sit autem Pompholix:& Dioscorides & Plinius in metallicis.

Ex eodem.iii.

Succus coclearũ punctis e uocatus irrita depellit).Legendũ est illita:hoc est aluo:nõ irrita: ex antiquis codicibus.Item. Funditii eum in augurio uitalium habent).Vetus lectio nõ Fũditii eũ:sed Fũditum.Qui sint Funditii nõ inuenio:ut ppterea fere putem legendum sic:Eũdem in augurio uitaliũ habent.i.Ricinũ.siqdem littera.e.in litteram.f.p errorem ut sit mutata: facile præterea in reliqs eius uerbi partibus deprauatio consecuta est.

Ex eodem.iii.

Stellare pro inuidere
Crimen ftellionatus

Quia nullum animal fraudulentius inuideri tradunt).Legendũ inuidere: quandoquidem & ftellare uerbum pro ĩuidere ab huius animalis natura capitur:fed & maledicta hinc & ftellionatus crimé & ftellaturam accipere.in hiftoria Spartiani, Tribunos qui ftellaturas inqt militibus tuliffent:capitali poena affecit.De inuidia huius beftiæ Appuleius in magia.& Plinius octauo libro: Senectuté ait deuorare ftellioné ut præripiat comitiali morbo remedia.& ĩfra. Pfeudofpecé).Scribe Pfeudofphecen quafi falfam mentitãq; uefpam:σφηκα Græci dicunt eam. Ex eodé.iii.

Et in tertianus fiat poteftas experiendi quoniam miferia fpei deiecta an ne aranei quem lycũ uocant:tela.& paulo infra.Prodeft).Legendum eft Profit:non Prodeft. Verba porro illa Quoniam miferia fpei deiecta:nullum fenfum habent.ut decurtatum proinde locum effe nemo dubitet.Coniectura ergo unius uerbi uetuftis in exemplaribus reperti emédauimus in hunc modũ.Quoniam eius erit copia fpei de tecto.habetur enim uerbũ Copia:in omnibus fere manufcriptis codicibus.Eft auté intellectus experiri quemq; in tertianis poffe remedium quod ex aranea ꝓmittitur. quippe quod parabile fit omnibus.eiufq; fpei copia de tecto cuiq; fuo conftet. Ex eodem.iii.

Igni facro medetur oefypum cũ pompholonio).Scribe cũ pompholyge:ex uetuftis codicibus ut fupra demonftratum eft hoc ipfo capite.& infra. Item lacerta uiridis adalligata uiua in eo uafe qđ capiat).Fortaffe legendum fit:in eo uafe:quo cibum capiat. & infra Cũ cinere punicis & falis pari pondere).Legendũ puto aut Cum cinere Punici hoc eft Mali granati:aut Puniicis.hoc eft cum fcobe Pumicis:quod & magis ꝓbant uetufti codices:Nam & ufum Pumicis ad ulcera comendant Diofcorides Galenus cæteri:Erratum fimile inuenias & alibi fuperius.Satis abunde fit uel femel quæ minuta funt attingere. Ex eodem.iii.

Placidus grãmaticus
Prima auctoritas mellis Hymettio é fecũda cycladũ & Siciliæ

Rediuiuas).Lego Reduuias ex Fefto:quãq; Placidus quidam grammaticus Reduuias etiã pro ferpentium exuuiis intelligit.Et infra. Cum picæ liquida uel fymbolo & melle). Lego Cũ pice liqda uel fimblio melle:Diofcorides:Prima inqt mellis auctoritas Hymettio: fecũda Cycladum & Siciliæ. quod fimblium uocamus.& infra. Superpofitis lanis quæ Deinde fuffundant). Vetus lectio nõ deinde:fed Subinde:hoc eft frequenter.atq; ut proprie dicam:identidem.& infra. Cum radice lappatoria).Scribendũ puto:Cum radice Lapathorum:nam radix lappatoria nufq̃ legitur.

Ex capite.iiii.

Candoremq; & liuorem corpori afferunt).Scribendũ non Liuorem:fed Leuorem:ideft λειωτητα quod complanationem & terfitudinem fignificat.

Ex capite.v.

Pedicularis morbus

Tyria uero mactato corpore pota & mébrana fenectutis anguiũ triduo inhibet).Romana lectio non Tyria fed Phthires antiqua Phthirias. ipfe Phthiriafen hoc modo: Phthiriafen a toto corpe pota membrana fenectutis anguiũ triduo inhibet.Si enĩ uerbo Phthirias addideris litteras duas fequentis uerbi:Phthiriafen efficies:hoc eft pedicularem morbũ.Plinius priore libro de uipera: Pediculos inqt ex toto corpore expellit.pruritus etiam fummæ cutis.Cætera quæ ab aliis dicunt hoc loco:nõ minus fordida & obfcena q̃ fabulofa funt:Plinium uidelicet præcipere.deuorari pediculos.nec id fatis effe: fed e corpore defuncti alicuius atq; adeo per uim occifi.

Caftigationes Plinianæ eiufdem Hermolai Barbari ex libro.xxxi.

Ex capite Secundo.

a

Liæ frigidæ alibi calidæ alibi iunctæ).Vetus lectio nõ iunctæ:fed ĩunctæ:hoc é q̃s græci uocant υδατα λιπαρα.de qbus infra hoc ipfo libro Plinius: atq; ante ipfum Vitruuius.ité. Sic ut in trebellis).Scribédũ Sicut in Tarbellis: ex Strabone Cæfare:Lucano Plinio in Aquitania libro quarto.ité. Numerũ Deoꝝ numinibus uariis).Antiqua lectio Nominibus.ité. Enaria).Scribédũ ænaria per.æ.a ftatiõe nauiũ Aeneæ ut ait Plinius.Dicitur hæc & inarime Pithecuffaq; nũc ifchia.De nomĩe oppidi Coxendicis imagĩné præbentis in monte. Ex eodem.ii.

Aenaria Inarime & pithecuffa & nũc ifchia

In pyrrhea flumen quod aphrodifion uocat fteriles facit). Theophraftus & Athenæus in Pyrra: non in Pyrrhea υδωρ τι γεγονε παιδογονον εν θεσπι αισ.εν πιρραδε αγονον. Sunt autem Pyrræ multis locis.De Magnefiaca fortaffe hic accipitur quod fi uerum eft: fere fubdubito: non aphrodifiũ fed amphryfium uocari amnem eum.Celebratur enim hic in Magnefia Theffaliæ:Straboni: Plinio: Poetis.Lucanus:Qui flumĩe puro irrigat amphryfus famulãtis pafcua phœbi.Papinius:aut amphryfiaco paftor de gramine carpfi.Plura de hoc Ouidius & cæteri.

Ex eodem.ii.

Eudicus ĩ heftia).Heftiæã lego Theffaliæ ꝑté fuiffe Ptolomæo Strabõi cæteris.Homero ãt & Thucydidi oppidũ ĩ Euboea.Stepha.& ĩ Acarnania urbé tradit heftiæã:heftia nufq̃.ité. Catharĩ cãdoré facere).Legédũ Crathĩ:Strabo.Pli.Lycophrõ:Aelianus:uetufti codices. Ouidius:cratis & hic fibaris

ueſtris cõterminus oris.dictus απο τησ κρασεωσ quoniã duobus amnibus in Aegis Achaiæ miſceť unde nomẽ in Italiã trãſlatũ eſt.Euripides ορ υγραι ρει καλλιστευωρ ο ξαρθοσ χαιταρ πυρσαι ρωρ κραθισ.Notauit hoc & Merula:ne quem laude ſua:quod eqdem compertum habeam:defraude.Et in fra. Ad hallialmonẽ). Vetus lectio ad Haliacmon. De hoc amne in Macedonia Strabo Plinius & cæteri.

Nemo defraudandus ẽ ſua laude

Ex eodem.ii.

In leucis arcadiæ). Vetus lectio.In luſis Arcadiæ.Pauſanias quoq; Luſos urbẽ in ea terra collocat quã Polybius Luſas in mõtanis agri Clitorii apud quos a Melampode peribenť Curatæ Prœti filiæ. in Dianæ fano.inde haud ꝓcul fontẽ eẽ in agro Cynethenſium uicino:cuius aqua pota morſos a rabida cane liberet. ob id Alyſſon uocari Stephanus λουσοι πολισ αρκαδιασ οπου μελαμπουσ ελουσε τασ προιτου οθερ λουσιοσ και λουσευσ και λουσιατησ.

Vbi curatæ ſunt prœti filiæ

Ex eodem.ii.

Ad trophoniũ deum iuxta flumen erynum). Antiqua lectio nõ Erynũ ſed Orchomenon.Eſt aũt Orchomenus ad Lebadiã Bœotiæ ubi Trophonius colebať. auctoribus Strabone Pauſania cæteris. & ĩfra. Mutianus andriæ fonte). Lego nõ Andriæ fõte:ſed andri e fonte.Plinius ſecũdo uolumĩe. in andro inqt inſula tẽplo Liberi patris fontẽ nonis Ianuariis ſemper uini ſapore fluere Mutianus ter conſul credit.Pauſanias λεγουσι φησιρ ανδριοι παρα ετοσ σφισιρ εσ του διορυσου την εορτηρ ρειρ οιρορ αυτοματορ εκ του ιερου. Hoc ipſum fere in Naxo quoq; ac locis aliis contingere Diodorus ſcriptum reliquit.

Ex eodem.ii.

Theopompus in ſcotis lacũ eſſe dicit.(Vetus lectio.in Scotuſſis. Sunt aũt Scotuſſæ in Macedonia & Theſſalia:ut quarto libro diximus:quarũ altera inſignis eſt uictoria Romanorum cõtra Philippum regem ad Canis caput:ita locus appellabať ubi.T.Quinto Flaminio duce pugnatũ eſt: Nã Scotti Britanniæ ſunt populi non pridẽ cogniti ueteribus quorũ mentiõem Claudianus & Sidonius poetæ faciunt.

Ex eodem.ii.

Duo ſunt fontes cyllon & Gyllon ab effectu græcorum nominũ dicti). Vetuſti codices:Duo fontes Clæon & Gelon ab effectu græcorum nominum dicti:hoc eſt ab effectu plorandi Clæon:ab effectu ridendi Gelon.

Fontes duo ſunt ab diuerſo effectu nominati Gelõ Glæon

Ex eodem.ii.

Gannone eſt fons calidus). Scribendum Cranone. Athenæus εν κρανωνι δε φησιν υδωρ ησυχη θερμον ο διατηρει κραθεν τατον οινον επι δυο και τρεισ ημερασ.Erat autem Cranon in Theſſalia ut Hecatæus inquit oppidum iuxta Tempe.in Magneſia Plinio & Straboni dictum: ut quarto libro expoſuimus:ubi nunq̃ plures duobus corui ſunt:quod & decimo uolumine oſtenditur. Fuit & in Epiro Cranon Theopompo Plinio.Straboni Ptolomæo.Fabius Quintilianus urbem in qua triclinium illud ſupra conuiuas corruit:unde ars memoriæ inuẽta ſit:alios tradit Pharſalum: alios Cranonẽ credere.

Vbi ex ruina triclinii Ars memoriæ ĩuẽta eſt

Ex eodem.ii.

Sunt & mattiaci in germania). Quidã Moguntiaci.ĩſigne id oppidum eſt Germaniæ uiſum a nobis Rheno appoſitum parte quæ Galliæ Belgicæ contribuitur:auctore Tacito Antonino Ptolomæo Ammiano.Sed Mattiacum tamen legendũ eſt.in Germania id habetur. lõgeq; a Belgis atq; Rheno: ſtadiiſq; a Mogontiaco plus minus.M.cccc.ex Ptolomæi ratione.unde pilas Mattiacas poeta Martialis pro ſapone dixit:quẽ alibi ſpumam cauſticam & ſpumam batauam nominat. Et infra. Quanq̃ inter uitia operis).legendum eſt inter initia operis.

Pilæ Mattiacæ quæ

Ex eodem.ii.

Cteſias tradit ſiderim uocari ſtagnũ in indis in quo nihil innatet ſed omnia mergantur). Strabo Silian non Siderim εν τη των ινδων ορει ρη σιλιαν ποταμον ειναι ω μηδεν επιπλει.Hoc aũt nec Democritum nec Ariſtotelem uideri crediдiſſe.In Diodoro amnis idem. σιλλα non σιλια ſcribiť: Sed & in indica hiſtoria ſiue illa Arriani ſit ſiue alterius:unde populi quoq; Sillii.Eſt autẽ & amnis & fons eodem ibi nomine.

Ex eodem.ii.

Neptuni fons limyræ.(Verbum Neptuni ſuperuacuũ eſt in uetuſtis codicibus:in quibus ſane Tẽplum legitur nõ Neptuni:quanq̃ & hoc corrupte.tum ex Athenæo ac Plinio ſequenti libro:qui fontẽ eum in Lycia Apollini ſacrũ dixere:nõ Neptuno.Et ĩfra. In ſiciliæ fonte phinthia). Ptolomæus urbem Siciliæ Phintiã & alteram nõ procul Lilybeo Pinthiam nominat.Nam quod in Plautino milite Phinthia legebať:quaſi Regis nomẽ alicuius:nos Pythia correximus:ut ſupra quoq; dictum eſt.

Error ĩ Plauto correctus

Ex eodem.ii.

Cuius Gurgite periuri necanť parthi uelut flãma urente). Vetus lectio:Cuius gurgite piuri notãtur pati uelut flãmã urẽtẽ in Sicilia quoq; Stephanus fontẽ eſſe tradit Palicænũ uocatũ: quoniã iuxta Palicos fratres ſit in eũ inqt tabella mittitur a iuratis:quæ ſi uerũ dixere:fluitat: ſin falſum mergiť: & ipſi continuo flãmanť:Fontẽ ipſum decẽ fiſtulis aquam reiicere in altitudinẽ cubitoꝝ ſenũ:putes inundatũ iri loca circũ oĩa.ſed ꝓtinus coire denuo in ſeipſam. Quod aũt hic diciť. Brietum). codices antiqui Brieciũ.ſed & libro qnto Plinius in bitynnia briazum & Aleon amnẽ cõmemorat:ut Apuleius fortaſſe adhunc deũ ſiue locum alluſerit octauo libro: ubi ait Gallos illos & Phrygas ad uillã poſſeſſoris britin perueniſſe:ꝓtinuſq; phanaticos religionis ſuæ motus adhibuiſſe.

Vtinam talis fons eſſet apud nos

Ex eodem.ii.

Ad fonté aluio appositũ).Scribe alueo:quod & sequẽtia præcedẽtibus adiũcta & Romani ac uetusti codices ostendũt.& ĩfra. In achaia ad pheneũ).Melius in Arcadia q̃ in Achaia: ex Vitruuio Varrone Papinio Strabone Plinio Solino Pausania:de quo uolumine secũdo latius.nũc & illud addimus: in Arabia quoq; & Alibi Stygis aquæ genus fundi.Ptolomæus auctor. Ex eodẽ.ii.

Quot mõis Thermopilæ uocetur

Necare aquas Theopõpus & ĩ thracia apud cychros).Vetus lectio.ĩ Trechea.Herodotus ad thermopylas aquæ calidæ sunt:quẽ locũ uocant Chytros. Theophrastus quoq; lib.v.de causis plantarum Chytron locũ eũ uocat cauũ & stagnantẽ insalubremq; in Thessalia. Porro Thermopylæ iuxta urbẽ Thrachina sitæ sunt auctore Plinio.Alioqn & Trachinia quoq; dicit̃ Straboni:& Trachea Herodoto itẽq; Trechea.Etiã si Theopõpus auctore Stephano Chytropolin in Thracia locũ esse tradidit.sed & oppidũ in Cypro Chytros appellat̃:a qua Chytrii dicant̃.A Chytropoli Chytropolitæ potius.Fuit quidẽ Cychrios uicus sed prope Salamina:a quo & ipsa quoq; Salamis cychræa cognominatur ut inquit Strabo.Vitruuius quoq; ubi de aqua tali meminit fœdissime corruptus est: & Crobs in thracia lacus inquit est ex quo non solũ qui biberint moriuntur:sed etiam qui lauerint. Nihil audeo mutare: occasionem diligentioribus & uacuis exhibeo. Ex eodem.ii.

Crobs ĩ thracia lacus bibẽtibus mortifer

In perperenis).Legendũ fere uideretur qbusdam in Parparoniis: ex Stephano qui ait. Parparon Asiæ regio æolica:ubi thucydides decesserit.Idẽ auctor & Perinẽ uocari eam tradit:Strabo tamen & Plinius perparenem.Quod aũt in Macedonia sepulchrũ Euripidis poetæ haberi scribit.idem Vitruuius confirmat.Pausanias Athenis monstrari dicit.sed fieri potest ut cenotaphiũ id fuerit.Etenĩ Euripidem canis morsu extinctũ in Macedonia legimus ad locũ Bormiscũ:a Bormio dictũ monte ut cõiicio:cuius in thessalia mentio facta est.Canes eas ut ait Stephanus Esterincas uocant indigenæ. Poeta ipse Trapezeas. Ex eodem.ii.

Euripides canis morsu periit ĩ macedonia

Clarii apollinis delubrũ ubi sit

Lebeonemq; alluit Riuus in quo saxa ĩ altitudinem crescũt). Vetusti codices Lebedon nãq; alluit rinus & reliqua.Est autẽ Lebedos Colophoniorum prope Apollinis Clarii delubrum in ionia:cuius aquæ calidæ omniũ quæ mari proxime sunt balneis laudatissimæ suauissimæq; habentur ut inqt pausanias.idẽ paulo infra:Est ales inqt Colophonæ fluminis oĩum qui sunt ĩ ionia frigidissimus. Lebedo autẽ balneæ hoĩbus & miraculo sunt & usui.Auctor idẽ Auelonta uocat eum amnẽ cuius aquã in Colophone frigidissimã haberi scribit. Ex eodem.ii.

In eurimenis).Scribendũ p.y.Eurymenis.Sũt aũt Eurymenæ Hecatæo oppidũ Thessaliæ.Plinio Macedoniæ.Quod aũt seqtur. In scyretico metallo).De Scyro insula uidelicet intelligas. Strabo αι τωμ αι γωμ αρεται τωμ σκυριωμ και ταμεταλλά της ποικιλας λιθου της σκυριας. nam & Scyros ut inquit Eustathius appellata est:quia σκυρος dicatur salebra & asperitas.præsertimq; id genus lapilli quod cum marmor ceditur exilit. Ex eodem.ii.

Quo nomĩe uocet̃ Lapillus q exilit cũ credit̃ marmor

Nam miosæ in macedonia).Legendũ:Nam Miezæ in macedonia.Est autem Mieza oppidũ macedoniæ qđ olim Strimoniũ uocabant a Mieza Beretis Macedonis filia cognominatum: auctor Stephanus.De Mieza uero & Plinius lib.iiii.& cæteri. Ex eodem.ii.

In phausia cheronnesi rhodo).Scribendũ,puto Rhodiorũ:de quo & ĩferius hoc lib.Rhodiorũ inquit fons in Cherõneso nono anno purgamẽta egerit.Est aũt Cherõnesus hæc in Caria: ubi Gnidus oppidũ extrema eius obtinet:auctore Plinio Ptolomæo cæteris.q̃q̃ huic uicina Cherrõessus ẽ altera: ubi Halycarnassus & fons ut inqt Strabo salmacis:de quo tamẽ multa græci latiniq;:Seneca:Est ĩquit in Chersoneso Rhodiorũ fons q post magnũ ĩteruallũ tẽporis fœda quædã turbidus ex imo effundit donec liberatus eliquatusq; est.ubi tamẽ corrupte nõ Rhodiorũ sed Chodiorũ quãdoq; legebat̃:sicut haud multo post:Circa Messenem & illas:scribendũ est Mylas.ita.n.in Sicilia uocat̃ locus:ut secũdo libro indicatũ est.idẽ Seneca:Fuit inqt aliquãdo aquarũ inops humus. sed cũ Gallorũ gens a Cassandro obsessa in illã se cõtulisset & cætera.Scribendũ est nõ Humus:sed Hæmus:ex Theophrasto ac Plinio superiore capite. Ex capite.iii.

Emendat̃ locus apud Senecam

Etiã limi nõ aliis inesse plus aut animaliũ quæ amplius faciũt tediũ).Verbũ amplius:ĩ uetustis codicibus nõ legit̃.Et ĩfra. Vnus in toto orbe tradit̃ fons aquæ iocunde olentis in messopotamia cabille).Vetus lectio Cabure.Sed & Plinius libro ꝓxime sequẽti Caburã nõ Cabillẽ scribit.Porro Cabiria ĩferioris Asiæ Cappadocũ ciuitas ẽ:q̃q̃ & in Bœotia populi sunt Cabirii.Est & Cabile urbs:sed in Thracia:ut auctor ẽ Polybius.Et ĩfra de aqua martia. Fornicibus ĩstructis ꝑ ĩductũ).Vetus lectio Fornicibus structis ꝑducta.itẽ paulo ĩfra. In uillas & suburbana decoquẽtibus publicã salutẽ).Antiqui codices habent Detorquẽtibus nõ Decoquẽtibus.Extimandũ relinquo. Ex eodẽ.iii.

Donicum ad aquam uentũ est sine arena tophus surgit).Vetusti codices sunt e quibus ita restituẽda uidet̃ esse lectio.Cũ ad aquã uentũ est sine arenato opus surgit.sequit̃.enim ratio:ne uenæ obstruantur.Vitruuius octauo libro unde Plinius hæc accepit:Secundũ inquit puteũ dextra ac sinistra defodiantur æstuaria:ita enĩ quẽadmodũ per nares spiritus exacti dissipabunt̃.cũ hæc sic explicata fuerit & ad aquã erit peruentũ tunc sepiatur structura ne obturentur uenæ. Est aũt Tophus lapis qui græce dicitur Porus a Vitruuio:producta prima.

Tophus lapis qũo græce

Ex eodem.iii.

Athenis & neachronos nimbosa æstate frigidior est. Legēdum: Athenis Enneacrunos & reliqua. Nomē fontis est Enneacrunos a pysistrato cōditi:auctores Pausanias & Thucydides:a numero saliētium dictus:quos græci κρουνους appellant hoc est fistulas aquæ ductus ue. Nostri uero ut dixi Salietes uocant: Vitruuius frontinusq;. Verba sane illa quæ habentur paulo ante:hoc est simili ratione portus & oppidi:uidentur ad clausulam hanc referri ex Vitruuii octauo. Hæc inqt maxime considerātur Athenis ibi enim ex eiusmodi locis & fontibus nasci usq; ad portū Pyrrheū ducti sunt Saliētes: e quibus bibit nemo ꝓpter eā cām sed lauationibus & reliquis rebus utunť. bibūt autem ex puteis & ita uitant eorū uitia. Itē. Nimbosa æstate frigidior est deinde maximo æstuq; puteus in iouis ortu). Nec in uetustis codicibus nec in Romanis uerba illa tria reperiuntur: deinde maximo æstu. uidētur enī ex præcedenti clausula ut fieri solet plerunq; repetita. Ex capite.iiii. Enneacrunos

Velut in narmensi agro). Vetus lectio Velut in Narniensi agro. nā municipes eius loci Nartes appellabantur: ut antiqua marmora ostendunt. Ex capite.v. Nartes

Arethusam syracusis fimum redolere ꝓpter olympia). Vetusti codices nō propter Olympia: sed per Olympia. Strabo εν ολυμπια βουθυσιων.& Seneca iis diebus Olympia sunt: uictimarūq; stercus secundo flumine illic redundat: Vt sensus sit: aquam fontis eius q̄diu ludi agunť Olympii olere fimū: quoniam inquit Alpheus in eam insulam sub ima maria ꝑmeet. Celebrantur autem Olympia in Elide: cuius oppidum pisam amnis Alphæus præfluit. Aretusa inqt Plinius fons est Syracusanus ī quo reddunť iacta in Alphæum: qui per Olympiam fluens Peloponnesiaco lateri infunditur. Timæus & Phialam quæ in Alphæum ceciderat: & sordes alias in Arethusa reddi ꝑ id tēpus scribit: quod & apud Strabonem legitur: etiam si non credat ipse Silius: Hic Aretusa suum piscoso fonte receptat Alphæū sacræ portantem signa coronæ. Ex capite.vi. Vbi Olympia Celebrāť

Commissuris pixcidatis). Scribendū Pixidatis. Huius autem de quo hic agitur præcepti rationē iterpretationēq; Frontinus & Vitruuius penultimo libro cōtinēt. & īfra. Sicut in segesta Siciliæ). Scribendum Egesta. Philon εγεςα πολισ σικελιασ ερσα θερμα υδατα απο εγεςου τροωσ. Strabo ταμεν σεληνουντια υδατα κατα ιμεραν αλμυρα εςι τα δε αι γεςαι αποτιμα.

Ex eodem.vi.

Phthiade aspide resperfis). Legendū ptyade aspide respersis. Sunt enim aspidum tria genera: Chelidoniæ: Chersææ: Ptyades: a sputo dictæ. Ptyaden fuisse quam Cleopatra sibi admouerit testis ē Galenus. Ex capite.vii. Tria genera aspidum

In bactris duo lacus uasti alter ad scythas uersus alter ad darios). Legendū fere fit Arios: non Darios: quanq̄ Bactriana inter eos quasi media locatur Arios a Meridie: Scythas a Septentrione spectās auctore Ptolomæo. Alioquin & Daritis regio uocatur Arianæ quædam pars: teste Plinio: ut & Darios quis possit defendere. & infra. Ad Stitium in cypro). Vetus lectio Ad Citiū. & infra quoq; ubi dicitur. Quem stitiū appellamus). Scribe Citticū: ab oppide Cypri Cyttio: unde Cittieus Zeno: auctores Strabo Plinius cæteri. Ex eodē.vii. Cittieus zeno

Apud bactros amnis ochus & xerxes ex appositis montibus deferunt salis ramenta). Legendū arbitror nō Xerxes: sed aut iaxartes ex Plinio in situ orbis: & Ptolomæo: aut iaxtes. Claudianus Annue sic: Nobis Scythicus famuletur iaxtes. in quo uersu tamen corrupte legebatur Artaxerxes. Sūt enī circa Bactrianam Sogdianāq; tam iaxartes q̄ iaxtes flumina. inter iaxartem inqt Ptolomæus Oxūq; duo habentur amnes Polatmetos & iaxtes. aut tertio qđ & magis probo lege: apud Bactros ambis Ochus & Oxus & reliqua. & ita sane codices habent nōnulli ueteres. alioqn & Oxus & Ochus in Bactris sūt & miscentur. qđ ꝙ Plinius hoc ipso cap. Ruffus inquit sal est circa Oxū. Q. Curtius: Superatis inquit Ocho & Oxo urbem Marguriam peruenit.

Ex eodem.vii.

Spiritu madido sic adiuuante mollientes ut adiuuent aquæ). legendū Adiuuant: non Adiuuent ut sit sensus: Leuem in specu suo ꝓpterea salem uideri mollientibus quia cuniculorū spiritus ita eum suspendit ut aquæ inuectu sustinere solēt. Et infra. In hispania citeriore e galeaste ceditur). Scribendum est Egelaste: ita enim uocatur oppidum Straboni & Plinio: unde sunt Egelastani.

Ex eodem.vii.

Apud Theophrastum inuenio imbros). lego aut imbrios. Est autem imbrus Thraciæ insula Mercurio sacra quam uocant imbramum: oppido quoq; in ea nomen est imbrius: ex Stephano. aut certe Vmbros: quod & uetusta sequuntur exemplaria: fereq; in Theophrasto legisse memini. Imbrus

Ex eodem.vii.

Vulgo heminis iocundissimis). Codices uetusti: Vulgo e Menis iocundissimus: ut sit sensus: Salē qui e Muria Menarum recocta sit esse iocundissimum. Et infra. At e stagnis tarentinis). Legendū est at e stagnis Tarentinus. Ex eodem.vii.

Ac eriguis qui tateus uocatur). Sunt codices in q̄bus legiť: ac Phrygius qui Tattæus uocať. Dios.

E ſtagnis inquit ualidiſſimus omnium eſt phrygius: qué alii Tattæon alii Tritæon:alii Ganteon. Erit
ergo ſenſus:e ſtagnis maxime probari Tarentinum ac Phrygiũ:q Tattæus uocatur. E Cappadocia q,
dem galatiæ cõfinio Morimenorum gente ſtagno ibi ſalis natiui quod Tattá uocát:unde nomé. Sed
quia magnæ tamen Phrygiæ pars ea fuit ut inqt Strabo:nihil mirũ ſi Phrygius quoq; ſal dici recte:po
tuit.& infra. Rubeus memphi).Legendum eſt Rubet Memphi: ex uetuſtis codicibus: Alioqn ru,
bens non Rubeus ſcribendum fuerit. Ex eodem.vii.

Adeoq; neceſſarium elementum eſt ut tranſierit intellectus ad uoluptatem.animi quoq; ſammia
ſales appellantur).Lego:Adeoq; neceſſarium elementũ eſt ut tranſierit intellectus ad uoluptates ani
mi quoq;:nam ita Sales appellantur.Quidá legebant Animi quoq; ſolatia Sales appellantur.Sunt qui
Samniones — Samnia non Sammia hoc loco ſcribant.Samniones inqt Marcellus a Samniis dicuntur: qui ſunt ĩ di
ctis fatui & in motibus & ĩ ſcenis:quos græci μωρουσ uocát:unde Moriones Plinio Cæcilio Martia
Sales — liq;.Terentius in Eunucho.Solus Samnio ſeruat domũ.Cicero de oratore: Quid enĩ poterá ridiculũ
quaſi Samnio quærere uultu imitantis moribus uoce deniq; corpore ridentur.Sales uero ꝓ ridiculis
accipi quandoq; teſtis eſt Fabius libro ſexto:Salſum inquit in conſuetudine pro ridiculo tantum acci,
pimus natura non utiq;.hoc eſt q̃q̃ & ridicula oporteat eſſe ſalſa.Cicero ad Papyrium Pætum ſalis in
quit ſatis eſt Samniorum parum.Probus Samniones a Sanna dictos putat quæ ſit os diſtorum inquit
cum uultu. Ex capite.ix.

Contra ceraſtem cum origano & cera).Legendum uidetur ex Dioſcoride:Cõtra Ceraſté cũ ori,
gano aut cedria.& infra. Ad hecerocranas).Legendũ Ad Heterocranas:hoc eſt ad capitis doloré
qui altera tantũ eius parte ſentiat́:ſiue ad teredines:ex Dioſcoride Galeno cæteris.& ĩfra. Ad hoc
Tattæus — maxime ꝓbatur etateus).Lego aut Tattæus.qui & phrygius ſal uocatur ex Dioſcoride ac Plinio ſupe
rius:Hi duo inquit hoc eſt Tattæus & Tarentinus oculis utiles.Aut Tragaſæus:Sunt enĩ exéplaria in
quibus non Tattæus parte hac:ſed Tragaſæus legatur:quem & iumentorum oculis probari ſupra eſt
dictum. Ex eodem.ix.

Crocodilorum morſibus ex aceto in linteolis ita ut battuerétur ante ictum ulcera). Dioſcorides
legit:Crocodilorum morſibus ex aceto in linteolis ita ut aſtringant́ a recte uinctu loca:hoc eſt ϛυφο,
Battuere — μεϻωϻ εϻ δεσμοισ:ut fortaſſe Plinius τυπτομεϻωϻ legerit:non ϛυφομεϻωϻ.Vtcunq; non ante ictũ
ſed uel ante ictu uel arcte uinctu legere oportet. Verbũ aũt Battuere pro eo qđ eſt uerberare uſitatũ
Comicis & gloſſematariis expoſitũ prætereo. Ex capite.x.

Quod uocant halmigara).Vetuſti codices Halmiraga quaſi Salſacinum ꝓpter exiguitatem:græ
ci.n.ραγα nominant quod nos Acinũ.& infra. Optimũ copioſum q in clitis Macedoniæ). Quid
Chætæ — ſi legatur in Chætis Macedoniæ:́Fuerunt auté Chætæ ut Ptolomæus inquit oppidum haud longe a
Lete — Macedonici ſinus ora:in quo & Chalaſtrá Plinius in terrarũ ſitu collocat.Quid ſi non in Chætis: ſed
in Letis:́Fuit aũt Lete ciuitas non procul Chalaſtra.Plinius.Chalaſtra inqt & intus Phileros & Lete.
Scio & Cletum Macedoné Pallenæ uirum fuiſſe:a quo populi fortaſſe Cliti per ea loca nominentur:
quemadmodũ a Pallene Pallenæi:ut in ea relatione diximus.Dioſcorides certe Nitrum in Bunis Ma
Bunos — cedoniæ cõmendat:ſiue nomen loci ſiue colles eo uocabulo ſignificet.Porro Bunos ciuitas eſt etiam
Bunema — illyrica.Eſt & in Epiro Bunema oppidum ab Vlyxe cõditum auctore Stephano.
Ex eodem.x.

Salinis mare infundunt.nihilũ autem nitrariis).Legendum puto non Nihilum:ſed Nilum:ex ſe
quentibus.Et infra. In lacu aſanio).legendũ Aſcanio:ex uetuſtis codicibus: unde ipſa quoq; regio
dicitur Aſcania.quæ tamen gemina eſt:altera Phrygiæ:altera Myſiæ ut Strabo inqt.Sed & fluuius q,
dam Aſcanius uocatur in Phrygia.id nomen habuit ab Aſcania ciuitate quá cõdidit Aſcanius Aeneæ
filius auctore Stephano. Ex eodem.x.

Naucratis — Nam circa achatim & mẽphin).Vetus lectio:Nam circa naucratin & Memphin.Eſt aũt Naucra,
tis in Aegypto ciuitas a Mileſiis appellatione indita:qui mari tunc potirent́ & claſſe præpotentes eſ,
ſent:ex Strabone ac Stephano.Et infra. In pane ſalis uice utuntur caleſtrico).legẽdũ Chalaſtrico:
Chalaſtra — ex Strabone Polluce Stephano.Eſt autem Chalaſtra quá leo uocauit Charaſtiam ad Thermæũ ſinũ
Straboni a Chalaſtra ꝓximo portu dicta.Et infra. Furunculos admixtum reſinæ extrahit).legen
dum forte uideretur Exterit:hoc eſt ut inqt Dioſcorides ϛομοι quo uerbo utuntur græci cum acié
ferri ut exacuta ſit:exterendá ſignificant.ſed & aciem trahere dicuntur aquæ pro eo quod eſt exacue
re:id ϛομοσιϻ græci uocant:auctor Plinius.xxxvi.uolumine de Cotibus.
Ex eodem.x.

Solium quõ græce — Podagricis in balneis uti ſolia nitri prodeſt). legendum eſt Solio : nõ Solia.Soliũ eſt quod græci
Pyelon uocant:id ex Nitro quoq; fieri potuiſſet:cũ ex eo uaſa quoq; utenſilia in ægypto cõficerétur
auctore Plinio:Sicut ex aſio quoq; lapide ad podagras ĩ balneis fieri ſolia præcipiũt Celſus & Dioſco
rides & Plinius. Quidá tamen legere malunt Vngi folia Nitro prodeſt.Et ĩfra. Salnitrum ſulphu
ri concoctum in lapidem uertitur).Vetus lectio: Sal & Nitrũ Sulphuri concoctum in lapidé uertit́

Quod quidem quo ad Nitrum pertinet superius hoc capite monstratum est Lapidescit inquit in acer
uis.Item.Liquatum inquit cum sulphure coquentes ex eo uasa faciunt.Porro Salnitrum ut modo ĩ cõ
suetudine uulgi dicitur:factitium & ad tormenta ignium missilia repertum ueteribus fuisse uidet̃ ĩco Salnitrum
gnitum.

Ex capite.xi.

Maribus duriores alias quas appellant tragos).Dioscorides:E maribus duriores alias quas appellãt
Tragos.& infra. Ex aqua uero coelesti impositæ siccant recentia non patiuntur intumescere).Ve
tusti codices non habent Siccant:sed loco eius Secta : hoc est uulnera.quod & Dioscorides hac parte
præcipit.Et infra. Imponuntur & integris partibus & fluctuatione occulta laborantibus).Legen
dum Fluctione.Dioscorides.& infra. Si Ferueat impetus ex aqua eadem e callo salso madidæ).Ve
tusti codices & Dioscorides:Si ferueat impetus ex aqua:eædem & callo salsa madidæ:hoc est imponũ
tur & callo:madidæ aqua salsa.Item Nunc autem mollissimæ circa muros antipolis urbis reperiun
tur).Vetus lectio nõ habet Antipolis:sed Antiphelli:quod & probamus. Sunt autem Antiphellos & Antiphelli q
Phellos urbes in Lycia:de quibus Strabo Ptolomæus Plinius cæteri.

Castigationes Plinianæ eiusdem Hermolai Barbari ex libro.xxxii.

Ex Capite Secundo.

Inguescere lactatu).Vetusti codices iactatu non lactatu.Item. Sed quæ ueteres ꝓdi
dere in stagnis non piscinis admirati).Legẽdum:Sed quæ ueteres prodidere ĩ stagnis
p nos in piscinis admirati.& infra. In helore siciliæ castello).Scribendum ĩ Eloro Sici Elorus
liæ castello a flumĩe id nominis obtinuit ĩ quo e manu Vesci pisces Appollodorus me
minit in chronicis & Nymphodorus & Athenæus:qui lupos & angulas esse tales dixe
re.De hoc & supra libro tertio.

Ex eodem.ii.

In mesopotamiæ quoq; fonte cabura de quo diximus pisce).Legẽdum arbitror:in Mesopotamiæ
quoq; fonte Cabura de quo diximus:ut uerbum Pisce: superuacuum intelligas.Etenim sũpiore libro
non de pisce ullo fontis huius:sed de ipso tantum fonte locutus est:Vnus inquit in toto orbe traditur
fons aquæ iocũde olentis in Mesopotamiæ Cabura.quanq̃ nõ Cabura:sed Cabile ibi legitur:ut testa
ti sumus

Ex eodem.ii.

Nã in lycia miris ĩfonte apolinis.quẽ curiũ appellãt).Legẽdũ ex Athenæo:Nã in lyciæ Lymira fõ
te Apollinis:quẽ Dinũ appellant.& ĩfra Ad apellẽ insulã & ad clazomenas). Vetusti codices nõ ad
Apellẽ insulã:sed ad pelẽ habẽt.Plinius quoq; libro qnto haud ꝓcul locis iis Pelen cõstituit : etiã si & Pelle insula
ibi quoq; scribitur Apele:ut ĩ ea relatiõe diximus.Thucydides lib.octauo:Naues ĩqt cæteræ tenuerũt
ĩsulas Clazomenis obiectas.Marathusam Pelen Drymusam.

Ex eodem .ii.

Circa cephaloniã & ampeloporõ & Deli petras).Vetus lectio:Circa Cephaleniam Ampelon Pa
ron & Deli petras.Est autem Ampelos ad Samum ĩsula uel promontorium Straboni:Item Cyrenis Ampelos ad Samũ insula
& Toronæ.quanq̃ Toronæ multæ:& Ampeli quoq; præter iam dictas multæ.& infra. Porcũ quẽ
lacedæmonii ostagoristum).Lege Orthragoriscum ex Plinio ĩferius & Athenæo:qui lactãtes porcel
los atq; adhuc subgrumos ita nominari scribit Lacedæmone:απο του ορθρουκαι αγοραζεσθαι quo
niam matutinis omnibus uenales circunferentur.Et infra. Beneuenti recentia refici constat). Le
go Effici:non Refici:ut sensus sit apertior.

Ex eodem.ii.

Numa constituit ut pisces qui squamosi non essent ni pollincerent patrimonia ad conuentus & cõ
uiuia publica & priuata cœnasq; ad puluinaria facilius cõpararentur:ni qui ad pollinctum emerẽt pre
cio minus parcerent eaq; præmercarentur).Legendũ arbitror partim ex uetustis codicibus:ꝑtim ex
coniectura in hunc modum:Numa constituit ut pisces qui squamosi nõ essent:ni pollicerent patrimo
nia cõmentus ut conuiuia publica & priuata cœnæq; ad puluinaria facilius compararentur:ni qui ad
pollinctum emerent præcio minus parcerent eaq; præmercarent̃. Martialis iam scrobe iam lecto iã Pollictores q
pollinctore parato Heredem scripsit me numa conualuit.Quid autẽ sit ad pollinctũ emere:aut quod
idem est pollincere:de quo & pollictores hoc est funerũ accuratores & redemptores dicunt̃. Vulpia
nus Festus Nonius post Plautũ Martialẽq; docebũt.At sensus uerborũ talis:Numam instituisse uti ne
pisces qui squamosi nõ essent emerẽtur ad pollinctum a patrimoniis : patrefamilias defuncto.Excogi
tata ratione:ut publica & priuata conuiuia epulæq; item sacræ prophaneq; impendio minore cõpa
rarẽtur ne pollinctores ea præmercati rerum præcia ut fieri solet accẽderent annonamq; flagellarẽt
hoc est duriorẽ facerent.Ob id græci eos ut inquit Pollux Timiopolas uocãt:idest τιμιοπωλασ qua Timiopole q
si precio non parcentes:propter quod annona solet ingrauescere.In funeribus cœnam delitiosam ap
parari solitam constat:quæ ut Probus ait ad rogum delata cũ ipso defuncto cremaretur: ut illud Vir
gilianum.Congesta cremant̃.Persius:Sed cœnam funeris hæres & reliqua. Festus Polluctores uidet̃
pronunciare nõ Pollinctores:Quas inquit pollucere merces liceat :sunt Far Polẽta Vinum Panis fer
mentatus Ficus passa Suilla Bubula agnina Casei Ouilla Alica Sesama & Oleum & Pisces quibus est
squama præter squalum.Herculi autem omnia esculenta posculentaq;.Plautus in Sticho:Hodie inqt

pollinctura est. Nonius: Pollinctores inquit sunt qui mortuos curant: auctoritatéq; Varronis affert in eo libro qui Mulum muli scabũt inscribitur: in quo menda est in oĩbus codicibus: Pro eo quod est Mutuum muli scabunt. Cuius prouerbii meminit Ausonius: etiamsi corrupta in ipso quoq; lectio est. De pollinctoribus & Ammiani uerba sunt. Et qui cum iustino floruit Christiani hoĩs fulgentii. Verbum autem Ni: pro eo quod est Ne: ueteres usurpasse testis est Apronia̋us in Virgilium eo uersu: Ni faciãt maria ac terras cœlumq; profundunt. Quippe ferant uenti. Diximus & Posculenta non Peculenta: cũ ex antiquis Festi codicibus: tum ex uetustissimo monumento quod Ferentini ostenditur.

Corrigitur locus apud Ausonium. Apronianus in Vergilium

Ex eodem.ii.

Acri ferramento præcidi hac de causa cheralium uocitatum). Lego ex uetustis codicibus Ciralion siue Ceralium απο του κειρεσθαι quod est eradi: stringi: demeti. siue Curallium απο τησ κουρασ. nec aliter sane appellatur a Theophrasto. Et infra. Nec scabrosum aut lapideum). Dioscorides nec scabiosum aut lapideum. Et infra. Conicientibus gummi cum sale). Vetus lectio nõ cum sale: sed cum sanguine: quod & probamus ex Dioscoride: qui hæc ipsa fere ad uerbum tradit.

Ex capite.iii.

Quoniam hammoniaci coloris esse debeant circũdati). Dioscorides: Quoniã Hammoniaci coloris esse debeant tunicis circũdati. Et infra. Aduersus chalcidas). Forte legas nõ Chalcidas sed Chalcidicas: de quibus supra dixit uocari etiam Sepas. cuius rei & Dioscorides quoq; testis est. Cæterũ cum Aristoteles Calcida Lacerto paruo similem esse tradat: nõ ausim mutare: præsertim q; Chalcis alia uidetur esse q̃ Chalcidice: ut hoc ipso libro demonstrabimus. Sunt tamen quidã enarratores Nicandri quibus Seps a Chalcide non differt.

Ex capite.iiii.

Amphibia

Geminis similiter uictus in aquis Terraq; & testudinum). Legendũ Geminus: nõ Geminis: ideoq; talia græce Amphibia dicuntur Plinio Varroni cæteris. Item mox infra. Effectusq; pari in honore habẽdo). Scribẽdũ arbitror Effectus quoq; pari honore habendi. Item statim post. Figuræq; ueræ proprietatem). Vetus lectio: Naturæq; proprietatẽ. Et ĩfra. Mas quidem egræcis emidas appellãt). Codices antiqui. Has quidem græci Emydas appellant. Idẽ Aristoteles atq; Theophrastus: ut sit εμυσ εμυδοσ. Item. Pedum remas). Dic Pedum rimas hoc est quas græci Rhagadas & Rhagadia.

Ex eodem.iiii.

Auctor est helopi scincoq; appelles). Lego: Auctor est Pelops: Sĩcoq; Appelles: ut sensus cõstet. itẽ ex uetustis codicibus & Pliniano indice. Et infra. Peculiariter a chalcide cerasto aut quas sepas uocant). Sunt aliquot exemplaria in quibus non Chalcide: sed a Chalcidice legatur: de quo superius diximus. Sed cum Chalcidice uideantur eædem esse cum iis quas Sepas uocant: placet Chalcide non Chalcidice. Item. Aut helope dipsadeue percussis). Legendũ Helape non Helope: Auctor Aetius: Pelias inquit & Helaps in serpentium numero ponuntur: Sed quia notæ sunt ĩquit discriptione nõ indigẽt.

Pelias & helaps serpẽtes

Ex eodem.iiii.

Ex templo id inueniri nam obiecta rana formicis carnibusq; erosis singula in oleum addi). Legoĩ solium scilicet feruẽtis aquæ: nõ in oleũ ut sensus stet. Item uerbum. Extemplo & uerbum nam in). Vetustis aliquot exemplaribus non sunt: Repetitumq; id uidet ubi præcedens uerbũ. Exempto). Proinde ita scriptum reperio: Adinueniri obiecta rana formicis & reliqua. Item. Et iis qui succum carphati biberint). Lego Succum Carpati non Carphati: quem Dioscorides & cæteri Opocarpathõ & Opocarpason appellãt inter uenena.

Ex eodem .iiii.

Sicut circa grymum & muriam). Vetus lectio Sicut circa Grynum & Myrinam. Est autẽ Grynus siue Gryni oppidulum ut inquit Stephanus Myrinæorũ. Hecatæus Gryneã uocat ubi Gryneus Apollo colebatur. Myrrina uero ciuitas est in Lemno insula: & in Aeolide item altera. De Grynea & Myrrina utraq; Plinius quoq;.

Apollo gryneus unde

Ex eodem.iiii.

Gaudent perigrinatione transferiq; in ignotas aquas sic brundusina in auerno contra ista & suum retinere succũ & a lucrio adoptare eredunt). In uetustis aliquot exẽplaribus loco uerbi eius. Cõtra ista). Inuenio Cõpasta: quod & ꝓbamus collatione eorũ quæ li.ix. Plinius ita scribit: Postea uisum tãti est petere Brundusiũ Ostreas. At ne lis esset inter sapores: nuper excogitatũ est famẽ lõge aduectiõis cõpascere in Lucrino. Et paulo supra. Addũt peritiores notã ambiente purpureo crine fibras eoq; argumento generosa interpretantur callibia parata appellantes). Vetus lectio fere nõ Callibia parata: sed Calliblephara. Mouent autem me uerba Plinii quæ mox prætexui de crine purpureo. Etenim græce Calliblephara uocantur: quæ pilos in facie præsertimq; genis & oculis honestant.

Calliblephara quæ

Ex eodem.iiii.

Sed dicemus aliena lingua digna quæq;). Vetus lectio commodior hoc modo: Sed dicemus aliena lingua: ut uerbum Digna: superfluat. uerbum autem Quæq;: initium sit sequentis coli. Propterea uero aliena lingua se dicturum describit: quoniam Mutiani uerba inquit subiiciam. Et infra. Sicciora coryphatenis). Vetus lectio Coryphantenis: quod & placet: a Coryphante qui locus est in Aeolide. Pli-

nius quinto libro. Heracleoticus ĩquit tractus & Coryphas. Strabo Coryphantida appellat κορυφαρτισ και ηρακλεια. Poteſt & a Coryphanta oppido Bithynniæ Coryphantenum deduci. meminit eodem libro Plinius prope calcem.

Ex eodem.iiii.

Ranæ quas diphthitas & calamitas uocãt). Nuſq̃ legi Diphthitas appellari ullas ranas.. Proĩde fieri poteſt ut non Diphthitas: ſed Drypyhtas ſcribere oporteat: alioquin uetuſtá exemplaria neſcio qd affinius corrupta ſint licet: præferunt. quod etiam infra caſtigauimus. De hac Nicãder οσ τερι θαμροισ ειαρι προσφυεται μορεισ λιχμωμεροσ ερσηρ. Et infra. Madeſcere autem conciſa ĩ aqua). Vetus lectio Madeſcere autem debet conciſa in aqua.

Ex eodem.iiii. de ichthyocolla.

Vtilem eã in capitis doloribus affirmant & tetanicis). Dioſcorides nõ Tetanicis: ſed Tetanothris Sunt autem Tetanothra eiuſdem cuius Pſillothra formæ: ſed Pſillothris ad pilos uellendos: Tetanothris ad erugandam extendendamq; in facie cutem utimur. Porro Tetanicis a Tetano dicũtur qui ut conſtat morbi nomẽ eſt: huic ichthyocollam auxiliari nemo ſcripſit unq̃. Et ĩfra. Meges pſillothrũ palpebrarum faciebat in aceto enecans putreſcentes). Vetus in quibuſdã lectio nõ Meges ſed Mecenas Alioquin & in ipſo libri huius indice Mecenas non Meges citatus eſt: Liberum & hoc relinquiť. Tametſi nõ ignoro apud Celſum Cornelium celebrati auctoris nomen eſſe Megem inter Vulnerarios.

Tetanothra
Pſillothra

Ex eodem.iiii.

Iidem cheni iecur ſiccatum). Vetuſti codices Tenui non Cheni. Ergo aut Tæniæ legendũ erit: aut Channæ. Eſt autem Tænia piſciculi genus Ariſtoteli Oppiano Athenæo. a gracilitate dictum & longitudie: quẽ Vittam interpretatus eſt Gaza. Eſt & Channa piſcis: quem Hyatulam conuertit. Poteſt & Channus dici ut eſt apud eundem Oppianũ περκαι και ιουλιδεσ αμφιτε χαννοι. Et infra. Auribus utiliſſimum batiæ piſcis fel). Legendum puto Bati: nõ Batiæ. Dicitur autem Batus item Battis quam nos Raiam uocamus. Eſt & Batis inter aues: quam Theodorus interpretatur Rubetram.

Tænia piſcis
Batus

Ex eodem.iiii.

Item bachi quem quidam myzem uocant). Legendum ex athenæo: item Banchi quem quidã Myxona ſiue Myxinon uocant. Eſt autem Banchus inter Mugiles ut eidem placet auctori: minimus: quẽ Ariſtoteles Chelonem hoc eſt ut Theodorus uertit Labeonẽ. uocauerit: quanq̃ Myxon quoq; apud Ariſtotelem: ſiue Myxinos apud Athenæum pro alio mugili q̃ Chelone capitur: Muconem Theodorus tranſtulit. Eſt & aſellus marinus quandoq; Banchos appellatus Plinio: ꝓpterea additũ hic putauerim: quem quidam inquit Myxona uocant: idem auctor: Tripatinum inquit appellabatur ſumma cœlarum lautitia: una erat Murenarum: altera luporũ: tertia Myxonis piſcis. Aſellum piſcem. M. Varro a colore nominatum ſcribit: ut umbram turdumq;.

Aſellus marinus quomodo appellať

Ex eodem.iiii.

Gari excellentis ſuccum cyathum mellis dimidio amplius aceti cyathum). Legendũ ita ut uerbũ Succum: dematur: alias nec ſenſus conſtabit nec fides ueteris lectionis ſeruabiť: niſi quis loco eius uerbi Sociorum collocet. Garum enim tale cõmendatiſſimũ fuiſſe ueteribus oſtendi libro nono. Et ĩfra. Et cyria uetere aluta) Lego & Cybia uetera eluta. Plinius paulo infra: Purgant ĩquit & Cybia uetera. De Cybio quid eſſet libro nono expoſui. Et infra. Subærea teſta). Vetus lectio habet Sub æreo teſto. quod non diſplicet. ut ſit quod græci uocant Clibanum. unde panis teſtaceus is dicitur apud nos quem illi Clibanitin: ut in Dioſcoride monſtrauimus.

Garũ ſocioꝝ
Cybia
Panis teſtaceus qui

Ex eodem .iiii.

Muricum generis ſunt quæ uocant græci colytia alii corythia). Videretur legẽdum ex Athenæo Colycia ſiue Corycia. Etenim Chamæ genus quoddam græcis ait uocari κωρυκουσ in Macedonia: quas Athenis κρειουσ dicant. Cæterum eas nõ Muricibus: ſed ut dixi Chamis præſertimq; Tracheis aſcribit: quod & Plinio placuiſſe huius libri calce uideo Facit hoc generum affinitas.

Ex capite .v.

Theteæq; ſimiles oſtreæ). Legendũ Tethyaq; ſimilia Oſtreæ. Ariſtoteles. Hæc Theodorus Vertibula ſiue tubera & ĩterim Callos trãſtullit: holothuria quãdoq; ab eodẽ philoſopho uocata. itẽ Optimũ e Scorpionibus & duride). Scribendũ iulidæ non Duride: uetus lectio & Dioſcorides. Sũt autẽ iulides ĩter ſaxatilia: de qbus fere omnes Græci: ſed athenæus aelianus Aetius & ãte ipſos Ariſtoteles apud quem Theodorus iulias interpretatur. Nam iulus piſcis uocatur alius qui Balenis Cetiſq; dux eſt itineris: ob id ab Oppiano Hegeter appellatus.

Iulius piſcis

Ex eodem.v.

Purgant & myes). Legẽdũ Purgãt & Myaces ex uetuſtis codicibus & Dioſcoride: quanq̃ & Myes dicuntur ab Ariſtotele Oppianoq; item. Contra dorignium aut opocartum). Lego contra Doricnium aut Opocarpathum Eſt autem Opocarpathon id quod Plinius aliquando Succum uocauit carpathi: ut prædiximus. item. Degenerant in duas ſpecies in mytulos qui ſalem uiruſq; recipiunt muſcaſq;). In exẽplaribus aliquot uetuſtis non Muſcas ſed Myiſcas legimus. Athenæus tamen Myas hoc eſt muſcas uocat.

Opocarpathos
Mya muſca

Ex eodem.v.

Lauantur quoq; plumbi modo ad gingiuarum crassitudinem).Dioscorides Genarum:non Gingiuarum.Et infra. Thete torminibus).Legendum Tethya torminibus:ut paulo ante dixi ex Aristotelis sententia.inuenio tamen aliquando scriptũ in Athenæo θηθεα & θηθη hoc est Tethea & Thete: sed neutro genere pluratiuo numero.Et infra. Enydri iecur blendiorum cinis). Legẽdũ puto

Enydris

Enydridis iecur Blenniorũ cinis.Est aũt Enydris coluber in aquis uiuens:ut Plinius supra exposuit:Lutrix a Theodoro dicta.Blennius aũt siue quod magis pbauerim Blennus similis est Gobio ut inquit Athenæus:Oppianus quoq; ita uocat:hunc & Belennum uocari auctor est Sophron.in Aristotele libro historiarũ quarto Balinus quoq; piscis legitur:quem Theodorus Balerũ:idem sit an diuersus:haud constat.Habetur & Barenus libro sexto inter Amnicos.Balagrus a Theodoro dictus.Nec inuenio quamobrem eos ita uerterit:nisi si librarius corruperit. Ex eodem.v.

Banchus piscis

Inueniuntur & in branchia piscis uel capite ceu lapilli). Codices uetusti:Inueniunt̃ & in Brãchii piscis capite ceu lapilli:ut fortasse Branchium piscem pro Bancho sit scriptum Est autem Bãchus piscis Aselli genus alterũ ex.Athenæi sententia ut prædiximus:in cuius cerebro lapillos molari forma cõtineri auctor idem est.Plinius quoq; hoc libro.Ex Asello inquit pisce lapilli:qui plena luna inueniuntur in capite.De Bancho Plinius libro quoq; nono meminit. Ex eodem .v.

Ex iis mares dorcas uocãt fœminas onychias).Athenæus.Ex iis mares alii Donacas alii Aulos:fœminas Onychas uocant.Codices quoq; manu scripti habent quidem omnino:Donacas:non tamẽ aulos:sed corrupte Aluos ut a fistularum similitudine tam Auli q̃ Donaces dicti esse uideantur: etiam si Athenæus ĩ genera hæc nõ pectines ut Plinius:sed Solenas diuidit hoc est ungues & digitos ob uicinitatem ut arbitror naturæ cõfundentibus genera ut sæpe fieri solet auctoribus. Quid q idem Plinius in libri huius calce:Solen ĩqt siue Aulos siue Donax siue Onyx siue Dactylus.Meminit & Oppianus.

Coracinus piscis

& infra. Salsamenta coracina).Melius Coracini hoc est piscis:de quo ĩmulta Plinius aliubi.

Ex eodem.v.

Sanant interanea & asquamæ cõbustæ).Vetus lectio Sciænæ interanea & squamæ cõbustæ quod & probamus:Nã de Sciæna pisce Plinius hoc libro. Athenæusq;.sed ante ipsos Aristoteles:unde.M.Varro Vmbrã eum uocauit.Et infra. Itẽ ophidion scombro similis).Vetusti codices Gongro non

Gongrus nõ Scombrus Ophidion & Ophin

Scombro:Aestimandum relinquimus.Dubitandi causa fuit:q Ophidion a serpẽte cognominatus est ut gongro potius q̃ Scombro similis uideri possit.inter pisces & hunc Plinius ĩ calce huius uoluminis enumerat.Aristoteles serpentis genus pusilli nomĩat Ophidion.is & Ophin Thalassion idest marinũ anguem nominat. Ex capite.v.

Leucophæatus

In panno leucopho).Scribendũ Leucophæo:ita enim græci uocant λευκοφαιον ex Polluce:unde Leucophæatus Martiali.Sunt & medicamenta certi generis hoc nomĩe: quasi suffusca siue subcãdida Vitruuio Celso paulo Aetio.& infra. Tertianus mederi dicit̃ & spõdylus percæ adalligatus):Multi codices habent non Percæ sed Per se:qui modus loquẽdi familiaris & perfrequẽs est Plinio ac omnino medicis.Perca quidẽ saxatilis est pisciculus.Verum quid in ea sit Spondylus haud commode inuenias.ergo Spondylus multa significat quæ ĩ huius libri calce notabunt̃. hic autem uel pro piscis uel pro salsamenti genere capiendum:si quis nõ Percæ sed Per se ueterem fidem secutus legat.Forte autẽ Spondylus hac parte pro uertebra sumitur quæ sit in testudine:nam de ipsa loquebatur.

Ex eodem.vi.

Strombi in aceto putrefacti).Legunt antiqui codices modo Rhõbi modo Scombri. Sunt tamẽ & Strumbi ex huius libri calce:item Aristotele Oppiano Athenæo inter Bucina·Theodorus turbinẽ & Cochleã cõuertit.Et infra. Thetææ utiles sunt cum ruta ac melle). Vetus lectio Tethya utilia sunt Ruta ac melle.Idem Aristoteles:ut diximus.& infra. Neruos præcisos purpurarũ callũ quo se operiunt tusum glutinat).In uetustis quibusdam codicibus nõ Callũ sed Cauũ legitur:nec displiceat inuenio:quandoquidẽ Callus genere uirili Plinio dicitur præterea non se operiunt callo suo purpuræ:sed Cauo potius:id græce πωμα dicitur galeno.itemq; Ostracon:ut in Dioscoride notauimus.

Ex eodem.vi.

Secari arundĩe ferro eminente in uitiũq; thrahere natura deserente).Vetus lectio Secari arundĩe ferro enim intingi uitiũq; trahere:natura deserente.Nam & uerbũ Natura deserente : quasi manum præbet ad intellectum nostrum.inficiuntur enim & uirus morticina cõtrahũt:cũ primũ natiuus eorũ uigor dissipari cœperit:euanidusq; fieri.Et infra. Inueniunt uirus remedio uerso.Legẽdũ arbitror Inuehunt uirus remedio uerso.i.remedio in contrarium cadente uenenũ afferunt.

Ex eodem.vi.

Salpes & Salpi piscis

Et alpe expurgat ulcera).Lego & Salpes expurgat ulcera.Vetusti certe codices habẽt Alpes.Cæterum & Salpes & Salpa dicitur hic piscis de quo Aristoteles & Plinius & Athenæus Virgatũ eum prodentes:multisq; ac rubentibus lineis distinctum de qua uarietate Colophoniũ siue Iocrum Mnaseã: qui pægnia conscripsit.Salpem nominauere:quanq̃ lesbiam Salpem fuisse quæ Pægnia cõdiderit:nõ

nulli putant.Et ĩfra. Verucas tollit glauci iecur tritum).Antiqua lectio nõ Glauci ſed glani habet Eſt aũt Glanus:ſiue ut Ariſtoteles & Athenæus uocãt Glanis:idem qui & Silurus:ut libro nono dixi.

Glanis idem eſt qui & Silurus

Ex eodem.vi.

Lactis copiam facit glaucus).Antiqua lectio Glauciſcus q̃q̃ & Clauciſcus & Glaucus apud Athenæũ ſunt.De Glauciſco Plinius ĩ calce huius libri.& ĩfra. Oſtreatiũ).Scribũt uetuſti codices Oſtraciũ qđ & placet:ita.n.græce ꝓnũciat̃ σΣρακιορ.Ab hoc uerbo relegatiõis illud genus deducit̃ quæ uocat̃ Oſtraciſmus:hoc eſt ut Aemilius probus interpretatur Collabefactari Teſtula. Ex eodem.vi.

Relegationis genus oſtraciſmus

Mixtaq; cedro).Legendum arbitror Mixtaq; Cedria:aut mixtoq; Cedrio:Nam & uetus lectio habet Mixto:nõ Mixta.Quid ſit Cedrium & Cedria docebit Plinius:docebit Dioſcorides: itẽq; Vitruuius:ſed & res eſt aperta.Item. Ex aceto ſcillito).Scribendum Scillite ut græci: a ut Scillitico ut noſtri.& infra. Venerẽ inhibet & cinis hippopotami Frontis e ſiniſtra parte pellis ĩ linteolo).Vetus lectio:Venerem inhibet Echeneis & Hippopotami frontis e ſiniſtra parte pellis in agnina. Itẽ. Iecur ranæ dyrophetes & calamites).Scribẽdũ forte ſit:Dryopetes ſiue Dryophytes & Calamitæ:quoniam in arboribus frutetis arundinetiſq; uerſent̃:ut hoc illud ſit oĩno qđ ſupius Diphthites mẽdoſæ legebatur.& infra. Phraxmatis radix).Dioſcorides Phragmitæ ſiue phragmitis radix item. Cypri uero:qui & donax uocatur).Legendum Cyprii:hoc eſt Calami:Dioſcorides ac Plinius.

Venerem inhibet Echeneis

Ex capite.vii.

Animalia.lxxvii.omnium generum).Vetus lectio Animalia centũ.lxvi.oĩum generũ.idẽ libro primo ex indice,ſed & propior uero hic numerus eſt:ſi genera hoc capite notata ſupputes.utiq; demptis Ouidianis:quæ ab alio auctore nominari negat.Item. Oceano quæq; naſcunt̃).Legendũ putamus Oceano quæ naſcuntur:aut Oceano quotquot naſcunt̃ item. Phyſetres). Legendum Phyſeteres ex Plinio ſuperius & Strabone.& enim φυσητηρεσ ab effectu græci nominis uocantur quaſi flatores. Item. Piſtrices).Ex Ariſtotele Oppianoq; Priſtes leguntur.itẽq; ex Plinio ſupius.q̃q̃ uero Priſtes apud græcos Serras ſignificent:aliud tamen genus piſciũ ſunt Serræ q̃ Priſtes:ut hoc ipſo capite mõſtrari poteſt.

Sphiſeteres

Ex eodem.vii.

Fibri quorum genera nuſq̃ mari accepimus mergi).Vetus lectio.Fibri quoꝝ e genere Lutras nuſq̃ mari accepimus mergi. Cæterum & Lytras dici poſſe Varro docuit:quia radices arborum in ripa inquit ſuccidãt atq; diſſoluant.hodie in Boryſthenis ripa & Sarmatia tota plurimæ.Poteſt tamẽ & aluẽdo uideri nominata:q; ĩ aquis ſe lutet:quoniam Enhydris græce nominetur a quibuſdam.Plinius.viii. li.Cauda inquit piſcium fibro.cætera ſpẽs Lutræ utrunq; aquaticum:utriq; mollior pluma pilus.ob id Germanii ieiuniorum diebus cauda eius ueſcuntur quaſi piſce.Miror Domytium in ſylua quadã Papinii tradidiſſe immundas aquas græce Lutras uocari:auctore nullo:ut uerſum eius Poetæ nõ Lutras ſed intras dicentem luxauerit:Hæc mira uirtus protinus auſonum Portus uadoſæ neſciit africæ ĩtras ad optatoſq; tuſcis Gurgitibus puer innataſti.Porro uerbũ Neſciit ſcribendum eſt Neſcius & conſtabit ſenſus.

Contra Domitium ſup Syluas papinii

Ex eodem .vii.

Drynones).Non inuenio Drynones apud Ariſtotelem:Dromones ĩuenio curſores a Theodoro dictos.item. Cõmuneſq; mari terræ anni.Lego Amni. Item.alopeca anguilla).Lego Alopecias caſu recto iuxta Diphilum Opdianumq; ριμαι αλωπεκι αι και ποικιλοι.Itẽ: Box batea bacchus). Lego box batis banchus:ex Athenæo : quanq̃ Bacchus quoq; ſcribitur quandoq;.ſed perq̃ raro :ut eſt apud Diphilum.de bati & Ariſtoteles:Raia latine dicta:ut oſtendi li.ix.Cæterũ uetus lectio hac parte non habet box:ſed boca.In quo ſciendum eſt:a Theodoro quoq; Vocam dici:qui a græcis box.

Ex eodem .vii.

Rumborum genera).Vetus lectio Chrumborum:quaſi uel Caraborum ſiue Cãmarorũ genera: uel aliquid huiuſmodi qđ a littera.c.incipiat:Etenim hoc loco Plinius digeſtos litterarum ordĩe piſces explicat.Sunt aũt Carabi modo pro locuſtis marinis:atq; ita hodie ligures appellant.modo pro Cãmarinis a ueteribus ut Athenæo placuit accepti.Dicat aliquis:ſed cũ de Locuſta agatur paulo poſt:nõ uidetur hic Caraborum legi poſſe?An locuſtæ quidem Carabi quandoq; nominantur : nec alio fere modo Theodorus ĩ Ariſtotele cõuertit:Cæterum Plinius eſt ubi pro diuerſis habeat libro nono: ubi cum de Locuſtis ſcripſiſſet:de Carabis protinus ſubiũxit:quaſi genus aliud exiſtimaret:& ſi nõ diuerſum maxime.item. Chalcis gobio).Vetuſti codices Peſſimus Chalcis Gobio.legendũ forte Cyprinus Chalcis Cobio.ubi notatu digniſſimũ eſt Cobionem per.c. non.per.g.ſcripſiſſe Pliniũ græcos ſecutum De.Cyprino Ariſtoteles & Plinius libro nono.Pariunt inquit Mulli ter:ut Chalcis: Cyprinus ſexies.

Carabi locuſte marinæ

Cobio pro gobio

Ex eodem .vii.

Collurus aſellorum generis ni minor eſſet colla).Athenæus Callarias qui & Gallarias & Galleridas uocat̃ ab eodẽ.Verbũ aũt Colla:initiũ ẽ ſequẽtis clauſulæ.Piſcẽ uero aſellũ nõ a corpis ſimilitudĩe ſed a colore dicius:ut Vmbrã atq; Turdũ auctor.M.Varro. Ex eodem.vii.

Piſcis aſellus qualis

Colla ſiue parianus ſiue ſextanus a patria beatica lacertorum minima(.Legendum Colias:non Colla itẽq; Saxitanus:ex Athenæo:Sarda inquit Coliæ piſcis magnitudine conſpicitur.Colias uero glu-

Scomber

tinosior & mordacior & peioris succi q̃ Scomber:alias corpus alit. Commẽdatur autem Amyclanus
& ex Hispania. Saxitanus inquit tenuiore ac dulciore callo. Papinius in risu Saturnalitio ad Plotiũ ui-
deri põt hoc genus accepisse cũ Dixit Aut byzantiacos collũt lacertos. Itẽq; Martialis: mox uetus & te-

Cordyla Lacertus Botellus

nui maior cordyla lacerto Sed quã cũ rutæ frondibus oua tegant. Alibi: Secta coronabũt rutatos oua
lacertos Et madidum thynni de sale sumen erit. Alibi. Vel duo frustra rogat cybii tenuemue lacertũ.
Nec dignam toto se botryone putat. Botryon uero non salsi genus liquaminis: ut Domitius auctore
nullo dixit: unde Botellus inquit farcimen: sed ollares uuas & cõdititios racemos significat. græci eni
βοτρυασ & βοτρυομασ uocant V surpat idem uocabulum & Hieronymus pro racemis. De Lacer-
to autem hoc qui Colias græce nominetur Celsus: Piscium inqt qui ex media materia sunt quibus ma-
xime utimur tamẽ: grauissimi sunt: ex quibus salsamenta quoq; fieri possunt: qualis est Lacertus. De sa-

Saxitana salsamenta

xitanis porro salsamẽtis Strabo & scriptores fere cæteri: ab urbe Sexi de qua in situ Bæticæ. Noĩat &
Aristoteles Colias των κωλιωμ οι πολλοι εισ τομ πορτομ ουκ εμβαλλουσιμ. Theodorus parum
ut opinor recte Monedulas interpretatur: quasi non κολιασ sed κολοιουσ scribendum putauerit. iu-
lius Pollux: inter pisces inquit Thynni Coliæ Saperdæ Lesbiæ. Aristoteles in eo libro qui ut Athenæ-
us inquit ζοικοσ aut de piscibus ĩscribitur ρωτογράπτοσ ο βωξσκολιογραπτοσ ο κολιασ hoc est
picturas habet in dorso Box: habent & Coliæ: sed obliquas. nisi quis nõ σκολιογραπτοσ sed κοιλιο-
γραπτοσ legẽdũ putet: hoc est Bocas dorso. Colias aluo pictos esse. Ex eodem. vii.

Abysinon elesse cybium). Inuenio codices in quibus ita scriptum sit: ab iis Motici & Cybiũ. ut for-
te in hunc modũ legi possit: ab iis Mæotici & Cybium: ut sit sensus: ab iis idest Post Parianos & Saxita-
nos Lacertos haberi etiã pisces Mæoticos & Cybium & Cordylam. quod & sequentia declarant. accel-

Cibius piscis

dit q; fere apud auctores cũ Lacertis iuncta mẽtio est Cybiorũ & Cordylæ. ut in iis quos supra retuli
Martialis uersibus: Vel duo frustra rogat cybii tenuemq; lacertum. Item. Mox uetus & tenui maior
cordyla lacerto. Ex eodem. vii.

Vranoscopus cynædi soleæ phisinulæ). Corrupta scio noĩa: quippe quæ a littera. c. ĩcipe oportea-
Nam de Solea manifeste agitur ĩferius. antiqua lectio: V ranoscopus Cinædi soli piscium. lutei. De ci-

Cinædiæ

nædis libro ultimo: Cinædiæ ĩquit geminæ inueniunt in cerebro piscis eiusdem nominis. De Trano-
scopo Aristoteles Athenæus Dioscorides. Ex eodem. vii.

Chamæcistitæ chameleos chamepotorides). Lego Chame Trachea Chame Leos chame Pelori-
des ex Athenæo. Sũt enĩ e Chamis ĩqt aliæ Tracheæ hoc est asperæ tenuesq;: aliæ uero λειοι hoc ẽ le-
ues maioresq;. item Chamaæ inquit aliquæ Pelorides a magnitudine uocantur: aliæ minores sunt. ho-

Peloris

ratius Lucrina Peloris. Martialis: Tu Lucrina uoras me pascit aquosa Peloris. Alibi. & fatuam summa-
cœnare pelorida mensa. Pelorides autem siue quod idem iulio Polluci est Peloriæ etiam basilicæ hoc
est Regiæ dici solent: ex eodẽ Athenæo. Plinius quoq; Peloridas memorat: & ante ipm. M. Varro: pe-
loris inquit & Ostreæ & Echinus. Alio loco Athenæus a Peloro Siciliæ promõtorio Peloridas appel-
lari Conchas innuit. Spartianus Ostreas & Liostreas cum dixit ĩ Heliogaballo: Chamas Tracheas &
Chamas Leas ĩtellexit: etiamsi lithostreæ scriptum erat. id ex Athenæo sumitur: qui ait Chamas Tra-
cheas Ostrea quandoq; dictitata. Ex eodem. vii.

Chamæglycia menides). V etus lectio Chamæ glyciamerides: ut sit genus Chamarũ quod ita no-
minetur: Nam & Macrobius Glycimeridas uocauit ĩ adiitiali cœna lentuli flaminis appositas: Patina
inquit Ostrearum Peloriarum balanos nigros balanos albos. iterum: Spondylos glycomeridas. Sunt

Balani

autem Balani quas Theodorus glandes inter uertibula hoc est holothuria conuertit.
Ex eodem. vii.

Glycia siue corophia). V etusti codices Colecia siue Corophia. Fortasse Colycia siue Corycia ut su-
perius quoq; dictum est capite huius libri quarto ex Athenæi Cœnis. Coniectura sit hæc nõ sñia. itẽ

Coccyx
Cynopus
Cynops
Cammarus

Cucumis). Quidam legunt peruerse Cuculus: quẽ græci Coccyga uocant. Sed & Cucumis ĩter pi-
sces est ex Plinii libro. ix. per initia. ltẽ. Cynopos). Legendũ arbitror aut cynopus: hoc est canis pes
aut cynops hoc est canis oculus: sicut Boops piscis: quia paruus esset & magnos haberet oculos ut ĩqt
Athenæus. item. Camymarus). Codices uetusti Cãmarus: quẽ græci uocant astacon: etiam si athe-
næus auctor est aliquos eundem existimasse Carabum & Astacum idest locustam & Cammarum.
Ex eodem. vii.

Dracunculum. est autem græcculæ similis). Forte Gracculo. quanq̃ turanius Graccula cognomen
habuit non Gracculus. Est autem ĩter pisces gracculus Theodoro ita coracinum interpretante: quẽ &
Coruulum uocari credidit inuitatus affinitate nominis. Siquidem coracinus non a coruo: sed ut ĩquit

Coruus piscis alius a coracino

Athenæus απο του συχμωσκορασκιμειμ dictus intelligitur: quasi Genimouus. iam coruus piscis ali-
us est q̃ Coracinus: ex Plinio athenæo Ausonio. Præterea graculus inter aues Monedulam potius q̃
Coruũ significat. Est aũt ĩ pisciũ genere Monedula: quã græci Colœon uocãt. Propterea. cum ĩ Plinius
hac parte Dracunculũ piscem Gracculo similẽ esse dixit: de pisce Monedula capiendũ existimo. Dra-
cunculum græce δρακαιμιδα puto nominatum Athenæo.

Ex eodem.vii.

Fabri siue zeugaucisci glaneus).scribo Fabri siue Zeus Glaucisci Glanius. Plinius libro nono:Faber inqt q & zeus uocat.De Glaucisco & Glani Aristoteles:qui Glaucum tamē non Glauciscum nominat.Glaniū uero dici eum qui sit & Glanis auctor Stephanus iis uerbis:Glanis īquit fluuius est Cumæ a quo piscis uocatur Glanius.

Glanis flu. ē Cumæ a quo piscis Glaius

Ex eodem.vii.

Conger gyres.(Scribendū gonger ipsius Plinii auctoritate græcos imitantis:quippe qui gongrū hoc loco inter pisces a littera.g.īcipiētes numeret.Itē Gerres nō Gyres:ex uetustis codicibus. Martialis tertio:Teq; iuuent gerres & pelle melandrya cana.Miror aūt quāobrem Domitius Pliniū scripsisse tradat hoc libro Gerres locustarū esse genus: cum hoc nusq̄ legat. Vilem & aleculariū piscem esse Martialis alio quoq; loco tradit lib.xii.fuisse Gerres:aut inutiles mænas odor īpudicus urcei fatebat. Apud nos quidem mænarum specie candidiores tantum ac minores.quidam pisciculi uisuntur quos girros & Girrulos uulgo dici constat.sint hi nec ne:haud cōstat. Theodorus quoq; cerros uocat Menarū genus illud qd̄ græci Smaridas appellant.Sed Plinius tamē apertissime gerres a smaridibus hoc ipso capite distinguit:ut pbabimus.Nec illud præteribo tria græcis admodū germana reddi genera: Menas:smaridas:Bocas.quæ omnia & a Plinio traduntur hac parte:uti mirum ne sit confundi nomina interdum:& smaridas aut Mænas accipi quæ sint Boces.Speusippus:Boces īquit sunt leucomænides hoc est Mænæ candidiores:quas nos paulo ante girros siue girrulos uocari diximus.

contra Domitium

Gerres

Boces

Ex eodem.vii.

Ali pleumon). Legendū ut unum sit uerbum cuius initio aspiratum sit Halipleumon:hoc est marinus pulmo:cum q; de afflatis agitur hoc loco:tum q; uetusta exemplaria confirmant.

Ex eodem.vii.

Heparcotinos).Forte legēdū sit Hepar Helacatenes.Est enim & piscis Hepar:hoc est iecur marinū:quē & Hepaton uocāt Aristoteles Oppianus Athenæus cæteri.Theodorus uero iecorinū sūt & q Helacathenes dicunt ut idē Athenæus īqt:q eos Ceteri generis salsamētis idoneis haberi dixit.statiq; post Hepatū enumerauit:quoniā uterq; litterā.η.principio recipet ηπατοι ηλακαθηνεσ.Proīde monēdi sunt qui hæc adibunt:Plinium censuisse ut per.h.scriberent Helacathenes:Athenæus contra.

Hepar piscis est

Ex eodem.vii.

Sunt lacertorū genera).scribe lacertoꝝ genera:ut ītelligas initiū esse sui sensus:nihilq; ad pcedētē referri clausulā:sed ne ad sequētia qdē uerba.sicut supius quoq; hoc ipso capite ubi ait:Cancrorum genera:Cōchaꝝ genera.Itē. Melanuros).Si Melanuros oculata piscis ē:ut Theodoro placuit:uiderentur errasse Plinius:q paulo post de Oculata quasi diuerso pisce loqt:ut alter eoꝝ necessario.sit lapsus. Itē. Mena metis murena).legendū forte sit:Mæna Meryx murena: ex Aristotele q piscē quēdam meryca uocet ab effectu ruminādi.eū Theodorus Ruminalē cōuertit.

Melanuros oculata piscis

Merica piscis unde

Ex eodem.vii.

Mismylus).legēdū aut mormylus ut īqt Doriō Oppianusq;:aut mormyrus ut Aristoteles.Theodorus mormolarē quasi mormylū potius q̄ mormyrū pbaret:uocauit.pōt & distincte legi Mys myllus:Nā de mormyro siue mormyra paulo īferrius ex Ouidii snīa loquēdū est:uti duo pisces intelligātur Mys & myllus.De primo Aristoteles.de myllo Pollux Oppiāus & Athenæus.Eū & Platistacō & Platacū appellari tradit utiq; maiusculū sicut media ætate Myllū:& cū pusillus ē Gnothidia. Sunt tamen inqt nōnulli qui Platistacas & Platacos eosdē esse cū Coracinis putent:myllum uero qui dicatur a græcis uulgo Mylocopion.

Mys & Myllus

Ex eodem.vii.

Miscus).Lego Mystus:siue ut Aristoteles Mystocœtus:quē Theodorus Musculū cōuertit Athenæus & Mya.idem Murem piscem dicit esse quendā:cui & Caprisco nomen sit.Et pisciculus qui Balenis oculorū uice fungitur:ut libri noni fine dicitur:Musculi nomen habet & iuli.Claudianus in Eutropiū Eunuchum:Sic ruit in rupes amisso pisce sodali belua.& Oppianus quoq; meminit.Quid si legatur Mytlus:siue quod idē est Mytulus? De musculo supra quoq; Plinius hoc capite.Item Plautus in Rudente:Captamus inquit echinos: Lopadas Ostreas Balanos: Marinā urticam musculos Plagosas Striatas.Tria inuenio in mari quæ μυσ dicuntur.primum Testudines sunt:ideoq; non μυεσ in plurali:sed μυλεσ & εμυλεσ uocantur.genus hoc aquatilis mus & lutaria testudo a Theodoro:marinus mus a Plinio quādoq; libro.ix.uertitur.alterū inter pisces.Tertiū inter Ostrea pro mytulo.

Aquatilis mus quomō

Ex eodem.vii.

Oculata ophidium ostria eotia). Lego Otia non Eotia:hoc est marinas aures quas græci uocant ωτια ex Athenæo:itēq; ωταρια.Hoc est autem genus Ostrei ut idem auctor est ουσ αφροδιτησ uocabant aeoles hoc est aurē ueneris.Aristoteles marinam aurem a quibusdam scribit appellari αγριαμ λεπαδα hoc est patellā ferā.Oculata uero is uidet esse piscis quē plautus Ophthalmiā appellauit Pernā inqt Ophthalmiā Horræū Scōbrū & Trygonē & Cetū.Thedorus Gaza Melanurū in Aristotele cōuertit oculatā.itē. Orthagoriscus). Legendū Orthragoriscus ut supra ex Plinii Athenæiq; sentētia docuimus.Est aūt aper siue porcus piscis.

Oculata piscis

Ex eodem.vii.

Pichus).legēdū Phycus siue Phycis:ex Athenæo Dioscoride Plinio Aristotele: qui & Phycon uo

cauit eum Theodorus Fucam.ita uero dicit:quia piscium sola nidificet ex Alga.Oppianus φυκιαδεσ ασθαλιησ αμδροσ επωμυττινη θηλυφρονοσ ηυδαζαντο.uulgo has græcos recentiores Pephycarismenas uocasse īuenio.item. Saxatiliumq; pelamis).Lego Saxatiliū:Pelamis. ut uerbum Saxatiliū ad Phycin de qua modo supra dictum est referas.Est enim Phycis inter saxatilia: Pelamis nequaq̄.

Pelamis

Ex eodē.vii.de Pelamide.

Triton id est qđ græci chelidonia uocāt

Earum generis maxima apolectus uocat durius triton).lego Pelamis earū generis maxima Apolectum uocatur durius Tritone.Est aūt ut coniectura consequor Triton id quod græci Chelidoniam uocant.Apolectus uero quā Synodontida.Athenæus:Maior inqt Pelamis Synodontis appellat durior q̄ Chelidonias.ltē paulo post:Orcynus inqt similis est Chelidoniæ cum magnus est.Confer hæc uerba cū Plinio:Orcynus inquit Pelamidum generis maximus non redit in Mæotin similis Tritoni. Archestratus αμφι δε την ιεραν και ευρυχωρον σαμον οψει θυννον αλισκομενον σπουδη μεγαν ον καλεουσιν ορκυν αλλοι δαυ κητοσ τουτου δε θεοισ χρη οψωνειν απρεπει ταχεωσ και μητερι τιμησ.De Apolecto quædam & libro nono diximus.

Ex eodem.vii.

Pectines laudatissimi militenis rhyas tyndaridis salonis altinatia in insula alexādriæ in ægypto). Vetusti codices nō habēt uerbum Rhyas.Proinde ita uidet legi posse:Pectines laudatissimi Mitylenis tyndaride Salonis Altini Antii ī isula Alexādriæ in ægypto.Mitylenæos pectines ad Methymnā eius insulæ oppidū iulius quoq; Pollux & Athenæus celebrāt.tyndaris in Sicilia ē urbs maritima Plinio Straboni Silio Diodoro cæteris.Salonæ in Dalmatia sunt.De Altino & Antio qbus sint in italiai regionibus constat. insulas quoq; in Alexandria ægypti Pharon & Chœrades appellatas sciunt oēs. ltē. Pectunculi purpuræ pegrides).lego Pectunculi Purpuræ percides. Sūt aūt percides idē quod percæ ut Aetio uidet:de qbus fere oēs loquunt Aristoteles Plinius Athenæus Dioscorides.Quid āt Pectines a pectunculis distēt:alio nobis loco differendū:ut illud tamē obiter:ne dilatum excidat:aperiamus:Pectines græce dici Ctenas:pectūculos uero etiā p tellinis a Plinio quādoq; uideri acceptos.

Ex eodem.vii.

Sparus

Sciæna & Syæna

Salpa horus scorpæna).Verbū Horus mēdam habet absq; dubio:cū hic de piscibus a littera.s.ordientibus agat.ltaq; aut Saurus aut qđ magis pbo Sparus legendum:uterq; piscis in nomine est: Sauros Athenæo:Sparus etiā Aristoteli Oppianoq;.De scorpæna libro nono.De salpa multis locis diximus ltē. Scyascia sciæna). Vetusti codices sciadeus & sciæna:satis placet. Etenī & de sciadeo pisce legimus apud Athenæū:q tamē cū Sciæna eūdē uideri uoluit.De sciæna uero & Aristoteles & Athenæus:qui & Sciathida eum uocari tradidit.& Plinius libro nono lapidem habere scribens in capite. Nos ut ait.M.Varro umbrā.Oppianus duos pisces nominat: Sciænam ab umbra dictam: & Syænā a sue:quem proinde græci recentiores Chœrillam interpretantur:hoc est porculum.

Ex eodem.vii.

Noměclaturæ piscium

Smarides pisciculi

Myrus).Legendū Smyrus ex Aristotele.potest quidem & Myrus legi:ut est apud Athenæū.Sed hic nomenclaturæ pisciū a littera.s.incipiunt.Theodorus Murum.ltem. Aegypta strombus).Vetusti codices Peptasi Strombus.Forte legendum sepiæ Strombus:aut Scepini Strombus.Sūt aūt Scepini Athenæo pisces quos & atagenos ut inqt appellamus.Vtcunq; certū est uerbum Aegypta nullo modo ferendū esse.ltē. Maristella).Vetus lectio Smarides stella.sunt autē smarides pisciculi quos & Marides uocari tradit Athenæus:& similes esse Mænis ut paulo ante diximus.

Ex eodem.vii.

Tynnus tranus).Vetusti codices Timus Tianus.Nos Tomus Thurianus ex Athenæo: marinus inquit canis est:cuius frustra Romæ Ehuriani Tomi siue Pulmenti nomine uendebant tribus obolis in libras.Hoc & Thursionem & Thurionem dici solitū affirmat latina lingua : suauissimum id ac lautissimum prodendo. Galeoten & Xiphian quoq; dici ab aliquibus hunc piscem uideo ex Strabonis & Plinii sentētia hoc loco protinus:quem alii Xiphiā inquit uocant.Plura de hoc aliubi explicata sunt a nobis.Forte uero Thurianum siue Thurionē dictū quis putet a Thuriis oppido Italiæ : quod Sibarin & Anthiam mox & Copias appellant ut inqt Pausanias & Stephanus:ceu illuc primo sit conuectus e Sicilia:ubi frequens est.De Thursione Delphino simili & Rostrato ut Canicula dictū est libro nono: ut inde forsitan & huic nomen datum sit.

Thursio Delphino similis

Ex eodem.vii.

Tethea

Melos primam habet correptā sed & lōgā quoq;

Stassa torpedo tethea).Vetusti codices Tassa.lego thessa siue quod idem est thrassa & thratta.Est autem pisciculus marinus:quem Dorothæus Ascalonites thessam ut Athenæus inquit appellabat minus castigate.Sūt & thrissæ pisces Aristoteli Strabōi Oppiano Aeliano:quos Tiphernas Grægorius & Theodorus Alosas interpretati sunt:Clupearum generis Tiberi iuxta Romā laudatissimos. Nam Tethea ut diximus etiā Tethe nominantur:quemadmodum in Peloponeso locus Thyrea & Thyre. ltem Melea & Mele Lucretio:Et Musea Mele:idest τηθεα και τηθη.θυρεα και θυρη.μελεα και μελη. Porro uerbum Melos primam quidam habet correptam:sed & longam quoq; Homero in hymnis: ut illud Persii Pegaseium credas Melos.etiā defendi possit:aut ita sane legi: Pegaseius Melos credas: etiam si nectar quoq; in quibusdam scriptum est:nō Melos.

Ex eodem septimo.

Triphonon pelamidum generis magni). Vetusti codices habēt Tridonium. lego Triton Pelamidū generis magni. Sunt aūt tritones ut prædixi: quos græci Chelidonias appellant: ex Athenæo pausanias Tritonem uidisse meminit Romæ: nec Chelidoniā sed Tritonem uocando: ut nesciam genus idē sit cū Tritone Pelamide: an alterū. caput ei reddit specie comosum ut ranis palustribus etiam colorē: ne discerni tamē capillus a capillo queat. Cæterū corpus squamosum ut Squatinæ: brāchias sub aures. nasum hoīs: os amplius: dentes ferinos: oculos glaucos. manus præterea & digitos & ungues Cōcularū testis similes: subtus aluū caudam uice pedū: ut Delphini.

Tritones q & quales

Ex eodē. vii.

Ex eo serena cimbia fiūt). lego ex eo: idest Tritone siue Chelidonia ut mox docuimus: Cybia fiūt. Quod aūt hic serena dicit: fateor nondū scire: nisi qs ita legat: Ex eo Vræa Cybia fiunt: siue Horæa. Est autē uræeon salsamentū caudæ proximū: ex Athenæo Plinioq. Varro: Cybium inquit & Thynnus: cuius partes Melandrya & uræon. Horæum uero cuius mētionē & Plautus quoq noster habet. Athenæus idem qd sit ostendit. Salsamentum inquit aut Horæum est aut Thunnium. in Horæo macra pinguibus: in Thunnio macris pinguia. præferimus. Quæ Cybia inquit dicunt: inter macra sunt: inter pinguia Cordylæ. Quanq̄ uero forte nihil attinet hoc loco: meminisse tamē quid obierit: Sacellum Romæ quod Sereniæ diceretur fuisse ad caput sacræ uiæ: auctor. M. Varro.

Thynnus

Ex eodem. vii.

Veneri euax xiphi). Legēdū forte sit: urenæ uua xiphiæ. De urenis. M. Varro: Soleæ inqt Mustellæ Vrenæq. De uua & Xiphia: hoc est gladio: Plinius libro nono capite secundo: Rerū inquit in mari non solū animalium simulacra inesse licet intelligere intuentibus uuam gladium serras cucumin.

Ex eodem. vii.

Pompium qui semper comitetur). Ex libro nono legendum uidetur: Pompilum: siue ut Aelianus quandoq Pōphilū: e Thunnorū genere. Oppianus και πομπιλοσ ομ περι ναυται αζομται εξοχα γαρ ρηεσσι γεγηθοτεσ υγρα θεουσαισ εσπορται.

Ex eodem. vii.

Sudis latine appellata a græcis phyreostreæ similis nomine). Lego sudis latine appellata a græcis Sphyræna Rostro similis nomine. Est autē Sphyræna piscis. Oppiano & prius Aristoteli: quē Theodorus Maleolom uocauit: quia σφυρομ Græci Maleolum: siue ut Plinius uoluit: intelligi rostrum calcarq significet. Non fuisset necesse Theodoro fingere uocabulū. si locus hic emendatus fuisset. Athenæus & Pollux Sphyrenam cum Cestra eandem esse uoluerunt. Nec illud quis inutile putauerit: si locum in Varrone corruptissimū ac pene demortuum uitæ reddidero. is in piscium quorundam mentione: Anguilla inqt lingula casudis. legendum est Anguilla: Lingulaca: Sudis. De lingulaca nono libro dixi: ut Plautinū salem prætercam: a græco sumptum id pisci nomen: quando Aristoteles Glottida eū uocauit: si Theodoro credimus: aut Buglosson ut. ix. lib. diximus.

Sphyrena piscis

Maleolus

Locus corruptissimus apud Varronē pene demortuus uite redditus

Ex eodem. vii.

Intus pro spondili grādis caro est. Lego intus p sphondylo grādis caro est. Sphondylus a uerticilli credo similitudīe callū siue carnē significat īteriorē Ostreorū. oium ex hoc ipso lib. Vtit Martialis & p aīalium ossiculis in Santrā lib. vii. Rosos tepenti spōdylos sinu condit. Est & salsamenti cuiusdā genus Sphondylos Athenæo. piscis Plinius est hoc ipso capite: insectum Aristoteli Sphōdyle. Plinius septimo & uigesimo uolumine: Nullū inquit animal radices a nobis dictas attingit excepta Spondyle: quæ oēs psequitur. genus id serpentis est. Athenæus id quod in capite Mugilum echinata spē conspicimus Sphondylū tradit appellari. Sed & Calculus is æneus quo suffragia. sua iudices Athenis dabant spondylos uocabat: ut est apud iuliū Pollucem.

Spondylus

Spondylos calculus

Castigationes Plinianæ Eiusdem Hermolai Barbari ex libro. xxxiii.

Ex Prologo.

T aurum iam accessu eius). Codices uetusti. Et aurū accessione. Sed legendū: & aurū iā accessio est: quasi dicat: principalia luxuriæ irritamēta sunt gemmæ. accessoria uero aurū argentūq. Est aūt uerbum iuris ut constat Accessio. Plinius paulo supra: Sordere inquit cœpere & auri argentiq nimiū fuit. Proinde seqtur. Vtinamq īquit posset e uita totum abdicari aurū: ut nō solum accessionis loco habitum uilesceret: sed etiam omnino repudiaretur.

Principalia luxuriæ irritamēta sunt gemmæ

Ex Capite Primo.

Ex qua consuetudine multa legum antiquarum). Legēdū Mulcta. Item. Etiam insertorii usu). Lego etiam consertoris usu: hoc est pugnatoris bellatorisq.

Ex eodem. i.

Aediculam æreā fecit in grato tasio: qui tunc supra comitium erat). legēdū: In Græcostasi quæ tūc supra Comitiū erat. Meminit Cicero ī epistolis. De hoc & septimi libri fine dictū. M. Varro: Sub dextra inqt e Comitio locus structus ubi nationū subsisterēt legati: qui ad senatum essent missi Is Grecostasis appellat a parte ut multa. Senaculū supra Græcostasin ubi ædes Concordiæ & basilica opimia. hæc Varrōis uerba eo libētius apposui: q erāt mēdosissima: ut duos auctores nobilissimos una iuuaremus opa. Pōt & p diminutionē grecostasiū dici qđ & P. uictor ita uocat. eūq locū ī regiōe octaua qua

Græcostasis

Romanum forum erat:collocat.

Ex eodem.i.

Inter ſcipioné quoqꝫ & druſum ex anulo in auctione nauali inimicitiæ cœpere: unde origo ſocialis belli & exitia rerum). Videtur legendum:iter Cepionem quoqꝫ & Druſum ac reliqua:ut ení Cicero inqt Druſus cũ.Q .Cepione inimicitias exercuit.Subiiciam de Cepione hoc ſiue altero etiãnum Põpeii Trogi uerba:De auro Toloſſano:quod magno inqt poſt tempore Cepio Romanus conſul oé abſtulit fere auri pondo centũ.x.milia.argenti pondo quinquies decies cẽtum milia: quod ſacrilegiũ cauſa excidii Cepioni exercituſqꝫ eius poſtea fuit:Romanos quoqꝫ Cimbrici belli tumultus uelut ultor ſacræ pecuniæ ĩſecutus.Meminit &.A.Gellius & Strabo:qui niſi uitiũ in codice eſt Scipioné eius facti nõ Cepioné ſcribit auctorem fuiſſe.ob id & deum ira extorrem in exilio uita functum.

Ex eodem.i.

Samothracia q̃ inſula

Alia per ſeſe auro mero decorant.cuius licentiæ origo noĩe ipſo in ſamothracia id inſtitutũ declarat).Quidã uetuſtos codices ſecuti nõ in Samothracia ſed in Samo legũt.Ipſe in Samothracia defendo.Habet aũt hoc genus ornamẽti nomen Dardanũ:ex Plinio ĩferius: Cuius ĩquit ſceleris nos coarguimus illũ primum qui auro dignitatem per anulos fecit ut habeant in Lacertis iam quidam & uiri quod e Dardanis uenit:& Dardanũ uocabaẽ.Porro Samothracia inſula:eſt quam prius Dardaniam uocabant a Dardano:qui Palladium Mineruæ ſecum eo ferens confugiſſe traditur:poſt Samiis inſula bello eiectis cũ eo ſe in Thraciam ex Aſia reciperent indidere nomen ut pro Dardania ſamothraciam uocarent Pauſanias & Stephanus.Mentionem Dardanorũ & iuriſconſulti faciũt: ſed pro iis capiunt qui preciis immanibus annonas flagellant:ut apud nos Cenomani monticolæ:ité Becuni quos Plinius Focunates uocat.

Ex eodem.i.

Marcipores Lucipores

Alii bratteas inſerunt leuiore materia propter caſum gemmarum totam ſolicitudinem putant). Legendum forte ſit non Putant:ſed Amputant.Item. Marciferes lociferesue).Scribendũ Marcipores Luciporesue:a Marco & Lucio:Sequitur enim Dominorũ gentiles:hoc eſt autem heris ſuis cognomines.auctor eſt & Varro qui & Satyram ĩſcripſit Marciporem.& Fabius Quintilianus:Primo in ſeruis inquit intercidit iam illud genus quod dicebatur a domino:unde Marcipores publipores.

Ex capite.ii.in fine.

L.helii ſtellionis præ conini).Legendũ.L.Hælii Stilonis:ex Plinio inferius:Vulgato ĩquit ſtilonis præconini ſale.Varro quoqꝫ ac Fabius inter auctores.L.Hæliũ ſtilonem citant nobilem grãmaticũ.

Ex capite.iii.

Viriolæ celticæ uiriles celthibericæ).Omnis fere uetus lectio habet non Viriles: ſed Viriæ.Ité: Habeant fœminæ in armillis digitiſqꝫ totis collo auribus per has diſcurrãt cathenæ circa latera). Vetus lectio non per has:ſed Piris:ut fere putem legendum Peris.

Ex eodem.iii.

Locus mẽdoſus apud Varronem

Impédiũ qd

Tocos uſura

Herpocraté ſtatuaſqꝫ ægyptiorꝫ.Lego Harpocraté ex Catullo Plutarcho cæteris. in Varrone locus mendoſus eſt hoc modo.Et ſi harpocrates digito ſignificat.Scribendũ eſt & ſilentiũ harpocrates digito ſignificat.Et infra. Item intendia & põdera).Lego ĩpendia ex Varrone: a quo Plinius oĩa fere hic dicta ſumpſit:ex primi libri fine qui de lingua latina inſcriptus eſt:item ex ſecũdo. Significat autem impédiũ Varroni pecuniã quæ in fœnnore ſorti accedit:hoc eſt uſuram ipſam:ꝙ inter ſe inqt iungat unumqꝫ fiat quaſi compendium.Cicero quoqꝫ in quadam ad Atticũ epiſtola Fœnus inquit & impendiũ Sidonius Apollinaris poſteriora nominat uſuras ipſas:quoniã qui fœnus agitant & ĩ uſuras extendunt uidenẽ aggregare poſteriora prioribus:& ortis oritura cõnectere.Ob id græci Tocos uocant eas quaſi partus & ſobolem poſteritatemqꝫ.

Ex eodem.iii.

Vnciales & Semunciales aſſes quo tẽpore pcuſſi

Conſtitutũqꝫ ut aſſes ſextantario pondere ferirentur).Quidã ſequẽtia nõ legẽtes arbitranẽ Dextantario non Sextantario legendũ eſſe.quaſi parũ congruat:aſſem unciis duabus conſtare: cũ tamen ſtatim Plinius ſubiiciat:Poſtea inquit Hãnibale urgẽte.Qu.Fabio maximo dictatore aſſes unciales facti.Quid ꝙ & Semiũciales percuſſi ſunt lege Papyriana:ut idem Plinius mox teſtaẽ. Quod uero hic dicit. Quinta parte lucri facta diſſolutũ æs alienũ).Vetus lectio Quinqꝫ partes lucri factæ diſſolutumqꝫ æs alienũ.Sed quid ratione diſputamus:auctoritate Feſti Pompeii reuincuntur apertiſſime: Sextãtarii aſſes ĩquit in uſu eſſe cœpere ex eo tempore quo per bellum Punicum ſecundum qđ cum Hannibale geſtum eſt decreuere patres ut ex aſſibus qui tunc erant librarii fierẽt. Sextãtarii: ꝑ quos cum ſolui cœptum eſſet & populus ære alieno liberaretur:& priuati qbus debitũ publice ſolui oportebat:non magno detrimento afficerenẽ.Et hæc Pompeii uerba in iis quæ a littera.s.incipiunt:legũtur:ne quis cauillari poſſit.

Ex eodem.iii.

Quadrãs triunx ẽt dicit

In triente uero & quadrante æs quadrans antea triũcis uocabaẽ a tribus unciis). Ita lego: ut uerbum Quadrans initium ſit ſequentis clauſulæ.Varroné ſequor.is Quadrantem ait Triuncem quoqꝫ dictum fuiſſe:Triuncis inqt de tribus unciis.quod ení libellæ ualet quarta ps ſic quadrãs aſſis.Hic &

Teruncius quoq; dicit Varroni Ciceroniq;. Quoniam uero etiā in triente quadranteq; notam nauis fuisse qdam scribunt:dicētes rantum a rate inscripta noiatum quadrantem aliquando:posset ad hunc modū legi.in triēte id etiā & quadrante erat. Ego Rantū pro Aere ipso capi a ueteribus scio:unde porta Romæ Randuscula Pōpeio. Proinde sunt qui legant:in triente uero & quadrante æra:hoc sensu:in triente & quadrāte notam fuisse nō ianum aut rostrū nauis:ut in asse ac libra: sed aeram numeri eius qué ualebat. Marcellus: Aera inquit numeri nota est. Lucilius hæc est ratio peruersa: Aera numeri est subducta īprobe. Astrologi quoq; nō recētiores mō:sed ueteres:ut Ptolomæus Theon:cæteri temporis initium a quo supputationes incipiunt: Aerā uocant. Ex eodē.iii.

Quadrās aliquādo Rantus dictus est Randuscula porta Rome Aera uocat initiū supputationis

Sæpius claudius gracchi familiaris auro repensum caput eius excisum ad opimiū tulerit). Legunt Florus Appianus & Plutarchus & codices Romani: Septimuleius:nō Sæpius. Claudius.is Anagninus fuit ut ex Ciceronis Oratore cōstat: Septimuleio inqt illi anagnino cui pro.C. Gracci capite erat aurū repensum. Vsitatum hoc ueteribus nomé fuisse testat Ellogium in Samnio apud Eserniam. C. Septimuleio. C. F. Tro.obolæ.iiii. Vir.ex testamento. Ex eodem.iii.

Antonius sopus in contumeliam naturæ uilitaté auro fecit opus proscriptione dignū). Verbum Sopus exéplaria fere nō habent, pinde ut supfluū uideri possit. Quod aūt; sequit. Sed præter alia). in uetusto codice loco eius scriptū est: Sed Spartaci : idq; mire quadrat: cū sciamus; inquit Spartacum interdixisse castris suis nequis aurū haberet aut argentū. Deinde paulo post Antoniū inqt Triūuirum aureis usum uasis in oībus obscenis desideriis. Hoc eius factum est qđ Plinius dignū proscriptione cēset.nō qdé Octauii aut Lepidi:sed Spartaci. Acceptū id ex Philippicis:ubi Cicero.M. Antonium multis locis Spartaco fugitiuorum duci comparat. Ex eodem.iii.

Nec pōdere aut facilitate materiæ prælatū est cæteris metallis aurū cū cedat per utrunq; plūbo). Quidam falsum putant auro pōderosius esse plūbum.Ité. Sosestere ægypti rege tā superbo). Scribédū Sesostri:auctor Herodotus & alibi Plinius Strabo Diodorus cæteri. Sesoostris & tetrasyllabos Ausonio.Ité. Ferasq; argenteis uasis incessere tum primū usum). Vetus lectio Ferasq; argéteis uasis incessiuere tum primū.Ité. Vni nihil igne deperit tota etiā in incédiis rogisq; durāte materia). Codices antiqui nō Tota:sed Tuto.sensus tamé idē utroq; modo.Ité. Quaternū utræq; digitorū spargantur). Eadem exemplaria non V træq;:sed V troq;:idest in longum latumq;.

Falso qdā putāt plūbū pōdero suis auro

Vtroq; quid significet

Ex eodem.iii.

Atq; ipsum obrizum uocāt). Scribendū uidetur Obryzum per.y.ex Phocionis snīa:quasi αβρυζον:hoc est sincerū delicatūq;.de quo Tranqllus.Ité. Marmori & iis quæ candæ fieri nō possunt). Legendū Marmori & iis quæ candefieri nō possunt:ut non tam candorem q̄ excandescentiam, in eo uerbo capias:qualem ferrum & æs nō marmor cōcipit.Ité. Alumen in purgādo uim habet tale est qualem esse diximus plumbo). Scribe talem.non Tale est.

Ex capite.iiii.de Auro.

Marmoris gloriæ inherens) Lego Marmoris glareæ inherens.Item. Mollit in farinam). Scribo Molitur p simplex.l.Item. Nā quod in pilis cudunt apilascudem uocant). Vetusti codices: Nam quod ad pilas cudunt Apilascudem uocant:quasi quod ad pilas cuditur.

Ex eodem.iiii.

Argentum quod exit a fornace sudoréq; equi camino iactatur spurcicia in omni metallo uocatur scoria). Plinius sequenti libro: Aes inqt ipsum in catino defluit:scoria extra fornaces. Proinde ita forte legeris:idq; obiter ex uetustis codicibus: Argentū qđ exit a fornacis sudore: quæ e camino iactatur spurcicia in omni metallo uocatur Scoria:ut sit sensus:quod sic defluit in fornacibus sudore argētum uocari:sicut spurcicia quæ iactatur e camino Scoriā. Forteq; nō e camino:sed e catino: ut Plinii uerbis quæ mox prætexui conueniat. Aut sic:argentū qđ exit a fornace sudorisq; qui e camino iactat spurcitia in omni metallo uocat Scoria.item. Fosse in quas profluat cauantur agangas uocant). Vetusti codices Gaianas.fortasse Agogas ita enim græci uocant:fere quas nos inlices:nisi quis Caianas:quasi ab inuentore Caio. Ex eodem.iiii.

Scoria quæ

Aurum arrugia quæsitū non coqtur sed statim suum est). Legendū fortasse:aurum arrugia quæsitū nō coquitur:sed statim sudum est. Potest & Suum legi:hoc est non mandatur igni:sed suam statim naturam præfert absq; ulla cura.ité. Inueniuntur ita massæ necnō in puteis etiam denas excedentes libras palacas hispani alii palacranas iidem quod minutum est balucen uocant). Fortasse legendū quibusdam uidetur Placas: nō Palacas ita enim græci Crustas appellant massasq; in tabellæ formam congestas Ego palacas siue palas ex Strabone:qui minores tamen auri massulas & utiq; nō maiores se libra Palas in Hispania dici uoluit. Plinius; quoq; uolumine sequēti: Expuitur inqt æris pala quædā: hoc est quod græci Psegma appellant. Ex eodem.iiii.

Pala æris

Extat lex censoria uictimiliarū auri fodinæ). Legerem: Extat lex censoria uici ictimiliarū siue ictimulorū aurifodinæ. Strabo ερ ουερκελλοισ χρυσορυχιορ ηρ κωμηδε ες̃ι πλησιορ ικτιμουλωρ: hoc est apud uercellas inquit aurifodina.erat iuxta uicum ictimulorum.

Aurifodina iuxta uercellas

Ex eodem.iiii.

In templo anætidis).Pausanias Anæitidis.Strabo Anaitidis: de qua stati plura. Quod aũt hic di-
cit statuã ex auro solidam a græcis Holosphyraton uocari:Strabo Sphyleraton quoq; appellat.Item.
Quod in situ terrarũ nomẽ hoc significauimus numine illis gentibus sacratissimo).Scribẽdũ pu-
to:Quod in situ terræ Armeniæ significauimus & reliqua.etenĩ libro.vi.ubi de amne Tigri agit:Eu-
læus inqt amnis circuit arcẽ Susarũ ac Dianæ tẽplũ augustissimũ.Aut sic:Quod in situ terrarũ nomĩe
hoc significauimus numine illis gẽtibus sacratissimo.ideſt etiãsi propriũ eius deæ uocabulũ nõ dixi-

Anæitis dea — mus:noĩe tamẽ hoc signauimus:augustissimũ Dianæ tẽplũ appellãdo.Herodotus & Pausanias Anæi-
tin deam a Lydis etiã coli tradunt.itẽ.Strabo sed in Armenia præcipue Zeletica regiõe.Erat & Anæi-
tis Armeniæ quædã regio.Plinius lib.v.Fluit ĩquit Euphrates Derxenẽ primũ mox Anæitiam regio-
nes Armeniæ a Cappadocia discludens.Susianæ huius deæ templum & Solinus celebrat.

Ex capite.v.

Quicqd nõ transmeat reperit̃ in pila).Legendũ Repetit̃ in pila. honestũ genus locutiõis: pro eo
qđ est iterũ in pila tundit̃.ltẽ. Turessobit in uocant eiusq; duo genera faciunt elutã quæ seruat̃ ĩ lo-
mẽta & liqdã).Vetusti codices habẽt:Orobitin uocant eiusq; duo genera faciũt luteã quæ seruat̃ &c.
Plinius quoq; paulo infra:Luteã putant a lutea herba dictã.Itẽq; infra:Medici inqt Acesin appellant:

Chrysocolla — quæ nõ est Orobitis.Vitruuius quoq; luteã:siue ut codices fere hẽnt:luteũ uocari herbam tradit quæ
Chrysocollam mentit̃ ut post liquebit ꝓrinus.ltẽ. Quam ipsam ceruleo subtritam chrysocolla in-
ducũt uilissimo genere atq; fallacissimo).Nõ lego Chrysocolla:sed ꝑ Chrysocolla:ex uetustis codici-
bus:& utiq; ne sensui labes fiat.Plinius quoq; li.xxxv.genere quodã Cerulei qđ Appianũ uocat̃ Chry-
socollã luteam adulterari prodit.Vitruuius:q non possunt ĩqt chrysocolla ꝑꝑ raritatẽ uti: herba quæ

Infectiua — luteũ appellat̃ ceruleũ ĩficiunt & utunt̃ uiridissimo colore.hæc autẽ infectiua inquit appellat̃. de quo
aliubi cõmodiore loco diximus.

Ex eodem.v.

Ad id glutinũ fit auro & spuma argẽti ad supradicta additis).Vetusti codices nõ Spuma argenti:
sed loco eius.Septima ꝑte argẽti.nec plane displicet:quãdoqdẽ Theophrastus Santernæ genus quo-
dã uidet̃ appellasse:cũ dicat id ex aceto teri mortariis & pistillis æreis.ltẽ. Calx aqua accẽditur &
thrachinus lapis).Vetus lectio Thracius nõ Thrachinus.qđ & ꝓbamus ex Dioscoride qui hoc ipsum
tradidit & Thraciũ uocari eũ uoluit.ltẽ. Carboni maior uis exusta).Legẽdũ Exusto.nã seqtur:ite-
rũq; flagrãti.probat hoc & Theophrastus:&.xxxvi.lib.Plinius::ipse inquit carbo uires habere incipit
restinctus atq; interisse creditus.

Ex capite.vi.

Stimini appellant).lege Stimini:ex Dioscoride Galeno cæteris.ltẽ. Aliqui turbasin).lege Lar-
bason ex uetustis codicibus & Dioscoride.ltẽ. Minusq; rabiãs & arenosior).Lege Minusq; radiãs
& arenosior:ex uetustis codicibus & Dioscoride.ltẽ. Conuoluit̃ ueruculo ut sit modici põderis).
Antiqua exẽplaria:ut sit modici tpis.legẽdũ aũt nõ Tẽporis:sed Teporis

Ex eodem.vi.

Cõfractis tabulis ad magnitudinẽ anuloꝝ).Forte legas:Cõfractis tubulis ad magnitudinẽ auella-
narũ.Dioscorides.n.καρυωμ dicit:hoc est nucũ. de Tubulis & paulo supra Plinius. Tubuli aũt a tubo
nõ a tuba sunt:de qbus sæpe Vitruuius.ltẽ. Accensa follibus ad separandos carbones cineremq;).
Verba ad separandos carbones cinerẽq;:iungunt̃ cũ sequenti cæso:ideſt abluit̃ aceto aut uino. Dio-
scorides.ltẽ. Vsus eius ad collyria & nitrũ).lego: Vsus eius ad collyria & litu:ex uetustis codicibus
& ut intellectus subsistat.

Ex eodem.vii.

Ante praxibulũ atheniensium magistrũ).Plinius magistratũ:nõ magistrũ libro tertio:Theophra-
stus inqt in eo uolumine qđ scripsit Nicodoro Atheniensiũ magistratu.Põt & magistro:ut Eusebius:
Sub Archippo inquit Atheniensium magistro fuit Homerus.Nam & græci dicũt επι αρχοντοσ νι-
κοδωρου.Legebant aliqui & Thrasibulũ.Sed Praxibulum scribere oportet ex eodem Theophrasto:
qui de hoc ipso ita inquit in libro de gẽmis ου, παλαι δεςιν αλλα περι ετη μαλιςερενηκοντα εισ
αρχοντα πραξι βουλον αθηνησι

Ex eodem.vii.de Minio.

Theophrastus scripsit de gemmis — Reperiri aũt iã tũ in hispaniis sed durũ & arenosum itẽ apud colchos).Hæc uerba de Theophra-
sto sunt in uolumine de gẽmis αυτοφυεσ μεν το πι ρι ιβηρι αν σκληρον σφοδρα και λιθωδεσ.και
το εν κολχοισ.Vereor Theophrastũ nõ de Hispaniis sed de Hiberia locutũ altera quæ Albanis iun-
cta est:quando & Colchos noĩat iis uicinos.alioq & in Carmania quoq; gignebat̃ miniũ ut iube Pla-
cet.Præterea fere ꝑpetuum est græcis scriptoribus:ut Hispaniã significent non simpliciter Hiberiæ
uocabulo:sed Hiberiæ ad occidentẽ spectantis:hoc est τησ εσπεριασ aut τησ προσ εσπεραν. idq;
Dioscorides constantissime obseruat.Porro Miniũ qđ ex Hispania cœpit inuehi: nouitia potius res
uidet̃ fuisse:nec Theophrasto cognita.errare qdem malim ipse q̃ Pliniũ. sed obseruatio hæc quantu-
lacunq; perire nõ debuit:& hercule cogitationẽ aliquam huiusmodi supprimere:nõ est parcere uete-
ribus.sed ĩuidere posteris.Mihi porro gratissimã rẽ lecturi nostra fecerĩt:siqua minus accurate posi-
ta mõstrauerint.oẽs oĩa nec uidere nec meminisse possumus.

Ex eodem.vii.

Alias circa picturas pigmẽta quæramus).Legendũ partim ex uetustis codicibus:partim ut sensus

cõstet alias circa picturas:pigmentaq̧ rarus.Naues auté ab Homero cõmendanť rubrica:ideo ꝙ eas uocare solet μιλτοπαρειασ.Itē. Militõ uocāt græci miniū).Lego Milton:ex Dioſcoride ac cæteris Scriptoribus.Quod aūt hic dicit:Verū Cinnabari appellant inquit Sanié draconis eliſi elephātorū morientiū pondere de qua pugna octauo quoq̧ libro dictū eſt.Sunt qui fabulā eſſe dicāt:& Pliniū quoq̧ rideant prodenté quæ ueteres dixere. Dioſcorides.li.v.Cinnabarin īquit ερωμισαμ τιμεσ τοαι μα ειμαι δρακορτιομ.hoc eſt putauerūt īqt aliq̄ ſanguiné draconū eſſe Cīnabarī:Nec īprobat.ī officinis certe uendiť medicamētū hodie ſanguis dracōis appellatū:magno p̄cio cū ſincerus ē nec adulteratus:qué pleriq̧ ueꝝ Cīnabari exiſtimāt:nec qd ſit aut unde cõſtet ſciūt reddere. Ex eodem.vii.

Milton Minium dicitur

Cinnabaris ab aliquibus ſanguis draconis appellatur

Ité ſyrico).Legendū quibuſdam uideť Scyrico per.c.a ſcyro inſula:ut inquit hoc ipſo libro Plinius circa finem.ſed aliud eſt ſyricum quo minum ſublinitur:de quo Plinius & hic trigeſimoquinto libro. Aliud ſcyricum:de quo in calce huius uoluminis.ſyricū fictitius colos eſt ex ſinopide ac ſandyce mixtis quo minium adulteratur.Aetius & Plinius ſyricum.Paulus ſericum alii ſiricum ſcripſere.ſcyricum uero ſilaceus ſiue Ceruleus colos eſt:q̄q̄ uetuſti codices non habent ſcyricum:ſed Tyricum:ab Tyro inſula.Item. Sublini aut ſcyrico minium compendii ratio demonſtrat).Legendum eſt:ſublini aūt ſyrico & cætera:ex Plinio aliubi ut mox oſtendi. Ex capite.viii.

Scyros inſula

Non ſolitum inueniri niſi in flumie hymocho).Legendū eſt non Hymocho:ſed Tmolo:ex Theophraſto in uolumine de gemmis.poteſt & Tymolo. Stephanus utroq̧ modo appellari poſſe teſtis eſt Plinius quoq̧ Tmolum montem Lydiæ Tymolum dici tradit:a quo & flumini datū nomen autumo quandoquidem & Lydius uocatur lapis de quo hic nunc loquimus. Ouidius:Deſeruere ſui nymphæ uineta tymoli.& li.vi.Metamor.etiam ſi corrupte legebatur Tmoli. Ex capite.ix.

Corrupte apud ouidiū Tmolus legī

Donec ſeipſa opercula operiant).Legendum aperiant.& infra. Marco gratidiano).Apud Ciceronem tertio de legibus Marco gratidio:ſed mendoſe ſcriptum eſt:quoniam & de officiis tertio Marius gratidianus non Marcus gratidius legitur.ſed & ſequenti libro Plinius Marium Gratidianum uocauit.Ité. Primus fecit praxiteles magni Pompeii ætate).Vetus lectio fere habet paſiteles:de quo & ſequentibus libris.Eſt enim & paſiteles in nomine. Ex capite.x.

Et ut memoriam quidem optimo occupauerit).Romani codices:atq̧ ut nomen quidem optimi occupauerit.Quid ſi legas Opimi:non optimi:hoc eſt diuitis:& enim Craſſus ita cognominatus eſt Quod ſi etiam legas.Optimi:ſenſus erit talis: etiam ſi ex hoc diuitiarum cumulo cognomen ſibi non dico locupletis ſed optimi quoq̧ peperiſſet:nihil tamé eſt quamobrem in eo mirari ſe debeat:ꝙ multi etiam ſeruili genere ditiores fuiſſe memorantur. Ex eodem.x.

Craſſus opimus cognominatus eſt

Mille conuiuas totidem aureis potoriis imitantem uaſa cum ferculis ſaginaſſe).Vetus lectio Mutantem non imitantem:q̄q̄ non mille conuiuas:ſed centum decem in aliq̄ multis manu ſcriptis codicibus inuenias.Hunc morem mutandi cum ferculis uaſa & de Ptolomæorum diuitiis Athenæus copioſiſſime diſſeruit.nā uaſa quæ conuiuis apponebanť ut ſecum ea ferent donoq̧ haberent αποφορητα uocabāt eodé auctore.ité. Pythis bithinni).Legendū ex uet.codicibus Pithii:nō Pythis: & ſane Pythius Atys filius ab Herodoto uocať hic:etiā ſi non Bithynnus ſed Lydus fuiſſe tradiť:e Celenis oppido ubi Marſias pependit:ſed regionū limites ſæpenumero mutati faciunt ut modo Phrygia:modo Lydia:modo Bythynnia dici potuerit. Ex capite.xi.

Aliq̄ multi

Et.n.tabernas maſſis adoptauimus).Lego Mēſis:nō Maſſis.De officia uero Claudiana cuius ſupra ſtatī mētio facta ē:hētur Romæ ī téplo Viuiāæ uirginis epigrāma nobile iis uerbis.M.Canulei zoſimus uix.ann.xxviii.fecit patrōus li.benemerēti:hic ī uita ſua nulli maledixit:ſine uolūtate patrōi nihil fecit.multum ponderis auri arg.penes eum ſemper fuit. concupiit ex eo nihil unq̄: hic arte celatura Clodiana omnes euicit.Item. Pompea neronis coniunx). Scribendū Poppea locus eſt notiſſimus. Ex eodem.xi.

Poppea

Caruilius pollio eques rōanus nō ut ope aut.delicata ſpecie faceret ſed pūica).Vetus lectio nō Ope ſed opiret.ité nō Delicata ſed deliaca.De hoc Caruilio ſiue carbilio Polliōe Plinius li.ix.ꝓdigi & ſagacis ad luxuriæ īſtrumēta īgenii hoīem appellās:ꝙ prius īſtituiſſet putamibus teſtudinū repoſitoria & lectos opire:Sequēti etiā li.Antiqſſima īqt æris gloria Deliaci fuit mercatus ī Delo cõcelebrāte toto orbe.ideoq̧ cura officinis tricliniorꝝ pedibus fulcriſq̧.Cicero ī actione ꝓ Roſcio:Domus īqt referta uaſis corynthiis & Deliacis.ité q̄rta cõtra Verré.Suppellectilé ex ære deliacā & corynthiā.ité in eadé alio quoq̧ loco:ſed corrupte legiť delitiatā ſuppellectilem:ꝓ deliacā.ſicut haud ita multo poſt Sicheri poetæ ſtatua īcurua:ꝓ Steſicori.Habeť aūt deliaci opis ī actione quoq̧ ſexta mentio.tā&ſi Deliciatū tectū diciť a trabe delicia:& deliciares tegulæ:ſed aliud hoc é ut liquet.ī eadé oratiōe locus alius é fortaſſe corrigēdus.In iis īqt pocula duo quæ Heraclea noīanť.Scribēdum arbitror Thericlea nō Heraclea:etiam ſi quædam ut Athenæus ait Herculea dicerentur.De Thericleis autem ab auctore dictis & Plinius & Theophraſtus & Athenæus & fere græci omnes.erāt enim celeberrima. cum alioquin obſcura eſſent Herculeia. Ex eodem.xi.

Vaſa Deliaca & Corynthia

Deliciares tegule unde & Deliciatū tectum

Aut acere operta aut cedro).Vetuſti codices habent citro non cedro.ité Tympana uero ſe iu-

uene appellata tumateras lances quas antiqui magiras). Vetusti codices non Tumateras & Magiras: ſed Stateras & Magidas. de magidæ ꝙ mēſe uel ĩſtrumēti coqnarii genus eēt: iulius Pollux auctor. Lācē quoq; ſtatera græcis dici nemo ignorat. q̄q̄ Stateris nomen apud eos multa quoq; alia ſignificat ex eodē iulio Polluce. Habetᷣ & panis ſeu offe genus: qđ magida quoq; appellāt: ut ĩ Ordeo mõſtrauimus e theſauris Athenæi pollucíſq;. Ego tamē nec Stateras nec Tumateras: ſed Climateras ex eodē Polluce lego: q uaſoꝶ ĩqt eſſe noĩa Climateras & Tympana quæ & Cymbala uocari tradidit. Ariſtophães Climacas & Climacia quoq; uaſa noĩat. Forte uero nõ Climateras magis q̄ Clemateras a pāpinis dictas exiſtimare qſq̄ poſſit: ꝓpterea ꝙ ĩ uita Claudii prĩcipis apud Pollionē Trebelliũ Pāpinatæ quædā lāces argēteæ trigĩta libraꝶ põdere legunᷣ. quēadmodũ & Ederaceæ quædā pateræ: itē Corymbiati quoq; diſci.

Tympania q̂ margaritæ

Tympana uero a forma nomen habuere: quando & margaritæ qbus una facies rotũda & planities auerſis eſſet Tympania ut ipſe nono ait libro noĩabanᷣ:

Ex eodem.xii.

Argento ſuccedit ex ea re aliquando & auro luxus fœminarum plebis). Vetus lectio fere: Argētũ ſuccedit ex re aliquādo & auro luxu fœminarũ plebis & reliqua. Eſt autē ſenſus: ex cauſa quādoq; fieri nõ quidē modeſtia ut pro auro quis utaᷣ argēto: id qđ luxu fœminaꝶ plebis cõtingit: quæ ſibi compedes ex argēto faciũt: quia ex auro uetat lex illa ſiue mos plane triſtis quo ſeparanᷣ ac dirimunᷣ ordines. Plinius ſupra: Aurũ ĩquit etiānũ pedibus induiᷣ: atq; inter ſtolā plebemq; hunc mediũ fœminaꝶ equeſtrē ordinē facit. Itē. Vidimus & ipſi ialeriũ tuſcũ). Oēs antiq fere codices Aureliũ fuſcũ. alioquin ialeriũ nullo mõ: ſed aut Laberiũ aut Valeriũ aut certe Aureliũ ſcribi põt. cognomēta uero tam

Tuſcus lapis qui

Fuſciq̄ Tuſci: ueteribus in monumētis legunᷣ. de Fuſco liquet. de Tuſco lapis ē Romæ noĩa cõtinēs fabrum naualiũ: inter quos Septimius Tuſcus eſt.

Ex eodem .xii.

Batillus

Vagine catillis). Siquis in uagina quēadmodũ Catilli ſint parũ intelligit: põt Batillis ſcribere. Significat autē Batillus Plinio fere brateam & laminam: unde nos uulgo quoq; ferrũ tali forma noĩamus Battillũ. Accedit ꝙ ſtatim ſubiungiᷣ hoc loco: Baltei laminis crepitēt. Porro qđ paulo poſt de Pædagogis additur. iā uero ĩquit a Pædagogis ad tranſitũ uirilitatis cuſtodianᷣ: ſenſum habet qualē ſummus ex tertio huius libri capite ubi ait. Honeſtius uiui pædagogis aurũ damus balneaſq; diues pueroꝶ for

Pædagogoꝶ mentio ſiqua corrupta dictio comprobatur

ma conuertit. Monet me Pedagogoꝶ mentio ut qd in Suetonio ſignificēt ingenuoꝶ pædagogia: exponam. Ea uox pro ſtupro quidē proſtitutioneq; accipiᷣ: ſed corruptam puto. Nec. n. Pædagogia ſed Proagogia legendum arbitror. Et. n. προαγωγη & προαγειν hoc eſt apud græcos: qđ apud nos ꝓductio & producere. Pedianus Cicero. Plautus: Audientē ĩqt dicto mater produxiſti filiā. hoc eſt proſtituiſti. Plena ſunt græcorum eius uocis in illum intellectũ uolumina: Plutarchi Athenæi Theophraſti.

Ex eodem.xii.

Silenus & cupido & ueneratio ĩ ſcyphis). Vetuſta exemplaria: Silenus & Cupido & ſacra gētis ueneratio in ſcyphis. Niſi quis ita malit: Silenus & Cupido & uenatio ĩ ſcyphis. Solebat enim & uenatio pingi atq; fingi. Plinius ſequēti lib. Nobilitaᷣ ĩqt Lyſippus & temulēta tibicina & canibus & uenatõe. Pauloquoq; ĩfra: Itē Alexandri ĩquit uenationē quæ delphis ſacrata eſt. Sunt & uetuſti codices ĩ qbus Venatio hac parte legiᷣ. Itē. Argentũ medicatis aquis inficiᷣ atq; etiam afflatu falſo). Legendũ ſalſo: ideſt uel maris uel ſalis halitu.

Ex eodem .xiii.

Sile primi inſtituere pingere ſed polignotus & mycon attico duntaxat). Verbũ ſed ſupuacue adiũctũ ē ab ĩperitis. Senſus uero talis: Sile hoc ē Ceruleo ante oēs uti cœpiſſe Polygnotũ & Myconē. Cæterũ nõ oĩ Ceruleo: ſed Attico duntaxat. Etenim Cerulei tria genera memoranᷣ Plinio ſupius: Atticũ Marmoroſum: Preſſum: ſiue qđ idē ē Scyricũ. Porro ꝙ Sil idē ſit qđ ceruleũ: ex Plinio ſequentibus li

Auſonii locus

bris colligas: præſertimq; quĩto & trigeſimo. Auſonius de Sile: Sit ne peregrini uox noĩs an Latii Sil.

Ex eodem .xiii.

Ceruleũ arena ē: huius genera tria antiqus ægyptiũ). Et reliqua. Legēdũ ē antiqtus nõ antiqus ex uetuſtis codicibus. Etenĩ Theophraſtus tp̄e diuiſo illa fuerat ut Ceruleũ triplex eſſet: ægyptiũ Scythicũ: & Cypriũ. poſtea ꝓbatũ ē atticũ: Marmoroſũ: Scyricũ ſiue Preſſum. & alia quoq; noĩa huiuſmodi ut ex Plinio & Vitruuio liquere põt. Fit & Alia diſtĩctio Cerulei: ſed ĩter gēmas dicēda. itē. Scyricũ hoc diluiᷣ facile). Theophraſtus Scythen uocat: ut legas Scythicũ. aſtipulanᷣ & ſcripti manu codices: de quo & libro huius opis ultimo diſſerēdũ eſt a nobis.

Ex eodem.xiii.

Cunq; teritur in quattuor colores mutatur candidiorem; nigriorem craſſiorem tenuiorem ue). Plinius hoc de ſecunda Cerulei ſpecie uidetur intellexiſſe: Theophraſtus de ipſo Cerulei genere τον κυανον εφησι οιμενεξ αυτου χρωματα τεσσαρα. το μεν πρωτον εκτων λεπτοτατων λευκωτατον το δε δευτερον εκτων παχυτατων μελαντατον. item Eſt & ſubtiliſſimum genus lomenti quod danᷣ tritum quinis aſſibus extimatum). Vetuſti codices ita legunt: Subtiliſſimum genus lomenti qui

Lomentum qui ſignificet

dam Tritum uocant quinis aſſibus extimatum. Non diſplicet oĩno: quia ut eſt apud Theophraſtum: græci lomentum λειομα uocāt: quod tritum proprie ſignificat. Item. In medio leuiter mordet). Vetuſti codices: in medendo leuiter mordet. Item Dioſcorides in Ceruleo. Item. Tota. helladia). Lego Tota hellade: Pauſanias Strabo, Plinius cæteri.

Caſtigationes Plinianæ eiuſdem Hermolai Barbari ex libro.xxxiiii.

Ex capite.ii.

Entronum).Strabo Ceutronum:ut libro tertio monſtrauimus.Item. Nullo munditiarum deſpectu).Scribendum Reſpectu.Plinius alio loco:Vt eadem inquit materia & cibis & probris ſeruiat.Item. Myromilas uſus eſt).Vetus lectio non Myromilas ſed Myron.huius & Polycleti eundem præceptorem fuiſſe Ageladem teſtis hoc ipſo libro Plinius.

Qui Myronis & policleti preceptor fuit.

Ex capite.iii.

Nec pudet militarium ſalariis emere cum ipſum nomē a candelabrorū lumine impoſitū appareat accenſo candelabri talis fuit ut auctor eſt dion iuſſu præconis). Vetus lectio nō Tribunatū:ſed tribunorum.Nec a candelabrorū:ſed a candelarū lumine.Omnino locus anceps ac lubricus:& qui ex hiſtoria totus pendens ſine hiſtoria reſtitui nō poſſit.quia tamē audendū eſt aliquando:ut æmulatione ſaltem excitetur ignauia.ſcribendū forte ſit hoc modo: Nec pudet tribunorū militarium ſalariis emere: cum ipſum nomen a candelarum lumine impoſitū appareat:auctio candelabri talis fuit : ut auctor eſt Dion iuſſu præconis.M.Varro:Cādelabra inquit a candela:in his enim funiculi ardentes figebantur Martialis de candelabro Corynthio:Nomina candelæ nobis antiqua dederunt:Nō norat parcos uncta lucerna patres Erit uero ſenſus talis:Pudere debuiſſe qui candelabrū Corynthium talento mercatus fuerit:quantū erat:ut ait Strabo uolumine undecimo:Tribuni militaris ſtipēdium: ideſt Sextertii quinquaginta:qui centum uigintiquinq; libras ualēt:quibus uidelicet talentū conſtat:cum ſcire poſſet obſordidum eius uſum candelabro a candelis inditu uocabulū fuiſſe.Huius autē licitationis & auctionis ī Dione mētionē haberi tradit præconis iuſſu factæ.Poteris & Tribunatū militarē defendere hoc modo:Nec pudet tribunatum militarem hoc eſt ipſos Tribunos cādelabra; ſalariis ſuis emere:qđ erat utiq; turpiſſimum quando milites in balteo ſalarium nō in pōpa & luxu habere debent:ut in Aureliani principis uita ſcriptū eſt.Porro inter Tribunos fuiſſe qui dicerent Primicerii Ammianus.xviii.lib. ſignificat:Vexati ſunt inquit multi & nocentes & innocentes inter quos Valentinus ex Primicerio protectorū Tribunus.De Secundiceriis quoq; mentio eſt ueteribus.inuenio militare inſtrumentū Obeliſcolychnion uocari ab uſu gemino ut īquit Ariſtoteles ueruculi & lucernæ. Quæ aūt hic de Cleſippo Fullone conſequunť:cimeriis quidē inuoluta ſunt tenebris:fortaſſe tamen clariora ex iis quæ mō explicata ſunt:uideri poterunt.at nos:ut ſolemus:hanc quoq; rē in medio reliquimus.Sunt enim aliqua non tam eruditionis q̄ fortunæ:ut hoc in genere: qui primus in hāc hiſtoriam uel penes Dionem uel alium quem incurrerit:laboris huius Hercules uocabitur.

Inter Tribunos erant qui dicebantur primicerii erant & Secūdicerii

Ex eodem.iii.

Impudentia libidinis receptus in totum mox teſtamentū prædiues). Vetus lectio fere impudētia libidinis receptus in totum:mox in teſtamentū prædiues.& infra Et hanc corynthus fabulam adiecit).Nō Corynthus habet ſed Corynthiis:quaſi hoc ſenſu.Cleſippum illum aſpectu fœdum & cādelabri ſextertiis quinquaginta comparati fabrum a Gegania emptore primo ludibrii cauſa mox etiam libidinis receptum:hæredem quoq; ab eo ſcriptum:numinis & dei uice candelabrum illud a ſe factū habuiſſe:ut cuius occaſione prædiues effectus eſſet:is hanc fabulā Corynthiis adiecit: acceptū uidelicet id omne referendo æri Corynthio:uindicatis tamen & notatis moribus Geganiæ ſepulchro nobili:p qđ illius factū ſculptura forte aut ellogio in æuum omne poſteris teſtatum reliquerit. Græcū quedem hominem Geganiam itē Cleſippū fuiſſe credi poteſt.Cæterū & Liuius in Anci Martii rebus geſtis & in antiquitatum libris Dionyſius Romæ Geganiorum gentem fuiſſe teſtes ſunt.

Gegania gēs ubi

Ex capite.v.

Celatas tantum dicabant).Scribendū Celetas:ideſt κελητασ:ex Pindaro Pauſania cæteris ſcriptoribus.duo quippe certādi equis genera:Synorides & Celetes.Synoris erat biga e duobus equis nō pullis ſed adultis:quanq̄ poſt & e pullis quoq; iūcta ē:Celetes ſingulari currebāt equo : īterim & equuleo. Acceſſerunt & alia duo Calpe & Apene.i.καλπη και απηνη·quæ poſtea decreto.Eleorum antiquata ſunt Calpe certabať equa ita ut extremū curſum Anabatæ hoc eſt ſeſſores ipſi deſiliendo apprehēſis manu habenis perficerent.quem morē poſtea quoq; ſeruauerunt:tantū nō fœminis ſed maribus utētes equis.Apene mulas iugabat:quod animal execrabile habebant nec in terra illa naſci poterat : cum circa uel frequens earum fœtura eſſet:Pauſanias.

Synoris quæ biga .

Ex capite.vi.

.P.iunio & tito coruncanio qui ab teuſa illyriorū regina interfecti erant. Pollibius utrunq; ſcribit Coruncanum fuiſſe.non tamē interfectum utrūq; tradit a Regina Teuca.ita enim uocat ipſe:nō Teuſam:ſed iuniorem tantum.Proinde legi poteſt nō Coruncanio: ſed Coruncanis.Appianus quoq; idē cum polybio ſentit:Lucius item florus:apud quē Teuſa quidē modo ſcriptū eſt:ſed in exēplaribus antiquis Teuca non Teuſa legebatur.

Teuca

Ex eodem .vi.

.C.octauium).Cicero ī philippicis Trogus Valerius nō.C.Octauiū: ſed Gn.Popiliū appellāt:q uirgula circūſcripſit Antiochū.At.C.Octauius Laodiceæ īterfectus eſt: eo miſſus a Senatu ut exploraret

an bellũ pararet a liberis Antiochi iam defuncti:auctor Cicero.Nec uitiũ eruditionis fuit hoc Plinio
sed memoriæ.alioqn ope tam longo uario:multiplici:una syllaba cecidisse mortalé na:um quis mire,
tur?hoc ipso genere.M.Tullius hoc alii pleriq; ut auctor Gellius est:iterim labunt. & Seneca ut ait Fa
bius nõnunq̃ deceptus est ab iis quibus aliqua inquiréda mandauerat.Ité. Donec sylla dictator ibi

Sulla

curiam faceret).Vetusti codices:ea causa credo ne Sulla dictator ibi curiam faceret.

Ex eodem.vi.

Nisi cocliæ positã quoq; piso traderet ab iis qui una obsides fuerant redditis a porsenna honorem
eius habuit).Errata quinq; in hoc circunductu sunt.itaq; legendũ arbitror:Nisi Clœliæ positã esse pi,
so traderet ab iis qui una obsides fuerant redditis a Porsenna in honoré eius. Quod aũt sequit. Pu
blicia).Scribendũ publicolæ.Habét aũt uetusti codices:in uestibulo supbi domus:pro eo quod hic le
git:in uestibulo supiore domus.De Valeria Publicolæ nota est e Dionysio & Plutarcho historia. De

Clœlia

Clœlia & eius statua libro.ii.Liuius.Ité.de Clœlia gente in Anco Martio.

Ex eodem.vi.

Stennium stallium lucanum).Scribo septimium nõ Stennium.Item. L.piso prodidit idem au,
ctor est.M.æmilio.C.pompilio.ii.consulibus).Legendum.L.Piso prodidit.M.Aemilio.&.C.Popilio
.ii.consulibus.Alioquin si cum superiore iungatur.clausula dicentur pugnantia de Pisone.Item. Ab
ex teris posita est Romæ a.C.helio).Scribendum non a.C.Helio:sed .C.Aelio:ut demonstrant proti
nus sequentia.

Ex capite.vi.

Ex paruis quoq; surculis quod primũ operis instaurati fuit). Vetus & Romana lectio nõ ĩstaurati:
sed instar.Seruãt id hodie quoq; artifices.Ité. Mirũq; in eo q manus ferunt moles ea ratione libra
méti ut nullis cõuelat procellis).Antiqua lectio:Mirũq; in eo q manu ut ferũt mobilis:ea ratio libra
méti est ut nullis conueliat procellis:ad hunc sensum: in eo colosso id mirum esse q cum manu possit
moueri:ea tamé libræ ratio est ut uentis & tépestatibus resistat.Ité. Relicta mora & tedio).Scribé
dũ Relicto:idest apparatu.nec mora nec tedio:sed moræ tedio.Ité. Aruernis per annos decem pe

Aruerni

dum.cccc.in magno precio).Codices antiqui:Aruernis p annos decé Sesterciis.cccc.immani precio

Ex capite octauo.

Phradmon).Pausanias phragmon:qui & Argius fuit. Ité. Demeã clitoriũ myroné lyciũ).Pausa
nias Dameam.ideo auté Clitoriũ: quoniã alter quoq; Crotõiata fuit:sic & Myrones duo Lycius Ery
thris natus:alter Atheniésis.Ité. Patroclus).Pausanias Patrocles:idest πατροκλησ. Ité. Tomy,
les & thermachus).Scribendũ Tomylos & Theromachus.illud ex Pausania: hoc ex Plinii libro quito
etiam si Thermachus ibi mendose legit.Ité. Naucides: & infra. Chanachus).Scribendum Naucy,

Qui Milesiis Appollinem Didimæum fecit.

des & Canachus:qui & Sycionyus fuit & Milesiis Apollinem Didymæum fecit.Naucydes uero Mo
thonis filius & Polycleti frater auctore Pausania.&paulo supra. Leuiares hypatodorus).Scribédũ
Leochares Epatodorus.primum ex Plinii libro sexto:alterum nescio q̃ recte Pausanias.Item. Sthé
nius).Pausanias & codices antiqui Sthennis:qui Olynthius fuit.Item. Teusim iadem). Sunt exépla
ria in quibus zeuxin & iadem.sunt in quibus zeuxiadem.Item. Eutyclides). Pausanias Eutychides:
q & Sicyonius.Item. Cephissiorotus).Scribédũ Cephissiodotus.

Ex capite octauo.

Quæ est in parthenonia stans).Lego:quæ est in Parthenone astans:ita enim templũ Mineruæ uo
cabat auctores Pausanias & Plutarchus.ita & locus ubi uirginum est conciliabulũ & conuentus: pro,
pterea q uirginis uocabulo Mineruam intelligebant.Fuit autem Fanum id ad Acropolin curante Pe
ricle conditum ab ictino architecto:ut est apud Strabonem.ictini meminit & Vitruuius idem Strabo

Locus in Ouidio

εμ παρθεμωμι το του φιλιου εργομ ελεφαμτιμομ η αθημα.Ouidius:arcis ut acteæ uel eburna uel ærea
custos Bellica Phidiaca stat dea facta manu.

Ex eodem.viii.

Fecit & clydicum).Legunt quidã Cliduchũ ex uetustis codicibus: idest κλειδουχομ:hoc est claui,

Cledicus

gerum.Pausanias Cledicũ Athenis regnasse cuius proauũ Melanthon & patré Aesimidã fuisse retu,
lit.idem auctor nymphæ specie Cliduchon spectari solitam Olympiæ demõstrat:Erant ĩquit proser,
pina & nymphæ:quarum altera pilam ferebat:altera clauim: Plutonis:qua infernus clauditur:utpote
q nemo inde reuertat.Scio & Daduchũ fingi solitũ ueteribus:hoc est ferenté faces:qualis & iacchus
ipse Athenis ĩ delubro Cereris fuit:& ipsa Ceres & Diana quoq; ĩ arcadia præcipue uero Cereris mi,
nistræ:ut inquit Strabo.item. Fecit & destringenté se).Lego Fecit & Distringentem se:hoc est τομ

Qui dicunt distringere se

αποξυμεμομ. de quo inferius.Distringere se dicuntur:qui se poliunt exterguntq;.id quod fere post
quietem matutinis solemus omnes.

Ex eodem.viii.

Artemona qui phænaporitos appellatus est).Scribédum periphoretos ex Athenæo:quasi circula
tilis.dictum enim ita tradit artemonem ex argumento luxus:q in lectica circunferri gestariq; soleret.

Noniũ Strumã Catullus conuiciis proscidit

αρτεμωμ φησιμ οπερι φορητος την προσηγοριαμ ταυτην ελαβελια το τρυφερωσ βιουμ και το
περι φερεσθαι επικλιμησ.hic est ille quem anacreon poeta nõ parcius q̃ Nonium Strumam Catullus
conuitiis proscidit.Item. Fecit & discobolon & persea & cristas).Vetusti codices: fecit & disco,
bolon & persea & Pristas.Est autem Pristis Aristoteli Oppiano Plinio genus piscis magni: de quo

ſæpe inferius quoq̧.

Ex eodem octauo.

Sicut ſuis carminibus erina ſignificat).Quidam ſcribunt Siſerna.Ipſe tueor Erinam ex chronicis Euſebii.Poetria fuit hæc Olympiade.cvii.ex Teno urbe Laconica.Stephanus: εϛι δε πολισ λακωμικη μια των.ρ.τηνοσ λεγομενη αφησ δε ηριμα τηνεια ποιητρια.

Ex eodem .viii.

Vicit eum pythagoras ex italia reginus pancratiaſte delphis poſito. eūdem uicit & leontius cū fecit haſtadie dromonſtylon qui olympiæ oſtenduntur).Legendum uidetur:Eundem uicit & Leōtius: qui fecit Stadiodromon Aſtylon:qui Olympiæ oſtēditur.Stadiodromi dicunť qui in ſtadio curſu certant:ut ſit Aſtylus uictoris eius nomen.Pauſanias Aſtylos Olympiæ inquit oſtenditur:uictor ibi ter: cōtinua ſerie ſtadio ac Diaulo.Crotō ei patria.Meminit & Callimachus & Plato ī legibus:qui eū nō tam curſu q̄ perpetua uirginitate clarum prædicat:indicta ſibi ultro:propter curſum:tanto eorum de decore quibus ne ſacroſancta quidem litterarum & philoſophiæ ſtudia nequitias excutiunt. Huius fecit imaginem Olympiæ Leontius ut Plinio uideť:Pythagoras ut Pauſaniæ. Stadium a Diaulo differt: Diaulos a Dolicho:Dolichus a Milio.Stadium ut Heroni placet:pedes in longitudinem ſexcentos habet:Diaulos mille ducentos.Milium ſtadia octo. Dolichus ſtadia duodecim: ut ad hanc mitationem fortaſſe apud nos & equi & agitatores & porticus centenariæ ducentariæ ac miliariæ dicantur.

Stadiodromos qui Aſtylos

Stadium a Diaulo differt Porticus centenariæ

Ex eodem octauo.

Iolpis puerum).Vetus lectio Libyn puerum.Pauſanias de Liby puero multis locis Spectari uero eum Olympiæ Mnaſcam nomine Cyrenæum:deinde Libyn cognominatum:armato curſu celebrē: quem Rhegius pythagoras effinxerit:ſiue ut Plinius auctor eſt:Leontius.Filiū Libys huius Crauſtionem quoq̧ nominant uictorem equo.Noui & herois eſſe nomen iopa:quem Lacedemonii colebant. Sed prior lectio uera eſt.

Ex eodem octauo.

Itē apollinem ſerpentemq̧ eius confici ſagittis:q dircæus appellatus eſt).Vetus lectio nō Dircæus ſed Dicæus:hoc eſt iuſtus.ſequitur enim protinus:Quoniam īquit cū Thebæ Alexandro caperenť aurum a fugiente conditum ſinu eius cælatum eſſet:hoc eſt ſeruatum fuiſſet.Sed & Menander poeta comicus δικαιον γηδιον.i.iuſtam terram denominat:quæ tantundem reddit quantum accepit.

Diceus iuſtus dicitur

Ex eodem octauo.

Simulachrum ſtrophonii).Lego Trophonii ex Plinio & Cicerone in Tuſculanis:& diuinatiōibus: ubi tamē corrupte ſcriptū eſt Triphonius.Meminit & Athenæus & Pauſanias q eū cū Agamede fratre in Lebadia ut Bœotii putāt:ſepultū ſcribit Ergino patre. alii Apolline:cōditoréq̧ Delphici templi eximant.cuius tamē rei gloriā alii aliis dedere.Itē. Peuceſtes).Qui gētis nomē arbitranť eſſe Peuceſten:nō uiri propriū:facile coarguunť a Diodoro Arriano Plutarcho. Qu. Curtio:apud quos quēadmodū Peuceſtes Alexandrum Regē ſeruauerit oſtendiť.Itē. Spinarū).Romani codices nō Spinarū ſed Spirarchum:quaſi Primipilarem aut cohortis præfectum.niſi quis Spintharum quoq̧ ſcribi poſſe credat quo nomīe plures fuere:īter quos Athenis Eubuli pater:& Corynthi alter nobilis architectus: qui Delphicum templū poſtremo exædificauit:auctor Pauſanias.itē. Regnum xerxis & darii).Lego Regum non Regnum.item. Proſerpinæ raptum & cataglyſam).Vetus lectio Catagusan: ideſt καταγουσαν απο του.καταγειν:quod eſt reducere.De raptu & reditu Proſerpinæ fabula notiſſima Sed melius Catachlyſin ideſt καταχλυσιν hoc loco ſcribere:hoc eſt offuſionem illam caliginis & tenebrarum quibus uirgo dum raperetur obducta ſtatim & īuoluta fuerit. Nam caligo a græcis αχλη & αχλυσ dicitur.Claudianus inferni raptoris equos afflataq̧ curru ſidera tænareo caligantesq̧ profundæ iunonis thalamos.idē:audito palluit atlas Hinnitu:rutilos obſcurat anelitus axes Diſcolor & lōga ſolitos caligine paſci Terruit orbis equos. Ouidius:curruq̧ atrorum uectus equorum quorum per colla iubaſq̧:Excutit obſcura tinctas ferrugine habenas.

Catachlyſis Locus apud Claudianum de raptu proſerpinæ

Ex eodem.viii.

Satyrum quem græci periboeoton uocant).Scribo Periboeton:ideſt περιβοητον quaſi celebrē famigeratūq̧ ſignificent.Hūc Satyrum Athenis fuiſſe tradūt:uia quæ Tripodes appellabať:miratūq̧ in eo ſe Praxitilē:adeo ut quærenti Phrynæ: quod ex operibus ſuis præſtantiſſimū exiſtimaret:indicare noluerit.ſed ſubornato uernulla:qui cōmeſſanti apud ſe trepido curſu nūciaret abſumptam ſubito incēdio maiorē operū eius partem:attonitum & accurrere parantem exclamaſſe: ſalua eſſe omnia ſi Satyrus & Cupido ſupereſſent.ita confeſſione iudicii dolo expreſſa fœminæ Cupidinem optanti nō Satyrum dediſſe.Hic ille Cupido eſt a Cicerone Verri obiectus:propter quē ut Strabo & Pauſanias quoq̧ tradunt:Theſpiæ uiſebantur.Nam & alter eiuſdem artificis Cupido celebratur in Pario Propōtidis colonia Theſpienſes uero Parianiq̧ Cupidinem maxime ut ait Pauſanias colebant: propter qđ ea ſigna præcipue uidētur adamaſſe.Suum Theſpienſibus ademerat Caius Caligula:reſtitutū a Claudio principe:iterum a Nerone ſublatum:conſumpſit incendium. Erat ex Attico marmore quod Pentelicum a loco regionis eius uocant Strabo Theophraſtus pauſania. Cicero in epiſtolis ad Atticum: Hermæ illi inquit tui pentelici capitibus æneis.

Famigeratus

Atticū marmor qūo

Ex eodem octauo.

Marmore nulli super terras inclito parem).Scribo Marmoreæ illi suæ per terras inclitæ paré.De Venere marmorea Praxitelis ignorat nemo:tam Coa illa q̄ Gnidia quæ & præcessit fama. Plinius sequenti libro:Ante omnia inquit non solum Praxitelis sed & in toto terrarum orbe Venus quam ut uiderent:multi Gnidum nauigauere.

Ex eodem.viii.

Et ne melior in equorum effigie hoīem deuicisse crederet): Vetus lectio:Ne melior in equoꝝ effigie:in homine defecisse crederetur.sensus talis est:praxitelis haberi simulachrum benignitatis cognomine:quoniam benigni eius ingenii testis esset:utpote qui alieno idest Calamidis quadrigæ aurigā de suo imponere dedignatus nō esset:ne qui fingendis equis magnus erat artifex:in homine repræsentando minor haberetur.Hic tamé qui equos semper sine æmulo expressit:Calais non Calamis dicit̃ Ouidio:Vendicat ut calais laudem quos fecit equorū.Nisi Calamis non Calais in eo uersu quis malit scribere.Item. Achamene nullius est nobilior).Codices antiqui.alcmena nullius est nobilior.Sēsus est Effigiem alcmenæ præstantius q̄ calamis reddidisse neminé.

Locus apud Ouidium

Ex eodem.viii.

Achamenes phidiæ discipulus & marmorea fecit & æreū petalum) .Scribo Alcamenes ex Fabio Quintiliano ac Dionysio halicarnassæo Pausania ac Plinio superius.item Pentathlū non Petalū:pudēdo cuiusdam errore:qui sententiam suam in Petalo siue Petaso confirmaturus: locū hunc non minus inepte q̄ ridicule citauit.De Pētathlo Plinius frequētissime hoc ipso libro meminit. Nostri Quīquertionem uocant ex Festo.Cæterum plus est Pancratiasten esse q̄ Pentathlū sicut utiq; plus est Periodo uictorem esse q̄ Pancratio.Pētathlos est qui generibus illis quinq; certat.Pancratiastes qui certauit & uicit.At Periodo uictor ut idem Festus ait:qui sacra Græciæ certamina obiuit & uicit Nemæa Pythia Isthmia Olympia.Quod autem subiungit. Encrinomenos).Extimemus an scribi possit Encriomenos:hoc est εγκριωμεροσ.απο του κριου hoc est ariete:de quo Eustathii uerba subdam:Fuit īqt Aeginita quidam luctator cantatissimus qui cognominabatur Crios hoc est aries a quo eiectus insula Lacedæmoniorum rex cleomenes ut perterrefaceret dixisse fertur scitum illud:Nunc inqt præpila tibi aries cornua.

Pentathlos Pancratiastes

Ex eodem.viii.

Ctesilaus dorophoron).Vetusti codices Doryphoron & hic & inferius : Nisi quis Dorophoron quoq; hoc est ferentem dona comprobet:ex Plinio superius:Et mala īquit ferenté nudū.Porro. Qu. Curtius cognatorum inquit Darii regis turbam.xv.M.hominum fuisse muliebriter propemodū cultū luxu magis q̄ decoris armis conspicuā:doriphori uocabantur īquit hoc est spiculatores ac satellites In quo sciendum:inter Doryphoros hoc est satellites spiculatoresq; regis Persarū quosdam fuisse qui Melophori dicerent̃ hoc est gestantes in spiculis mala:ut Athenæus auctor Plinius supra Doryphorō uiriliter pueꝝ.de quo & in libro de Oratore ad Brutū. Cicero & in epistolis Seneca:Doryphoron inquit ac Diadumenon ex habitu corporis ita nominatos.

Doriphori spiculatores Melophori q

Ex eodem.viii.

Et cliticon eximia forma & uirtuté egregiā utrasq; collostreas).Legi pōt aut Cliduchon aut cledicon ut supra diximus.item Colloseas nō Collostreas.quidam colla stratas:quoniā ut Festus docet colla sternebant̃ opera ne iniuriis essent obnoxia:Statæ īquit matris simulachrum in foro colebat̃ idq; colla stratum ne lapides igne corrūperent̃ qui plurimus ibi fiebat nocturno tempore:sed magis probo Collosseas.Plinius uolumine sequēti:Nero īqt princeps iusserat colosseum se pingi.cxx.pedes ī linteo incognitū ad hoc tēpus.Lampridius in Alexandro: Statuas īquit colossas in urbe multas locauit. Vitruuius nō colosseas aut Colossas sed Colosicas usurpat.alioquin Romæ amphitheatrū ipsum hodie Colosseum uulgo dicit̃ a Coloso.Martialis:hic ubi siderus propius uidet astra colossus &c.Item. Eutyclides eurotā fecit ī qua arté ipsam liquidiorem plurimi dixere).Triplex error.ꝑinde ita scribo:Eutychides Eurotam fecit in quo arté ipsam amne liquidioré plurimi dixere.Moueor & ꝙ Eurotas amnis est Laconiæ ut constat:& ꝙ in uetustis codicibus ante uerbū liquidioré:particula Ne:ascripta cernit̃:quæ cū fine uerbi ipsam:facit amne.amnes pīgi solitos Aelianus & libro.v. Plinius ostēdit in Nili mētionem.Item. Agesiæ in pario colonia herculis isidori). Legendū ita ut uerbū agesiæ ad præcedentem referat̃ clausulā:quia idem opus duorū fuisse nequit.alioquin inscriptis codicibus uerbum illud nō ponit̃.iā nec agesiæ sed Hegesiæ scribendū esset.de quo & Fabius Quintilianus & Pausanias.Parium colonia in Hellesponto est.

Amphitheatrū q̄uo nunc

Ex eodem.viii.

Puerum antolicum).Scribo autolycon ex Pausania:qui statuā huius in Prytaneo Athenis fuisse auctor est hominis Pācratiastæ.Fuit & apud Strabonem quoq; opus Sthenidis autolycus comes iasonis & cōditor Sinopæ Deimachi filius ut appollonio quoq; placet:cuius simulachrū Lucullus inde uictor abstulit.Cur autem uictores pueroꝝ noīe dicant̃:monuimus aliubi:nā hic de autolyco Mercurii:siue ut Homero & Platonide republica primo libro placet Deucalionis filio & materno Vlyxis auo:ineptissimum esset intelligere.

Autolicus Menechmi comœdia plauti

Ex eodem. viii.

Langoné puerū).Scribo Lagoné:ut prima breuis sit:ex Martiali:sed & Papinio:Molles Caoli Lagunculiq;.Item. Menechini).Scribendū Menæchmi.Pausanias: E naupacto ait urbe Menæchmū

& Suidam celebratos sculptores fuisse non multo post Canachum Sicyonium & Callonem Aegine-
tam. Nihil autem nocuerit in transcursu Plautinum locum in eiusdem nominis comœdia iuuisse: Nõ
ego inquit te noui Menæchmum Moscho prognatũ patre qui Syracusis perhibere natus esse in Sici
lia ubi rex Agathocles regnator fuit & iterum Pinthia tertio lyparo. legendum est: & iterũ Pythia &
tertio Olympia: hoc est uicit. Ex eodem. viii.

Lysippi discipulus epidyrsam Scribendũ Epithersen. fuit enĩ Epithersa siue quod idẽ est Epither-
ses ut ait Pausanias Metrodoro patre natus Erythris ĩ ionia pugil nobilis & quattuor græcie ludicris
certaminibus uictor. Fuit & grammaticus q̃dã Epithersa Niceænsis Bithynniæ: qui ut ait Stephanus Epithersa
de uocabulis Atticis & Comicis & Tragicis conscripsit. Ex eodem. viii. grãmaticus

Vno celebrat̃ signo splachnorte). Legendũ uidetur Splachnopte. i. σπλαχοπτησ. De hoc supe Niceænsis
rius quoq; diximus. xxii. libro. Hic earus Pericli Atheniensiũ principi fuisse uerna dicitur. Quidã ne-
scio q̃ recte Sparganopten scripsere. Itẽ. Appellas & adorantes feminas). Legendũ puto ut sensus
constet anhelas & adorantes fœminas. aut plebeas & adorantes fœminas. aut oĩno aliq̃d huiusmodi
sicut utiq; paulo inferius: Fœminas inq̃t nobiles. Itẽ Flentes inquit & adorantes matronas Sthennis.
Ex eodem. viii.

Sequens philosophus fecit coclites). Lege Celetas. i. κελητασ de quo & supra dictũ. ita græci uo-
cant in equestri certamine currentes: ut hinc & pueri Celetizontes a Plinio dicantur hoc ipso capite.
q̃q̃ sunt qui & σκελετιζορτασ scribi posse putent: hoc est supplantatores. Vtcũq; in sacris certamini-
bus mõ pueris mõ uiris ꝓponebantur certamina. ut inq̃t Pausanias: qui & filiũ Timonis Aesylõ pue-
rũ Celete uictorẽ haberi Olimpiæ Dedali Sicyonii manu tradidit ĩsidentẽ equo. itẽ. Perioxyome
non. (Lego Perixyomenõ. Differt aũt Apoxyomenos a Perixyomeno: ꝙ prior ille distringit se: hic ꝑ
circuitũ aut comiter. aut certe q̃d magis credo scabit extergit ue se. itẽ. Cencharanus & gallicles.
& ĩfra. Chalchoschenes). Vetus lectio Cenchramis & Callicles & Chalcostenes. De Callicle q & Me
garicus fuisse dicitur Pausanias quoq; meminit. de Chalcosthene Plinius hoc ipso libro inter Plastas.
Itẽ. Et matrẽ interfectã & infantem miserabiliter blandientẽ). Codices antiqui. Et matri interfe-
ctæ infantẽ miserabiliter blandientẽ. Ex eodem. viii.

Pisto mulierẽ). Quidam pitho: idest Flexanimã illam dicendi præsidem quam Ennius Suadam: Pitho alio
Fabius persuadendi deam: Horatius Suadelam & Poetica mella: Cicero leporem aliquando: ꝓpter noĩe Suada
quod Theodorus Gaza in Lelio suo μελιγηρισ conuertere: q̃ πειθω maluit. De hac ipsa muliere fin
gi solita ueteribus & Pausanias & Plinius aliubi: Colebat̃ & Diana cognomĩe pitho Corynthiis. Her
mestyanx Elegus poeta unam Gratiarum Pitho fuisse credit. Comitabatur autem deam pitho altera
mulier cognomine Paregora ut ait Pausanias in Praxitelis opibus. Cæterũ & pisto seruari põt: quo
uerbo credulitatis numen intelligitur quæ ꝓpter facilitatem mobilitatemq; bigis inueheret̃. De cre
dulitate hac & Plinius aliubi. Ex eodem. viii.

Sthenius cererẽ). Scribe Sthenis. ex Strabõe pausania uetustis codicibus. itẽ. Scopas utrasq;).
Vetus lectio Vtrosq;. Pausanias quoq; duos Scopas facit. Itẽ. Eunuchir). Codices ãtiq Euchir: pau
sanias. Atheniẽsis inq̃t Euchir fuit Eubulidæ filius. idẽ auctor Eucherꝝ q̃dã nomĩat hoĩem Coryn-
thiũ ĩter plastas. Itẽ. Myagarus). Scribendũ Myagrus: ex pausania: quo nomĩe Muscarũ quoq; de
us appellabat̃. item. Palydus pythocrius). Pausanias polydorꝝ & pythodorꝝ Thebanum iuxta no
minat. Itẽ. Patrocles phyllis physidonius). Antiqua lectio Patrocles polis possidonius. De patro-
cle dictum supra est. Ex eodem. viii.

Cacizotechnos). Vetus lectio Texitechnos: hoc ẽ labefatactor artis: quoniã uidelicet calũniator
sui esset nec finẽ inquit diligẽtiæ haberet απο του τηκει ρ την τεχνην. Significat hoc q̃dem & uerbũ
Cacizotechnos απο του κακι ζειρτην τεχνην: quod est ĩprobare artem suã. Cæterum Pausanias mo
uet ut qui ait lib. i. Callimachum adoptasse nomẽ sibi τηξι τεχνοσοσ ει φη πρωτοσ ετρυπησε τουσ
λιθουσ. item. Alter qui pupillũ luculli filiũ). In codicibus antiquis uerbũ Qui & hic & paulo post
nõ legit̃: & sane officit sensui. Ex capite. ix.

E centenis ꝓflata). Vetus lectio centenis proflati. Ex capite. x.

Et ab eo argumẽto botrysentos cognominata). Lego botryitis ex Dioscoride. itẽ. Intus ony
chiti maculis similis). Codices antiq habent: intus onychis maculis similis. itẽ. Ostracitis toga ni-
gra). Dioscorides: ostracitis tota nigra. itẽ. Eadem iolliæ actio). legẽdũ iollæ nõ iolliæ. hũc & Dio
scorides & Plinius crebro citant. Ex capite. xi. de Flore æris.

Velut milii squamæ q̃s uocãt lepidas). Vetus lectio: Velut Milii squamæ: q̃s uocãt florẽ. cadũt aũt
cũ panes æris aqua refrigerant̃. rubẽtq;. Similiter ex eis fit quã uocãt Lepida. Quod uero seq̃t̃ paulo Seplasia
post. Est aũt squama æris decussaui clauis). Scribẽdũ: est aũt squama hæc decussaui clauis. Plinius.
Differẽtia inquit hæc est: ꝙ squama excutitur ictibus iisdem panibus. Flos cadit sponte. Dioscorides
quoq; duobus locis docuit æris florẽ aquæ frigidæ ĩfusiõe cõtrahi. Ex eodem. xi.

Credunt semplasiæ). Legendum seplasiæ. de quo superius quoque dictum. Primus hunc locum

Laus Merule

Merula reſtituit.Heliogabalus ut eſt apud lampridium.Cupediarũ inquit & Seplaſiarium pingi ſe fecit.Cicero in Piſonem:Seplaſia dignus & Capua.idem contra Rullũ ſecũda:iam uero qui metus erat tunicatorum illorũ & in Albana & in Seplaſia.ubi tamen corrupte Seblaſia inuenias.Albanum uero Capuæ forũ fuiſſe Valerius Maximus nono uolumine oſtẽdit.Idem auctor Seplaſiæ delitiis euiratũ ſcribit Hannibalẽ.Meminit & Pedianus & Auſonius poeta.Erat ergo Capuæ Seplaſia qualis Romæ uicus unguentarius & alter iugarius qui & Thurarius quoq; dicebatur:ut modo apud nos Speciarius uicus:a ſpeciebus Arabis peregriniſq;.Marcianus iuriſconſultus:Species inquit pertinens ad uectigal cynamomum:piper longum:piper albũ:& reliqua:ut etiamſi nomẽ generis eſt Species : uulgus tamẽ ipſum quaſi p quãdam Exochen ad merces indicas & Arabicas fere id accõmodet.Itẽ.

Exoche

Oris etiam gingiuarumq; exulcerationem mire ſedat).Dioſcorides:Oris etiã & gingiuarum extuberationem.i. ἐξοχάσ.Nihil muto.

Ex capite.xii.in inſcriptione.

Pſoro).Legendum Sori aut Pſorico.Etenim hoc capite de utroq; agitur.Idem & Galenus & Dioſcorides & cæteri.Item. Medicamentũ efficit ſoricon dictum).Lege pſoricon.ex Dioſcoride Galeno paulo Aetio.Item. Sentientem uiolam leucanthon appellant).lectio uetus leucoion.ita enim uiola candida græce nominatur.

Ex capite.xiii.

Spodios quam uocant lauriotin).Hippocrates illyriotin Spodion commendat: niſi codex mẽdoſus eſt:quando qdẽ Pauſanias locum in Attica regione ubi metalla fodiebantur argenti: laurion uocari ſcribit:unde:lauriotis deduci potuit.

Ex eodem.xiii.

Pſegma

In aerariis officinis & ſmegma fit).legẽdũ pſegma:ideſt ψηγμα ex Dioſcoride ac cæteris. Eſt autem pſegma æris idem fere quod flos æris. Nam Smegma longe aliud eſt ut conſtat. Itẽ. Maxilla ab ea diſcernitur).Vetus lectio fere non Maxilla:ſed Facile ab ea diſcernitur & reliqua.

Ex eodem.xiii.

Expuitur aeris pala quædam).Quidam legunt Palea:nõ Pala.quidã Salium:ut impræſſi Romæ codices:Mihi uerbum Pala non ſolum placet: ſed perplacet.ex Strabone:qui ſelibrales auri purgatioris glebas ita dici Romana uoce aut etiã Hiſpana retulit: a quo tranſlatũ id nominis uidet̃ ad alia quoq;. Plinius quoq; libro ſupiore Palacas appellari maſſas auri tradit in puteis repertas decem & amplius librarum pondere:quas alii Palacranas inquit uocant.ſicut id quod minutum eſt Balucem.

Ex capite.xiiii.

Vita ipſa nõ defuit honorẽ initio habere ferro quoq;).Vetuſti codices nõ initio:ſed mitiorẽ.erat uero mirũ qui fieri poſſet ut ad mitiorem uſum aliquem ferrum ad ſanguinem & ad bella natum placeret.ſed hoc tamen Ariſtonidis exemplo mox demonſtrat.quanq̃ Pauſanias Ariſtomedẽ Thebanũ nõ Ariſtonidam appellat inter artifices:Itẽ. Halicon).Antiqua lectio non Halicon: ſed Alcon:qd qdem celebre nec infrequens nomen eſt.Item. Hoc ſignum extat hodierno die).Scribendum puto:Hoc ſignum extat Thebis hodie.ſequitur enim:Eſt inqt in eadem urbe & ferreus Hercules: nã & Athamantis furorem ibi fabulantur:& Herculis natale id ſolum.Eſt & Bœotiũ ferrum poetis cantatiſſimũ:ut Dionyſio:qui Aonium tridentem Neptuni appellat:non q; in Bœotia tamen præcipuum ut inqt Euſtathius:ſed quoniã ibi maxime id numen colatur.

Ex eodem.xiiii.

Neq; alia genera ferri eximia acie temperant̃).Vetus lectio non Eximia:ſed ex mera: hoc eſt ſolitaria & ſine comitatu alterius ſpeciei.ſequit̃ enim:Cæteris inquit admiſcent̃:& cætera.

Ex eodem.xiiii.de Ferro & Magnete.

Sola hæc materia uirus ab eo lapide accipit). lege Vires ex Ariſtotele ac Themiſtio & cæteris de auſcultatiõe phyſica uolumĩe octauo.itẽ. Neſcio an ultro fundẽdo pinde utilis).Legẽdũ Vitro:nõ Vltro.Plinius uolumĩe ſequenti:Cœptus inqt addi & lapis Magnes quoniã in ſe liquorẽ uitrũ quoq; ut ferrũ trahere dicit̃.itẽ. Sparſa bubbatione).Vetuſti codices Bullatione. iudicio relinqmus.itẽ. Dinocrates architectus alexãdri).Plinius alibi & Vitruuius & uetuſti codices Alexãdriæ: nõ Alexandri.Chirocratẽ nõ Dinocratẽ uocari hũc.vii.lib.monui apud Strabonem Aelianumq;.

Ex capite.xv.

Quõ liquida emplaſtra

In irge emplaſtro).Legendũ:in Hygremplaſtro.ita enim uocat̃ liqda emplaſtra:ſicut Xeria:quæ ſunt arida:ex Galeno Paulo Aetio.

Ex cpite.xvi.

Metalla quæ alutia uocant aqua ĩmiſſa eluunt calculos nigros).Vetus lectio non Eluũt:ſed Eluẽte.de quo Elutia fortaſſe uerius q̃ Alutia uocaueris.itẽ. In colatis in quibus aurum colligitur).Vetuſti codices:in calathis.Quod aũt hic duobus locis ſcribitur. Gallitia).Scribendũ Gallecia: a galleca gente Plinius Strabo Ptolomæus cæteri:itẽ. Homero criſſiriton ab eo dictum).Lego Cattiteron ſiue Caſſiteron:ſiue Caſſiriton:ĩmutatis ab Homero conſuetudine ſua litteris.

Gallecia

Ex capite.xvii.

Cœpere deinde & eſſeda baculis & petorita exornare)Vetuſta exẽplaria:Cœpere deinde & Eſſeda & uehicula & Petorita exornare ſequitur enĩ. Quæq; in ſcyphis cerni prodigũ erat hæc in uehiculis atteri cultus uocatur.itẽ. Ad aurea quoq; & argentea uehicula). Codices antiq non uehicula

ſed ſtaticula.Plinius de Achate gẽma libro ultimo:Reddunt inquit ſpecies fluminū nemorum & iumentorum etiam eſſeda & ſtaticula & equorum ornamenta.quanq̃ ſtatūculas ibi quidam impræſſere parum uidentes.Sunt qui non ſtaticula:ſed ſtraticula quaſi a ſtratis equorū utroq; loco ſcribãt.Plinius:Frenos ĩquit & ſtrata equorū Peletronius ĩuenit.nam Staticulus in Perſa plauti ſaltatiõis genus eſt.ſed hæc in librū ultimū differimus.itẽ. Plumbi albi permiſſum in charta eſt).Vetus lectio:plūbi albi experimentū in charta eſt.nec aliter conſtabit ſenſus inſequẽs. Ex capite.xviii.

Staticuli

Frenos & ſtrata equorū pelectronius ĩuenit

Fit & lotura plumbi uſus in medicina).Lego plurimi:non plumbi.Item. Plūbum lauatur & ſtibiis & cadmiæ).Lego ex Dioſcoride:plumbū lauatur ut Stibi & Cadmia.Stibi autem eſt Stimi.Itẽ.

Scobem in fictili cado coquunt).Dioſcorides:Elimatã ſcobem in fictili crudo coquūt. Itẽ. Ne fece quidem neu rerū excrementorumq; fœditate intentata).Verbum Neu:ſuperuacuū eſt:& intellectum quaſi lancinat.Item. Quod in ſenili corpore cum amurca additur). Vetuſti codices nõ cū Amurca:ſed cum Fracibus. Ex eodem.xviii.

Præter quæ ad candorem fœminarū).Legendum eſt præterq;:ut ſitq; cõiūctio non relatiuum.

Caſtigationes Plinianæ eiuſdem Hermolai Barbari ex libro.xxxv.

Ex Capite Primo.

Patia montis in cubiculo dilatantia).Legẽdū puto:Spatia mõtis in cubiculo delitẽtia. hoc eſt non placere iã ſyluas & innata montibus nemora:ideſt inteſtina opera & ſublicia:cœpiſſe pingi lapides.ꝑinde paulo infra:Montium ĩquit hæc ſubſidia deficiẽtiū.

Ex capite.ii.

Cum ſcipionis pomponiani tranſiſſet atrium).Sunt codices in qbus nõ põponiani ſed Africani ſcriptū eſt.Pomponiam certe Scipionis matrem fuiſſe legimus. Itẽ. Tabulina codicibus implebant).Vetus lectio caſtior:Tablina ut Figlina q̃ Figulina.Tablinum igitur eſt Pinacotheca:nã Tabularium Ciceroni armarium erat in quo publicæ tabulæ ciuitatum aſſeruabant.item.

Inuentioni muneris etiam diis inuidioſis).Lego inuentione muneris etiam diis inuidioſus.

Põponia mater Scipiõis fuit

Pinacotheca tablinū etiã dicitur

Ex capite.iii.

Pro aeris).Lego Pro æreis.& ĩfra. In ædilibus ſacris).Scribe:in ædibus ſacris.& ĩfra. Apud ſicyones).Dic Apud Sicyonios.ſiue Apud Sicyonem:ita enim uocatur urbs in Achaia non ꝑcul Corynto.Plinius Sicyone Pauſias uitam ĩquit egit:deniq; fuit illa patria picturæ. Itẽ. Si Tecti natura ꝑmiſiſſet).Vetus lectio nõ Tecti ſed Tectorii ut infra Plinius: Tectorium inquit opus propter excellentiam picturæ ligneis formis incluſum Romam deportauere.Itẽ. Apud romanos quoq; honor naturæ huic arti contigit).Antiqui codices Mature:hoc eſt uelociter.

Tectorium

Ex capite.iiii.

Sed ad res in riſu & iã contumelia erat).Lege.Sed ea res in riſu & reliqua. Itẽ. Hinc.M. Craſſi oratoris ille lepos Agentis cui cum reus ſub ueteribus cum textis compellatus inſtaret.Vetus lectio: Hinc.M.Craſſi oratoris ille lepos agentis ſub ueteribus cū teſtis cõpellatus ĩſtaret.Eſt aūt loci nomẽ Sub ueteribus:ex Plinio inferius:Meniana inqt operiebat Serapionis tabula ſub ueteribus. In auguſto Suetonius: Biſariam inquit laudatus eſt: pro æde diui iulii a Tiberio & pro roſtris ſub ueteribus a Druſo:quanq̃ non Sub ueteribus:ſed Veteribus dūtaxat modo legitur.Plautus in Curculione: Sub ueteribus inquit ibi ſunt qui dant quiq; accipiunt fœnore.Cicero academicorum libro quarto: interim ille cum æſtuaret Veterū & Menianorum ſic academicorū uiam ſecutus eſt. Sed & pars in foro ſub nouis appellabatur.M.Varro.Sub nouis inquit dicta pars in foro ædificiorũ quod uocabulū eius peruetuſtū:ut Nouæ uiæ:quæ uia iam diu uetus eſt.Liuius:Filiam inquit Virginius ſeducit ad nutricẽ prope cloacinam ad tabernas quibus nunc Nouis nomen eſt : atq; eam lanio cultro arrepto occidit. Habebantur & ueteres & nouæ curiæ ut ait Feſtus: ſed ad rem nõ pertinent. De hoc aūt lepore non M.Craſſi ſed iulii Cæſaris qui & Orator & poeta fuit Quinti Catuli ex Pompilia matre frater:ciuili bello Marii & Sullæ abſumptus:mentionẽ habẽt & Fabius & in libro de Oratore Cicero: Valde ĩqt ridenť imagines quæ fere in deformitatẽ aut in aliquod uitium corporis ducūtur cū ſimilitudine turpioris ut meū illud (ex Cæſaris enim ꝑſona loquiť) in Helmiū Manciã:iam oſtẽdam cuiuſmodi ſis: cū ille oſtende quæſo:demonſtrauit digito pictum gallum in Mariano ſcuto Cimbrico ſub nodis diſtortis exerta lingua:buccis fluentibus.Verbo autem ſub detractū ab imperitis exiſtimo Veteribus. ꝑinde non ſub nodis diſtortis:ſed ſub ueteribus nodis diſtortis & cætera legendū contenderim. Fabius:Rarū inquit eſt ut oculis ſubiicere contingat:ut fecit.C.iulius qui cum Helmio Manciæ ſæpius obſtrepenti ſibi diceret:etiam oſtendã qualis ſis:iſq; plane inſtaret interrogatione qualem ſe tãdem oſtenſurus eſſet:digito demonſtrauit imaginem galli in ſcuto Cimbrico pictam:cui Mancia tūc ſimilis eſt uiſus.Tabernæ autem inquit erant circa forum:ac ſcutum illud ſigni gratia poſitum.Itẽ. In facetiſſime).Cum inficetus nõ infacetus dicatur auctore uel Catullo:ſcribẽdū eſt inficetiſſime.item.

Lepos. Marci Craſſi oratoris

Sub ueteribꝰ unū uerbum

Immensam uel unam si quis tantum hanc tabulam æstimet potentiam artis). Vetus lectio nõ immensam potentiam: sed immensa potentia: casu septimo.

Ex capite.vi.

Purpurissus

Chrysocolla. indicũ. purpurissimum). Lege purpurissum ex Plinio inferius Est aũt Purpurissum quod Græce Andricelon uocari ex Aristotele Theophrasto ac iulio polluce colligo. Item. Palmã enim lemniæ dabant). Sunt qui Sphragidem Lemniam appellari negẽt rubricã: ac terram potius dicendam censeant Galeno auctore. Sed cũ rubra sit ea Creta: & Miltos Lemnia uocetur a Nicandro: Celsus quoq; Glebam Minii appellet eam: non uideo quãobrem Plinius iure incessatur.

Ex eodem.vi.

Ex ea fit ochra exusta rubrica in olis). Dioscorides: Ea fit & ochra exusta in rubricam ollis. Theophrastus γιμεται μιλτοσ και εκτησ ωχρασ κατακαιομερησ. Item. Eucophorũ fit). Plinius alibi Leucophorum. item. Tectoriis tenacissimum propter liuorem). Lego Propter leuorem: nõ liuorem: ex Plinio superius: sed & Theophrasto qui gypso græcos uti scribit λιατην γλισροτητα και λειοτητα. hoc est ꝓpter tenacitatẽ ac leuorẽ.

Leuor

Ex eodem.vi.

Vasta casu repta in incendio pyræ cerussa in hortis cremata). Vetus lectio: Vsta casu reperta ĩcẽdio pyræ: cerussa in orcis cremata: hoc est capsis pigmentorum muliebrum. Erat uero Vsta qua primus Nicias usus est: quod genus picturæ dicitur Encaustõ Plinio Martiali cæteris. hĩc ortũ ut uulgus atramentum librarium appellare cœperit Encaustũ. Orcam Probus in illo Persii uersu. Angustæ collo non fallier orcæ: interpretatur amphoræ specie: omnino ueteribus & uinarium & oleariũ uas erat Orca item Salgamarium: ut in quo fici quoq; ut Plinius inqt asseruabantur: item Salmentarium hoc est Salsamentarium. & infra. In insula rubri maris topazono). Scribendũ Topazo aut Topazio: auctor multis locis Plinius. de hac & sexto uolumine locutus & septimo ac trigesimo. item & Alexander cognomẽto Polyhistor. & Stephanus: qui per. x. nõ per. z. ueteres prius id nomẽ scripsisse tradit.

Capse pigmẽtoꝝ muliebriũ quõ Atramẽtũ librariũ cepit uocari ẽcaustum

Alexãder cognomẽto polyhistor

Ex eodem.vi.

E uinaceis fecere strigmon) Codices uetusti Tryginon hoc est fecatũ. græci enĩ fecem Tryga nominant. item de purpurisso. Vtilissimũ a canusio). Antiqua lectio Vilissimum. quod & plus probatur. Item. Pingentes sandyce subdita). Lego sublita: non subdita: ex sequentibus. Est autẽ Sublitio quasi primum tectoriũ & fundamentum coloris eius quem reddi uolumus inductione manus ultima. Item. Causa est ꝙ id genus maxime ĩficitur rubiáq; cogitur sorbere). Vetus lectio fere: Causa est ꝙ hysgino maxime inficitur rubráq; cogitur sorbere. Vitruuius: Fiũt inquit purpurei colores ĩfecta creta rubra radice. Item paulo inferius: eadem inquit ratione uacciniũ temperantes & lac miscẽtes purpuram faciunt elegantem. Est aũt uaccinium idem quod hysginum hiacynthusq;. ut alibi apertissime docuimus.

Sublitio q̇

Quõ fit purpura elegans

Ex eodem.vi.

Qui adulterant uero indico tingunt stercora columbina aut cretã silenusiam uel annulariã ultro inficiunt). Tria errata. lego: Qui adulterant uero indicũ: stercora columbina aut cretam Silinusiã uel anulariã uitro inficiunt. Vitruuius: Propter inopiã inqt coloris indici cretã selinusam aut anulariã uitro quod græci Hyalon appellãt inficiẽtes imitationẽ faciunt ĩdici coloris. De uitro aũt q̃d ad colorẽ anulariũ quæratur: paulo infra Plinius hoc ipso capite. fit enim ipsum ex uitreis gẽmis De terra siue creta Selinusia Dioscorides & Plinius & cæteri. itẽ. Indicũ rigores & impetus sedat). Dioscorides Indicum tumores & impetus sedat: idest οι λημματα και φλεγμορασ. Etenim si astrictoria siue styptica uis eius est: ut inter omnes conuenit: nõ uideo qui rigores indico summoueri debeant. An qa in phlegmonibus hoc est inflãmationibus siue collectionibus quas & ĩpetus nostri uocant: necessariũ ẽ τασιν contingere: hoc est tentionem loci eius in quem materia nocens confluit: ut Galenus ait: ea tẽtio dici rigor potuit? Item. Et quod chrysocollam lotum mẽtitur). Lego nõ lotum: sed Luteã. De Chrysocolla duplici Lutea & liquida superius est monstratũ. Luteã inquit ab herba lutea dictam putant: quoniã ipsam ceruleo subtritam ꝓ Chrysocolla inducunt. idem & Vitruuius confirmat: qui herbam eam modo infectiuam: modo Luteum uocari tradit.

Hyala quare sic

Astrictoria Styptica Tasis quæ

Ex capite.vii.

Melanchius). Legendũ ex Fabio Quintiliano & Plinio infra Melãthius. item. Nero princeps iusserat colosseum pingi). Vetus lectio Colosseũ se pingi. item ĩfra. Publicas porticus occupauit pictura). Vetus lectio fere nõ Occupauit: sed inuestiuit. quæ uox qa paulo sordidior & de triuio accepta uidebatur: displicuit emendatoribus. Cæterum scire licet latinũ id uerbũ esse nõ Barbarum: ꝙ in Calliæ Viena ellogiũ est iis uerbis. D. D. Flãminica Viennæ tegulas æneas auratas cũ carpusculis & uestituris basiũ. & signa Castoris & Pollucis cum equis: & signa Herculis & Mercuri. D.

De triuio q̇ accipi dicũt

Ex capite.viii.

Qui clipeũ intus pinxit elide mineruæ quã colotes fecerat). Scio quidẽ in Elide opera fecisse cũ Phidia fratrẽ Panænum. sed fere placet ut in Aegide Mineruæ potius q̃ Elide scribatur. De Colote hoc & Strabo uolumine octauo. item. Hic cataglypha inuenit). Vetus lectio Catagrapha. Catullus: Catagraphosq; thynnos. De Anaglyphis uero alia ratio est. hæc cæli. Catagrapha pennicili

Catagrapha Anaglypha

ſunt.Extiment uolentes.Item. Paneus).Strabo interim Panænũ: interim Pandenum: nec fratrẽ:
ſed ex fratre filium.Pauſanias quoq; modo Panæum modo Panæmũ fratrem Phidiæ appellat: a quo
ut Plinius hoc loco:prælium cõtra Perſas apud Marathonem factũ in porticu Pœcile dicta pictũ eſt.

Ex eodẽ.viii.

Vt in eo prælio iconicos.Duces pinxiſſe tradatur).Quidam legunt Nicomachus ꝑ eo qđ eſt ico
nicos:parũ quidem illi recte.Siquidem panæus Phidiæ frater eius picturæ auctor fuiſſe:nõ Nicoma/
chus uidetur.Porro uerbum Econicos ſiue Jconicos poteſt & caſus eſſe nominis & aduerbiũ:ut qua/
litatem picturæ modũq; ſignificet:ideſt ει κορικωσ:honeſtius ita græce.q̃ ſi latina forma dixiſſet ico/
nice.Atq; hoc in aduerbiis eius lingue ꝑpetuũ fere eſt.Comparatiua quoq; nominum græcorũ figu/
ra potius græca q̃ latina efferre moris ẽ:ut Muſicotera & Coloſſicotera & Graphicotera: Vitruuio.
iconicos autem pinguntur ea de quibus ita ſuperiore libro Plinius:Eorum ĩquit qui ter ibi ſuperauiſ/
ſent imagines ex membris ipſorum ſimilitudine expræſſa quas Econas uocant. Tranqllus Ecunculã
ab Econe deduxit in Nerone:Pro ſummo inquit numine tribuſq; in die ſacrificiis colere ꝑſeuerauit
Ecunculam puellarem.quanq̃ nõ Ecuncula ſiue quod idem eſt icuncula:ſed Acuncula mẽdoſe legeba
tur.ut uitanda ſit eorum interpretatio qui aut acum in eo uerbo intelligunt:aut lectionẽ interpollãt:
non Ecunculam ſed imagunculã ſcribentes.auctor:in Caligula ſimulachrum inquit ſtabat in templo
aureum iconicũ:amiciebaturq; quotidie ueſte quali ipſe uteretur.

Quõ cõparatiua greca efferantur.
Locus apud Suet. in Nerone

Ex capite.ix.

Porticum quæ poetile uocatur).Legẽdum eſt Poecile:auctor Pauſanias & alii fere innumeri:a ua
rietate dicta picturarum.Fuit & in Elide porticus Poecile:ut idem pauſanias affirmat:quam & Echus
uocabant.itemq; ut Plinius Heptaphonon quoniam ſepties eadem uox reddatur.Item. Cũ patrẽ
eius mycon mercede pingeret).Legendũ eſt Partem:non patrem.Mycones aũt fuere duo:Atheniẽ/
ſis & Syracuſanus:ut ait pauſanias.Nam qui legunt:Cũ pater eius Mycon mercede pingeret:diuinã/
do mentiuntur:cum polygnotus Aglaophõtis filius non Myconis fuerit eodem auctore. in calce hu
ius capitis. Androgydes).Scribendum Androcydes.

Ex eodem.ix.

Penelopẽ in qua mores pinxiſſe uidetur).Quanq̃ mores qdem ĩ pictura ſunt.qui græce tamẽ ho
neſtius uocantur ηθη.& a nobis ſenſus:non mores.ſed & ueterẽ lectionem ſequimur:in qua non Mo
res:ſed Amores ſcriptũ eſt.Accedit ꝙ lycophron quoq; impudicam facit penelopem illo uerſu ηδε
βασσαρα σεμνοσ κασσωρευουσα κοιλάρει δομουσ θοιναισιν ολβον εγχεασαι τλημονοσ.
Duris quoq; Samius penelopem affirmat pudore proſtituto conſuetudinem habuiſſe cum omnibus
procis:unde natus ſit pan qui caprinis pedibus τραγοσκελησ uocetur.Alii panem hũc alterius pene
lopes e Mercurio genitũ uolunt.penelopem ĩfamat & Ouidianus uerſiculus in priapeo carmine.Fa
bius libro ſexto.ille iam pene medius affectus eſt ex amoribus & deſideriis amicorũ ac neceſſariorũ.
nã & hoc maior eſt:& illo minor.

Lycophron ĩpudicã facit penolopem

Ex capite.x.

zeuxis alitũ iudicio timens).Vetus lectio Tumenas:non Timẽs:quod & melius.itẽ. Prædicã/
tes quoq; non ſolũ confitentes alia multa).Diſtinguendum ita ut ſequentis clauſulæ præbeant initiũ
illa uerba duo. Alia multa).graphidis uidelicet ueſtigia extãt in tabulis ac membranis. Eſt aũt gra
phis idem quod ars ipſa pingendi:a ſtilo dicta quem Græci Graphion & Graphida quoq; nominant.
in quo ſciendũ:per graphidis ueſtigia picturæ genus accipiendum eſſe:quod græci uocant Ichnogra/
phiã.ea eſt circini regulæq; modice cõtinẽs uſus:ex qua capiunt formarũ in ſolis arearũ deſcriptiões
auctor Vitruuius primo lib.q & Orthographiã & Sciographiã nominat.item de Parraſio. Pinxit
& theſiam).Vetus lectio Theſea ſiue quod idem eſt theſeum.Plinius hoc capite: Opera inqt Euphra
noris ſunt.xii.dii & theſeus in quo dixit eundem apud Parraſiũ roſa paſtum eſſe ſuũ uero carne.item.
Atq; ut auctor eſt decius epulo).Antiqua lectio & hic & in indice:Decius Eculeo.

Quid ſit graphis
Ichnographia quæ

Ex eodem.x.

Vlixes facundus artifex).Nomen opis eſt nõ ut Sipõtinus credidit artificis Vlixes: quẽadmodũ
ſupiora quoq; alia Aeneas Caſtor Pollux Telephus Achilles Agamemnon: quæ Parraſii omnia fue/
re:de quo per acclamationẽ quandam ait Fœcundus artifex.ita enim legendũ:non facundus:docent
id ſequentia.Fœcundus inqt artifex:ſed quo nemo inſolentius & arrogantius ſit uſus gloria artis.Nã
& cognomina uſurpauit Abrodiæton ſe appellando & cætera: cuiuſmodi omni de Parraſio ſcribit
Athenæus:ut mox ĩdicabimus.itẽ. Herois noĩe & ſe moleſte ferre).Lego Herois noĩe id ſe mole
ſte ferre:hoc eſt nõ ſuã ſed Aiacis uicẽ dolere ꝙ ſecũdo uictus eſſet ab Vlixe cũ uiueret & a Timãthe
cum pingeretur.Athenæus:Abrodiæton inquit ſe in operibus ſubſcripſit Parraſius:adiecto ellogio.
αβροδιαιτοσ ανηρ αρετηντε σεβων ταδεγραψεν.Principẽ quoq; artis ſe dixit: quã & ꝑfeciſſe glo/
riabat: ηυχησε δαμε μεσητωσ επι τουτοισι καπιςα κλυουσι λεγω φημι γαρ ηδη τεχνησ ευρησ/
θαι τερματα τησ δε σαφη χειροσ υφημετερασ.De Timanthe uero ita αγωνιζομενοσ ποτε παρ/
ρασιοσ προσ κατάδε εξερον εν σαμωτον αιαντα καὶ ηττηθεισ συναχθομενων αυτω των φι
λων.εφησε, αυτοσ μεν ολιγον φροντιζοι αι αντι δε συναχθοιτο δευτερον ηττηθεντι.

Cõtra Sipõtinum

Ex eodem.x.

Quot genera picturæ primo Nobilium pictura quõ

Diuiſo helladico tria facta ſunt).Lege Dimiſſo:nõ Diuiſo: ut præcedentia cõſentiant. Duo enim fuere genera picturæ Aſiaticum & Helladicũ.poſt facta ſunt tria:Ionicum aſiaticum Atticum. ita facile intelligitur Helladicum fuiſſe dimiſſum.itẽ. Pamphili pictura eſt cognatio & prælium ad philiuntem).Scribo Ad philuntẽ ut libro quarto dixi.Cognationem Plinius intelligit nobilium picturã quaſi Stemma:quod alibi græce Syngenicon appellat:ut ſequenti libro Agnationes.

Ex eodem.x.

Deltion herodotus appellat tabellã buxeam q̃ grammatici utuntur

Antigraphicen ideſt picturam in ludo docerentur).Vetus lectio Graphicen id eſt picturam in buxo docerentur.iulius Pollux Buxum hoc eſt Pyxion inter ea numerat quæ ad pueros litteris ĩbuẽdos ptinent.id ipſum & pictoris inſtrumentum eſſe tradit.Alio loco:Pyxion inquit tabella eſt qua grammatici utunť.cuius uocis apud Ariſtophanẽ ſit mẽtio:& Herodotus Deltion appellet.id ipſum Aelianus & Euſtathius:qui tabellas uocari Pyxia hoc eſt Buxulos tradit:quoniã ueteres inquit elementa in buxo deformabant.Buxi quanta ſit firmitas Theophraſtus & Plinius.Itẽ. In officina ĩperite multa differenti).Hoc non de Alexãdro ſed de Megabyzo retulerũt Plutarchus Aelianuſq;:ſed hæc memoriæ non eruditiõis peccata ut Ciceroni placet:cui & Brutus & Atticus in hoc genere nõ paucis locis collapſo quaſi manum præbebant:modo Eupolin pro Ariſtophane: modo Agamemnonem pro Vlyxe modo Aiacem pro Hectore ſcribenti.de quo & Gelius & nos alio loco pluſcula.

Ex eodem.x.

Venerem dioneam).Vetus lectio Anadyomenen.Plinius:Venerem inqt exuntem e mari Auguſtus dicauit.quæ Anadyomene uocatur.Ouidius: Vt uenus artificis labor eſt & gloria coi: æquoreo madidas quæ Premit imbræ comas.Meminit & Cicero multis locis.Itẽ. Cedebat amphioni de diſpoſitione nec aſclepiodoro de menſuris).Vetus lectio:Nã cedebat Amphioni de diſpoſitiõe & aſclepiodoro de menſuris:atq; iſtæc illa maior arte ſimplicitas.Plinius haud multo poſt:aſclepiodorus iqt quẽ in Symetria mirabatur appelles.

Symetria

Ex eodem.x.

Metopoſcopos q planiq ſint impoſtores qui

Quos metopus uocant).Lego Metopoſcopos.ita enĩ græci appellant qui per liniamẽta oris atq; frontis mores hominũ euentaq; prædicunt.de hoc & Suetonius & alii.Item. Agnoſcẽte uultũ planoregio).Legendũ agnoſcente uultum Plani Rege.Sunt autem plani non Sycophantæ delatoreſue ſed Scurræ.ne id qdem ſimpliciter ſed certi atq; ſui generis:impoſtores Decollatoreſq; a fallẽdo nominati:ut inquit Athenæus:qui hoc ipſum retulit de Protogene.Inter Planos uero maxime celebres fuere Cephiſodorus & Pantaleon:qui deceſſurus utrũq; filiũ deceperit: ſeorſum iis ꝓdendo qua parte domus infodiſſet aurum.quod nuſq̃ erat.De planis & Cicero & aul.Gellius & in epiſtolis Oratius Itẽ de antigono rege. Tantumq; ea in parte a facie oſtendit).Vetus lectio.Laniumq; ea in parte a facie oſtendit. Item. Verſibus græcis tali opere dũ laudatur uicta ſed illuſtrata). Codices antiqui non uicta:nec illuſtrata.ſed Victo & illuſtrato.

Ex eodem.x.

Epheſiæ dianæ ſacerdotes quõ

Megalyſi ſacerdotis epheſiæ).Scribẽdũ Megabizi ſiue Megalobizi.ita enim ut inquit Strabo uocabanť Epheſiæ dianæ ſacerdotes.Quintilianus libro quinto:Artifices ĩquit clariſſimi cum corpora q̃ſpecioſiſſime pingendo fingendo ue effingere cuperent:nunq̃ tamen in hunc ciderunt errorẽ ut Bagoũ aut megabizũ aliquem in exemplum operis aſſumentes ſibi: ſed Doryphorum illum aptum uel militiæ uel paleſtræ:aliorum quoq; iuuenum bellicorum & Athletarum corpora decorare exiſtimarint:Bagoum uero megabyzumq; pro imbellibus & mollibus accepit:cuiuſmodi Spadones ſunt. De Bagoo diximus.xiii.uolumĩe.de megabyzo trogus Thucydides Plutarchus.Nã & ſacerdotes dianæ oportebat eunuchos eſſe.in Fabio tamen non Bagoum:ſed mendoſe bacchiam ſcriptum erat.Potes & bacelum in Fabio legere:quem & ſemiuirum deſidia & libidine inſignem fecit ꝓuerbium βακηλοσει Suidas auctor.item. Clytum).Superius oſtendi cliducum ſiue cledicum ſcribi poſſe.quã quã & clitum ſcio Alexandri tẽporibus fuiſſe ab ipſo interfectũ.Fuit & clitus alter cognomento Leucos ut Athenæus inqt mollicie atq; luxu diffluens:qui dum cognoſceret in foro:purpuratus deambulandoq; ius dicebat.Quod uero ſequitur Equo ad bellum feſtinãtem:altera uidetur eius pictura nec ad clitum referenda.

Quales Dianæ ſacerdotes eſſe oporteret

Ex eodem.x.

Laus ĩ pictore maxima quãdo naturã ipſam prouocauit

Alexandriæ gorgonas tenentem tragœdum).Vetuſti codices.alexandriæ Gorgoſthenẽ Tragœdũ:ut ſit nomen eius proprium.pingebantur enim & Tragœdi.Plinius hoc ipſo capite: Cyliſcum inquit Tragœdiarum ſcriptorem meditantem pinxit.Item. Diuus Claudius pluris exiſtimauit in utriſq; excisa facie alexandri:diuidi auguſti imagines dedere).Lego nõ imagines dedere:ſed imaginẽ ſubdere:ut ſenſus ſit illuſtrior.Item. Ad quam picturam natura eũ prouocauit).Vetus lectio: Eaq; pictura naturam ipſam prouocauit.Itẽ. Eſt & equus ſiue fuit pictus).Legi poteſt:Eſt & equus eius ſine fine dictus & cætera.hoc eſt ſine fine decantatus. quod genus loquẽdi familiare Plinio eſt. ut ĩfra. Pinxit inqt ægrũ ſine fine laudatum.Item. Sed & cum ratione magna).Scribendum Sed & tũ ratione magna.Itẽ. Patria phicaunus).Antiqua lectio:Patria Sicaunus.Scribo Patria ei Caunus.ſeqtur enim:Gentis Rhodiis ſubiectæ.Caunum fuiſſe Rhodiorum in continenti.Strabo.

Ex eodem.x.

Nobilem paralum).Quidam codices non Paralum sed Patalum.falso. Athenæus Pyttalũ Eleum: patre Lampide:non modo pugilatu:sed composita inter Arcadas:& Eleos:de finibus:graui lite. celebrat.cuius imaginem Sthenis fecit Olympiæ:Plinius tamen libro septimo:Paralum tradit appellatũ qui nauem longam primus inuenit.Cicero sexta contra Verrem:Solitum Athenis pictũ mõstrari ait Parthalum.mẽdose(.Vt arbitror).Pro Paralũ.Scio & Paralos in Attica uocatos:qui regionis eius Paraliam colebãt.Plutarchus Paralos Factionum unam e tribus quæ Athenis erant Solonis tempore:intelligit.Plato in Menone:duos Pericli filios fuisse refert Paralũ & Xantippum.Ex iis colligo uel Pyttalum uel quod magis probo Paralum & hic & apud Ciceronem legendum. item supra. Popyleon). Scribe popyleon.de quo alibi.sed & Cicero in Officiis.

Qui primus naũe longam inuenit quo nomine

Ex eodem.x.

Hammoniadam).Legendum Hemionida.quoniam sequatur.Quam quidam inquit Nansican uocant.Pausanias hoc genus operis monstrari tradit Olympiæ παρθενουσ επι ημιονων την μενεχουσαντασ ηνιασ την λεπτικει μενην καλυμματη κεφαλη.ναυσικαν δε νομιζουσιν την αλκινοου και την θεραπαι ναν αυνουσασ επι τουσ πλυνουσ.inde ortum in uirgines in iumẽtis siue mulis sedentes Hemionidas uocarent artifices.item. Lalysus qui est usque hodie).Scriptum inuenias apud Aelianum fere non ialysus sed Hyalius:Duæ inquit protogenis picturæ Hyalius & Satyrus:cæterum corrupte:nam & Cicero in Oratore ad Brutum & Actione sexta contra Verrẽ: Gelius & Strabo:non Hyalium sed ialysum appellant:ab ialyso Rhodi uico:quem Demetrius Rex incendere noluerit:q in eo tabulas Protogenis haberi nouerat.De Satyro Plinius haud multo post:ad quem usq locũ pendet.hæc sententia.Proindeq non dixit palmam habet tabularum eius ialysus:sed palmam habent hoc est & ialysus & de quo statim agendum erit Satyrus. item. Longius a uarietate). Scribendum: A ueritate.

Duæ protogenis picturæ q̃

Ex eodem.x.

Cum pingeret popizonta retinente pane).Codices multi:Cũ pingeret Popyzõta : retinẽtẽ equũ. Est autem Poppysmos:quo blandimur equo plausus:de quo alias plura. Item Fecit & cypippem & triptolemum).Vetusti codices Thlepolemum.Notum est inter ea nomina discrimen.itẽ. Nobiles uaccas).Scribo Bacchas:ex Plinio superius:& quia sequitur:Arreptantibus Satyris item. Niceros & aristippus).Vetusti codices:Nicros & Ariston.item. Rhyparogranos).Lege:Rhyparographos: hoc est sordidarum humiliumq rerum pictor.item E diurso mediana).Vetus lectio non Mediana: sed Meniana.Est quidẽ Vitruuio Medianũ pro Medio.Sed placet Meniana : quippe quæ ut est apud Varronem in foro fuisse constet.Verbum autem Sub ueteribus:loci nomẽ est:ut superius hoc libro docui.

Popysmos quid sit Thlepolemus

Ex eodem.x.

Dignis digna loco).Nullus sensus nisi quis extorqueat Digna pro Digne Cæterum siquis nõ digna loco:sed Dignu loco:scripserit:astipulabuntur ei Cicero & Fabius.qui aiunt ueteres non Dignus loco sed Dignu loco pronũciare solitos.uersus autem ille. Marcus ludius elotas Aetolia ordinis). Ex eo genere uidetur quod Encyon Græci uocãt.hoc est fœtum & habens uterum:ut ille Virgilianus : Aut ouium fœtus aut urentes prata capellæ.proinde uerbum Elotas per Synalœphen cum sequenti legitur:elisa littera.s.quod erat ueteribus creberrimum. Sed & ad imitationem Græcorum Aetoliæ penultima producitur.Elotas porro id uidetur quod Græce ειλοτησ scribitur.quo nomine famulitia Spartanorum dicta nouimus:de quo & Aristoteles in Politicis:& Athenæus perq̃plurima.Itẽ. Nobiles plaustri accessuuillæ sub collium sponsione mulieres labentes trepideq feruntur plurimæ).Vetus lectio non Plaustri accessu:sed Palustri.Quidam non legunt Sub collium sponsione mulieres:sed Subcollantibus sponsione mulieribus.Non displiceret emendatio si sequentia concederent: Labẽtes trepidæq feruntur:nam uerbũ Plurimæ initiũ est sequentis clausulæ:Plurimæ ĩquit præterea faciles argutiæ.igitur legi potest:Nobiles subcollãtiũ specie mulieres labẽtes trepidæq. Est autem Succollare apud Varronem in tertio rei rusticæ item Suetoniũ ĩ Otone:idem quod sustollere subleuareq ceruicibus subiectis.nã decollare:modo securi cedere modo fallere significat Plauto Lucilio Fenestellæ Diomedi.

Famulitia

Succolare quid sit

Ex capite.xi.

Nicanoris & maresilai).Vetus lectio Archesilai non Maresilai.item. Picturæ suæ inscripsit eneten).Lego Encauten:quod significat inustam.aut Encausen:qđ significat ĩnussit.sequitur enim protinus:Quod profecto inquit non fecisset nisi eucastica inuẽta.Morem uero talem fuisse pictoribus hac inscriptione uti:constat ex Plinio superius:Quam Nicias inquit se inusisse.tali enim ait usus est uerbo Martialis:encaustus phaeton tabulã tibi pictus in hac est.idem. In equo extãtia ostendens).Scribẽdum:in æquo:idest æquali.nec eminulo:cuius rei rationem commonstrat Optice.

Encaustus phaeton Optice

Ex eodem.xi.

Euphranos isthimius).Legẽdũ Euphranor:ex Plinio Vitruuio mille aliis.Nam pausanias .xii.deos eius & Theseum & prælium equestre Athenis spectari tradit.Fuit autem prælium id quod inter Lacedæmonios & Thebanos ad Mantineam siue Leuctra gestũ est:in quo & dux Epaminundas:& Gryllus Xenophontis insidentes equis ita sunt conspicui:ut statim inqt noscantur.Atq hoc intelligi uole-

Mantinea

bat Plinius cum diceret:primum euphranorem uideri expressisse dignitates insigna heroum & usurpasse Symmetriam.

Ex eodem.xi.

Megalysi sacerdotis).Legendum est Megabyzi ut diximus.de quo & Plutarchus in Alexādro.itē.

Gynæconitis

Frequentiam:quam uocauere polygennaton).Vetus lectio Gyneconitin. Et sane mulierum ut ita dicā Senatulus & in domo pars sic appellaṫ Vitruuio.

Ex eodem.xi.

Papinius in syluis

Cum aesculapio filiæ hygia aegle:pane:calasus & piger). Legendum:Cum Aesculapio filiæ Hygia Aegle panacea iaso·ita.n.quattuor eius filiæ uocantur Aristophani. Deprauatus uero locus hic in causa fuit:ut alia earum nomina Domitius in quadam papinii syluula tradiderit.itemq; illo Martialis uersu:Quod sanare criton nō quod hygia potest.cum patre uero pingi eas præcipue Hygiā testis est pausanias:ei comas suas fœminæ dicabant.De pigro autem siue Ocno illud scitu dignū:picturæ id genus Delphis a polygnoto quoq; Thasio dicatum fuisse:nec tam significari eo desidem & ignauum: q̄ laboriosum quidem & industrium:sed cuius uxor sit prodiga. etenim asellum non marem sed fœminā fingebant ait pausanias:qui tamē in ionia prouerbium inoleuisse refert συναγει οκνου την θωμιγγα. contra eos qui rebus nullum fructum ferentibus multum operæ impendūt. De Ocno græci latiniq; scriptores fere certatim:sed & in marmore celatum id argumētum Romæ duobus locis uisitur:ī Capitolio & Vaticanis hortis·itē. Apocoptonta).Vetus lectio Aposcopeuonta siue aposcopūta:quasi considerabundum explorabundum ue.illud autem apocoptunda:præcidētem battuentem ue significat.

Battuens

Ex eodem.xi.

Numerosaq; tabula)·Scribēdum Numerosa æque tabula·item. Scyllam ancoras persicæ classis præcidentem).Legendum non Scyllam sed Scyllin pausanias: Scyllis inquit Scionæus homo cū Cyne filia classis Persicæ:qua Xerxes græciæ bellum intulerat:ancoras natādo urinādoq; præcidit ad pelium montē & Sepiada Magnesiæ:idq; signum in apollinis templo positum ab amphictionibus quod erat commune Græciæ concilium:a Nerone principe Romam traslatum.

Amphyctionum conciliū quod erat cōe græcie a Nerone principe Romam translatū est

Ex eodem.xi.de Dioxippo.

Circa pulueris iactum(quod uocant aconiti).Legēdum:Citra pulueris iactum· hoc enim significat uerbū Aconiti·sicut Acleti:citra uocationē.Vtrūq; prouerbii loco diciṫ·hoc quoties īuocatus qs accedit ad conuiuium:quod & amici faciunt & Cœnipetæ.alterum quoties quis sine labore uicerit: quod quidem nos citra puluerum sudoremq; dicimus:origine ab Atlhetis sumpta:qui puluerē Inspergebāt corporibus.Idq; a Græcis Aphe dicebatur:quasi tactus Martialis:Et flauescit aphe·Meminit & Seneca.Ouidius de lucta Herculis & Acheloi.inq; uicē fuluæ tactu flauescit harenæ. ut fere putē hoc quoq; loco:non tam iactum q̄ Tactum scribendum fuisse.Pausanias quoq;:Diorcum inquit Aconiti uicisse Pythia:& Heraclidem Alexandrinum Olympia Pancratio.Aconiti autem tanq̄ sine compari· nullo uidelicet qui certaret reperto·siue quia ipsi dimicare nollent quibus licebat: siue quia lege aliqua cōgredi prohiberentur:ut in Heraclide mox dicto contingit.reiecto Rhantio Alexādrino æque pugili: q; fraude cōperendinatus esse uideretur·idem auctor primo qui Pancratio citra pulueris tactum uicerit: Dromea nomen fuisse refert ex Mantinea.

Comperidinatus

Ex eodem.xi.

Cœnus stemata).Legendum est cum superiore clausula:Coneti Nemea·ut sit sensus:Dioxippum: qui Olympia uicisset:Aconiti:hoc est sine puluisculo:eundem Coneti Nemea:hoc est in altero a sacris græciæ certaminibus:qđ Nemea diciṫ:cum inspersione pulueris uicisse.Non potest negari locū hūc ex altissimis ruinis egregie restitutum esse.sed ingenue fatebor:unius exēplaris utcunq; laceri atq; deprauati comparatio hallucinantem & oscitantem me cōmonuit huius mendi.Hic porro Dioxippus q̄ nobilis pugil fuerit:& quamobrem ipse sibi mortem cōsciuerit Alexandri magni ætate.Q. Curtius docebit.

Ex eodem .xi.

Cratinus comedus Athenis Pompeium pinxit).Si de Comico accipiam Pompeiū pingere nō potuit:Si de pictore·ueterem lectionem sequamur:quæ ait Cartinus Comœdos Athenis in Pompio pixit:hoc est in eo loco qui πομπειον dicitur:ut est apud pausaniam:qui & alio loco celebrat artificem Cratinum ex Aegira.

Pōpius locus

Ex eodem.xi.

Euchides bigam regis).Vetus lectio Eutychides·quod nomē & supra quoq; asseruimus nec semel auctore Pausania & Plinio.item. Nealtes).Legendum Nealces ex Plinio sæpissime.item. Testidemus oecaliæ expugnatione).Legendum arbitror:Ctesidemus:ex Græca nominandi consuetudie. De Oechaliæ expugnatione Homerus.

Ex eodem.xi.

Nealces

Nealces uenerem solleris in arte ingenioso operi superpinxit).Vetus lectio Nealces Venerē ingeniosus & sollers in arte Mihi placeret uel sic Nealces Venerem:sollers hic arte īgeniose operi supppinxit siue superpinxit:ut hoc significet quod græci uocant υπογραφειν siue υπεργραφειν siue παρεργογραφειν:cum quid uedilicet adiicitur operibus iam perfectis Emphaticos. Quæ sint autē ut in p

ςturis ita in aliis quoq; artibus parerga.etiam Vitruuius demonſtrat.

Ex eodem.xi.

Leontiſcus aratum uictorem cum tropheo pſaltriam.leon ſappho).Diſtinguendũ ita:ut intelligas ipſam Sappho quã Leon pinxit:Pſaltriam fuiſſe:auctor nõ Suidas mõ:ſed Athenæus quoq;:q Sappho meretricẽ Ereſſiam quæ Phaonem adamauerit alteram ab illa poetria uidetur exiſtimaſſe.Sũt q Saphus duas Ereſſiam & Mitylenæam tradãt:utranq; Pſaltriam:utranq; Poetriam.Didymus certe grãmaticus q quattuor milia librorum ſcripſit ut ait Seneca:ſiue ut Athenæus mille quingentos:ob id Bibliolathas appellatus:quærit & hoc:an Sappho Sybilla fuerit?

Didymus grãmaticus quattuor milia librorũ ſcripſit

Ex eodem.xi.

Quinquatriis celebrantem).Lege Quinquatrus Dicitur autem Quinquatrus:ut Triatus & Sexatrus & Septimatrus & Decimatrus:ex Feſto:poſt Varronem.Itẽ. Theodorus ſamius & tadeus nicoſthenis.diſcipuli).Vetus lectio nõ Tadeius ſed Stadius.Nominat quidẽ Pauſanias Atheniẽſem Stadicum inter artifices.ſed Diodorus:apud ueteres maxime inquit cõmendant cælaturæ arte.Teleclius ac Theodorus Samius Rhœci filius:quorum manu Pythii apollinis imago facta:ut dimidiũ Teleclius dimidium Theodorus Epheſi perſolueret nec duorũ tamẽ opus:ſed unius eſſe iudicaret.De Theodoro uero & Herodotus & Pauſanias:qui tamẽ Rhœcũ philæi:Theodorũ uero Teleclii filiũ:utroſq; Samios fuiſſe ſcribit.Omnino fere ſentio non Tadeum hic:ſed Teleclium ſcribendum.

Ex eodem.xi.

Et pennicillo pinxit & ceſiro.item paulo infra Ebore ceſiro ideſt uiriculo).Vetus lectio nõ Ceſiro ſed Ceſtro Ceſtron inquit Suidas genus erat teli Perſico bello inuenti.Sophocles quoq; Ceſtran dixit pro ſtimulo ſiue ſtilo ut ait Pollux.Sed & lorũ aut opus interpunctũ: acu ue pictum:& ueneris. itẽ ornamentum & in commune fœminarũ:Ceſton græci uocãt,pinde Celſus africanus contra quẽ ſcripſit Origẽs.xxiiii.libros edidit:quos a rerũ uarietate Ceſtos appellauit.Præterea Sphyrenã piſcẽ Attici Ceſtrã uocant latine Sudi appellatam quia roſtratus ſit:& ſimilis Belonæ:ut ĩquit Athenæus. Eſt autem Belona piſcis:quem nos Acum & Aciculam quoq; dicimus.Habetur & herba Ceſtron pro Betonica ceu a uarietate remediorũ & efficacia noĩe impoſito.Sed & Mugil piſcis ideo Ceſtreus uidetur a græcis appellatus.quia teli modo publica Athenienſium pœna inter adulteros. Vtcunq; hoc genus miſſilis:quod græci Ceſtron uocant:noſtri Viriculum:nam & Terebram uulgo ita dicimus. Pictores ebore a Plutarcho in periclis uita ελεφαρτεσ ζωγραφοι nominantur. niſi quis ελεφαρτοσ putet non ελεφαρτεσ ſcribendum.

Ceſtros pro Betonicą & unde

Quomodo uulgo terebra

Ex capite.xii.

Primos omnium placiſten inueniſſe ideochum rhetum & Theodorũ).Vetus lectio nõ habet ideochũ:ſed Rhœcũ & Theodorũ:ut ſuperiore dixi capite.itẽ. Demorotũ).Lego Demaratũ ex liuio cæteriſq; ſcriptoribus.Itẽ. Euchirapũ).Scribo Euchira uel Euchiron: quẽ Pauſanias Corynthiũ fuiſſe tradit:ut prædixi.Itẽ. Plaſte appellata).Scribendum Plãſtæ appellati.nam ars πλαςικη ſed artifices πλαςαι nominantur.habet hoc & uetus lectio.

Plaſtæ

Ex eodem.xii.

Praxitelem qui plaſticen matrem & reliqua).Vetus lectio paſitelem.Sed & Pauſanias paſitelẽ magnificat.Nam Praxiteles alius fuit..

Ex capite.xii.

Prolibatur ſimpulis).Quidam legunt Simpuuiis ex Nonio:Simpuuium ĩquit uas eſt ligneum:Sed Varro tamen Simpulum:ubi ait deos ipſos uili ſimpulo inuitari. Feſtus: Simpulum inquit uas paruũ nõ diſſimile cyatho:unde mulieres diuinis rebus deditæ Simpulatrices uocentur·Appuleius:ĩ hodiernum ĩquit populus Romanus diis ĩmortalibus ſimpulo & catino fictili ſacrificat:Sed & Simpulũ.M. Varro appellat minutatim fundens uas in cuius locum ſucceſſerit Epichyſis.cuius mentionẽ Plautus quoq; faciat:ut hinc forte minutas res & nullius precii Simplarias uocauerint antiqui.quãq̃ & a Simplo quoq; qđ ad duplionem refertur Simplariæ actiones uocantur:quia in ſimplum dentur.ut duplariæ in duplum:quadruplariæ in quadruplum:unde Quadruplatores proprie dicuntur qui eo ſe quæſtu tolerabant ut ea perſequerentur quorum ut Feſtus ait ex legibus quadrupli erat actio.quo nomĩe fœneratores ut teſtis eſt.M.Cato ueniebant.

Simplũ uas

Actiones uariis nomĩbus appellantur

Quadruplatores qui

Ex eodem .xii.

Aſta pollentia in hiſpania & ſaguntum).Scribẽdum ita puto ut aſtam & Pollentiã cum priore colo iungas:& in Liguria nõ Hiſpania eas urbes ponamus:nõ ꝗ nõ in Hiſpania quoq; illo nomine ferãtur aliquæ:ſed ꝗ aptius ita coit Claudianus:Nec plus pollẽtia rebus Cõtulit Auſonius aut mœnia uindicis aſtæ.Silius:Ferax pollentia uilli.Meminit & Auſonius:& qui de ſitu orbis ſcripſere.

Ex capite.xiiii.de Lateribus.

Lidoron quo utimur).Quid ſi Didoron:hoc eſt duorũ palmorũ.id aũt eſt Seſquipes:hoc eſt cubitus unus.Etenim Romanus pes digitis cõſtat ſexdecim: Palmus ideſt ſpithama duodecim.Quæ autẽ hic a Plinio dicunt:ſumpta ſunt ex Vitruuio:apud quẽ mẽdoſe ut puto ſcribitur Lichũ.Eſt quidem Lichas mẽſuræ genus:ſed quæ digitos nõ excedat quaternos.Vetus quoq; lectio nõ Lidoron ſed Lydiũ hoc loco habuit.Itẽ. In græcia pithagne).Scribendũ pitane ita ut uerbũ ĩ Græcia cũ ſuperiore am

Seſq̃pes Spithama Lichas mẽſure genus

Pitanæ lateres in aqua fluitant

bitu nectatur hoc modo: Minore inquit latere in priuatis operibus maiore ĩ publicis utunť in Græcia ex Vitruuio. nã Pitane ubi lateres in aqua fluitant non in græcia ſed in Aſia eſt: ut Strabo & Aelianus teſtantur oppidum Troadis: ut in circuitu terrarum dixi. eſt & altera Pitane ſed in Laconio atq̃ nõ in Aſia: quãto grãmaticorũ quorundã errore: qui ſic ſcripſerũt in Græcia & Aſia & pleriſq̃ Hiſpaniæ ciuitatibus lateres ſiccati nõ mergebanť: ideo Pithagne ĩqunt uocati. Seneca naturaliũ quæſtionũ tertio uolumĩe: Eſt adhuc ĩqt ĩ Sina ſtagnũ ĩquo natãt lateres & mergi ꝓiecti nõ poſſunt Credo nõ ĩ Sina ſed ue ĩ Aſia uel ĩ pitãe uel in Hiſpania uel Maxia legi oportere ut mox ĩdicabiť. Ex eodem. xiiii.

Maſſilia & calento). Maſſiam in Hiſpania non Maſſiliam inuenio. Maſſia inquit Theopompus regio Beticæ tarteſiis appoſita eſt. Vitruuius quoq̃ non Maſſiliam ſed Maxiam appellat hanc. in Ptolomæo tamen nec Maſſia nec Maxia ſed Maxilia iiſdem locis ponitur. itẽ. Lapideas columnas & epi

Epiſtylia q̃

ctylia). Lego Epiſtylia ex Vitruuio: unde omnia hæc: Epiſtylium trabs eſt quæ ſuper columnas poniť auctore Feſto. Item. Acreti & meuaniæ). Legendum. Aretii non acretii. Vitruuius.

Ex capite. xv.

Collibus qui uocantur leucogabi: Vetuſti codices & Plinius aliubi leucogæi. item. Quod e cuniculis effoſſum perficitur igni). Antiqua lectio Lybiæ cuniculis effoſſum ꝑficiť igni. Item. Quarto autẽ ad lychnia maxime). Exemplaria manu ſcripta: Quartũ Cauton ad Ellychnia maxime. Et ſane cõuenit ut quo ad Ellychnia utuntur Cauton hoc eſt Vſtile appellent. Item. Harpacticon uocatur a celeritate auellendi). Vetuſti codices Harpax ita uocatur a celeritate uellẽdi. Itẽ. Alterum Genus q̃d

Strõgyle q̃d ſignificet

Strigilin). Dioſcorides Strongylen. quæ uox rotundum ſignificat: Item. Furfuribus corporũ cũ pice). Vetus lectio non cum Pice ſed cum Seropice. Dioſcorides: cum cera & pice.

Ex capite. xvi. in inſcriptione.

Sibaniſia & phiniti & appelliti). Ex Dioſcoride Selinuſia & pnigiti & Ampeliti. Item. Quæ ſyropicon & quæ aſter). Omnes uetuſti codices nõ Syropicon ſed Collyriõ: itẽq̃ Dioſcorides. itẽ. Prioris laus ut recens ſit & lenis). Legendum leuis: hoc eſt minime põderoſa. Dioſcorides enim ελαφραμ. Item. Altera globoſior). Legendum Gleboſior ex Dioſcoride πλακωδη eam dicente: hoc eſt gleboſam & cruſtaceam.

Ex eodem. xvi. de Eretria.

Aere præducatur). Magis proprie credo legeretur Aera præducantur. Plinius de Cimolia. Eſt ĩqt & uiliſſima qua circum præducere ad uictoriæ notam pedeſq̃ uenalitiorũ trans mare aduectorũ denotare inſtituerunt maiores. Dioſcorides quod hic dixit Plinius. Aera prædacantur: ipſe προσ χαλκωματα inquit ελκυσθεισα η γη. itẽ. Phnitis eretriæ ſimilima). Dioſcorides pnigitis ut prædixi. itẽ.

Si ĩ cera accepta olei modo liqueſcat). Vetuſti codices & Dioſcorides: Si ceræ modo: accepto oleo liqueſcat.

Ex capite. xvii.

Cuprium

Aphronitrum & Cyprium). Legi põt Aphronitrum & æs Cyprium. quippe cuius uis ſit exiccare aſtrigere: cõprimere. Aut ſi uerbum æs: nõ placet addere: nihilo ſecius pro ipſo ære Cyprio capiendũ fuerit: quod uulgari quoq̃ uſu nominatur Cupriũ: unde Cuprini claui Palladio.

Ex eodem. xvii. de Cimolia & Cretarum generibus.

Naſcitur & lycia creta circa bubonem). Vetus lectio: Naſcitur & in Lycia circa Bubonem Eſt autẽ bubo ciuitas Lycie ut diximus. itẽ. Timpanico utitur gypſo). Legẽdũ ex Theophraſto Tympiaico poteſt & Tymphetico: ut docebitur inferius. Aetate noſtra quoq̃ Gypſum quibuſdam ueſtibus cocinnandis belgica fere tota & aliæ quoq̃ gentes adhibent. item. Grãmaticæ ſtaberiũ eroten). Scribendum Grammatices Taberium Erotem: Suetonius de Grammaticis.

Suetonius de grammaticis

Caſtigationes Plinianæ eiuſdem Hermolai Barbari ex libro. xxxvi.

Ex capite. ii.

Vt quid omnimodis reliquimus). Scribendum: Aut quid omnino diis reliquimus?

Ex capite. iiii.

a

Dipoenos & ſcyllus). Scribendum Scyllis: non Scyllus: uetus lectio & Pauſanias.

Ex capite. v.

In libedo inſula). Codices antiq̃ nũc in leſbo: nũc ĩ Lededo: utrãq̃ auctores noĩant ſed ĩ Cõtinenti lebedũ iuxta delubrũ Appolinis Clarii. itẽ. Alchmanẽ atheniẽſem). Scribẽdũ Alcamenẽ: ut ſupiore libro docui. itẽ. Aphrodite exopolis). uetus lectio nõ Exopolis: q̃d extra muros urbis ſignificat: ſed En cepis: hoc eſt ĩ hortis. Pauſanias quoq̃ prĩo li. εςι δε περιβολοσ εμ τη πολει τησ καλουμενησ εμ κηποισ αφροδιτησ ου πορρω. Septa inquit in urbe ſunt haud ꝓcul Aphrodite quã En cepis cognominant.

Exopolis qui ſignificet

Ex eodem. v. de Pandora.

Ibi dii ſunt uigĩti numero noſcẽtes). Vetus lectio Naſcẽtes. deinde ſeqť. Victoriã mirabili & ꝓcipuo ꝓcio miramur & ſerpẽtẽ). Scribẽdũ: Victoria ꝓcipue mirabili. ꝑiti miranť & ſerpentẽ: ex uetuſtis codicibus & Pauſania: q̃ ſic ait: in ipſa baſi cælata eſt Pãdoræ geneſis quæ prĩa inquit mulier fuiſſe crediť. De uictoria uero & Sphinge ac ſerpente idem auctor ſic ait Victoria quoq̃ aderat magnitudine cubitorum quattuor & iuxta ipſum Mineruæ iaculum Dracon Erichthonius: ĩ medio aũt galeæ iam

Pãdora ꝑmu lier credita

go Sphingis imminebat. Ex eodem.v.

Romæ praxitelis opera sunt flora triptolemus.ceres).Quidam legunt Cora idest proserpina nõ Cora ꝓserpina
Flora.quidã Horæ idest deæ quæ quattuor anni tẽporibus præsunt custodes celestis ut Homero pla
cet aulæ.Et iuuentutis quoqꝫ dea uocabatur Hora.Ennius.Quirine pater ueneror horãqꝫ quirini.Flo Hora dea
ram enim græcus homo praxiteles pingere inquiunt nõ poterat.Sed ratio hæc parum euincit:qa Flo Chloris
ram nos dicimus quam Græci Chlorin.Ouidius:Chloris eram quæ Flora uocor.Fuit & Pompei ma- Flora
gni ætate Praxiteles:quem argentea primũ specula fecisse auctor est Plinius:sed hunc non pictorẽ sed Pasiteles
sculptorem fuisse tradit:& Pasitelem potius q̃ praxitelem uocatum autumo.ut is sit de quo sequẽti li-
bro iouem inquit eburneum Pasiteles fecit in Metelli æde in Græcia italiæ hora natus & ciuitate iqt
Romana donatus.De hoc ipso forte Marcus Tullius in diuinationum primo libro:Hanc inqt Roscii
speciem cælauit argento Praxiteles & uersibus expressit Archias:ut fere pasitelem non praxitelẽ ĩ Ci
cerone quoqꝫ lectitem.Vtcunqꝫ hoc loco praxiteles & Flora siue Chlora uel Chloris scribendũ est ex
Pausania:qui Praxitelis opus Chlorin fuisse tradit apud Argos in Latonæ templo.Chlorin uero Nio-
bes fuisse filiam ita dictam ꝙ metu Apollinis & Dianæ mutauisset colorem:cũ prius ab Argiuis Me-
liboea diceret.hanc & Amiclam sororem solas implorata Latonæ uenia seruatas.Homerus tamẽ oẽs
interisse cecinit.pinxit Chlorin in tabula Delphis posita etiã Polygnotus attingentẽ Thyiæ nymphæ
genua.quod quidem amicitiæ inter eas argumentum erat.Thyiam Neptuno:Chlorin Neleo Neptu-
ni filio contubernalem fecere fabulæ. Ex eodem.v.

Theyladas).Scribo Thyiadas.nam & Thyias Strabo eas uocat a Thyia dictas quæ prima Liberi Vnde thyia
patris initiata sit orgiis auctore pausania.Item. Carsatidas).Scribendum Caryatidas a Carya laco-
nicæ regionis oppido:Vitruuius libro primo.Athenæus pausanias sed Lactantius grãmaticus:a nuce
dictas ꝙ ibi uirginum chorus metu ruinæ cõscendisset nucis arborem.Apud Diomedem quoqꝫ libro
tertio Dianam Caryatin non Curyatin scribendũ erat.Papinius Plaudentiqꝫ habiles caryæ resonare
dianæ Stephanus & Caroeam quoqꝫ dici urbem illam tradit.de hoc & infra differemus.

Ex eodem.xv.

Symplegarum signũ nobile).Antiqui codices & Plinius hoc ipso capite nõ Symplegaꝝ Sed Sym- Symplega
plega:uidetur autem Symplega esse opus in quo lactantes & omnino consertores spectantur quanq̃ quod opus
Symplegma quoqꝫ legitur in quibusdam.Itẽ. Praxitelis filius cephissodo & rei & artis hæres fuit).
Vetus lectio:praxitelis filius Cephissodorus & artis hæres fuit.Itẽ. Duasqꝫ chameteras).Potest cõ-
motrias hoc est eius deæ subministras & ornatices.Romæ quidẽ ut Festus ait:sex Vestæ sacerdote cõ
stitutæ sunt:ut populus pro sua quaqꝫ parte haberet ministram sacrorum:quia ciuitas Romana in sex Commotriæ
esset distributa partis.hinc & instrumentum muliebre Commotrion apud iulium Pollucem Nicãder quæ
quoqꝫ famulas Rheæ ab aris Bomistrias appellat ĩ Alexipharmaco.Põt & chametæras defendi : quas Commotriõ
Chametæridas græci uocãt:idest pedissequas & quasi seruas a pedibus.Quod aũt paulo post subiũgit

Canephorus).Nõ ꝓ uiro sacra eius numinis ferẽte capit:ut ĩterpretati sunt nõnulli : sed pro sacra
uirgine:quã a cista græci Canephoron appellãt nõ Canephorã.Proĩde Cicero ĩ Verrẽ Canephoroe
cum dixit:secutus est græcos qui scribũt καρηφοροι.Ad eundẽ modũ Arrephoros nõ Arrephora uo-
cabitur.Est autẽ hæc nõ quæ sacris administrat:sed eius tantũ Mineruæ fabula:quã Atheniẽses Polia
da cognominabant.Nam si latine id nomen reddere collibeat:non Canephora sed Canifera scriben
dum pronuntiandũqꝫ Pompeius Festus significat:Canifera inquit mulier est quæ fert canũ:idest qua Canum nos
lum:quod est cistæ genus.& alibi:Cana inquit Græci:nos Canistra & per diminutionem Canistella. canistrum
Item. Pistrices).Lego Pristes:ut prædixi. Ex eodem.v.

Liberum patrẽ palla uelatũ ueneri præfert(.Vetusti codices non Veneri:sed Veneris:hoc est ue-
latum palla Veneris.Item. Alter liberum similiter).Fortasse legẽdũ sit:Alter liberũ Semeles.ut sit
sensus:alterum e Satyris Liberũ patrem præferre uelatum palla Veneris:alterũ uero eundẽ præferre
uelatum palla Semeles.Porro syllaba Ter:in uerbo Similiter principiũ erat sequentis coli: Tertius in
quit ploratum infantis cohibet.Item. Mnestrati).Scribendũ Menestrati.Item. Nõ post ferunt
& charites in ꝓpylæis).Vetusti codices:ĩ Pirræo non in Propylæis.Aliqui Prothyris.Sũt autem Pro Protyra quæ
thyra in ianuis domoꝝ uestibula:ut inquit Vitruuius.Sed Propylæis tamen scribẽdũ est ex Pausania loca in domibus
qui Picturam hanc Socrati philosopho uidetur ascribere.Propylæa uero hæc ad ipsam erant arcem Acropolis
Atheniensium quam Acropolin uocabant:ubi Mercurius quoqꝫ uisebatur cognomento Propylæus.
De Propylæis his & Plutarchus in Pericle. Ex eodem.v.

Enthochi).Male suppuncta lectio cõfundit intellectũ.itaqꝫ distinguẽda est:ut uerbũ hoc ad sequẽs
cæsum ꝑtineat:& nomen sit artificis.Sequitur aũt in uetustis exẽplaribus nõ Hermerotes:sed Appia
des & Hermerotes.Sũt aũt Hermerotes idẽ fere q̃d Erotes:hoc est cupidines.De uerbo aũt Herma
Cicero in quadã ad Atticum epistola:Hermæ inquit illi tui pentelici capitibus æneis.Ac significat ea
quidem uox Mercurium:sed prostatuis sigillisqꝫ in uniuersum quoqꝫ accipitur : præcipueqꝫ trũcis &
quorum capita permutari possunt:Suidas auctor.Appiades quid sint nondum repperi.Cæterũ Hip-

Hippiades q̄ statuæ piades statuæ mulierum equestres appellabãtur:cuiusmodi fuisse uident̃ Amazonum:quas mortaliũ
primas equum scandere ausas Lysyæ oratori creditur.Item. Papippi). Vetus lectio Papili. Quid si
Pappi:nam & hoc Græcis uiri proprium est.

Ex eodem.v.

Et carsatides in columnis).Legendũ Caryatides non Carsatides ut diximus: statuæ muliebres in
ædificiis ut ait Vitruuius:sicut uiriles quæ mutulos aut coronas sustinẽt Telamones a nostris:Atlãtes
a græcis appellatæ.Vrbem Caryam pausanias multitudinis uocabulo Caryas pronuntiat.Athenæus
ευκρατησ ο κορυλοσ πιμωμ παρατιμι σαπρασ ουσησ τησ οι κιασ εμ ταυθα φησιλει λειπρειμ
υποζησαμτα την αρισεραμ χειρα ωσπερ αι καρυατιλεσ.

Ex eodem.v.

In paruis marmoreis famã consecuti).Plinius libro.vii.non marmoreis.sed Eburneis. meminit ci
cero.meminit.M.Varro.Fuit hic Myrmecides e Mileto.Callicrates autem Spartanus. Itẽ. In colũ
narum epistyliis insculpta).Vetus lectio non Epistyliis sed Spiris.utrunq; quid sit:Vitruuius Festusq;.

Ex capite.vi.

Thapsos Marmor Thasium E tapso cycladum insularum una).Legendum Thaso:non Tapso:ex Strabone Ptolomæo Plinio.
Alioquin Thapsos alibi.Paulo quoq; supra. Quo ĩ tractu subit mentem).Scribendum Quo in tra
ctatu subit mentem.Marmor Thasium commendari nouimus & a Seneca Tranquilloq;.Scio & co
dices fuisse in quibus nõ e Thasso:sed a Paro scriberetur.Erat enim & marmor Parium in nomĩe :sed
candidum.

Ex eodem.vi.

Non fuisset picturæ honor ullus non modo tãtus aliqua marmorum auctoritate). Vetus lectio.Si
ne aliqua marmorum auctoritate.item. Præfectum fabiorum).Lege non Fabiorum:sed Fabrorũ.
Plenæ sunt huius nominis & muneris historiæ.Item. Sed ĩ massa & uilissimo liminũ usu). Codices
Mesa q̄ loca in domo romani loco uerbi.Massa.habent ĩ ianuis.uetus lectio:in Masea.quid si legamus in Mesa:ita enim uo
cantur in domo partes.quas Vitruuius latine dici Medianas auctor est. item. Et quæ fit e toro lapi
Porus q̄ lapis de).Legendum:Et quæ fit e Poro lapide.Porus lapis est producta prima:quem ut prædixi Tophũ ap
pellare possis.Plinius quoq; infra:Minus inquit ponderosus est qui Porus uocatur : marmori Pario si
milis cætera.

Ex capite.vii.

Naxium diu placuit ante alia uti).Melius uetusti codices sine uerbo illo Vti.Item. Argumẽto ip
se laboris circa ludentibus per quos totidem cubiti summi incrementi augentes se annis eius intelli
guntur).Vetus lectio:Argumẽto.xvi.liberis circa ludentibus per quos totidem cubiti summi ĩcremẽ
ti arguentes annos eius intelliguntur. Nondum recipio.extimandũ uolentibus proponit̃. itẽ. Ony
chiten etiam tum in arabiæ.mõtibus).Lege ut sit capitis initium.Præterea.non Onychiten sed Ony
cen.ex uetustis exẽplaribus.& quia Onycen dici nouimus:qui & Alabastrites.itaq; paulo ĩfra Plinius:
Hunc inquit aliqui lapidem Alabastriten uocant:quem cauant ad uasa unguentaria.

Ex eodem.vii.

Amphoras ex eo & urceos magnitudine cadorũ).Omnes antiqui codices:Amphoras ex eo Chio
Ceramia Metretæ & Quadrãtalia rum magnitudine cadorũ:ut uel Chiorum:uel certe Antiochiorum scribere oporteat.Sunt enim Am
phoræ quas & Ceramia & Metretas & latine Quadrantalia quoq; uocant.aliæ minoris mensuræ:ut
Italicæ:aliæ maioris duplo:ut Antiochicæ.Cados autem a græcis quoq; pro amphoris quãdoq; acce
ptos auctor est apud iuliũ Pollucẽ Philochorus.nã & cadus Antiochicus amphorã capiebat Italicam.

Ex capite.viii.

Circa syenẽ uero thebaidis simites).Scribi potest Syenites:ex Plinio inferius hoc uolumĩe.Nisi q̄s
malit Stigmites:quia & Pyropoecilos a uarietate dicebat̃.inuenio enim exemplaria in quibus Signi
tes quasi pro Stigmites legatur.Item. Sothis).Herodotus Sochis:idest σωχισ.

Ex capite.ix.

Vnus a myrne positus:alter a phio).Vetusti codices:Vnus a Smarre positus : alter ab Eraphio.
Aelianus ĩter ægypti reges Marre m:Eusebius Merrẽ uocauit.qui nusq̃ Phion aut Eraphion nomĩat:
sed Menophin:& filium ionis Epaphon:qui Memphin condidit.itẽ. Asseruatũ eum quẽ.C.Cæsar
Quis Memphin condiderit importauerat).Scribendũ asseruatam eam qua & cætera.Item paulo post. Perductũ hostiam).Ve
tus lectio non Perductũ sed perductam:ut non Obeliscum qui mersus nõ est:sed nauẽ ipsam ĩtelligas.
Plinius sextodecimo uolumine:abies ĩq̄t admirationis præcipuæ uisa ĩ naui quæ ex ægypto Cai prin
cipis iussu Obeliscum in Vaticano circo statutũ quattuorq; truncos lapidis eiusdem ad sustinendum
eum adduxit:hæc in Hostiensi portu inquit demersa est cum tribus molibus turrium altitudine in ea
exædeficatis obiter Putæolano puluere aduectis.ætate nostra Paulus secundus Põtifex circũfossa ubi
Sesostris nũc obeliscus ẽ terra:quattuor eos trũcos spectari uoluit:atq; ita plane uerũ eẽ cõpit.itẽ. A sesotide).
Lego a sesostride:Pli.& græci oẽs.corripit̃ ĩ eo uerbo pria.Vale.Flac.cũ pria sesostris ĩtulerit rex bella
Getis.Dicit̃ & Sesoostris Ausonio.Hoc & capite undecio castigãdũ est.itẽ. Ambo naturæ ĩterpta

tationem ægyptiorum opere & philosophiæ continent). Apertius uetusti codices:ambo rerum īterpretationem ægyptiorum philosophiæ continent.

Ex capite.x.

Cui par fieret umbrarum Romæ confecto die sexta hora).lege Vmbra:non Vmbrarum.sequit̃ enim:Decresceret & augesceret.

Ex capite.xii.

Vna est in arsinoe urbe.duæ in mēphi).Codices uetusti:Vna est in arsinoite Nomo. duæ in Mēphite.Plinius libro.v.inter Mēphin & arsinoiten Nomon in Libyco:Sunt inqt turrres quas Pyramides uocant.ægyptū in Præfecturas Nomos appellatas diuisam esse nemo ignorat. nā Pyramides in ipsa nō sunt Memphi ut inquit Strabo:sed quadraginta procul ab urbe stadiis. Itē. Est aūt saxo naturali elaborata & rubrica). Vetus lectio Lubrica non Rubrica: Strabo ἐξαιρεσιμον esse dixit eum lapidē:hoc est q tolli posset. Quid si obliqua:non Lubrica? ex eodem:qui σκολιαν describit ἔχει δὲ ἐν ὕψει μέσης πως τῶν πλευρῶν λίθον ἐξαιρέσιμον. ἀρθέντος δὲ σύριγξ ἐστι σκολιὰ μέχρι τῆς θήκης. Interpres uero quid esset ἐξαιρέσιμον nō uidens:ingentē lapidem conuertit. Item. A uentre ad summam aspidem).uetusti codices apicem non aspidem. Forte absidem:idest curuaturam.

Pyramides non sunt in Memphi

Cōtra Interpretem Strabonis

Ex eodem.xii.

In rhaphanos & allium ac cepas mille octingenta).Herodotus Mille sexcenta in Syrmæā & alliū ac Cepas. Est aūt Rhaphani genus Syrmæa:ut iulius Pollux & Diodorus & Plinius interpretant̃.quo fit ut Laurentium ualiam demirer.qui nō Rhaphanum sed apium:nisi codex mendosus est: in Herodoto cōuerterit. Itē. Amplissima octo iugera obtinet soli).uetus lectio fere Septē non Octo Diodorus quoq; Plethra septem. Herodotus tamen octo Plethra. Pomponius:Pyramidum inquit maxima:tres nanq; sunt:quattuor fere soli iugera quæ sede occupat:totidem in altitudinē erigitur.nata diuersitas q̄ Plethron alii pro iugero accipiunt:alii duo Plethra singulis contineri iugeribus existimant: ut Hero mathematicus in Plethro pedes centum:in iugero ducentos haberi scribens.

Syrmæa qđ Raphani genus

Plethra quot iugeribus cōtineatur

Ex eodem.xii.

Alii enim nitro ac sale adaggeratis cum crescente opere ac peracto fluminis irrogatione dilutis). Antiqui codices non Cum crescente sed Concrescente.nec irrogatione: sed irrigatiōe. Nitrū porro circa Naucratin atq; Memphin in tumulos.siliceos cōcrescere testis est Plinius. Sed & Diodorus secūdo libro:Contendunt inqt Agyptii ex sale ac nitro persuadere factos aggeres: qui postea redundante.Nilo diluti sine hominum labore corruerunt. Item. Alii lateribus e luto factis extructos pontes in priuatas domos distributos).Scribo non Extructos pontes:sed Extracto contis. Deinde sequit̃: in priuatas domos distributo. Ex Herodoti secundo κοντῷ ὑποτύπτοντες λίμνην ὅτι προσέχοιτο τοῦ πηλοῦ τῷ κοντῷ τοῦτο συλλέγοντες πλίνθους εἴρυσαν. Item. Rhodope). Apud Strabonem mendose legitur Rhopode septimodecimo uolumine:quam Sappho Doricham inquit uocauerat adamatam Choraxo fratri. Herodotus Diodorus & Aelianus Rhodopin : ut sit inclinationis tertiæ media eius producta:qui tamen eam Pyramidem negat Rhodopidis esse potuisse. Athenæus quoq; Rhodopin fuisse credit alteram a Doricha ea quam Choraxus adamauit. Item. Constituisse).Legendum Constitisse.

Locus emendatus apud Strabonem

Ex eodem.xii.

Sostrati cassidis architecti structuræ ipsius nomē inscribi).legendū uidetur partim ex uetustis codicibus:partī ex Strabone Eusebio Lucianoq; de p̄ceptis historiæ Sostrati Gnidii architecti structura ipsa nomē inscribi. Ea inscriptio talis fuit σώστρατος κνίδιος δεξιφάνους θεοῖς σωτῆρσι ὑπὲρ τῶν πλοϊζομένων. Item. Vt potneosice ac rhauenæ ad uitandum periculum etiam in corriuatione flagrant cum eo sita ea crassiene periculum in corriuatione ignium ne sydus existimetur). Anceps locus:& in quo errata fere scaturiunt. p̄inde collatis exemplaribus fortasse talis erat lectio: Vt puteolis ac Rauenæ ad uitandum periculū etiā in corriuatione q̄q̄. periculum in continuatione igniū:ne sydus existimetur.etiāsi nouimus Potnias Bœotiæ urbē. Sycas uero multis locis fuisse in thracia in Sicilia in ægypto. Cæterum de Pharo Puteolana cum alii tum Papinius.

Ex capite.xiii.

Durat etiā nunc in ægypto in heracleopolite nomos).lego Heracleopolite nomo.i. præfectura. q̄q̄ scripti manu codices fere habēt Hierapolite.cæterū hierapolis in ægypto nulla celebratur: sed in Creta Lydia Caria Syria. Heracleopolis aūt in ægypto tres fuerūt:una e qua Physicus Theophanes. altera non longe Pelusio:tertia secundum Nili hostium:qđ appellāt canopicum. Item. Psammetici).Herodotus & Aelianus Psammetici. Strabo psammitechi. Item. Qui id opus ī uisu mire īstauerunt).Scribendum uidetur non in uisu:sed inuisum.

Nomos idē qđ p̄fectura

Hostiū Nili canopicum

Ex capite.xiiii.

Beronibus arena plenis):Legendū ponibus. Vtunt̃ uerbo illo Virgilius & iuuenalis & Sidonius poetæ. Vitruuius:exulua inqt palustri factis ponibus.q̄q̄ mēdose scriptū erat Meronibus.uicina huic uox & ascopa:qđ nomē ī Suetonii Nerone qdā hēri putant. Sed nos ascopā uidemus legi posse. quod

Perones Ascopa

uocabulũ Hieronymus quoqꝫ pro culeo & utre usurpat de iudæa muliere differẽs quæ Holophernẽ interfecit:quandoqdem ascopam græci ασκωπιτιμην uocant.Itẽ. In cubili ergo anxio artifice). Verbũ ergo: supuacuum:nec uetus habet lectio.Itẽ. Põdereqꝫ ipso correptus). legendũ correctus.

Ex capite.xv.

Coronante eo marmoreo apolline).Scribendũ nõ eo sed eũ: hoc est iouẽ. nam cõtra: Coronãte eo marmoreũ apollinẽ:parũ conuenit.Itẽ. Nam ut circum maximũ a cæsare dictatore extructũ. & paulo post.inter magna opa dicamus nõne ĩter magnifica basilicam pauli & reliqua). Pẽdet hæc e supiore sensu periodus.ideoqꝫ si sequar manu scriptos codices:in quibus legit̃.Nec ut circum maximũ & reliqua.fortasse nõ errauero:ut intellectus uerborũ sit:urbem Romam alterius mundi uice haberi:ut etiam si prætereamus circũ maximũ a Cæsare Dictatore conditũ:occurrant tamen alia quæ hoc testentur:Pauli basilica:foꝝ augusti:templũ pacis:& reliqua huiusmodi:Vtcunqꝫ suũ sit & in hoc cuiqꝫ arbitriũ.Itẽ. Captos auaritia animos).Vetus lectio Capitis auaritia animis. sed & honestior hæc locutio est.Itẽ. Substructiones ĩsanas captiosi mirabant̃).Multi codices nõ Captiosi sed Capitosi:ut cõiectari liceat Capitolii potius legendũ esse.Itẽ. Pudor romani nominis propius).legẽdũ Proprius.Quod aũt hic dicitur Nouũ inexcognitatumqꝫ ante posteaqꝫ remedium: Scire oportet simile qddam ab Aristotele in artibus referri:sed & a Gellio quoqꝫ in noctibus atticis:de Milesiis uirginibus.

Roma alterius mũdi uice habetur

Ex eodem.xv.

Vt aliqd in ipso homine mortalius esse intelligant).Scribendũ nõ in ipso:sed ipso. Est autem sensus:frequentibus ruinis & incendiis nihil ꝓfici quo minus spatiosas sibi ædes quasi æternas & ĩmortales futuras:hoĩes exædificent Vnde natũ sit humanum genus solum:utraqꝫ lingua mortale appellari:cũ tamẽ opa quoqꝫ manu eius facta aut plus aut æque sint mortalia. Itẽ. Populo sufficiat large.xl.milia).Vetusti codices post uerbũ.xl.milia:habẽt Sedere:ut forte scribi possit:Populo sufficiat large.xl.milibus sedẽte:aut.xl.miliũ sedi.Plinius supra:iugeꝝ ĩquit quaternũ ad sedẽ ducentoꝝ.lx miliũ. Itẽ. Concremarent̃ ad sextertia mille).Vetusti codices:Cõcremarent̃ bina mi[illegible] sextertia. Item.

Ingenio ergo suo erat utendũ curioniqꝫ aliud excogitandũ fuit).Verbũ suo: cu[illegible] est usus ad proxima reciprocus:admonuit me huius mendi.ꝓinde ita recte legeris.ingenio ergo suo utendum erat Curioni:eiqꝫ aliud excogitandum fuit.

Ex capite.xvi.de Magnete.

Heradion).legendũ Heracleon.Itẽ. Vt auctor ẽ nicãder in ĩdia reptus).Vetusti codices nõ in ĩdia sed in ida: Plinius quoqꝫ paulo infra in Troade.Itẽ. Magnesiacũ a macedonia & contermina a bebonea locatũ petẽtibus dextra).lege:Magnesiacũ e Macedonia ei cõtermina Bœbeida lacũ petentibus dextra.De lacu hoc tã Strabo q̃ Plinius:& nos in mẽtione Thessaliæ.Item. Ibi & hæmatites sanguinei coloris).Vetus lectio:ibi & hæmatites magnes sãguinei coloris:qđ & placet.sũt.n. duo genera omnino:hæmatites & hæmatites magnes:ex Plinio inferius:quinqꝫ inqt genera hæmatitaꝝ: præter magnetem.

Hæmatites magnes sanguinei coloris

Ex inscriptione.xvii.

De thasio lapide).legendũ Assio nõ Thasio:ex Dioscoride ac mox Plinio. idẽ error & ĩ Cornelii Celsi.lib.iiii.Ex quo inqt in asia lapidi Thasio gratia ẽ.scribẽdũ.n.assio nõ Thasio.Itẽ. In asso Troadis sarcophagus lapis).Stephanus ex Alexandri Cornelii sñia: lapidẽ Sarcophagum in Asso Mysiæ gigni tradit:quæ Mitylenæorũ fuit colonia:idem in Lycia quoqꝫ Asson reddit alteram sublimi & in accesso loco.Itẽ pratum in Lydiæ campestribus quæ Cilbiana cognominantur proxime Caystrum amnem.Item in Epiro alteram ignobilem:habetur & in æolide inqt ad hellespontum ciuitas hoc nomine:quã Plinius uidetur intellexisse cũ dixit in Asso Troadis.nã Asos per simplex.s.in Creta est oppidulum.Nata inter scriptores uidetur discordia ex eo ꝙ supra Aeolida ut inquit Plinius & partem Troadis in mediterraneo Mysi tenuere.totusqꝫ is tractus Mysia quondã appellabatur.Item. Chemites ebori simillimus in quo dariũ conditũ ferũt).Vetus lectio Chernites.sed & Theophrastus ελεφαρτι ομοιοσ χερμιτησ εμ ωπερ φασι τορ Δαρειορ κεισθαι.

Error ĩ Cornelio celso

Ex eodem.xvii.

Ophionitæ similes).Legendũ Ophitæ.q̃q̃ Theophrastus quẽ hoc loco citat nõ Ophitæ sed Chio similẽ tradit:Fit inquit & niger in Aegypto trãslucidus & similis Chio.Est autem lapis Chius colore nigro igneus:ut ob id inter Carbũculos a Theophrasto numeretur.maculosas quidem & plane uersicolores Lapidicinas Chiorum fuisse constat:ut fortasse ob id Ophitem pro Chio uertere placuerit Item. Eiusdem lapidis flos appellatur in farinã redigendam mollis ad quædam perinde efficax). Vetusta exẽplaria:Eiusdem lapidis flos appellatur:in farinam redigi mollis ad quædam perinde efficax.Aut sic:Eiusdẽ lapidis flos appellat̃:Saliua ex eo quædã mollis ꝓinde efficax.Cũ qua lectõe ipsius quoqꝫ Dioscoridis uerba plus cõgruunt αλμιριδα eã dicentis quam Plinius Saliuam.

Ophite Chius

Ex capite.xix.

Gagates

Ostraticæ similitudinẽ testæ).Legẽdũ Ostracitæ:Diosco.cæteriqꝫ.Itẽ. Gagates lapis nomẽ loci & amnis hẽt gagatis lyciæ).Vetusti fere codi.gagis lyciæ:nõ Gagatis hẽnt.Dios.quoqꝫ: Amnis ĩqt a quo lapis nomẽ is hẽt:Gages appellat̃.Itẽ. Aiũt & leucocolla expelli mari).Vetusti codi.nõ Luco

colla:sed Leucola.é aũt leucola Plinio ꝓmõtoriũ páphylæ. quá nemo ignorat lyciæ cõterminá. est & Leucola
leucola ĩsula ꝓpe Cyprũ & qdé in mari lycio.ut libeꝝ sit de utralibet:qđ hic dictũ est:intelligere.Stra
bo quoq; portũ in Cypro uocari tradit Leucola.ité. Magi in ea quá necyomantiá uocant). Vetus
lectio nõ Necyomãtiá sed Axinomantiá.id aũt genus est magicæ p secures:quas græci Axinas uocát.
Plinius.xxx.uolumine peluibus ait securibusq; ac multis aliis modis diuina Magos promittere.

Ex capite.xx.

Alterũ atrodamãta). Vetusti codices Androdamãta. Familiare id græcis nomé est.alioqn & Py
rites quoq; lapis & aurũ illud quod appellant Democritii Chymistæ poculentũ:Androdamas uocari Androdamas
solet.ité. Idem auctor est schiston esse alterius generis q̃ hæmatiten tradit:qué uocant tractiten).
antiqua lectio:idé auctor Schiston alterius generis q̃ Hæmatiten tradit:quem uocant anthracitin.ita
dictus uidet a carbone:qa niger est.Porro sic hic an alius anthracites in quo scintillæ aliquando uide
ant discurrere:ut Plinius uolumine sequenti ꝓdit:nec affirmo:nec refello.Item an ab utroq; differat
anthracites fossilis in Thesprotia:qui extinguatur igni:aqua exardescat:asserere nondum audeo.

Ex capite.xxi.

Quarti generis taphiusius).Quidam p duplex.s.ita enim & Taphiussa scribit: sicut & Scotussa &
Pithecussa.Est aũt Taphiussa oppidum Cephaloniæ Taphos appellata quondam auctore Stephano. Taphiussa
Sunt & Taphiæ ibi quædam insulæ Straboni ac Plinio:quaꝝ una ταφιουσ dicatur:a qua fortasse Ta
phiusius p simplex.s.item. De pumice:siquidé ita appellant quidá lapides ita erosi amne). Vetus le
ctio:appellant quidé ita & cætera saxa erosa annis.Nam & græce Cisseris.i.Pumex nihil aliud fere q̃
ptusum erosumq; significat:a uermiculo qui Cis dicit:qualis Hordearius triticariusq; é.Quæ aũt hic
Musea noiant Aelius Spartianus Musiua appellat in Poscenii nigri uita:hæc hodie uulgo Museaca di
cunt.de quo in Dioscoride plura diximus.Ité. Atq; ut ait catullus liberis).legédũ libris: Cui dono
inqt Lepidũ nouũ libellũ arida modo Pumice expolitũ.

Ex capite.xxii.

Pyrrho pyciliũ [illegible]ege Pyrrhopœcilon:ex Plinio supius capite.viii.Ité. Serra qua lignũ facilius
etiá secantiũ).legédũ Secant nõ Secantiũ. Vitruuius quoq; secundo libro etiá in Piceno:Vmbria:Ve Pyrrhopœcilan
netia eundé lapidé haberi dicit:qué dentata inqt serra uti lignũ secent.Ité. Aedem fortunæ quam
sellam appellát). Vetusti codices:ædé fortunæ quá Seiani appellatione dicebat:hoc est Nero priceps
de Seiana fortuna & equo Gellius & Suetonius.Ostendit & nunc Seiani antrũ in ora Cápaniæ haud
procul Pausilypo.Ité. In tarquipiensi & anitianis lapidicinis).legédũ:in Tarqniési Anitianis lapi
dicinis. Vitruuius:Lapidiciniæ inqt cõplures in finibus Tarquiniensiũ quæ dicuntur Anitianæ.Item.
Et in stratonensi sunt).lego Statoniési ut Varro:siue Statonési ut Vitruuius:Lapidicine inqt sunt
ité præfectura statonensi.Plinius secũdo libro de insulis natantibus:agro inqt statoniensi in uadimo
nis lacu.Strabo in Etruria Statoniá haberi scribit:unde Statonenses siue Statones:ut Plinius in eodé
situ appellat.

Ex eodem.xxii.

At cũ inæquali crassitudine structa sunt speudisodamos)Putaré legendũ Perissodomos.etenim in
æquale atq; impar græci Perisson appellát.sed & Vitruuius tamé Pseudisodomon:nisi médosa lectio Perissodomos
est.ité. Tertiũ est eupleton). Vetusti codices & Vitruuius Emplecton.

Ex inscriptione capitis.xxiii.

Coctariis).Põt legi Tectoriis ex Plinio hac ipsa pte.ité. Ideo qui si terat).legendũ ideoq;:ut sit
cõiũctio nõ relatiuũ.Ité. Colũnæ cedre densius positæ crassiores uident). Legédũ: Colũnæ ĩ æde
densius positæ crassiores uident:ex Vitruuio:unde oĩa hæc.ité. Capituli.n.altitudo tertia præstat
crassitudinis).Scribendũ:Capituli.n.altitudo tertia pars est crassitudinis:ex eodé uitruuio ad uerbũ.

Ex capite.xxiiii.

Cognita calci res gypsum)lege:Cognata calci res gypsum.ité. E tertia foditur ut in cypro. Et
paulo post:Et hymeticũ é).Legédũ ex Theophrasto terra:nõ e tertia.ité Tympheticũ nõ Hymeticũ
Dicit auté Gyspũ Tympheticũ ac Tymphaicũ a Theophrasto & Plinio supius: a Tympheis Aetoliæ
Thesprotiæ ue populis:ubi & Perrhœbi sũt:ná utroq; loco gignit.Est ibi & mõs Tymphetõ siue tym
phe.oppidũ quoq; Tymphea. Nõ dissimilis alabastritæ eé debet aut marmoroso). Theophrasto
nõ Marmoroso:sed Marmori æroso:idest æris colore ο λιθοσ δε εμφερησ αλαβαςριτη μελασ
δεου τεμνεται αλλα χαλκωδησ.hoc est lapis Alabastritæ similis:niger uero nõ cedit sed ærosus.

Ex capite.xxv.

Celeberrimus fuit hoc generosus). Vetus lectio:Celeberrimus ĩ hoc genere Sosus.Romani codi
ces Zenodorus:nõ sosus oĩnoq; artificis eius nomé é q Pergami strauit pauimétũ id qđ uocát Asaro
ton œcon.ita.n.lego nõ. Eusarroton).Quod aũt seqt. Quoniá purgaméta cænæ ĩ pauiméto
quoq; euerri solét:ueluti relicta fecerat).lego:Quoniá purgaméta cænæ ĩ pauiméto quæ cõuerri so
lét:ueluti relicta fecerat:ex uetustis codi. Vitruuius Smyrnæ quoq; asarotõ œcõ ad theatrii usũ héri Assaroton
tradidit quo se populus recipiebat cũ ĩbres repétini ludos ĩterpellarét:eodé & choragia laxaméti gra
tia secedebát.Papi.in tiburtino Mãlii uopisci:uarias ubi picta p artes: gaudet humus supantq; nouas

asarota figuras. Sidonius Apollinaris: aureasq; portas exornas asaroticis lapillis. Itē. Dētes uideres in canthari labro). Vetus lectio non Dētes: sed Ludentes aut lauātes. Item. Sub regulanea). Vetusti codices subtegulanea: ut a subdialibus nomine distincta esse uideant: quæ græci uocāt υπαιθρια: sicut priora illa υποςεγα & καταςεγα siue ςεγαςα ut est apud iuliū Pollucem. sunt & Hypaethræ ambulationes quas nostri Xysta dicunt: græci Paradromidas: Vitruuius. Itē. Facili tractu ac tepēte sed pallax ubicūq; imbres gelant) Vetusti codices: Tractu tepente sed fallaci ubicunq; ībres gelant. Itē. Binas per diuersum taxationes). Legendum Coassationes: ex Vitruuio. i. contabulationes. Itē.

Subtegulanea

Testa grādi non minus alia duos digitos). lego ex tessera grandi non minus alta duos digitos): ex eodē Vitruuio ad uerbum.

Ex capite. xxvi.

Nō nisi refuso mari arenas fatent). Lego Fatet: hoc est Belus amnis: qui cū limosus sit natura: infusi maris ui arenas fateri & agnoscere quasi cogitur. De hoc & libro. v. dictū. iosephus quoq; belli iudaici secundo: stadiis ait duobus a Ptolemaide Belum amnē distare: iuxta quem sepulchrū Memnonis sit: & uitrea in rotunda ualle arena: quā uenti ex circūdatis iugis conuehant. inexhausta sæculis ui. sed ante omnia mirabili natura: mutandi alia quoq; in uitrum quæ attigerit metalla. De hoc & Tacitus: Et Belus inqt amnis iudaico mari illabitur: circa cuius os conuectæ arenæ admixto nitro in uitrū excoquunt: modicum id littus & egerentibus inexhaustum. Item. Calices duos: quos appellabant petrotos). Legi potest aut Pterotos hoc ē alatos pinnatos ue ab aliqua similitudine aut Apyrotos. & enī græci Apyroton uocabant ut inquit Athenæus: uas frigidarium: quod Homerus apyron Lebetē in carmine suo dixerit. Tranqllus in Nerone: Nunciata inquit exercitum defectione litteras prādenti sibi redditas conscerpsit: mēsam subuertit: duos scyphos gratissimi usus quos Homericos a cælatura carminū Homeri uocabat solo illisit. Quia tamē Plinius Crystallinos calices fuisse tradit in suprema ira fractos a Nerone amissarum rerum accepto nuncio. cogitent legentes. Item. Nec est alia num materia sequacior). lege: Nec est alia nunc materia sequacior.

Belus amnis

Ex eodem. xxvi.

Est aūt coloris īpatiēs). lego Caloris. nam sequit: nisi præcedat īquit frigidus liquor. Itē. Rursus adfūdi nō queūt præterq̄ abrupto sibimet tingi). Vetusti codices Rursus tota fundi nō queūt: præterq̄ abrupta sibi nec tingus. Calculos siue abaculos de qbus mentio fit hoc loco eos esse intelligo quibus in dispunctione supputationeq; numerorū utebātur antiqui. qui mos hodieq; apud Barbaros fere omnes seruat. hinc ortum ut peritiam supputandi quam Plato λογιςικην appellat: abacum uulgaris consuetudo nominauerit.

Calculi & Abaculi qui

Ex capite. xxvii.

Interesse creditus). Legendū interisse creditus. Quæ hoc capite dicuntur a Plinio de igniū natura Theophrastus in uolumine quod inscripsit περι πυροσ luculētissime persecutus est. Plinius. xxxiii. libro: Carboni maior inqt uis exusto iterumq; flagranti. Item. Ancillam ocrestem). legendum non Ocrestem sed Ocrisiam: ex Cicerone & Dionysio Halicarnassæo: ut nō Ouidii Fastis uersu illo: Nāq; pater tulli uulcanus cresia mater. scribendum sit Ocrisia non Cresia. Festus Oclisiam Seruii Tulli matrē corniculanā seruam tradit initio uocatā Postea ut sæpe fit. L. in. R. mutatū.

De igniū natura

Castigationes Plinianæ eiusdem Hermolai Barbari ex libro. xxxvii.

Ex capite. i.

P Olycrati seuero samio). Romani codices nō habēt uerbū Seuero. Diodorus certe difficilē & crudelē in suos alienosq; demōstrat fuisse Polycratē. Herodotus Anthropicū cognominat. i. humanū. Sed ut id familiæ nō morū aut uitæ cognomētū fuerit: Clearchus eū mollē intēperantēq; tradit: propter quæ uitia perierit quoq;. item. Si cum fortunæ nobilitate). Vetus lectio Volubilitate. Posset & Mobilitate. itē. Assiduo gaudio luxu eo pfectus a nauigio in altū anulum mersit). Vetusti codices: Assiduo ergo gaudio lassus prouectus nauigio in altū anulū mersit. itē. Et nouissimus prope locū). Scribe Nouissimum.

Ex eodem. i. de ismenia.

Multis fugientibusq;). lege Multis fugiētibusq; hunc ismeniā & Plato in Menone Thebanū fuisse tradit: opulentūq; factū non uirtute sed casu Polycratis nactum diuitias. L. Apuleius: Nescio inquit ut ismenias tibiis canere: ut Appelles pingere: ut Lysippus fingere Plutarchus in Pericle: cū Audisset inqt Antisthenes ismeniā optimū esse tibicinem: respondit: Malus igitur. nam si probus inquit esset: tibicen non esset. itē. Indicto in cypro sex aureis denariis smaragdo in qua fuerat sculta amymone & cū duo relati essent & cætera). legendū: indicato in Cypro sex aureis denariis smaragdo in qua fuerat sculpta Amymone iussisse numerari: & cū duo relati essent & reliqua. Verbum indicare quid hic significet: in præfatione Pliniana diximus. itē Stilonis præcontini). legēdū Præconini: ex Plinio supius: quia patrē inquit præconē habuisse. De hoc ipso Aelio Stilone Plinius libro. ix. itemq; Fabius atq; Festus.

Aelius Stilo

Ex capite. ii.

Quantū ualuerit licet æstimare). Et paulo infra. Hortis exposita). legendū Vorauerit nō Valuerit. itē Orcis nō Hortis. Orcæ gēmis pigmētisq; fœminarū itē ficis dicāt: ut ī Vsta diximus. Festus

Orcæ q̄ uasa

Orcæ inquit genus beluæ marinæ maximum ad cuius similitudinẽ uasa ficaria Orcæ dictæ. sunt enĩ teretes atq; uniformi specie. Probus nõ uniformi: sed amphoræ speciæ: ut in alterutro sit error. Flauius Vopiscus in Aureliano de Phagone: Bibebat inqt ĩfundibulo apposito plus Orca. Marinas orcas a Strabone Orygas uocari quidã rent. Itẽ. Hoc a populo implerica uentes & dũ pompeianis præludit: etiã neroni satis erat). Vetus lectio: Quod a populo impleri canente se: dũ Põpeiano proludit: etiam Neroni satis erat. Neronem canendi studio insanisse nouimus. de Pompeiano haud dũ comperi. nam uerbum Proludere hoc significat quod græci προοιμιαζειμ. Fabius: Citharœdi inquit pauca illa quæ anteq̃ legitimũ certamen incohent emerendi fauoris gratia canunt: prooemium uocauerũt. Quidam Pompeiano hic ut theatri non uiri propriũ sit: audiunt. alii pompeianum a poppea cõiuge. sed hæc somnia coniectore indigent.

Orcæ uasa ficaria
Infundibulũ

Ex eodem. ii.

Capedinem unam parando). Vetus lectio Caspidẽ. Forte capidem. Marcus Varro: Capis inqt & minores capulæ a capiendo nominantur ꝙ ansatæ sint. posset quis & a græco id nomen tractum putare: ꝙ Calpin & calpiũ digitatos ansatosq; crateras Erythris fingi solitos philemon & pãphilus scripsere. q̃q̃ nostri & calpar habent uas Sunt qui calpium pro scaphio quoq; potorio uase capiant: Athenæus auctor. Erat Scaphiũ & uas æreum in quo stili in medio siti proceritas horarum ductus: ut Marciani capellæ uerbo utar: discriminabat. Plutarchus in Numa scaphium appellat quo ignis sacer extinctus solis tantum radiis accendebatur: & apud Ciceronem ubi cõtra Verrẽ Staphia scriptum est: Scaphia scribendũ putamus. Idem Cicero Capedunculas Numæ pro uasis uel armariis traditionum eius uidetur accepisse. persius aurũ uasa Numæ saturniaq; ĩpulit æra. Lucretius nõ Capedinem sed Cupedinem pro cauitate capacitateq; usurpat: Haud igitur possunt tali ratione teneri Res in cõcilium medii cupedine uictæ. Scio quosdam ꝓ cupiditate cupedinem accipere: nec syllaba refragante deterreri. A Capedine uero Discapedinare ductũ uidetur. Apuleius Hyagnis inquit primus in canẽdo manus discapedinauit. i. reserauit adaperuitq;.

Capedũculæ quæ uasa
Locus apud Persium

Ex eodem. ii.

Caloris impatiens in frigido potu abdicatur). Antiqua lectio: Caloris impatiẽs nisi frigido potu abdicatur. hoc est usum eius abdicari præter q̃ in potu frigido. Aut sic: Caloris impatiẽs in frigidũ potum addicatur pro eo qđ est destinaẜ. Solinus multis inqt ad pocula destinatum crystallinũ non fert calorem præcipue q̃libet nihil aliud q̃ frigidum pati possit. itẽ. Quare nasciẜ angulosis lateribus). Vetusti codices: Quare sexangulis nascatur lateribus. idẽ Plinius alibi & Solinus. item. Fragiliq; centro a sole appellato). Scribendũ Faciliq; centro & sale appellato. Plinius: Vitia inquit capillamentum sal plumbago. idem Solinus. itẽ. Asyntheta appellantes). Vetus lectio nõ Asyntheta: sed Acẽteta: siue qđ idem est Acentra: hoc est sine punctis centris ue. itẽ. Trulla una nõ ante multos annos mercata a matre familias). Vetus lectio fidelior: Trullã unam nõ multos ante annos mercata matre familias. item. Hæc fuit in uitio sæculum suum punientis). Vetusti codices: Hæc fuit ratio sæculũ suũ punientis.

Addicare qd

Ex eodem. ii.

Miræq; ad similitudinẽ accessere uitri). Vetus lectio non Vitri: sed Vitrea: ut sit sensus: uitrea crystallinis fieri qdem simillima. sed prodigium uideri ꝙ ĩminuta Crystalli precia nõ fuerint cum uitrea carius indicari cœperint. item. Græcorꝝ diligenter). Scribendum nõ Diligenter: sed Diligentiæ. Quod autem subiicitur. Scire posteros). Fere sensu caret. iccirco uetus lectio nõ habet Scire posteros: sed Ponere. Itẽ. Demonstratus lincurion). Legendũ Demostratus: ut sit nomẽ scriptoris.

Ex eodem. ii.

Pytheæ inquit timeus credidit sed ĩsulam balisiam uocauit). Diodorus Basiliã: item Plinius quarto libro. sed uerba tamen illa cum uerbis loci huius fere dissentiunt: Ex ĩsulis inquit ante Scythiã quæ appellatur: Bonnoniam unam abesse a Scythia diei cursu in qua ueris tempore fluctibus electrum eiiciatur Timeus ꝓdidit. pauloq; post: Xenophon inquit Lãpsacenus a littore Scytharum tridui nauigatione insulam esse immensæ magnitudinis Baltiam tradit: eandẽ Pytheas Basiliam inqt nominat. addantur iis & Strabonis uerba quæ maiorem turbam ciebunt: ꝓmontoria inquit & alia sunt & quod ostidãniorum est Cablion. i. καβλιωμ uocatum & insulæ iis locis quarum Pytheas uxisamem trium dierum nauigatione uult abesse. Item. In humidia gigni). Scribendum: in Numidia gigni. Item.

Quo tpẽ electrũ eiiciaẜ fluctibus

Aliis persuasere posse qs non ueretur). Legendũ non quis non ueretur: sed quis non miretẜ. Item.

Quãue pueritiam aut imperitiã posset reperiri quæ auium ploratus annuos credit). Legendum: Quãue pueritiam tam imperitam reperiri posse: quæ auium ploratur annuos credat.

Ex capite. iii.

Densaẜ rigore uel tẽpore aut mari). Scribendum ex Solino: Densatur rigore uel tepore autũnali. Quod aũt sequiẜ. Cũ uero intumescens æstus). Antiqua lectio nõ habet illud uerbũ uero: & iũgit hæc prioribus. Item. Ita uolubile ut pẽdere uideatur). Vetusti codices post uerba hæc statim subiungũt: Atq; considere in uado. Item. Affertur a germanis in pannoniam mox per prouinciam). Vetus lectio: Affertur a Germanis in Pannoniam maxime prouinciam. Item. Centum fere milia passuum abest a carnũto littus pannoniæ ex quo id germaniæ inuehitur). Lego Centum fere Milia

passuum abest a Carnunto littus Pānoniæ quo id a Germania inuehit̃.Quod uero statim subiicitur.
Præcognitū nuper).Legendū est Percognitū nuper.De Carnunto Plinius lib.iiii.Superiora inq̄t inter Danubiū & Hyrcinium saltum usq; ad Pannoniæ hyberna Carnuntii tenent: Germanorūq; ibi confiniū est.Meminit Ptolomæus & Hieronymus in chronicis & alii perq̄frequentes.xxxviii.M.pa Sacarbantia ut Antonius ait:quæ media est:fere inter Carnantum & Sabariam.

Ex eodem.iii.

Podium

Rætia cohercēdis spodiū ꝑtegentia).Codices antiqui Rætia arcendis feris podium protegentia. De podio Tranqllus & post Vitruuius:Itē. Poliriq; lacte incoctū).iidē codices Poliriq; adipe Suis lactentis incoctum.Solinus:Succinū inquit expolit̃ adipe lactentis Suis ad quem uidemus nitorē.Itē.
Sed nec iis nec tetris precium).Antiqua lectio non Tetris:sed Cereis.

Ex capite.iiii.

Lymphationes
Anchites unde

Lymphationes abigit metusq; natos).Videtur legendū:Lymphationes abigit metusq; noctis. Et paulo post. Anchiten).Quidam Eunachitin:quasi facientem quiescere. aliqui Anachiten: qa tollat τα αχη hoc est mentis ægritudines.Potest Anacitin.ab Polluce & Castore quos græci Anacas uocant.itē. Metrodorus sceptius in germania in balista insula). legendum baltia uel Basilia: ex Diodoro ac Plinio:ut monuimus capite libri huius secūdo.Scribendū & Scepsius nō Sceptius:Ab Aeolidis urbe Scepsi.nā Scepticus nomē est hæreseos:auctor Gellius:cuiusmodi fuere Pyrronii & Heryllii:quorū placita sextus Empericus multis libris qui etiam nunc habentur:cōplexus est.

Ex capite.v.

Thoricus populus

In loco qui thyricos uocatur). legendū Thoricos non Thyricos: ita.n.uocatur in Attica regione populus ex Acamanteide tribu.Meminit & Strabo & Mela Pomponius & Hecatæus:qui & oppidū id putauit.itē. Qui tamē uirides nascuntur quoniā oleo meliores fiūt).Vetus lectio:Qui nō oino uirides nascunt̃:uino & oleo meliores fiūt.Est & uersus ille iactatus auctoris obscuri: Proficit ī uiridi magis accenditq; colorē:Elutus uino aut uiridi præuentus oliuo.Solinus:lauantur inq̄t austero uino & uiridi oleo proficiunt.

Ex eodem.v.

In tyro herculis tēplo stentenā planam).Romani codices Statuam plenam.Vetusti.Pilam.Ego: Stantem pilam Theophrastus τωρ σμαραγδωρ ηερ τυρω μεγι ςη ςηληγάρ ε ςιρ ευμεγεθησ ερ τω του ηρακλεουσ ιερω ει μη αρα ψευδομαραγδοσ.Quæ uerba Plinius hoc loco uertit. Est igit̃ Pila stans:quā græci ςηλην uocant a stando:Pilæ uero nomē apud nos frequens est:unde uerbū oppilare Philippicarū secūda:Tabernis inq̄t oppilatis.Hinc recentiores medici uitiū præclusi fractiq; iocinoris aliorūq; ītus uiscerū nec plausibili nec imitatiōe digna uoce Oppilationē uocāt.ꝑprie aūt ςηλασ

Oppilatio q̄

idest Stelas græci appellāt stantes in monumētis colūnas. Appuleius metamorphoseos suæ tertio:pila inq̄t media quæ stabuli trabes sustinebat.Catullus:Nona inq̄t a pileatis fratribus pila.Vtunt̃ eodē uerbo Martialis Ausonius & Horatius:sicut græco quoq; ipso Plinius.Stelas enim pro colūnis lib.vi.ut notauimus usurpat.Pila quoq; Horatia uidet̃ nō plus armoꝝ q̄ lapidis nomē fuisse Liuio: sed & Diony.halycarn.Lapis inq̄t angularis in foro supra quē spolia trigemini dicauerant Pila dictus Horatia. De Tyrio aūt Smaragdo Herodotus & post eū Eustathius quoq; referūt duas ibi Stelas idest pilas colūnasue in Herculis fuisse tēplo:alterā ex auro cocto:alterā ex smaragdo.Itē. Proprii generis existimatur uocaturq; chrysopylon).Vetus lectio Chrysoprasus.sed & Solinus Chrysoprasos inquit ex auro & porraceo lumen mixtū trahētes æque berylloꝝ generi adiudicauerūt:q̄q̄ in Solini codice nō Porraceo sed purpuraceo mendose legebat̃.Itē. Crystallo inuēto adulterare repererunt). Exēplaria uetusta:Crystallū tingendo adulterare repererunt.

Stele ꝑ colūnis

Locus emendatus apud Solinum

Ex capite.vi.

Minimū iidēq; plurimū q ab his differūt opali).Vetus lectio nō habet relatiuū q:& sane uerbum id obest sensui.Et īfra. Alii summo fulgoris augumēto).Legēdū uidet̃ Argumēto nō Augumēto nā & in picturis quoq; argumētosa uocamus opa.Itē. Quæ traluceāt cecas appellātes).Scribendū potius:Quæ nō traluceāt:cæcas appellātes.itē. Radice nigra aut ceruleū imitāte: & unguē creditū enī cādido pingui).Vetus lectio:Radice nigra aut ceruleū imitante & ungue miniū &c. ut ad uerbū. Vngue miniū subaudias imitante.sequit̃ enī:nec sine aliqua spe purpuræ candore in miniū transeunte.Propterea ungues in rosa quoq; partes eius candidas uocant Dioscorides & Plinius.Itē. Onycē plures habere uarietates igneā nigrā).Vetusti codices adiiciunt & Coroneā: unde ortū nomē putāt eaꝝ quas uulgo Corneolas uocamus.

Onyx habet plures uarietates igneā nigrā: Vetusti codices adiiciūt & corneam unde ortū nomē putāt eaꝝ quas uulgo Corneolas uocamus

Ex capite.vii.de Carbunculis.

A q̄busdā apyrustæ uocati).antiqua lectio non Apyrustæ sed Acrusti.Theophrastus apyrotos & Acaustos uocari eos tradit.ita hic uel apyroti uel acausti scribendū erit.Item. Alabādicos ī orthosia caute nascentes:sed qui perficiant̃ abandicos).Vetusti codices:Alabandicos in orthosia caute nascentes.sed qui perficiant̃ Alabandes.Differunt enim Alabādes ab alabandicis ait Stephanus: q alabandes idest αλαβαρδεισ ciues oppidi significat.Alabandicus uero siue Alabādiacus possessiuum est:unde Soloecismi quoq; genus Philoxeno Alabādicū uocat̃.ut si quis aduerbiū μη pro eo usurpet q̄d est ου.& Alabandicos libellos pro barbaris & ineptis græci capiunt.igit̃ carbunculos ꝑfectos ala

bandes quasi municipes appellant·impolitos uero atq; rudes. Alabandicos. cuiusmodi fere Martialis illud: Ne Romam inquit non Hispaniensem librum sed Hispanũ mittamus. Similia iis sunt Siculũ & Siciliense: Romanum & Romaniense. De Orthosia Plinius Ptolomæus Strabo cæteri·prope Alabãda Cariæ oppidum. Item· Liuicontas). Vetusti codices Lithizõtas: hoc est λιθιζοντασ: quasi lapidis qualitatem potius q̃ gemmæ referentes. Liberum sit hoc. Itẽ. Illos nigriores e quibusdam & specula fieri). Theophrastus: illos nigriores e quibus & specula fieri: idest Orchomenios: item Corynthios). Theophrastus Corithios: Extimet qui legerit. Item. Massilia quoq; importari bocchus & uli xippone scripsit). Priora illa uerba Theophrastri sunt Massilia quoq; importari. sequẽtia uero Bocchi.

Ex eodem. vii.

Lacte uelut intermortui extinguuntur). Vetusti codices: iactati in ignem uelut intermortui extingũtur. Theophrastus aliter: Carbunculi ait genus fossilis haberi ligno putri simile aspectu ĩ liguria & græcia: quod perfusum oleo exardescat. & ubi exarsit: qualis anteq̃ ureretur appareat. item. Et hic mares austeritas distincta quodã uigore apposita pinguescens). Vetus lectio non Distincta: sed distinguit nec pinguescens: sed Tingens· hoc est inficiens præstringens atq; obtundens. sequitur enim: indicæ q dem etiam hebetare uisus dicuntur. q autem gemmæ apposita inficiant. Solinus auctor cum ĩqt. Globosi sunt Smaragdi proxima sibi inficiunt aere repercuso: item. Propter temeritatẽ). Lego ꝑpter teneritatem. Item. Numideq; chrysolitho). Vetusti passim codices non Numide sed fumide. Et hoc uitium in gemmis eras. Plinius: Color inquit est fumidæ Topacii.

Carbunculi genus fossilis

Color Topacii qualis

Ex eodem. vii.

Et ob id magno uenire sunt qui sandasita uocent). Vetusti codices: Et ob id in magno errore sunt qui Sandareson uocant. id & sequentia fere confirmant. Item. Affert errorem aliquãdo similitudo nominis sandaser nicander sandepherion uocauit alii sandareson). Antiqua lectio: affert errorem aliquando similitudo nominis Sandafer quod Nicanor Sandaserion uocauit: alii: Sandaseron. Nicanorem uero potius q̃ Nicandrum lego: q eum de lapidibus scripsisse Stephanus quoq; meminit. quod q dem in ipso quoq; libri huius indice corrigendum erit. Item. Malicoloriam ut olei uiridis). Vetusti codices: Mali colore ut olei uiridis. Quod autem genus uestium sit quas flauius Vopiscus in Aureliani uita Coloreas appellat: & balteas matronarum usu Tunicas. itemq; paulo post Monolores dilores Trilores Pentolores. Non reddo nunc· illud commonefacio: Balias & Chloreas idest subruffas & uirides non balteas & colorias in quibusdam exemplaribus haberi. Nec Monolores & reliqua: sed Monocores: hoc est semel tinctas saturatasq; purpura.

Nicanor potius q̃ Nicander legendum

Vestes coloreæ quales chloreæ uestes

Monocores

Ex eodem. vii.

Circa ortosiam totaq; carmania). Vetus lectio nõ Carmania sed Caria. Est enim eius terræ locus Orthosia: ut paulo supra docui: etiam si & in Syria quoq; Orthosia est altera. Itẽ In ephyre & asso). Vetusti codices: in Epiro & asso. Legẽdum forte in Epiri asso: Sunt enim Assi multæ in Troade ĩ Mysia & in Cypro parua ut inquit Stephanus. Potest quidem & in Ephyra & Asso legi. cum sit Ephyra uagum urbis nomẽ in Thesprotia & Thessalia & Arcadia & italiæ Campania: & Aetolia quoq; uiculus eodem auctore. Cæterum Plinii & scriptorum fere mos est. Homonyma locorum adiectione regiõis distinguere. Propterea superiore libro de lapide Sarcophago differens: in Asso ĩquit Troadis fissili uena scinditur: ut hic quoq; in Epiri Asso dixerit q a cæteris idem nomẽ ferentibus dirimi uolebat. Quidam sic: in Epiro & Asso idest Troadis: quoniam sequatur: in ida inquit trium generum.

Assi multæ sunt

Sarcophagus lapis

Ex eodem. vii.

Indicaq; plucẽte crassiores sunt arabice). Vetusti codices: ĩdicæ prælucẽt Crassiores sunt arabicæ. Itẽ. Mares excitatus fulgẽt). Legendum Excitatius. Itẽ. Apud insulas caucasi mõtis). Vetus lectio: incolas non insulas. Itẽ Post auersa: nõ. Post aduersa). Quod & ꝓbamus: quoniã a tergo gentis eius montes Paropamysus & imaus sunt: quos tibi quoq; macedones atq; Medi Caucasum appellauere: auctores Strabo Plinius Ptolomæus cæteri: Itẽ. Sincerior multo præstantiorq; in carmania). Vetusti codices & Solinus Germania: in germaniæ ĩquit cõtinentibus Calaica reperit: quam gẽmam arabicis anteponũt: uincit enim gratia. & paulo post. apud germaniæ ĩquit populos q̃uis rara in saxis apparet honore & præcio ad smaragdos uirens pallidum nihil iucundius aurum decet.

Ex capite. viii.

Auiũ: quas melãcholicos uocãt). Solinus Melancoryphos. arabes inquit dicunt eã non alibi repiri q̃ in nidis auiũ quas Melancoryphos uocãt. Itẽ. Non translucet malachites). Vetus lectio: Molochites: itẽq; Solinus. q̃q̃ Malua & Moloche dicit & Melache aliquando. Itẽ. Crystallo similes aut myxis). Diosco. nõ Myxis quod est pomi genus: sed Phlegmati hoc Pituite similes intelligit. Videtur orta cõfussio: q Myxam græci nõ pomum illud modo sed Mucum & pituitam quoq; nariũ appellãt. Hippocrates ut ait iulius Pollux Myxam uocabat quam attici Coryzan. Item. Beterizusa). Dioscorides

Melancoriphi

Malua qũo

Mucus

& uetus lectio Terebynthizuſa:hoc ẽ Reſinæ Terebyntinæ ſimilis. Quod autẽ ſeqtur improprio ut arbitror cognomine uelut e multis eiuſdem generis compoſita gẽmis: ĩtellectũ habet talem: ipſa quidem appellatiõe ſimilitudinem eius Reſinæ præferri. Cæterum in aliam ſignificationem a gẽmariis trahi nomen id parum proprie:ut uedelicet accipiant:quæ ceu e multis eiuſdem gemmæ diſcrimibus conſtare uideatur.

Ex capite.ix.

Amuleta q̃ geſtamina

Totus uero oriens pro mauletis tradiť teſtari ea).Lego:Totus uero oriẽs pro amuletis traditur geſtare eam:ex Dioſcoride. Amuleta uero ſunt geſtãtibus quæ græci φυλακτηρια περιαπτα appellant:ab amoliendo noĩata.nam & αποτροπαια græci uocant hæc απο του αποτρεπειν quod eſt amoliri ſummouereq;.ut ridendi ſint q ab amula uaſe id uerbũ deducũt. Dionyſius de iaſpide εχθραν εμπουσησι καὶ αλλοισ ειδωλοισι. Eſt autem Empuſa genus laruæ terriculamenti ue dicatum Hecatæ uno pede incedens:unde & nomen:Euſtathius.itẽ.

Empuſa genus Laruæ

Aſtrios in india naſcens & in pallẽtes litoribus).Idem poeta Dionyſius Aſterios non Aſtrios εροα μελισσο βοτοιο κατα σκοπιασ παλληνησ φυεται αστεριοσ καλοσ λιθοσ οιατισ αστηρ μαρμαιρων λυχνι στε πυροσ φλογι παμπαρ ο μοιη. Eſt autẽ hæc Pallene in thracia Phlegræo tractu quo gigantum fabulæ.itẽ. Quæ pluribus polycalamos).Legendum Polygrãmos:uidelicet a pluribus candidis lineis.

Ex eodem.ix.de gemma Cyano.

Optima ſcythica deinde cypria poſtremo ægyptia adulteratur maxime tinctura idq; in gloriam regis ægyptii). Theopraſtus hæc ipſa de Cyano:non tamẽ quaſi de gẽma:ſed quaſi de luto eo tradit: quod medici pictoreſq; Cyaneum ſiue Ceruleum appellant. Is poſt expoſitas indicataſq; gemmas ad Cretarum & Rubricarum genera progrediens ita ſcribit. Quẽadmodum inquit Rubrica duplex eſt naturalis artificialiſq;.ita & Cyanus:Nam & ſpõte naſcitur & factitius eſt ut in Aegypto. Genera uero Cyani tria ſunt inquit Aegyptium & Scythicum & tertio loco Cyprium. Optimum Aegyptium ad trituras meracas. Scythicum ad dilutas. Factitium autem ægyptium eſt:Nam & hoc inquit litteris mandatum:quis Regum ægypti primus tunicam ex Cyano factitio nauium imitãte tinxerit. Et paulo poſt:Ex Cyano inquit quattuor exiſtunt colores.primus ex tenuiſſimis albiſſimus:alter ex craſſiſſimis nigerrimus. Proinde Plinius.xxxiii.libri fine:Ceruleum inquit harena eſt huius genera tria antiquitus:ægyptium quod maxime probať Scythicum:hoc diluiť facile:cũq; teritur in quattuor colores mutatur:candidiorem:nigriorem:craſſiorem:tenuiorem ue. Præfertur huic etiãnum inquit Cyprium.ita fit ut quod eo loco primum fecit ægyptium:uidelicet Theophraſtum ſecutus:hac parte ſtatuat poſtremum.ibi quoq; Cyanum pro luto harenaq;:hic pro gemma intelligit. Penſanda hæc multũ diuq; ſunt:ne ſit neceſſe uel Plinium inconſtantiæ:uel Theophraſtum mẽdacii arguere. Alioqui Theophraſtus quoq; inter gemmas Cyanon quandã poſuit:in marẽ & fœminam diſtingui eã tradẽs: & q ab ea quæ mas eſt:nõ magnopere diſtet Sapphirus:ut mox dicecur.hodie quoq; gemma Cyaneo colore cernitur:quam officinæ Turchicam appellãt.

Ex Cyano quot colores exiſtũt

Cyanus Turchica uulgo diciť a cianeo colore

Ex eodem.ix.de Sapphiro.

Quæ uero ſunt ex his reſani coloris mares exiſtimanť).Vetuſti codices Cyanei nõ Reſani Theophraſtus:Sapphiros inquit uocatur:nigra hæc non admodum longe ab eo Cyano qui mas exiſtimatur.idem auctor. Cyanos inquit geminus: mas & fœmina. item. In arabia ex ea quoq; parte quæ finitima ſyriæ petria uocatur).Legendum petræa ſiue petra:non petria.item. Ad uicinia cryſtalli deſcendit).Scribendum ad uiciniam.Itẽ. Quod maxime uidetur de re).Vetuſti codices:q maxime uidetur decere.ſequitur enim:Specie & colore.Item. Vocatur ex argento iris).Legendũ: Vocatur ex argumento iris.ex ſequentibus.item. Eſt & alia iris ceræ ſimilis). Legendum uidetur nõ Ceræ ſimilis:ſed Cætera ſimilis.

Ex capite.x.de Achate.

Iumentorum etiam ederas & ſtatunculas).Vetus oĩs lectio nõ Statũculas. ſed Staticula. quidam Straticula a ſtratis equorum:quoniam ſequatur:& equorum ornamenta. Quid ſi legas ita iumentorum etiam Eſſeda & Staticula:uidetur enim genus eſſe geſtatorii Staticulum:ut Eſſedum ac Petorritum:quaſi Staticulum ſit in uehiculo Eſſedum in equo:Petorritum in mula. Plinius.xxxiiii.lib. Ad aurea quoq; & argentea ſtaticula inanis inquit luxuria peruenit:quæq; in ſcyphis cerni prodigum erat: hæc in uehiculo atteri cultus uocatur. Auſonius:Rapiunt petorrita multæ. Silius de Aſtureone: Aut molli pacata celer trahit eſſeda collo. Confundi tamẽ uſu nomina ea conſtat. Suetonius in Claudio: ſolitus inquit in geſtatorio ludere ita eſſedo alueoq; adaptatis ne luſus confunderetur. Item Staticulum uel a ſtatu dici potuit.eſt autem ſtatus ut Victorino placet: qui de limitibus & menſuris ſcripſit: altitudo cuiuſq; ſua.ſiue a ſtando:q in his non tam ſedentes q̃ ſtantes eſſe uiderentur. nam & iupiter quoq; modo ſedens modo ſtans in ueteribus monumentis e metallo cernitur. ſedet qui tonans erat: ſtat qui ſtator. quod & Hieronymus notauit quodam loco:malle ſe ſcribens ſtatorem eſſe q̃ tonantẽ.

Petorita a q̃bus uehunť

non ꝙ stator a stando potius q̃ a sistendo constituendoq̨ ducatur ut ait Cicero:sed ꝙ qui stator appel
labatur stabat.ut Laurentius Valla:parum iure faciat qui Hieronymum in eo reprehendit. Statores — Locus in Valla
Cicero quoq̨ pro tabellariis usurpat.item. Similes illitis floribus). Codices antiqui non illitis: sed
limitum floribus:hoc est qui nascunť in limitibus.quoꝝ frequens est apud Diosco.Pliniumq̨ mentio.

Ex eodem.x.

Antiphates nigra cõtra lucet). Vetus lectio antipathes nigra nõ tralucet.& sane uerbũ antipathes
celebratur & gemmis aliis ut in corolario docuimus.Item. Natura eius quæ magnetis nisi quod au
gere quoq̨ aurum traditur). Legendũ uidetur nõ augere:sed agere.hoc est trahere.Item. Bronica
capitibus testudinum). Lege Brontia tonitruum enim græci Brontem dicũt.item. Et tonitrua ca-
dentia ut putãt restringit & restinguit fulmine icta si credimus). Vetusti codices:Cum tonitruis cadit
ut putant & restinguit fulmine icta si credimus.Plinius hoc capite:Ombria inqt quam aliqui Notiam
uocant.sicut Ceraunia & Brontia cadere cum imbribus & fulminibus dicitur.Item. Cadmites ea-
dem esset quæ ostracites). Legendũ forte cheramydes ex Strabone:q lapides ait in mauritaniæ cãpe-
stribus præciosos nasci οςρακιωμ και χηραμυδωμ.alioqui uetus lectio non Cadmites:sed Calamites
Item. Chamites quibusdam uidetur suum genus habere). Lego Caminites aut Capnites potius a — Capnites unde
fumo dicta.sequitur enim:statim plurimis spiris fumida.

Ex eodem.x.

Calamites e turbibo feruntq̨ plures calaicas cõiunctas simul inueniri). Codices uetusti calamites
a calamo:feruntq̨ plures simul cõiunctos inueniri. Sunt exẽplaria in quibus ita scriptum est calamites
e turbido calamo & reliqua.ut forte legi possit ad hunc modum: Calaites in turbido calaino feruntq̨
plures Calaitas simul coniunctas inueniri:hoc sensu:Calaitin uocatam a colore Calaino qui turbidus
est:unde uestes Calainæ a Veneto colore:ut Photioni placet.Plinius:Amplitudine ĩquit cõspicua sed
fistulosa & sordium plena est calais.item. Cynodiæ inueniuntur in cerebro piscis eiusdẽ nominis.
Vetusti codices Cynædianæ aut Cynædiæ:a Cynædo pisce:cuius mẽtio ĩ.xxxii.libri.calce.itẽ. Cro
callis ceras represẽtat). Vetusti codices non ceras:sed cerasum. Nihil ĩmuto:sed illud testor:eam quæ
similis erat ceræ paulo supra ceriten appellatam fuisse.itẽ. Calorites herbacei coloris). Lege chlo- — Chlorites id enim herbaceum colorẽ significat
rites.id enim Herbaceũ colorẽ significat:a quo & uestium genus chloreas in Flauio Vospico diximus
a quibusdam intelligi.Item. Cepionide in aeolide nunc ad arneum pagũ quondã oppidũ). Quidã le
gunt Cepionides in Aeolide ad Dardanũ nunc Pagũ quondã oppidũ. Etenim Dardanũ in Aeolide ut
constat.Itẽ. Draconites siue dracontia). Melius ita. Draconites siue Dracõtias:ex Solino.itẽ. Vi
so dracone spargere omnia medicamẽta). Lege: Viso dracone spargere somnifica medicamẽta:ex So
lino:Gramina ĩqt medicata obiiciunt ad incitandũ soporem.itẽ E cardia cognominať e cardiste).
Legendum uideť. Encardia cognominať & Cardisce.q̃q̃ & aristen in quibusdam ꝓ Cardisce inuenio.
Item. Eusebes ex oleo lapide est ex quo traditur tyri in herculis templo factas sedes). Legendũ Eu-
sebes ex eo lapide est & reliqua item. Emollit marina). Legendum Maria:non Marina.

Ex eodem.x.

Glossopetra linguæ similis humanæ magnæ). Verbũ Magnæ supuacuũ est: nisi quis Solinũ secu
tus:addat Potestatis:Non modicæ inqt ut magi perhibent potestatis.Item. Hepisthites). Scriben
dũ Hephestites:ꝙ in sole addita aridam materiam dicať accendere: ignis modo quem poetæ a Vul-
cano Hepheston uocant.itẽ. Hermodocos). Vetusti codices habẽt Hermiodes.sed Romani me-
lius Horminodes:a Hormino quod genus est herbæ ut in Dioscoride mõstrauimus. sequitur enĩ: ex
argumento uiriditatis.Itẽ. Hymnitis ouis piscium similis). Vetus lectio Hammitis: quasi a sabulo
crassiore dicta:quandoqdem oua quædam piscium ut inquit Aristoteles: Milii specie uisuntur.item. — Hammitis unde
Promittiť prædiuinans omnia repræsentare). Lego:Promittiť prædiuina somnia repræsentare.
Solinus:Prædiuina inqt somnia repræsentarẽ dicitur subiectus capiti incubãtium. Item. Hyeniæ
tabido in uase inueniri dicunť). Vetusti codices Hyeniæ ex oculis hyenæ & ob id in uase inueniri di- — Hyena
cuntur. Solinus:In pupillis inqt eius lapis ĩueniť.ut qđ Plinius oculorum uas solinus oculorum pupil-
las dixerit. Græci uas oculorum & cauum ipsum Conchon uocãt:Pollux auctor.Item. Nõ admit-
tenda promissis). Legendũ:Non omittenda ꝓmissis:ut sit ironia Nõ prætereunda inquit ob mago-
rum promissa deprehendi per eam Barbarorum insidias.itẽ. Zacthalias babylonius). Multi codi
ces antiqui habent zacharias.Plutarchus zachaliam nominat.

Ex eodem.x.

Icterias luridus similis). Vetusti codices:icterias mali cute Lurido similis.Item. Meroctes por
racea lacte sudat). Scribi potest Morochthos.ita enim uocatur lapis etiã in medicinæ usu Dioscoridi
Galeno cæteris qui & Molochthus & Moroxus quoq̨ apud eos scribitur:Galaxias a qbusdam & leu-
cographis appellatus:quasi a lacte candoreq̨:importatus ex Aegypto. non ꝙ eundẽ cũ Pliniano hoc
censeam:id enim incõpertum habeo.sed ꝙ cognominen. Porro Leucographis & alius Plinio lapis ẽ
hoc ipso capite relatus:& herbæ nomen.xxvii.uolumine:ut sint qui putẽt deceptũ eũ pro herba red-

didisse qui lapis esset :quoniam eosdem ei effectus perhibeat quos Dioscorides & Galenus lapidi.

Ex eodem.x.

Quæ nigerrimo colore translucet uocatur promnion:in qua miscetur & carbunculi colos Alexãdrium ubi sarde nascitur in cypro tyro & galatia). Vetus lectio:Pramnion in qua miscetur & Carbunculi colos:Alexandrinum.ubi Sardæ.Cyprium.Nascitur & in tyro & in Galatia:ut sit sensus.tria esse huius gemmæ discrimina:Prãnium a uini genere nigerrimi:Alexandrinũ si mixtum habeat carbunculi colorem:Cyprium uero si sardæ.Item. Mitrax).Solinus quidẽ Mitridax.Sed nihil muto:utcũq; a Mitra quod solem significat nomen inditum.Item. Hæ sunt gemmæ quæ ad iculpturas aptanť). Vetusti codices:Hæ sunt gemmæ quæ ad Ectypas scalpturas aptanť.Quid sint Ectypa Plinius in mẽtione Plastices.Seneca de beneficiis libro quarto:Paulus inquit prætorius in conuiuio quodam Tiberii cæsaris habens imaginem Ectypa & eminente gemma.Scalpturam uero Diomedes grammaticus non sculpturam dici probat:Scalpta inquit gemma dicendum est non sculpta:quoniam adiecta inquit præpositione facit insculpta

Mitra solem significat

Ecιypa

Scalpta gemma dicit non sculpta

Ex eodem.x.

Myrmedia nigra).Legendũ Myrmecias nigra.Habet enim ĩqt eminentias similes uerrucis.Verrucas autem græci Myrmecias appellãt ex Dioscoride ac Plinio.Solinus Myrmecitem uocari tradit quia reptãtis formicæ præferat imaginem.sed alia hæc a Myrmeciade.item. Nasomonites). Legẽdum Nasamonites quia inter Nasamonas ut Solino placet nascať.item. Similis hippodactæ).Vetusti codices:Similis Hippopotami dẽtibus.Romana uero exemplaria:similis Hephestitæ.Qualis sit Hephestites gemma.diximus non multo ante.Item. Broniena.& paulo post Bronia).Scribendum utroq; loco Brontia:ut prædiximus hoc capite.

Ex eodem.x.

Nisi ꝙ achates politura pinguescit duriori tantaq; inest uis):Legendũ:Nisi ꝙ Achates politura pinguescit:duriori tãta inest uis & reliqua.ut sit sensus:duas haberi species Ostraciæ:unam Achatæ similem:quæ polulturã recipiat:alteram duriorẽ:cuius fragmentis gẽmæ scalpanť aliæ.Item. Pãconus). Legendũ Pangonis siue Pangonius ab angulorũ multitudine quia sequiť:ne crystallus inqt uideať numero plurium angulorũ caueť:qui certus est in crystallo:sexangula enim crystalli forma: ut diximus. Itẽ. Chrysitin uocant ostreæ atticæ assimilata).Scribendũ uideť non Ostreæ Atticæ:sed Ostraciæ De Ostracia dictũ est superius.Itẽ. Phycites oliuæ).Vetus lectio non Oliuæ:sed & Aloe. scribendũ Algæ:quia græci Algam Phycos dicunt.Itẽ. Perileucos fit ab ore hemmæ ad radicem usq; candido descendente).Legendum:Perileucos filio ab ore gẽmæ ad radicem usq; candido descendente.

Pangonius unde

Ex eodem.x.

Pæantides quas quidam grauidas uocant). Vetusti codices nõ Grauidas:sed Gemonidas:quo nomine pregnantes & plenæ significantur.Item. Natales in macedonia).Antiqua lectio nõ Natales: sed Nam tales & reliqua.Item. Tricus ex africa).Lego Trichrus:a triplici colore succi.Item. Telicardios colore cordis persas apud quos gignitur magnopere delectat mucula quam appellant thraciam trium generum est).Vetus lectio:Telicardios colore cordis persas apud quos gigniť magnopere delectat:Muculamq; appellant.deinde sequitur.Thracia trium generum est:& cætera.Item. Telicos oleæ nucleo similis).Vetusti codices Theolithos.legẽdum Tecolithos ex Solino:quia calculos absumat.Quo nomine ab effectu & iudaicus lapis in medicina dicebatur.quanq̃ Galenus uim eam iudaico tributam falso existimat.

Quo alio nomine pregnãtes dicantur

Lapis Iudaicus qui

Ex capite.xi.

Adureneis).Vetusti pleriq; codices Aduenepras:eiusdem oculus & digitus dei qui & a Syris coliť. Deinde sequitur. Triophthalmos).Et reliqua Romani codices loco eius uerbi quod est eiusdẽ oculus habent Theu dactylos:quod dei digitum significat.Ex omnibus iis coniectura quadam addiuinare liceat:ita legi oportere:Adu nephros eiusdem Theu dactylus hic & a Syris colitur . Est autem Adu nephros idem quod eius dei renes quem Aden uocant hoc est infernum:græcis iuxta Barbarisq; ut inquit Strabo religiosum.Coli autem a Syris gemmam hanc nihil mirum:cum alia quoq; Beli oculus & item alia Eumetre Beli gemma nominentur:quia sanctissimo ut ĩquit Plinius Assyrio deo sint dicatæ Item. Aspidi quam uocari timicloniam inuenio).Legendũ forte Chelidoniam.ex Galeno:qui uinũ genus Aspidis ita nominat.Item. Enais).Vetusti codices non Enais sed Enhydros.nec paulo post. Admotum).Sed ut duo uerba sint Admotum.Solinus quoq; appellauit Enhydron.Exudat inquit Enhydros ut clausam in ea fontanam scaturiginem putes.

Theu dactylos dei digitũ significat

Enhydros

Ex eodem.xi.

Melicros est geminus parte flauus parte melleus).Legẽdũ uidetur:Melichloron : geminus: scilicet color appellauit ex superioribus uerbo repetito.& enim Chloros non solum uiridem sed etiam flauũ sæpenumero significat.Alioquin de Mellichrote dictũ erat pauloante.Item. Crocias a croco).Vetus lectio:Crociam Croci.ut sit sensus : Crociam appellauit Croci color.pendet enim a superioribus

sententia: Colos inquit appellauit Chrysolithum aureus: Chrysoprasum herbaceus & reliqua. Item. Polia canitiem quandam sparti inducit). Legendum forte sit indicat: non inducit. & infra Spartopolios potius q̃. Spartopolia). ex iulio Polluce: īter personas Tragicas & Comicas poliam & spartopolion reddente: Polia inqt anus erat ætate dignitateq́ cæteris antestans. Spartopolios canitiē ipso qdem nomine significat. sed in Tragœdia uirili specie nigra ac subpallida. in Comœdia uero muliebri erat habitu Spartopolios canitiem & ipsa uerbotenus indicans: sed inter iuniores ꝑsonas: ut tamen intelligeretur aliquādo meritorium scortum fuisse. Si cui porro Spartopolia plus placet q̃ Spartopolios: nihil pugno: etiam si non aliter fere græci enunciant quæcunq́ ad eum morem ex integris duobus componi solent. Vtcunq́ remotioris doctrinæ locus erat hic: cum ad hanc theatri cōsuetudinem: gemmarum duo nomina respicerent.

Sparthopolis quid significet

Ex capite. xii.

In omni alio usu acriora abhorrentes). uetusti codices non Acriora sed Acrimonia: Quidam non Abhorrentes). Sed Abhorrentis: ut ad ipsum mel Corsicum referri uideatur.

Ex capite. xiii.

Frigoris inconstantia). Legendū uidetur Fulgoris non Frigoris. Etenim sequitur: priusq̃ ad oculos ꝑueniat: desinens nitor. Item. Obsiane fragmenta). Legendum Obsidianæ. Fictas inquit gemmas fragmentis obsidianæ sacrificare posse: ueras non posse: Quod enī subditur: Fictitiæ inquit scarificationis candicantiam fugiunt: hunc habet sensum: fictitias ad impressiōem scarificantis cedere: qđ gemmarii hodieq́ appellant fugere: hinc ortū ut & uina quæ annis cedunt hoc est ætatē ferre nō possunt: fugere dicantur: Cicero in officiis. Item. Ne equos qdem in tricariis. Legendum arbitror in Trigariis: cuius uerbi mentionem superius quoq́ duobus locis habui. ut fallant qui populos eē quosdam putant nomine Tricarios: de qbus hic intelligendum sit.

Gemmarii

Hermolaus Bonis.

h Aec erant in Pliniano codice flagitia: ꝑpter quæ non parum multi diuinum opus tanq̃ senticetum īmo uero quasi pestilens aut lemuribus infame domiciliū uitabāt. Ea nos græcis & latinis auctoribus perlectis oībus lucubratione uiginti mensiū reuellere ac publicare curauimus. Non dubito & alia quoq́ deprehendi posse pluscula: Excutiam breui ea quoq́ nec cōmittā: ut latitēt: ac decoxisse mihi uideant. Alioquin ut in magna sylua boni uenatoris est: indaganter feras (ut inquit ille) q̃ plurimas capere: nec cuiq̃ fraudi fuit non omnes cœpisse. ita nobis abunde fuerit: tā operiosi diffusiq́ muneris quod suscepimus maximā partē absoluisse. Minuta quādoq́ aliqua sed consilio attigimus: & ꝙ imperitorū ingeniis occurrendū erat: & ꝙ unius sæpe litteræ mutatio: speciosos sensus & ex altissima eruditione repetitos adumbrabat. Et hercule sunt aliqua in iis captata: quæ nos ubi locus incidebat obscurior: non tā emendare uolebamus: q̃ occasiones docendi facere. Ac minus qdem obiecta fore calumniantibus hæc sciebam: quos mihi defuturos. nec speraui unq̃ nec optaui: Si parcius erratoꝝ numero induisissem: paratosq́ mihi esse noueram q cauillarentur: plus a me iudicii in eligenda hæc q̃ in congerenda studii conferēdum fuisse: cæterū aliud est aliena castigare: aliud sua prodere. In alienis maiore cura q̃ iudicio: in nostris maiore iudicio q̃ cura opus est. iam cū tanta sit historiæ naturalis maiestas & utilitas ut in una ea latinæ rei puppis & prora uersent. non uideo quamobrem dānari debeat qui ne syllabā qdem in eo libro pati potest male collocatam. iunius Cordus in scribenda Cæsarum quorūdam minus illustrium uita reprehensus est: ꝙ diligenter & scrupulose minima quæq́ ꝑsequeretur non idem accusationis aditurus: si hoc ipsum in Traiano uel Hadriano laborasset. Adhibuimus tamen in iis modum quendā & friuola pleraq́ prætertuimus. Codices tantū Romanos & Venetos secundos: qa minus uitiati esse uidebantur: emendauimus. illud uero simplicis ingenii fuit: ꝙ errata quædā præfracta: & insignia: sine ullo uerboꝝ fuco: expunximus: procul omni pōpa uendicationeq́. dissimulatoq́ etiam: in plerisq́ rebus inueniendis: labore: ne mirari nostra uideremur. Cautissimus quisq́ iniquū petit ut æquū ferat. Ego cū labores meos multo minoris indicem q̃ sunt: comptum habeo uisum iri multis: longe faciliores fuisse q̃ fuerint. Et hæc natura nouitatis. Placet quod scit: unde aut quanto labore didiceris nemo cogitat. Nec me fallebat hic euentus: sed utilitati publicæ consului. In me: cum possem: parum callidus & astutus fui. huc pertinet & illud: ꝙ cū incerta quædam: nobis essent: idq́ profiteremur: & in tanta rerum bonarum copia præterire: nō modo sine ullo famæ dispendio liceret: sed etiam tutū esset: uei Prouerbio dictante Quæ dubites ne feceris: Malui tamen ingenuum illud propositum meum tueri iuuandæ lectionis latinæ: omnia quæ cognouissem: promendo: q̃ rationibus meis studere: aliqua dissimulando.

Finis Castigationum Plinianarum Hermolai Barbari. Ad Laudem Dei Omnipontis.

Hermolai Barbari in Plinianas Caſtigationes Secundas ad Alexandrum Sextum pont. Max.
Præfatio.

Vm in eo eſſem Pontifex Maxime:ut Plinianas caſtigationes tuo numini dicatas:
uulgi manibus concrederē:boni q̄dam & ſtudioſi iuuenes quotidianus extentiſq́
e præcibus impetrauerunt ut remotiora quædā in eodem auctore uerba exponerē:
ceu parum eſſet emendatū a nobis opus fuiſſe:quod pauci poſſent intelligere.nihil
intereſſe:lectorem errata ſummoueant:an moretur & interpellet obſcuritas. Præ
ſtiti quod uolebant:in idq́ paulo plus ſeſq̄menſe ĩpenſum eſt. Sed dum id quod exi
gebat̃ perq̃ro:a capite(ut neceſſe fuit)orſus:in mōſtra quædā ſatis uiſenda offendi:quæ nos in prima
editione:quaſi mancipia fugitiua:latuerāt:Ea quoq́ in hanc:uelut appendiculā relata:curaui ut pœnas
darent & flagitii prioris & fugæ. Quod ſi quis paulo durior neglıgentiæ meæ tribuat ꝙ oīa ſcrutari lu
ſtra nequerim:cū nemo tamē neſciat:minus mirū eſſe:memoriā aliquaꝝ rerū excidere:q̄ omniū con
ſtare:nihil pudebit eius me uitii reum fateri:qđ nemo ĩ ſe nō ſentit:quādo ipa quoq́ ſeruoꝝ ſuoꝝ q̄ſq́
nomía interdum requirit oblitus. Vtcunq́ culpa in bonum ceſſit. Nam præter id ꝙ mendoſa loca nō
parum multa integritati ſuæ reddidi:fuit & illa commoditas: ꝙ quædam a nobis prius dicta commu
nire:quædam ſubmutare contigit in melius:Fecit hoc ante nos Soſigenes:qui tribus lucubrationibus
de ſiderum motu:quanq̄ diligentior eſſet cæteris:non ceſſauit addubitare ipſe ſemet corrigendo. Iuli
us quoq́ pollux decimum:hoc eſt extremum Onomaſtici ſui librum non alia neceſſitate compoſuit:
q̄ ut eadem illa quæ dixerat:uelut raſarriendo adminiculatiora:lætiora:pinguiora faceret. Dionyſius
Rhetor de Phraſi Thucydidis commentarium ſecundum edidit:quoniam in priori ieiunior & con
tractior fuiſſe uidebatur. Romæ idibus ianuariis. M.cccc.xciii.

Secunda editio Caſtigationum Plinianarum Hermolai Barbari.

Ex Præfatione Plinii.

Octiſſimum oīum Perſium uolo)Quidā nō oīum ſed maniū:ꝙ ita ſcriptū in ueteribus Pli
d nii codicibus inueniūt. Fateor ſane ita legi:ſed & prænomē fuiſſe maniū & Perſius poeta: Locus ĩ pſio
& Feſtus quoq́ affirmāt:dictū ab eo ꝙ mane quis natus ſit:ut Lucius:q̄ luce. Quia uero nō
maniū:ſed Caiū pſium Cicero eū uocat ĩ Bruto.nō auſim mutare:Alii ĩqt a.C.pſio litterato hoīe ſcri
ptū eſſe aiebant illo quē ſignificat ualde doctū eſſe Lucilius de quodā aūt. T.Iunio ſic ait eodē lib. Fuit
inqt facilis & expeditus ad dicendū:& uitæ ſplendoræ multo:& ingenio ſane ꝓbabili. T.iunius. L.fi
lius tribunitius.quo accuſante. P. Sextius Prætor damnatus eſt ambitus. Hæc ſcripſit ꝙ ut monui hac
parte:non Lelium decimum:ſed iunium Congiū antiqua fere omnis habet lectio:ut extimandi tamē
illud nō decernēdi ſit argumētū.itē. Tā q̄ honoribus ineptis). Quibuſdā placet indeptis nō ineptis:

Ex primo libro Plinii:hoc eſt ex indice operis.

Ex indice libro.xiiii.

Ntigono cymæo). Agatone. Scribendum agathocle. Plinius. Columella. Varro de antigo
a no item Cymæo Columella:ut ĩ libri quoq́ octaui indice ſcribendum ita ſit.item. Che
rea atheninenſe chriſto). Item hoc eſt Athenienſe. M. Varro de re ruſtica Chæream Athe
nienſem & chæreſteū. Columella nō chæreſteū nec cheriſtū:ſed chreſtū:qui & ipſe Athenienſis:fue
rit:Athenæ ĩqt ſcriptoꝝ frequentiā pepererunt e quis ꝓbatiſſimi auctores Chereas: Ariſtādros. Am
philochus:Euphronius:Chreſtus. Etiam ſi non e quis ſed æque ſcriptum eſt mendoſe:quēadmodū &
quod ſtatim ſequitur:Euphronius. Legendum enim uel Euphranius uel Euphron: is quia ſubiungit̃:
non ut:multi inquit putant:Amphipolites:qui & ipſe laudabilis habetur agricola:ſed indigena Attici
ſoli:hoc eſt Atheniēſis. M. Varro:Euphranii inquit duo:unus Atheniēſis:alter Amphipolites. Plinius
quoq́ Euphronē uidet̃ appellaſſe illū hac pte Athenæū dicendo eū fuiſſe: quēadmodū & Ariſtandrū
& amphilochū hoc ipſo indice. De q̄bus eodē loco Columella:apud quē atq́ Pliniū anaxipolis e Tha
ſo ĩſula cū fuerit:Emendādus ĩ Varrone prĩo li.locus eſt:ubi tharſiū fuiſſe eū legit̃. Cōtra ĩ Columella
Manaſſeas Euphonon & Eubolus. Scribēdū ex Varrone ac Plinio:Mnaſſeas Euphoriō & Cleobulus
ĩuicēq́ apud Varronē Meneſtarchos. Scribēdū ex Columella Plinioq́ Meneſtratus.itē cū apud Var
ronē Dionyſius Eriphyton.apud Columellā uero Dionyſius Emphitō legat̃. Fieri pōt ut ſcribēdū ſit
Dionyſium peri phytō:ideſt περι φυτωρ.hoc eſt de plantis:ad differentiā alterius Dionyſii q̄ fuit Vti
cenſis:& magonē pœnū tranſtulit Alioq̄n Varro Theophraſti librū de ſtirpibus:græca inſcriptione
περι φυτωρ citare cōſueuit. Ex ĩdice libri.xx. Petridio.myctione). Nomīa hæc ſæpicule repetunt̃.
Cæterū lib.xx.in mentiōe hippomarathri herbæ nō myctionē ſed myconē:qui rizitomumena ſcri
pſerit.appellat.itēq́ nō peti idiū:ſed petricū:de quo & ſequētibus ĩdicibus:ubi mōpetricū:mō petrinū
ut cuiuſq́ uel audacia uel libido fuit ſcriptum inuenias.

Ex libro ſecundo.cap.viii.de pythagora.

o Lympiade circiter.xxxii. Sūt codices ĩ q̄bus nō.xxxii.ſed.xlii.legit̃.quādo ut ipſe ait hic fuit
urbis Romæ ānus.cxlii. Romā q̄ppe cōditam olympiade ſexta & Plutarchus & Euſebius

uideri uolũt. Diogenes tamẽ Laertius.lx.olympiade Pythagorã Samiũ ad.lxxx.uixisse tradit. Nec ma
gnopere discrepant Eusebius & alii.itẽ.ex cap.xi. Sicut terræ paruitatem ipsa deficiens). Scriben-
dũ uideť ipse:nõ ipsa. Magnitudinẽ iqt solis ex defectu lunæ ostendi:sicut terræ paruitatẽ ex defectu
Solis:demõstrantq; hoc sequẽtia:quæ de umbris dicunť. Alioqn ut rõnes quoq; aliæ sũpius expositæ
ad magnitudinẽ Solis indicandã nõ magnopere id cogunt fateri:sic nec ista paruitatẽ terræ:quãdoq
dẽ adhuc Sol deficeret adimereť q; terris aliqbus:etiã si terra maior esset ipso. Proinde quanq̃ uerius
est terræ paruitatẽ ex defectu Lunæ q̃ ex defectu Solis ꝓbari:quia tamen Plinius in ea heresi fuit ut &
luna maior esset q̃ terra:& totus Sol terris oĩbus subduci posset: necesse est ut scribať hic non ipsa sed
ipse deficiẽs.itẽ.ex cap.xii. Sub halyate rege). Cicero sub Astyage:ut diximus. Sed cũ illi eadẽ ætate
fuerũt & bellũ quoq; gesserint ĩter se:ut Eusebius in chronicis & alii pleriq; retulerũt:nec mutare:nec
admirari cõuenit.itẽ. Scelera aut mortẽ aliquã siderũ pauẽtes). Scribendũ pauente: hoc est hoĩum
mẽte Nunc qdẽ absoluta metu cõpertis rationibus ecclypsiũ sed olim attonita q; crederet uel scelera
portẽdi:uel interitũ ĩminere sideribus. Ex cap.xv.de Marte. Ex quadrato sentit radios.lxxx.par-
tibus). Fortasse nõ.lxxx.sed.lxxxx. Scribendũ est:hoc est signoꝝ triũ spatio. Ea.n.quarta cœli pars est
& quadratũ facit.deĩde sequẽtia id demõstrãt: Primus inqt & secũdus nonagenarius dictus ab utroq;
exortu. Porphyrius tamẽ ĩ isagogis apotelesmaton:Sola ĩqt Pyronetis hoc est Martis:stella duas alias

Isagoga Apotelesmata

figuras habet:quas uocant ĩqt anomalias. Vnã ab exortu matutĩo cũ solẽ præcedit ꝑtibus.lxxxii:aut.
xc. Alterã ab occasu uespertino cũ totidẽ ꝑtibus a sole separať. Ex cap.xvi. Sol arietis.xxix.) Scriben
dũ.xix.ex Ptolomæo:Porphyrio:Theõe:Proculo:q tamẽ nõ loci hãc:sed uirtutis & potestatis sublimi
tatẽ existimãt. Saturnũ:iouẽ:Solẽ quia diurni præpotẽtesq; sunt:in triquetro domicilioꝝ suoꝝ exalta
ri. Martẽ & uenerẽ:quia nocturni minusq; pollẽt:ĩ sexangulo. Mercuriũ q̃a ꝓmiscuus & infirmis uiri
bus:nec ĩ triquetro:nec ĩ sexangulo:sed ĩ altero domicilioꝝ suoꝝ. Ex cap.xvii. Tantũq; circulis ea
rũ sub terra est quantũ sũpne ꝓdictaꝝ & ĩfra. Simili ratione admodũ statuũt). Quidã nõ sub terra sed
subter legũt:ut ad uerbũ sũpne respõdeat.itẽ nõ admodũ sed modũ:hoc sensu: Curuaturas absidũ Sa-

Curuaturæ absidum

turni:iouis Martis sũpne haberi. Curuaturas absidũ Veneris & Mercurii:quoniã ĩfra Solem sunt:sub
ter:ĩferneq; cõstitui.ille sursum uersus quasi extra circulũ flectunť cũ Sole pariter euntes ad eũq; tanq̃
spectãtes.intra quas stellæ illæ Venus & Mercurius ultro citroq; feranť nunq̃ extra. Quæ qdẽ oĩa Pli-
nius hac ꝑte nõ plus luculẽter q̃ ꝑspicue (Modo ne quis eũ ꝓprie latineq; differentẽ fastidiat). Videri
potest exequutus. Modum ĩquit statuunt absidum suarũ margines:hoc est: intra curuaturas illas.qua
si marginibus:idest:extremitatibus duabus inclusæ statutos fines habent quos nunq̃ exeũt. Sed ubi ad
latus alterum curuaturæ peruenerunt:cõmeant atq; reciprocant. Curuaturæ porro illæ nunq̃ ĩqt So
lem transeunt:hoc est:mouenť quidem:sed ad Solem uersæ cum ipso proficiscuntur. Et quia extremi
tates ipsæ siue.quod idem est:margines earum non semper in eum cœli gradum siue partẽ congruũt
in qua Solis corpus inuenitur:sed modo ultra:modo citra:hinc efficitur:uti non semper absit a Sole
Venus.xlvi.partibus:nec semper.xx. Mercurius. Etenim curuatura in Veneris abside.xlvi. ꝑtes lõga
est:in Mercurio.xxii aut.xx. Propterea uero spatia inquit longitudinis latitudinũ euagatione ꝑẽsant:
quoniam a Sole ut per longum minus:ita per latum plusq̃ sũpiores planetæ summouentur. Quia ue-
ro sublimitates quinq; planetaꝝ geminæ redduntur:quæ circuli ratione proueniant:illa prior quæ a
centro terræ pendet:curuaturam in abside nullã desiderat. Satis enim est absis ipsa in cuius parte sum
ma:idest a terræ centro remotissima stellæ collocatæ:sublimitatem & altitudinem sortiuntur. Altera
uero sublimitas:quã nõ centrum terræ:sed centrum absidis efficiat: arcum & curuaturam illã in absi
de requirit. Nam tertia altitudinum ratio propterea non circuli:sed cœli mensura constat ait Plinius:

Noua ratio syderum Theorica

quia non ex circulo uel abside:sed ex cœli crassitudĩe proficiscitur per quam stellæ.meãt Solis radios
sequutæ progressũ:regressũ:stationibus. Noua hæc fortasse ratio siderum Theorica:sed pro epicyclis
quos ætas illa uel ignorabat uel damnabat. Alioquin ipsi quoq; qui eos introducunt non tanquam ne
cessarios:sed tanquam utiles ad docendum existimari uolunt. Eamq; partem sideralis doctrinæ καθυ
ποθεσιν appellant:quia ut inquit Proculus: figuntur esse in cœlo multa quæ aut nõ sunt:aut si sunt:
euidens non est an plane sint. Ex cap.xlix.de uentis. Canentiam). Scribendum: Cætiam. Aristote
les & Plinius.xviii.uolumine.inclitus hic prouerbio in eos qui malum ipsi sibi arcessunt.
Ex capite.lxxii. Vt undique non cernãtur hæc sidera). Constabit sensus & fortasse fiet illustrior si
negatio dematur. Sed nec ob plane statuo. item ex cap.lxxvii. Angusto lucis ambitu subiecto

Vruitello Vetulonium Vicus helbii

terræ). Scripserim libentius subiectæ:uel quemadmodum uetus habet lectio:subiecta terra. itẽ ex
cap.cvi. Ad uetulonis). Diximus Vetuloniam quibusdam uideri quod nunc Viterbium: id nos ex
Ptolomæo falsum ostendimus. Sunt qui oppidum ĩ Etruria cui hodie nomẽ est Vruitello: Vetuloni-
um fuisse prædicent corrupta dictione:quasi urbs uetulo. Nam & calidæ ibi aquæ sunt haud ꝓcul ma
ri:& in iis pisces ipsum autem Viterbium arbitrantur hoc fuisse quod Ptolomæus uicum Helbii ap-
pellat: Sutrio uicinum:sed nec uadimonis lacum esse constat hunc:qui Viterbiensi agro cernitur.

Ex libro Tertio. Capite primo.

I Ocobrutinum usq; ꝓmontoriũ). Rectior uetus lectio locros & brutiũ usq; promontorium:hoc est ipsum laciniũ:Plinius a Lacinio inqt secundus Europæ sinus.Ex cap.v. Arũci).In uetustis codicibus & apud Virgiliũ nõ arunci:sed aurũci uersu illo.aurunci dixere senes.Apud Iuuenalé quoq; ad eundé modũ scribi potest:per qué magnus equos auruncæ flexit alũnus & infra Numicus).Non numicũ:sed numiciũ ꝓnunciat in Fastis Ouidius.ité. Adane persei matre).Scribendũ non dane:sed danaæ:ut sit trisyllabũ.uulgaris fabula.ité. Bouelle). Rectius bouille a bouis ilis:hoc est ĩtestinis.Nota est apud grãmaticos historia.Extat & uetus saxũ his uerbis. Senatus Populusq; Bouillanus.Meminit & Varro.Nã Lucius Florus.De uarulis inqt & bouillis pudet:sed triũ phauimus.ité. Antipolis Quod nuncianiculũ).Fortasse non antipolis:sed æneipolis. Dionysius:A Romulo inqt æneæ filio cõdita est æneia:quæ postea inqt dicta est ianiculũ.Huius emendationis mihi Pomponius Lætus auctor fuit:ianiculũ uero nominatũ Festus ait:quia per eum Pop. Romanus trãsire cœperat in agrũ Etruscum:nã & Ianus Romæ:ut Cicero de natura deoꝝ: secundo ait ab eundo dictus.& ꝑuiæ transitiões iani foresq; pro fanaꝝ ædiũ ianuæ uocabanť.Porphyrio: Ad ianos inqt eos q sunt in regione basilicæ pauli.qua & Romanũ forũ erat fœneratores cõsistũt:sub ueteribus uidelicet ut Plautus ait.De ianis & Cicero.vi.Philippica & Suetonius in Domitiano: ianos ĩquit arcusq; cũ quadrigis & insignibus triũphorũ per regiones urbis extruxit.Ex cap. vi. Stura).Diximus & hic apud Straboné scribendũ astura.Cæteꝝ scire oportet utroq; modo ꝓnunciasse ueteres. Festus: Stura ĩquit flumen in agro Laurenti est:quod qdam asturã uocant.Ex.cap.viii.Segestani).Monuimus Egestanos a græcis appellari:sed a Cicerone tamé & Ptolomæo segestanos Mirũ:nihil. Festus Segesta inquit ab ænea cõdita præposito ibi egesto qui eam egestã nomiauit.Sed ne obsceno ĩqt omine dicereť præposita est ei littera.s.ut in Maleuento qđ Beneuẽtũ:& in Epidamno qđ Dyrrhachium usurparunt.

Lacinium
Aurunci non Arunci
Numicius nõ Numicus
Bouile
Aeneipolis ianiculum
Astura & Stura
Egestani
Maleuẽtum post Beneuẽtum
Epidamnum mox Dyrrhachium

Ex libro.iiii.cap. xi.de Thracia.

b Atos.cũ uetus lectio non batos:sed patos habeat:& Ptolomæus pastos: Stephanus passa tutius est ut pastos scribať.Nec ut diximus Datos:quãdoquidem statim sequiť intus philippi colonia.Sunt auté philippi quos olim daton:ut Appianus refert:uocabant:& crenidas a fontiũ copia Meminit & Theophrastus.

Philippos olim daton uocabant

Ex libro.v.cap.iii.

c Irtha sittanoꝝ).Scribendũ ex appiano:Cirta Sittianoꝝ a Sittio qui Romæ accusatus & iudicio interesse ueritus in Africam collecta manu fugerat.ité.ex cap.v. Lethõ).Ptolomæus Lathenis amnis hostia.Strabo & Plutarchus:Latoné idest λατωμα.Apollonius ĩ argonautico.Ladonem.ωεμι λάδωμ εισετι πού χθιζομ παγχρυσεα ρυετομηλα. Ex.cap. xxxi. Ordimum).Vetus lectio nõ ordimũ:sed ordynũ Theophrastus quoq; libro tertio de plantis: Arbor ĩquit euonymos:Cum alibi:tum in lesbo nascitur monte Orcynio:cui cognomen est Ordyno:

Ex libro.vi.Cap.primo.

l Yco flumini).Diximus Thucydidi celecẽ uocari Heracleẽsis agri fluuiũ.Sed & Lycus quoq; amnis ibi nominatur. Apollonio η λελυκου ρεετρα και αρθεμοεσιλα λιμρημ.Hic & regem tractus eius lycũ fuisse refert.ité. Sonãtes).Scribendũ sonautes:hoc est σωραυτησ siue ut Apollonius σοωραυτησ.Dictus ita quoniã Magarensiũ naues seruasset coorta tempestate:nã prius inqt acheronté eũ uocabant.idem poeta nõ callirrhon:ut in Valerio Flacco legi diximus sed callichoron:ut Plinius hoc loco amnem alterum appellat ex arguméto diei festi: qué liberi patris comites egissent καλλιχοροιο παρα προχοασ ποταμοιο.Billæũ quoq; flumen uicinũ monui scribendum non ut modo legitur billin.id ex eodem poeta comprobatur οσσουσ βιλλαιοιο μελαρ περιάγρυται υλωρ.item.ex cap.iii. Flumen scadisiũ).Scripsi ex Menippo & Hecatæo flumẽ chadissium.idé ex Apollonio probari potest. ροσφι λε λνκαςιαι αμφερεμορτο ροσφι λακορτοβολοι χαλισιάι.quanq̃ ĩ eo uersu χαλλησιαι scriptũ aliquãdo inuenias ꝑ χαλισιαι.ité ex cap.xxiii. Sicut acticinius tradit).Dixius atratinũ quãdoq; legi:dixius & atacinũ ab atace fluuio.Nũc illud addimus nõ eosdé esse atratios & atacios.Atratinoꝝ familia Romæ ꝑuetus fuit:ĩter quos cũ aliis:tũ.L.Attatius a Valerio Maximo referť:is qui cõtra Volscos apud Ferrugĩné lacũ pugnauit.Aticini uero noui erãt Hieronymus in chronicis Eusebii:Primus inqt Terentius Varro natus est in uico atace.Narbonẽsis prouinciæ:qui:xxxv.annum egens Græcas litteras summo studio didicit olympiade.clxxiiii.

Atratinus
Atacinus
Locus in Valerio
Vbi natus est Terentius Varro & q̈ ætate didicerit litteras græcas

Ex libro.vii.cap.xii.

i N seruo serapione Victimarii).F.Quintilianus: ut dictum est non Serapionem:sed sciriationem uocauit.Valerius Maximus tamen:nisi menda ibi quoq; sit:serapioné.Est & apud Liuium Scipionis q serapio nõiareť mentio.Victimarii dicebantur & qui uictimas habebant uenales:& qui ligabant eas ad altare:feriebantq;.Idem Valerius:Libros ĩquit Numæ igne facto per uictimarios cremauit.In quo significatu & popæ nominabanť: Helius spartianus in geta : ꝑcussit inqt hostiã popa nomine Antonius:ut inde Persius uentrem popam dixerit non pro pingui & obeso utrentur aliq:sed pro helluone uoratoreq; ac phagone.Sed & ꝓpertius libro quarto nihil aliud ĩtelligit uersu illo:Succinctiq; calẽt ad noua sacra popæ A popa popinæ dictæ.item. .Secundanus retia

Victimarii q
Popa qui
Locus in Propertio

Locus in Va-
lerio Maxio
corrigendus

riusq̧).Dictū est Secundanus & tertianus quandoq̧ legi.Sed & sequutor Retiariusq̧.Apud Valeriū
quoq̧ Maximū de hoc ipso differenté:assecla retiariusq̧.Quanq̄ manu scripti Codices nō assecla:sed
secundanū habent.Lentulus.inquit ex quodam secundanorū cognomen traxit.Cicero quoq̧ cū dixit
in Bruto.Q .Arrium fuisse inter patronos.M.Crassi quasi secundanum:uidet̃ translatione quadam
secutorem(ut uerbum id ĩ gladiatorum paribus quæ cōponunt̃ accipimus)intellexisse.item ex capi.
xiiii. Methymathnum). Valerius Mthymnum:in utro menda cogitandum:nam & Mechymum
quoq̧ scriptū quandoq̧ est.item.ex cap.xx. Septuagita quinq̧ milia passuum cucurrisse). Solinus.
xlv.nisi uitium in codice.item ex cap.xxx. Gabbaram nomine ex arabia).Non cōtradicit q̄dem Co
lumella:sed uidet̃ esse diuersus libro quarto:Testis inq̄t Cicero est:Romanum se ciuem Neuium pol
lionem pede longioré:q̄ quenq̄ longissimū:Et nuper ipsi uidere potuimus in apparatu pompæ Circē
sium ludoꝝ iudeæ gentis hominé ꝓceriorem celsissimo germano.item.ex cap.xli. Berenice).Scri-
psimus ex Pausania & Aeliano pherenice.Nūc illud addimus uerbū hoc ĩ Valerio quoq̧ Maxio libri.

Locus corri-
gendus apud
Valerium

viii.fine corrigendū esse.Beronices inq̄t non uulgaris honos cui soli feminaꝝ gymnico spectaculo in
teresse pmissum est:cum ad olympia filium Euclea certamen ingressum adduxisset.Pausanias nō Eu-
clea:sed pisirhodum appellauit:Hunc moré arcendi feminas ab hoc spectaculo Papinius significat pri
mo Thebaidos:Exclusæq̧ expectant præmia matres.ité ex cap.xlviii. Maxinissam.xl.annis regnas
se).Scribendū.lx.Valerius Maximus.item. Liuia rutilia).Idem auctor Liuia rutilii:ut paulo post
Clodia ofelli:De qua & Valerius:apud qué non ofelli tamé:sed auli scriptū est:aut mendose:aut ꝙ Au
lus prænomen ofelli esset.De statilia uero meminit in epistolis Seneca:oĩno multa uiroꝝ ꝓpria hoc
capite aliter a Plinio:aliter a Valerio in mentiōe senectutis reddunt̃: ut Epiperoꝝ:non Epeoꝝ. Lati-
norū:non Plutinioꝝ.Lictorium:non Pictoreū.Damascus:non Damiates. Sane in ipso libri huius in-
dice Damascenus q̄dam inter auctores ponit̃:quo loco tamen antiqua exéplaria non Damascenum:
sed Demasten habent.quod & uero fere ꝓpius.item.ex cap.lii. Gnosio epimenide). Plutarchus nō
Gnosium:sed phæstiū ab urbe phæsto ĩ Creta:quem & condendis legibus adiutoré Solinus fuisse tra
dit inclitum uaticinio & diuinaꝝ rerum peritia.Sed Gnosium & Valerius Maximus:& alii fecere: ut
duos credi ratio quoq̧ tempoꝝ fere cogat.Ex cap.ultimo. Nasica collega lenati).Scribendū ex an-
tiquis monumentis Lanati:non lenati:Erant & Lænates q̄dem:sed diuersi a lanatis. De quoꝝ uno ita
Romæ legit̃ in uetusto lapide:Lanatus Capitolinus Magister eq̄tum.in eodé de Lænate quodá in hūc
modū.Lænas:Gn.Manlius.L.F.A.N.Capitolin.ĩperiosis.Et paulo post.M.popilius.M.F.M.N. Læ-
nas.Hæc illa ipsa tabula est in qua dixius Venocem quendá.C.Plautiū uocari: & alteꝝ de quo ita scri-
ptum.sit.L.Plautius.L.F.L.N.Venno etiam si uennocens:non uenno: uti legendum esse uideretur:se
quens syllaba decipiat.Cens.inq̄t.L.papirius.L.F.Crassus.C.Manlius.P.F.L.N.Lustrum fecerunt.

Ex libro octauo.Capite secundus.

e Gredi porta).Scribendū ingredi non egredi ut dixius.Nunc & Auctoré Plutarchū in Pō-
peio afferimus:Triūphare inq̄t conatus est:curru quattuor elephantis iuncto:sed cū porta
urbis esset angustior:usus est equis. ité ex cap.xix.Solpuga:Diximus Solifugá a Cicerone
& Solpigam quoq̧ appellari hanc:sed & Festus quoq̧ solpugá ait noĩatam uideri.ꝙ acrius pūgat cōci
ta feruore solis. ité ex cap.xl.Gradibus Gemitoriis.Valerius Maximus & alii nō gemitorios sed ge-
monios.De hoc aūt Sabino Dion quoq̧ meminit οτι δια των αναβαθμων ερριφθη. ité ex cap.xliii.

Per raritatem plantarū).Diximus phalangaꝝ & palancaꝝ:siue quod idem est plancaꝝ legi posse.
placarū nullo modo.Festus plancæ ĩq̄t tabulæ planæ sunt ob quá causam & planci appellant̃ : q supra

Planci unde
sic phalange

modum ĩq̄t pedibus plani sunt.Phalangæ.sunt.& mensuræ genus atq̧ pōderis Herodoto Plinioq̧ in
mentione hebeni. Item ex cap.lii.Fuluius Hirpinus.M.Varro de re rustica secundo.Fuluius inq̄t lu-
pinus dicitur habere in tarquiniensi septa iugera.xl.De quo & Plinius sequenti libro de cocleis.

Ex libro nono.Capi.xxxv.

a Ffectant iam & Pauperes lictorem femine).Diximus licitatorem non lictorem legi posse.
Plinius libro.xiiii.Alius inquit quantum alia quæsierit:tantum bibit. Tunc auidi matroná
oculi licentur.tunc graui produntur marito.tunc animi secreta proferunt. Est autem uer-
borū sensus hic fere qualis apud Valerium Maximum secūdo libro:Feminæ inq̄t capillos cinere ruti
labant.Nulli enim tūc subsessores alienoꝝ matrimoniorū oculi timebant̃.Sunt qui alectorem scribé

Alectoras in
uentriculis
gallinaceoꝝ
inueniri est
cristalina
specie

dum putét ut gémæ nomen sit eius.de qua libro ultimo.Alectoras inq̄t in uétriculis gallinaceoꝝ in-
uentas crystallina specie:magnitudine fabæ:quibus Miloné in certaminibus usum inuictū fuisse:uide
ri uolūt.Quidá helicteré:quia iulius Pollux dicat ĩauriū genus esse q̄d ellobia & helicteres & helicas ap
pellauere.illud a fibris aurium quas:Græci lobos uocát:Helicteres a clauiculis quas helicas noĩant in ea
dé parte.Licitatores ergo fæminæ cōciliant uel opibus spectande uel fuco.id Græci uenustissime κα
πηλειαν ασκειν προσωπω Licitatores πληστυρασταο uocant.ité ex cap.liiii.Quadragita ipsius
Piscinæ a Defuncto illo Venire pisces.Scribēdū ex Macrobio docuius Quadragita milibus ipsius pi
scinæ a defuncto illo ueniere pisces.Columella quoq̧ lib.ix.Catonis inq̄t:qui nihilominus & ipse tu-

tor luculli grandi ære sestertium millium quadringentorum piscinas pupilli sui uenditabat.

Ex libro.x.capi.xxix.

N campo ridiculi).Scribendũ Rediculi:nõ ridiculi.Festus Rediculi ĩquit Fanum extra por
i tam capenam fuit:quia accedẽs ad urbem Anibal ex eo loco redierit quibusdam pterritus
uisis.itẽ ex cap.xlvii. Hæmatopodi).Placet imantopodi ut ostendimus.etiã si & auis ge
nus est Aristophani quam dicat erythropoda.Hæc autem sit an diuersa nõ statuo. item ex cap.xlviii.
Ibin Megnatius Caluinus).Fortasse non megnatius:sed quod tritissimũ est Egnatius. item ex cap.
lii. Feminam edunt quæ rotundiora gignunt reliqua marem).Diximus Aristotelem sexto libro cõ
trarium statuere:ob id mutari uerba huius loci posse:ut non rotundiora sed oblongiora sit scribendũ
Nunc monemus Plinium ex aliorum sententia nõ Aristoteles locutũ.Columella quoq; lib.ix. Cum quis Ex qualibus
uolet ĩqt q̃plurimos mares excludere lõgissima quæq; & acutissima oua subiiciet.Et rursum cũ femĩas ouis nascunt
q̃ rotundissima.itẽ ex cap.lxiiii. Circũacto sub enixũ fœtu alia ĩ utero porrecta).An scribi põt: Ali mares pulli
as in utero porrecto:idest fœtũ ipsum qui sub enixũ circumagit alio tẽpore in utero porrectum esse. & ex q̃libus

Ex libro.xi.cap.xvi. femine

Carnon uocant).Scribe Acapnon:q̃a fumo careat qui Græce capnos dicit.Strabo Atticũ Acapnos
a ĩqt mel præfert omnibus:præsertimq; id q̃d in argentariis metallis fit & a compositionis
genere acapniston uocat.itẽ. Melior niger uariusq;).Aristoteles ut dixi Melior ruffus
q̃ niger uariusq;.Sed & Columella genus ducũ infuscum:sordidũ: hirsutũ:& ut Poeta noster ait sputo
puluerulento simile dãnauit ꝓbando rutilũ.Quia tamen Varro ex Menecratis sentẽtia:quẽ & Plini-
us quoq; noĩat:duo ait esse ducũ fastigia:nigrũ & uarium:quod & præfert poterit ad illum quoq; mo- Ducum fasti
dũ:legi:Melior nigro uarius:Alioq̃n sunt ĩqt Varro:qui tria quoq; Regulorum discrimina constituant. gia in apibus
Nigrũ:Rubrum:& Variũ.itẽ ex cap.xxxvii. Parco atq; ab illo galerita appellata).Parcũ fateor non- duo sunt
dum legisse.Parcũ legi inter accipitres apud Aristotelẽ lib.nono: Theodoro porcã interprætãte.Sed
an in eius capite sit apex non cõperi:Nam quæ dicit aristophani & Aristoteli ægithalos:parus ab ipso Parus
uertit tribus generibus.Vnum fringillæ magnitudĩe:alterum minus q̃d montamũ cognominãt.Tertiũ Para auis in
inter omnes minimũ.De paro triuialis ille uersiculus circunfert Ouidio inscriptus mendacissime.Pa auspicata
rus enim q̃uis per noctem tinninet omnẽ Eius uox nulli iure placere põt inauspicata est & para Hora
tio:Impios paræ Recinentis omen.Plinius.xviii.lib.Auem inq̃t Parã oriente sirio ipso die non appa-
rere:donec occidat:E diuerso Virionem ꝓdire ipso solstitii die:qui & εκπυρο κάιασ idest ex incẽdi
is nasci dicit:ut ĩqt Aristoteles in Campania & aliis regionibus Parula uocat auicula:cuius uertex ni-
gricat coronæ specie.Distent inter se in eadẽ sint nondũ perspeximus.Verba sane illa. Atq; ab illo
galerita appellata).Codices uetusti habent:cõmodius:At quæ ab illo galerita appellata:& cætera itẽ.
Vt lyras decerent).Vetus lectio queẽadmodũ testati sumus:ut Lyras diceres.Vnde q̃dã putnet Ster
psicerotas quasi Terpsicerotas uocatos.Ceterum Strepsicerotes rectius q̃ sterpsicerotes.a cornibus uide
licet rugarũ ut ait Plinius ambitu cõtortis:sicut a latitudĩe palmis manus simili platycerotes.itẽ. De
oculis mediusculo differentes).Scribi põt Meditullio non mediusculo.Sunt codices in q̃bus habeat
medius color differens:itẽ de dentibus. Timarchus nicoclis filius pappii). Scribendũ forte paphii
ab urbe Cypri Papho.Nicoclẽ certe Cypri regẽ uel isocratis orationes præferũt.De hoc Timarcho iu
lius quoq; pollux in mentione dentiũ.itẽ de neruis. Bubuloq; etiã circumuoluti). Dixĩus legi posse
Bibulo ex Aristotele:an & bubulo fortasse rectius:ut cordi bouis circumuolui quoq; neruos dicat ne-
dũ oriri ab eo.itẽ ex cap.xxxix.de elephãtis: Impenetrabiles setas). Dixĩus legi posse:ĩpenetrabiles
quasi setas q; & Aristoteles & uetus lectio ad id manũ præbebãt.Sed & si uerbum illud quasi detrahat
nihil officiet.Plinius libro ultimo:Beryllos inquit indi perforatas elephantorum setis religant.

Ex libro duodecimo.Cap.iiii.

Hurius in italia).Scribo Thuriis:nam thurii quæ sybaris ante dicebat & aliquando copiæ
t ut ait Stephanus Herodoto fuere patria:quam & Thuriũ & Thuriam uocabant: ut in illo
Herodoti ellogio ηροδοτου λυξεω κρυπτε κονισ ηδε θανοντα. ιωνιασ αρχαιησ ιστοριησ προφυ
τον θουριον εσχε πατρην. item ex cap.viii.de spina ariana. Myrrhæ similis).Theophrastus &
in eo Theodorus libro quarto de stirpibus:illyriæ:non Myrræ sed ut græcum codicem deprauatum
putem argumento est:q; de lacryma siue spina illiria nusq̃ traditur. item ex capi.xii: Situm re-
dolente ut cupressi).Dioscorides nõ cupressi:sed cyperi odore nardum cõmendat.Quod quidẽ & re
centiores prædicant ut uel utrũq; uerũ sit uel affinitas uocabuli fefellerit ꝓdentes Plinius quoq; de cy
pero differens:odorem ei nardo similẽ tribuit.item. Folia diuisere ad nouam amplitudinẽ hadros
phærum uocatur).Vetus lectio:Folia diuisere annonã:ab amplitudine hadrosphærum uocat:hoc est
præcium ipsa:folia diuersum fecere Quod enim amplum adultiusq; est hadrosphærum ĩquit appella X.græca litte
tur:nam hoc significat αδρον.Quod aũt sequitur. Maioribus siclis.xxx).Iidem codices longe ali- ra denarium
ter.hoc modo.Maioribos foliis.X.xxx.ut stella illa in speciem Græce littere .X.denarium ostẽdat:q̃d ostendit
quidem in monumentis antiqui lapidis cum alibi:tum Rhauennæ cernitur:quanq̃ est ubi non.X.sed

puncta duo tantū.scripta sunt:quando uidelicet exiliores minutioresq; sunt litteræ. Accedit ꝙ hoc ip
so loco protinus cum dicitur Mesosphærum emi.lx.& paulo post præciū microsphæri esse.lxxv.uide
tur ad eundum modū legi oportere:hoc est.X.L.&.X.lxxv.atq; ita uetus præferebat lectio.Quod qui
dem multis huius libri partibus ad hanc formam peccatum animaduerti. Sed satis est uno loco indi
casse.item ex cap.xiii. In armeniæ parte quæ uocatur ocene).Scribendum Otene:idest ωτηνη.ut se
xto libro demonstratum est. Ex libro.xiii. capite primo.

f Ed & bathylli madent eo.).Antiqua lectio multis exēplaribus:Sed & illi madēte eo Potest
uero ad illum quoq; modo scribi:Sed & parthi madēt eo:ut accersita cōmendatione inglu
uie natum uirus extinguāt.Plinius libro.xi.Parthorum inqt populis graueolentia præcipue
& a iuuēta ꝓpter indiscretos cibos:Nāq; & uino fetent ora nimio:sed sibi ꝓceres īqt:medent̄ grano
Scitum est assyrii mali.Libro quoq; quartodecio.Scitum īqt est Scytharum legati quanto plus biberint:tāto magis
sitire Parthos:ac Persarum qdē regna:ut idē auctor est:Vident̄ quæ nunc īqt Parthorū intelligimus:sed
diuersi tamē a Persis fuere Parthi Artemidoro:Straboni:Ptolomæo cæteris Bathyllus pueri: non po
puli nomē legit̄.Sed & in ꝓuerbiū mollitæ cessit βαθολοσ ει quēadmodū & βακηλοσ item ex cap.
iii. In.M.Ciceronis monumentis inuenit̄ unguenta gratiora esse quæ terrā q̄ quæ crocū sapiant).
Cicero de Oratore libro tertio nō terram:sed ceram.Vnguentis īqt minus diu nos delectari summa
& accerrima suauitate conditis q̄ his moderatis.& magis laudari qđ ceram q̄ qđ crocum olere uideat̄.
Cæterum in Codice Ciceronis menda est & terrā non ceram scribendū Plinius.xvii.uolumine de gene
ribus terræ.Cicero inqt lux doctrinarum altera meliora inqt unguenta sunt quæ terrā q̄ quæ crocum sa
piunt.Hoc enim maluit dixisse q̄ redolent.Ex quibus uerbis constat Ciceronem hoc:alio quoq; loco
ꝓdidisse.sed & Theophrastus odorē terræ cōmendauit item ex cap.xii. Leuigat̄ dēte cōcauo).
Placet eorū snīa qui scribunt nō concauo sed conchaue. item ex cap.xv. Lati fundi taxatione).
Iungendū est Lati fundii.Plinius libro.xviii. Latifundia inqt ꝓdidere italiā.itē libro.xvii.in lati fundi
is non legitima īquit naturæ festinatio:idest non pōt una certa ratio præscribi putandæ uineæ in ma
gnis prædiis:ꝙ aliæ serius id aliæ maturius desiderant.Columella libro.v.Vbi ruris īquit uastitas ele
ctionem tēporis negat:ualentissimam quāq; ptem uineti:frigoribus deputari conuenit:macerrimam
uere uel autumno. item ex cap.xxi. Arborem ostrin quam & ostream uocant).Scribēdū Ostryn
& ostryan Theophrastus lib.iii.Quod aūt sequitur similem fraxino: cortice & ramis & folio: pilis &
reliqua.idē auctor nō folio pilis:sed folio piri.η οστρυσ ομοφυεσ τη οξυα τητε φυτεια και φλοιο φυλ
λα δε απιο ει δη hoc est ostrys arbor planta & cortice similis est oxyæ:foliis uero piri.Oxyam Plini
us fraxinum uidetur conuertere:Theodorus scissimam.Non desunt qui oxyam interpretent̄ phagū
ideo autem placuisse Plinio fraxinum dicere:quoniam fraxinum constabat non dissimilem esse pha
go ramis & cortice.Sunt quibus oxya uidet̄ esse quā nos ornum uocamus. item qbus scissima quam
phagum:de quo Theodorus quoq; in præfatione sua de stirpibus:item ex cap.xxii. Enonymus).
Theophrastus ut dictū est anonymos Exēplaria tamen quædā eius feruntur in quibus nō anonymos
sed euonymos scriptum est.Quod aūt hic dicitur flore cādidior est.Theophrastus flore candidæ uio
læ.At uerba illa statim pestem denuncians ex eodē auctore sumpta sunt: οζει δειμομ ωσπερ φονου.
idest odorem illa dirum habet ceu pestis cedisq;.Theodorus:odore inquit infesto uelut cruorem infe
rens:proptereaq; in auspicata.Plinio dicta est.Græci Euonymon fortasse appellant per antiphrasin
& quasi ominis deprecandi gratia.Nec illud præteriero ꝙ huius arboris gustatu extigui pecus tradūt
nisi purgatio contingerit:hoc est ut Theophrastus inquit anochos:quod uerbum Theodorus Græce
posuit quasi genus herbæ medicamēti ue.Sed Plinius ita uertit præceps alui exinanitio.item ex cap.
xxiii. Saripha Circa Nilum Nascēs).Theophrastus nō Saripha:sed sari neutro genere multis locis
quarto libro appellat.Tria inquit in Aegypto celebrant̄:papyrum:sari:mnasi.Et paulo post το σαρι
φυεται μεμ εμ τω υδατι & reliqua.idest ipsum sari ꝓuenit in aqua radice dura intortaq; ferrariis of
ficinis utili:de qua prosiliunt quæ saria uocantur cubitorum duum altitudine pollicari crassitudine.

Ex libro.xiiii.capite primo.

c Vntotinus(.Scribendū ut dixi Rumbotinus:siue ut Columella.vi.li.Rumpotinus.Est ge
nus īqt arbusti Gallici quod uocatur Rumpotinus:desiderat arborem humilem: nec fron
dosam.Et paulo post:ita īqt fere constitutum supra animaduerti:ut ad octo pedes locis sic
cis & cliuosis:ad.xii.planis & uliginosis tabulata disponant̄.Sed scribendum loco uerbi supra animad
uerti:rumpotinetum aduerti:atq; ita lectio uetus habuit.Eadem parte mendum est. Arboribus īquit
rumpotinis frumentum non inseritur in utraq; partem.xx.pedum spatia interueniunt.Scribendum
enim:si in utranq; partem &c.Quoniam sequatur:At si segetibus indulgetur ī alteram partem.xl.pe
des:in alteram.xx.relinquuntur.Plinius lib.xvii.interuallum īquit iustum arborum si aretur solū qua
drageni pedes in terga fronteq;.in latera uiceni:Si non aretur:hoc in omnes partes:idem Tabulata ī
quit earum ab octauo pede altitudinis dilatantur in collibus siccisq;:ab duodecimo in campestribus
& humidis.Cæterum appellatio rumpotini hodie quoq; durat in Liguria & isubria.item. Pagum

Transgressis). Scribere oportet Padum:non pagum:ut monuimus.Plinius lib.xvii.Transpadana ĩqt
italia.Præter supradicta cornu:populo:tilia: acere: orno: carpino: quercu arbustat agros. Columella Carpinus arbor
de rũpotineto.Huic ĩquit rei maxime uidetᷓ idoneus:nõnunq̃ & salix a plerisq; in hoc ipsum disponi
tur.itẽ. Leptorogas).Scribendũ leptorhagas a minutis acinis:quos Græci rhagas uocãt.itẽ ex ca- Acini qũo
pi.ii.de amineis. Senio quoq; ꝓficientẽ utiq; uniuscuiusq; uitã). Vetusti codices:Senioq; ꝓficien-
tẽ uini eius ubiq; uitam.Columella lib.iiii.Solæ ĩquit tradunᷓ amineæ excepto coeli statu nimis frigi
do ubicunq; sint etiã si degenerẽt.sibi comparatæ magis aut minus ꝓbi gustus uina præbere cæteras
oẽs sapore precedere.Item de nomentanis.Eæ minus fertiles uinaceis & fece nimiæ).Scribi põt.Eæ
minus fertiles uino:acinis fece nimiæ.Columella.Nomẽtanæ ĩquit feciniæ dicunᷓ: ꝙ plus q̃ cæteræ Fecinie uue quare
fecis afferunt.Sed id incõmodũ repensant uuaꝶ multitudine.itẽ. Baliscã dyrrachini celebrãt.co-
colubin hispaniæ uocant):Columella nõ baliscã:sed semp fere baliscã minorẽ inqt basilicam cocolu-
ben uocant Hispani.idẽ auctor inerticulã paulo post reddẽdã amarition a Græcis dici refert. Ego nõ
amarition:sed amethyston scribo:quoniã ut ait Plinius sobria sit & tumulentiã sola non faciat.Quia
tamen uerba sunt Columellæ quarto cap.xxi.ubi uites quædã & arcella & balisca nominanᷓ:suspen-
dendũ iudiciũ existimo.Est aũt mendosissimus locus ille ad hũc modũ.Cum stingi Biturice fructibus
optimis hic paribus chio respondent.illinc arcella cursu.illinc spione Valiscene cõuertunt:qbus alma
tellus annua uice uelut æterno quodã puerperio lætã hortibus distamusto demit ubera. inter quæ fa
uẽte libero petis palmitibus uel generis alui:uel flauẽtis ac rutili uel purpureo nitore micãtis. Vndiq;
uersicoloribus pomis grauidus collatet autumnus.Sũt ĩ iis uerbis errata fere undecĩ. Proinde ita scri
ꝑserim tãtisꝑ dũ alius qs melius ĩueniat.Cũ isthĩc Bituricæ fructibus opimis.hinc paribus chiæ respõ
dent:illinc arcellæ:illinc spioniæ baliscæ ue cõuertant:qbus alma tellus annua uice uelut æterno quo
dã puerpio læta inertibus distenta musto demõstrat ubera. ĩterque fauente libero foetis palmitibus
uel generis albi uel flauẽtis ac rutili uel purpureo nitore micãtis. Vndiq; uersicoloribus pomis graui-
dus collactet autũnus.itẽ de heluenaca. Minor quã arcã appellant). Vetus lectio nõ arcã sed arcũ.
Columella emarcũ siue marcũ.Quia tamen & arcellam nominat ut dixi æstimandũ.est. Itẽ de ueni-
cula. Malunt Scirculã Vocare).Columella scircitulã. Venucula ĩquit eadẽ quæ scircitula: quanq̃ ĩ
eo mendose scriptũ est auenuncula ꝓ uenucula.Quod aũt aliubi notauimus fieri posse ut scirpula &
sticula dicaᷓ hæc.ꝙ ita Plinius capite nono appellet quandã uitẽ: melius est ut tria genera credamus.
Primũ scirculæ:aut quẽadmodũ Columella scircitulæ:quã Plinius staculã quoq;.appellat. Alteꝶ scri-
pulæ siue scirpulæ passo acino.& ob id uini dulcis feraci. Tertiũ sticæ Græcis dictæ a nobis apianæ ab
apibus qbus prædæ sunt auctore Columella & Plinio. Itẽ ex cap.iii. Circa phalactaiã). Dixi qdẽ
circa phalacrã scriben auctore nullo:coniectura tantũ duce.Nũc id ipsum Theophrasti quoq; testimo
nio sancimus libro tertio. Vitis inqt ea parte idæ nasciᷓ:quã uocãt phalacras:fruticosa uirgis paruulis
& cubitalibus pene ramulis & reliqua.itẽ. Atq; æque. CCCC.Nũmis Venũdatis). Scribendũ pu
to:atq;.cccc.milibus nummũ uenũdatis. Aut:qđ idẽ est.cccc.facit enĩ linea illa supra posita ut hoc ĩtel
ligamus.Quod cũ ex aliis locis:tũ ex libris de arithmetica Boetii Seuerini facile qs obseruet. Enĩ ue-
ro Columellæ cõputatiõe libro quarto singula uineti culti iugera quattuor milibus qngentis fere nũ
mis cõstare iustũ erat solo ꝓmiscuo. At q̃to pluribus opa steneli agricolæ tam ĩsignia:His inqt tꝑibus
& Nomentana regio celeberrima fama est illustris:& præcipue quã possidet Seneca uir inqt excellẽ Laudes Senecæ
tis ĩgenii atq; doctrinæ. Videᷓ enim steneli uinetũ primo.cccc.milibus ueniisse. Tũ.dc.milibus mer-
cante Palemonæ:nõ a stenelo sed ab emptore primo.Demũ quadruplicato precio cõparatũ a Sene-
ca principatu traditiõis si qs nolit scribere Neronis:qđ nec ipse mutari uelim magnope.itẽ ex cap.iiii.
Hæc natura. Vinis in uetustate:ne potari ꝑ se queãt sine ꝓuinciæ aqua).Diximus legendũ:si non
ꝓuincat aqua. Theophrastus libro sexto de causis plãtaꝶ.Quædã inqt per se mandi nequeũt: sed pro Quedã ꝑ se mãdi nequeunt
condimento indunᷓ aliis:ut amara & acuta.Hoꝶ.n.pleraq; ου λυμα μεθα κρατειν ακρατων idest ni
si diluanᷓ peruincere nõ possumus.itẽ Ex iis. Vsura multiplicata semissibus.Et paulo post. Singu
las uncias constitisse).Scribendũ nideᷓ:singulis.hoc est nũmis.In quo boni cõsulant qui hæc cogno-
scent si diuersa q̃ alibi ꝓdidimus in mediũ allaturi sumus.Semisses usuras nostri tẽporis legulei has ĩ- In Leguleos
telligunt:qbus dimidiũ sortis in singulos annos lucrifacere contingeret. Besses:qbus partes duas. Tri
entes:quibus tertiã.Quadrientes:quibus quartã.Expositionẽ hanc multis sæculis receptam:quia ne-
mo refragabatur:ipsi quoq; tamdiu secuti sumus:q̃diu contrarium inuenire nõ licuit.Nunc.L.Colu-
mella duce libro quarto usuras semisses ĩterpretamur: quotiens de centũ nummis: quæ uerbi gratia
sit sors:nõ quinquagenos:ut illi:putauerunt:sed senos tantũ nũmos usuræ noĩe ꝑcipimus.Ob id ciui-
les & modicæ Plinio uocatæ sũt.tãto mitioribus quæ triẽtes & quadrãtes appellanᷓ. Capitolinus in
Alexãdro triẽtariũ ait foenus eũ ut æquissimũ & leuissimũ exercuisse ad usum Reip.Sed uerba Colu
mellæ prætexamus.Is ĩquit uinitor licet sit emptus sex uel potius octo milibus sestertiis: cũ ipm solũ
octo iugerũ:totidẽ milibus nummoꝶ partum uineasq; cum sua dote:idest cum pedamẽtis & uimini

bus.binis milibus in singula iugera positas duco. Fit tum in assem consumatum precium sestertiorũ
xxix.milium.Huc inquit accedunt semisses usurarꝝ sestertia tria milia & quadringenti octuagĩta num
mi biennii tpis:quo uelut ĩfantia uinearꝝ cessat a fructu. Fit in assem summa sortis & usurarum.xxxii.
milium quadringentorꝝ octuaginta nummum. quod quasi nomen si ut fœnerator cum debitore ita
rusticus cum uineis fecerit:eius summæ ut in perpetuum prædictam usuram semissium dominus cõ-
stituat.Percipe debet in annos singulos mille nongentos qnquaginta sestertios nummos. Ex his uer-
bis euidentissime colligit̃:ex usuris semissibus:nõ qnquagenos de centenis:sed senos dumtaxat in an-
num redire creditoribus:sicuti quaternos ex trientibus. Hoc ipsum ex fine legis tertiæ in eo titulo q
ad legem falcidiam ĩscribit̃ aptissime conuincimus.Ea pauli uerba sunt:quæ iccirco apponere consti
tui:quoniã recentioribus:alii dissimulanter ea prætereunt:alii fatent̃ non ĩtelligere:cum tamẽ sint &
ponderis & momenti maximi.Sunt aũt huiusmodi.Si Reip.ĩ annos singulos legatũ sit:cũ de lege fal-
cidia quærat̃ Marcellus putat tantum uideri legatũ quantũ sufficiat sorti ad usuras trientes eius sum-
mæ quæ legata est:colligendas.Erat uero sensus iis qui latine loqui didicissent & expeditus & facilis.
Si Reip.legati essent in annos singulos sestertii uerbi gratia quaterni:tantundem legatũ uideri ab hæ
rede ac si centenos semel repræsentare iussus fuisset:qa de centum nummis quaterni colligunt̃.Vsu-
ræ trientis nomine in annos singulos.Quod si ut Neoterici legum ĩterpretes existimãt: usura triens

Lex falcidia

esset:nõ quattuor de centũ:sed.xxxiii.sequeret̃ hoc ĩcõmodũ:ꝙ si hereditas centũ nummorꝝ foret.&
ex ea Reip.in annos singulos.xxv.nummi legarent̃:detractioni legis falcidiæ locus nõ esset quoniam
xxv.in annos singulos tantundẽ esse uiderent̃ q̃tum.lxxv.semel:quæ summa dodrantẽ nõ excederet.
Quis aũt obsecro tam stupidus:atq; tam nullo sensu talẽ hereditatẽ adire uelit:quæ quarto demũ an-
no sit absumenda?& obligatio nihilominus legati tota maneat.iã si.lxxvi.legata fuerint: falcidia here
di subueniet:si ĩ annos singulos.xxv.nõ subueniet quo qd dici potest absurdius?At qs malit non dico

Amphora.i. octuagĩta uini libræ

xxv.sed &.x.tantum ĩ annos singulos q̃ semel.lxxv.imo ipsa plane centũ persoluere.Sed redeamus ad
ꝓpositum.Si amphora:idest ut Festo placet:octuaginta uini libræ:sub Opimio centũ nummis ualuit.
Faciunt autem octuaginta libræ nongentas sexagĩta uncias:efficit̃ ut semisses usure: hoc est nũmi se-
ni annorꝝ centum sexaginta:nõgentos sexaginta nummos ĩferant.Atq; ita singulæ uini unciæ singu-

Corrigit̃ locus ĩ epistola ad Lẽtulum apud Ciceronem

lis nummis usuræ nomine cõstiterint.Castigabimus in transitu & uerba illa Ciceronis ad Lentulum.
Nec putant ĩquit ei nummos deesse posse:q obsidiõe fœneratores exemerit:hominis semissibus ma
gna copia est.Scribendũ cẽseo:non hoĩs:sed uel omnino:uel omni hoc sensu magnã pecuniæ facien-
dæ copiã fore:si eam reddere cũ usuris semissibus ꝓmisero.Præsertim ĩquit hoc tẽpore:q meis rebus
gestis hoc sum assecutus:ut bonũ nomẽ existimer adeptus.Verbũ adeptus supfluit:nec in scriptis ma

Bonum nomen quid

nu codicibus inuenias.Bonum ĩquit nomẽ existimor:hoc est bonus debitor. Omniaq; hæc ꝑ iocũ ab
ipso dicta:nisi qs ĩtelligat:errauerit.Sed & illud notatu dignũ:hoĩes quoq; ĩterim semisses dici ꝓ mo-
dicis pusillisq;.P.Vatinius ad Ciceronẽ.Simius ĩquit nõ semissis hõ contra me arma tulit.Est aũt men
suræ id nomẽ cubiti pars:ita uulgo quoq; dicta:minor dodrãte:hoc est:nõ Catullianum illud holopa
chiũ siue totus cubitus:sed plus dimidio minor:aut certe nõ iusta homo magnitudine:uerꝝ dimidiata.
ĩtẽ ex cap.vi. Latinẽsia grauiana stomensia). Vetus lectio Latiniensia. De latiniensibus tertio lib.
Plinius ĩ Latio:Forte uero nõ grauicana:sed grauiscana.itẽ non stomensia sed statoniensia:a grauiscis
& statonia.de qbus eodẽ libro.itẽ. Aloe mercant̃).Scribendum uel aloen uel certe medicant̃.uel
sic ut uerbũ illud mercant̃:eradas.Aloen feminino genere ꝓnunciant Græci Latiniq;. Itẽ ex cap.ix.

Vua Stica

de uino passo. Ex uua:quã græci sticam uocant:nos a pianã.item scirpulã).Scribendũ scirpula siue
scripula casu ablatiuo:ne qs apianã cũ scirpula eandem putet.De scirpula Plinius capite tertio:Scirpu
la ĩquit acino passo. Item ex cap.xiii. Egnatii metentini uxorem).Valerius Maximus Egnatium
Metellum nõ metentinũ.Quid si Mecẽniũ:Seruius primo libro æneidos:Femina ĩquit quæ sub Ro
mulo uinũ bibit occisa est a marito.Mecennius absolutus est:id enĩ nomen inquit marito.Sic Grani-
us Lucianus coenæ suæ.itẽ. Myrrhæ odore condita).Vetus lectio & Merula ut dixi nõ myrrhæ:
sed miro.quoniã Plautus in psa mentionem myrrhæ nullam habeat: sed nec murrini. Curate inquit
uos isthic & approperate oculos:ne mihi moræ sit quicquã ubi ego intro aduenero. Commisce mul-
sum struthea colluthea q; appara bene & in struteis concaleat & calamum inice.Alii myro:idest odo
re:ut iulius Pollux.Sed & cum Plinius dicat cap.xvi.Aromatiten inquit inuenio factitatum non tan-
tum unguentorum compositione primo ex myrrha ut diximus mox e nardo celtico:calamo:bitumi
ne.Videri potest myrrhæ hoc quoq; loco scriptum fuisse:nisi quis uerbũ ut diximus præpostere col-
locatum putet atq; ita legat sane.Aromatiten inuenio factitatum non tantum unguentorum cõposi
tione ut diximus:primo ex myrrha:mox e nardo & reliqua:nisi fortasse non mulsum in Plauto: sed
murꝝ:hoc ẽ unguentũ qs malit scribere.itẽq; nõ coluthea sed coluthra.Et.n.ficus maturas in comoe-
dia Philemõis ita noĩari testis ẽ Athenæus.ĩ uinũ uero struthea & ficus addi cõsueuisse argumẽta sũt
uina cydonites & sycites a pomis illis dicta.Nõ ꝓbo autem hoc sed periclitor & prouoco ingenia:si-

cuti nec illud ut struthea pro quodã poculi genere sumant: cuius mentioné. Athenæus quoq; faciat & colluta pro collue. Addo & tertiũ: ut si quis nõ coluthra nec colluta: sed collubia: hoc est bellaria scribendũ céseat: quoq; nihil ipse affirmo. De Collubiis. xxxiii. libro quædã paucula. Festus Murina inqt genus potionis est quã mulieres uocant muriolã. Quidã murratũ uinum id dici putãt ex uuæ genere murinæ noĩe. Idé auctor. Murata ĩquit potione usi sunt antiqui. postea ĩquit assueuerũt muratã diis sũis libare. Ideoq;. xii. tab. est cautũ ne mortuo daret. idé auctor qbusdã exéplaribus: Murrata ĩqt potione usos antiquos ĩdicio est q̃ etiã nũc ædiles in supplicatiõe diis addũt ad puluinaria: & q̃. xii. tab. cauetur ne mortuo ĩdat: ut ait Varro antiqtatũ primo libro. ité ex cap. xi. Itaq; nõ minora). Vetus lectio fere: itaq; nõ miror. ité terebinthi: callini: létisci. forte non calini: quod qdé nusq̃ legit: sed calami. Potest enĩ ex odorato eo seorsum fingi uinũ. sicut ĩ alia quoq; uina cũ cæteris addi solet. ité ex cap. xix.

Collubia

Murata potio

Rabulana pice). Quidã ut dixi radulana: quasi ab ĩstruméto radula: cuius mentioné præcipue. L. Columella faciat. Nõ ꝓbaui: cũ ob alia: tũ q̃ ĩstrumentũ id: si quid ad ꝓpositũ pertinere posset non minus belle rabula a radendo: q̃ radula uocaretur. quãdo & rabule forenses etiã a radendis auribus: quia & Græci quoq; garrulos aiunt κοπολειο esse & κοπτειρτα ωτα ut Iulius Pollux auctor uel ut Festus a radendo: idest auferendo nomé traxere. Quanq̃ & a rabie & a raui hoc est raucitate dictos quidam uolunt. in Gallia quoq; trãsalpina ĩstrumentũ fabrile quo assamenta leuigantur & poliuntur: nõ aliter fere q̃ rabo quasi rabula uocatur a radendo. quod quidem a nauiculæ credo forma ĩ multis italiæ. Belgicæ quoq; partibus scaphula dici solet. in Venetia prouĩcia & aliis locis a cõplanando planula. Nam dolabra uidetur esse idé quod ascia Donato. qui dolare ĩquit est ascia cedere. Vtcũq; uerba Columellæ de radula nihil omnino suffrugantur: ea sunt ultimo eius libro de pice in uniuersum: nõ de una aliqua eius specie. Dolia ĩquit quæ in terram demersa sunt: ferreis lampadibus ardentibus calefiunt. & cũ picem in fundum destinauerit sublata lampade: rutabulo ligneo & ferrea curuata radula ducit qđ distillauit: aut quod in lateribus hæsit. Sunt qui rabulanã picem a colore quasi rauulanam scribendum antument. Est enĩ Rauus color ĩter flauum & cesium. Vnde & Festus ait. Rauiliæ dicant & rauistelli: Plauto. Quidam a loco Ionii sinus Rhaba: de quo: nõ tamé de pice Stephanus. Nõ desunt qui pro zopissa rabulanam ĩterpraetentur. Est autem zopisa ut ait Plinius: erasa maritimis nauibus pix cum cera multo efficacior ad omnia qbus pices ĩquit resinæq; prosunt: uidelicet adiecto marini sallis callo: a Tirocinio nauis optima. Meminit & Dioscorides. ité ex cap. xx. Parte q̃dringétesima). Vetus lectio: pte quadragesima. Nã de sulphure cuius paulo post habet métio. Catonis uerba sunt hæc. Medicamétũ ĩquit in dolium hoc modo facito: ceræ partem unam: resinæ parté unã. sulphuris partem. xxxiii.

Radula

Rabula forẽsis unde

Dolabra idẽ uidet quod ascia

Color rauus qualis

Zopissa quæ

Ex libro. xv. Capi. xv.

f Acile quoq; genera ĩsita fuere). Verbũ facile iungédũ cũ supiore clausula: hoc modo: Nec spinas ĩseri quãdo fulgura expiari nõ queunt facile. Tũ scribendũ nõ quoq; sed quotq; genera ĩsita fuerũt: tot fulgura uno ictu ꝓnunciant. Fuit locus hic perq̃diu mihi dubius: sed. M. Varronis de re rustica libro primo uerba multũ lucis afferũt: ubi nõ omnia omnibus ĩseréda ꝑcipit. Hæc inquit sequunt multi qui Aruspices audiunt multũ a qbus proditũ est in singulis arboribus: quot genera ĩsita sint uno ictu tot fulmĩa fieri & cætera. ité ex cap. xxviii. Succoq; uinosus piro. malo. myrto. minime qđ miremur uuis). Theophrastus libro prĩo de stirpibus. Succoq; uinosus uuis. moro. myrto: ꝓpter qđ uideri põt: nõ minime quod miremur uuis legédum: sed quod minime miremur: uuis. Accedit q̃ idé lib. vi. de causis. Quidã ĩquit sapores minus ꝑspicui sunt: ut uinosus ĩ myrto. Cæteq; mutare nõ audeo: quandoquidé & illud constat ex eodé auctore: Succũ uinosum in uuis qdé esse ac sentiri oĩno sed exiliter: utiq; ad id tépus collatũ: quo expssus & diffusus est. quãdo ĩ uua & feces & aquosa portio dilutioré inertioréq; succũ reddũt: quæ causa facit ut uinũ quoq; feci ꝓximũ in dolio minus oleat.

Ex libro. xvi. Capi. ii.

e T e gentes certe si uincant). Scribendũ. & hæ gétes & reliqua. Præterissem locũ facilé & positũ: nisi & Romani & Veneti codices: quos præcipue castigamus eũdé erroré præferrent. ité ex cap. vii. de carbone. Aceruĩ cõfertis paleis recétibus luto caminant). Scribendũ Thaleis nõ paleis: cũ ex uetustis exéplaribus: tũ ex Theophrasti libro qnto: ubi ait: ad carboné quæréda esse ligna recta & læuia ac nouella. in caminũ quoq; cõponenda q̃ creberrime igni terra circũdato: quod subinde ueruculis cõpungant. Fortasseq; nõ recétibus: sed rigentibus: hoc é rectis legédũ. Nã q̃ nouellæ utiliores essent: ex eo q̃ statim supra dixerat dabat ĩtelligi. E nouellis ĩquit melior. ité. Durescens calx). Vetus lectio nõ calx sed calix: hoc est opimentũ illud ac tectoriũ e luto. Calicé græci quoq; pro galero & umbraculo feminarũ maxime accipiunt ut auctor est iulius pollux ex callimacho. sed & hoc ĩter arbitraria ponat. ité. Glãdiũ eq; dulcissima). Scribédũ nõ equæ sed æq̃ Theophrastus lib. iii. ité ex cap. xvi. de acere. Cedro secũdũ). Vetus lectio nõ hét cedro sed citro sicut & capite sequéti haud dubie ꝑferet cedro. & . xxxix. hoc ꝑciosissimũ ĩ cedro & acere. & cap. xliiii. sic cedrum preciosius. Scribe citrum. De Citrinis acernisq; mensis apertius est q̃ ut repetendum sit Item ex cap. xxv. Longa arundini. salici: palme). Theophrastus libro primo de stirpibus. Lõga arũ

Calix ꝓ galero & umbraculo femiaq;

dini.coici:palmæ.liberꝝ sit hoc. Sed coix arundinaceũ habet & ad textũ utile foliũ eodẽ auctore.item
Polluce Straboneq;:apud quẽ κοι κι να πλεγματα αι γυπτι ακα φυτου προσ ομοια σχοι νινοισ
η φοι νικι νοισ hoc est:Coicina texta ĩ egypto fieri e quodã frutice similia iunceis atq; palmeis. Inter/
pretes quasi coccina legendũ esset nõ coicina:siue qđ idẽ est catacoicina:uerterũt rubra. itẽ. Deci/
dunt Sorbo uniuersa cæteri paulatim). Legẽdũ cæteris ex eodẽ auctore. Item ex cap.xxvii. de palma.

In spatulis habet Fructũ). Legere malim in spathis ita enĩ a. Græcis uocant᷑. in palma rami: unde
spathalia:ut alibi notabimus.itẽ ex cap.xxx. Ideoq; & præflorẽt alia). Scribe talia:hoc est siluestria
Theophrastus.itẽ ex cap.xxxii.de cortice. Aliis lenis ut malo). Scribe læuis ex eodẽ auctore libro
primo.itẽ ex cap.xxxiii. Educare quæ Tanq̃ in uita pepit). Scribẽdũ ex Theophrasto:cũ alibi: tũ p
initia libri quarti nõ in uita sed inuita.itẽ ex cap.xxxvii. Apud lebaida). Scribendũ ex eodẽ aucto/
re nõ lebaida sed lebadiã. Ea urbs in bœotia est ubi & Orchomenus & Cephissus amnes arundinis ti
bialis.ut Pindarus quoq; tradit:fertilitate nobiles.itẽ. Piscatoria ab aritana ex aphrica). Vetus le/
ctio cõiuncti abaritana:Sed & Ptolomæus quãq̃ ipse p.P. A paritanũ oppidũ uocauit.in Plinio quoq;
ut libro qnto diximus acharitanũ p aparitanũ.siue quod idẽ est abaritanũ mendose legebat᷑.itẽ ex ca
pi.xl. In abiete leucon græci uocant). Omnis antiqua lectio non leucon sed leuson. Theophrastus
lusson libro tertio habet ĩquit:ut larix ægida.sic abies suũ candidũ Iusson appellatum. εχει δε ωσπερ
η πευκη αι γιλα ουτωσ η ελατη το λευκον λουσσον καλουμενον. Est aũt inquit lusson quasi ex al
tera parte respondẽs ægidi:quia lusson candidũ est:ægis uero colore deficit᷑ siue melleo est ut ait Pli/
nius.itẽ. Deteriores eneatica & arcadica). Scribendũ putabamus non eneatica sed attica: nunc ex
Theophrasto æanica.is libro qnto Macedonica ĩquit abies laudatissima.deinde pontica.post rhynda
cicatũ æanica.deterrimæ parnassica & euboica. Nã de arcadica inquit extimandũ. Aeanica ab oppido
Aeano Macedoniæ uidet᷑ appellata.qđ æanus Helymi filius Tyrrenorũ Rex condiderit auctore Ste
phano:nisi quis æneaticã defendat ab ænea Thraciæ oppido.cuius lib.quarto idẽ Theophrastus me/
minit:Circa æneã inquit ficus arbor scabiẽ non sentit. Vel ænianicã a populis peroebiæ. quos ænia/
nas & æniadas & ænienses uocabant. Porro æniadas per.æ.dipthongũ ab œneadibus per.œ. diuersi
habent᷑:sicut Aeneades ab æniadibus:æneades ab ænea Thracie qui & æneatæ noĩant᷑. Scio & ænia/
nas in ponto fuisse populos Straboni:sed queadmodũ notaui. Theophrastus nõ æneanicã sed æanicã
appellat:nec mirũ:si quanq̃ Macedonica & hæc:a Macedonica tamẽ distinguit᷑:cum q; Macedoniæ li
mites non iidẽ fuere semp. Tũ q; & Rhyndacus in pontũ euoluitur. Rhyndacica tamẽ a põtica Theo/
phrasto differt.itẽ ex cap.xli.de terebintho. Meliorq; olea Fit). Scribendũ non olea sed oleo. Om
niũ hæc sola ungi uult.itẽ de ulmo & fraxino. Facile pãdunt᷑). Scribendũ pandunt᷑. Est enĩ pãdari
trabẽ qđ incuruari cedereq; põderi:cuius cõtrariũ palmæ faciũt:quippe quæ nõ cõtra ĩferiora: sed in
diuersum renitẽdo fornicant᷑:ut asinorũ genus illud quos Xenophon canthelios in hac ipsa mentiõe
uocari tradit. Vtit᷑ hoc uerbo & Vitruuius & paulo post Plinius. itẽ ex cap.xliii. In stobos Cauan/
tur). Fortasse in tubos unde tubuli quoq; noĩant᷑:ex Plinio Varrone Vitruuio. Theodorus in Theo/
phrasto:cãpteras cõuertit tubos fictiles:in quibus cucumeres inclusi adolescãt in longitudinẽ: Malim
utiles dixisset:quanq̃ librariorũ id uitio dare oportet:nã cãptet a flectendo nomen traxit. Plinius.xix.

Vitilia quæ dicantur

Cucurbita inquit omnimodo fastigat᷑ uaginis maxime uitilibus.itẽ cucumeres ĩquit in fistula flore di
misso mira lõgitudine crescunt. Vitilia dicunt᷑ quæcũq; sic lenta sunt ut cõmode flecti possint a uinciẽ
do dicta:ut uitex:uitis.uimina.uiticulæ. Itẽ ex capi.xliiii.de phago. Fragilis & tenore eodẽ fictili/
bus laminis in tenui flexilis). Vetus lectio fragilis & tenera:eadẽ sectilibus laminis &c. Sed paulo su/
pra. Stamineamin hoc usu pbant uenã & uocãt fertileã ex argumento similitudinis quoniã lacu/
nose crispa). Legẽdũ puto lachrymose nõ lacunose. Theophrastus lib.primo:nerui:hoc est ινεσ a ue/
nis differunt.illi cõtinuo rigore fissiles & lõgi:nec fertiles germine sociabilesue contra uenæ latiores
crassiores fœcundæ ramulis atq; lachrymosæ:hoc est παραβλαστασ εχουσαι και υγροτητασ. Est
aũt hygrotes in arboribus quæ ab aliis succus:ab aliis dacryõ:idest lachryma ĩquit appellat᷑. illud obi
ter nouerimus:esse ubi supra hoc lib. Plinius pulpã pro neruo illo accipiat quẽ Theophrastus uocauit
ινα.ĩter pulpas ĩquit & uenas discrimẽ facile:uenæ latiores cãdidioresq; sũt:pulpæ fissilibus ĩsunt. itẽ
qbusdã ĩquit pulpa sine uenis mero stamine ac tenui cõstat.hæcq; maxĩe fissilia. Nec illud præteriero
q̃s Græci dicũt ινασ in adipe aĩaliũ curando:Pliniũ uenas fibrasq; nõ neruos cõuertere.xxviii.lib. Te

Ina q̃ pars

nuissima qdẽ pars chartæ ut ait Festus ina dicit᷑. Sed an ab Græco uerbo qđ neruos significat ducatur
æstimandũ:Nã hilla p ĩtestino qđ ieiunũ est eodẽ auctore:ab hira potius q̃ ab ina deriuat᷑: siue ab hi/

Vnde nihil & nihilum

lo:ut Varro ait:hoc ẽ minimo.ita enĩ uocat᷑ id qđ grano fabæ adheret:unde nihil & nihilũ. pinde re/
ctius qbusdã uidet᷑ ut intestinũ id nõ ilam:sed hillã siue hilã scribamus:ut obiter suppleamus hæc quæ
de lactibus.xi.lib.diximus. itẽ ex cap.xlv. Tiburno conditore & paulo ĩfra:ionẽ). Vetus lectio ti/
burte nõ tiburno.& io nõ ionẽ:quod & pbius.itẽ. Iouis statiui). Diximus stratiui.hoc est militaris
scribi posse:ad idq; uetus lectio iuuabat.illud addo iouẽ stratium:hoc est ut dixi militarem ueteribus
coli solitum.auctor iulius Pollux:ut stratii iouis hoc loco putem legendum.

Ex Libro.xvii.cap.iii.

c Ampos rosiæ italiæ dixit semen).Scribēdū sumē nō semē Varro de re rustica primo lib.
Cæsar inqt Vopiscus ædilitius causam cū ageret apud censores:Cāpos rosciæ italiæ dixit
esse sumē:qa in eo relicta inqt pertica postridie nō apparet ꝑpter herbā.in quo tamē pro
rosciæ rore aer mēdose scriptū erat: Festus roscea inqt in agro Reatino cāpus appellaṫ: qa in eo arua
Roscia quare
rore humida semp serunṫ.itē ex cap.ix. Argeus rex ī græcia excogitasse tradiṫ:diuulgasse uero her
cules in italia).Vetus lectio nō argeus sed augeas. Strabo quoq; Augeā eleoꝝ regē fuisse tradit quem
Augeas
Hercules sustulerit.hoc ipsum & Aelianus cōfirmat.itē ex cap.xvii.de moro. Quoniā in ulmo.eā
īseri religio fulguꝝ ꝓhibet).Legiṫ fortasse:quoniā ramo eā seri religio &c.Duo enim genera serēdi
Duo genera serēdi Ramo & Thalea
hoc loco ponit:ramo & thalea.Cūq; mox dixisset moꝝ thalea tantū seri:adiūgit. Quoniā inqt ramo
eā seri religio ꝓhibeat.itē ex cap.xviii. Palo prius locū ne feceris).Scribēdū ex Catone palo prius
locū feceris:hoc est:palo prius laxato meatū quo thalea dimittiṫ.itē ex cap.xx. Harūdo etiā num
dulciore q̄ hæ solo gaudet).Scribēdū nō dulciore:sed ut uetus habet lectio dilutiore: hoc est humidio
re madidioreq;.L.Columella:cū nō recusat inqt harūdo locū ullū ꝓsperius resoluto q̄ denso humido
q̄ sicco:uallibus q̄ cliuis:fluminibus:ripis & limitibus ac uepribus cōmodius q̄ mediis agris deponiṫ.
item de castaneis. Ideoq; nucibus potius q̄ radice).Scribi pōt:ideoq; nucibus potius q̄ uiuiradice.
Columella lib.v.Propter qđ cōpertū inqt est cōmodius nucibus q̄ uiuiradicibus eiusmodi syluas īsti-
tui.itē. Laurus ꝑsica.corylus.malus).Codices antiq nō malus:sed amygdalus.itē ex cap.xxi. Pā
pinationi quoq; & occationi omniq; opi facilior).Vetus lectio nō occatiōi sed occulationi: hoc ē īsiti
oni.Sed & occatiōi defendaṫ.Columella.v.lib.de malleoloꝝ cāterio.īseqtur inqt fossor crebris bidē
tibus equaliter & minuti soli terga cōminuat.itē. Vitiū surculis & quarundā arboꝝ). Videṫ legē-
dū surculi multitudinis uocabulo:quoniā sequaṫ:ītersepiunt medullā.Nec multo post. Cū uero inqt
cōcreti ademere trāsitū.itē. Quādiu nodi peruia patet fistula) Quid si enodis scribaṫ. itē ex cap.
xxii. Quæ ratio in iugeꝝ circiter.xvi.uiueradicē donat).Legēdū.xvi.milia uiuiradices. Columel-
la lib.iiii.Nos iā inqt.xx.milia malleoloꝝ ꝑ uineæ iugeꝝ īter ordines pangimus.Atticus minus quat-
tuor milibus deponit:hoc est.xvi.milia.in eo auctore deprauatus locus est eadē parte paulo supius.Et
adhuc tamē īquit sic cōputauimus quasi mille sint uiuiradices quæ de pastinato eximanṫ.Scribēdū nō
q̄si mille sed q̄si nullæ.Sed & nō multo īfra:Vt cultoris īquit negligētia sexmilia seminū īgerunt.Scri
bēdū nō īgerunt sed ītereāt.itē. Aut radice robur oleaq;).Scribendū at radice robur oleaq;. Sicut
pali e iunipero īquit cupresso alburno sambuco.Columella.v.lib.Stabiliēdæ īquit uineæ melior ē ri-
dica palo.neq; ea quælibet:nāq; ē præcipua cuneis fissa olea quercus & suber ac si qua sunt similia ro-
bora.Tertiū obtinet locū pedamēta res.Mēdosum hoc Nō enī scribendū pedamēta res: sed pedamē
Pedamen teres
teres.quale īquit maxime ꝓbaṫ ex iunipero & cupresso & lauru & sambuco & pinu siluestri: ut qđ Pli
nius hoc loco ponit alburno siue laburno:Columella uideaṫ eius uice lauꝝ statuere. utrū uerius & an
utrūq; tueri liceat extimandū puto.itē. Nec ante.xl.mensem falce curari). Vetus lectio nō .xl.sed
lx.Columella quoq; libro.v.quinquēnē uineā putari præcipit.itē ex āminiculo. Vltra citraq; sul-
cos ꝑpetuos.Cato cuius uerba recitanṫ:ultro citroq; itē. Ibiq; uiuamradicē serito). Cato:uiuira-
dicē.item. Alligatoq; leuiter porrigitoq;:quæ ubi recte steterint).Cato:corrigitoq; uti recte spe-
ctent.Posset & uerbū porrigito seruari:quoniā lib.v.Columella:Quidā īquit eā partē quā nos ꝑcipi-
tamus:supra iugū porrigūt & crebris uiminibus īnexis cōtinēt.quos ego minime īquit ꝓbādos puto
itē. Vbi uua uallaria fieri cœpit).Cato uaria nō uallaria.Plinius quoq; supra: Variātese īquit uua.
idē Columella.idē cæteri.& īfra. Floxatoq; uti fuerit).Cato & codices antiq:laxatoq; uti fuerat.

Ex libro.xviii.Capi.iii.

Vndinis comitia haberi nō licebat).Diximus ita quosdā legere:Comitia nisi nundinis ha
n beri nō licebat.Refutauimus ex Festo:qui nundinis agi cū populo nefas esse dixit. Cū po
Quid sit cū populo agere
pulo agere aliud nō est eodē auctore q̄ populū ad cōciliū aut Comitia uocare.Dicat aliqs:
cur ergo Columella in ꝑfatiōe opis:Nundinaꝝ īquit cōuentus ꝑpterea manifestū usurpatos: ut no-
nis tantū modo diebus urbanæ res agerenṫ:reliqs administrarenṫ rusticæ. illis enī tpibus ꝓceres ci-
uitatis in agris morabanṫ: & cū consiliū publicū desiderabaṫ a uillis arcessebanṫ in Senatum . Ex eo
Vnde Viatores dicti
quoq; q eos euocabant Viatores nominati.Aut igiṫ mutata consuetudo : aut aliud cū populo agere:
aliud urbanas res cū proceribus ciuitatis administrare? Sed & quod farreum supra nonnulli scriben-
Diffarreatio quæ sit
dū putant:far adoreū: ut dixi:facile coarguuntur a Festo:qui sic ait: Diffarreatio sacrificii genus erat
iter uiꝝ & uxorē quasi dissolutio.Cōfarreatio aūt:quia fiebat īquit farreo libo adhibito. Mouebant
eos uerba Plinii octauo capite:Primus īquit antiquis latio cibus far magno argumento ī adoreæ do-
nis ut diximus.Cæterum hæc non ad libum nuptiale referuntur:quod quidem proprie non erat do-
num:sed ad illud quod supra mox dixerat. Dona īquit imperatorum ac fortium ciuium amplissima:
quantum quis uno die plurimum circūarauisset . item quartarii farris aut heminæ conferente popu-

Adoreola ꝓ gloria ponit

lo.Est aūt adoreum semen:ut ait Columella:idem quod & far.cuius deinde quattuor discrimina:Clusinum:Vermiculū:Candidū:Trimestre.Sed & adorea & adoreola Ciceroni aliisq; pro gloria sumit: qa gloriosum ut ait Festus putabant esse qui farre abundaret: Vel ut ipse coniicio qui farre a populo donatus esset.Nec id omisero quod dixi. Lentinoꝝ).melius uideri si lentuloꝝ scribat. Sciendum est & lentinos Romæ gentem fuisse dictos a lente: ut Cicerones a cicere. itē ex capite sexto de fossis. retusis locis apertas relinqui).Potest qdem extorqueri ut retusis legat.Sed meminisse oportet Columellā cretosis dixisse:Spissis inqt & cretosis regionibus aptæ relinqtur.itē. In reprocibus ac supinis lateribus ꝓcumbere quasdam obserari & in alias dirigi).Vetusti codices nō obserari sed obcæcari.Columella quoq; nō in reprocibus sed imbricibus.Itaq; legi potest ad hūc modū:ībricibus ac supinis lateribus ꝓcūbere quasdā occæcari & reliqua.Sed Columellæ uerba sunt hæc secūdo libro: Si humidus ager erit:abundantia uliginis ante siccet fossis.Eaꝝ duo inquit genera:cæcarum & patentum. Item ubi solutior inqt humus est aliquæ fiunt patentes:aliquæ etiā occæcant:ita ut in eas ora hiantiū fossarū competant.hoc est ut ait Plinius in alias dirigi maiores patentioresq;. Itē latius inqt aptas summa parte decliuesq; & ad solū coartatas imbricibus supinis similes facere conueniet. Est aūt decliues eas ad solū coartari nihil aliud q̄ lateribus nō rectis sed supinis:hoc est decliuibus ꝓcūbere in terrenū. Sqtur enī protinus:Nam quaꝝ inqt recta sunt latera celeriter aquis uitiant & supioris soli lapsibus replentur.Et reliqua nō parū multa quæ Plinius hoc loco paucissimis uerbis felicissima illa sua & inimitabili festinatione cōprehendit.Ea qppe singularis est & admiratione digna breuitas: quæ nihil præterit.Nā & necessaria est de natura scribentibus:præsertim omni. Et cū uerba fides seqtur: regia res est:& plena maiestatis.Reuocamus aūt sicubi a nobis huius occasione loci:quē nemo deprauatū putabat:reprocibus pro aspis & difficilibus usurpatū est.Cæcas ergo fossas dicimus: ut cæcos aditus atq; portus:qui sint uidelicet obsepti adobrutiq; sicut cæcos morbos: hoc est optos: & quorū causa facile reddi nequeat.Occæcatio quoq; seminis inspersi ꝑ translationē dicitur.Cicero in Catone: Terra inquit cū gremio mollito & subacto semē sparsum excepit: Primū id occæcatū cohibet ex quo occatio quæ hoc efficit:nominata est:deinde tepefactū uapore ac cōplexu diffundit & elicit herbescētē ex eo uiriditatem.Columella inoccationē quoq; hanc appellat secūdo lib. Semē inquit quod sicco solo ingestum & inoccatū est perinde ac si repositum in horreo nō corrumpitur. idem auctor de legumine serendo:Prius īquit iactemus semina:deinde ꝓscindemus terram:proscissamq; in lirā reuocabimus: occabimusq; ꝙ altius largiore humo cōtegat.Et paulo post:Cū semen inqt crudo solo ingesserimus: inarabimus imporcatūq; occabimus.Erit igitur occari dictū quasi occæcari:hoc est glebis extantibus præfactis & resolutis obrui:operiri:cōtegi.Diuertimus in hæc ꝙ in Cicerone legebat occæcatio nō occatio.Verbum autem ꝓcumbere non hoc tantū significat quod est decliuiter iacere:sed etiam finiri terminariq; ac desinere:quod faciunt quæcunq; se in arctum ex latitudine recipiūt:ut mucrones:ut imbrices:ut metæ:ut triangula.Plinius de harundine libro.xvi.Folia inquit a medio internodio:cum plurimū desinunt uestire:ꝓcūbuntq;. Item ex capi.vi. Circa clusium & senas).Fuere qui uerbū senas urbis in Etruria nomen putarent:hoc est Senensis coloniæ:cuius libro tertio meminimus. sed ea uox ad libras refert hoc sensu.Circa clusiū farris modios pendere nō uicenas quinas tantū libras: sed & senas:hoc est uicenas senas.itē. Fallitur columella:qui ne trimestris qdem ꝓpriū genus existimauerit).Mirant pleriq; quāobrem columella reprehendat:qui secūdo libro ita dixerit:Tritici genera inqt cōplura cognouimus:unū ex his maxime serendū est quod robus dicit:cū & pondere & nitore præstet.Secūda conditio est habēda siliginis:cuius species in pane præcipua pōdere deficit.Tertiū erit trimestre:cuius usus agricolis gratissimus. Nā ubi ꝓpter aquas aliamue causam matura satio est omissa:præsidiū ab hoc petitur.itē libro.xii.Trimestriū inquit satio nō est aliena huic tēpori:q̄uis tepidis regionibus melius administret ꝑ mensem ianuariū.Plinius quoq; trimestria scribit inuēta esse detinentibus terras niuibus.An ideo taxatus ab ipso est:quoniam eodē secundo lib.siliginis genus quoddā fecerit trimestre triticū:atq; ita non propriū genus sed speciē generis:hoc est siliginis existimasse uideat.an potius qa eodem libro dixerit.Neq; enim est ullū inquit quod multi crediderunt natura trimestre semen qppe idem iactū autumno melius respondēt. Itē ex cap.xi.circa finē. Lacti incoctis mixtura).Scribe:lactis incocti mixtura. Itē ex capi.xii. de faba. In frugibus referre mos est auspicii causa:quæ ideo referuia appellat).Vetus lectio nō in frugibus sed e frugibus. nec referuia sed referina:Festus refrina:quoniā īqt ut ait Cintius ad sacrificiū referri faba solet e segete auspicii causa q̄si reuocātis fruges & domū denuo reuerti ad rē diuinā faciēdā.Aelius Gallus dubitat an ea sit quæ ꝑlata in segetem domum referatur:an quæ refrigatur:quod est inquit torreatur. Sed opinionē Cintii addiuuat ꝙ in sacrificiis publicis cum plus fabacea diis præbet nominat inquit refrina. Itē.ex cap.xiii. Rapā lætiorē fieri si palea seminet).Legēdū fortasse:si palea iacēte seminet.aut si cū palea seminet:hoc ē q̄diu paleæ ī area sunt.Columella li.xii.Rapæ īqt semīa iginus putat post triturā iacētibus adhuc in area paleis:inspergi debere:quoniā fiunt lætiora capita. Itē ex cap.xiiii.de lupio. Terraq; opiri nō uult).Legi posse dixius:terraq; opiri uult:idē amat:quoniā stati decidēs sub terra

Ea singularis ē breuitas q̄ nihil ꝑterit

Refrina q̄

delitescat condatq; ipsum se:quia tamen sequentia demõstrãt amare qdẽ lupinum terrã sed coli nolle raroq; leui sulco integendum & obruendũ esse:Columella quoq;:Nec ulla inqt res magis uacuis opariis aut seritur aut condit:Reuerentius est ut nihil mutemus. Item ex cap.xviii. Proscellis binis ternisq;).Vetus lectio procellis.Scribendũ arbitror procellis a quibus superiore lib. pculeta:etiam si pculeta legebatur.Porca in agro est:quam ut Columella tradit liræ similẽ in sationibus campestribus rustici faciunt ut uliginem uitent.idem auctor secundo libro: Liras inqt rustici uocant easdem porcas cum sic aratum est ut inter duos latius distantis sulcos medius cumulus siccam sedẽ frumẽtis præbeat. Ergo porca dicta q aquas porcat:hoc est porro arceat. Varro q porrigat frumẽtum. Sed &.xxx. pedũ latitudinem.cxxv.longitudinem porcam uocabãt auctore Columella.item ex cap.xix. Versum peragi nec sitrigare in actu spiritus).Diximus legi posse:Versum peragi nec striare in actu sepius. Lucius Columella secũdo libro:Nec in mediaiqt parte uersuræ consistat:detq; requiem in summa ut spe cessandi reliquum spatium agilius enitatur.item. Male aratur aruum quod satis fragilibus occandum est).Codices ut monuimus antiqui non satis sed saxis fragilibus.Sed columella tamen eodem libro satis frugibus non saxis fragilibus.Veteres inqui Romani dixerũt male subactũ agrum qui satis frugibus occandus sit:hoc est qui occationẽ desideret cũ seminauimus itẽ. Collectitas interponere). Dictum est collicias in Vitruuio scriptũ esse.Potest & colliquias.L.Columella eodem lib. Cauebitur iqt ut patentis liras crebrosq; sulcos aquarios:quos nõ nulli elices uocant faciamus:& oẽm humorẽ in colliquias atq; inde extra segetes diriuemus.item ex cap.xxiiii. Dirigendi sint i dies suos).Scribe digerendi:hoc est ordinandi.nam & digestio siderũ uocat ab ipso ut sequentibus liquebit. Nec aliter honestius dici põt:cuius rei plurima exempla uolens prætereo.illud testari modo liceat quod ait Varro de re rustica lib.primo:Familiam inquit Cato dirigit ad duas metas fortasse legi posset: digerit. Sed hoc arbitrarium sit:Ad id quod subiungit:Catoni uisum esse mancipia tredecim habenda :uilicũ uillicam operarios.v.bubulcos tres:asinariũ unum subulcũ unum:opilionẽ unum monet me ut Catonis ipsius uerba quæ feruntur mẽdosa corrigam.Ita enim legit in ipso:Villicus uillicos operarios habeat.v.bubulcos duos & reliqua.scribendũ enim Villicũ uillicã operarios quiq;:bubulcos tres &c. Appellat me locus alius:quanq extra propositũ:in Varronis secundi libri fine:ut se restituam.Tonsores inqt in italiam e Sicilia uenisse primũ dicunt.P.R.Conss.An.ccccliiii. Scribendũ non.P.R.Conss.sed.P.R.cõd. hoc est ut septimi libri ait calce Plinius:Post romam conditam & quæ sequunt ubi & Varronem citat Item ex capite.xxviii. Rorem inustum sole agri).Scribendum acri: Tanto deteriore uitio quorũdam exemplarium in qbus non inustũ sed mustum legit. Item ex capite.xxx. Chalcidica aut cariotica creta) Omnis uetus lectio carica nõ cariotica.Nomen ei a Caria ubi fodit.nam & Creta lycia nominat circa oppidum Bubonem:de qua Plinius.xxxv.lib.Est autem Lycia cariæ usq; adeo contermĩa ut altera pro altera sæpissime reddi soleat:ut in telmesso dictũ est libro quinto. Potest & cariatica pro carica intelligi auctore Stephano. item ex cap.xxxv. Seq; lambentes cõtra pilum). Codices antiq non cõtra pilum:sed cõtra pluuiã:quasi cõtra ptem illam unde futura sit pluuia.ut illud nõ multo post Trifolium inqt inhorrescere & folia contra tẽpestatem subrigere.Lambere dicunt se boues cum ora circum lambunt:qd qdem ab iis fieri sæpissime conspicimus cum imbres expectant:linguã enim circum os præducunt:inseruntq; naribus.Sunt qui & contra pilum dicant eos se se lambere.olfactari uero cœlũ ab iis & ipsi uidimus & Maro testat:aut bucula cœlũ suspiciẽs patulis captauit naribus auras.

Porca in agro unde

Restituunt duo Loca Varronis mendosa

Brassica

Ex libro.xix.Capite quarto.

h Ortorum cato prædicat callentes).Antiqua lectio nõ callentes:sed caules. Cato Brassica iquit oĩbus oleribus antistat.Plinius hoc libro.Brassicæ inqt Cato miras canit laudes. Hoc ipsum & sequẽti repetit:Ante omnes inquit Pythagoras & Cato nõ pcius celebrarint brassicam.item. Fatetur non domi uersuram fieri solitam).Codices Antiqui particulã negatiuã nõ habent:hoc sensu:Condimentaria herbarum genera quæ in hortis serunt consiteri & testatũ facere priscos illos ea parsimonia fuisse:ut necesse non habuerint mutuã pecuniã foris sumere cum domi esset hortulus unde tanq a mensa fœneratoris uersurã quisq; posset facere:atq; nõ indicũ piper & pegrĩas opes mercari.Versuram facere inquit Festus est pecuniã mutuã accipere:quia initio qui mutuabant ab aliis non domum ferrent:sed iis quibus debebãt soluerent quasi uerterent summouerẽtq; creditorem. Item ex.cap.v.de napis. Corinthiũ cleonæum Lyothasiũ boeticum).Theophrastus lib.vii. λειοθαλάσσιον idest liothalassion non liothasium:atq; ita Theodorus conuerterat. Cæterum λειοθάσιον idest liothasium scribe oportet ex Athenæo qui ait thasium quoq; dictum fuisse. Sed & illud mirũ q omnia hæc quæ Plinius ascribit napis Theophrastus & Athenæus rhaphanidi:hoc est radici tribuũt. Alioquin napos Græci non rhaphanidas sed bunia appellãt.Tueri Plinium hac quidem parte non aliter possum q usurpando uetus illud quod de Virgilianis insolubilibus dici solet: emendaturum eum si uixisset fuisse:quemadmodũ & id de quo statim differã de raphano.Crispi inqt atq; læuis & tertiũ syluestre.Theophrastus lib.vii.hæc ipsa de Rhaphano quidẽ: sed ut brassicã tamẽ i eo uerbo capiat Attici enim brassicam non ut cõmunis lingua crambẽ:sed rhaphanon appellant:nostri & post

Versuram facere qd sit

Nicandrum Theophrastumq; Græci quoq; cæteri appellatione Rhaphani radicē uulgo dictā audiūt & hæc forte causa Plinio fuerit:quāobrē raphanida nō pro radice:sed pro napis ut supra mox ostēdimus:accipet.idē error cauēdus & īfra capite hoc & septimo & ī qbusdā medicinis eius sequēti lib. itē de bulbis. Balbinon).Scribendum bulbinem ex uetustis codicibus:Theophrasto Athenæo Plinio sequēti libro.itē.ex cap.vi.de cepis. Sarda Samothracia alsidena setania).Theophrastus lib.vii. Sarda samothracia gnidia setania. De gnidiis Plinius quoq; paulo post:minime īqt lacrymosus odor gnidiis:sed hoc in medio relinquimus.De setanio Plautinum illud subit in truculento:Non possunt inqt militares pueri setanio ex ducier.quanq̄ etanio nō setanio scriptum est: ut arbitror mēdosa.pōt & de frumenti genere setanio qđ & trimestre dicit̄ exponi:quippe qđ inopiæ subsidio inuentum Plinius & Columella prædicant.Sed & mespili quoddam fastigium uocāt Setaniū Theophrastus:Plinius:Dioscorides:Galenus.Fortasse uero ethaniū quoq; legat aliquis pro uase: quod Græci ηθαμιομ appellant quæ uox collū significat:unde uerbum excollare pro eo quod est purgādi gratia guttatim per collū diffundere.Athenæus in Aegyptiorū īqt domibus tria hæc uisuntur ærea:cyathus:phiala:ethaniū.Itē de ulpico. Alii antiscordon).Columella Vlpicum inquit quod allium punicū Græci aphrosco rodon uocant:ut uel menda sit in altero:uel utrunq; nomen ulpico sit impositum.Alioquin antiscorodon ab excellentia uideri posset appellatū:sicut αμτιχειρ digitus pollex:& αμτιθεοσ & multa huiusmodi Cæterum aphroscorodon quanq̄ Punicum sit alliū:non tamen ex Aphrica magis q̄ a spuma quæ uocatur aphros nomen traxerit:ut de quo statim dicatur Tritum inquit in oleo & aceto mirum est quantū increscat spuma.Plautinus locus in penulo mendosus circunfert̄ hoc modo:Amatum plenior alii ulpici q̄ Romani remiges.Scribendū nō amatum sed aman tu:hoc est amas ne tu qui allio uictitas?Possis & ita legere:Amas tun.eodem sensu:aut certe:ama tun:pro eo quod est:amas tun:littera.s. detrita:quēadmodū ī uerbo il lo:dignu loco:pro dignus loco.cuius rei Ciceronis atq; Fabii testimoniū attulimus item ex cap.vii. Cepe.xix).Aut.xx.Theophrastus libro.vii.unde omnia hæc ad uerbū: Prasson iqt idest porrum.xix.aut.xx.Sed ut corruptū in ipso locū suspicer facit q̄ idem auctor de causis plantarū libro quarto:Porrum inquit quintodecimo die prosilit.item. Quæ in cortice sunt difficilime maturescunt).Theophrastus inarescūt.ϫυξαι ραμτοτερα ϫε τα εμφλοιοσ περμα.item. Et si quorū radicem minimi florū relinquunt).Vetus lectio:minimi ferorū.Scribo annuiferorū.Theophrastus και ει τιμωμ ριζαι ϫιαμεμουσιμ επετειοκαυλωμ hoc est ad uerbū:& si quorum radices ꝑmanēt annuicaulium.Quod enim Græci uocant επετειοκαυλα nos annuifera & annuicaulia interpretari possumus: idest quæ annuo caule fruticant.in quo notandum est eodē auctore lib.vii.alia esse quæ επετεια idest annua dicantur alia quæ επετειοκαυλα idest annuicaulia.Annua sunt quæ tota ꝑeunt.Annuicaulia siue annuifera quæ inarescunt & exolescunt qdē:sed radices tamen suas relinquūt.qui locus in Theodori translatione deprauatus est.itē ex cap.viii.de brassica. Lacus turrisq;(. In columella ut dixi nō lacus turrisq;:sed lacus Turni:legit̄:& ita Merulā ꝓbasse uideo.quia tamen sunt codices in qbus nō Turni sed turris scriptū est apud eū ut illo uersu:Et turris lacus & pomosi tiburis arua. nō putaui prætereundum quin & hoc monerem:præsertim cum in Plinio sequatur uerbum illud:quæ remanet.

Locus mendosus in Plauto

Ex libro.xx.Cap.vii.de lactucis.

s Tomacos dissolutos utilissimæ adiuuant urinæ Vsus adiuuant).Hoc etiam si uerū esset:Plinianū nō esset.Quod enim facit obsecro isthæc eiusdē uerbi adiuuāt:insulsa & inepta repetitio?Codices antiqui nō urinæ usus adiuuāt:sed urinæ eo usu adiuuant̄.Falsum & hoc:sed argumentū & cōiectura ueritatis.Itaq; scribendū arbitror:uti ne eo usu abluant̄ ex Dioscoride απλυτοσ ϫεσθιομεμη ϛομαχι κοισ αρμοζει Si nō abluant̄ iqt lactucæ stomachicis medent̄ esu. itē. Et oxyporoboli asperitatē addito dulci acrementū aceti tēperantes).Vetus lectio non oxyporoboli sed oxyporobolis:nec acrementū aceti sed ad intinctū aceti.ꝓinde ita scribi posset: oxypori obolis asperitatem addito dulci ad intinctum aceti temperant:hoc est lactucis illotis adiuuari stomachos dissolutos cum oxyporo quod oboli mensura capiatur: cuius asperitatem inquit addito passo ad intinctum aceti mitigant.Propterea subiungitur:si pituita crassior in stomacho uidebitur:nō oxyporo dulcibus edomito sed scyllite aceto:aut absinthite uino cum lactucis utendum esse.Oxypora uero sunt:quæ.L. Columella tradit appellari quoq; oxygara ultimi libri fine.Quoniam inquit cum usus exigit aceto garoq; diluuntur.Plinius quoq; hoc libro:Feniculum inqt cōdimentis prope omnibus inseritur oxyporis etiam aptissime.Sunt & sua medicis oxypora quasi a celeritate dicta penetrandi. Plinius.xxiiii.lib. Iuniperus inquit miscetur antidotis oxyporis.

Ex libro.xxi.cap.x.de Thymo

i N flore ipso intelligitur).Sunt qui scribendū arbitrent̄ non intelligit̄:sed inter legit̄.item de abrotono. Rituuitis fruticāt).Vetus lectio:Rutæ uice fruticāt.Theophrastus quoq; libro.vi.Arborescit iqt rutæ modo.illud noscendum:quasi fastigia duo facere Plinius abrotoni:uacuū & adoniū:ut appellatione uacui accipias uel id qđ cura:uel id qđ semīe deficit̄. Adoniū uero qđ adonidis ut Theophrastus innuit ferebant horti:nec tam genere quam cultu differens.

Ex Libro.xxii.Cap.vii.de eryngio.

c Ontra chrysodos). Vetus lectio fere contra chrysopidas. Fortasse chrysaspidas: quãdo genus illud aspidis quod & ptyas uocat᷑: colore qdẽ subuiridi cinereoq;: sed in aurũ tendente describit᷑ a Græcis: aut chersaspides: hoc est terrestres aspides. ita enim genus earũ quoddã appellat᷑. nisi magis cui placeat chersydros: uel chelydros de quibus (Nam differunt inter se) Nicãder in theriacis.

Ex libro.xxiiii.Cap.v. de cedri.succo.

i Temq; prurigines). Vetus lectio nõ prurigĩes: sed porrigĩes. De qbus apud Celsum sequẽtibus libris Pliniũ. itẽ. ex cap. octauo. de platano. Pilulæ earũ in uino potæ quatuordecim põdere). Vetus lectio nõ quatuordecim: sed quatuor. Sed & uerbũ põdere nisi addat᷑ cuius mẽsuræ: sensum cõuellit. Remediũ hoc Dioscorides quoq; retulit: sed neq; numerũ neq; põdus apposuit. Quid si nõ quatuordecim sed. X. iiii. põdere. scribat᷑: ut nota illa. X. denarios significet: qđ & duodecimo libro. docui. alioquin & Græca quoq; littera. X. ut Paulus Aeginita: cæteriq; testant᷑: si habeat supra se. α. tũc chalcus intelligit᷑. si. η. chema. si. οι. choenix si. ο. chus. id est cõgius. itẽ ex cap. xiii. de erysisceptro. In syria & rhodiorũ insulis). Codices uetusti nõ in syria sed in nysero: quæ qualis esset ĩsula & q̃ Rhodo proxima in terrarum situ diximus. itẽ ex capite. xvii. In themisyriaca regione). Scribẽdum in themiscyra: ut libro sexto constat.

Ex libro.xxvi.Cap.iiii.de remediis uesicæ.

f Eu lauer crudũ silaus nascit᷑ in glareosis & pennibus riuis). Vetus lectio nõ seu sed ceu. nec siluaus sed silaux: ut fere scribendũ suspicer ad hunc modũ: Ceu lauer crudũ. lauer nascit᷑ in glareosis & pennibus riuis & cætera. Moueor ꝙ descriptio hæc ꝓxime accedit ad illud genus oleris: qđ Græci sium uocant: nisi ꝙ sium inter odoratas herbas ponit᷑: ut dixi. lauer nõ ponit᷑. ꝓinde nõ alias res uidet᷑ lauer esse: q̃ q uulgo Crassiones appellant᷑: quos & in riguis limitibus & utiles uesicæ nasci passim cernimus. Supra quoq; nõ parum multis uersibus: lauer ĩqt herba nascens in riuis cõdita & cocta torminibus medet᷑. Accedit ꝙ Dioscorides sium in italia uocari tradit lauer: etiã si mẽdose in eo scriptum est lauerde: nõ ꝙ Sium putẽ esse omnino idem ꝙ lauer cresionesue cum illud odorẽ ꝓstet. sine odore sit alterũ: sed ꝙ natura ualde ꝓximũ: ita ut sium herba quemadmodum proprie lauer non dicit᷑: sic lauer odoratum fortasse possit appellari. Huc pertinent & quæ sequuntur: Coquitur ĩqt ut olus acidum: hoc est lauer ipsum nõ modo crudum recensq; mandit᷑: sed acidum quoq; asseruatũq; coquitur ut olus. Verbum enim acidum non tam ad olus q̃ ad lauer ipsum refero: quandoquidem nõ alia uidetur oleris & oleris acidi coquendi ratio. Sium quoq; apud Græcos & crudum & coctum uesicæ prodest. Porro quod adiungitur. Aliter inutilis uesicis). Scribendum inutili: hoc est ipsa panacis radice: auctor Dioscorides. Venerũt hæc in mentem paulo ante: propterea quæ de silao diximus alibi: ita demum rata sunto quatenus iis quæ nunc attuli non repugnãt. Omnia uero talia præfatiõe muniẽda sunt: ambigendo hæc nos & disceptando: non decernendo contendendoq; proponere. Cauẽdum enim semꝑ illud ne ex remediis uitia fiant: quod euenit (ut Plinii uerbis utar) ex nimia & intẽpestiua sæpe medicina. item ex capite. xii. Ad ambusta hyperici quod corissum appellauimus). Scribẽdum non corissum sed corium siue corion ex Dioscoride: Galeno. cæteris. & paulo infra: Hyperici. Quod charos uocatur). Iidem auctores non charos: sed coris. Duo enim hæc hyperici sunt discrimina. Alterum coris. Alterum per diminutionẽ corion uocatur. Corio ad ambusta. coride ad opisthotonum utuntur. item. Phrimon). Scribe phrymion ex Plinio aliubi & Dioscoride ĩ herba poterio ad præcissos neruos probante: ut hoc loco Plinius. item ex ex capite ultimo. Denigrat hypericõ qđ & oriston uocat᷑). Antiqua lectio coriston: sed ut mox dixi corion aut coris scribẽdũ. itẽ. Ophryos herba). Legendum non ophryos sed ophrys ꝙ ita quoq; nominatur herba Græcis alia: uel ophryon diminutionis forma: ut coris & corion. Ophrys supercilium significat.

Lauer herba

Sium

Ex libro.xxvii.Cap.xii.de odontia herba.

s Emen in aliis). Scribendum uidetur non in aliis sed in alis: hoc est quod Græci sæpe usurpant ερμασχάλαισ & Plinius quoq; alibi ut monuimus.

Ex libro.xxviii.Cap.viii.de hyæna.

p Vlmones in cibo sumptos coeliacis). Est ubi uetus lectio non coeliacis sed iliacis habeat. Quod ideo monere uolui nõ ꝙ nõ & coeliaci dicantur aliqui: sed ꝙ iliaci nominent᷑ ii quos libro. xx. iliosos & lagonoponio laborantes ab iliis uidelicet uocari diximus: sicut ileosos a dolore gracilioris intestini. itẽ. Atlancion uocant: est aũt primus). Quid si non primus sed postremus legat᷑: ex iulio Polluce. Primam ĩqt ex septẽ uertebrã ceruicis strophea & epistrophea nominant & odonta hippocrates. Secundam axona: quoniã sit ĩmobilis quasi axis. Vltimum atlantem: quia baiuli modo & tubicinis onera sustineat: An & primus defendit᷑: nõ qdẽ ceruicis sed dorsi: ceu necesse sit ut qui postremus est ĩ ceruice articulus: idẽ in dorso sit prius: Sunt aũt ĩ ceruice nodi septẽ: spinæ duodecim. Alioqn primus spinæ sub atlantẽ cadit: asphalia Græce dictus. post quẽ maschalister ab axilis uocatus. Reliqui a lateribus pleuritæ. duodecimus a ꝑcinctura diazoster. Habent᷑ & alii quinq;: sed in lũbis. Nodos græci spondylos appellant. interim cubos & astragalos. itẽ ex cap. xix. Insimulari. Q...

Scipionem).Scribo.Q .Cepionem.Plinius.xxxiii.uolumine:inter cepioné inquit & drusum ex anu
lo in auctione nauali inimicitiæ cœpere. unde origo socialis belli & exitia rerum.Quanq̃ ibi quoq;
non Cepionem sed Scipionem mendose legebatur Cicero in oratione ad Pontifices.M.iqt Drusus
clarissimus Tribunus Pl.pontifex fuit.Ergo si is.Qu.Cepionis inimici sui posté ædiũ tenuisset: & pau
ca uerba fecisset:ædes Cepionis essent dedicatæ ui.Socialis uero belli auctores eos fuisse Asconius Pe
dianus.Valerius Maximus.L.Florus:cæteriq; testant.Diximus de hoc & alibi:nunc distinctius Cepio
nes multos fuisse.Nã & Catonis Vticensis frater Cepio dictus est:Plutarcho.& Cepio Seruilius is:cu
ius culpa Romanus exercitus a Cimbris deletus est:ꝓpter qd in carceré cõiectus mox.L. Regino Tri
buno Pl.ꝑ gratiã emissus in exilio perierit Valerio Maxĩo & Plutarcho auctoribus. De quo & Liuius
& secundo de oratore Cicero.Fuit &.Qu.Cepio Seruilius qui de cilicibus triũphauit:sed postea reus
damnatusq; in Gemoniis scalis manu carnificis laceratus tradit ab eodé Maxĩo Valerio ĩ Ciceronis
Bruto.Qu.Cepio uir acer & fortis fuisse legit:cui fortuna inqt belli crimini:inuidia populi calamitati
fuit.Eodé libro Cepiones duos fuisse tradit:qui clientes suos consilio & lingua multũ:plus auctorita
te tamen & gratia subleuarét.De Cepionis auro Tolossano trogi uerba prætexui.xxxiii.uolumĩe ubi
Strabonem diximus:Addo & Appianum in bello illyrico nõ Cepioni:sed.L.Scipioni sacrilegiũ id tri
buere.ut necessario mendosi sint Codices.Item ex cap.ultimo. Talisq; suum discordia uim quandã
inesse incendiis).Diximus legi posse:talisq; suum discordiam quandã inesse:incendiis.sed longe recti
us est:Talisq; suum discordiæ uim quandã inesse:ut uerbũ incendiis initiũ sit sequétis clausulæ.Norũt
enim omnes incenso stabulo extractũ pecus solere recurrere.id uti ne cõtingat:remediũ illud tradit.

Ex Libro.xxix.Cap.quarto.

Atulina addita talibus).Scribédũ monstraui adiicialibus ex Varrone ac Plinio supius. Nã
c & adipales quoq; dici possunt:ut illud Ciceronis ĩ Oratore de Asiaticis Ascíuerũt iqt aptũ
suis auribus opimũ quoddã & tanq̃ adipale dictiõis genus.Sed quærit qua fabula Catulinã
Plautus retulerit?Festi uerba subiiciã:Romanos inqt esitauisse Catulinã Plautus ĩ Saturione meminit
Item. Asiortion).Dictum est genus hoc phalangii astorgion scribi posse:quasi discordiale inamabi
leq;:præsertim quia uetusti codices habebant astertion:nunc asterion legendum arbitror:ꝙ ita uocet
Nicander.Item ex cap.vi. Lapillos qui uocantur cenidia).Vetus quidem lectio zonidia. Quid si ci
nædia?Plinius libro ultĩo:Cinædia iqt inueniunt in cerebro piscis eiusdé nominis De cinædo pisci ĩ.
xxxii.libri fine agit.

Ex Libro.xxx.cap.tertio.

X iis olitanæ).Plinius lib.ix.solitanæ Varro quoq; de re rustica secundo: Minutæ iqt albu
e læ quæ afferunt e Reatino:& maxĩe quæ de illyrico:& mediocres quæ de Aphrica:nõ qi
his regiõibus qbusdã locis magnitudinibus sint dispariles.nam & ualde amplæ sunt quanq̃
ex Aphrica quæ solitanæ inquit uocant:ita ut calices quadrantes.lxxx.capere possint.Et sic in aliis re
gionibus eisdem inter se collatæ & maiores inqt & minores.Verbum autem.Ex lis mutare nõ est ne
cesse:ut quidam putabant non ex iis:sed exin legentes.quoniã Aphricanas esse has non credebant.

Ex libro.xxxi.cap.iii.

Deoq; niues p̃ferunt nubibus niuibusq; etiã glacies).Vetus lectio ꝓbior:ideoq; niues p̃fe
f rũt imbribus:niuibusq; etiã glaciem.Sed hanc tamé alioꝝ sententiã ipse statim improbat.

Ex libro.xxxii.cap.v.

Itulos qui salem uirusq; recipiunt).Fortasse resipiũt nõ recipiũt:qua uoce Plinius frequéti
m sime utitur hoc ope:hoc est redolent.ité cap.vii. Eparcotini).Scribendũ monui hepar
Elacatenes ex Atheneo.Potest & elacatene.Festus:Elacatena genus est salsaméti.qđ appel
latur inquit uulgo melandrya.quanq̃ aliud est proprie melandryum.Columella quoq; libro.ix.Scom
bri carchari Elacatenæq; Ventriculos & ne singula enumeré salsamentoꝝ omniũ purgaméta. Quãq̃
nõ Elacatenæ:sed elacatæ scriptũ erat.Melius quoq; fuerit Carchariam q̃ carcharũ dixisse ex Aristote
le:Theophrasto:Athenæo.Notauerim & illud:Piscem qui paulo supra box Plinio Græcisq; dicitur.&
a Theodoro uoca:hunc uideri:qui apud Festum bocas appellat: Bocas inquit piscis genus est a boan
do:idest uocé emittédo noĩatus.

Ex libro.xxxiii.cap.primo.

Arsipores locipores).Scribédũ ut dixi:marcipores lucipores:a marco & Lucio Fabii alio
m rũq; testimonio.Festus quoq;:caipor iqt & qntipor a prænoĩe dominoꝝ. Quãuis sunt qa
nũero filioꝝ ex ancilla qnto loco dictũ iqt putét qntiporé.ité ex cap.iii. In triente uero
& quadrãte æs).Diximus a qbusdã legi:ĩ triente id & quadrãte erat:hoc est nauis signũ. Ab aliis.ĩ trié
te uero & quadrãte æra:idest numeri nota.Nunc in codicé Plinianũ pueteré incidimus:ex quo uera le
ctio facile rethrahit ad hunc modũ:in triente uero & quadrante rates.Scriptũ enim fuerat paulo mé
dosius:erates.Festus Rantum inqt quadrantem dictũ putant.ꝙ in eo & triente :ratis fuerit effigies:ut
nauis in asse.Propterea ubi superius statim dicitur:nota æris fuit ex altera parte ianus ex altera rostrũ
nauis:uidetur in eodem codice scriptũ fuisse non æris sed assis nota. Cæterum sunt qui non Rantum
quadrantem in Festo:sed raticum pronũcient ex Lucilio illud quoq; testatum esse uolumus ipsum æs

ueteribus non tantũ ut diximus:sed raudũ siue rudus & rudusculũ potius uocatũ. Festus: Rudusculana
inqt porta Romæ dicta ꝙ rudis & impolita sit.uel ꝙ raudo ideſt ære uincta.Itē. Agomē celũ alexã
dri magni præfectũ aureis clauis &c.). Scribe nõ agomencelũ:sed agonem teium Plutarchus in alexã
dro: Agon teius ĩquit suffixas clauis argenteis crepidas ferebat.itē Cum argẽto ære plumbo lineæ
ducant). Vetus lectio non ducant:sed præducant. Plinius.xxxv.libro: Eretria inqt terra si ære prædu
cat uiolaceũ reddit colorẽ.item terra inqt uilissima qua circũ præducere ad uictoriæ notã instituerũt
maiores.dixi de hoc & alibi. Poteſt qdē recte dici: lineæ ducant:sed nihil officit antiquã lectionẽ esse-
rere. Vt aliud tamen quadãtenus testemur esse lineas præduci:aliud æra:siue qd idē eſt ære præduci:
ut ex iis quos modo attuli Plinianis locis colligas. Quod aũt sequit hac pte:manus sordescere decidua
materia:sensum illũ habet fere quē Suetonius in Augusto expræssit:dicẽdo:manus collybo decolora-
tas. Eſt aũt collybos iulio Polluci pmutatio pecuniæ.a quo qui id exercẽt collybiſtæ nominant. Theo Collybos qd
phrastus in libro de gẽmis colymbon uocari tradit genus põderis:hoc modo: Minimũ inqt põdus eſt Collybiſtæ
ordeũ:sequens colymbus:tum qd a pte quarta tettartemorion appellãt:sicut hemioliũ a sesquiplo: de- Hemiolium
inde obolus per quæ inqt uelut signa quædã:periti nummorũ scrupulatim cognoscũt usu cotis lydiæ:
quantũ in iis auri:argẽti:æris habeat. Callimachus nõ colymbũ sed collynũ uidet scripsisse (nisi uitiũ
sit in codice) nũmi genus gracilis minutiq; significans Polluci. Hieronymus collybiſtas a collybiis uo
catos tradit: Collybiæ uero inqt sunt quæ tragemata bellariaq; dicant ciceris frixi uuarũq; passarũ ui
lia munuscula.unde inquit collubiſtæ pronumulariis fœnus mutatitium exercentibus dicant itē ex Fœnus mu-
cap.iiii. Cum iam inuentũ eſt in summo cespite alutationẽ uocãt). Antiqua lectio fere: non cũ iam tatitium
sed gummi:quasi hoc sensu:terrã illam gũmi similẽ cui subsit aurum:in summo cespite repertã uocari Allutia
alutationẽ. De aurariis metallis quæ dicant allutia Plinius sequẽti lib.in mentiõe plũbi:ut alutia uocas
se uideant opifices quasi elutia:quoniã eluant:seu quasi ablutia. Nisi quis alutationẽ ab aluta dictã exi-
stimet:quia summo terræ corio inueniat.itē. Lindos insula rhodiorum). Cõmodior uetus lectio insu-
læ nõ ĩsula. Et etiã Lindos oppidũ eſt in Rhodo ĩsula. Vbi Lindiæ Mineruæ fanũ qd Danaides cõdide
re:ut ait Strabo:celebrat. itē ex cap.ix.de argẽto. Nigrescit oui indurati luteo). Aiunt qdē & ouo
argentũ nigrescere:at uetus lectio nõ nigrescit sed increscit. Proinde sequit. Vt tamē inqt aceto & cre
ta deterat. Flagitiũ hoc in auro quoq; uita cõperit ex aurium sordibus. itē ex cap.xii. Obinsignem
calumniã cũ celebritate expectarent adolescentiũ scholæ). Antiqui & Romani Codices: ob ĩsignẽ cũ
celebritate affectationẽ adolescẽtiũ scholæ. Schola & litterarum ludũ significat. Valerio Maximo & Au
sonio:sed plurali numero apud Festũ: Erat & ĩ balneis scola nomĩe Vitruuio pars labri siue aluei:a p-
stolando:ut arbitror.dicta:ut occupato ab iis qui priores uenissent labro:in schola cæteri circũspectã-
tes recte ĩqt stare possent. Erat & in porticibus auctore Plinio: Alexandrũ inqt & Philippũ cũ Miner-
ua qui sunt in schola in Octauiæ porticibus & Philippi. Fortasse uero quis appellatiõe scholæ sodalita
tē & cõuentũ aliquē id ætatis iuuenũ hoc loco intelligat. Nam & celebritas dicebat: ait Macrobius cũ
uel sacrificium fiebat:uel epulum dabat:uel ludi agebant diis:uel feriæ obseruabant.itē. Et cibis &
probris seruiat). Scribo seruiat. itē ex eo.xii. Fit enim ceruleum:qd pprie limus eſt). Vetus in ple
risq; lectio: Sic & ceruleum sed pprie limus eſt. Vulsa & hæc atq; lacera:sed parcius & ad uerum quasi
gradus. Propterea scribendũ erit: Sil & ceruleum. Sil proprie limus eſt.id & præcedentia declarant:in
auri inqt & argenti metallis nascunt etiam nunc pigmenta:hoc eſt sil & ceruleũ. Ac primo de sile agit Sil ĩ metallis
Sil inquit proprie limus eſt & reliqua. Hoc & protinus sequentia manifeſtissime demõstrant: ubi ait
eius esse genera: Atticum:marmorosum pressum.lucidũ:quæ discrimĩa nõ cerulei sed silis sunt Vitru-
uio Plinioq;.is sequenti capite: Sile inquit primi instituere pingere:sed polygnotus & mycon Attico
& reliqua.item.xxxv.lib. Silis inqt lucidi libris.x.itē quattuor inqt solis coloribus ĩmortalia illa opera
fecere ex albis melino.ex silaceis Attico.& reliqua.itē usta inqt fit & Romæ cremato sile marmoroso
& reſtincto aceto:qd & Vitruuius quoq; prior dixit & hodie cõspicit. Si enim ipsum sil cõbuseris & ĩ
acetũ miseris:fiet de luteo purpureũ. Eſt enim luteus color sili ut ex Vitruuio in ochræ mentiõe sumi
poteſt:quæ res facit ut ceruleũ a sile genus alterum omnino sit:etiam si nos locũ hunc minime deprauа-
tum rati:speciem q̃dam cerulei credidimus a Plinio uocari sil. Poteramus & hoc & alia quædã paucula
in caſtigationibus prioribus nondũ editis inducere aboléreq;. Sed peccata noſtra extare uolumus ut
omnes intelligãt:nõ ægre laturũ me:si pitiores aliq noſtra correxerint:quando ipse me primus oĩum
reprehendo ac reuoco.iam ceruleũ arena eſt ut huius libri calce dicit nõ limus. At limus eſt sil:qd pin
gẽdis abacis etiã Vitruuius lib.ix.cõmendat. Ex atramẽto ĩqt subigendi sunt atq; poliẽdi euneis silace
is seu miniaceis inter positis:quanq̃ nõ silaceis sed siliceis corrupte scriptũ eſt.idē: Antiqui egregia ĩqt
opera salis ad politionẽ opum sunt usi. Scribendũ silis nõ salis. Et alio loco non silat cum:sed sil Atticũ
Hæc ipsa pte Plinius: Preciũ inqt in pondo libras.xxii.sed scribendũ arbitror ut libro quoq;.xii.nota-
uimus: Preciũ in.P.libras.x.xii.hoc eſt denarii.xii. Quod quidē peccatũ & hoc ipso libro & aliis resti-
tuere oportet.idē uero eſt in pondo libras & in libras dicere:qd ex Cornelio Celso facile percipitur:
Item ex cap.ultimo. Neſtorianum). Vitruui codices antiqui Veſtorianũa Veſtorio. Sed liberum sit.

c

Yprio suis assibus contento).Vetus lectio facilior:Cyprio suo assibus cõtentis: hoc est ma
rianũ æs in sestertios & dupondios conuenire Cyprium in asses. itẽ ex cap.iii. Lychni
pensiles).Antiqua exẽplaria non lychni sed lychnuchi.& sane ita Græce nomĩatur quicq̃d
lucernas sustinet:quasi lucernifer:ut inter astra ophiuchus:idest ut Columella uertit anguifer.Et Scep
truchi reges homero:idest sceptriferi.Lapis est Romæ his uerbis:Panthei cũ suis parergeis & cupidi
nes duo cũ suis lychnucheis.Quid sint parerga:alibi mõstrauimus.Differũt lychnuchi & lychni ab el
lychniis Lychnuchi lychnos idest lucernas amplectunť.Lychni siue q̃d idẽ est lychniæ cõtinent ellych
nia.Est aũt ellychniũ funiculus ille papyraceus siue sparteus canabinusue aut stuppeus: qui stans ĩ oleo
perurit:quẽ & Thryallida & Phlomon qnoq; Græci appellãt.Sicut & uerbascũ herbã ꝓpter eundem
usum.Nam obeliscolychniõ Aristoteli q̃d esset.xxxiiii.libro dixius.Videť q; iulio Polluci sordidiuscu
la & castrensis appellatio fuisse.Vtitur ea & Theopõpus in comoedia. Itẽ ex cap. quarto. Palacas.
Hispani alii.palacranas uocant).Antiqua lectio fere palacas hispani ascuruas uocãt:quasi legere cõue
niat:palacas hispani astures uocant:quoniã paulo post sequať.Vicena inq̃t milia pondo annis singulis
Asturiam Galeciã & Lusitaniã præstaræ.Distant uero strigiles a palacis:q; strigiles appellabãt paruas
auri natiui massulas ut ait Plinius superiore capite:Palacas uero & balucẽ quæsiti arte.Strabo cũ palas
auri nõ maiores selibra inueniri dixit in Hispania:uideť intellexisse strigiles. Itẽ ex cap.vii. Fabia
nus uerrucosus).Scribendũ Fabius non fabianus ex Plutarcho:Appiano:cæteris.item. Quem fecit
braxis).Scribẽdum bryaxis ex Pausania:Columella: Plinio. Itẽ ex cap.viii.de pythagora. Huiusce
deæ sunt seminuda unde & laudata sunt).Vetus lectio q̃ uera nescio.Huiusce deæ septem nuda & se
nis unum laudata sunt.item: Spinarum).Fortasse spintharũ ut monui.Aristophanes quoq; ita quẽ
dam uocat in comoedia quæ ornithes inscribiť:Philemonis genere moribus phryga.item. Stephu
sam spelumenen oenophorum).Operũ uocabula sunt hæc.Spelumenæ quid sit non constat:nisi quis
aut spilumenen legat:quod inquinatã & sordidam mulierem significat:aut certe psilumenen:quod gla
bram depilem atq; uulsam unde nomen etiam psilothro.item: Desias cantharus).Verbũ desias mẽ
dosum est:quoniam de nominibus hic agiť ab littera.c.incipiẽtibus ut Clesias fortasse:idest κλεσιασ
scribendũ sit.item. Scinnus).Lectio antiqua scymnus frequens uiri ꝓprium:quanq̃ leonis catulum
ea uox proprie significet:ut aliarum ferarum scylacia iulius Pollux auctor. Nouit id & Lucretius illo
uersu libro quinto. At catuli pantherarũ scymniq; leonum.itẽ. Daippus pelia iomenon daiphron).
Quid si non pella iomenon sed peryxiomenon legať:ut sit nomen operis de quo & supra.Nam de lit
tera.d.sermo est hac parte:sicut de.p.in uerbo tisicrates:quod ego pisicrates non tisicrates scribendũ
autumno.itẽ. Stratonicus cælator ille philosophus fecit scopas utrasq;).Diximus Scopas fuisse du
os Pausaniæ.alterũ Parionis filium.alteꝝ Pariũ nisi menda sit ĩ Græco codice:ꝓpterea nõ utrasq; sed
utrosq; legi posse.Nunc & illud uelim studiosi considerent:ecquid hac parte nõ philosophus sed phi
losophos nec utrasq; sed utraq; scribendũ sit:hoc sensu:Stratonicũ qui & cælator fuerit:ut non multo
ante demonstratũ est:philosophos fecisse:quod genus operis factitari solitum ostenderat hoc capite.
Scopã uero utraq;:hoc est Stratonici & Simonis opera.Nam & paulo supius ubi ait sequens philoso
phus fecit Coclites:etiã si non coclites sed celetas:idest κελητασ scribi posse:cogitãdum est an cõmo
dius sit ita legere:Sequẽs philosophos fecit ut deĩde nõ celetas sed colotes aut cleoetas initiũ sit alteri
us mẽbri & nomẽ artificis.De Colote Strabo:q eũ tradit in elidis Cyllene mira specie fecisse æscula
piũ eburneũ.De Cleoeta Pausanias.

Lychnuchus Lucernifer

Ellychnium

Spilumene q̃ mulier dicant

Scymni leonum qui

Ex Libro .xxxv. Cap.ii.

u

Vlgatis iampridem salibus etiam carminum).Fuit quando suspicarer non salibus sed tali
bus scribendum esse:hoc sensu:ut carminum:ita statuarum permutari capita coepisse:qua
si uel ad illa sua in præfatione uerba:Permutatis ĩquit prioribus syllabis duriusculum se fe
cit:uel ad Homeri uersus alluderet:qui uocanť acephali:hoc est sine capite : quoniam a breui syllaba
incipiant.Sicut Myuri:qui postremo pede claudicant:& Lagari:qui medio.Neutrũ placet.Subiacet &
tertius q̃dam modus:ut legereť Vulgatis iampridem talibus etiam numinum: idest frequentari iam
pridem tales statuas coepisse:quarum capita permutarenť. nec hominum modo :sed etiam deorum
atq; numinum.Mireq; ad hoc Suetonii uerba faciebant:qui de Caligula sic ait.Diuinam maiestatem
asserere sibi cœpit:datoq; negocio ut simulachra numinũ religione & arte præclara:inter quæ olym
pii iouis:apportarenť e Græcia quibus capite dempto suum imponereť.& reliqua.etiã si non e Græ
cia sed egregia scriptũ erat.idem auctor in tiberio:Statuæ ĩquit Augusti caput quidam depresserat ut
alterius imponeret.Acta res est in Senatu & sumpta pœna de reo.Legendum aũt nõ depresserat sed
dempserat:quanq̃ propter hæc dicat aliquis nõ tam numinum aut carminum q̃ criminum scribi pos
se ad hunc intellectum:Talia etiam criminum iampridem patere delatoribus ut agantur rei qui caput
alienæ statuæ iniussu possessoris detraxisset.Defendat aliquis & salibus carminum:hoc est ex illa capi
tum permutatione promiscuas & translatitias iampridem esse factas inscriptionũ argutias quæ in sta
tuarum base continebanť ut superiore libro tradit ipse quarto capite. item de messala. Prohibuit

inferi genti suæ bleuinorum alienam imaginem). Quid si nõ bleuinorum sed leuinorum scribatur? cũ ex hac familia. M. Valerium Leuinum parum prospere aduersus Pyrrhũ pugnasse constet: elephãtorum maxime inusitata facie territis militibus Auctores Liuius Florusq;. Nam Valerium Messalã Coruinum Virgilius in opere ludicro quod cirris inscribitur Tabenium appellat. M. Valerium Messalam Plinius & Varro quoq; nominant eum qui e Sicilia deportauit Romam horologium. Messalã a Messana ibi urbe capta dictũ sciunt omnes. Ité ex cap. iii. Atlanta & helena). Melius est ut atalãta scribatur q̃ atlanta: quod & uetus habet lectio. Ité ex cap. vii. In lamianis hortis). Vetus lectio marianis non lamianis. inuenio largianos hortos. inuenio & uarianos apud Flauium uopiscum in Aureliano. Sermonem inquit multum a palatio usq; ad uarianos hortos instituit. Sed & marianos fortasse quis intelligat: in qbus monumenta mariana fuerint. Valerius Maximus secundo libro: Templa febri tria. unum inqt in palatio. alteꝝ in area marianorum monumẽtorum. tertiũ in summa parte uici longi. Item ex cap. x. Processu iratus operi & dixit). Vetusti codices processit. item. Cõtra subsidia iniurie & uetustatis). Verbum contra superuacuum est. Potest & ita legi: subsidio iniuriæ & uetustatis. aut sic: subsidio cõtra iniuriam uetustatis. uel aliquid huiusmodi. Item ex cap. xi. Paries thebis). Vetus lectio fere thespiis nõ thebis. ité. Eodem tempore fuit & cyclias). Vetus lectio cydias. Et paulo post non talentis. cxliiii. sed. His. hoc est sestertiis. cxliiii. ité. Ab oeta monte). Codices antiqui ab oeta monte doridos. Est aũt regio doris ut lib. quarto constat. item. Leontiũ epicurum cogitantẽ). Scribendum censeo theonitius. aut certe ita ut ab littera. t. incipiat ea uox: quando quidem hoc quoq; loco per ordinẽ litterarum nomina digerũtur pictorum quæ ratio efficit ut quod & diximus: non multo supra Ctesidemus nõ testidemus scribendũ sit q̃ ibi de littera. c. differitur. ité.

Lala cyzicena ꝑpetua uirgo martia. M. Varronis iuuenta). In nullo codice manu scripto legitur Martia quasi Varronis ætate: non aliqua Martia sed ipsa plane Lala Cyzicena fuerit. Ité ex cap. xii.

Certiore auro certe innocentiore). Vetus lectio nõ certiore sed sanctiore uel sanctiora & inocẽtiora: hoc est ipsa fastigia. Et paulo post. Fictilibus ꝓlibatur simpulis innocentius). Verbum innocentius adiectitium est: nec id habent codices antiqui. Hic mos & græcoꝝ fuerat qui ut Athenæus ait nõ auro nec argento nec gemmatis potoriis. sed e terra coliade fictilibus opabantur. item. Imbricibus tabulis tegulisq;). Quidam scribunt imbricibus tegulis tubulisq;. sequebatur enĩ ad balneas mãmatis. Tubulos autem mammatos seu mãmas in balneis & fontibus intelligũt quas libro septimo uitruuius mastos Græca uoce nominauerit. Athenis inquit ex eiusmodi locis & fontibus masti usq; ad portum Pyrræum ducti sunt salientes. Eas. M. Varro de re rustica papillas cõuertit. Cassiodorus ubera: Quanto inqt pulchrius est Claudiam aquã per tot sicca montiũ iuga lauacris & domibus liquores purissimos fistulaꝝ uberibus emisisse: Erat & poculi Græci genus mastos. ité Crunus quo nomine salientes proprie apud nos dicuntur Frontino celebrati. Cæteꝝ in Vitruuio non masti sed in asti legendum uidetur: hoc est in ciuitate. ita enim per quandã exochen Athenæ uocabanť: Et Alexandria ægyptii quoq;: ut ait Stephanus. Idem error lib. septimo: Marti inqt ad olympum cossutius suscepisse memoratur. Scribendũ enĩ non marti ad olympum: sed in asti iouem olympiũ: quod & superiora quoq; indicant: ubi de cossutio loqtur: etiam si non cossutius eo loco sed consultus scriptũ est. Nec illud omnino placet ut tubulis mammatis scribať: sed ut tegulis ad balneas hamatis Vitruuius libro quinto. Si contignationes inquit in balneis fuerint figlinũ opus subiiciatur. Regulæ ferreæ aut arcus inqt fiũt: hæq; uncinis ferreis ad contignationes suspendať q̃ creberrimæ. hæq; regule siue arcus sic disponantur ut tegulæ sine marginibus sedere in duabus inuehiq; possint. Adhibebantur & tectorii loco parietibus hamatæ tegulæ ĩterdũ contra uliginẽ. Vitruuius lib. vii. Erectæ inqt hamatæ tegulæ ab imo ad summũ parietem figanť. Et paulo post. Coctilibus laterculis fundamentisq;). Legi posset nõ fundamentisq;: sed frontatisq;. Sunt aũt frontati Vitruuio id genus lateꝝ quos Græci diatonos appellãt: quia per latitudinẽ totã porrecti utranq; parietis frontem conficiant. ideoq; nõ lateribus dixit sed laterculis ut a frontatis qui lateres quidã magni sunt distingueret. Alioqui uerbũ fundamentis hac parte usq; adeo subsultat & officit sensui: ut sine dubio quasi nothum & adulterinũ credi possit. Erit uero clausula hæc a capite in hunc modũ: Figlinarũ opera imbricibus tubulis tegulisq; ad balneas hamatis uel ad tecta. coctilibus laterculis frontatisq; aut quæ rota fiunt etiam fictilibus doliis ad uina excogitatis & ad quas. Porro tubulos ad balneas factitari solitos: cũ alii: tũ Vitruuius. Fistulæ inqt ponantur ad balneas ut quotãnis uectigal populo præstẽt. & Proculus de seruitutibus urbanis: in balnearia inqt insula nõ licet tubulos habere admotos ad parietem communem: quia uidelicet per eos flamma torreatur paries: etiam si non legitur eo loco tubulos sed tribulos. item de æsopi patina. Sestertia cẽtum stetisse). Plinius lib. x. Aesopi inqt patina sexcentis sestertiis taxata. ité. Vitellius in principatu suo. cc. sestertiis). Vetus lectio non sestertiis sed talentis: quanq̃ nõ ducẽtis sed. x. Et hercule si sestertiis. cc. scribať minoris uenisset q̃ æsopi quæ sexcentis: ut dixi: steterat. Nihil quidem muto sed locum indico mutandum & castigatione dignum: aut hic aut libro decimo. Item ex cap. xviii. Amphionem. Qu. Catuli interfectorẽ). Cum Cicero de oratore secundo libro referat. Qu. Catulum non in

Mastos mãma

columen fortunam:ſed exilium deprecanté:coactum eſſe ut uita ſe ipſe priuaret. Appianus quoq; di-
cat eum accenſis in cubiculo carbonibus ipſum ſe præfocaſſe. nõ uideo qui Amphion ĩterfector eius
eſſe potuerit. Accedit q; uetus lectio id uerbum non habet. item. Menam & menecratem ſexti Põ
peii). Appianus libro quinto bellorum ciuilium nõ Menam ſed Menodorum & Menecratem liber
tos eius uocatos ſcribit. Nihil mirum:& enim Menas & zenas diminutiõis forma pro Menodoro &
zenodoro apud græcos dicuntur.

Menas & zenas diminutiõis forma pro quibus

Ex libro.xxxvi.Cap.xiiii.

b Eronibus arena plenis molli puluino ſup capita columnarũ Exaggerato). Diximus nõ be-
ronibus ſed peronibus ſcribendũ. Nunc & illud teſtamur: non puluino ſed cliuo in oĩbus
uetuſtis exemplaribus haberi:quod & rectius ẽ ꝓpter uerbum exaggerato. Et quia paulo
poſt:donec totum inquit in colle ſederet:quanq̃ ibi commodius fortaſſe fuerit non in colle ſed cubili
ſcribere. Vtitur ea uoce cũ Vitruuius ſecundo libro ſæpius. tum mox infra Plinius: ea inquit maxima
moles fuit:nec ſedit in cubili. Nam & hoc notatu dignũ:errauiſſe qui uerbũ illud in cubili principiũ fe-
cere ſequentis cæſi:hoc modo:in cubili ergo anxio artifice. nam & uetus lectio a nobis eſt: in qua nec
uerbũ q̃dem illud ergo habetur ſane. Sed & hoc monuero:pſpicuum magis ſenſum illum fore:ſi non
ſup ſed inſuper capita columnarũ legatur. quam præpoſitionem Vitruuius quoq; uel ſæpiſſime uſur-
pat:cũ alibi. tũ lib.v. inſup eam inquit exæquationé & reliqua. Erit autem intellectus hic: arena ſaccis
conuecta excitatum collem fuiſſe:qui ſummas columnas non opiret ſed medius excederet. Per eum
cliuum epiſtylia in altum facile attolli potuiſſe. tum ab imo exinanitum collem fuiſſe:quãdiu epiſtyli
um ſederet in columnæ abaco:qui ſuum erat epiſtylio cubile. Perones in Vitruuio quoq; legi nõ me-
rones credidimus. lib.v. Creta inq̃t meronibus ex ulua paluſtri factis calcetur:arcæ duplices relatis ta
bulis & catenis colligatæ in eo loco qui finitus erit: cõſtituantur. Cæterũ & merones tueri poſſumus
quaſi partes magnas pilarum ſpecie:cuiuſmodi Venetiis plerũq; factitari cernimus: quoties uel ciſter
næ fiunt uel canales ſiccandi ſunt:finguntur e creta uel luto globi:atq; in arcas illas ſepti modo circun
datas impetu coniiciuntur. Perones a pera nominantur ut aſcopera:quo nomĩe Ariſtophanes quoq;
utitur & iulius & Pollux:ſicut & ſaccopera. idem auctor aſcopitinam & pitinam quaſi culeos uinarios
intelligit. Item ex capi.xv. Repente circumactis ut conſtiterant). Scribendum cenſeo nõ ut cõ
ſtiterant ſed ut contra ſtarent:hoc eſt ex auerſis aduerſa fierent:nondũ tamé coirent. tres enĩ ſpecies
theatra illa duo ſingulis diebus præbebant. auerſa ante meridié. aduerſa poſt meridiem. coibãt ueſpe-
ri. Proinde quod ſtatim conſequitur. Diſcedentibus tabulis). non habent uetuſti codices ſed loco
eius:etiam ſedẽtibus aliq̃s. Vitioſum & hoc:ſed exquo fortaſſe collocari ac redire poſſit integritas:ut
non ſedentibus neq; diſcedentibus:ſed incedentibus. nec aliq̃s ſed lignis ſcribat:ad hunc ſenſum:ĩcli-
nato iam die non circumactu:q̃ppe qui iã præceſſerat:ſed inceſſu lignorum coiſſe cornua. Siue igitur
incedentibus ſiue accedentibus lignis dicatur:elegãtius futurũ uidetur:q̃ ſi diſcedentibus tabulis. hoc
eſt ſummotis ſcenis defendere libuerit:præſertim cũ uerbum illud tabulis exẽplaria nulla præferant:
in hanc intelligentiã:ingenio meo tantum uſus perueni. De cætero conſului mechanicos: indicauitq;
id primus nobis Romæ Baſilius ampelinus:deinde iocundus ueronenſis ſacerdos architecti nobiles.
Multos eius rei modos fingi poſſe animo contendunt:ſed illũ maxime cõcipiunt: ut cardines qui ſin
gula ſinguli theatra ſuſtinebant:non cõtinuo ſed flexo in ancones duos rigore ſurgerent. in iis anconi
bus theatrum altero quaſi ſederet:altero uerſaretur:ita fiebat ut in circumactu non modo nõ collide
rentur ſed uaricantiũ anconum opa longiſſime diſcederent donec aduerſa diductaq; conſiſterẽt. De-
mum ueſperi per eoſdem fere meatus incedendo cõmitterentur & conuenirẽt cornibus. Omnia ue
ro hæc cuniculis & tectis operibus agebantur:uti ne ſpectatores miraculum quod ſentiebant: uidere
poſſent. Atq; hoc nõ uno tantũ die factum ſed pluribus repetitum ſequentia demonſtrãt:ubi nouiſſi
mo die feſſis iam turbatiſq; cardinibus unã tantum formam amphitheatri cuſtoditam refert: cũ dua
bus inq̃t per medium ſcenis athletas edidit:quanq̃ uetus lectio non. Athletas edidit). Sed athleta
ſedit:ut fortaſſe athlotheta ſcribendum ſit: hoc eſt certaminũ iudex: & quo utitur uerbo Suetonius:
brabeuta. Quia tamen exhiberi athletas quoq; moris fuit:idq; a Marci ſcauri tractũ munificẽtia Va-
lerius Maximus teſtatur:mutare nolim. ité. Et quoſdã in numero deorũ ĩmortalium generis hu-
mani portio). Antiqua lectio. Et quædã munere deorũ immortaliũ & reliqua. Ipſe adducor ut putem
ſcribi poſſe p ĩterrogationé. Et quæ nã munere deorũ ĩmortaliũ generis humani portio? ceu diceret.
Non illa q̃dé abiectiſſima & uiliſſima:ſed benignitate deum clariſſima præcioſiſſimaq;. Proinde ſub
ditur. Quæ uilitas inq̃t animarũ iſta? :aut quæ querela de cãnis: hoc eſt de ſtrage illa cannenſi. Ité ex
cap.xx. Aedé fortune. quã ſeiam). Diximus ſeiani potius q̃ ſeiam ſcribendum uideri. Addãtur huc
Plinii octauo libro uerba. Seruii inq̃t tulli regis præt extæ:q̃bus ſignum fortunæ ab eo dicatæ cooper
tum erat durauere uſq; ad ſeiani exitũ:q fuit ſub Tiberio. Ité ex cap.xxiii. Vliginoſa & ubi ſalſu-
go teſtaceo uitia ſublini utilius). Scribẽdũ ex uetuſtis fere codicibus:uliginoſa & ubi ſalſugo uitiat te-
ſtaceo ſublini utilius. Item. In græcia tectoriis arenarũ quod inducturi ſunt). Scribe arenatum nõ

Baſilius ampelinus Iocũdus ueronẽſis architecti Romæ

Certaminũ Iudex q̃uo

Signũ fortunæ a Tullo dicatum

arenarum. Vitruuius lib.vii.ad uerbum fere.ité. Graciliores uidétur ionicis). Scribe ionici:ut initium sit sequentis particulæ:hoc modo:ionici ení capituli crassitudo tertia pars est altitudinis. Vitruuius & antiqua lectio.illud sciendũ crassitudinem capituli spirarumq; non ad illum modũ accipi quo ipsius columnæ:sed crassitudo eoꝝ hæc intelligitur quæ in colũna longitudo diceretur.ité. Septimæq; partis detrahentibus summaꝝ crassitudine). Videtur posse legi:septimam eius partis detrahẽtibus summaꝝ crassitudini:hoc est octauam partẽ altitudinis columnaꝝ crassitudini tributam fuisse: hoc modo:ut spiræ ipsæ dimidiũ octauæ illius partis in crassitudiné paterent.summum aũt columnæ octaua illa parte non tota sed septima eius partis una minus:crassesceret:quo fiebat ut imo columnæ scapo in partes septẽ diuiso:eaꝝ sex:summá:ut Vitruuii utar uerbo contracturá ꝓficerent. Quanq̃ ipse hoc genus moduli minoribus columnis:hoc est iis quæ erant a pedibus.xx.ad.xxx. tradidit conuenire.idẽ auctor de columnis templi ephesii lib.iiii. Fecerunt inqt primo columnæ crassitudiné octaua parte ut haberent speciẽ excelsioré:basi spiram apposuerũt pro calceo. Ité ex cap.xxv. Fastigiũ uero seruari in pedes denos & sescũcem). Scribendũ est:fastigiũ uero seruari in pedes denos sesquunciam siue sesquuncé:hoc sensu:fastigium pauimenti sic atolli oportere ut in singulos denos pedes habeat sesquunciá:hoc est unciá cũ dimidia. Est aũt sesquunx siue quod idé est sesquuntia digiti duo. Vitruuius lib.vii. Fastigiũ inqt habés in pedes denos:digitos duos. Ité. Vernisq; axibus cõtribulare). Scribendũ puto quernis. Axes uero sunt aut stipites teretes:aut tabulæ sectiles ut ait Festus: unde coaxatio:idest contabulatio.ná uerbũ contribulare pro eo quod est agitare Catonianũ est.

Sesquunx

Ex libro.xxxvii. Capi.primo.

e St & inter auctores catiensem illũ cuius parté scipio &c.) Scribo:Est apud auctores & intercatiensem illũ:cuius patré Scipio & reliqua. Ná & uetus lectio fere hoc modo habet.& nepos Cornelius: Scipio inquit Lucullo in Hispania legatus apud intercatiam oppidũ prouocatoré singulari certamine uicit. Valerius quoq; Maximus lib.iii. Aemylianus inqt Scipio cũ ĩ Hispania sub Lucullo duce militaret.atq; intercatia præualidũ oppidum circũsideretur: primus moenia eius cõscendit. Et paulo supra Valerius Coruinus inqt & scipio æmylianus hi etiá ultro ꝓuocatos hostiũ duces ĩteremerunt. Ité ex cap.ii. Pridie Kalendas octobris die natalis sui). Plinius lib.vii.triũphum hunc nõ pridie calendas:sed ad tertiũ calendas Octobris duxisse Pompeiũ scribit: ut uel ibi pridie uel hic tertio scribédũ esse uideat'. At nihil mirũ sit:quandoqdé ut Plutarchus auctor est:triumphi pompa in biduũ extracta est:ne sic qdem apparatus omnes explicati.ité. Mineruæ matris & apollinis). Scribendũ martis non matris. Tria ení signa esse dixerat.ité. Anulos transeuntes). Quidá addunt coniunctioné:& atq; ita sane habet uetus lectio.ipse nõ addiderim:sensus ení alioqui luculentus & acutus sordesceret atq; retunderet'. Est aũt talis:amisisse nos ius illud pristinũ incessendi castigádiq; in gématis potoriis & alia preciosa supellectili:luxuriá quando iam transire anulos: hoc est incedere per gémas coepimus. Et uiatoria cubicula unionibus cõsternere. Sed &.ix.lib. Neq; ení gestare iá margaritas inqt nisi calcent:& per uniones etiá ambulent: satis est. Papinius calcabam nec opinus opes. Neq; mirum sit anulos eũ pro gémis dixisse quádo sequenti cap.uniones inqt capite circũferuntur:gemmæ digitis. Viatoria cubicula ĩtelligo:uel quasi transitoria & publica:uel quæ uiatores ministriq; seruabant:uel certe quæ multi secũ circumferunt.ꝓpter quod & pocula uiatoria dicunt' Plinio. horologii genus uiatoria pensilia Vitruuio:quale modo cylindracea specie uiatores frequentant. Ná salutatoria cubilia qbus lib.xv.cotonea includi & simulachris noctium consciis imponi scribit fere uidentur esse deoꝝ penatium ædiculæ:quas ælius lápridius in alexádro lararia appellat: a laribus quos matutinis omnibus salutare esset religio: Alexander Cæsar inqt si non cũ uxore cubuisset matutinis horis in larario suo rem diuiná faciebat in quo diuos prĩcipes sed optimos electos & animas sanctiores:inqs & apolloniũ.& Christum & Abrahá & Orpheum habuisse dicit'. Nec multo post alexádrũ inqt magnũ inter diuos & optimos principes in larario maiore consecrauit.item. Caliceq; potauit). Particula quæ supuacua est.iungendum enim cum superiore colo totum hoc: ut initium sit uerbum:murrino.atq; ita uetus habet omnis lectio.ité. Dũ Pompeianis præludit). Scribi potest poppeanus quasi uxorius qdem:sed poppeanis rectius:hoc est ludis. Tacitus lib.xv. Ob puerperium poppeæ templũ foecunditati extructum ait:& certamen ad exemplum atticæ religionis.decretum & ludricum circense apud antium ubi peperisset illa.item de succino. Electrum appellatũ quoniá sol uocitatus sit electros). Antiqua lectio nõ electros sed helios:& ita sane dicit' sol ipse a Græcis. De succino luciani opus est:quod ηλεκτρορ η κυροροσ inscribitur.eius mihi fuit alias copia: nunc non est. Item. Aphricæ lacũ sitionem appellatum & cratinam amnem). Vetus lectio constantior: locum non lacum: & crathin non cratinam: quasi ab oppido Sicyone in Peloponneso iuxta quod & crathis fluuius in ægis achaiæ:ut.xxxi.lib.diximus. Nam & paulo supra lacũ cephisida reddi scribit iuxta mare athlanticum in mauritania:cum tamé hoc ipso nomine celebretur in Boeotia.ité. Penolopas). Scribendũ penelopas ex Aristotele. Plinio. Aristophane (ut diximus).item. Vocariq; eá cedron

Locus apud Papinium

Horologia cylindraria specie q̃ sint Lararia

Crathis flu. ĩ ægis achaiæ

cedri genere siluosam). Vetus lectio: uocariq; eã oserictam cedri genere syluosam. Item de sophocle: Principali loco genitus athenis rebus gestis exercitu adiecto). Codices antiq melius: principe loco genitus athenis rebus gestis exercitu ducto. Itẽ ex cap. x. Cissitis circa copton). Antiqua lectio nunc cyssopetra: nũc cryptopetra quasi απο του κυειμ quod est cõcipere: uel απο του κρυπτειμ πετραμ quod est occultare ĩtus lapidẽ. Et paulo mox. Partũ qui sentiatur etiam si creditur). Iidem codices: partũ qui sentiatur etiã strepitu. Simile huic Plinius hoc capite de gasidama: Hæc quoq; inqt gemma concipe dicitur & partum fateri cõcussa. Itẽ. Strictæ concharũ modo). Vetus qdem lectio non stirctæ sed Ereatus: ceu gemmæ nomẽ sit alterũ. Sed fortasse melius est ut legamus striata. & eñi striatas esse conchas fere nõ Plinius modo ipse libro nono dixit: sed & scimus omnes.

Striatæ sunt conchæ

Hermolai: Barbari: In Pomponium Melam ad Alexandrum Sextum Pont. Maximum. Præfatio.

Ccum Pomponii Melæ conterranei tui Princeps Maxime: libellũ aureũ: cuius lectio (ut nosti) ad hunc diẽ: usq; adeo mendosa ferebatur: ut nec agnoscere auctorẽ suum posset: nec agnosci. Trecenta in eo: quæ manabãt ulcera: uel cicatrice: uel splenio cõteximus. illud omnino paucissimis demptis assequuti: ut se maiestati tuæ nõ barbara & Hispaniensi facie: sed latina & Hispana: repræsentare possit. Hoc ipsum in Seneca & Quintiliano & Columella præstitimus qdẽ locis aliquot per transitum: & inter cæteros. Verum de iis quoq; plura mihi differendum foret secretius: opere dicato: ne inter hãc quasi turbam emendationũ luculentissima tuorum (ut ita dicam) municipum atq; ciuium monumenta: negligentius haberi uiderẽtur: Sed auocant nos maiora quædã studia: urgemusq; nostrum illud uetus: omnes Aristotelis libros in latinum uertendi exponendiq; ppositum. Quod si ad exitum perduxero (nã bona eius pars iampridem peracta est) nõ dubito futurum: quin de reliquo in litteris labore gratia mihi fiat. Nam Dioscorides cum nostro corollario propediem exiturus est.

Hermolai Barbari Castigationes in Melam Pomponium.

Ex libro primo. Ex summa Asiæ descriptione.

Riandne deinde aria & cedrosis). Scribendũ ariane deinde aria & gedrosis ex Strabone. Plinio. Stephano: cuius illa quoq; uerba sunt: Quoties inqt per. c. scriptũ est cedrosis: mendosus codex est. Et infra. Candari & pariani). Herodotus paricani. Et ĩfra. Dache). Scribo dahæ. Plinius & Silius. & paulo post. Antioche georgili). Arbitror scribendũ uel eniochoe georgi ex Strabone. Ptolomæo Plinio: uel antacei ab amne dicti: uel achei iisdẽ ere auctoribus: uel axiacæ georgi. Põponius secũdo libro: Colunt inquit georgi exercentq; agros. Axiacæ furari qd sit ignorant: & ii a fluuio nomen habẽt Plinio Ptolomæo cæteris. Nec multo infra. Cappadoces græci). Legendũ non græci sed gallogræci: hoc est galatæ.

Gallogræci .i. gallatæ

Ex particulari Africæ descriptione.

Muluca). Scribendum mulucha. Nam Strabo uocat eum molochath. Plinius tamen & Salustius mulucha. phocas grammaticus: Neutro ĩquit genere barbara duo lecta sunt apud Salustium nomina fluminum: hoc mulucha & hoc turia: qui amnis est citerioris Hispaniæ. De quo plura in Plinio. Et infra. Tum uada fluuius). Scribendum iunctim tamuada siue tamuda fluuius ex Plinio. Et infra.

Nomina fluminũ etiam neutro genere inueniunt

Fluminis ampsacis). Scribendum fluminis ampsagæ. & infra. Cyrtha procul a Mari nũc siciaorũ). Plinius & Appianus sittianorũ. Et infra. Iola ad mare). Scribẽdũ iol ad mare Plinius Ptolomæusq;. Itẽ. Cartinna). Plinius carcẽna. Ptolomæus tamẽ & Antoninus cartẽna. itẽ. Arsinna). Plinius & Ptolomæus & Antoninus arsenaria. Et ĩfra. Ab hippone diarico). Scribẽdũ ab hippone diarrhyto. Duplex. n. hippo: regius & diarrhytus ex Plinio. Antonino cæteris. Et ĩfra. Abromachte phyre neapolis). Scribẽdũ abrotonũ taphræ neapolis. ex Plinio. strabone cæteris. & infra. Oza oppidũ). Scribo oea oppidũ ex Plinii qnto libro. Et paulo post. Phiconta). Scribendum phycunta ex Plinio. strabone Ptolomæo. itẽ. Fons quẽ solis appellant). De hoc in Plinio pluscula notauimus lib. v. quoniam duos fontes pro uno Pomponius accepisse uidebatur. Meminit & libro ultimo Lucretius.

Ex particulari Asiæ descriptione.

Altera ex parte astabores altera astape). Scribendũ astaboras & astapus ex Plinio. strabone. cæteris. Paulo post. Talenso alterã insulam. Amplexus usq; ad. elephantilem). Scribendum tachempso & elephantidem: ex Herodoto. strabone Plinio. Et infra. Ad deltam & admelin). Scribẽdũ ad delta & ad metilin: ex Plinio ac stephano: qui ait urbẽ metilin alexandria non procul esse bechin modo nominatã: idest βηχιμ unde metilites nomos. Et ĩfra. Psanmetiæ opus labyrĩthus). Scribo psammetichi non psammetiæ ex Plinio. strabone Diodoro. Herodoto. Et infra. Pathameticũ). Strabo

pathmiticum ex Ptolomæo.Et infra: Catapiſcum).Ptolomæus & Strabo taniticũ.Plutarchus ta/
næticum.Plinius tanicum ab urbe Tani.

Ex Syria.

Babylonia & iudæa & colophone).Scribendum puto non colophone ſed ſophene.de qua multis
locis in Plinio diſſerui.

Ex Phoenice.

Duo ſunt oppida bubos & bactros).Scribendũ byblos & botrys ex Strabone.Plinio.Ptolomæo.
& ĩfra. Tum Smyrna caſtellum).Lego ſimyra nõ ſmyrna ex Ephoro.Strabone.Ptolomæo.& in/
fra. Seleucia hyppatos Berytos Laodicea aroſos).Legendũ fortaſſe non hyppatos ſed paltos:nec
aroſos ſed arados ex ſtrabone.Ptolomæo.Plinio.Eſt autẽ aradus inſula quidem: ſed propinqua con/ Aradus
tinenti qua ſitum eſt oppidum antaradus.& infra. Mariandros).Scribendum myriandros.

Ex Cilicia.

Amynodes pmontorium inter pyramum Cydnumq; fluuios).Quid ſi non amynodes ſed ama/
noides:hoc eſt αμαροειδεσ quaſi ad montis amani ſimilitudinẽ.ut enim amani portæ ſinu iſſico uo/
cantur:ita portæ Ciliciæ inter pyramũ atq; cydnum auctore Plinio. Et infra. Pyramus iſſo prior
maloſen præterfluit).Scribendũ nõ maloſen:ſed mallon ex Plinio.Ptolomæo.ſtrabone. callimacho.
Mallos inqt urbs Ciliciæ a mallo conditore dicta.& infra. Cetandaris.Ptolomæus celẽderis hoc Mallos
ipſo tractu.

Ex Pamphilia.

Aſperidos quam argiui cõdiderant).Scribe aſpendos ex Hellanico.Theopompo.Plinio.cæteris.
ab aſpendo conditore.& infra. Fluuius carathes).Scribe fluuius cataractes.ſequit enĩ:quia ſe præ
cipitat.idem ſtrabo.idem Plinius.& infra. Propaniſus.ſcribe paropamiſus.

Ex Caria.

Pedalion & citria).Plinius Cyria non citria.Ptolomæus caria.ſtephanus crya quod & uero ppius
ut in Plinio diſputatũ eſt.Item. Secundum Galbiam amnem caunus). Ptolomæus: ſecundum cal/
bin inquit amnem Caunus oppidum.Plinius & ĩdum amnem quẽdam propinquum facit cauno: ubi
nos ex alexandro ninum ſcribi poſſe diximus:quia tamẽ Liuii.xxxiii.libro uerba ſunt hæc. Deditis in
quit Tabis urbe tertia die ad chaum fluuium uentum eſt: inde erizam primo impetu captam poſt ad
Tabaſion caſtellum imminens flumini indo cui fecerat nomen: indus inquit ab elephãto deiectus. &
reliqua.Suſpendendum arbitror iudicium.De tabis in caria & lydia & alibi.Stephanus.A tabis pro/
prie tabeni:a tabaſis tabaſeni.de qbus libro Plinii quinto plura.Item. Schenus ambithylam bube/
ſius Cinothum).Scribendũ bubeſſus ſiue bubaſſus ex Plinio qui tamen non cinotum nec hylam ſed
hydam & acanatum ſiue acanthum uocat eas ut diximus.Item. Cydnus in cornu peninſulæ ĩterq;
eam & tetraticũ ſinũ in Receſſu poſita eutiana).Lego gnidus nõ cydnus . itẽ ceramicũ non tetraticũ.
itẽ euthanæ nõ eutiana:ex Plinio.ſtrabone.ſtephano.Ceramus oppidũ in Caria.oppidũ & euthanæ.
hoc eſt ευθηναι a qua euthenæi:quos & euthenæenſes & euthenitas quoq; noĩant indigenæ. & infra.
Vrbes myridos aruãda Neapolis ſinus iaſus & baſilicus in iaſo eſt barcilos).Scribẽdũ urbes min/
dus aryãda ſiue caryanda neapolis ſinus iaſius & baſilicus ĩ iaſio eſt bargylos.ex Plinio.Strabone Pto/ De bargylis
lomæo.de bargylis & Cicero in epiſtolis. Cicero ĩ epi/

Ex ionia. ſtolis

Oraculũ apollinis Dictum olim bramatiæ nunc didymi). Scribendum non bramatiæ ſed bran/
chidæ.Plinius.Oraculũ inquit branchidarum nunc didymæi apollinis.Sed &.xxxiiii.lib.Canachus ĩ/
quit fecit apollinem nudum qui phileſius cognominatur in didymæo.Branchidarum originem ſtra/
bo & alii frequentes afferunt.Et ĩfra. A fugitiuis ut aiũt cõdita).Nomẽ famæ annuit). Phygeta).
Scribendum phygela:ſtrabo Pliniuſq;:a qua phygelites uini genus.Dioſcoridi.Galeno.cæteris.item.
Lybedos).Scribe lebedos iiſdẽ auctoribus.Item. Victores Thebanorum Ephygonas). Lego
epigonos:ideſt poſteros.Euſebius in chronicis.interfectorum inqt poſteri: qui uocabantur epigoni
aduerſus thebas bellum mouerunt.

Ex Aeolide ac Troade ac Bithynia.

Zimon nominauit).Scribo cymen ex Plinio.ſtrabone.cæteris.a cyme amazonũ duce. Itẽ. In
pmontorio eſt Cyrma oppidum).Lego canna oppidum iiſdem auctoribus.Item. Creſſam). Scri
bo ereſſam:unde Plinio Ereſſii hac ipſa parte.Item. Gargara & Aſſona ætholorum).Scribo aſſon
nõ aſſona.De aſſo Plinius.ſtrabo.Ptolomæus:omnes.Item. Plagea & cylace.(Vetus lectio & Pli/
nius & Herodotus placia & ſcylace:quã Valerius Flaccus ſcylacæum.Itẽ. Flumen rhyndacẽ). Scri
be rhyndacũ iiſdem auctoribus.De iis anguibus ad rhyndacum tum alii: tum Plinius Item. Daſi/
los & quam Colophonii Collocauere myſrela).Scribendum myrlea.item daſcylos non daſilos.Plini
us.Strabo cæteri.Item. Chion amplectitur).Scribendũ ſine.h.cion iiſdem teſtibus. Item. Tẽ/
pli numen iupiter conditore iaſo).Scribendũ arbitror iaſone.Nota coniecturæ huius ratio ex illa pe
regrinatione minvarum.

Ex Paphlagonia & Chalybũ terris.

Thiios Oppidũ Mileſiorũ.(Scribẽdũ ſine.h.tios ex Strabone.Plinio.Ptolomæo.ſtephano:ut ali/
bi notauimus.Itẽ. Cromnos & a Cythiſoro phryxi filio poſita Cythoros).Plinius: Strabo: Vale/ Cythiſorus
rius Flaccus & cæteri nõ crõnos ſed cromna:unde ſua ueneris origo. Erat & in Pelopõneſo cromna: phryxi filius

ut ait Pausanias:a Cromno Lycaonis filio nomẽ habens:quã ut inqt Stephanus: & uirili & feminino
genere:item plurali & singulari quoq; numero pnuntiabant.idem auctor cytorum urbem a Cytoro
phryxi filio nuncupatam non a cythisoro tradit.& infra statim. Cynobus & Colliris).Scribendũ
Cimolis cimolis accolit:ex Plinio.Strabone.Ptolomæo.Itẽ. Mossyni turres Ligneas subeũt).Valerius Fla
cus & Appollonius poetæ nõ mossyni sed mossynoeci:hoc est turricolæ.idẽ Strabo.idẽ cæteri. Et in
Cerasus & fra. Vrbes cerasunta & Trapezos).Scribi potest:urbes cerasus & trapezus ex Plinio. Strabõe.cæ
Trapezus teris:aut urbes cerasuntia & trapezus:aut certe:urbes cerasuntum & trapezus: ut enĩ sipus & hydrus
Sipus etiã sipuntum & hydruntũ:ita cerasus etiam cerasuntũ uoces. De sipunto Plinius & ĩfra Pomponius.
Hydrus Ex Colchide usq; in finem primi libri.

Corasici).Scribendũ coraxici a monte dicti:cui nomen corax est auctore Ptolomæo: siue a popu
lis coraxis paulo mox dicendis.Et ĩfra. Menanclea).Scribo melanchlæni ab atris quibus utuntur
appellati uestibus:ex Strabone.Plinio & ĩfra Pomponio.Item. Cleptitophagi).Scribẽdum phthi
rophagi ex Plinio.Strabone.cæteris:ita dicti q in sorde & squallore degant. Et infra. Coracandã
pene isulam reddit).Strabo & Ptolomæus corocondama.Et ĩfra. Quattuor Vrbes ibi sunt Her
monos saccephoe spana corea & in ipso ore cimmeriũ).Quattuor pollicetur urbes & quinq; nume-
merantur:pinde castiganda lectio est ad hũc modũ:Quattuor urbes ibi sunt:hermonassa.cepoe pha-
nagoria & ĩ ipso ore cimmeriũ:ex Plinio.Strabone.Ptolomæo.Et ĩfra. Proximi xamathæ).Scri-
bẽdũ iaxamathæ.Et infra. Ginecocratum onoe).Scribẽdum gynæcocratumenoe: hoc est a femi
nis possessi uictiq;.de his & lib.vi.diximus in Plinio.
Ex libro secundo in europæ scythia.

Endones Vsq; ad meotida). Scribendũ puto essedones.Plinius libro quarto: a buce
Essedones inqt sup meotin sauromatæ & essedones.Et paulo ĩfra. Butes Amnis.(Scribẽdũ
E buces siue buges:qa græce byges appellat & stagnum & fluuius.Et ĩfra. Maxobitæ).
Scribendum hamaxobitæ siue hamaxobii:qa pro sedibus inquit plaustra habẽt quæ
græci hamaxas uocant.Plinius.Strabo.Ptolomæus. Et ĩfra. In paludẽ Vergentia
sarcagæ Tenent).Scribi põt satarchæ:ut paulo post littora inqt quæ satarchæ & tau
rici tenent.De iis lib.iiii.Plinii latissime.Et infra. Parthenion alterũ oppidũ adiacet Cerone).Scri
bendũ non cerone sed cherronesos.ex Ptolomæo.Strabone.Plinio:qui sic ait.ab heraclea ĩquit cher-
roneso partheniũ pmontoriũ.erit ergo sensus Põponii.duo ibi esse pmõtoria alterũ criu metopon.
alterũ parthenion:cui oppidũ adiacet cherronesus.Et ĩfra. Quod inter paludẽ & siuum est Chate-
re noĩatur).Scribendũ nõ chateræ sed taphræ:Plinius.Strabo. Ptolomæus.Florus: etiã si capræ ĩ eo
scriptũ est.Et infra. Carcyne:quã duo flumina Gerros & hypacares Attingunt).Scribẽdũ carcine
per.i.Itẽ hypacyris nõ hypacares.Herodotus:sextũ inquit flumen est hypacyris e lacu profluens: qui
per nomadas iuxta carcinen in mare euoluit.Ptolomæus uidet pagyrin urbem & pagyritas populos
haud longe a carcina posuisse:quasi nõ modo hypacyris:sed etiã pagyris hic fluuius dici possit. Plini-
us libro quarto:sinus inquit carcinites appellat flumen pacyris:ubi nos qa placiris legebatur correxi-
mus hypacyris ex Herodoto:quod magis pbamus:uel pagyris ex Ptolomæo.Et ĩfra. Gerros ĩter
Basitidas).Lego basilidas ex Plinio.Strabone.cæteris ac ipso infra Pomponio. Basilidis ĩquit ab her-
cule & echidna generis principia sunt mores regii.Et infra. Asiaces fluuius & asiacæ populi).Scri
bendũ p.x.axiaces & axiacæ est aũt fluuius is inter amnes tyram & borusthenen:Ptolomæus auctor.
Itẽ. Binisq; poculis:qui plurimos retulere ppotatis interlocantis).Scribendũ fortasse interlocan-
tur nõ interlocantis:hoc est interius uel medii:honoris & dignationis causa ponunt:ut illud Ouidia
Locus ĩ Oui nũ in Fastis:& medius iuuenũ non indignantibus ipsis ibat & interior si comes unus erat : ut sequat:
dio in Fastis is inquit honos præcipuus est.syllaba enĩ is cũ uerbo illo iuncta conturbabat intellectũ Est aũt Põpo-
niana multis locis acclamatio hæc:ut in eo de hyperboreis.Semet ĩquit ipsi in pelagus ex certa rupe
præcipiti dant:id eis eximium est. Ex Thracia.

Hæmona & rhodopen).Scribo hæmon & Rhodopen.Itẽ. Malesis deducta Galatis).Scribẽ-
dũ a Milesiis deducta calatis ex Plinio. Strabone Ptolomæo. Quod aũt quarto Plinii libro diximus
Megarensium coloniam ab Ouidio significari potuisse calatin illo uersu. Et quos aleathoæ memo-
rant a moenibus ortos.Reuocamus in dubiũ:quando Pomponius Milesiorum coloniam fuisse cala-
tin hac parte scribat.itẽ. Pistris pmontoriũ).Scribendum tiristris ex Ptolomæo.Et infra. Ob
dessos.Et paulo post. Apollophania).Scribẽdũ odessos & apollonia.& paulo post. Thimniã).
Scribẽdũ thynniã. ex Plinio.Ptolomæo cæteris.Et paulo post. Helinideson & philas).Ptolõæus
Halmydesson & philiam.põt & salmydessos ut diximus ex Strabone.Stephanus phileas inquit χωρι
ον βυζαντιον unde φι λεατησ.aliqui philiã inqt scribũt nõnulli phineã.itẽ. Selimbria perinthos
bitynnis amnesq; qui interfluunt Erginus & Tiras).Scribẽdũ.selymbria perinthus bathynis amnes
q; qui ĩterfluũt erginus & Atyras.Vtiq; si Ptolomæũ seqmur dicẽtẽ:Bathyniæ ĩqt amnis hostia. Aty-
ræ amnis hostia.Oppidũ Selymbria & perithus:quẽ ordinẽ fere seruat & Plinius.Amnẽ uero erginũ

cuius mētionē facit Plinius hūc intelligā nec ne:qui a Ptolomæo arzos appellat̃ oppido cognominis
& uicinus atyræ:nō statuo.Nam & bathynias Plinio Ptolomæoq; fluuius est:oppidū Pōponio: bathy
nis appellatū.De perintho aūt in Plinio dictū nobis est uideri significasse hāc ouidiū illo uersu:inde le
ui uento serinthia littora nacta.Sed dubiū facit ea res ꝙ sibi nauigatio nō cōstat. Si perinthū accipias.
Syllabaq; quoq; ipsa ægre id patit̃.Proinde fieri pōt ut zerynthia scribendū fuerit:hoc ē Thracica.Ly
cophron zerynthū in ea regione collocat sacrā hecatæ.Nicāder quoq; in theriacis zerynthiū uocauit
antrum ꝓpe zonē ut dicemus.Erat & in Samothrace insula zerinthiū:unde nomē regioni(ut fit).To
ti ex parte.Et infra. Bisalte samioꝝ & ingens aliquādo Gypsella post Lacus quē Græci mactōthios
Errata quatuor).Scribendū bisanthe Samioꝝ:& ingens aliquādo cypsella.post locus quē grai macrō
tichos:idest longum murū:ex plinio Strabone:Ptolomæo:Stephano.Et infra. Augustias ischnon Bisanthe
Scribendū isthmon iisdem auctoribus.Item. Portus sceolos).Scribendū coelos:Plinius:petenti iqt
melanē sinū portus coelos.Itē. Cynosenia).Scribendū cynos sema:idest Hecubæ tumulus: Strabo
Plinius.cæteri.& infra. Præuectisq; in assusiacū sinus intrādus).Scribo:Præuectisq; mastusiam tū si Cynos sema
nus intrādus:hoc est:is qui melas dicit̃.id & sequētia & Ptolomæus docebunt.Sed & Plinius atq; Stra qui
bo.De mastusia.Pōponius quoq; nō multo supra.Itē. Alopoconēsum).Scribe alopeconesum : ideo
uocata ꝙ qui condidere ut ait Stephanus responsum acceperāt:ubi uulpis uidissent catulos: ibi sedem
capesserent:qd & factū est.Hæc iqt urbs ad hellespōti cherronesum posita etiā caleros ꝓducta media
uocabat̃ de regis momine.Itē. Promontoriū seriphiū).Scribi pōt serium ut in Plinio mōstrauimus
aut zerynthium ex Lycophrone ac Nicandro qui ꝓximū zonæ antrū hecatæ dicatū ita noiauit.Item.
Philippia).Scribendū philippi:ut faciat phillippoꝝ ex Plinio Ptolomæo cæteris:a phillippo rege
Macedonū:qui eis cōtra infensos Thraces opem tulerat crenides ante nominata:unde Adrastus Ari-
stotelis discipulus.Erant & ī Thessalia philippi:quondā.Thebe dicti ait Stephanus.sed & ī Thesprotia
philippi nominant̃:qui & Gomphi sunt.a philippis philippēses siue ut polybius philippeni deriuant̃:

Ex eadem Thracia:item Macedonia.

Turris Calamea). Fortasse calarnæa.fuit enim ut ait Stephanus oppidū Macedoniæ Calarna.Item
Acanthos & echima).De achanto cōstat ex Plinio Ptolomæo cæteris.Echima ubi sit nō cōstat. ꝓ
inde nō chima sed oesyma fortasse legeris ut in thracia exposui ex Homero & aliis frequētibus.Et in-
fra. Mendetione quæ referēde).Scribendū mendæ scioneq; referendæ. Menden Erethrii cōdide
re.scionē Achiui.auctor Stephanus & hic Pomponius.Et infra. Toronē & miscellā).Diximus in Pli
nio physcellam scribendū uideri posse.Ptolomæū & alios sequuti.Et infra. Canastreo ꝓmontorio
sena ꝓxima est).Scribendū nō sena sed scione.Plinius:post scionem iqt ꝓmontoriū.Canastreū.Item. Scione
Migibernacusa in medio qua terra dat Gremium).Scribo mecyberneus aūt:idest sinus ī medio & Mecyberne-
cætera.Itē. Axius per Macedonas Etiam per Thessalos penitus excurrit).Scribo nō penitus sed pe us quare
neus ex Strabone Ptolomæo cæteris.Itē. Cinda aloros).Lego cydna ex Theagene:qui & pydnam
uocari eam tradit auctore Stephano atq; ita fere dicit̃ Plinio cæterisq;:ut in historia naturali uolumi-
nis secundi calce monuimus.posset quis hoc loco & cinna legere.Stephanus:Cinna iqt Heracleæ ma
cedonū ꝓpinqua est ab amazone uocata siue a Cinno Coei fratre sed prior lectio cōmodior.Itē. Ica
ris apeno isepida).Scribendū arbitror derris a peneo sepias.De ipsa derri Plinius:Ptolomæus:Stepha
nus ꝓpe cydnam siue quod idē est pydnam.De sepiade post peneum amnem sita iidem auctores.Itē. Derris ꝓpe
Calcatum Grato herculi solum).Scribe graio non grato.multi enim Hercules fuere.Cicero.Dio- cydnam
dorus.Plinius.Itē. Liberta Carminūq; Fontes).Legendū libethra:unde libethrides camoenæ.

Ex Græcia Macedoniaq; ac Thessalia Boeotia Phocide & Attica.

Quattuor.M.p.pateat).Et hic & infra nō quatuor sed quinq;.M.p.auctores:alii angustias eas in pe
loponeso faciunt.Item: Antronia).Scribendum antronia sine.h.Vrbs autem hæc & antron uocat̃
zenodotus uero anchialum antronem appellauit.Vtcunque propter specus frequentes antronia est
dicta:unde prouerbium quoque natum.Asinus antronius:auctore Stephano.Item. Cinos & calio-
ros).Scribendum cynos & calliaros ex Homero Strabone.Plinio. Item. Persophistenia). Legen-
dum psophis & tenia.De psophide unde aglaus ille psophidius auctores oēs.De tenia Cicero ī episto
lis ad atticum.Item. Balon & ptheleon & ethinon). Scribendū boion & pteleon & chinon ut libro
Plinii quarto euidentissime ostendimus.Item. Oroes carphanemides).Scribendū arbitror opoes
scarphia enemides ex Plinio.Strabone.Ptolomæo.Est autem opoes:idest οπσεισ eadē quæ & opus Opoes
opuntis κατα κρασιρ dicitur.Erat & in Achaia opoes altera & in Elide item altera: Stephanus.Et in- Rhamnus
fra. Rhamnis).Scribe Rhamnus.Item. Phoricos brauronia). Scribendū thoricos:brauron ion
ex Strabone.Plinio:qui de thorico in metallicis habet mentionem Erat uero thoricus acamantidis cu
riæ plebecula.Hecatæus urbem eam fuisse tradit in Attica a qua thoricii thoricensesq; dicantur.nam
thoracenses alia plebs erat ex antiochide curia quam thoras uocabant.

Ex peloponeso Locrideq;.

Cenchreæ

Oppidum chencerea).Scribendum cẽchreæ:auctor Strabo.Plinius cæteri.Itẽ. Taraxos(.Scri
bendum araxos ex Strabone.Ptolomæo.Plinio & infra Pomponio.Item.nõ. Achritas nec icthis).
Sed acritas & ichtys:de quo thucydides & cæteri.itẽ paulo post. Sardonicus & ſchenitas: nec mul
to post.Thelonates).Scribendum ſarronicus & ſchoenitas & chelonatas.De ſchoenita fuit quãdo cæ
nitam legi poſſe:credidi:ut illo loco Plinii:portus iqt cænitas & ſarronicus:quoniam cænæ urbs Pto
lomæo Pauſaniæq; ad tænarũ montem erat.Quia uero nõ inter ſcyllæum & iſthmum ſunt cænæ:ſed
mediis argolico & laconico ſinibus ad tænarum & omnino procul a ſarranico.Vertimus fere ſenten
tiam & ſchoenitem potius q̃ cænitem & hic & in Plinio defendimus.Eſt autem ſcyllæum ubi hermio
ne.auctor Strabo.Habetur uero & portus ſchoenus.ſed in attica ut conſtat iiſdem auctoribus Ptolo
mæo ac Stephano.item. Oliros & ſcion).Scribe olyros ſiue oluros & ſicyon:omnibus qui unq̃ de
hoc ſcripſerunt teſtantibus.Item. In aduerſis Pagecreuſis).Diſtinguendũ ut duo ſunt pagæ & creu
ſis.Plinius.Megara inquit e regione pagarum.De creuſi auctor idem & cæteri gregatim omnes:iuxta
pagas.Item. Cyra .Scribendum cyrra:nam de anticyra non conuenit:aliis anticyram. aliis anticyr
ram ſcribentibus:ut alibi notauimus.

Cænæ urbs ad tenarum montem

Scylleum

Pagæ pagarum

De Italia.

Carni & Veneti

Cauni & ueneti colunt).Scribendum carni& ueneti colunt.Item. Picentes ferentani).Scriben
dum frentani:nam ferentani a Ferento ſabinorum ſiue ſamnitum oppido.ſunt & Ferentini ferẽtina
teſq; illi etruriæ populi.Ferentinates uero Latii ut in Plinio declaratũ eſt.Item. Clierna cypra).Scri
bendum cliterna cupra ex Plinio cæteriſq;. Simponium uelut grai dixere ſipyllum). Scribo ſi pun
tum uel ut grai dixere ſipyus.Strabo ſipuntum inquit ſiue quod idem eſt ſipus a Diomede conditum:
uidetur nominatum inquit ante a Græcis ſipyus a ſepiarum prouentu. Dicetur ergo & ſipuntũ ut Pli
nius:& ſipus ſipuntis ut fere modo Græci:& ſipyus ſipyuntis ut antiqui itẽ. Poſt bariũ & gnatia).
Scribo poſt barium egnatia.Ptolomæus Strabo Plinius:Item. Lupe hydrus).Strabo lupiæ.in qbuſ
dam plinianis codicibus & Ptolomæo luſpia.etiam hydruntum dicit.quemadmodum & ſipus ſipun
tum & ceraſus ceraſuntum ut diximus in colchide.Item. Carcinus ſcyllaceum miſtræ).Scribendũ
arbitror aut cocinthus non carcinus ex polybio.Antonio. Plinio.ut in locris italiæ diſſerui. aut cæci
num a cæcino Locrorum amne:de quo pauſanias & thucydides. Philiſtus quoq; cæcinum italiæ red
dit oppidum nõ longe a ſiciliæ traiectu.Miſtras uero Plinius miſtiam ſcribit:ut in alterutro ſit erratũ.
Stephanus myſtiam urbẽ ſamnitum cõmemorat.Lucani uero a ſamnitibus orti iudicant auctore Pli
nio.Item. Conſentiã Pauloniam).Scribo caulonem ſiue cauloniam ex Plinio.Strabone cæteris.itẽ.
Colonia regia rhegium).Scribo.columna non colonia. Græci enim uocant locum eum ſtylida:id
ex Strabone Antoninoq; probauimus in Plinio.Item. Taurinum & metaurum).Legebat in plinio
terentum hoc loco non taurinum:nos Ptolomæum & alios auctores ſecuti taurianum ſcribimus.itẽ.
Latus alterum maticana ionũ iubon & emiea).Erratum quadruplex ex Plinio.Strabone. Ptolomæo
quos ſecutus ita lego.Latus alterum terina hippo nunc uibon temeſa. De terina hoc ſitu unde terineus
ſinus Strabo Pliniuſq; a fluuio cognomine ut iqt Stephanus magna quondã Græcia ut Apollonides
ait uocata.Lycophroni eſt inſula hoc nomĩe uni ſyrenum ligeæ dictæ ſacra.De hippone iidẽ auctores
Plinius hippo qđ nunc uibonem ualentiã appellamus eiectis ut Strabo iqt brutiis:mutato a Romanis
uocabulo.De temeſa quam Græci tempſam uocant metallis inclita clarius eſt q̃ ut aſtipulatorum egeat
fide.itẽ. Clampetia blonda buxentium).Plinius & cæteri buxentum non buxentiũ qđ Græci uocãt
pyxunta.itẽ non blonda ſed blanda:in quo tamen eſtimatiõi locus eſto itẽ. Silerus amnis). Alii ſcri
ptores modo ſilarus:modo ſilaris.Itẽ. Grabus cecoſa).Scribẽdũ grauiſce coſſa ex Plinio.Ptolomæo
cæteris.Itẽ. Paulon & uarũ flumina).Plinius padon non paulõ:ut ſit padon padonis.aut certe paulõ
paulonis:omnino:alius a pado:quãdoq;dem Pomponius hoc loco Varum amnem padone aut ſi quis
ita malit:paulone dicit eſſe notiorem.

Sipus a Diomede cõditũ

Luſpia etiam hydruntum dicitur

Lucani a ſamnitibus orti iudicantur

Ligea una ſyrenu uibo nũc ualentia

Buxentium græci pyxunta uocant

Varus amnis

Ex Narbonenſi.

Vaſco uocontiorum).Scribe uaſio non uaſco.unde uaſionenſes ex ſidonio apollinari multis locis
præter ea quæ in pliniana eiuſdem partis caſtigatione diximus.itẽ. Auenio canarum).Scribo caua
rum ex Plinio & ĩfra Pomponio.Itẽ. Sectanorum arelate).Scribo ſextanorum arelate. Itẽ. Blite
ra).Strabo quoq; blitera:ſed Plinius.Stephanus & Antoninus beterra.Item. Sedanteſtatonis).Di
ſtinguendum ſed ante ſtat omnis.hoc eſt Martius narbo.Plinius narbo inquit martius decumanorũ
colonia.Quod autem ſequitur atacinorum ab Atace fluuio id nomẽ:quod & Pomponio porphyrio
ni dictum eſt ut quidam atacinos Romæ hinc nominatos arbitrentur:ut alibi notabimus.Itẽ. Op
pidum detiacum).Lego deceatum ex polybio.Strabone.Plinio.Item. Antipolis deinde forũ iulii
Octauanorum colonia tunc poſt antiopolim & olbiam).Lego antipolis deĩde forũ iulii octauianorum
colonia tũ athenopolis & olbia.ex Plinio fere ad uerbũ De antipoli uero & foro iulii & olbia Ptolomæ
us quoq;.de athenopoli & cæteris.Pli.itẽ. Lauriõ & citaris tenet & lacidõ).Scribo glanõ & cithari
ſtes & halycido.de glano & pmõtorio cithariſta.Antõinus.Pli.De halycidibus Strabo.id ãt uerbũ ſa
linas ſignificat.ad campũ inqt lapideũ uocatũ ευ μεσο υλατα και αλυκιδεσ συρι ζαρται και αλεσ

Narbo Martius decumanorum colonia

fortasseq́ locum eum aut simili natura præditum significat quē Antoninus salsulas appellat.lxiiii.milibus pass.a pyrenæis.Item. Lapideum ut uocant in quo herculem contra albiana). Scribendum albiona.Item. Mesua collis incinctus mari).Nihil muto:sed Ptolomæus segium montem siue setium uocasse hunc uidetur. Strabo sigium cōtra insulam blasconem.Ptolomæus agatham enim obiectam facit:non blasconem paulo remotiorem.Hic autem mons pullerius appellatur hodie:ut fere credi uideo.Item. Arausus iuxta acatam).Strabo arauraris siue rauraris iuxta agatham.Ptolomæus autem araurius iuxta agathopolin.Differt autem omnino arauraris ab arari eadem prouincia ut constat. Item. Ora sordonum).Plinius sardonum.Item. Vicus eliberre).Græci fere scribunt iliberris ut Ptolomæus.nam & Strabo ilibirris ποταμοσ οι λιβιρρισ πολιν εχων ομωνυμον).Nos eliberri & iliberri.quidam illiberis & illiberi.sed prior scriptura melior.Fuit & in Betica oppidum hoc nomine:quod nunc opulentissimum est & Granatam uocari:quemadmodum & regionem ipsam putant: cum aliis argumentis:tum illo maxime q̄ eius urbis porta una in hodiernum quoq́ diem eliberris appellatus.id maxime compertum hoc anno est:cum ea ciuitas in potestatem Hispaniæ principum concessit:Mauritanis:qui.dccc.fere annos occupauerant:obsidione longa in deditionem compulsis.

Insula blascone

Mons puleri us

Eliberri & illiberi

Quomodo granata apd ueteres

Ex Hispania.

Aceruaria proxima est rupes).Distinguendum:a ceruaria:hoc est post ceruariam.de qua paulo ante dictum fuerat in Narbonensi:Ceruaria inquit locus finis Galliæ.item. Blandeluro). Scribendū blanda illuro:siue blanda eluro.De hoc &.iii.Plinii uolumine. Item. Rubrica: tum in barchinonis littore).Scribo rubricatum.ita enim uocatur amnis Plinio Ptolomæoq́:unde rubricata oppidum.itē Tholobin).Ptolomæus telobin.Item. Taraxo).Scribe taraco:unde nomen prouinciæ: Hanc inquit urbem duo attingunt amnes.Tulcis exiguus desuper:& Hiberus ingens deorsum .item. Supronensis dicitur).Scribe sucronensis a Sucrone fluuio:ex Strabone.Plinio Ptolomæo & infra statim Pomponio.item: Duriam).Notauimus in Plinio turia legi posse ex Salustio Phocaq́ & aliis grammaticis:eo relegamus noscentem hæc.Item. Extra aderas uelox.menobia).Scribēdum extra abdera.sueľ:hexi:menoba.Est autem sensus:extra sinum uirgitanum haberi hæc oppida ex Plinio Strabōe Ptolomæo.Antonino .Fuit quando uerbum extra castigandum putauerim pro hexi. Est autem hexi quod & sex & sexi dicitur.unde salsaméta sexitana Plinio.Straboni.Athenæo.Sed melius est ut inter menobam & abderam collocemus ex Ptolomæo:Plinius tamē duo sexi facit inter quæ sit abdera.itē. Malach:cisal:dubal acipiro).Scribendū Malaca salduba lacippo:iisdem fere auctoribus Itē. Tartheia).Scribendum Carteia.Item Tartessos non tarthesos ex Strabone.Ptolomæo.Plinio.nam tarteros ipsæ gades aliquando uocabantur: Plinius & Strabo. Item. Vnde nos sumus cingenterarum mellana).Scribendum mellaria. Verbum autem cingēteratum arbitror corruptum pro eo uel simili quod est:cingente freto:uel attingens fretum.Plinius.Oppida inquit bello mellaria fretum ex atlantico mari carteia.Strabo:Egredientibus inquit fretum post calpem mellaria est.

Rubricata

Hexi

Malaca

Salduba

Lacippo

Tarteros aliquādo gades uocabantur

Egredientibus fretum post Calpen Mellaria est

Ex insulis Ponti & Asiæ minoris.

Lauce borysthenis ostio).Scribendum leuce.auctores omnes.Item. Non longe acollisaria).Scribendum non longe accolitur aria.Nomen id habet a Marte cui sacrata est inquit.Hæc & areos nesos: idest martia insula uocatur Stephano.Plinius libro sexto Contra pharnaceam inquit chalceritis:quā Græci ariam dixerunt Martiq́ sacram:& in ea uolucres pugnasse. Quod quidem & Apollonius poeta secundo libro cecinit αρητιαδα uocans eam insulam. Item. Cymas mariandynorum finibus). Scribendum nō cymas:sed thynnias ex Strabone.Ptolomæo.Plinio libri quinti fine. Item. Antisa pyra.cresos.ciraua).Scribo antissa pyrrha eressos:ex Strabone.Ptolomæo.Plinio.De ciraua:& si constat mendosam esse dictionem:quemadmodum tamen restituenda sit non plane cōstat.Plinius in lesbo nouem tradit urbes:quarum nulla huic nomini. respondet. illud mirari subit : quare Plinius libro quinto haustam a mari pyrrham in Lesbo scribat:& paulo tamen post superesse dicat pyrrhā & eressum & methymnam & mitylenen.Proinde fieri potest ut non pyrrha:sed aliud eius loco nomē legēdum sit ubi restare dicitur.alioqui cum nouem tradat eius oppida fuisse:octo tantum uiderentur esse numerata.Potest & illud dici:numerum eum nō.viiii.sed.viii.scribi oportere.ideo autem restare pyrrham:quamuis eam mare sorbuerit:quia:ut Strabo inquit:& portus & suburbanū eius colebatur ηδε πυρρα κατεσραπται το δε προαςειον οι κειται και λιμενα εχει.His adiicio:que Plinius secundo libro dicit:Pyrrham inquit & antissam circa mæotin pontas abstulit:ut forte non circa mæotin sed circa æolin scribatur:Sed & in Lesbo & in aduersa ei æolides tum Pyrrha:tum antissa memorantur fuisse.Nam & una Cycladum antissa dicebatur.Philon auctor.

Areos nesos quare

Pyrrha & Antissa una cycladū Antissa dicebāt

Ex insulis Phoenices & Africæ.

Paralos).Lego arados.de qua & supius dictum est.itē. Tarrichiæ (& egatheæ).Scribēdū tarichiæ & ægathes.Silius de Anibale:auet ægathis abolere parentum dedecus & Siculo summergere fœdera ponto.& alibi.Fusaq́ p æquora classe:ægathes cernā. Vt sint ægathes ægathiū. Mentionē habent & alii.inuenio qui hodie uocari dicāt a nautis gotha:quarū altera circuitu sit stadiorū.xxiiii.ubi chartagi

Egathes a nautis gotha

Hemilco dux carthaginensium primo bello punico philenorum are

nenses duce Himilcone primo bello punico a. Qu. Lutatio Catullo superati sunt: easq; a Virgilio itel
ligi malunt q̃ philenorum aras. ut aræ propter fœdus cũ pœnis ictũ dicant᷑. Saxa uero quoniam scopu
li uerius q̃ insulæ ut ait libro quinto Plinius.

Ex insulis Europæ: item cycladibus & sporadibus usq; in finem secundi libri.

Polyagos). Scribe polyegos ex Plinio cæterisq;: a caprarum copia uidelicet. Itẽ. Pagasæus sinus
schyathon prospicit scinisson amplectitur). Inuenio quidem schinussam insulam in phocide ut ait Ste
phanus a lentisco nominatam. Meminit & Plinius post naxum insulam ĩter sporadas: quia tamẽ Stra
bo idemq; Plinius ante sinum pagasicum & alias plerasq; haberi tradunt & cicynetum præcipue atq;

Sequutus maxime est Pomponius Arthemidorum

sciathum. Fieri potest: ut Pomponius quoq; hoc loco eam scripserit: cum Artemidorus quem maxime
secutus uidetur ita dicat: in pagasæo sinu cicynetos insula: hoc est κι κυρητοσ. Item. Styra eretria py
ranessos). Scribendum puto: hestiæa eretria pyrrha: nesos. De primus duabus poeta eminentissimus
πολυςαφυλορτε εςιαιαρ ab hostiæa quæ ad olympum est deducto nomine. idem poeta χαλκιδα
τερετριαρτε. hæc autem eretria: cuius mentio apud omnes est etiam melancis appellabatur a melaneo
Euryti patre: sicut ab eretrio titane pharethontis filio eretria. De neso & pyrrha Plinius cæteriq;. I eu
boea. Fuit in aduerso tamen euboeæ locus astyra ut ait charax iuxta potnias: si quis in euboeam quoq;
id nomen translatum ut alia pleraq; censeat atq; ita malit astyra q̃ hestiæa scribere. item. Tegea nis
sa contra acritam). Scribendum theganusa contra acritã. Ex Plinio Ptolomæo. Est aũt acritas pelopõ
nesi promontorium. Plinius tamen eam paulo ultra ꝓmontorium illud collocat: & utiq; in Laconico
Item. Ionio prosturria). Legendũ fortasse: in ionio prote hyria. De prote in ionio sinu ante pelopõ
nesum & Ptolomæus & Plinius. De hyria cogitandũ relinquimus: illud obiter testãtes: uagum id mul
tis urbibus esse uocabulum: zacynthon quoq; insulam hoc ipso tractu quandoq; hyriam fuisse nomi
natam. Item. Nelos). Scribendum melos. & infra Iporis). Scribendum hippuris ex Plinio cæte
risq;. item. Pinaria). Plinius cinara: nondum muto: quoniam & pinara lyciæ urbs fuit. Item. Cici
nos. & infra. Mycon). Scribendum sicynus ex Strabone. Plinio. Stephano uetustis codicibus. itẽ non

Holopyxos

mycon sed myconos iisdem auctoribus. item. In creta clopixos & camoracusa). Scribe holopyxos
& manæthusa ex Plinio: q̃q̃ scriptum est manathusa: uereor ne marathusa legendum sit a feniculis: nã
& insulæ hoc nomine habentur aliquot. Quid si amaracusa quasi ab amaraco? Item. Numachos ze
phyre grise caudos). Plinius naulocos zephyre chryse gaudos. De gaudo etiam Callimachus atq; Stra
bo. Itẽ. Asporos dicedalos absyrtis). Plinius: absoros celaduse absyrtis. itẽ paulo post non. Ticana

Aeæa insula Circes ĩ quã Vlyxes naufragus euasit

sed trucones. nec phlecirides sed electrides. nec Lingarium sed tragurium). De q̃bus multa libro eius
tertio ꝑsecuti sumus. Itẽ. In siculo freto est æææ: quam calypso habitasse dicit᷑). Plinius altera ĩq̃t ca
lypsus quam ogygiam appellasse Homerus existimatur: ĩ quam uidelicet ut ait Stephanus Vlixes nau
fragus euasit. Itẽ. Caulos. & paulo post galaza). Plinius & alii: Gaulos & galata. Itẽ. In minoribus
samo & mago ĩ maioribus parma & polentia). Ptolomæus & fere Plinius nõ samo sed iãno siue iam
na. item non parma sed palma. Et paulo post. Suppronensi). Legendũ sucronensi ut prædiximus.

Ex libro tertio de exterioribus Hispaniæ.

P Arua oppida olitingi onolapa). De primo nihil comperi: alterum ossonoba scribendũ nõ
onolapa: siue ut Ptolomæus onoba cognomento listuria: quã Plinius initio fere libri tertii
ossonobã asturiæ uocauit. Itẽ. Mirtilibalio ossonoba). Scribendum myrtilis. balsa osso
noba: ex Plinio. Ptolomæo. Antonino. cæteris: Item. Latobriga). Scribendum lacobriga. usitatum
id Hispanis urbibus uocabulum. item. Turauli ueteres). Scribendum Turduli ueteres sequit᷑ enim

Grauii

turdulorumq; oppida. Item. Groni. Plinius quoq; groni siue gronii (ut diximus) Itemq; Silius qui
busdam exemplaribus sed frequentius tamen grauii a grais dicti: quiq; super grauior lucentes uoluit
harenas infernæ populis referens obliuia lethes item & quos nunc grauios uiolato nomine graium
oenææ misere domus ætolaq; tyde: sed & Ptolomæus gruios quasi grauios appellat. Item. Fluũtq;
per eos auocelandus nebis). Ptolomæo amnes iis locis sunt: Auus & Nibis: siue ut Strabo nebis: etiã si
est inuersa dictio apud eum bænis pro næbis. Nihil uero mirum sit auonem Pomponio uocari quem
Ptolomæus auum nominet: nam & noelonem Plinius appellat in artabris fluẽtem a quo noela ciuitas
alia q̃ noega inter astures ut dicemus. Ptolomæus non noelonem sed noelum: in cantabris tamen &
asturia non artabris a quo noelæ populi dicantur Plinio: Lacienses inquit & pesici & noelæ: quãq̃ scri
ptum est zoelæ tertio uolumine. ab fluuio auone auarum gens. de celando nihil comperi. Item. Pe
ralia ducamaris exit in lybica). Scribendum: per alia duo mearus exit in libunca. Ptolomæus quoq;
mearum & nauium iuxta urbem libuncã statuit. Item. In asturũ littore noeta est oppidũ). Plinius &

Noega

Strabo non noeta sed noega: idest νοιγα in Ptolomæo quoq; fluuius noegauicesia uocat᷑ in Cantabro
rũ littore ceu dato urbi nomine uel accepto. Itẽ. Pereundi & salenos). Fortasse per eundẽ & salenos
hoc ẽ ꝑ eũdẽ tractũ cõtabrorum uardulorũq; ac salenos amnẽ sauriũ descẽdere. Saleni ab amne salia uo
cant᷑. de quo paulo ante Põponius ab eodẽ fluuio saleniana locus Antonino dicit᷑ ab aq̃s origẽis decẽ
octo. M. p. remota. de origẽis stati differã. Ptolo. quoq; selinos populos agnoscit: quorum urbs nardiniũ

De iis ipsis ut arbitror intelligẽs.itẽ. Per auriginos & orgenomes quosdã nasa descẽdit).Scribi potest:per autrigones & origeuiones quosdã nesua descendit.De origeuionibus siue ut Plinius origenis ut mox dixi:Antoninus qui originas aquas nominat.Ptolomæus quoq;:origeuos dicens eos: & origauiolcã urbem eorũ.Quod autẽ in Plinio dictũ nobis est aurigeuos in Pomponio uideri esse origenos melius est ut autrigones:quemadmodũ hoc loco diximus legat.Et enim Ptolomæus inter autrigones & origauiolcã oppidũ:flumen nesuã ait delabi:quanq̃ nerua in ipso frequentius q̃ nesua scriptum est. Sed quæ hic sequunt de amne Deua:dubiũ nõ relinquunt:hũc ipsum a Pomponio intelligi qui nerua siue nesua dicat.Autrigonas & Plinius lib.iii.cõmemorat:in antrigonũ inquit nouẽ ciuitatibus tritiũ & uerouesca memorant.de tritio mox aget.Item. Ex deuales triton obelunte cingit).Legendũ uidet:& deua duplex tritiũ tobolicũ attingit.Ptolomæus quoq; deuã siue diuã amnẽ collocat iuxta tritiũ cognomine tobolicum siue toboricũ in uardulis cantabriæ.habetur & eodẽ noĩe alterum tritiũ:Nec procul admodũ:inter berones cognomine metallũ Antoninus & Plinius:autrigonũ inquit tritium & uerouesca.itẽ. Et detum aturia sonans sauso & magrada).Cum non longe a tritio toborico sit oppidũ iturissa:æstimandũ erit nunquid uerbũ a turiasonans quod sine dubio deprauatũ est ad iturissimã detrahere conueniat ad hunc modum.Deinde iturissam & easonem magrada ut uerbũ:attingit: subaudias.Fluuius quidem aliquis nomine magrada nondum mihi lectus est.sed cur mutem non habeo. Easonem uero & promontorium & oppidum non ꝓcul iturissa Ptolomæus collocat in littore oceani:aolarsonem a Plinio fortasse rectius:uocatũ a pyrenæos finem Hispaniæ celebrem.Scio & aturiã fluminis esse uocabulum Ptolomæo:sed in Gallia pyreneis proximi ubi sunt Tarbelli aquitaniæ populi a quo ciuitas aturiensium uocatur.

Deua siue Dina flu.iuxta Tritium

Ex Gallia comata:hoc est aquitanis celtis belgis.

In aucis eliumberrum).Scio in auscia elusates & elusaticum eorum oppidum fuisse:quod & lib.Plinii quarto diximus ex Cæsare.Ammiano.Antoninoq;:ut scribendũ sit in auscis. Loco autẽ uerbi eliũberrum:ut non ponendum:ita certe concipiendum animo:elusaticum quod illi fortasse nominabant elusaberrim quasi elusatum urbem.nam berris hoc significat barbaris Hispaniæ Galliæq; confinibus: unde iliberis in bætica &.in narbonensi altera & laberris in asturia:quemadmodũ & obriga : unde lacobriga.mirobriga.deobriga.mille talia.burgum Germani.dunum thraces.Item. Portu quem gesoriciacum uocant). Plinius & Ptolomæus Gesoriacum.

Ex Germania & Sarmatia

In rhenum moeuis & lupia).Tacitus in situ Germaniæ nõ moeuin:sed moenin uocat:inter hercyniam ĩqt syluã Rhenũq; & moenin amnes habitant Eluetii.Plinius quoq; libro.nono p.n.scribit eũ nõ per.u.quanq̃ moenus ab ipso nõ moenis uidet appellatus:in moeno ĩqt Germaniæ amne silurus crassatur:nisi quis nõ in moeno sed ĩ moeni aut moeui apud eũ legat:de quo plura eo loco.itẽ. In oceanũ amisius urbis & albis).Scribendũ nõ urbis sed uisurgis.itẽ. Imbri & teutoni).Scribendũ cimbri ex tacito cæterisq;.hoꝝ cimbrica chersonesus:quæ modo appellat Dacia.Teutoni uero sunt quos alii teutones.Ptolomæus teutonarios in eo tractu nominat.Plinius libro quarto Cimbri ĩqt & Teutoni.itẽ.

Eluetii ubi habitent

Vltimi germaniæ hermones).Plinius & Tacitus hermiões.Ptolomæus elmeones ad amnẽ uistulã qui Germaniæ finis est & Sarmatiæ prĩcipiũ :ut mox patebit.itẽ. Insula amne discreta).Scribendũ non insula sed uisula:seu qđ idẽ est:uistula.

Ex Scythia.

Scythici populi omnes belgæ appellati).Scribendum sagæ non belgæ.Herodotus & Plinius libro sexto:Persæ inquit sagas uocant omnes scythas.etiam si sacas Græci malunt scribere q̃ sagas.Pomponius quoq; infra:Scythæ inquit sunt androphagoe & sagæ distincti regione.item. Vbi sol non quotidie ut nobis sed primum uerno æquinoctio exortus autumnali demum occidit & ideo sex mẽsibus dies & totidem aliis nox).Plinius contra sentit libro quarto:Semestri luce inqt & una die solis auersi non ut imperiti dixere ab æquinoctio uerno in autumnũ semel in anno solstitio oriuntur iis soles brumaq; semel occidunt.Item. Albani & molchi).Scribendum non molchi sed moschi.item. Amerdi & pestici).Scribẽdum amardi & pæsici seu pæsicæ ut Ptolomæus & ĩfra Põponius.Sunt qui amordos eos scribant:sed Strabo & Stephanus amardos ea gens est hircana:unde Ptolomæo quoq; amardus amnis in caspium delatus.item. Cambises ex radicibus corsici montis).Legendum arbitror coraxici non corsici.Sunt autem montes coraxici:quos ut ait.vi.lib.Plinius quidam heniocos dixere.Ptolomæus tamen uocat montem caspium unde cãbyses oritur.Nihil mirum ꝙ eos montes qui tauri partes aut laciniæ sunt:alii aliter ut in Plinio quoq; diximus:appellauere.Subit nunc locus in Plinii sexto deprauatus cap.ix.ubi de araxe ait.Auetusq; amne musi & ipse ut plures existimauere a Cyro defert in Caspium mare.Scribendum enim uidetur non musi sed cambusi: hoc ẽ cambyse.Nam & borusthenem pro borysthene ueteres dicebant & alia æque huiusmodi per.u.libentius q̃ per.y.Pomponius in idem littus ĩquit elabitur cyrus & cambyses ex radicibus coraxici mõtis uicini editi & ĩ diuersa abeũt perq; hiberas & hyrcanos diu & multum distãtibus alueis defluũt.post nõ lõge a mari eodem lacu accepti in hyrcanũ sinũ uno ore pueniũt:etiã si Ptolomæus hostia eoꝝ seiũgit.itẽ. Laxartes & oxos).

Moschi

Cambusus.p Cambyse

Borusthenes pro Borysthene

Sogdiani Scribendū iaxartes per·i·non per.l.ex Plinio.Strabone.Ptolomæo.Qu·curtio.Marcellinoq·& paulo
post. Surdianorum regionibus).Scribe sogdianorum.itē. Iuxta dacas primum īflectitur). Scri
bo dahas non dacas·item. Inter amardos & pesicasos aperitur).Legendum:inter amardos & pæsi
cas os aperit: iisdem auctoribus.item. Indos quosdam a rege boiorum dono sibi datos).Plinius:a
rege Sueuorum non Boiorum·in quibusdam tamen Pomponianis codicibus nec boiorum:nec sueuo
rum:sed ineptissime Lydorum.Pliniana lectio similior uero est ꝙ Sueui longe lateq imperitabāt:ma
ioréq ut ait Tacitus Germaniæ partem obtinebant.Erant & boii eluetiis attigui:unde Boemi siue ut
idem Tacitus appellat boiemi.

Ex insulis Oceani.

Septem minime inter plures etiam messes).Legēdum septem minimū interim plures etiā messes
Item. Angustis inter se ductæ spaciis)·Scribendum diductæ.Plinius:Modicis īquit inter se diductæ
spaciis:ubi de orcadum ebudumq numero plura quædam notauimus:uti hoc loco non emodes : sed
ebudes fortasse legi possit:nisi ꝙ contra germaniam eas constituit.Ebudes uero contra Galliam poti
us habentur ultra Hiberniam ac Britaniam:si Ptolomæo credimus:in Plinio quoq septem scribuntur
hemodes siue ut nunc legitur acmodæ.item. Ceneas:qui ouis auium palustriū & auenis tantū alan
tur).Plinius nō cenæas sed oonas.Feruntur inquit & oonæ insulæ in quibus ouis auium & auenis ico
læ uiuant.idem erratum & in solino apud quem oceanos scriptum est. Dicunť aūt oonæ:idest ωωρεαι
græcis α̉ποτ ωρ ωωρ hoc est ab ouis·item. Tile belgarum littori).Scribendum thule·ita enim græ
ci appellant.& apud nos Claudianus ut sicubi aliter scriptum est : nō ratiōe aut doctorū usu id sed uel
incuria scribentiū uel imperitia grāmaticoꝝ obtinuisse uideatur.Diximus & aliis locis quæ per·ou·di
pthongum grai enuntiant seruari hoc & a nobis Quæ uero illi per.y.hæc per.u.parte plurima ueteri
bus efferri consueuisse.item. Talgein caspio mari).Ptolomæus talca.

Ex India.

Ganges in hæmo mediæ monte cōceptus).Scribendum uel in hæmodo indiæ mōte:uel ut Ptolo
mæus in imao indiæ monte conceptus.Et enim imaus & hæmodus montes ibi sunt omnibus.itē. In
Hemodus Indiæ mons dus ex monte caroparnaso).Scribendū indus ex mōte paropamiso ex Strabone·Ptolomæo.cæteris.
Et infra paulo. Copem agasinom hydaspen).Scribendū nō copem sed cophen· aut cophenen.Sed
& acesinem quoq nō agasinū iisdem auctoribus·item de taprobane. Pars orbis alterius hyparchus
dicit).Scribe hipparcho.idest ab hipparcho.itē. Sethis per carmanios supra sandis & coros efflu
unt).Plinius oppidū Carmaniæ zethin & ut uetusti codices habent cethin uocat Ptolomæus flumia
hæc andanin & corium appellat:ut ad hunc modum scribi possit: Cethis per carmanos supra andanis
& corios effluunt·item de arabia. Carmaniis contrariam partē magnæ).Scribendum Carmanis
contrariam partem macæ:Plinius.Ptolomæus cæteri.Sunt & macæ in libya.item. Alterū signum
undiq arabes incingunt).Scribe sinum non signum .itē de Arabico sinu. Cara arabia gandamus).
Stephanus carræ carrarum:ad mare inqt rubrum sunt carræ:cognomines iis quæ sunt in Mesopota
mia crassi nobiles interitu.De arabia emporio.Ptolomæus.Tertium loci nomen haud comperi·item.
Hieropoliticum).Scribo heroopoliticum:ita enim uocatur sinus ab urbe quam heroum oppidum
Plinius:Græci heroopolin uocant omnes.item. Collaca philopteris & phiomalis).Scribēdum co
Heroopolis laca:ut sit colax colacis promontorii eius nomen.item philoteris & Ptolomais :ex Plinio·Ptolomæo.
Stephano:ut in Plinio monstrauimus·item. Diorige)·Scribēdum est dioryge.Vox ea & Græca est
& familiaris Straboni:fossas & alueos manufactos significans·item. Cornutæ tragapomenes equi
nis auribus(.Scribendum aut hic tragopanades ex Plinii libro decimo:ubi hāc ipsam describit auem:
aut lectio Pliniana corrigenda.Tragopomones.Verbum autem equinis auribus iungendum cum se
quenti:hoc modo:Et equinis auribus pegasi.Plinius:pegasi equino inquit capite uolucres.item·Cum
lachanum regē Alexandriæ(.Scribo lathurū siue lathyrū:ex Plinio.Strabone·cæteris:qui de hoc ipso
Theon ochema eudoxo & rege tradunt hæc·itē. Vt græci uocāt theon).Addi pōt ochema:ut legas:theon ochema:
hoc est deoꝝ uehiculū ex Plinio·Strabone.cæteris:idest θεωρ οχηµα.Itē. Dorcades domus ut aiūt
Gorgones insulæ aliquando gorgonum).Plinius libro sexto Gorgones īqt insulæ narranť gorgonum quondā domus.
Item. Synaptodes inflexi lentis Cruribus).Scribendū himantopodes ex Plinio.Solino.cæteris:qui
eos a loro uocant loripedes.id enim.ιµαρσ significat:ob id adiecit Pomponius lentis cruribus.quasi
loreis diceret.Nam & genus auium ex eodem argumento ita nominanť Plinio.item. Lixio flumini
luno proxima).Scribendum lyxo flumini lunxo proxima:idest λυγξω:ut libro quinto docui.

Hermolai:Barbari:in Plinium Glossemata ad Alexandrum Sextum Pon.Maximum:Præfatio.

i N hoc quarto lucubratiōis nostræ cōmentario Pont.Max.cōtinenť delectu quodā glosse
mata:& expositiōes uerboꝝ:quæ ī Pliniano codice subobscura uidebāť:sunt.n· sua cuiusq
artis & disciplinæ uocabula qbus uti eū:qui de natura uniuersa disserebat & licuit & opor

tuit:inseruimus iis & indicem earum rerum:quas ipsi diximus:uti q̃ nõ omnium:sed isigniũ: aut quæ minus faciles inuentu esse uidebantur:q̃ non parũ multa (ut incidebant) alienis locis & quodã quasi aceruo confusa reddideram Omnia uero hæc quo ꝓmptiora quærẽtibus fierent: litterarum ordine digessimus. Quem morẽ:cum alii:tum Plinius ipse multis locis adamauit:alibi propalam testatus: ut certis regionibus italiæ & in gemmis libro ultimo:alibi clam & nihil præfatus:ut in situ orbis sæpissime ac per omnes fere tractus & in stirpibus:xxvii.uolumĩe:& in piscibus.xxxii.& ab hoc ad extremũ in nominibus artificũ. Cuius rei obseruatio castigationibus nostris sumministrauit copiosam segetẽ.

Baculus lib.xxxvi.cap.xxvi. Sed abacus e ligno qdem erat parte plurima:uerũ & e marmore

a uel structura factam planiciẽ ad sessum habilem abacũ uocabant:nam & calcis usum in abacis fuisse Plinius in mentione silis docet.xxxiii.uolumine. Nã & podiorũ & columnarũ abacos siue quod idem est cubilia in Vitruuio qs nõ legit? Dicit & solis abacus pro disco eius astrologis. Vulgus ipsum hodie quicqd tale est in quo multi sedere possint:appellat abacum detrita tantum:ut imperitæ plebis mos est:uocali prima. Sidonius Apollinaris:ibi stibadium inquit & frequens abacus. stibadia lecticulæ sunt ab herba qdem & stramentis dicta:ut apud nos tori:sed ex marmore tamẽ quandoq̃ in epistolis Plinii Cæcilii:nunc ex opere intestino in qbus accubatur interdiu maxime: qualia celebrant Florẽtiæ Tuscanica. Dicunt & anaclinteria:sicut apud Lãpridiũ in heliogabalo accubita.

Solis abacus

Stibadia unde & Pliniusque ĩ epistolis

Ablaqueare lib.xx.cap.xx.

Abomasum lib.xxviii.cap.ix.

Absides:siue ut Græci uocant apsides lib.ii.cap.xvii.in secũda editione: fornices & curuaturæ sunt in curribus ꝓprie. Dicunt uero απο του απτειν:qa rotæ cũ uoluunt cõtingãt terrã. Sed in cœlo capiũtur ꝓ circulis fere q ecentrici:siue qđ idẽ est ecentrici Ptolomæo. Proculo: Theoniq̃ dicunt. id aũt qđ absis summa & absis ima noĩat ueteribus:recẽtiores barbare augẽ & cõtrariũ augi locũ uocãt. Ptolomæus apogeon & epigeon:in hoc a Plinio diuersus:q̃ moueri hæc præterq̃ in sole uoluit. Plinius immobilia ea in signis quæq̃ suis facit. Est & illud scitu dignũ:Neotericos dissentire a Ptolomæo & Proculo:apogeon & epigeon solis moueri:ut cæterorũ planetarũ putantes:quod illi pernegant.

Acatium.lib.ix.cap.xxx.& quod idem est acatus Ausonio:aliisq̃.

Acetarium & acetabulum lib.xix.cap.iiii.

Accẽsi. M. Varro. Sex. Pompeius. Nonius Marcellus Cicero:Nec idẽ prorsus omnes in eo uerbo sentiunt. Liuius quoq̃ octauo libro.

Acephali uersus lib.xxxv.cap.ii.in secunda editione.

Aciem trahere lib.xxxi.cap.x.

Aconeti lib.xxxv.cap.xi.

Acoeton mel lib.xi.cap.xv.απο τησ κοιτησ quod luctũ cubileq̃ significat:unde coeton:hoc est dormitoriũ Plinio & procoetion in epistolis Cecilii pro antecubiculo:etiam si procestrion quoq̃ legitur non absurde. Quid sit procestrion Festus Põpeius docebit. Procoetion & coeten Vitruuius thalamũ & antithalamum usurpat.

Acopa nõ ut quodã loco scriptum est:acopica:dicunt ita quoniã ad lassitudines quas græci κοπουσ uocãt:inuenta sunt:sicut apona: Quanq̃ apona nõ tã qa cõtra morbos sint dicunt q̃ qa citra dolorẽ ullũ afferant remediũ. Vnde patauini quoq̃ fontes aponi sunt appellati ut Aurelio Cassiodoro placet: Nõ tantũ inqt delitiosa per eos uoluptas q̃ blanda medicina confert. sunt enĩ sine tormẽto curæ: sine horrore remedia:sanitas ĩpunita:balneæ cõtra diuersos corporis lãgores attributa: quæ ideo aponõ græca lingua noĩauit antiqtas. Et paulo post. Vt ipsum inqt lauacrũ mundius redderet:stupẽda quædã cõtinentiæ disciplina est. Vnda:qua uiri receptant: si mulier descendat: incendit. Quod qdem & Martialis poeta significare (ut arbitror) uoluerit:cũ dixit fontes aponi rudes puellis.

Acrocordones in uerbo Thymus.

Accubita in uerbo abaculus.

Adenes in uerbo parotides.

Adiicialis & adipalis libro.x.capite.xx.item in utraq̃ editione lib.xxix.cap.iiii.

Adoreum & adoreola libro.xviii.cap.iii.in secunda editione.

Aduiuere lib.xv.cap.xviii. Sicut aũt in exemplaribus adiuuare scriptum est pro aduiuere: sic ĩuicẽ aduiuere pro adiuuare:ut illud apud Lampridiũ in Alexandro:Reũ inqt memoria singularis: quam nemo Nicoacholius ferebat ad uitã Mendosissimus locus est:atq̃ ad hũc modũ reddendus:Rex memoria singularis:quã nemo nisi acholius ferebat adiutam:hoc est adminiculatam. Porro Acholius nomẽ auctoris est:cuius mentio aliis quoq̃ locis pluribus fit ab ipso.

Locus corrigendus apud Lãpridiũ in Alexandro

Aera aeræ libro.xxxiii.capi.iii.

Aegylops ab auena dicit. Est aũt abscessus ĩter nares & angulũ maiorẽ oculorũ per quem pituita assidue distillat:& si negligat ad ossa usq̃ dehiscit in fistulã. Differ ab ægylope id quod crithen:hoc est ordeũ:uulgo ordeolum appellant.& galenus posthiã. Crithe abscessus est pusillus oblõgusq̃ sub ipsum

Torulus qui palpebræ torulum:hoc est(ut ait Celsus:super pilorum locum. Officit luminibus & quod uocaṫ ancylops:siue ancyloblepharos:quo uidelicet palpebræ coalescūt inter se: apeririqꝫ nō potest oculus. Cui nō admodū absimilis morbus est:qui Encanthis uocaṫ:in ipso angulo tuberculū:quod palpebras parū diduci patitur:sed & si mēbrorum articuli sic hærent uelut cōprehensi ancyla & ancylosis appellatur:idqꝫ aut uinctu læsis partibus:aut distētione aliqua neruoꝶ euenire solet.

Alabandici libelli soloecismiqꝫ lib.xxxvii.cap.vii. Alabandes uero quare parum sapere sint crediti Vitruuius libro septimo.

Albaria in uerbo intrita & in uerbo interpollare.

Album quod.& Græci ut est apud iulium Pollucem uocant λευκωμα nō solum ea tabula uocatur in qua iudicū descripta essent nomina: iudex īquit Seneca ex turba electorum quem census in album & equestris hæreditas misit:quod & pyctaciū quoqꝫ dicitur:ut in Alexādro cæsare Lāpridius uulgo matrix appellata. Sed & ea quoqꝫ tabula noīatur album Ciceroni primo de Oratore in qua singulorum annoꝶ acta litteris mandabanṫ a Pontifice Maximo: ꝑponebaturqꝫ domi eius ut potestas eēt populo cognoscēdi:hicqꝫ nūc ānales maximi noīanṫ. De albo Liuius & apud græcos Dion.&.xii.li. Fabius.

Albugines in uerbo argemon.

Alosa libro.xxxii.capite septimo.

Alopecia Vulpinus fere morbus est unde nomē quoties in humano capite areas & glabreta capillus deciduus facit. Hoc ipsum erat ophiasis:sed a serpente tantū cui subsimilis est uocata. Vtrunqꝫ ui hūoris atqꝫ succi non deferentis ut in caluitio:sed corrupti uitiatiqꝫ coalescit.

Alphos in uerbo uitiligine.

Alsiosi frutices & sata non hæc sunt quæ frigidis alsiosisqꝫ locis gaudeant:sed contra potius quæ algores ferre non possunt:& quæ Græci uocant λυσριγα ut abrotonum auctore Plinio Theophrastoqꝫ.

Alterare libro duodecimo:capite duodecimo.

Aluini libro.xxi.capite.xxvii.item libro.xxv.capite septimo.

Amaurosis & amblyopia in uerbo obscuritates.

Ambusta græci πυρι καυτα:dicuntur & adustiones & adusta Celso.

Amentarius in uerbo armentarius.

Amphimalla ꝙ utraqꝫ parte sunt uillosa: sicut amphitapetes. Erant & amphimaschala ab axillis dicta & ingenuis dicata:sicut heteromaschala seruitiis:auctor Pollux nam & ex altera tantū parte uillosum: heteromallon uocabant & malloten quoqꝫ.

Amphimerinos febris libro.xxviii.capite decimo.

Amphora libro.xxxvi.capite septimo.item libro.xiiii.capite quarto.

Amuletum & amula libro ultimo cap.ix.in amula corripitur prima Columellæ.

Anaclinteria in uerbo abaculus.

Anaphoræ uerbum e uerbo scansiones uocanṫ:siue ut recentioribus mos est: ascensiones signoꝶ ab oriente circūactu mundi quotidiano factæ:quia porro nō æquales ubiqꝫ scansiones sunt: sed ex īclinatione cœli uaria:nunc maiores:nunc minores:Mirum non est:si nonagesima illa pars anaphoræ uitā alio tractu prorogat:alio diminuit.

Anaglypha in uerbo cataglypha. An in præfatione.

Anadyomene libro.xxxv.capite undecimo.

Anaitis dea libro quinto:capite.xxiiii.item libro.xxxiii.capite quarto.

Andricelos libro.xxxv.capite sexto.

Ancylops & ancyloblepharos & ancyla in uerbo Aegylops.

Angina in uerbo synanche.

Ancones libro secūdo:capite.xlvi. Anchiale libro quinto:capite.xxvii.

Anima libro nono:capite.xxxv.

Anodyna uocantur quæ leuationem doloris:somnum accersendo:moliuntur.

Angiportus arctæ uiæ sunt:quas Græci ςερωπους appellant:siue ut Festus ait iter compendiarium in oppido quasi:angustus ad portum aditus :nam quæ sunt latiores fereqꝫ militares:prætoriæ:cōsulares:Plateæ nominanṫ Vitruuio:ut errent qui areas & dicata foris loca in eo uerbo proprie accipiūt: Nam & Græci latas uias a populorum frequentia λεωφορους uocant:auctor Pollux. Vlpianus:angiportum inqt a portu dictum est. Portus uero conclusus & munitus locus ē: quemadmodum & statio ab importandis exportandisqꝫ mercibus nomen habens.

Annua annuifera annuicauli libro.xix.capite septimo secunda editione.

Anquirere & anquisitio lib.viii.c.iii. Sex. Pompeius:tamē anquirere inquit est circūquirere.

Antæ in uerbo parastatæ:unde antepagmēta ualuarū ornamenta:ꝙ panganṫ antis ut Festus ait.

Antethalamus & antecubiculum in uerbo abaculus.

Antiades in uerbo tonsillæ.

Apartia in uerbo licitatores.
Aphe libro.xxxv.capite undecimo:
Aphtæ ſunt quas Plinius fere nõ aliter q̃ oris ulcera in infantibus appellat:albe ſcit iis ſumma cute lingua tonſillæ Columellaq; a gingiuis incipiunt ad uuam fauceſq; deſcendũt. Sunt & alia oris ulcera:ſed minus ſæua utiq; in adultis.
Apogeon in uerbo abſides. Sed & apogei quoq; uenti nominantur:quoniam a terra conſurgant:non quidem ſemper:aut qualibet:ſed ex madida uliginoſaq; Nam qui e mari ueniunt per ſinus: Encolpiæ appellantur ariſtoteli.
Apona & aponi fontes in uerbo acopa.
Apoplectici & apoplexia in uerbo paralyſis
Apolectus Libro nono capite.xv.
Apoxyomenos libro.xxxiiii.capite octauo bis.
Apotropæa libro ultimo:capite nono.
Appluere libro nono:capite.xvi.
Apyron & apyroton libro nono:capite.xvi.
Arathe dea libro quinto:capite.xxiii.
Argathoninus libro ſeptimo:capite.lxviii.
Argei libro ſeptimo:capite.lx.
Argenum in uerbo argemon.
Argemon lib.xxviii.capi.octauo & argema plurali numero caſtigatius q̃ argemata. Videnť autẽ eſſe idem fere quod leucomata:hoc eſt albugines: quanq̃ in lotho herba Dioſcorides uideť ſeiungere cũ & ad argema & ad leucomata poliere illam tradat:niſi quis nõ leucomata eo loco:ſed glaucomata ſcribendum cenſeat. Argemon certe a cãdore dicitur. in Plinio quoq; trigeſimitertii libri quinto capite: Argena ſpuma legitur.ſed ſcribendũ tamen argenti ſpuma:quanq̃ nõ ignoro apud Sex. Pompeiũ haberi:argenum inquit argentum percandidum.
Armentarius mirmillo. Verbum & exemplum idẽ legitur in Solino. Quid ſi nõ armẽtarius:ſed amẽtarius ſcribatur:ab amento:unde amentatas haſtas uocamus:& amentare uerbũ Lucano:uel armẽtarius quaſi taurarius:qa cũ armẽtis cõgredereť ut beſtiarii cũ feris:aut nomẽ eius Mirmillonis ꝓpriũ. De Retiario & Mirmillone Feſtus in Domitiano. Suetonius patrẽfamilias quod Thracẽ Mirmiloni parẽ: Munerario ĩparẽ dixerat:detractã e ſpectaculis in harenã:canibus obiecit:cũ hoc titulo impie locutus Parmularius. Parma ſcuti genus eſt:qđ Græci peltã uocãt auctore Plinio atq; Liuio. Sũt igiť Parmularii nõ ſcutoꝝ opifices geſtatoreſue quicũq; aut grægariæ militiæ hoĩes ut in Suetonio qdã interpretati ſunt:ſed gladiatores ii q parmulis utebanť:itẽq; fautores & locatores eius generis. Porro parmularii etiã Thraces ſiue Threces appellabanť. Sex. Põpeius. Threces inqt gladiatores a ſimilitudine parmulaꝝ thracicaꝝ uocati. Quia ergo pater ille familias Thraci ſtudere uidebať:q̃ſi parmularius arguiť. Fabius quoq; .ii. libro. de quodã q Theodoræus an Apollodoræus eſſet:interrogatus iocolariter reſpõdit: Ego inqt parmularius ſum. Mirmillones dicti ꝙ ſcuto ſe tuerenť quo de muro pugnabatur idẽ Feſtus auctor. Munerarii dicunť ii qui munus & ludos exhibẽt populo. De qbus octauo libro Columella: Cũ ſilueſtres inqt & feri arietis ſicut aliæ beſtiæ munerariis deportarenť: ut uerboꝝ Suetonii quæ attulimus ille ſit ſenſus: Patrẽfamilias ſeu ꝓprie id nomen ſumatur:ſeu pro laniſta:qui familias gladiatoꝝ aleret:dixiſſe: Thracẽ ſuũ uel cui ſtudebat Mirmilloni qdem eſſe parem: Munerario aũt ideſt Cæſari:qui munus forte id edebat:ĩparem. idẽ enim auctor paulo ſupra: Quæſtoriis inqt muneribus quæ olim omiſſa reuocauerat ita ſemp interfuit:ut populo poteſtatẽ faceret: bina paria e ſuo ludo poſtulandi:quæ nouiſſima aulicolo apparatu induceret. Quibus ex uerbis liquet Munerariũ a Laniſta Cæſarem uocatum:ob id ellogiũ illud morituro adiectum:impie locutus Parmularius.

Parmularius qui
Threces gladiatores
Mirmillones unde
Munerarii q

Arrephoroe libro.xxxvi.capite quinto.
Artemo in uerbo hypagon.
Artopta & artopticinus libro.xviii.capite decimo.
Aſarota libro.xxxvi.capite.xxii. Aſcarides in uerbo Tineæ.
Aſcopa.aſcopera.aſcopitina libro.xxxvi.capite.xiiii.in utraq; editione.
Aſio auis aurita libro.ix.capi.xxix. Seruat hodie quoq; nomen apud Marſos.
Aſpaltum libro octauo:capite.xxxvii.
Aſpergo lib.xxi.capi.xix. Græce ρoτισ diciť. Vitruuius quoq; illo uerbo utiť: Redolent uero aſpginẽ parietes noui: Redolent loca ut inquit ille:ſenta ſitu & humentia uligine & quæ perflatũ non habent: quod quidẽ odoris genus imperita plebs Rheumaticum appellat.
Aſſecla libro ſeptimo.capite duodecimo.
Aſſa in uerbo faſtidium.
Aſſeres & aſſamenta in uerbo axes.

Assula libro duodecimo capite.xxiii. Vtitur & Vitruuius:sed pro fragmẽtis quæ Marmorarii ex operibus deiiciunt:sciros a Græcis appellatus. E ligno autem schidia idem auctor appellat: sicut Epischidion pro cuneo:id quoq; a Græcis tractum.

Astarte dea libro quinto:capite.xxiii.

Asthma & asthmaticus in uerbo Suspiriosi.

Asty libro.xxxv.capite duodecimo.

Atacini & atratini lib.vi.capi.xxiii.in utraq; editione.

Atergatis dea libro quinto:capite.xxiii.

Athlotheta libro.xxxvi.capite.xv.in secunda editione.

Athara dea libro quinto:capite.xxiii.

Athara siue athera & atheroma in uerbo Meliceris.

Atlas & atlantion libro.xxxvi.capite quinto.Item in secunda edit.libro.xxviii.c.viii.

Atocion libro.xxix.capite quarto.

Atrophi in uerbo Tabes.

Attoniti in uerbo Paralysis.

Auctio præconis in uerbo Licitatores.

Auctoratus uindemiator q Resignatus miles q

Auctoratus uindemitor:idest ad periculũ cõductus. Vnde milites exauctorati qui aliqua de causa Militiæ sacramento soluunt:sicut resignati qbus obdelictũ adimitur stipendiũ.itaq; auctorati nõ simpliter cõducti:sed ad morté quoq;si casus ferat:obligati sunt uelut gladiatores:ut illud.xxxvi.libro ĩ mẽtione theatri uersatilis.ipsum inqt magis auctoratũ populũ Romanũ circũferens. Quod autem.xiiii. libro scribit:ab auctorato uindemitore rogũ & tumulũ excipi:siue,quod idem est recipi: Nam utroq; modo legit:hunc sensum habet:Eum qui operam suã in tã altas uites elocasset:solere ultra constitutã mercedem:illud quoq; stipulari:ut si deuolutus esset:funeris impensam dominus infunderet.

Augurium salutis libro.xviii.capite tertio.

Augurium canarium libro.xviii.capite tertio.

Coaxatio q̃

Axes unde coaxatio:idest contabulatio:libro.xxxvi.capite.xxv. Nam asseres tabulæ Vitruuio nõ sũt: sed crassior & angusta in modũ paruæ trabis materia ab assidendo parietibus atq; tignis appellati:ut Festo placet. Quibusdã coaxatio p.ss.nõ p.x.uidet scribenda:quemadmodum & assamenta & assulæ.

Catoptromãtia diuinatio q̃ fit p specula

Axinomantia libro.xxxv.capite.xix.idest per secures dolabellasq; facta diuinatio:sicut Catoptromãtia per specula. Spartianus in Didio iuliano:Carmina inquit profanæ incantauerunt & ea quæ ad speculum dicuntur fieri:in quo pueri præligatis oculis incantando uentura ĩquit respicere putant. Hoc genus ludibrii hodie quoq; seruant.

B

B & M libro decimo:capite octauo.

Equus Baius q̃uo

Balius color lib.ultimo:capi.vii.ab Euripide uidetur accipi pro uario: qdã p spadice: hoc est palmeo:q̃lis est equor quoq; apud Maroné:Nã & baius uulgo dicit is:quoniã spadices: hoc est palmar cũ fructu suo Termites Græci uocãt βαια. In Vopisco diximus baltias siue balias a colore uestes appellari.sed blatteas scribẽdũ ibi censeo. Cassiodorus in epistolis de Chamæleõte:Colores inquit suos multifaria q̃litate cõmutat modo Veneta:modo Blattea:modo Prasina:modo Cyanea: Eutropius:Nero inqt ĩusiata luxuria fuit:ut qui exẽplo Caliculæ frigidis & calidis lauaret unguentis: hamis aureis argenteisq; piscaret:quæ blatteis funibus extrahebant:quos Suetonius & Orosius ĩterpretant purpureos.ille:Piscatus inqt est rete aurato purpura coccoq; funibus nexis. Orosius: Luxuriæ inquit tã effrenatæ fuit Nero:ut retibus aureis piscaret:quæ purpureis funibus extrahebant. Fortasse qa genus illud purpuræ qđ Indicũ est cõchyliũ paulo æginitæ:cuius testa onyx a Dioscoride uocatur: apud recẽtiores medicos blatta byzãtia nomen habet. Rura hodie subrubrũ coloré panni blattũ Romæ appellãt:siue bladũ:ut hinc uideri possit ortũ:

Bladũ barbare dicuntur

Quãobré frumentũ quoq; ipsum ita barbare noĩetur uulgo. Et enĩ auctor est Columella e tribus tritici generibus:illud maxime serendũ eé:qđ robus dicit:quasi a colore:quom & põdere inqt & nitore præstet. De colore:qui Robus dicatur. Festus.

Baius & baia in uerbo balius.& in uerbo spadix.

Baris libro quinto:capite.xxxii.

Balineum & balneum libro nono.cap.liiii.

Batteure

Batteure lib.xxxi.cap.ix. Vtitur eo uerbo Suetonius quoq;.

Batillus libro.xxxiii.capite duodecimo.

Baucalium

Baucalium in uerbo gaster.

Balanus uocatur id genus alui subducendæ:quod clysteris loco subditur a specie glandis. Id ut ait Pollux ex adipe ac nitro factitabatur parte plurima. Vtitur & βαλαριςαι uerbo Hippocrates.

Berberi libro nono:capite.xxxv.

Beluata libro.xiii.capite nono.

Bibaculus Cremonæ natus est

Bibaculus. De hoc in præfatione multa. Cremonæ natum eũ scribit Hieronymus in chronicis paulo minoré Cicerone. Fuit ei prænomé Furius. Credo aliũ fuisse. A. Furiũ poetam:quem cicero in Bruto. Q. Catuli familiarem appellauit.

Bicarium & bicos in uerbo Gaster.

Blatteus blatta blattum bladum in uerbo Balius.

Boeotia non boetia libro quarto:capite septimo.
Botryones libro.xxxii.capite septimo. Vtitur ea uoce Palladius quoq;.
Bomistria libro.xxxvi.capite quinto.
Boa & bua in uerbo Pabula. Branchos in uerbo catarrhus.
Brabeuta libro.xxxvii.capite.xv.in secunda editione.
Brachiale libro.xxviii.capit.vii.id ex collatione Dioscoridis atq; Plinii & Aristotelis facile cognoscit̃ Sed & ornamentū partis eius ut ab armo armilla:brachiale dici potest. Ab armillis armillini uocātur mures alpiū & septētrionis quoq;: est cādor eximius:quoniā ex iis pelles:ambite uestiū manicas armillæ modo consueuissent:nunc totis subduntur uestibus:lectorū quoq; stragulis. Armillini mures alpiū dicunt̃
Broci dentes & brocitas lib.xi.capi.xxxvii. Lucilius bruncos. Varro tamē in re rustica de canibus secūdo libro differēs:nō brūcos:sed brocos uocat. Duobus īqt dētibus dextra & sinistra paulo eminus:superioribus directis potius q̃ brocis. Græci eos q̄bus dētes ꝓminēt appellāt προσαλορ τασ:auctor Pollux.
Bronchocoela in uerbo Enterocela.
Byssacia uestis libro quinto:capite quarto.
Byzari libro sexto:capite quarto:bis. Buxus & buxullus libro.xxxv.capite decimo.
Bua in uerbo Pabula. Bubonocela in uerbo Enterocela.
Bubones abscessus sunt circa inguen maxime:a quo & nomē uitio:Nā & inguina ipsa græci bubōes uocant.uulgo quoq; nostri collectiones & inflammationes eius partis:inguinarias appellant. Bubones
Bulimos in uerbo Cardiacos.

C

C & cappa in uerbo.P.R.C.
Cacizotechnos lib.xxxiiii.capi.octauo. Vitruuius Callimachum tradit propter elegantiā artis marmoreæ catatechnon uocatum.
Capis.capidula.capula.capuncula.capedo.capeduncula libro.xxxvii.capi.ii.
Calpar:calpis:calpium libro.xxxvii.capite secundo.
Causarii lib.xxv.capite q̄nto. Spartianus in Adriano:Oēs inq̄t causarios liberalitatibus subleuauit.
Catachlysis libro.xxxv.capite octauo:ab caligine:ut huc quibusdam uideat̃ pertinere quod in Hadriani uita legit̃:Catachlyanos inq̄t obscurissimos libros Antimachū imitando scripsit. Cæterū nihil decerno:præsertim cum non catachlyanos:sed catacrianos ibi scriptum sit.
Cathaglypha libro.xxv.cap.octauo. Siue (ut uetus habet lectio) catagrapha:hoc genus fere significat q̄d a breuitate imaginum:q̄s ita repræsentari:cū sunt obliquæ postulat ratio:Pictores mō ex curta uocant. Anaglypha uero nomē habēt ab asperitate:ut triglypha cælaturis inæqualibus eminentibusq; Ob id:q̄a non sunt læuia sed aspera:nunc ab officinis æquæ obsoleta & plebeia uoce relæuia dicunt̃. Catagrapha quæ Anaglypha quæ.
Catagrapha libro.xxxv.capite octauo. Et in uerbo cataglypha.
Caluata uinea Catoni Plinioq; significat in qua uites quidem sint:uerꝫ paucæ raræq;: ut in caluitio capilli. Nam & græci loca satis:fruticibusq; nuda:phalacras: quasi calueta appellant:ut quæ nihil ferunt apud Columellā:glabreta.idem auctor quinto libro:Præstat inquit ex uulnere sobolē repullescētem uellere q̄ nodosam & scabrā plagā relinquere: hoc enim modo celeriter cicatricē ducit: illo caluatur atq; putrescit. Quanq̄ & cauatur mēdose (ut arbitror) scriptum est. Item eodē libro:Propter mures inquit atq; talpas sæpe nouella castaneta caluescunt. hoc est rarescunt. Propterea subiūgit̃: Atqui ubi frequentanda inquit sunt:melius ex uicino:si competit:mergi more:pertica declinata propagat̃:q̄ exempta referitur. Quem locū Plinius septimodecimo libro expressit:dicendo: Tota inquit castanea in sulco prosternitur.& reliqua. Caluata uinea q̄ Phalacre q̄
Candelæ sunt quacunq; constent materia:scirpis:teda:seuo:cera:uti mirum ne sit libros Numæ cādelis inuolutos tradi. Nisi quis caudellis scribat: Caudes enī ut ait Seneca:tabularum contextus sunt:unde codices & caudicariæ inquit naues.
Cachecta & cachexia in uerbo Tabes:sed & habitus ille corporis qui solet hydropem antecedere. Cachexia dicitur paulo. Est & alius fere significatus Aristoteli:de quo dicemus in Topicis Cachexia q̄ morbus
Cardiacus siue a corde:siue ab hostio & ore stomachi: quod cardian quoq; græci uocant: morbus est ex nimia imbecillitate corporis:quod quidem stomacho languente:īmodico sudore digeritur: hoc ē διφορει ται. Propterea diphoreticus sudor appellatur is:qui sua redūdantia corpus debilitat: & quos medici diphorumenos quandoq; dicunt. Plinius modo sudatores:modo expauescentes nominat. Ab eadem parte stomachi uidetur deduci cardiogmos & uerbum καρδιωττειρ pro eo quod est uehemēter esurire. ita enim Dorientes:ut ait Pollux:intempestiuam famem uocant:quam Xenophon & cōmunis lingua bulimon:alii cardiogmon pro cordis æstu capiunt. Cardiacus morbus q̄ Diphoreticus sudor q̄ Cardiogmō
Calathoides figura libro secundo:capite decimo.
Catinum libro tertio:capite octauo.
Casiaca uestis libro quarto:capite duodecimo.

Calastri pueri libro quinto:capite quarto.
Caniphera & canephoroe libro.xxxvi.cap.v.Item libro.v.capite.xxxi.
Phæcasiati q Calceorũ genera libro nono:capi.xvii. Addi possunt iis & phæcasii: unde phæcasiatos & sacerdotes
& deos uocamus:ut qui deos ipsos aut sacerdotes non phæcasiatos: sed phæcasios dixere: coarguãtur
ab Appiano:Iuuenale:Seneca.Erant & patentes calcei:quos.quẽdã Cæsarũ ostẽtare solitũ:si recte me
mini:legisse uideor apud Hieronymũ.Sunt & patricii:qbus Mariũ triũphasse legimus:eorumq; cum
alii:tum Philostratus quoq; in sophistis meminit.Quanq̃ sunt qui nõ patricios:sed paticios:hoc est pa
tentes pronuntiandos ex illo Hieronymi testimonio:quod attuli:suspicentur.
Calua & caluaria libro nono:capite:lib.Item libro.xxviii.capite primo. Sed & loca sepulturæ publica
dicuntur caluariæ:quas græci uocant polyandria:ex Polybio.iulio Polluce:zosimo.Aeliano. cæteris:
Carbas & Carbina li.xi.c.vii.Nõ q carbas idẽ sit q̃ carbinus: Sed q ab eo fere obuerso nomẽ hẽre ui-
Catoptromantia in uerbo Axinomantia. (deatur.
Calabrix libro.xvii.capite.x.pro sentice:a græco fortasse:cũ iulius Pollux inter uillarũ septa numeret
genus unum:quod καλαυροψ inquit appellatur.
Canarium augurium siue sacrificium libro.xviii.capite tertio.
Luxata lectio Calliblepharon lib.xxviii.capi.x. Cardiogmos & cardia in uerbo cardiacus.
Caryatides lib.xxxvi.c.v.bis.Plautus in milite:Non osculũ poetæ esse inaudiui barbaro: luxata lectio
sed ad hunc modũ fortasse reditura in artus:Nã hoc colũnatim porticu esse inaudiui barbara.i. persi-
ca ex Vitruuii.i.libro.Quibusdã placet poetæ quasi ad illud mediocribus esse poetis Non dii non ho
mines Non concessere columnæ. Catastagmus in uerbo catarrhus.
Canaliculata libro.xxvi capite nono.Et in uerbo Stria.
Catapotium Cachoetes in uerbo carcinoma.
Catapotium a deuorando:quoniam pilulæ modo præbeatur a medicis.
Caros in uerbo ueternum. Calix libro.xvi.capite septimo in secunda editione.
Coryza Campteres libro.xvi.capite.xliii.in secunda editione.
Catarrhus & Catarrhus latine fluctio:differt a coryza & brancho.coryza dicit cũ pituita na res tãtũ obsidet:graue
Branchos do latine dicta catarrhus uero cũ fauces palatũq;.at branchos cũ & guttur & arteria corripitur ob id
differunt & artericũ quandoq;:ut ait Paulus:id uitiũ appellant.Omnia hæc tamen Hippocrates coryzas uoca-
bat:nostri distillationes:quia græce catastagmi nominant in commune.
Castella qd sint in aquæ ductibus:ignorare potest nemo qui Romæ fuerit:aut Vitruuiũ Frontinũ iu-
risperitos legerit.ea multis locis extant:Nec aliud sunt q̃ fluẽtis p formas & fistulas suas aquæ deriua-
cula Nec illũ modo usum præbet quod in balneas atq; uillas sumministrari põt inde aqua: sed quod il
lis quasi obicibus atq; diuerticulis suffrenat & edomatur aquæ decurrentis impetus:qui alias nimius
& grauis esset fornicibus.
Carcinoma durities est Polluci cũ inflãmatione:interim & ulcere liuidi coloris ac subrubidi: manans
sanguine:raroq; nõ cohærent & recuruant in eo uenulæ atq; pili:morbus ĩsanabilis.Celsus tria facit
eius genera.Primũ Cacoethes:cũ ulcus qdem pressum est : sed quæ circa sunt intẽdunt & ĩtumescũt.
Secundum sine ulcere.Tertium quod Thymium uocat.
Cæsale in uerbo Sella. Celebritas libro.xxxiii.capi.duodecimo:secunda editione.
Celetes q̃ na uigia Celetes & celetizontes libro.xxxiiii.capite quinto & capite octauo.item Libro sexto: capite.xxix.itẽ
libro nono:capite decimo.Et nauigia quædam celetes appellantur:auctor Pollux:uti mirum ne sit:te
studinum quoq; id genus celetes uocatum fuisse.
Cemẽtũ unde cemẽtitii parietes Vitruuio & Plinio lapidis genus est uulgarii quo cũ alibi: tũ Romæ
utunt exciso monte aliquo uel effosso. Important eum quotidie iumenta.Fodinas quoq; ipsas rusti-
ci Campaniæ cementarias appellant.De cemento Nonius quoq;.
Cea uestis libro quarto:capi.xii.Item libro.x.capite.xxii.
Cercura libro septimo capite.lvi.
Cerago libro undecimo:capite septimo.
Cerostrota libro undecimo:capite.xxxvii.Meminit & Vitruuius in relatione foriũ:etiam si celostra
ta mendose scriptum est.
Cerion libro.xx.capite.xxi.& in uerbo Fauus. Centipellio libro.xviii.capite nono.
Cestrum & cestus libro.xxxv.capite undecimo.
Ceroma ole um quo lu ctaturi se per fundunt. Ceraphia in uerbo gaster. Cephalea & cephalalgia in uerbo heterocrania.
Ceroma & ceratum a cera:Nam & a Græcis quoq; κηρωμα & κηρωτη dicuntur.Sed ceroma etiam
πατοσ appellatur:estq; oleum id quo luctaturi se perfundunt.Quanq̃ πατοσ proprie coenum est
atq; lutus ceromati permixtus:cui si sudor accesserit:conisalos uocatur Attice ut Galenus ait. A cera
& ceramentum quis deductũ putet? Plinius.lib.xx.Verrucas inquit ocimũ mixto ceramento sutorio
tollit.Sed eo loco non ceramentũ: sed attramentũ sutorium scribere oportet: hoc est chalcanthum.

De quo Plinius & celsus millies.

Chamætærides libro.xxxv.capite quinto:ab humilitate:Nam & aræ humiles fiebāt: Vestæ terræ matrique Vitruuius.

Chalaza in uerbo grandines.

Chelys & chelyon libro nono capite decimo:unde uerbum χελυσσεται & αραιχελυσσεται idem fere pollens quod apud nos expectorat.

Chironium ulcus sine periculo est:nec serpit ait celsus.magnum id alioquin & duas habens oras callētes tumentesq;:dolore modico.Fit maxime in pedibus & cruribus.Paulo autem nomen habēt tale uetera & quæ cicatrice includi facile non possint:ceu Chironis operam desiderent:quæ & Telephia inquit dicantur a Telepho qui huic uitio fuerit obnoxius.

Telephia

Chloreæ uestes libro.xxxvii.capite septimo & decimo.

Chorion in uerbo secundæ. Choerades in uerbo strumæ.

Chordios & Chordapsos in uerbo colon.

Chondros libro.xiii.capite.xvii.& in uerbo nucleus.

Cholera plurali numero.Ité choleræ morbi genus est præcipitis:in quo & uomitus & deiectio simul fiunt:unde cholerici Celso Galeno cæteris.Pro bile quoq; ut uulgus & medici recentiores loquuntur ab Aelio Lampridio uidetur id nomen accipi.Alexander inquit Cæsar iudices qui furtorum fama laborassent:si casu aliquo uideret.commotione animi & stomacho choleram euomebat. Sed puritaté linguæ in eo sæpissime desidero.

Cholera plurali numero

Locus ī Lampridio

Cippus & columnam significat & nomen uiri proprium est Plinio. Valerius quoq; li.vi.Genutio inqt Cippo prætori paludato portā egredienti subito uelut cornua emerserunt.& reliqua. Ouidius quoq; in metamorphoseos lib.ultimo.Cornuaq; auratis miram referentia formam Postibus insculpunt lōgum mansura per æuum.

Locus in Ouidio meta.

Cicilismus libro quinto.capite.xxvii. Cisium & cisiarii libro.xxviii.capite quinto.

Cirsocela in uerbo Enterocela.

Cissa & citta prægnantium in uerbo defectus.

Circumlitiones oris sunt quas Dioscorides & alii περιχριςα καλλιβλεφαρα appellant a circumlinendo quod est expolire: Nam & in pictura circumlitionem uocat ipse.cum operibus iam perfectis manus quædam salutatrix admouetur ultima.quæ illa ipsa properante lambenteq; penicillo circumlegat atq; reuisitet Sunt & Epichrista Galeno in eundem fere usum.Enchrista uero apud Celsum medicamenta liquida sunt quæ illinuntur.

Enchrista q̄

Clarigatio quia repetendo clara uoce agatur. Meminit eius rei Liuius & alii.Fabius libro septimo. Opus inquit est aliquando finitione obscurioribus & ignotioribus uerbis ut quid sit clarigare. Dicemus & in uerbo Thalea.

Clauicula libro nono:capite.xxxvi.

Clauus Græce ηλοσ rotunda specie:coloris albi:sit in plantis digitisq; pedum maxime.Fiunt & callosa quædam in candido oculi turbercula quæ claui nominantur oculorum.

Clauus græce ηλοσ

Clauatæ uestes libro nono:capite.xxxvi.Ité libro.xiii.capite nono.Item in uerbo Pictæ uestes Clauata uero sunt etiam si non ex auro:sed aut ex cocco:aut aliis coloribus clauos & uerrucas habeant.Lampridius in Alexandro:Cōuiuium neq; opimū neq; nimis parcum:sed nitoris summi fuit.ita tamen ut pura mantilia mitterentur.Sæpius cocco clauata:aurata uero nunquā. Varro:Si quis inquit tunicam ita consuat:ut altera plagula sit angustis clauis:altera latis:utraq; pars carebit analogia. Erant & Tessellatæ quædam tunicæ.Plinius trigesimo quinto libro:zeuxis inquit aureis litteris in palliorum tesseris intextum nomen suum ostentabat.

Clauata uestis quæ

Tesselate tunicæ

Clemateres libro.xxxiii.capite undecimo.

Cliuina uocabulum est.quidem alitis:sed ab auspiciis dictæ cliuiis:ita enim uocabant:ut inquit Festus: quæ aliquid fieri prohibebant:Nam & omnia difficilia & ardua nominabant cliuia:unde cliuus quoq;

Cliuia quæ

Clides & clidia libro nono:capite.xv.

Clinici libro.xxv.capite quinto. Clibanus libro.xxxii.capite quarto.

Climacteres libro septimo:capite.xlviii.

Climaces & climateres libro.xxxiii.capite undecimo.

Clipeus & elypus & clypeodes in uerbo cluere.

Clostra & clostrales ludi in uerbo Euripus.

Cluere duo significat:nam & pro uerbo esse capitur Lucilio.& si recte memini Lucretio:sed & pro eo qđ est pugnare:unde cluacina uenus Plinio cæterisq;.Nam & clipeum a cluendo:idest pugnando:per uersa:ut ipse ait:grāmaticorū subtilitas tractum existimat:cum tamé απο του γλυφειν:hoc est a scalpendo cælandoq; deducat imaginibus in scuto cōtineri solitis:ut trigesimoquinto libro docuit Vnde fit ut clypeum nō clipeum scripsisse uideatur. Vnde ciuitas aphricæ uicina Carthagini clupea dicat.y.

Clipeus a pugnando

in nostrum·u·(quod sæpissime fit)migrante A clypeo clypeodes figura nominaẽ inter gẽmas Plinio
Corybantian libro·xi.uerbũ græcũ est infinitiui modi κορυβαρτιαρ a pupillis oculorum:siue genis
quas Græci κορασ uocant:sicut & corybantes & curetes:qui cũ custodes iouis essent non modo excu
bare:sed etiam aptis oculis dormire cogebanẽ:hinc. natũ uitio ex fabula uocabulũ : ut qui leporũ mõ
somnũ caperent oculis patentibus:ita nominarenẽ.Proinde qui corybantes a choreis dictos arbitran

Contra Lucretium

tur errant:etiã si Lucretius ita cecinerit:cũ pueri circa puerũ pernice chorea Armati in numerũ pulsa
rent æribus æra.i eundem sensum & aristophanes poeta usurpat uerbũ id in comoedia quæ Spheces
inscribitur η παραφρορεισ ετεορ η κορυβαρτιασ.
Coeliaci a coelia:idest uẽtriculo stomachi uocanẽ φ morbus is atq dolor in ipsius uẽtriculi porta cõsi
stat:quæ pyluros græce nominaẽ.unde medicamenta quædã huic uitio contraria coeliacæ dicuntur.
Colici a colo breui prima iulio Polluci.Est autẽ colon intestinum laxius:unde uerbũ κολαζοεται pro
eo quod est torqueri cruciariq.is morbus & chordios & chordapsos quoq dici solet:itemq ileos: sed
Diocli tantũ Carystio cæteris uero ileos ꝓprie is est per quẽ dolores in intestino graciliore sentiunẽ.
Coronaria libro.xviii.capite.xxv.item libro.xix.capite octauo.
Colliciæ & colliquiæ & colliges libro.xviii.capi.xix.in utraq editione.
Colluthea & colluthra siue collythra libro.xiiii.capite.xiii.in secunda editione.
Collybistæ & collubia lib.xiiii.capi.xiii.in secunda edit.Et in eadem lib.xxxiii.cap.iii.
Collybos collynos colymbos libro.xxxiii.capiite.iii.in secunda editione.
Comitialis in uerbo Epilepsia.
Coaxatio in uerbo axes
Colon producta prima libro nono:capite.xxix.
Corium terræ Plinio est nõ tam cutis eius faciesq summa q̃ tectorium & statumen quoddã crassinus:
cui & aliud quoq subesse potest corium: Nam & parietibus struendis ordines ipsi laterum coria Vi

Cursus muri quomodo

truuio dicũtur:hoc est quæ uulgo turba opificum appellat cursus.
Concerrones siue congerrones in præfatione.
Coa uestis libro quarto:capite duodecimo.item libro.xi.capite.xxii.
Confectanei & consecranei & huius formæ pluscula libro septimo:capi.xliii.
Corchorus & corchuros libro septimo capite.lvi.
Cortina libro.xiii.capite nono:unde Columella cortinale.
Commentatio & commentaculum libro.xxviii.capite secundo.
Confarreatio libro.xviii.capite tertio:in secunda editione.
Coicina texta & coix libro.xvi.capite.xxv.in secunda editione.
Compago libro.ii.capite.ii.Est & impago impagis:itemq impaginis Vitruuio ut id genus marginis
ac regulæ significet quo timpanum:idest quadratum uel alterius figuræ spatium in ualuis alioue ope

Suppages q̃ uulgo

re intestino per ambitum includitur:ut fere sint quæ uulgo quoq suppages appellantur.
Coraxis & coracinus colos libro.xxi.capite nono.
Colossinus color eodem loco.
Colossus colossicus colosseus colossicotera libro.xxxiiii.capite octauo:unde hypocolossicotera Vitru
uio:quanquam mendose legitur ipsa colossicotera.
Costilla libro.xxviii.capite quarto.

Collabefactari testula qui

Collabefactari testula libro.xxxii.capite sexto:quod & eiici urbe per signa testarũ dixit Hieronymus
in Eusebii chronicis de Theseo.Simile huic genus ab usu non testarum sed frondium petalismus in Si
cilia uocabatur:auctore Diodoro:quod iulius Pollux etiam φυλλοφορεισϑαι appellat.
Collostratæ libro.xxxiiii.capite octauo.
Coneti libro.xxxv.capite.undecimo.
Cõmotria libro.xxxv.capite quinto.
Corneolæ libro.xxxvii.capite sexto.
Condylomata circum sedem coronamq partis eius consistunt Pollux auctor & alii.
Coryza in uerbo catarrhus.
Conuulsa & conuulsio in uerbo rupta.

Tribula

Contribulare libro.xxxvi.cap.xxv.in secunda edit.a tribulo uel tribula quæ instrumentum est teren
dis frumentis:unde tribularium Columella primo libro.
Collyria non oculorum modo sunt medicamenta:sed aluo quoq subiiciuntur.id cum ex aliis:tum ex
Collumella discas in cura equorum.
Cranos & cranion libro nouo:capite.li.
Crapula libro.xxiii.cap.ii.Græce dicitur κρεπαλη siue quasi lucta capitis.dolores enim & uertigines
in eo uinum facit resinatum maxime:nam & medicamenta quibus uini lenitas excitatur: crapulæ di
cuntur lib.xiiii.Siue α ποτου πηλου:qua uoce:ut Photion ait:poetæ uinũ significant:quia παλλειρ
hoc est uibrare faciat.

Crenæ quæ

Crambe repetita libro quinto:capite.xxx.
Crenæ sunt incisure a quibus crenata herbarum folia uocanẽ.hoc est serrata sectaq per ambitum.Ho
die quoq multis locis signa quibus agrestes numeꝝ aliquẽ in ferulis descriptum habent:crenæ appel
lantur.In sagitta quoq partis extremæ sectio:in quam neruus inseritur:arcum tendere uolẽtibus:cre

na dicit .Sed & in ipso arcu summa cornua cremas suas habent.in quibus collocat sedetq; neruus.
Cremium libro.xxvi.capite octauo.Columella rusticos dicit ita nominare surculos aridos & minu- Cremiũ qd
tos:quamquam scriptum est gremia.
Crunos libro.xxxv.capite..xii.in secunda editione.
Cryeon pro cryensium:& dedaleon pro dedalensium Lib.quinto cap.xxxi.sicut & dorieon pro do-
riensium Vitruuius primo lib.etiam si doricon uitiose scriptum est.
Culeus quadraginta urnas continet Plinio:Columellæ:cæteris.A culeo sesquiculeare dolium:sexagin Culeus qui
ta urnas capiēs a Græco id nomē tractum: uaginas enim κουλεουσα appellant Pollux auctor & alii.
Cubile in uerbo abaculus.item libro.xxxvi.capite.xiiii.secunda editione.
Cylindroides figura libro secundo:capite decimo. Cymatile genus uestis libro.viii.capite.xlviii.
Cymindis li.x.c.viii.quæ dicitur cybindis Aristoteli:sed & cymindis quoq; Aristophani. Cymatilis
Cymæ libro.xx.capite nono:cymata etiam dicuntur hæc a Columella in carmine.
Cybium libro.xxxii.capite septimo sæpius.
Cynanche in uerbo synanche a canibus dicta quos infestat:præfocatio est nocturna maxime:ut ait
Pollux:pituita crassa & lenta in fauces ceruicesq; delata.

D

D Apalis libro decimo capite.xx.'
Dardani & dardanarii libro.xxxiii.capite primo:
Defrugare segetem uidetur qui uel nimia foetura exinanit agros:uel per inscitiam aut ne-
gligentia perdit lacessitue fruges.Omnino cum uel festinata sementis est uel serotina:præpropereq; Defrugare
aut præpostere quid agitur defrugari segetem contingit. segetem qd
Decretorium sidus tempusq; dicitur id ex quo de prouentu aliquarum rerum futuro sumitur indiciũ: Decretoriũ
unde sua medici quoq; auguria dies creticos appellant quos nostri decretorios uocare possunt. tempus quid
De capulatores in uerbo elutriare.
Defunctus libro secundo:capite.lxx.pro cadauere.quod & sepultura quoq; Ciceroni dicitur quãdoq;
ut cum ait illam insepultam sepulturam.
Deletitia & deletilis in uerbo hopistographus Delitia & deliaca libro.xxxiii.capite.xi.
Despuere in sinum libro.xxviii.capite quarto.
Decussatim & decusare libro.xviii.capite.xxiiii.Vtitur & Columella.
Dextratio & dextrarius libro octauo capite.xlii. Desimus libro octauo capite.xxv.
Derceto & dercetis dea libro quinto capite.xxiii.
Desultorii equi lib.xxxiiii.cap.v.Cassiodorus in epistolis diuersum ab hoc genus ita nominat in ludis
circensibus Equi inquit desultorii sunt per quos circensium ministri missos denuntiant exituros: ut lu Desultori eq
ciferi:quadam in astris similitudine:precursorias uelocitates imitari uideantur.in preliis quoq; desul-
torii propterea dici poterant:quia ut iulius Pollux primo libro ait:duo equi singulis equitibus præsto
erant exercitatis ita militibus ut altero de uia fesso desilire possent in recentem.
Denuntiare pestem libro.xiii.capite.xxii.in secunda editione.
Dentifricia Græce dicuntur οδορτοτριμματα:Dioscoridi Galeno cæteris.
Defectus animi:siue ut celso moris est loqui:defectus animæ lipothymia & lipopsychia græce dicitur
a nostris etiam animi deliquium:& uerba linqui animo:& intermori:& deficere: & extinctæ animæ
speciem præbere:quos Plinius & defectos animo quãdoq; appellat. Defecta uero corpora & defecti
sunt quos Græci παρετουσ quasi resolutos dicunt:& resolutionem ipsam.παρεσιμ.Sunt & defectio
nes mulierũ a conceptu:quod genus & in malatia pregnantibus uocare Plinius solet:id græci κισσαμ
& κιτταμ appellant:hoc est ut Theodorus gaza uertit Picare a pica dictũ: quoniam auis eius modo:ua
ria solent appetere cum sunt p̃gnantes.Malacia uero dicit & in stomacho debilitas & in mari malacia
pro tranquilitate capit Cæsari:pellacia Lucretio:subdola cum ridet placidi pellacia ponti a pellicendo
unde Vlixem Virgilius pellacē noĩat.Fabius.viii.lib.Fallunt inqt uerba uel regionibus qbusdã magis Malacia
familiaria uel artiũ ꝓpria:ut uentus atabulus & nauis saccaria:& in malco sanum.in quo tamen uerbo Ventus ata-
Fabii quid sentiam non plane constitutum habeo:tametsi Plautus Malacum palliũ usurpet & malacis bulus
satum a malacisso etiam medici frequentēt. De Atabulo in Appulia cũ Oratius:tum Plinius lib.xvii. Nauis sacca-
Flatus inquit alicuius regionibus proprius:ut est atabalus in Apulia:in Euboea olympias. ria
Diffundere in uerbo Elutriare. Dioptra in-
Dioptra instrumentum est Geometricum ab explorando perspiciēdoq;.Ptolomæus:Theon ꝓculus strumentum
in astrolabo.item Vitruuius octauo libro.Quibus librantur aquæ & altitudo turrium e lõginquo de gæometricũ
prehenditur αποτου διοπτευεσθαι.
Diadumēus quasi uittatus diadematusq;.Meminit Themistius & I.Capitolinns & alii post Pliniũ.No
menq; id non tam ꝓprium speciosi iuuenis uidet fuisse q̃ facti Dionysius & Theophrastus ĩ elide cer
tamen formæ solitum haberi scribunt.Vincentē donari armis uittatumq; ab amicis & fauentibus ad

templum deduci:coronariq; myrti foliis:arma ipſa Mineruæ conſecrari.

Diuaricare eſt deſiungere ſeperareq;.Quod qdem faciunt proprie qui ſtant diducti:Fabius: Varicare inquit ſupra modum & in ſtando deforme eſt & accedente motu prope ſcenicum.Cato:Arbores īqt hoc modo putentur:rami diuaricētur quos relinques:hoc eſt fere quod ait Columella:in diuerſas partes brachia diſponantur.Eſt & obuaricari:unde obuaricatores:qui ut Feſtus ait:cuipiam occurebant: quominus id rectum iter conficeret.

Diphorumeni libro.xxii.cap.xxiiii.& in uerbo cardiacus.

Diaphoretica uis diſcuſſoria latine dicitur:hoc eſt diſſolutoria.Diſcutiunť incipientia tubercula:emittuntur concocta & ſuppurantia.

Diſcus ī uerbo Lēticula & Scaphio. Diametros linea:hoc eſt dimetiens lib.ii.cap.ix.

Digerere in uerbo cardiacus.item libro.xviii.cap.xiiii.

Dirhibitores & dirhibitorium libro.xv.cap.xli.

Diapaſma libro.xxi.cap.xix. Diſſectio libro.xxviii.cap.viii.

Diſtringere lib.xxxiiii.cap.viii.bis pro defricare in balneis & uti ſtrigilibus Plinio Cecilio ī epiſtolis.

Dignu pro dignus libro.xxxv.cap.x.ſicut & fatu pro fatum multis locis.

Diſcapedinare libro.xxxvii.cap.ii. Diſtillatio in uerbo catharrus.

Diffareatio libro.xviii.capite tertio:in ſecunda editione.

Dolichos libro quarto:capite duodecimo.

Dodrans in uerbo palmus. Dorophori & doryphori libro.xxxiiii.capite octauo.

Dothienes in uerbo ferunculus.

Dyſuria & ſtranguria difficultas & ſtillicidium urinæ dicitur:quod quidem ſine calculis & inflammatione poteſt accidere.hoc Cato ſignificat cum ait quibus ægre lotium it.

Dyſenteria exulcerationem inteſtinorum ſignificat:quæ latine tormina dicantur ut inqt Celſus.Plinio tormina ſunt quæ Græci ſtrophos uocant interim & pro tormēto ſumit:ut cū tormina urinæ dixit:niſi quis eo loco non tormina ſed tormenta legerit.

E

E Pro ei dipthongo græca libro ſeptimo:capite.lvi.

Ectropion ī uerbo glaucomata.

Ectrapeli libro ſeptimo:capite decimoſexto.

Ecnephias lib.ii.cap.L.latine procella dicitur:quæ ut inquit Ariſtoteles uentus is eſt qui diſiecta nube craſſitudinem eius in ſeſe diſcutit abſumitq;:ob id Plinius ſiccam ab eo nubē rumpi tradit:hoc eſt ſine imbribus:nam qui cum imbribus nubem repente frangunt:exhydriæ nominantur.

Econ & ecuncula libro.xxxv.capite octauo.Græcum nomen diminutio latina:ut ſiphon ſiphunculus qui & ſipunculus quandoq;:ut in epiſtolis Cecilii.

Eclegma libro.xxvii.cap.xii. Ectipa libro ultimo capite decimo.

Ellychnia libro.xxviii.capite decimo.Item in ſecunda editione libro.xxxiiii.capite tertio.

Elutriare qđ tranſuaſare — Elutriare id ſignificat quod græcis μεταγγιζειν:hoc eſt de uaſe in uas trāſferre:quod qdem & tranſuaſare dicitur latine:ſed rarius:fortaſſe a lura quæ os culei eſt:unde lurcones apud Feſtum capacis gulæ homines.Apicius detrullare id appellat:hoc de trulla in trullam deplere:quod ipſum & diffundere uocatur Plinio:ſicut in oleo decapulare.Trulla differt a trullo:ſicut matellio a matella:ſiue matula Catoni:quæ omnia uaſorum ſunt uocabula:nam mateola genus eſt marculi apud ipſum Pliniumq;:Trulla uero & inſtrumentum illud appellatur quo tectoriis linendis complanandiſq; fabri murarii delutare ſolent:unde uerbum trulliſſare Vitruuio.

Elices lib.xviii.cap.xix.item lib.xxxiii.capite.iiii.nam inciles foſſæ quas de cōmuni riuo deducendæ aquæ cauſa facimus.incilia quoq; nominari ſolent.incilæ a feſto:niſi quod uereor: mendoſum ſit.

Elenchos in fine præfationis. E[illegible]nthes in uerbo tineæ.

Elephantia lib.xx.cap.xviii.ſiue qđ idem eſt ægynitæ paulo elephantiaſis & elephas ut in Plinio quoq; poſſis defendere:ſicubi elephantis pro elephātiis ſcriptum eſt.Eſt autē id ceu lepræ quoddam genus elephantorum cuti ſimile crebris:ſumma corporis parte maculis ac tumoribus rubore paulatim ſe in atrum uertente.iis non ora modo atq; manus:ſed ſuræ ac pedes inflantur ut hinc recentiorum pleriq; non alios eſſe putent elephantiacos q̄ quibus crura ſic intumeſcunt ut pedes elephantorum habere uideantur.Origo morbi ex atrabile:nō quidem omni ſed retorrida.Morbus inexpugnabilis atq; ut cácer unius partis:ſic elephas totius corporis quaſi cancer exiſtimatur.Caſſiodorus: Cutis inqt animalis elephanti ulceroſis uallibus exaratur a qua tranſportaneorum nephanda īqt paſſio nomē accepit.

Emarginat ideſt cruſtas & puluillos & oras ulcerum adimit.

Emplaſtratio Plinius Columellaq; Nos uerbo ſcutula.

Emplaſtra differunt a malagmatis & paſtillis:Emplaſtra imponuntur uulneribus:malagmata ſup integram cutem iniiciūtur.Paſtilli aut illinuntur aut alicui molliori ceratoue miſcentur Sunt & alia ho-

rum inter se discrimina:de qbus p initia li.v.Celsus.Pastilli a pane p diminutioné ut ait festus dicunt
Empusa libro.ultimo capi.x.
Emprosthotonos in uerbo tetanici.
Emboliaria mulier ab Embolio uidetur appellata. Cicero ad Atticum in epistolis: Embolium inquit
nouum cogito:quasi argumétum & ingressum quendam scenicum:ut fortasse id Suetonio significet
cum in Nerone dixit:inter pyrrichaꝝ arguméta taurus pasiphaen.i ligneo iuuencæ simulacro abditā
iniit:quale sub Domitiano quoqꝫ representatū est si Martiali credimus iunctā pasiphaen dictæo cre-
dite tauro.Vidimus:accepit fabula prisca fidem:Cicero item pro Sextio:ille īquit ipse maxime Ludi-
us non solū spectator.sed actor & Acroama:qui omnia sororis embolia nouit.Qui in idem mulieri ꝑ
Psaltria inquit adducitur ut ridiculi sint qui emboliariam ex artis genere accipiunt:unde nominentur
etiam emblemata:quasi ab interserendo ut quæ Phrygionum opus aut plumatile conficiat.ergo salta
tores & psaltrias introduci solitas in scenam cum Polybius Athenæusqꝫ testatur & alia ridiculoꝝ ge-
nera:idqꝫ a Lucio maxime Anitio factū fuisse ludis capto cū liberis illyrioꝝ rege gentio. dicitur & sta
bilitas ipsa græcis embolon.& rostra quoqꝫ nauium appellant embola.Sed & acies in rumbi modum
instructa nominatur embole:sicut & pars arietis extrema machinæ muralis qua ingruit.Ipsa quoqꝫ fi
bula rotarū axibus firmandis immitti solita:quā rustici clauiculam appellant:græce nomen habet em
bolium.Nam & dies intercalares.embolimæi:& ipsa intercalatio embolismus appellatur.

Emboliaria mulier

Locus in Suetonio in Nerone

Embolimæi dies intercalares

Encolpiæ in uerbo Apogeon.
Enchiridion a manu dictum quasi promptuarium & quod ad manum semper haberi debeat:ceu ī en
se capulus:quem ita Græci nominant:cuius inscriptionis cum alii:tum Gelius quoqꝫ meminit postre-
mo libro noctium.Sed & remi partem illam quam nautæ manu comprehédunt Enchiridion uocari
iulius Pollux tradit.

Enchiridion quot significat

Encyclia in præfatione. Entelechia & endelechia libro quinto:capite.xxxii.
Encauston libro.xxxv.capite sexto & undecimo.
Encyon uersus libro.xxxv.capite decimo.
Enchrista in uerbo circumlitiones.
Encanthis in uerbo Aegylops.
Enterocela dicitur cum intestina dilabuntur in scrotum. Epiplocele cum omentum.Hygrocela cū in
alterum e testibus humor confluit.Omnesqꝫ has species nostri uocant Hernias: ut īquit Celsus Rami
ces uero qui sequuntur:Porocela cum ex abscessu aliquo circa scrotum materia subduruit. Sarcocela
cum in ipso scroto concreuit caro.Cirsocela cum uenæ intumuerunt tunicis testiū integris:uel in ipso
scroto:uel cum bubonocela dicitur in inguine.Est tamen ubi Plinius Entrocelam dixerit ramicem ut
in medicinis cupressi.Differt ab his omnino Bronchocoela.quippe quæ ī ceruice fit quasi tumor ma
gnus & rotundus inter cuté & asperam arteriam:qua modo caro hebes:modo humor aliquis īcludit
interdū etiam minutis ossibus pili immixti:ut in Celso pperam scribat Bronchoceolæ libro septimo
Epoptides Valerii forani:siue per diminutionem epoptidia:& enim εποπτεια Græce dicitur inspe-
ctio meditatioqꝫ:Suidas auctor.in qua uoce possit & spectacula quis accipere.quandoqdé & Sicinius
capito:ut ait Lactantius:libros edidit spectaculorū inscriptos.ipsas quoqꝫ speculas Græce επωπας &
επωπιδας uocant ab epoptia:siue a uerbo εποπτευειν.Dicunt etiam epoptæ inter mystas.Ephori
quoqꝫ dicti:quoniā post annum q̄ initiati essent admitterent ad spectandum sacra.de hoc Sorano.M.
Varro.Apud Valeriū inquit Soranū uetus adagio est.item Cicero de oratore libro.iii. Nostri minus
inquit student litteris q̄ latine tamé ex istis quos nostis urbanis in qbus minimū est litterarū:nemo est
quin litteratissimū togatoꝝ omniū.Q.Valeriū Soranū lenitate uocis atqꝫ ipso oris pressu & sono fa
cile uincat.idem in Bruto.Q.inquit & Decius Valerii Sorani uicini & familiares mei nō tam in dicé
do admirabiles q̄ docti & græcis litteris & latinis. Valerium Soranum subita morte corruisse perhi-
bent cum alii.tum Plinius:ꝙ arcanum urbis nomen alterum enuntiasset.

Valerius Soranus morte corruit ꝙ arcanum nomé urbis alterū enuntiasset

Epigeon in uerbo absides. Epischidion in uerbo Assula.
Epagon in uerbo Hypagon.
Epistates Græce dicitur qui nobis uillicus procuratorque ac præpositus.
Epialos.Græce ηπιαλοσ febris genus est ex pituita quidem frigida:sed uitrea putrefactaqꝫ: nomé ei
dedit placidi pellacia ponti subdola:quam Græci uocant αλοσ ηπιοτητα quoniam agitatum ex tran
quillo difficilimum efficitur uel απο του ηπιωσ αλεαίνειν.quia blande ac modice calfaciat.
Epityrum libro undecimo capite.xlii.
Ephimerinos febris libro.xxviii.capite decimo.
Epicyclus libro secundo capite.xvii.in secunda editione.
Epiplocela in uerbo enterocella.
Epichysis libro.xxxv.capite duodecimo.
Epichrista in uerbo circumlitiones.

Epinyctis puſtula eſt ſubliuida modice humeſcens & plena ſanguinis:ut ait Pollux in tibiis & pedibus fere:noctu maxime infeſtans a quo nomen.diximus & in uerbo puſtula.

Epulis ideſt επουλισ in uerbo parotides.

Ephelis:ideſt εφηλισ aſpredo quædam cutis mali coloris in facie quemadmodum & Vari:quos Græci ionthos uocant:nam lenticulæ alia quoq; parte corporis naſcuntur.

Epileptici:hoc eſt comitiales ab epilepſia:qui & maior morbus dicitur.Eſt autē quædam corporis totius cōuulſio:unde nomē epilepſiæ a cōprehēſis & illigatis ſenſibus:affecto cerebro aut eius uētriculis

Epidromides plagarū funiculi diſcurrentes appellant:quibus retia pandunt contracta & contrahuntur expanſa.auctor Pollux.qui epidromos tamen & peridromos uocat eos. Plagæ uero proprie ſunt quadrata retia quæ Græci uocāt αρκυας Eius enim formæ lintea. pla gulas nominare conſueuimus.

Epidromon libro nono:capite.xxx.

Equitatus non modo equitum manum ſignificat & actum ipſum eqtandi:ut illud Plinii.Femina equitatu atteri & aduri ſolent.Item illud ab armorum & equitatus laſſitudine:ſed & ordinem equeſtrem. xxxiii.uolumine:ſecundo capite.Quinetiam inquit ipſum eqtum nomē ſæpe uariatum eſt in iis quoque qui ad equitatum trahebantur.in quo tamen ſcire oportet dubitare me uitiata eſſe uerba illa:quoniam in uetuſtis Codicibus alio modo ſcriptum legi.ſicpote:Equitum quidem etiam nomē ipſum ſæpe uariatum eſt in his quoq; qui id ad æquitatem trahebant.

Eryſipelas in uerbo ignis ſacer. Ergata in uerbo hypagon.

Eſſeda libro ultimo:capite decimo.

Ethanium in plauto libro.xix.capite ſexto:in ſecunda editione.

Etruſci libro tertio capite.xv.itē libro;qnto:capite.xxvii.prīa eſt in ea uoce breuis Martiali cæteriſq;.

Euripi foſſæ in ludis circūdatæ pro ſeptis:quoꝝ loco temporaria prius cloſtra fuerūt auctore Plinio. Hinc natum exiſtimo ut ludi equeſtres:quoꝝ modo uſus eſt tam multiplex uulgari uerbo cloſtra nuncupentur:hoc eſt cloſtrales.Spartianus in heliogabalo.Eurtpis īqt uino plenis nauales Circēſes exhibuit.cæteꝝ ueteres nō tā Eurripos a ſimilitudīe calcidici freti:ſed nilos quoq; noīabāt cicero auctor.

Euthyoria libro tertio:capite ſecundo & quinto.

Eutrapeli & euapeli libro ſeptimo:capite.xvi.

Exanthemata in uerbo puſtula Exterere libro.xxxi. capite.x.

Expectare libro.xxviii.capite quarto. Expectorat in uerbo chelys.

Ex aduerſo appellare:eſt nomina per antiſtrophen imponere:ut qui herbam illam omni duricia carētem:holoſteon uocauit quo ſignificatur tota oſſea.

F

F Atui quod & fauni quoq; dicerentur Lactantius ex Varrone.

Faſtus libro quarto capite quinto.

Faſcinum libro.xxviii.capite quarto.

Farreum libro.xviii.capite tertio in utraque editione.

Faſtidia ſtomachi ſunt quæ græci uocant ασσας.

Far libro.xviii.capite tertio in utraque editione.

Fauus cerion:ideſt κηριον græce dictus:in ſcapulis & pectore frequentior multis foraminibus mellis ſpiſſitudine manantibus:carne in altitudinē corrupta & ſubpallida:ut ait Pollux. qd quidē genus meliceria Celſo nominatur.duas.n.facit meliceriæ ſpecies.

Ferrugo qui color

Ferrugo nō ſolum color eſt cōpreſſæ purpuræ uel coccini ut illud: Vergilii:Fertugine tinctus hyhera & ferrugineos quoq; hiacinthos uocantis.Verum etiam rubigo ipſa ferri Plinio.Erat.& oppidum & lacus ferrugo in Volſcis apud Valerium:ſed apud Liuium tamen uerrugo.

Feſtuca in uerbo fituca. Ficatum iecur libro.xxviii.capite nono.

Figlium libro.xxxv.capite ſecundo.

Ficus a ſimilitudine dicuntur ulcera in latitudinem ſe deſuper fundentia quibus & dolores & bubōes contrahi Pollux tradit.Græci quoq; συκον & συκωσιν appellant id uitium. Celſus in partibus fieri ſcribit quæ pilo integuntur ut in barba capilloq;.

Fiſtuca unde fiſtucato ſpiſſare:apud Vitrunium & Plinium & Cæſarem in conſtructione pontis:inſtrumenti nomen eſt quo figuntur panguntur q; in terram ſublicæ paliq;. Feſtuca uero dicitur & arboris nouellæ omninoq; infantis cuiuſq; ſati pullulus:ut Auguſtino quoq; placet.

Fluctio in uerbo catarrhus.

Fluctuatus libro nono:capite octauo.

Fornacalia libro.xviii.capite tertio.

Frontati libro.xxxv.capite duodecimo:in ſecunda editione.

Fugere libro ultimo capite.xiii.

Fulminum genera libro.xv.capite.xv.

Furunculus Græce dothien:ideſt δοθιὴν uocatur:tuberculum eſt acutum cum inflãmatione ac dolore:in carnoſis maxime partibus Galeno: puenit ex humoribus craſſis. Differt a phymate:φ hoc maius eſt furunculo rotũdius atq́ planius. Differt & a pano ſiue panicula quã ut Celſus ait phygethlon Græci appellant. Etiã ſi mendoſe legitur phlygezion. Eſt autem panus ſiue ut quandoq́ ſcriptum eſt in Celſo panis a ſimilitudine figuræ dictus tumore non alto ſed lato in quo qddam puſtulæ ſimile ẽ: fitq́ in uertice:aliis:inguine cum dolore ac diſtentione uehementi. Dicemus & in uerbo panus.

G

G Aſter pro uaſe libro. capite. Id & gaſteriũ uocatur Ariſtophani:ſeruatq́ adhuc nomen uulgo:ſicut & bicos bicariũ:& a cornu Homerico ceraphiũ: & baucalium. de quo pollux. Baucalium

Gangræna caro eſt emortua ex ulcere uel inflãmatione ac rubore. Subalbeſcit aũt primo demũ atra fit ſenſu amiſſo:in ꝓminẽtibus mẽbris:ideſt inter ungues & alas & inguina. Et in ſenibus fere atq́ iis quorum corpus mali habitus eſt.

Gangilion ſiue ganglion in uerbo meliceris. Eſt & ganglion Paulo nerui alicuius uel ex ictu uel ex laſſitudine contortio. Multis qdem omnino corporis partibus:ſed præcipuæ mobilibus: ut in extremitate manuum atq́ pedibus.

Galeotæ non modo ſtelliones appellantur:ſed & uates quidam in Sicilia & Attica ut ait Stephanus a Galeote Apollinis filio & Themiſtus quæ Zabii regis Hyperboræorum filia fuerit: hic aũt galeotes frater Telmeſſi eius traditur qui Telmeſſum urbẽ in Caria condiderit: oraculo ex Dodone accepto: ut alter orientẽ Solem uerſus:alter occidentem nauigaret:atq́ ubi ea quæ ſacrificaſſent ab aquila rapi cernerent:in eo loco ſedem capeſſerent. Aelianus quoq́ Dionyſium Tyrannũ galeotas ſolitũ conſulere in Sicilia ſignificat. Cicero quoq́ in primo diuinationis libro portentoꝝ interpretes in Sicilia Galicios appellat ut fortaſſe nõ galicios:ſed galeotas ſcribere oporteat.

Geruſia in græcis urbibus uocabant cõuentum ſenum:ut apud nos Senatum & Senaculum. Auctor & Vitruuius & Plinius. Geruſia

Gemurſa ſub minimo pedis digito tuberculum φ gemere faciat ita dictum Feſto. Plinius oblitteratũ id & nomen & malum tradit. Gemurſa

Gerræ in præfatione. Gentiles libro ſeptimo:capite.lv.

Glamæ in uerbo gramiæ. Glandulæ in uerbo parotides & ſtruma.

Glaucoma & hypochyſis.ſiue:quod idẽ eſt:hypochymata quæ nos ſuffuſiones uocamus oculorũ: Idẽ putabãt eſſe ueteres:ſecuta ætas ut inquit Paulus:ita dirimit ut glaucoma ſit uitium humoris eius: qui cryſtallinus appellatur in colorem glaucum mutantis. Suffuſio autẽ ex humore inter corneã & cryſtallinã partẽ cõcreto naſcaẽ.inter duũq́ hæc oculi potẽtiæ:qua cernitᷓ:ſe opponit. Habeẽ & id genus mali quod apud Celſum glaucophthalmos græce nominatᷓ.quoties ĩ aliqua curatiõe plus æquo exciſa cute:uel alia cã euenit:ut oculus nõ cõtegatur. Cæterũ nõ glaucophthalmos: nam id glaucoma eſt Galeno cæteriſq́:ſed lagophthalmos in celſo erat ſcribẽdũ:a leporibus q aptis oculis dormire cõſueuerunt:cum ſupior palpebra nõ deſcendit.cui uitio contrarium eſt ectropium: cũ inferior palpebra parum ſurſum attollitur:ſed pendens hiat.nec cum ſuperiore committitur.

Glabreta in uerbo Caluata. Gonorrhoea in uerbo ꝓfluuium genituræ.

Gramiæ uel glamiæ oculoꝝ:unde gramioſi lib.xxvi.capi.undecio. Id a græco trahitᷓ. Nã & Plato uerba illa uſurpat γλήμαρ & λήμαρ. Feſtus gramiæ inqt oculoꝝ ſunt uitia quas alii glamas uocant.

Grauedo & grauedinoſi in uerbo catarrhus.

Graphis & graphice libro.xxxv.capite decimo.

Grando quã græci χάλαζαρ & χαλάζιορ uocãt:collectio eſt ſub cute buboni & ægyptiæ fabæ ſimilis ut ait Pollux:dolorẽ ſi tangatᷓ afferens. Dicuntur & in oculo grandines cũ ſegnis humor circa palpebras coit:ſed ita ut id tuberculũ digito huc & illuc impelli poſſit.

Gummi facit gũmis:unde gũmitio Columellæ lib.ult.quã græci κομμωσιρ.

H

H Alieuticon eſt cõmentatio de piſcatu:qualis Oppiani modo extat:qui tẽporibus Antonini cæſaris fuit:cui & opus id dicauit adeo nõ prior Ouidio (ut qdã rati ſũt) ſcripſit & Apicius:ſed halieuſin appellauit. Oppiãi poeta quo tpe

Hemorrhois intra ſedẽ naſcitur immaturi mori ſpecie:iterim ſine tuberculo:fiſſuras habet unde ſanguis effluit:interim læuis rubẽſq́ tumor eſt:nec ſanguinẽ remittẽs:ꝓpter qđ hemorrhois cæca dicitᷓ

Herediũ & herediolũ libro.xix.capite quarto. Hebetudo in uerbo obſcuritas oculorum.

Hermæ libro.xxxvi.cap.quinto.unde per diminutionem hermuli Caſſiodoro.

Hectapales libro ſeptimo:capite.xvi.

Heteromalla in uerbo amphimalla.item heteromaſchala: quod qdem genus fere ſignificat Plautus cũ dicit. Expapillato brachio.

Helicoides libro nono:capite.xxxvi.

Helicteres & helices libro nono:capite.xxxv.secunda editione.
Hernia in uerbo Enterocela.
Hectici & febris hectica non a consuetudine ut ĩperiti credunt:& ob id ethicam barbare pronũtiant:
sed ab habitu nomẽ habet.hæc nõ in humore tãtũ atq; spiritu:sed ĩ ipsis plane coit & inolescit ossibus.
Hemiplexia in uerbo paralysis.
Hemicranici ab hemicrania:siue quod idẽ est:hemicrano.& hemicræra sunt qui dimidia parte capi-
tis laborant:quẽadmodũ cephalæa:quo totũ caput ĩfestatur.Differt a cephalalgia sicut species a gene
re:illa potest esse temporaria ex ebrietate:cõmessatiõe:perfrictione:insolatione:uulnere:causis aliis.
Cephalæa uero & hemicranea quasi reduces morbi sunt & perennãt.Sed & acutum quoddam pesti-
lensq; malum cephalæa dicitur Celso.
Hemitritæus:hoc est semitertiana febris:nõ ideo sic uocat̃: qa dimidio minor q̃ tertiana sit:sed q; pte
aliqua tertianã præsentet:tertio die:ut illa repetens non tamen ut illa diẽ unum præstat integrum:sed
inter horas.xxxvi.plus minus porrigitur.
Heptapachys in uerbo solopachium. Heliocaminus in uerbo zeta.
Hippon dea & hippona libro qnto:capite quarto.Celebratur Athenis quoq; femina:ut est apud ma
ximũ Valerium hoc nomine.
Hippotelæ libro octauo:capite.xliiii.
Hila hira hilum libro undecimo:capite.xxxvi.Item in secunda editione libro.xvi.capite.xliiii.
Hippice & hippace libro undecimo:capite.liiii.
Hippiades libro.xxxvi.capite.quinto.
Horæ æquinoctiales & uulgares siue cæricæ libro secundo:capite.xcix.& lib.iii.c.v.
Horæum libro.xxxii.capite septimo.
Statuæ foe- minarum q̄ sunt armatæ qũo
Hoplitides:statuæ feminarum sunt armatæ:unde nomen:auctor Pausanias.
Honorarium & honorarii ludi libro.xv.capite quarto.Festus honorarios ait ludos liberalia quoq; di
ci consueuisse.
Holostheon in uerbo exaduerso.
Hortus siue:ut Columella hortulus:in uerbo porca.Item libro.xv.capite quinto.
Holopachium in uerbo solopachium.
Hopisthotonus in uerbo tetanici & eius formæ pluscula in sequenti mentione.
Hopistographi nõ specie libellari sed uoluminis & habiles torqueri a tergo uident̃ appellati:quoniã
utraq; pagina scripti eẽnt aduersa & auersa minutis litteris & lituris pleni:a quo fortasse liturarios Au
sonius poeta eos dixerit.Scio quosdã hopistographũ accipe pro eo quod ita scriptũ est ut legi postea
nõ possit:nisi librariis describendũ mãdetur.Dicat aliquis & pro charta deletili siue palimpsesto pos-
se capi:quia Vlpianus de bonorũ secundũ tabulas possessione differẽs: Chartæ inquit appellatio etiã
ad nouã chartã refertur & ad deletitiã.Proinde si in hopistographo quis testatus sit : hinc peti potest
inquit bonorum possessio.Mihi a tergo id nomen tractũ placet ut probem:qui sic interpretant̃ in Iu
uenali Scriptus & in tergo nundum finitus Orestes.Ad eandem formã hopisthocomæ dicebant̃ Eu-
boici:qa comam ut ait Pollux per terga fusam alerent:sicut acrocomæ Thraces : qui antias in frõtem
muliebriter dimitterent.in proeliis quoq; hopisthophylaces uocabant:qui terga custodiebãt. Eiusdẽ
sunt originis & hopisthodomos:ita dicebatur locus a tergo arcis Atheniensium & hopisthocrepides
calciamentum quoddam fœmineum:sicut ornamentũ quoq; capitis earũ hopisthosphendone.
Hysteræ in uerbo Secundæ. Hygremplastrum libro.xxxiiii.capite.xv.
Hysgini color libro.xxi.capite.xxvi.item libro.xxxv.capite sexto.Vitruuius.Fiunt ĩquit purpurei co
lores infecta Creta radice rubra & hysgino non minus quanq̃ nõ hysgino:sed cygno legebatur.
Hydrops latine aqua intercus dicitur:trium generũ tympanites spiritu inflante a forma uentris atq;
sono quoq; dicitur:unde tympanici.Ascites ab figura utris quando ĩ unũ aqua cõtrahit̃.Leucophleg
matias siue hyposarca tertium:corpore inæquali tumoribus.
Hypothyris in uerbo propylæon.
Hydrophobos formido & pauor aquæ dicitur in iis quos canis in rabie pcusserit: unde hydrophobi
Qui expa- uẽt aquã qũo
& hydrophobici qui expauent aquam.
Hypagon libro septimo.capite.lvi.nam hippago genus est nauigii cõuehendis equis aptum ut ait Fe
stus:quod a Polluce hippagogon dicitur:apud quẽ post Aristophanem in alitum comœdia hypago-
geus:idest υπαγογευσ legitur pro instrumento quo lapides expoliunt̃.Epagon uero:idest artemo:
genus est trocleæ:quod & ergata dicitur Vitruuio:idq; uernacula simplicitas appellat arganũ.

I

I
Ani & ianiculum libro tertio:capite quinto secunda editione.
Ianthinnæ uestes libro.xxi.capite sexto & octauo.
Iatraleptæ sunt qui latine Plinio reũctores medicorũ dicunt̃:hoc est ιατρωμ αλειπται ut

uerba eius.xxviiii.libro capite primo castiganda sint.quæ sic habentur. Nec fuit postea quæstus modus quoniam prodicus selymbriæ natus discipulus eius ĩstituisset quã uocãt iatralepticen·Reunctoribus quoq; medicorũ ac medicis in eis uectigal inuenit.Sensus nõ dico nullus est:sed certe labat æstuatq;.Vetus quidẽ lectio multis Codicibus non habet. Instituisset).Sed instituens. Nec. Medicis in eis).Sed media est in eis:ut mediastinis putem scribendum:hoc modo.Nec fuit postea quæstus modus:quoniam prodicus selymbriæ natus discipulus eius instituens quã uocant iatralepticẽ:reunctoribus quoq; medicorũ ac mediastinis uectigal inuenit.Mediastini uilissima quæq; mancipia:sed in agro maxime.Ciceroni Horatio Columellæq; dicuntur Cicero in Catilinam·Magnopere inquit contemno exercitum collectũ ex senibus desperatis:ex agresti luxuria: ex rusticis Mediastinis : decoctoribus: ex iis qui uadimonia deserere q̃ illum exercitum maluerunt:etiã si non mediastinis sed mediatulis fere scriptũ est:quasi utroq; modo nominare liceat·Columella primi libri fine. Mediastinus inqt qualicũq; statu possit.esse:modo ꝑpetiendo labori sit idoneus.Idem separandi sunt inquit aratores a uinitoribus:iiq; a mediastinis· Horatius: Tu mediastinus tacita præce rura petebas: Nonius mediastinos ꝓ balneatoribus:itẽq; pro ministris & curatoribus ædium intelligit.Priscianus mediastinum interpretatur:quia in medio lauantium stet in balneis.Lucilius uillicum Aristocratem mediastinũ atq; bubulcum.M.Cato ad filium:Illi imperatorem inquit tute ipse cæteris mediastinum præsta·oĩnoq; ita dici eos uideo.qui abiectissima quæq; officia inter seruos obibant:cuiusmodi sunt hodie multis locis in principum domibus cognomine lignarii bacularii q;:quorũ una illa functio est:ut omnibus pareãt:nec ullius imperium detrectẽt:in medio semper ac pro patulo ad nutus oẽs excubẽt· Nã & in naui ab hoc genere seruitii mesonautæ quidam uocantur Vlpianus auctor in eo titulo:qui nautæ caupones stabularii:ut recepta restituant:inscribitur.Eodem loco.Qui mediastina inqt opera fungitur nõ continet: utputa atriarii inqt & focarii & iis similes·Quidam mediastinos α πτοτου αςεωσ quasi per.y.mediastynos dici posse rentur q̃ in medio urbis habitare soleãt.sed auctorem interpretationis huius certũ aut idoneum afferre nullum habeo·

Iatraleptice

Mediastini uilissima q̃q; mancipia

Ictereos:unde icterici:arquatus & regius morbus dicit̃:quoniã ut ait Celsus apparatu regio ꝑ lautitiã per ludos ꝑ lasciuiã & ꝑ ea oĩno quibus meus exhilarari põt curat̃·Ab aue nomen habet ictero quam nos galgulũ uocamus auctore Plinio.Icones & icuncula & iconium libro.xxxv.capite.viii·& iconicõs aduerbium:sicut & mecanicõs & organicõs Vitruuio.

Morbus Arquatus & regius

Galgulus auis

Ichnographia libro.xxxv.cap.x.Item in uerbo Sciographia.

Idæi dactyli·De his Strabo copiose.In Creta ĩsula Plutarchus Lucianus: mille alii Sed & Pausanias in eliacis decẽ eos prodẽdo ut in manu digiti:unde nomẽ·Diomedes grãmaticus tris facit eos qui & lares dicant̃ aliãq; iis originẽ assignat iidem curetes inquit & corybantes appellabantur·Cæterum ubi Plinius libro.xiii.idæos ait dactylos a iudæis appellari palmularum genus illud quod deorum honori dicauerat antiquitas:meminisse oportet in uetustis codicibus non idæos sed chydæos scriptum esse: hoc est fusaneos promiscuosq;:Nihil quidem mutauimus:sed quod statim consequitur:præclare quadrat.iudæa inquit gens contumelia numinum insignis:& reliqua.Cæterum patrocinari hac parte libet iudæis per transitum iosephi testimonio.qui legem iis fuisse tradit μηλεισ βλασφημει τωουσ αλλαι πολεισ θεους; νομι ζουσιν hoc est: ne quis maledicat iis; quos aliæ ciuitates deorum loco habent.

Ignitum & ignire libro secundo:capite quinto.

Ignis sacer Plinio est:qui a Dioscoride uocatur Erysipelas.Sunt & morbi quidam Erysipelatodes uocati:quoties accensio interna cum dolore uehementi circum uiscera percipitur:sed cum in cerebrum subit id malũ:etiã refrigerant̃ & impallescunt ora·Erysipelas & in uulneribus quoq; dicitur:cũ super inflãmationem rubor ulcus ambit:isq; cum dolore ꝓcedit ut ait Celsus.Idem auctor ignem sacrum ab Erysipelate diuersum facit libro quĩto:genera ignis sacri duo reddens:Alterum in altitudinẽ pustulis continuis:æqualibus:exiguis·Alterũ in summæ cutis exulceratione latum inæquale. Erysipelas Galeno ꝓprie is tumor est:qui ex tenui sanguine:interim & cum bilis parte incenso ac feruente cõstitit.

Ileos morbus libro undecimo:capite.xxxvii·Item libro.xxx.capite tertio.item libro.xx.capite quarto.item in uerbo colici.

Iliosi & ileosi libro.xx·capite quarto.

Ile & ilia libro.xi·cap.xxxvii.item in secunda edit.libro.xvi.capite.xliiii·

Iliaci libro.xxviii·capite octauo in secunda editione.

Impages in uerbo cõpages.itemq; apud Festũ:non ornamenti modo sed firmitatis quoq; causa.

Implanare in uerbo Planus·

Impendium libro.xxxiii·capite tertio.

Impetigo in uerbo Lichenes·Dicebat̃ & impetix ut ait Festus.

Interpollare thura ẽ:rudia cũ sunt:polire:omninoq; uerbũ illud nouare mãgonizareq; significat.Vnde uestes ĩterpollatæ:& mãcipia ĩterpollata in iure ciuili:quæ cũ sint ueterana:lenocinio:& arte:faciẽ

Interpollatæ uestea

mutant:pro recentibusq; ac nouitiis licentur. Albaria tectorium interpollantur ait Plinius: hoc est tectoria:qbus pp̄ter uetustatē:color albus īduci solitus exoleuisset:exalbant renouāturq;. Plautus:īterpollabo tibi os:hoc ē nouabo īmutaboq;. De quo uerbo & nonius Marcellus plusculа:īterpollabat ergo thus Alexādriæ:quoniā:ut Theophrastus auctor ē:cōuehebat rude illuc oē aspectu simile cortici.

Intercus aqua in uerbo hydrops.

Informicatio in uerbo Thymus.

Intertrigo ab interterendo:est autem id malum cum femina equitatu aliaue simili de causa atterunt aduruntur q;:paratrimma græce dicitur.

Incerniculum & incernere.lib.viii.c.xliiii. Vsurpat nomen id & Cato in re rustica.

oecodomica

Abietaria negotia

Naupegisima

Intestina fabrorum opera uident esse:quæ Theophrastus libro quinto oecodomica e ligno appellat: in quæ potissimum p̄bat abies:unde quasi per exochen abietarios & abietaria negotia pro materiariis accipimus. sunt enim quædam apta nauibus:quæ naupegisima uocant:quædā ædibus. Et quanq̄ abies utrūq; usum præstat:plus tamen oecodomica est q̄ naualis.

Intergerini parietes apud Festū quoq; nominant. Nomen habent ab intergerēdo:idest ferendo sustinēdoq;:nō a lateribus ut cōmunes:sed in medio eorū. Vitruuius.ii.libro:Leges inquit publicæ nō patiuntur maiores crassitudines q̄ sesqpedales constitui loco cōmuni. Cæteri autem parietes ne spatia angustiora fierent:eadem crassitudine collocantur. Et paulo post:Lateritii parietes inqt sesquipedali crassitudine non possunt plus una sustinere contignationē. Item. Explicata inquit ratio est quid ita nō patiūtur esse lateritios parietes in urbe propter necessitatē angustiarum. Porro qui supra cōtignationem struunt:nec in solo fundamentum habent:sed in pendenti surgunt:interpensiui possent appellari. Quanq̄ interpensiua non parietum Vitruuio:sed perticarum tigillorumue atq; asserum uident esse genera:quæ ab angulis parietum ad angulos tignorū:ad ībres in colliquias deriuandos uel alium quemuis usum interlocantur:quasi ea quæ a pendendo græci appellant κρεμαςηρια.

Interpensiua in uerbo intergerini.

Indicatura indicatio indicare in præfatione.item libro.xxii.capite.xxiiii.

Inducere libro secundo:capite septimo.item libro.xiiii.in prologo.

Intra famam libro secūdo capite.lxx. Sicut intra siue infra classem dicti ait Festus qui minore summa q̄.cxx.M.æris censi erant.

Ina libro undecimo:capite.xxxvii.item secunda editione libro.xvi.capite.xliiii.

Insessio libro.xxiiii.capite quarto.

Infundibulum & infurnibulum libro.xxiiii.capite.xv.īfundibulo utitur & M.Cato. A furno præfurnium:hoc est ipsum furni os Vitruuio cæterisq;.

Inciles in uerbo elices & libro.xxxiii.capite quarto.

Inuestire libro.xxxv.capite septimo.

Intercisio stomachi uidetur Plinio esse rosio ut in mentione pulegii colligitur ex Dioscoride.

Inoccare libro.viii.capite sexto secunda editione.

Intrita uidetur esse calx.xxxvi.libro. Sed illa maxime quæ nō e gleba statim ad opus confertur: sed tēpore maceratur atq; fermentescit. Vtuntur uoce illa Varro. Columella: Vitruuius:ut ītrita p̄prie nobilibus tectoriis:calx e gleba uulgaribus(ita enim iurisconsulti quoq; appellant) & uilibus albariis fere dicata sit. Legitur & intritum.xxxv.libro capi.xiiii.pro terra ipsa:unde lateres finguntur: intritū inquit ipsum eorum priusq̄ fingantur macerari oportet. in quo tamen noscendum intritam eo loco nō intritum in uetustis exemplaribus scriptum fuisse.

Incubare libro secundo:capi.primo. Sunt tamē qui uerba eo loco Plinii: aut si una omnes incubaret: ita scribant:Aut si una omnes incubaret:hoc est si natura una tantum esset:quæ mundos illos omnes incubaret:idest occuparet:possideret:amplecteretur:foueret:ut gallinæ oua. M. Varro: Quæ uelis inquit incubet:Negant plus uigintiquinq; oua incubare. Macrobius quoq; de Dionysio:Siculæ inqt incubator aulæ.

Ionthus in uerbo Ephelis.

Coxendix

Ischiadici morbo coxendicis laborant:Nam Coxendix græce iscion dicitur. Quo qdē uerbo & Neruus ille nominatur qui coxendicem femori committit.

Iuno argiua & acræa libro tertio:cap.qnto. Nā iuga nō est acræa:etiā si iugū acra dicit græce:sed a iugando & cōnubio uocata. Vnde uicus Romæ iugarius:ut ait Festus:qa ibi iunonis iugæ ara esset:quā putabant matrimonia coniūgere. Hunc & turariū dici qdā modo censent: ut libro.xxxiiii.capite undecimo notauimus. Aliis diuersus est a Turario:Asconius:Signū inqt Vortunni in ultimo uico Turario est sub Basilica se flectentibus. Liuius iugariū æquimelio & fortunæ tēplo uicinū statuit.

Iugarius in uerbo iuno argiua.

Iugerum libro.xxxvi.cap.duodecimo.

Iuxta libro nono:capite.xli.

L

L Aniscus libro.xvi.capite.xv.Item libro.xxi.capite tertio.
Latius latiaris latialis libro tertio:capite primo.
Lagonoponos libro.xx.capite quarto. Lanciũ genera libro.xxxiii.capite undecimo.
Lagophthalmi in uerbo glaucomata.
Lagari uersus libro.xxxv.capite secundo in secunda editione.
Lanati libro septimo:capite ultimo ĩ secũda editiõe. Latifundia lib.xiii.cap.xv. secũda editiõe.
Lactes libro undecimo:capi.xxxvii.item in secũda editione lib.xvi.capi.xliiii.Nã lactarii nõ a lactibus sed a lacte noiant.Vnde opus lactariũ Spartiano in Heliogabali uita: Dulciarios inqt & lactarios tales habuit ut quæcunq; coqui de diuersis eduliis exhibuissent uel structores uel pomarii: illi modo de dulcibus:modo de lactariis exhiberent:Nã qui lacticinia id genus modo appellant: barbara & uulgari uoce utuntur:Nec q nomẽ id in quodã Hieronymi libello inuenias:argumento sit: receptum id a doctis fuisse. Alioqui non constat Hieronymi sic nec ne opus illud. — *Lactarii unũ:* — *Qui lacticinia id genus modo appellant barbara & uulgari uoce utuntur*
Lactarii & lactarium opus & lacticinium in mentione statim superiore.
Læuitas intestinorũ in uerbo lienteria. Leucoma in uerbo album & in uerbo argemon.
Leucophlegmatias in uerbo hydrops. Leucophæa libro.xxxii.capite sexto.
Leuce in uerbo uitiligines. Lenates libro septimo:capite ultimo.
Leuini libro.xxxvii.capite secundo in secunda editione.
Lentini & lentuli libro.xviii.capite tertio:secunda editione.
Lema unde lemosi libro.xxiii.capite secundo.item in uerbo gramiæ.
Lenticula uitium cutis in uerbo sugillata:& in uerbo Ephelis.
Lenticula in uerbo scaphiũ:uasis genus est a figura dictũ: ut ait Plinius & meminit Celsus. Videturq; id esse quod discos appellat Dioscoridi:ut in medica herba ostẽdimus:unde lenticularis figura.L.Apuleio in floridis.Lẽticula uero pro legumine;similis qdẽ lenti est:sed diuersum: qđ si Theodoro Gaze credimus:aphacen græci uocant:Nam lentẽ nõ aphacen sed phacon dicũt.Quin & cocta quoque lens a Plinio:cæterisq;:lẽticula uocat.De qua prouerbiũ illud fertur:το εν φακη μυρον hoc est unguẽtum in lenticula.Cuius meminit in epistolis ad Atticũ Cicero in mẽtione lentuli.& M. Varro & Gelius:apud quos tamẽ oẽs nõ myron:idest unguentũ:sed mython:idest fabulã mendose scriptũ inuenitur Athenæus quoq; in cœnis refert prouerbiũ id in.M.Varronis uoluminibus haberi. — *Lenticularis figura*
Lexipyretos feminino genere pronuntiat rectius q̃ lexipyretta.Vtitur ea uoce Plinius semel ope toto.V tunt & græci medicinas ita nominantes:quæ febres finiunt απο του ληγειν τους πυρεττους
Letargus est marcor & inexpugnabilis pene somni necessitas cum alienatiõe mẽtis: in quo a phreniti de:nõ loco:sed materia distat phrenitin sanguis aut bilis flaua cõciliat.Letargũ pituita humidior & frigidior qua cerebrum diluitur Agemus de hoc & in Veterno.
Lemniscus libro.xvi.capite.xv.item libro.xxi.capite tertio.
Limitanei libro septimo:capite.xliii. Liturarius in uerbo hopistographus.
Limi unde limeta libro.xvii.capite.xxii.
Lira unde lireta libro.xviii.capite.xviii.in secunda editione.
Limen in uerbo supliminare. Lippitudo in uerbo ophthalmia.
Lichas libro.xxxv.capite.xiiii.
Lichenes:hoc est impetigines quattuor sunt Celso generum.
Lipare lib.xxiii.capite.x.medicamenta pinguia sunt:& ut Celsus ait lenia.
Lioma libro.xxxiii.capite.xiii.
Lienteria libro.xi.cap.xxxvii.idest læuitas ĩtestinorũ.Duplex huius morbi origo fere: aut enim ex ĩtestinorum uitio:aut ex imbellicitate uirtutis eius quæ alimenta continere dicitur.
Licitatores libro nono capite.xxxv.in secũda editione:Nam auctio sub præcone supellectilis maxĩe: aptia dicit græce Theophrasto & Hipponacti.Vocat & παμπρασια & αγορα qñq; iulio polluci.
Loripedes libro decimo:capite septimo.
Loricum libro septimo:capite secundo. Lomentũ libro.xxxiii.capite.xiii.
Lumbrici in uerbo tinea.
Luxata membra:idest mota loco:græci stremmata.
Lura in uerbo Elutriare.
Lunæ multiformis uisitatio libro nono:capite.xxxiii.
Luscioli:siue (ut quidã pronũtiant) luscitiosi:sunt q etiã muscitiosi Festo noiant:q ppter uitium oculorum parũ uidẽt:ex Atei Philologi snĩa.Popilius Aurelius nocturnas cæcitudines: quas græci uocãt nyctalopias:ipse nuscitiones uocabat.Plinius: Caprinum inquit iecur restituit uespertinam aciem iis quos nyctalopas uocant.Aelius stillo:nuscitiosos ait esse:qui plus uidẽt uesperi q̃ meridie:nec cognoscunt nisi qđ usq; ad oculos admouerit.Paulus:Nyctalopes inquit sunt:qui uidẽt ĩterdiu:occidẽte autẽ sole cernunt exiliter: noctu nihil. Myopes uero: qui iam inde ab initio ortus sui: nisi admota con- — *Nuscitiosi q*

tueri nequeunt: quod genus curã ĩqt non recipit. Vlpianus in ædilitio edicto.idẽ ubi homo inqt neq̃ matutino tẽpore uidet:neq̃ uespτino:quod genus morbi græci nyctalopas uocant. Luscitionem eam esse quidam putant:cum homo lumine inquit adhibito nihil uidet.
Lucipores libro.xxxiii.capite primo in utraq̃ editione. Lutra lib.xxxii.capite septimo.

M

.M. &.B.libro decimo:capite octauo.
Matellio matella matula mateola in uerbo elutriare.
Marcipores libro.xxxiii.capite primo in utraq̃ editione.
Malagmata in uerbo emplastra. Malacia & malacisso & malacus in uerbo defectus.
Madarosis in uerbo trachoma.
Magister Atheniensium libro.xxxiii.capite septimo.iulius Pollux.viii.libro.
Masti libro.xxxi.capite tertio.Item in secunda editione libro.xxxv.capite.xii.
Manna libro duodecimo:capite.xv.item libro.xxi. capite sexto.
Malicorium libro.xxiiii.capite undecimo.
Macellum & macellota libro.xix.capite octauo.
Mantellum mandia mantelia libro septimo capite secundo.
Manteum libro quinto.capite.xxix.Item libro sexto capite quarto.
Regia charta qũo — Macrocola a longitudine dicuntur:sunt enim eo nomine maiores & longiores chartæ: quas mõ regias (ut arbitror) uocamus:Nã & Catullus regiã chartam uocat.Ex eadem origine uidentur: & quæ protocola formularii appellant.
Manceps est qui cõducit uel emit aliqd a populo a manu:qua ut Festus ait sublata significat se uictorẽ
Præs — emptionis esse.id ipsum interdũ & præs dicit̃ qa tã debet inqt præstare populo q̃ is qui pro eo præs
Prædes — est.Cæteɽ prædes ꝓprie fideiussores populo sunt.proinde noiatores lectoresq̃ magistratuum apud nos hodie prædes appellantur:quia culpam eius quem ipsi nominauissent præstare teneantur.
Mangonizata oratio — Mangonizare a mangonibus pro eo qđ est exornare ĩterpollareq̃ ut uẽdibilior sit ea res cuius ĩstitores & curatores sunt.Hinc mãgonizata oratio & forma & domus & reliqua dici possũt ut lenociniis tamẽ & fuco potius q̃ ueritate allectent.id studiũ Plinio quandoq̃ mangonium uocatur.
Mediastinus & mediatulus in uerbo iatraleptæ. Methondiũ in uerbo Pompium.
Messallæ libro.xxxv.capite secundo in secunda editione.
Menas & zenas libro.xxxv.capite.xviii.in secunda editione.
Meliturgos & mellarius primo libro in indice undecimi. Meta libro secundo:capite decimo.
Metonis annus libro secundo:capite octauo.De hoc metone Aristophanes quoq̃ in comœdia quæ Ornithes inscripta est.Corripitur autem in eo uerbo prima.
Melitæi canes libro tertio capite.xxv. Melicus libro septimo:capite.xxiiii.
Medicatus odor libro.xv.capite tertio. Megabyzi libro.xxxv.capite decimo.
Mesa libro.xxxvi.capite sexto. Merones libro.xxxvi.capite.viii. ĩ utraq̃ editiõe.
Meliceris & meliceria in uerbo Fauus:tuberculũ & abscessus est:ut ait Pollux mellis crassitudine ĩ cubitis & genibus:interdũ aliis quoq̃ partibus & in ore ipso.Nã genus illud meliceriæ: quod raro fieri Celsus ait:nisi in scapulis:cerion fauusq̃ dicit̃ proprie.Habetur & meliceris in capite: quod ita noiatur:qa humor in eo melli similis ĩcluditur:nec pressum renititur ut id quod gangilion: siue ganglion appellant in eadẽ parte:sed molle cedensq̃.Quod ipsum facit eodẽ loco id genus quoq̃ tuberis quod atheroma uocat̃:qa subest ei tenuis quasi pulticula:quã græci atheram nũcupant.Celsus auctor libro septimo:quanq̃ uitiũ in:eo ꝙ nõ gangiliũ & atheroma:sed gangilium & heroma scriptum est.
Mediana columna — Mediana libro.xxxv.c.x.Item libro.xxxvi.c.vi.Vnde medianas Vitruuius colũnas dixit ut ab angularibus que crassiores sunt:distingueret.
Metoposcopus libro.xxxv.capite decimo.
Melinus color in floribus luteum significat.id ex Dioscoride ac Plinio euidẽtissimum est: Nam a melo insula melinum pro candido accipitur Plinio:Vitruuio:Plutarcho:cæteris.
Meniana libro.xxxv.cap.x.Græci orthas uocãt si Honorio & Theodosio prĩcipibus credẽdũ in mẽtione de priuatis ædificiis.Labeo:Proiecta inqt ea sunt quæ ita ꝓuehunt̃ ut nusq̃ conqescãt. cuiusmodi sunt inqt meniana & subgrundia.Quæ uero aliqd haberẽt ubi conquiescerent ĩmissa non proiecta uocabant̃.De origine menianoɽ & de colũna menia ad quã serui & fures alligabant̃: Cicero: Pedianus:Festus.Plinius:Columnarum inqt honos antiquior ut.C. Menio qui deuicerat priscos Latinos.
Mirmillones in uerbo Armentarius. Miliarium libro.xvii.capite undecimo.
Mitys libro undecimo:capite septimo.
Miliariæ porticus libro.xvii.cap.undecimo.Item libro.xxxiiii.c.octauo.Meminit & Suetonius:a passuum numero uidentur appellatæ:Sicut a stadiis:quas Vitruuius stadiatas uocat.
Milphosis in uerbo Trachoma.

Miltos libro.xxxv.cap.vi.Noſtri eam modo rubricam:modo minium.ut Celſus interpretati ſunt.itẽ Cicero in epiſtolis ad Atticum:Cera inquit & minio ſiue:quod idem eſt: cera miniatula notare.in Vitruuii octauo libro locus fertur mẽdoſiſſimus de cõmentario Democriti:quod chirotoniton inſcribitur:in quo utebatur inquit anulo ſignaretur amoltie eſt expertus.Scribendũ autem puto adhunc modum in quo utebatur inquit anulo ſignans cera & milto quæ eſſet expertus.

Cera miniatula quæ
Locus in Vitruuio mẽdoſiſſimus

Minus in uerbo pantomimus. Minium & miniatulus in uerbo miltos.
Mortarium quid ſit nemo ignorat:ſed una eius ſignificatio fortaſſe obſcura eſt.xxxvi.libro: ubi ꝓ eo lacu & conceptaculo accipitur in quo calx ſiue intrita ſubigitur ſeruaturue.Quæ loca hodieqꝫ mortaria uocantur plebi.Romæ alibiqꝫ.

Monopolium libro octauo:capite.xxxvii.
Mortuale morticinumqꝫ libro ſecundo:capite.lxx.
Monocores & Dicores & Tricores & Pentacores lib.xxxvii.capite ſeptĩo:niſi quis monochroas & dichroas & trichroas & pentachroas ab uno:duobus tribus & quinqꝫ coloribus ꝓut ſunt noĩatas putet.
Moeſia libro quinto:capite nono.
Muſtacei a muſto libi genus apud Catonem.Athenæum cæteros.
Mulei libro nono capite decimo. Murcea & murciola libro nono:capite.xxxvii.
Murtia libro decimoquinto:capite.xxviiii.
Murcus & murcidus libro decimoquinto:capite.xxix.item libro undecimo:capite nono.
Mutis libro undecimo.capite ſeptimo. Muſteus libro duodecimo:capite ſeptimo.
Muricida libro.xxi.capite nono.
Muſcus libro.duodecimo:capite.xxiiii.a muſco fontium uerbum muſcantur apud Columellam.
Muſcarium libro duodecimo:capite.xxvii.
Murinum & murata potio libro.decimoquarto:capite decimotertio in utraque editione.
Muricula libro.xxiiii.capite decimoquinto.
Mutuum muli ſcabunt libro.xxxii.capite ſecundo.id & apud Symmachum eſt.
Muſeaca muſea muſiua libro.xxxvi.capite.xxi.
Munerarii in uerbo armentarius. Muricatus libro nono:capite.xxxiii.
Myuri uerſus libro.xxxv.capite ſecundo:in ſecunda editione.
Mirmecia in uerbo thymos.

Mydriaſis uocatur oculorum:cum pupula quidem ipſa colorem non mutat:ſed uidetur ultra naturalẽ ſitum multo latior:interim ut uiſum omnem adimat:interim ut partem:res uero ipſæ minores:ꝗ ſint appareant:e contrario in phthiſi maiores:nam & pupula contrahitur corrugaturqꝫ.
Myopia & myops libro.xxiiii.capite.xv.Et in uerbo Luſcioſi.
Myttotos libro.xix.capite ſexto.
Myxaria & myxa libro.xv.capite.xiii.Item libro ultimo:capite octauo.
Mytis libro undecimo capite ſeptimo. Myſia libro quinto:capite nono.
Mythicus in uerbo pantomimus.

N

N Ecrocorynthii libro ſecundo capite.xvii
Nebulæ oculorum ut inquit Paulus cicatrices ſunt in ipſis factæ ſumma parte.
Ni pro ne lib.xxxii.cap.ii.Lucretius.ii.li.Ni ue alium quemuis quæ ſunt imbuta colorẽ propterea gerere hunc credas.Virgilius quoqꝫ illo uerſu.Ni curſus teneant.
Nilus in uerbo Euripi.
Nomæ dicuntur ulcera quæ depaſcunt uorantqꝫ ſerpendo corpus.
Nomen libro.xiiii.capite quarto:in ſecunda editione.Vnde optima nomĩa & pecunia in nominibus Columellæ:Vlpiano cæteris
Nomenclatores unde Nomenclatura pro appellatione a nominibus calandis:ideſt uocandis.Vtebãtur iis candidati maxime:de quo cum alibi.tum Cicero pro Murena in Catonem diſſerens.Hi & farctores quoqꝫ dicebantur:quia ſalutatorum nomina:ut ait Feſtus:uelut infarcirent petitorum auribus.
Nuſcitioſus & nuſcitio in uerbo luſcioſi Nundinæ lib.xviii.capite tertio in utraqꝫ editione.
Nucleus & Vitruuio libro ſeptimo & Plinio:etiã nõ in nuce.Nam & e teſta nucleus & in ferro quoqꝫ dicitur.xxxiiii.libro & in pauimentis.xxxvi.uti ea uox ſtatumen fere id ſignificet quod Græci nunc chondron:nunc pyrena uocant:materiam quamcunqꝫ probiorem intus ac reſiſtentem intelligi uolẽtes.Plinius.Fornacium inquit maxima differentia eſt:in iis quidem nucleus ferri tantum excoquitur ad indurandam aciem:aliquæ modo ſunt ad denſandas incudes:malleorumqꝫ roſtra.
Nyctalopes in uerbo luſcioſi

O

O Axis libro ſexto:capite.xvi.
Obeliſcolychnium libro.xxxiii.capite tertio in utraque editione.

Obuaricare in uerbo diuaricari. Obtyzum libro.xxxiii.capite tertio.

Amauroſes quæ

Obſcuritates oculorũ Græce amauroſes:cum ſine ullo euidẽti oculorũ uitio lumẽ eripiť.ſicut hebetu
do quã dicunt amblyopiam:cum hoc ipſum quidem contingit:ſed conſtat quam ob rem id euenerit.

Oceanus balnearum in uerbo ſolia.

Occatio & occæcatio libro.xvii.capite.xxi.Item in ſecunda editione libro.xviii.capite ſexto.

Ocrea libro quarto:capite ſeptimo.

Ocnos libro.xxxv.capite undecimo ut fere iidem ſint ocni quod σχοιμο τρωσεσ hoc eſt ſptum rodẽ
tes.Nam & hoc ꝓuerbii loco dicebatur contra ignauos:ut Varroni placet:niſi quis & σχιμοτρωγεσ
uocare malit eos:ideſt lentiſcum mandentes:quoniam & hoc Græcorum uetus eſt adagium aduerſus
eos qui nimio ſe comendi ſtudio ſuperfluunt:quaſi dentibus exterendis & fricandis tantum incubent
præ deſidia:Nam ex lentiſco dentifricium uel poeta Martialis commendat.

Dentiſfriciũ ex quo ligno

Odion in uerbo Pompion.

Oe dipthongus libro tertio:capite duodecimo ĩ uerbo taphroe.Item libro quinto:capite.xxxi.in uer-
bo Soloe.item libro ſexto:capite ſexto in uerbo cepoe.

Oporice libro.xxxiiii.capite.xiiii.

Ophthalmian iulius pollux negat proprium aliquod oculorum eſſe uitium:ſed ĩ eo uerbo ſignificari
tradit ciuitatem oculorum ex corporis ægritudine.celſus & alii appellant lippitudinem:ſicut xeroph-
thalmian:quæ ſit arida lippitudo:cum nec tument:nec fluunt oculi:ſed graueſcunt.

Operatio & operari pro eo quod eſt rem diuinã facere aut agrũ colore cõpertum oĩbus. Recẽtiores
philoſophi & medici ꝓ eo quod Græci energian uocãt uſurpauere:melius facturi ſi functiões & ope-
ra dixiſſent.At enim inquies.xxix.libro Plinius in mentiõe anguini oui certa ait luna capiendũ cẽſeat
tanq̃ conſtruere opationẽ eam ſerpentiũ humani ſit arbitrii. Cæterũ ut id mẽdoſum putẽ & ineptus
ſenſus facit & uetus lectio:quæ non habet conſtruere:ſed congruere.itẽ nõ eam ſed etiam. Propterea

Emendatur locus ĩ Plinio

fere crediderim emẽdari poſſe ad hunc modum:Certa inquit luna capiendum cenſent tanq̃ congrue
re ouationem etiam ſerpentium humani ſit arbitrii.Porro latina uox eſt ouatio:ut uernatio:mellatio
& quo utitur in gallinis uerbo Columella:pullatio.

Opiſthographus & opiſthotonos & alia huius formæ in littera.H.ideo ꝙ απο του επεσθαι deduci
poſſe uidebantur.Cæterũ animaduerto nõ aſpirare Græcos talibus:cõtra aſpirare habſidi & haphæ:
quæ tamen in.a.litteram relata cõuellere noluimus:ut(quia pauci rationem illam ſcribendi nouerãt)
minus laboris eſſet in quærendo.

Orca uas libro.xxxv.capite ſexto.item libro.xxxvii.capite ſecundo.

Orthopnoici in uerbo ſuſpirioſi. Oris ulcera in uerbo aphthæ.

Orthographus libro.xxxv.capite decimo.item in uerbo ſciographia.

Orthæ in uerbo Meniana. Orithia lib.ii.cap.xlix.& in uerbo ornithia.

Ornithogonia libro decimo:capite tertio.

Ornithiæ libro ſecundo:capite.xlix.Columella:Decimo calẽdas Martii leo deſinit occidere:uenti Se
ptentrionales:qui uocantur ornithiæ per dies.xxx.eſſe ſolent:tum & hirundo aduenit.Plinius p dies
nouem.ſed cur paulo poſt:Spirant inquit & a bruma.qui uocanť ornithiæ:ſed leniores:& paucis die-
bus certe uetus lectio nõ habet ornithiæ:de quibus iam dixerat:ſed Orithiæ:niſi quis utroq; loco ſcri
bat ornithias.& duobus eos temporibus flare ſuſpicetur.Orithiam ab Aquilone raptam & in popula
rem uentum:ut ait Euſtathius:conuerſam nouimus.Proinde leniores inquit & paucis diebus ſpirat a
bruma:quaſi muliebris plane uẽtus.Alioqn ornithiæ uehementẽ cienthymẽ:ut Ariſtophanes ꝓinde
ita noĩet ab auibus qdẽ:nõ tam quæ flantibus iis appareãt:q̃ ut grãmatici recẽtiores ĩterpretanť:quæ

Eteſiæ uenti Ornithie

ui frigoris eoꝝ deiiciant & allidanť ĩ terrã.Ariſtoteles libro eo:q de mũdo ĩſcribiť:Eteſiæ iqt mixtio
nẽ quãdã habẽt Aqlonis & Fauonii:Ornithiæ uero genere qdẽ ipſo boreæ ſunt iqt:ſed uere flantes.

Oſtum libro decimoquinto:capite quinto.

Oſtracum & oſtraciſmus libro.xxxii.capite ſexto & in uerbo collabefactari.

Ouatio in uerbo operatio. Oxibaphon libro.xix.capite quarto.

Oxypora libro.xx.capite ſeptimo:in ſecunda editione.

Ozæna ulcus eſt in narium altitudinem uſq; oſſa illa:quæ ab anguſtiis uocantur Iſthmoide ardens &
grauæ olens.Humor efluit.Odorandi uis adimitur.

P

.P. R.C.qd ſignificẽt libro.xviii.cap.xxiiii.ſecunda editione:ſicut ab Vrbe Condita.A.V.C.
Sed & uerbũ condẽno p litterã.c.denotabať:ſiue p.K.potius aut quia Græci κατaγιρωσ-
κειμ id dicebant.aut quia ueteres loco.c.litteræ ſcribebant cappa.id ex Ciceronis actionibus contra
Verrẽ ſumiť:ubi tamen in exẽplaribus pleriſq; caprarius mendoſe ſcriptum eſt pro cappa & Arrius.

Pandectæ unde

Pandectæ ꝙ omnia contineant:inſcripſit ita & Tiro Tullius ex Gellio:

Parmularius in uerbo Armentarius.

Paria cõponere.Gladiatoꝝ duo paria:ordinariũ & poſtulariũ.Cicero in epiſtolis & Suetonius & alii.

Pandari lib.xvi.cap.xli.in secũda editione. Paristmia in uerbo Tonsillæ.

Parhelia libro secundo capite.xxxi.in questionibus uero Senecæ parellela mendose scriptum est.

Pachion lib.viii.cap.xxix. Passer libro.xii.capite.vi.Et in uerbo struthos.

Parulides & parodontides in uerbo parotides.

Parotides sub ipsis auribus sunt collectiones in iis glandulis quæ secutus utranq; adenes Græce nomi nant.in Celso & tubercula quædã in gingiuis iuxta dentes uocari parotides uident.Cæterũ parodõ tides scribendũ censeo:aut quemadmodũ Paulus & alii parulides. Est autem parulis inquit a gingiuis dicta:quoniam sit iuxta eas tuberculum:sicut epulis quoties iuxta dentes in gingiua caro excreuit.Cæ terum parotides appellantur etiam arteriæ duæ:ut ait Celsus in dextra sinistraq; iuxta guttur quæ sur sum procedẽtes:ultra aures feruntur.Quin & ipsi aurium cincinni apud iulium pollucem uocant pa rotides.iteq; partes iis subiectæ quæ a faucibus:quo loco Græci αγκτηρα nominãt:ad malas ptinent.

Parotides — Parulis — Epulis quæ

Palare uerbum libro.xix.cap.iiii.Vtitur & collumella eo & palladius & cæteri.

Pala & palaca libro.xxxiii.capite quarto.item libro.xxxiiii.capite.xiii. item in secunda editione libro xxxiiii.capite quarto.Dicitur & pala in anulo cum aliis tum Ciceroni quoq; in officis.

Pala in anulo

Parerga libro.xxxv.capite.xi.Item in secunda editione libro.xxxiiii.capite quarto.

Palmus libro.xxxv.capite decimoquarto:Duplex hic.Minor digitorum quatuor palestes Græce di ctus.Maior uero digitorum duodecim spithame uocatus ex Vitruuio:Plinio:Varrone:Horo.

Palpebrarum uitia in uerbo Trachoma.

Parasynanche & parachynanche in uerbo Synanche.

Paronychia dicitur abscessus circa radices unguium Paulo Galeno:cæteris.

Paronychia

Pastillus qui Græce dicitur trochiscus in uerbo emplastrum & in uerbo panus

Pastillicantibus & patulicãtibus libro.xxi.capite octauo:ubi uerbũ pastillicare.nisi hoc significet quod est pastilli quandã imaginem præbere.Fateor non intelligere.Sunt qui uitium in eo.noie putãtes esse non pastillicantibus barbulis.sed passim albicantibus scribendũ fere credant: quia florẽ eum Plinius. xxv.libro candidum quadantenus rubentem demonstret.

Paratrimma in uerbo intertrigo.

Paracentesis uerbum quo semel utitur Plinius in mentiõe Anagallidis.xxv.libro. Græcum est atq; id significat quod non multo post ipse punctionem dixit.

Para auis & parus & parula li.undecimo:capite.xxxvii.secunda editiõe.Festus & paronem auẽ noĩat.

Papillæ libro.xxxv.capite duodecimo.

Patentes patitii patritii:in uerbo calcei.Sed quid si patitios calceos pro ingenuis quis accipiat?cũ Cin cius ut est apud Festum:patitios tradat eos appellari solitos qui nunc ingenui uocentur.

Pantomimus a mimo dicit.Est autem mimus sermonis & factorum cuiusq; imitatio cum lasciuia.de pantomimis Seneca.Diomedes grãmaticus.I.Capitolinus.Lucianus &.vii.libro Plinius. Mythicũ pã tomimũ:hoc est fabularem quendam uocauit:ceu pantomimorũ duo sint genera.Scenici & Mythici quod & Tranquillus fere demonstrat:qui ait Primis temporibus quæcunque in scena fierent: in Co moedia quoq; agitari consueuisse:Nam & pantomimus inquit & choraules in Comoedia canebant: postea separata sunt.Comoedorũ a pantomimis artificia.Cãm Diomedes grãmaticus exequit.Cæte rũ mimus & poematis nomẽ est & actoris.Quintilianus:Rarius iqt est in oratiõe illud genus quo ex primitur aut rerum:aut personarum imago:ut Cassius qui istam faciẽ planipedis senis torques: ĩ quo tamen loco non planipedis.sed lanipedi scriptum est.Est autem planipes a plano:idest nudo pede(ut Festus ait.)uocatus:& idem qui mimus:ut Diomedes ait.Mimorum uero apud Græcos multæ spẽs ex Athenæo ac Polluce:nõnihil etiam Strabone.Hilarodos:qui & simodos ab auctore Simo.Deinde Magodos:a quo parũ differt Lysiodos.His iungit Sotadicus:qui & ionicus & cynædologus appellat. itẽ Dicelista qui & phallophoros & Autocabdalos:siue adocabdalos uocat.Quanq̃ & iãbus & phyax & ethelontes & sophista quoq; hic dicit.Sunt & ithyphalli ebriorum specie redimiti manicatiq;.

Panto mimo rũ duo sunt genera — Planipes nu dipes dicitur — Ithiphali qui

Parastatæ Vitruuio & Plinio lapides sunt pilarum fere modo appositi columnis.De qua similitudine alterum cruris os(duo enim sunt)parastata nominatur in iumentis Vegetio:quod & paracnemiõ ap pellatur iulio Polluci:apud quem & meatus illi per quos genitura e testibus in urinæ uias defertur: pa rastatæ nuncupantur.Sunt & in proelio inquit dicti parastatæ:nomen officii: quoniã adiuncti sunt p statis:hoc est iis qui præsunt cornibus:sicut epistatæ:qui tertiũ in regendis iis locum tenẽt.Cæterũ la pides qui utrũq; latus hostii muniũt:parastades nõ parastatæ ab eodẽ auctore noĩant:a nobis ante Vi truuius quoq; parestadas in mentione templorum uocat antas.Idq; genus ædium sacratum: quod an tis utitur per ambitum templi extra parietes adhibitis.ναους εν παραςάσιν appellari tradit:hoc est ædes in antis.Sed & tabulæ quædam certis instrumentis parastatæ Vitruuio dicuntur.

Parastatæ q Epistate

Paretus & paresis in uerbo paralysis & in uerbo defectus.

Paralysis:unde paralytici:latine resolutio neruorũ dicitur:& alio nomine a græcis hemiplexia:hoc est semiapoplexia:cũ in alteram tantũ partem corporis malũ id incubuit.nam cum totum afficitur apo plexia nominat:nũc utrũq;:inquit Celsus paralysin appellari uideo. Nominat id & paresis fere a de

fectu uiriũ. Apoplectici uero sunt: & quos dicimus attonitos Græci εμβροντητους quorũ uidelicet
Apoplecticus & corpus & mẽs stupet ictu fulminis: aut morbo Hieronymus ĩ chronicis Valẽtinianũ subiti sangui-
nis eruptione mortuũ scribit: quæ græce inquit apoplexis uocatur. Persuasum aũt uulgo est cũ quis re-
pentina morte corruit: euenire id gutta sanguinis e capite in cor delata. Quod qdẽ & Spartianus Ca-
pitolinus ue in historiis suis: iam tum credi passim demonstrat.
Papulæ duorũ generum sunt Celso lib. quinti fine. Seuius est duorum: qđ agrion idest ferum dicit̃: ru-
bent utroq; per minimas pustulas corpora: nominaturq; id boa Plinio a fimo bubulo cuius litu maxĩe
tolluntur: ut hinc infantes pueri fortasse: mala omnia buas uocare doceantur. Sunt & sudoris papulæ
in lentiscini olei mentione Plinio: quas Celsus pustulis annumerat.
Passiones pro morbis animi uel corporis dicunt̃ qdẽ recentioribus: quia Græce noĩant̃ pathe: Cæte-
rũ nõ Cicero: non Celsus: nõ Fabius: nõ ante Pliniũ quisq̃: qđ eqdem inuenerim: id uocabulũ usurpat.
Vnus est uigesimo libro locus: in quo id uerbũ ponit̃. Semen inqt staphylini tumentẽ aluũ: & suffuca-
tiones mulierũ doloresq; in uino potũ lenit in tantũ: ut uuluas corrigat. illitũ quoq; passionibus uẽtri
earũ ꝓdest. Sed uetus lectio diuersa & oĩno uerior: hoc modo: illitũ quoq; passio e uẽtri earũ prosit.
Pancratiasta Pancratiasta libro. xxxiiii. capite octauo.
Panus panis panicula in uerbo furunculus. Alioquin panicula & comã significat ĩ milio panico harũ-
dine Plinio: Pendent e piceaꝵ uel roboꝵ quoq; ramis quæ ipse uocat panos & paniculas: & aliquãdo
nucamẽta callo squamatim cõpactili: quæ cittara Græci appellãt. Quicqd igit̃ sublõga uel sub rotũda
forma tumet: panicula dici fere põt. Celsus in curatione ramicis: Fascia ĩqt eius rei causa fit: cui imo lo-
co pila est assuta ex paniculis facta: quæ ad repelendum intestinum qđ descendit: illi ipsi subiicit̃. Plini-
us. xxi. lib. Græcula ĩqt rosa conuolutas habet folioꝵ paniculas. Deriuat̃ aũt: ut ait Festus a pano pani-
cula. Panus aũt qd sit ex Varronis quarto de latina lingua sumi potest. panis inquit dictus: q; primo fi-
guras faciebãt: ut mulieres in lanificio in quo panus. Et sic postea q̄ ei figuras facere instituerũt alias.
panum autem in Varrone capiunt pro fili glomere in ipso radio texentiũ: ad cuius similitudinẽ panes
fingant̃: & quẽadmodũ ex pano lanificiũ in figuras multas digerit̃: ita panificiũ uarias capiebat imagi-
nes. Athenæus panis quoddã genus ab archilocho & aliis plerisq; panũ dici tradit: & in terra Mesapia
saturitatẽ paniã uocari: & pania quæcũq; plena sunt: unde Romani quoq; panẽ inquit uocãt. Vtcũq;
panus textricum: nomen dedit tuberculo: quod Græce phygethlon uocatur auctore Celso.
Palimpsestum in uerbo hopistograpus.
Palancæ libro octauo capite. xliii. in utraq; editione.
Pæchnia in uerbo pecma. item libro. xxxii. capite sexto.
Pætelii & pætilii libro. xiii. capite. xiii. Pædagogia libro. xxxiii. capite duodecimo.
Pecma siue pegma non a ludendo: idest απο του παιζειν ut quidam inepte putauerunt: sed απο του
πηγνυειν quod est pangere. Idq; a Græcis quoq; πηγμα dicitur: hoc est pagmentum. sed Græco uti
malumus. Cæterum a ludendo pæchnium deducitur: idq; genus est ludicri poematis: quale Mnaseas
Locrus uel salpe lesbia scripserunt. Vnde Technopæchnion apud Ausonium.
Peptice medicamenta sunt ad concoctionẽ foris adhiberi solita απο του πεπτειν.
Pexum & pexa uestis & pexibarbi libro undecimo: capite. xxiiii
Petaurus libro undecimo capite. xxxiii. Petilus libro. xxi. capite octauo.
Petala & petalia lib. xxi. capite. xv. item petalismus in uerbo Collabefactari.
Peripneumonia siue qđ idẽ est pneumonia inflãmatio est pulmonis cũ ex aliis causis tũ ex distillatiõe
uehemẽti uel synancha uel suspirio uel pleuritide ꝓueniens: ut sanguis inde copiosus excreari soleat.
Petasus libro. xxi. capite. xv. Persola pro persona libro. xxi. capite decimoquinto.
Personata uulnera libro. xxvi. capite decimoquarto.
Perfrictio libro. xxi. capite decimooctauo.
Pentathlus libro. xxxiiii. capite octauo.
Periodicus eodem loco. Perixyomenos eodem loco.
Perones libro. xxxvi. capite decimoquarto utraque editione.
Petorrita libro ultimo capite decimo.
Pessi fæminarum medicamenta sunt: quæ in molli lana naturalibus eorum conduntur.
Perichrista in uerbo Circumlitiones. Vtitur & Seneca circumlitione.
Pedamen libro. xvii. capite. xxii. secunda editione.
Phagedena ulceratio est ad ossa usq; celeriter cum inflãmatione penetrans saniosa: odore fœdo: mor-
tem afferens.
Pharmacodes libro decimoquinto capite tertio.
Phalangæ libro octauo capite. xliii. in utraque editione.
Phalacræ libro decimoquarto: capite tertio. item in uerbo caluata.
Phæcasii in uerbo calcei. Vnde phæcasiati muli Suetonio quoque.
Pheugete cantharides lycos agrios hymas dioci. Verba hæc. xxvii. uolumine habentur & Græca sunt

φευγετε καρθαριδεσ λυκοσ αγριοσ υμασ διωκει hoc est fugite cãtharides:lupus ferus uos ꝑseqtur.
Phiditia libro septimo:capite.lvi. Aristoteles in politicis:
Philyra & philura libro.xiii.capite undecimo.Item libro.xvi.capite.xv.
Phlegmones ab ĩflãmatiõe dicti sunt abscessus:quoꝝ genera cũ alibi tũ ad Glauconẽ Galenus exequit̃.
Phloinæ uestes libro.xix.capite primo.
Phlyctæna in uerbo pustula.
Phrenitici lib.xxvi.capite octauo.Item in uerbo Letargus.Cæterũ morbus ipse nõ phrenesis sed phre
nitis dicitur:sicut arthritis nõ arthresis:& nephritis nõ nepresis:& pleuritis nõ pleuresis:etiam si quã- Phrenitis nõ phrenesis
doq; scriptum inuenitur id:ut in Vitruuio.Apud Celsum quoq; Martialemq; nõ phrenitis sed phre-
nesis uitiose(ut arbitror)ex consuetudine imperitorum uulgari legitur.
Phryganon libro.xxvi.capite octauo.
Phthisis in uerbo Tabes & in uerbo Mydriasis.
Phthiriasis latine pedicularis morbus απο τωμ φθειρωμ quos & pedes & pediculos uocamus.
Phthoe in uerbo tabes.
Phthongus & harmonia in coelo quam ob rem dicantur nec planetarum modo:sed signiferi quoq;
ipsius:ex tertio harmonicæ institutionis.CL.Ptolomæi exquisitissime percipitur.
Phygethlon in uerbo furunculus:ut in celso menda sit:quoniam phlygetron scriptum est.
Phymata in uerbo Furunculus. Pilum in uerbo præpilatæ. Tollit̃ mẽda apđ Celsum
Pictæ uestes cuiusmodi & triumphales erant ait Plinius uidentur a Fabio clauatæ intelligi fere octauo
libro:Vt affert inquit lumen clauus purpuræ loco insertus:ita neminé deceat intertexta pluribus no
tis uestis.Liuius Masinissam a Scipione scribit donatum toga picta & palmata tunica.Festus. Picta in-
quit quæ nunc toga dicitur:uocabatur purpura:eaq; erat sine pictura.
Pila libro sexto:capite.xxviii.Item libro.xxxvii.capite quĩto.Hinc ædificia pilatim agere Vitruuio:itẽ
in uerbo stela.
Pithecos lib.iii.capite sexto.Vnde pitheciũ mulieris nomẽ Plauto:etiã si mẽdose scriptũ ẽ spinthecriũ. Emendatur locus apud Plautum
Pipiones libro.xi.c.xxxvii. Picare in uerbo defectus.
Pinacotheca in uerbo Tablinum.
Platea in uerbo Angiportus pro uia proprie. Quanq̃ & pro area quandoq; sumitur. Vitruuio quoq;
ac Catullo correpta media.Item in Heliogabali uita Lampridius plateas inquit in palatio strauit Lace
dæmoniis & porphyreticis saxis.
Plani quales sint libro.xxxv.capite decimo:unde uerbum implanare pro decipere ac seducere usurpa
tum a Cypriano:Si quis inquit putat se aliquid esse cum non sit:seipsum implanat.item pro certo in- Implanare ꝑ decipere
quit implanator proprius est.& reliqua.
Plancæ libro octauo:capite.xliii:utraq; edit.Hinc planci quia pedibus plani sunt ait Festus:unde pla-
nas inquit tabulas ueteres appellauere plancas.
Plauti quoq; a planis pedibus:qui & ploti noĩant̃ eodẽ auctore. Hic & Marcũ Actiũ Sarsinatẽ poetã Vnde planici dicti
a pedũ planitie initio plotũ:postea Plautũ dici coeptũ scribit:ut uersum illũ in Asinariæ prologo De-
mophilus scripsit.Macrus uertit barbare.Legendũ putẽ:marcus nõ macrus:de seipso enim poeta loq
tur:Asinariã uult ĩqt esse si per uos licet.Quin & uersus ille paulo supra.Age nunc reside:caue mõ na
gratis.Vitiũ habet.ꝙ ultimo pede:q debet iãbus esse.recipit̃ spõdeus.itaq; sic legerim.Age nũc reside
caue modo ne graxis:hoc est ꝑstrepas.Græco uerbo usus est:uidelicet ιμα μηκραξησ.Aut sic:Age nũc
reside mõ ne graxis caue.Fuit quando legerim:Age nũc reside:mõ ne gratis caue.Aut sic:Age nũc resi Graxis qui significet
de caue:mõ ne grauis.Sed prior emẽdatio festiuior:quãdoquidẽ Lucretius quoq; libro quinto ita ceci
nit.Quippe ubi se multi ꝑ somnia sæpe loquẽtes:Aut morbo delirãtes prograxe ferunt̃ Et cælata diu
in medium peccata dedisse.Quanq̃ sunt qui protraxe legant non prograxe.Sit & hoc in medio.
Plagæ & plagulæ libro.xiii.capite nono.item in uerbo Epidromis.
Plamula libro.xiiii.capite.xix.in secunda editione. Planipes in uerbo pantomimus.
Plestiriaste libro nono:capite.xxxv. Plethrum libro.xxxvi.capite.xii.
Plexa & perplexa libro undecimo:capite.xxiiii.
Pleuritis laterum compunctio fere Plinio uocatur.interdum lateralis dolor:ut.xxi.libro.
Plistonicum in medicinis ocimi.xx.lib.morbi genus uidetur:Distillationes inquit eo coli & stomachĩ
inhiberi tradunt.Ergo & coeliacis philistio dedit & coctum dysentericis & cõtra plistonicum. Sed ue
reor ne corrupta lectio sit.uti plistonicũ nõ morbi:sed auctoris nomẽ arbitrer.De quo alias multa di-
ximus.& eodem libro Plinius:Praxagoras inquit rhaphanos & ileosis dandos censet.Plistonicus & co
licis:ut etiam hac parte legi possit ad hunc modum:Coctum dysentericis & colicis plistonicus. in quo
& illud noscendum:ubi modo habetur distillationes eo coli & stomachi inhiberi.antiqua exemplaria
præferre:choleras eo & distillationes stomachi inhiberi.
Ploti in uerbo Plauti. Pluteum in uerbo podium.
Plumarius & plumatile libro.xiii.capite nono.

Pnenmonia in uerbo peripneumonia.

Pneumatica organa dicuntur latine ſpiritalia Vitruuio. Plinius libro.xix. E puteo inquit perticis pneu maticiſq; organis tollendo: ut hinc tollones dictos apud Vegetium exiſtimem. in Plauti rudēte locus talis eſt: Si Ptolomæo gratia eſt. hanc urnam cape mulier. Sed ſcribendum uidetur nō Ptolomæo ſed tolloni. Dicit & in muſica ratio pneumatica. inuenit hæc Cteſibius Alexādrinus auctore Plinio. Quā quam Cleſibius quandoq; ſcriptum eſt in Vitruuio.

Locus apud Plautum corrigendus

Puiges in uerbo ſtria

Poſthia in uerbo ægylops.

Popæ lib.vii.cap.xii. Caſtigemus obiter in Suetonio quoq; locum talem: Admota inquit altaribus ui- ctima ſuccinctus caligula pomparum habitu elato alte maleo cultrarium mactauit. Non enim pompa rum ut hactenus lectum eſt ab omnibus ante nos: ſed poparum ſcribimus.

Pori prima longa toſi ſunt ut ſæpius commonui: ſed correpta ſignificāt meatus: ut libro.xx. de malua & althæa. Vuluas inquit & cibo & infuſione mollit in oleo. Succus decoctæ pori meatus ſuaues facit. Eſt aūt porus iter per quod genitura in urine uias deffert. Cæterū meminiſſe oportet in uetuſtis codi bus ita legi: Vuluas & cibo & īfuſione mollit. Oleum ſuccus decoctæ permixtus ſuauius facit. De oleo maluato ibiſcatoue nondum comperi: ſed in uinum Palladius addi præcipit althææ: ideſt ibiſci folia & radices ut ſi molle ſit fiat inquit fortius.

Locus emendandus apud Suetonium

Porocela a poro: ideſt toſo nomen habet: quaſi ramicem toſaceum appelles: De quo dictum eſt in uer bo Enterocela.

Polia libro ultimo: capite undecimo.

Poſteriora libro.xxxiii.capite tertio.

Polea & polion libro.xxviii.capite decimo.

Pollinctores lib.xxxii.cap.ii. unde polluctura Plauto. itēq; polluctores. Catoni tamen pollintores ſunt: qui faciunt pollinem. Pollintionem inquit quomodo fieri oporteat: Item ſi cōmuniter inquit pinſunt qua parte pollintori eſt: eam partem in piſtrinam pollintor.

Popyſmus libro.xxviii.capite ſecundo. Item libro.xxxv.capite decimo.

Poſculenta pro poculentis lib.xxxii.c.ii. Quanq̄ & a poſca poſculentum deduci poteſt.

Poblilii libro decimotertio: capite.xiii. Item libro octauo cap.li. publium tamen mimographum Sene ca quoq; appellat non poblilium.

Polymytarii libro decimotertio: cap.ix.

Polire & politio lib tertio cap.v.

Polydeucia libro ſecundo: capite.xxxvii.

Polyandria in uerbo Caluariæ.

Porcæ porculeta porculæ porcellæ libro.xviii.capite.xviii. utraq; editione. Campani hodie porcas uo cant puluinos ſiue hortulos ī quibus ueluti ſulcatim ſua cuiuſq; generis olera ſerunt. id genus & areæ dicuntur multis locis: apud Collumellam quoq;.

Porrigo dicitur in capillo. barba. ſupercilio quoties inter pilos quædam quaſi ſquamulæ reſoluuntur: alias madentes: alias ſiccæ: nunc ulcerato loco: nunc ſine ulcere a græcis lapides: ut arbitror uocantur.

Pompium libro.xxxv.capite undecimo. pollux: Habitatio quædam īquit publica pompium dicta eſt Ad eandem figuram concipitur & odium: ſiue quod idem eſt odeum a cantu: ideſt ῳδεῖον loci nomē Vitruuio: itemq; polluci Stadium inquit & odium & Hippodromus: in Ammiani quoq; Marcellini libro decimoſexto. Colluſtraſſe ait Cæſarem Conſtantium Romæ cum alia urbis æternæ decora Tū uero templum īquit forumq; pacis & Pompeii theatrum & odeum & ſtadium. Vt in Suetonio quod legitur: Domitianus inquit fecit ſtadium methodium & naumachiam: ſcribendum cenſeam: ſtadium & odium non ſtadium methodium. Quod ſi uerum eſt quanto riſu excipere oportet interpretationē quorundam: qui methodium uiam dicunt eſſe inſtructam ratione: a methodo uidelicet: quam Cicero aliiq; uiam cum ratione: ſed in philoſophia medicinaq; ac dialectica uerterunt.

Corrigitur Locus in Suetonio

Podium Suetonius & Iuuenalis & prior utroq; Vitruuius in theatro locum uocant ad ſpectandū ha- bilem. A pede nomē habet: ſiue quia pedis modo proiectura illa: quæ podiū facit: procedat: ſiue φ ad pedes edificiorum ſtrui cōſueuiſſet: Nūc uulgo meniana ipſa: quoniā proſpectus inde ſit: podiola uo- cant multis locis. Sed & aſſeres tornatos in conclauibus & aliis locis ſupercilii modo parietibus ſuffigi ſolitos: in quibus candelabra & poma & codicilli ſuſtinentur: podia maternus ſermo appellat. Quod autem Suetonius in Nerone dixi: eum ludos & paruis primo foraminibus poſtea toto podio adapto ſpectauiſſe: cū eo quod iuuenalis omnibus ad podium ſpectantibus. item eoq; Vitruuius.v.lib. Scenæ inquit longitudo ad orcheſtræ diametrū duplex debet fieri. Podii altitudo ab librāmēto pulpiti cū co rona & lyſi: duodecima orcheſtræ diametri. Supra podium colūnæ cū capitulis & ſpiris: fere datur in telligi podium ī proſcenio uel orcheſtræ proximū fuiſſe: in eoq; duos interim & tres ordines colūna- rum fuiſſe: quorū ſinguli uocarent. Epiſcenoe pluteis interiectis. Pluteium dicebant ſpaciū id quod in feriores colūnas a ſuperioribus per longitudinē in fronte diſpeſcebat. Quanq̄ enim plutei ſint crates corio crude intentæ quæ ſolebant opponi militibus opus faciētibus: tamē ex alia quoq; materia tabu læ quibus quid præſepitur eodem nomine ſignificantur apud Feſtum.

In Suetonii Nerone Locus emendādus

Plutei qui

Praxidicon libro decimooctauo. & ī eiuſdem indice. Nam de Nympha praxidice libro quinto capite. xxvii. in uerbo Gagæ.

Præs in uerbo manceps. Præfurnium in uerbo infurnibulum.

Præpilatæ hastæ sunt quæ ferreas habēt cuspides:quasi præferatæ.Præpilatū dicit̄ etiā ubi nō est ferrū:si modo in mucronē exacutū sit ut cornua locustaꝝ qbus natāt. Præferratū uero pilū in molendo ꝑpterea uocat̄ Plinio:ut a pilo ruido:sic enim uocat ipse:distinguat̄:ad molas uidelicet quas aqua uersat:utili.Nec tā qđ sine ferro est:id nomen habet:q̄ quod asperū impolitūq;.Nā & ruuidus panis. Plauto:ut ait Festus:eum significat qui parum coctus rugosusq; sit.Quanq̄ rubidus fere scribitur. Rudiarii quoq; nominantur qui saga ruida & noua poliunt

Præsideratio in uerbo Sideratio.

Præterq; libro qnto capite primo.Item libro.xxiii.cap.ix.item libro.xxxiiii.capite octauo.

Præsanata uulnera libro.xxvi.capite decimoquarto.

Præducere libro.xxxv.capite decimosexto.itē in secunda editione libro.xxxiii.capite.iii.

Præfocatio uuluæ a Græcis πριξ υςερασ.Fit cū uulua resiliendo afficit uitalia hoc est cor cerebrūq;: præfocatio etiam offocatio uocari potest:ut est apud.L.Florum atq; Senecam.

Primipares & primiparæ libro octauo capite.xlvii.

Primicerius lib.xxxiiii.c.iii.Hieronymus in chronicis & Cassiodorus in epistolis.a zereo:quoniam & Græce προτοκηριοσ dicatur.

Primipilus idē est ait Liuius octauo libro:q & primus Centurio.Nā & ordo in qt partes tris habebat: quaꝝ unāquanq; primū pilū uocabāt.Suetonius:primos inqt pilos Centurionibus ademit.'primipilus Vegetio.cccc.milites ducebat. Prograxe in uerbo Plauti. Primipilus .cccc. milites ducebat

Procumbere libro octauo:capite sexto.secunda editio ne.

Propudia uirorum libro.xxviii.capite octauo:hoc est uti alibi dicit ipse:uiros ꝓbrose mollitiæ.Quid & unde sit propudium Festus docebit.

Propylæa & prothyra libro.xxxvi.capite quinto.Nam hypothyra siue hypothyrides ipsa ualuarum cauitas & inanitas Vitruuio sunt:etiā si mendose scriptū est hipetra pro hypothyra. Et alio loco protis pedibus pro hypothyridibus.Ceterū pollux Thyridas plurali numero fores ipsas. Thyrida uero singulari cauum illud hians significari tradit. Locus in Vitruuio

Prochemasis in uerbo sideratio. Proagogia libro.xxxiii.capite duodecimo.

Producere eodem loco. Procoetion & procestrion in uerbo acoeton.

Protocola in uerbo Macrocola. Promuscis & probuscis libro decimo:capite.viii.

Proiecta in uerbo Meniana. Procella in uerbo ecaephias.

Pseudoporticus & alia huiusmodi libro sexto capite. xxvii.

Psydracion in uerbo pustula.

Ptera & ut Vitruuius appellat libro tertio pteromata in tēplis muri duo sunt ait Strabo.xvii.uolumine ad altitudinē eoꝝ utrinq; surgētes:ita dicti ꝙ alarū specie quasi protegāt. Meminit & Plutarchus.

Pterygium in oculis uocatur membranula quædā neruosa quæ oriens ab angulo uel a nariū uel temporum parte ad coronā usq;:interim & pupulam operit.Pterygium uero in digitis paulo æginitæ est cum caro excrescit partem illā contegens quæ in unguæ pterygion inquit appellat̄: quod uitium ex paronychia fere nascitur.Sed Celsus pterygion dicit esse cū recedit ab ungue caruncula non sine magno dolore:ut uideri possit id quod reduuia quoq; nominatur:quoniā Festus: Reduuia est inquit cū cutis se circa ungues resoluit.Plinius tamen reduuiam a pterygio distinguit.xxxiiii.libro:Reduuias inquit & quæ circa digitosos nascunt̄:pterygia:tollit canini capitis cinis.

Pulpitum in theatris est quod ut ait Pollux Græce dicitur logion:idest λογειομ ut in Vitruuio castigandum sit ut ibi scriptum est longion quinto libro. Logion pro pulpito Locus in Vitruuio castigandus

Pus a Græco trahitur πυοσ enim dicitur.id crassissimum & albissimum cū sit glutinosius est sanguine & sanie.primum quoq; hic græci πυοσ uocabant ex pausania grammatico. Pausanias grāmaticus

Pustulas Græci uocant phlyctænas trium generū.Exanthemata quæ Plinius eruptiones pituitæ: aliquando papulas.Psydracion paulo durius est ac subalbidū & acutū mēdoseq; apud Celsum phyzaciū pro psydacrio scriptum est.Epinyctis quæ tertium discrimen est:suo loco dicta. De pustulis & in uerbo papula disserui.Cōmētarios etiam nocturnos: idest rerum noctu gestarum somniorum quoq; ut ait Synesius Epinyctidas appellant ut diarios Ephemeridas. Apud Celsū tollit̄ mēdosus locus

Pulpa libro decimosexto:capite.xliiii.secunda editione. Pyricauta in uerbo ambusta.

Pyxidecula nautica in uerbo uersura.

Q

q Vadruplator libro.xxxv.capite duodecimo:eiusdem fere auaritiæ quo ius & centesimarii Senecæ uocati ab usuris centesimis.

Quadrantali libro decimoquarto:capite quarto.

Qua malum dementia & qui malum libro septimo capite.lv.

Quintipores libro.xxxiii.capite primo utraq; editione.

Quisquiliū Plinio uermiculus:idest ipsum cocci granū dicit̄. Quisquiliæ ut ait Festus sunt qcquid ex

arboribus minutis ſurculoꝝ foliorũq; decidit:unde nomen uenit quicquid cadit. Ob id cæcilius quiſquilias uolãtis dixit:& Neuius Deturbate inquit ſaxo:homo non quiſquilia eſt. natum hinc exiſtimo ut ueſtis coccina litteris per impericiam interceptis ſquallata uulgo noĩeť hodie pro quiſquiliata.

Quimcũces ſiue qđ idẽ eſt qncuntialis ordinũ ratio qd ſit docẽt. M. Varro. Plinius. Columella. Cicero q uerbũ in Xenophõte ϛοι χηλον ita uertit in Catone. Nã & oleas in ordinẽ digeſtas ϛοι χαλασ uocant. auctor pollux Hinc & militaris ſepti quoddã genus Caſtrenſi uoce appellamus ſtoechada.

Quincuntialis uero herba dicitur ut trientalis a menſura:ideſt quæ folio quincũcẽ aut trientẽ æquet amplitudine: Quincunces & uſuræ quædã ſunt libro decimoquarto: capite quarto: utraq; editione. De trientali & in littera. T. dicemus.

Quilibet præter ſignificationẽ quam nemo ignorat eius uerbi & illa remotior eſt cũ ꝑ uili & obſcuro capitur. Plinius libro ſeptimo: Bis inqt ab Hannibale captus:neq; enĩ cum quolibet hoſte res fuit. Sumptũ id a Græcis:qui τον τυχοντα in eum ſenſum uocãt. Aelianus de Dionyſio Siciliæ tyranno: και ην δειγμα ουτοτυχον τοισ ανηρωποισ εισ σωφροσυνην. Huic ſimile Horatianum illud: Non cuiuſuis eſſe hominis Corynthum ire.

R

R Allum in uerbo Rulla.

Raticum & raudum libro. xxxiii. capite tertio. utraq; editione.

Radere radula rabo rabula libro. xiiii. capite. xix. utraq; editione.

Ramex in uerbo Enterocela.

Reſipere pro eo quod eſt olere libro. xxiii. capite. ſecundo & alibi.

Reſoluti in uerbo paralyſis. Reſimus libro octauo: capite. xxv.

Reduuia rediuia reluuium libro. xx. capite nono:& alibi. item in uerbo pterygium.

Refrina libro decimooctauo capite duodecimo ſecunda editione.

Reprox libro. xviii. capite ſexto. ſecũda editione. Reunctores in uerbo iatraleptæ.

Reiectio ſanguinis Græce dicitur αιματος αναγωγη. triũ generum. Diabroſis quoties exeſa parte aliqua ſanguis expuiť. Rhegmochaſmos quoties rupta id cõtingit. Tertiũ Anaſtomoſis quoties uenarũ alicuius ore patefacto effundiť. Quæ uerba ex Celſi. iiii. libro in mẽtiõe tuſſis ꝓpterea retulimus: quia in codicibus mendoſiſſima circũferuntur. Dicemus aliquid & in uerbo Rupta & in uerbo tabes.

Redũdago in uerbo utriculi. Repreſſago in uerbo talea.

Reſtibilis ſeges eſt quæ regerminat:quaſi cuius fœcunditas in ſequẽtẽ quoq; annũ reſtitat: Græci palimblaſton uocant: Theophraſtus auctor. Propterea: ut eſt apud Feſtũ: reſtibilis ager fit: qui continuo biennio ſeritur farreo ſpico: ideſt ariſtato. quod ne fiat: ſolent qui prædia locant: excipere.

Rhagades — Rhagades & rhagadia in ſede Plinius ſciſſuras uocat. Celſus ani Fiſſa. Hoc ipſum & in labris & ĩ uului feminarum accidit.

Rheuma & rheumatiſmus in uerbo Rhoice. Rhopalon libro. xxv. capite ſeptimo.

Rhoice. mulieres quarũ. uuluæ rheumatiſmo: ideſt fluctionibus laborant.

Rhytion libro. iiii. capite. xii. Rudus & ruduſculũ lib. xxxiii. capite tertio. utraq; editione.

Ruidum ſiue ruuidũ & rudiarii in uerbo præpilatæ. Ruſſata factio libro ſeptimo capi. liii.

Rubens libro nono capite. xxxviii. Item libro. xxxi. capite ſecundo: Nã rubeus pro ſpineus a rubo dicitur: qui & uitiliũ uſu commendatur Plinio. uel a Rubis oppido Campaniæ: ut putat Seruius illo uerſu: Aut facilis rubea texatur fiſcina uirga.

Rupta ſunt q̃ græci ρηγματα appellãt. Cõuulſa uero ſiue qđ idẽ eſt uulſa hæc accipio q̃ uocãt σπασματα. quoties uidelicet nõ ruptũ mõ aliqd: ſed nerui quoq; ii quos ινασ hoc eſt fibras dicũt laceſſiti ſunt atq; uulſi auctor Paulus. Nã ſpaſticos & σπωμενους ĩtelligũt: q aliquo ſpaſmi genere periclitari ſolent: quos etiã cõuulſos ſicut ſpaſmũ ipſum cõuulſionẽ latine dicimus: quod qdẽ cũ alibi: tũ in pulegii mentiõe apparet. Nã qđ in Marrubio legiť. xx. uolumĩe ruptis cõuulſis ſpaſmatum neruis: rectius habet uetus lectio: Ruptis: cõuulſis: ſpaſticis: neruis. At ſi caro fracta eſt: caſu: uel pondere: ita ut e uenulis ibi paruulis exiliendo ſanguis ꝓfluat: dicitur enchymoma: ideſt εγχυμωμα. De ruptis dicta neſcio quæ: & in uerbo reiectione ſanguinis.

Rulla ferrum illud eſt: ait Plinius: quo uomeres identidem purgantur in arando. Quanq̃ uetus lectio non rullam: ſed rallum habet: quaſi a radendo.

Rutabulum proprie quo ruſtici utunť in ꝓruendo igne panis coquẽdi cauſa: Feſtus auctor. Hodieq; id nomen cuſtodit apud nos. Dicitur & rutrum quo quid eruitur. Idẽ Feſtus: Rutrum inquit tenentis iuuenis effigies in Capitolio Ephebi fuit: more Græcoꝝ harenam eruentis: exercitationis gratia qđ ſignum deportauit inquit ex Bithynnia Romam Pompeius Bithynnicus.

Cãtarii q̃ inſtrumenta — Runcinæ Plinio ſunt maiores ſerræ qbus fabri materiarii ſecant arborum moles: ſubiectis canteriis. Canterii uero ſunt qui a ruſticis fere nominantur caballi: quia ipſos equos: ut notum eſt: cãterios uocamus. Sed & Runcinos agreſte uulgus dicit minores equos ex hac fortaſſe Rũcinarũ: quas diximus: origine. Plautus & uerbum deruncinare uſurpat: quaſi pro diſſecare diſſipareq;.

Derũcinare quid

S

S Alientes libro.xxxv.capite duodecimo:in ſecunda editione.

Saburra ꝓprie qdē nauiū eſt & quacūq; materia:ſed ſabulū fere ſignificat.inde uerbū ſuburrare ꝓ eo quod eſt ſatagere in ſabulo:ac merſare ſe: ut puluerare īpuluere. Nā Saburra Vrbis Regio & ſuburrana tribus:quam ueteres per.c.non per.b.ſcribebāt:hoc eſt ſuccurrā nō ſuburram:quia ut Verrius Flaccus ait a pago ſuccuſano dicerentur:uel a ſtatiuo praſidio : quod ſolitum ſit eſquiliis ſuccurrere Gabiniis infeſtantibus:ut in Fabio.Quintiliano deprauatus locus ſit. Suburra inquit cum tribus litteris notaꝰ:E tertiam oſtendit.nō enī.E.ſcribendū erat:ſed.C.hoc modo:Suc. Locus deprauatus ī Quintiliano

Salicippium & ſalipontium in uerbo ſolopachium.

Sanctarium ſanctum ſanctuarium in præfatione.item libro.xxiii.capite nono.

Saluator & ſalutigeri libro octauo:capite.xvi.

Saliua libro.xiiii.capite ſexto.item libro.xxvii.cap.xi.item libro.xxxvi.capi.xvii.

Salinatum ſaliuatum ſaluiatum libro.xxvii.capite undecimo.

Sapium & ſapinea libro decimoquinto capite decimo.item libro.xvi.capite.xiii.

Saturnii uerſus libro.xix.capite quarto. Samnio ſanna ſannio lib.xxxi.capi.vii.

Salnitrum libro.xxxi.capite decimo.

Salgamarium & ſalmentarium pro ſalſamentario libro.xxxv.capite ſexto.

Sales libro.xxxi.capite ſeptimo. Sarcocela in uerbo enterocela.

Saliares cœnæ a ſaliis qbus per omnis dies ubicunq; maneant:quia ample ponebaꝰ cœna:ſi quæ aliæ magnæ cœnæ ſunt:ſaliares appellanꝰ ex Feſto cuius uerba ideo prætexui:quoniam deprauata in Codicibus fere omnibus habentur.

Sagmina.Liuius Feſtus.cæteri:qſi ſanctimina:quoniā e loco ſancto capiebanꝰ legatis ad indicēdū bellū aut fœdus iniciendū proficiſcentibus:uel a ſanciēdo:ideſt cōfirmando:ut in uerbo ſanctū diximus.

Sacra certamina Græciæ quattuor:a Tacito ludicra uocanꝰ.in iis morē fuiſſe ut patres & patriæ uincentium præconis uoce nominarenꝰ. Plutarchus & ante omnes Pindarus hymno.v. οσ ομ πατρα κρωμε καρυξε και μεοικομ εδραμ.

Samothracium libro.xxxiii.capite primo.Lucretius de magnete libro ſexto Exultare etiā ſamothracia ferrea uidi.Fortaſſeq; id non idē ſit cum Dardano.

Salutatoria cubilia libro ultimo capite ſecundo:in ſecunda editione.

Sciotericum de quo & Vitruuius:horologium ab umbra dictum. Sciotericum horologium ſic ab umbra

Scirus libro.xxxi.capite ſecundo.item in uerbo Aſſula.

Schidion in uerbo aſſula.

Scaphion lib.xxxvii.capite ſecundo.Vitruuius id & ſcaphen & hemiſphærium appellat inter horologia:quo uſu:cum nō cauo ambitu:ſed plano deſcriptū eſt:Area ea diſcus appellatur quaſi lenticula.

Scalptura libro.xxxvii.capite decimo.

Schedæ & ſcedia libro.xiii.capite undecimo.

Sciographia libro.xxxv.capite decimo ex Vitruui libro primo.Quanq̄ ſcenographia fortaſſe rectius apud eū ſcribiꝰ:quoniam pictura ſit non ſolius areæ ut ichnographia: nec frōtis tantum ut orthographia:ſed tecti uniuerſi:quod ſcenam:hoc eſt tabernaculum uocare mos Græcorum eſt.

Schoenotroges & ſchinotroges in uerbo ocnos.Pauſanias tamen grammaticus ſchinotroges nō a lētiſco:ſed a ſcilla dictos uult:quæ ſchinos quoq; nominetur Ariſtophani.

Sciromata & ſciri apud Græcos idem ſunt quod duritiæ : ſed generū duorum: Aliæ inſanabiles ſunt & loco ſenſum adimunt.Aliæ retuſiorem faciunt.De ſciro dictum eſt in uerbo Aſſula.

Schola & ſcholæ libro.xxxiii.capite duodecimo:in ſecunda editione.

Scaphula libro.xiiii.capite.xix.ſecunda editione.

Scymni & ſcylacia libro.xxxiiii.capite.xviii.ſecunda editione.

Scopæi libro ſeptimo:capite decimoſexto.

Scotomata ſiue ſcotodiniæ ex frigidis & lentis humoribus in cerebrum deuocatis oriunꝰ:ita ut ſic affecti occaſione parua ſuccidant.Vertigines appellant eas noſtri:quoniam ob oculos eorum uorticoſa quædam & rotatilia circumagi uideantur.

Scutula & ſcutella nō modo uaſis genus eſt Catoni cæteriſq;: ſed & quicquid ad illam ſimilitudinem formatur:ut in arboribus:cū præcipitur ſcutulam eximere inoculationis eius gratia quæ uocaꝰ emplaſtratio:aliud nō eſt q̄ partem corticis ſcutulari ſpecie detrahere: in cuius locum imprimi & aptari queat par cortex ex arbore altera.Quod genus cum a ſe Columella excogitatum diceret:nō tulit Plinius:ſed modeſte nominiq; parcēs:Non pridem inqt repertum uolūt hoc qui nouis moribus fauēt: ſed id etiam apud ueteres Græcos īueniꝰ & apud Catonem.A ſcutula & ſcutulatæ ueſtes: ſicut ab ungulis:hoc eſt:ut quidam cenſent:anulis ungulatæ.Vngulum enim Oſcorum lingua:ut ait Feſtus: ſiue ut Plinius:Priſcorum:uocabatur anulus.nonnulli ab unguibus.

Sciricus color libro.xxxiii.capite ſeptimo.

Scrupulum Græci fere appellant grammarion.id auté eſt pars drachmæ tertia Porro ſcrupula.xxiiii. unciam cõſtituunt Columellæ cæteriſq;.Dimidiũ uero ſcrupuli ſeſcrupulum dici poteſt: ſicut ſelibra libræ dimidiũ.in medicina certe Celſus unciam ſiue quod idem eſt obolum paulo plus dimidio ſcrupulo: ſiue ut ipſe appellat ſcripulo facit.

Semitertiana in uerbo hemitritæus.

Seſcrupulum & ſelibra in uerbo ſcrupulum.

Seſquulixes in præfatione.

Sepultura in uerbo defunctus.

Sentaquin libro tertio:capite.xx.

Ser uermiculus libro ſexto:capite decimoſeptimo.

Secundanus & ſecutor libro ſeptimo:capite duodecimo:utraq; editione.

Sequi ueſtigiis libro octauo:capite octauo.

Serutator libro octauo:capi.decimoſexto.

Sereſcit libro undecimo:capite.xli.

Seplaſia libro decimoſexto :capite undecimo.item lib.xxxiiii.capite undecimo.

Sella pro excrementis hominis libro.xxiiii.capite.xix.Priuatam quidem latrinam Columella:niſi fallor: Cæſale appellat: ſiue απο του καισαι quod eſt egerere: ſiue a ſeceſſu. Verba eius ſecũdo libro hæc ſunt: Vbi greges inquit quadrupedum uerſanť :quædam quotidie: ut culmina & cæſale: quædam pluuiis diebus:ut bouilia & cuilia debent emundari. Etiam ſi non culmina: ſed culina fere ſcriptũ eſt At idem auctor paulo poſt:Non ſolum inquit ea purgaméta quæ homines corporibus edunt: ſed & quæ colluuies cortis & ædificii quotidie gignit:contrahere & congerere poſſunt.

Secundæ ſunt qbus aliquando infans ex utero inuolutus egreditur.Eæ auté geminæ ſunt: interior tenuiſſima & moliſſima:quam Empedocles αμμιαν uocauit. Exterior quæ proprie chorion a Græcis dicitur:a nobis ſecundæ nominantur:quoniã & hyſteras Græci quoq; appellant eas: hoc eſt poſteriores.quanq̃ & uulua ipſa numero ſingulari ab ipſis hyſtera quoq; nuncupatur.

Septica uis & medicaméta quædã ſeptæ απο του σηπειν ab erodendo putrefaciendoq;.

Sextantarii aſſes libro.xxxiii.capite.iii.Id & feſtus alibi confirmat:Graue inquit æs dictum a põdere: quia deni aſſes ſinguli pondo librarũ:efficiebant denariũ. Sed bello. Punico.P. Romanus ære alieno præſſus ex ſingulis aſſibus librariis ſenos fecit qui tantundé ĩquit ualerent. Ex iis datur intelligi aſſes ſextantarios fuiſſe qui ſextantem:hoc eſt duas uncias; penderent qdé: ſelibras tamé ſolidas ualerent.

Sedentarii & ſellularii in ſequenti mentione.

Sellaria Sellaria domus aureæ·Suetonius in Tiberio:Seceſſu inquit caprenſi etiã ſellaria excogitauit: ſedé arcanarũ libidinum.Martialis quoq; ſellariolas popinas dixit:ut locus a ſellis & deſidendo nominatus: ignauiam & luxuriam uideatur prætendere.Nã ſellularii quæſtus Gellio & opera ſedentaria Varroni Apuleio cæteris:ab artibus nomen habent:quæ ſedendo exercentur:a Græciſq; id tractum uideť: qui eas:ut eſt apud Ariſtotelem appellare ſolent εδραιουσ.

Sextiuus denarius ideo uocatur qa in ſex uncias: hoc eſt ſex obolos:ut ait Celſus: diuiditur drachma quæ latine denarius uocetur.

Sertores Plinio qdé uideнť eſſe bellatores.xxxiii.uolumine ſecũdo capite a ſeréda pugna:quaſi cõſertores ut in iure manu cõſertũ apud Ciceroné Gelliũq;. Ob id Plinius eo loco Maius inqt ĩpediméťũ in ſiniſtra manu futurũ fuiſſe anulũ qua ſcutũ rapitur.Nã & deſertores a reiiciendo ſcuto rhipſaſpides Græce nominanť.Siniſtra uero manu ſcutũ.capi ſolitũ Aelianus teſtis eſt:qui ait Scipioné oſtentãti affabre ſcutũ militi:dixiſſe:nõ in leua:ſed in dextra homini Romano ſpem ponendã. Cæterum ſertores pro aſſertoribus etiã ſumunť: Vel a ſerédo:qđ eſt:ut Feſtus ait:prendendo:qa cuipiã aſſerunt manũ:educendi eius gratia ex ſeruitute in libertaté: Vel a ſerendo:ut Verrio placebat:qđ eſt iungédo: q; is qui uédicat in libertaté alterũ adiungit eum ſibi ut eadé qua ipſe ſit libertate frui poſſit.

Seſquiplũ libro ſeptimo:capi.xxii.Græci hemioliũ appellãt auctores Cicero Fabius.Diomedes.Martianus.Capella.cæteri:apud quos tamé fere oés corrupte legiť:ſexcuplũ: Vitruuius & alii pleriq;:ſeſq alterũ pro ſeſqplo uſurpãt.in quo nocédũ eſt:uerbũ ſeſqui collocatum cũ aliqua mẽſura uel modi uel numeri uel téporis:ut ſeſquipes.ſeſquilibra.ſeſquiméſis:nõ modo integrum id ſignificare cui iungiť: ſed integrum & ſemis.At ſi nõ cum abſolute aliquo:ſed cõparationé:aut ꝓportioné ĩdicante componať:totum id ſignificat ad quod referť:& præterea parté illã quæ adiũcta eſt ut ſeſquitertium: quod & tertiarium uocatur & epitriton Græce.ité ſeſquiſextum:quod ephectõ.tanq̃ in Vitruuii libro tertio uitioſe ſcriptum eſt non ephecton:ſed effectum.

Locus in Vitruuio

Segeſtria. Varro.Nonius.Feſtus.qui & pelles nauticas quæ a græcis derres & diphthere nomĩanť:ſegeſtria dici tradit.hoc ꝓprium.Migrationes in alienum multæ propterea q; quæcunq; uſum inuolucri præſtare poſſunt nõ diſſimilem.ſegeſtria uocaueris.

Semiſſes uſuræ & ſemiſſis homo libro.xiiii.capi.quarto:utraq; editione.

Seſtertiũ ſiue quod idé eſt ſeſtertius nũmus lib.xxxiiii.capite tertio.item lib.xiiii.cap.iiii.a ſemiſſe tertio uideť appellatũ:qa uidelicet nõ duos aſſes tantum:ſed ſemiſſem quoq; tertii continebat aſſis. Auctor quidem & Vitruuius & Feſtus & alii. Sed id a græcis tractum uideo: q ut ait Pollux τριτον ημι

δραχμον hoc eſt tertiã ſemidragmã uocabant ꝑ duabus dragmis ac ſemiſſe. Poſtea tamen ſeſtertiũ quaternos aſſes ualuit: ſemp tamẽ q̃rta pars erat denarii. Nã cũ denarius ꝑ initia decuſſem ualebat: q̃rta ps fuit dupõdius & ſemis. Cũ uero ſexdecĩ aſſes ualere cœpit denarius: q̃rta ps erãt quaterni aſſes. Cæte℞ Columella preciũ ſeſtertii minimũ facit quãdo ſingula iugera ĩculti ſoli uenire tradit milibus ſeſtertiis. Apud Lãpridiũ uero ita legiť: Heliogabalus inq̃t nunq̃ minus cẽtũ ſeſtertiis cœnauit: hoc ẽ libris inq̃t argẽti.xxx. Aliquãdo aũt tribus milibus inq̃t ſeſtertiis cœnauit oĩbus ſupputatis quæ ĩpẽderet. idẽ: Cœnas inq̃t & uitelli & apicii uicit. De hoc & in talento quædã a nobis dicuntur.

Secundicerius libro.xxxiiii.capite tertio.

Simpulum & ſimpuuiũ & ſimplum & ſimplariũ libro.xxxv.capite duodecimo.

Sine fine libro.xxxv.capite decimo Vitruuius pro eo quod eſt cõtinẽter & nulla interpellante mora

Silatũ uinũ libro.xxiiii.capite.xix. Sirenes lib.iii.cap.x.itẽ libro.v.capi.xxvii.

Siriaſis infantiũ nunc diſtillatio: nunc aduſtio conuertitur Plinio. Nomẽ id habet uel a Sirio aſtro feruentiſſimo: uel a Siris: ut Aetius refert: hoc eſt cauernis: quoniã inflammatio ſit circa cerebrum & tuniculas eius: conſequatur uero cauitas oculorum cum pallore ac ſiccitate corporis. Dicitur hoc & cauma ut Alexander ait in problematis. euenitq; interdum etiam non pueris.

Siphunculus qui & ſipunculus in uerbo Econ.

Sicilius ſemuncia ẽ: ut ait Columella: uocatus ita ꝙ unciã ſecet auctore Feſto: cuius dimidiũ ſemiſicilicus Palladio: quanq̃ ſemiciculus ſcriptũ ẽ. Sciẽdũ uero cõmodius & honeſtius loquẽdi genus eẽ ꝑ duabus unciis cũ ſicilico: ſextãtẽ ſicilicũ dicere q̃ ſextãtẽ & ſicilicũ. Plinius.viii.uolumĩe: Vno inq̃t dextãte ſicilico. Proĩde tertiodecĩo libro de mẽſis citreis. Melius fuerit illa parte ubi q̃ttuor inq̃t pedes excedẽtẽ ſextãte & ſicilico particulã cõiunctiuã detrahere. Nã & ſecũdo libro lucere ait lunã dodrantes ſemuncias: non dodrãtes & ſemuncias. Cornelius quoq; Celſus: pondo.x.ſemis nõ põdo.x.& ſemis.

Silet & ſileſcit: cœlũ: luna herba. Cœlũ quod ſerenũ eſt. Luna dum coit. Herba quæ nundũ germinat. Priora duo Plinius: ultimũ Columella. Silent & a uento loca Plinio Catulloq;. Celebrať & in ſacris literis & Ambroſio in officiis ꝓuerbiũ ſilere a bonis: ꝑ eo q̃d eſt ad cõtumelias nõ hiſcere: ſed abſurdeſcere obmuteſcereq; uirtutis cõſciẽtia. Eſt & augurale uerbũ ſilere. itẽ ſilẽtiũ eẽ ac ſilentio agere ꝑ eo quod eſt nihil interpellare ꝓhibereue quominus quicq̃ geratur. Cicero de diuinatiõe. item Feſtus.

Silones qui naſum ſilum: hoc eſt ſurſum uerſus repandũ habent: Feſtus auctor: unde galeas quoq; ſilas appellamus. Nonius ſilones interpretatur quorum ſupercilia promineant.

Sideratio quas Græci uocant αστροβολισμον & σφακελον quãdoq; arborum quidem morbus afflatarum ſidere: ſed ꝑ ſimilitudinẽ ad homines tranſlatus areſcente corpore. Nam præſiderare aliud eſt: ut cum maturior tempeſtas hyberna præpropo rigore ĩprouiſos opprimit: quod Græci προχειμασιν uocant: ſicut epichemaſin contrariũ ſiue ut Hippocrates opiſthochemaſin.

Smegma & ſmectica uis ab extergẽdo: ideſt αποτου σμηκειν. Nam quod.xxxi.lib.ſeptimi capitis fine ſcriptũ eſt: Acopicis inq̃t & ſmegmaticis utilis. Legendũ eſt: Acopis & ſmegmatis utilis.

Soliſtima tripudia Feſtus in uerbo pauire. Sed cicero præcipue in libro diuinationũ.ii. Cum paſcunť inquit pulli neceſſe eſt aliquid ex ore cadere & terram pauire: ideſt ferire: id terripauiũ: ſiue: ut Feſtus ait terripuuium primo. poſt tripudiũ inquit dictũ eſt. tum auſpicanti tripudium ſoliſtimũ nũtiať proſperumq; id putabant. contra periculoſum ſi omnino nihil pulli comediſſent.

Soliſtima tripudia Terripauiũ qui

Solſtitialẽ herbam Plius cur dicat.xxvi.libro: niſi uel a tempore ut brumalis herba pulegiũ: uel a uitæ breuitate: nondum comperi. Nam & libro.xiiii. Acinorum inquit labruſcæ pars æſtu moritur prius q̃ reliqui qui ſolſtitiales uocantur: uniuerſi nunq̃ matureſcũt. Plautus in pſeudulo. Quaſi ſolſtitialis inquit herba pauliſper fui: repente exortus ſum. repentino occidi.

Solopygiũ & ſolopachium Catuli libro octauo: capite.xxix.in ſecunda editiõe libro.xiiii.cap.quarto: ſiue a Græco quaſi ολοπαχιον: hoc eſt ĩteger cubitus. ſicut ueſtis holoſerica Lampridio: quæ a ſerica & ſubſerica diſtinguiť. Siue a ſolo quod Oſcorũ lingua ut ait Feſtus totum ſignificat: unde ſolodupundiũ Lucilio & ſolocuria & ſollers & ſoloferreum & ſolitaurilia: ꝙ ſolidæ non caſtratæ in eo ſacrificio præberenť hoſtiæ: a tauro ut ab ampliſſima triũ nomine impoſito. Quanq̃ Liuius octauo libro: ſuouetaurilia pronũtiat Marti Suouetaurilibus pinaculũ inq̃t fieri Feſtus ſolitaurilia: ſed ita ut in eo uerbo q̃dã inq̃t putent oĩum ſuis ouis tauri uocabula eſſe cõfuſa. Sed redeamus ad Catullũ: Sunt q nõ ſolopachiũ: ſed ſalicippiũ ſiue ſalipontium arbitrenť ſcribendũ: a ſaliẽdo cippũ pontemue: quoniã Seneca in partitionibus ita dicat. Caluus inq̃t qui diu cũ Cicerone iniquiſſimã litem de principatu eloquẽtiæ habuit: uſq; eo uiolentus accuſator & incitatus fuit ut in media eius actione ſurgeret Vatinius reus & exclamaret. Rogo uos iudices: nũ ſi iſte diſertus eſt: ideo me damnari oportet: idẽ poſtea cũ uideret inq̃t a cliẽtibus Catonis rei ſui Aſinium Polliõe circũuentũ in foro caeſ. ĩponi ſe ſupra cippũ iuſſit. erat enĩ paruulus ſtatura ꝓpter quod etiã Catullus uocat illum inq̃t Saluputiũ diſertum. Legendũ ut dixi cenſent: ſalicippium ſiue ſalipontiũ. Diuertimus in hoc eo libentius: ꝙ q̃dam in eum poetæ locum friuola quædã & inepta ſcripſerunt. Verſu quoq; illo. Nã cũ mirifice uatiniana meus crimina.

Caluus explicaſſet:non crimina legendum nouerunt:ſed carmina:illud quoq; neſcientes:eundem eſſe Caluum & Othonem:deridicula quædam commenta & plane ſordida confixerunt.

Solitaũrilia in mentione ſtatim quæ præcedit.

Solia balnearũ libro.xxviii.capite.x.Nam oceanus ſolium quidem nõ uidetur omne:ſed uaſtũ in balneis & omnino latus alueuſq; maior:uel ab eo numine:uel ab amplitudine uocatus & a lauãtiũ quoq; ſtrepitu & marino quaſi æſtu:etiam ſi apud Martialem uiri proprium eſt:cum alibi:tum illo uerſu.Et quæreris ſi te ſuſcitat oceanus. Lãpridius.Oceani inqt ſoliũ primus inter principes Alexãder appellauit cũ Traianus id nõ feciſſet:ſed diebus ſolia deputaſſet.Nam thermarũ magnitudo.Romæ quanta fuerit Ammianus docet lib.xvi.cũ ait.Lauacra in Vrbe in modũ prouinciarum extructa.

Spadix in uerbo Balium.Caſſius quoq; medicus in problematis generoſos ait equos eſſe balios quos & phalios ſcribunt aliqui.Varro badios apud Nonium.

Spleniũ libro.xxi.capite.xv.unde ſpleniata frons Martiali alienis forma: cuius meminit & Pollux & Dioſcorides & reliqui.

Spathalia libro.xiii.capite.xxvi.& in uerbo ſtalagmium.

Spicata teſtacea.Vitruuius lib.vii.a ſtructura lapidũ uidelicet ĩter ſe ſpicatĩ collocatorũ in pauimentis.

Sphinges & ſpingia libro.vi.c.xxix.bis.Item libro.x.capite.lxxii.

Sphacelos in uerbo ſiderati. Sponſio libro ſeptimo capi.xxxiiii.

Spaſtici & ſpaſmus & ſpaſma libro.xxviii.capi.octauo.Item in uerbo rupta.

Spondylus & ſpondyle libro.xxxii.capite ſeptimo.

Speciarius uicus & ſpecies libro.xxxiiii.capite undecimo.

Spithama libro.xxxv.c.viiii.Item in uerbo palmus.

Spartopolis libro ultimo.c.x.

Squama uitalis.Vtitur ea uoce Plinius.xxxvi.libro:capite.xxiiii.Gypſum dicens optimum fieri e lapide ſpeculari ſquamã uitalẽ habente.Sed cauendum ne lectio uitiata ſit:quandoquidem uetuſti Codi-
Lapis ſpecularis qui ces ſic habent:Ex lapide ſpeculari ſquamamue Talem habente.eſt enim ſpecularis lapis duplex:ut eodem libro ait capite.xxii.Abſolutus alter ac per ſe naſcens ſegmẽti modo: uel ut ipſe legerim cemẽti. Alter ſaxo incluſus aut complexu ſilicis alligatus:Gypſum igitur optimũ ĩtelligit uel e primo genere hoc eſt ſpecularis abſoluti.Vel e ſecundo:ideſt e lapide qui ſquamam Talem habeat incluſam. Caſtigandum obiter eodem.xxii.capite illud quoq; de cotibus:Flaminitanæ inqt ex Hiſpania citeriore in eo genere præcipuæ.Scribendũ non flaminitanæ:ſed laminitanæ a Laminio. De quo dixi lib.tertio.

Stomachici proprie Galeno ſunt qui cibum non continent.

Strophi in uerbo Dyſenteria. Stranguria & ſtillicidiũ in uerbo Dyſuria.

Stria.ſtriare.ſtriatura Vitruuio.Diximus & libro.xxii.cap.xxii.Aliud aũt ſunt.ſtrie:aliud ſtrigæ quas Feſtus interpretatur ordines rerum coniunctim inter ſe collocatarũ a ſtringendo appellatæ.At ſtriæ in columnis partes:& ut ita dicã:femora ſunt quæ prominent exochas Græci uocant: ſicut ipſa caua: hoc eſt canaliculi ſtrigles ab eodẽ Vitruuio dicunt libro quarto:Circa ſtriglium inquit caua & angulos ſtriarum.Item libro ſeptimo:Canaliculus earũ qui ſtriglx ĩquit appellaẽ. Nam & ſtrigare uerbum lib.xviii.capite.xix.ſecũda editione retuli.Strigiles quoq; a ſtringendo:ideſt exterendo nomẽ traxere:uel qa Græci dicunt ϛλεγγιδασ quarũ uſus nõ homini tantum ex craſſa & ruuida lacinia:ſed etiã iumentis in quotidianũ frictum e ferro:unde mulotribæ Plauto qui mulas fricant.Paruas quoq; aurinatiui maſſulas Hiſpani ſtrigiles uocabãt.Striges dicuntur & inauſpicatæ aues quæ Syrnia Græce nũcupenẽ:a quibus nomen inditum maleficis mulieribus:quas:ut ait Feſtus:uolaticas etiã dicebãt. Itaq; ſolẽt ĩquit eas auertere iis uerbis συρμιαπομπει ειμ νυκτικομα ϛριγγαδολαομ ορμι μ αμωρυμομ ωκυπορομτε ωρικα.Plinius fabuloſum id totũ putat libro undecimo. Hæc ideo appoſui q erãt in feſto deprauatiſſima:nec ante diẽ hunc quiſq̃ ea uerba legit:nedũ ut intelligere potuerit: litteris mutilatis & male conſequentibus.Eſt autem ſenſus:uti Syrnia noctiuaga ſtrigeſq; deteſtabiles:ĩauſpicati nominis & uelocis offocationis alites abigantur.Sed & ſtrigoſum pecus equumq; dicimus qui ſit male habitus & gracilis:hoc eſt Græce φηκωλησ & λαγαροσ Ariſtoteli: Theophraſto:Pauſaniæ.

Strigæ:ſtrigare:ſtrigiles:ſtriges:ſtrigoſus in mentione præcedenti.

Stalagmium chalcanthi ſpecies eſt puriſſima ſtiriæ ſiue guttæ ſimile a quo & nomẽ:απο του ϛαλαγμου.Vnde genus quoq; inauriũ Cecilius ſtalagmiũ uocauit.Eſt & ſpathaliũ inter ornamenta feminarum a ſpathe dictũ.Eſt autem ſpatha Plinio:Theophraſto:cæteris palmarũ cum fronde ſua ramus:Folia palmarũ inqt.xiii.uolumine:cultrato mucrone lateribus in ſeſe bifidatis bellas primo demonſtra-
Spathale uere gemmas.Ad id & Claudiani uerſus:quem attuli fere alluſit:Et grauibus ſpathale baccis diadema ferebat.Sed o ridiculum neſcio cuius ſchedium putare ait ſe Plinium eo loco indicare uoluiſſe ſcopas e palma factitari ſolitas:quibus gemmata pauimenta conuerrantur.

Strumæ ſunt tumores inter carnẽ & adipem:ita ut ſubter concretæ quædã ex pure ac ſanguine:uelut glandulæ:hoc eſt Græci uocant adenes:oriantur circa maxillas ceruicẽ & alas & inguina & menſenterium quoq; ut Iulius pollux ait.Item latera & mamillas quandoq; feminarũ:uulgo ſcrophulæ dicũ-

tur:quoniam Græci eas a scrophis choeradas appellauerint. Est & in sue morbus struma:sed aliud ut ex Aristotele cognosci potest.
Styx aqua libro.ii.capite.cvi.Item libro.xxxi.capite secundo.
Stela pro pila libro sexto:capite.xxviii.Itẽ libro ultĩo:capite q̃nto.Nã stella ueteribus significabat lætũ & p̃sperũ ut Ateius Capito auctoritatẽ sequutus.P.Seruilii auguris:existimat quæ ex lamella inq̃t ærea assimili stellæ locis inaugurãdis infigeret̃ Est & hoc apud Festũ:sed maxime uitiato codice.
Staphylæ & staphylophoros in uerbo uua. Stilpones libro.vii.capite.xvi.
Struthos & struthiũ libro duodecimo:capite sexto.Item secunda editione lib.xiiii.capite.xiii. Ea nox in mimis præcipue obscenã quoq̃ partem uirilem significat a falacitate ut ait Festus:passeris etiam si anseris in codicibus plerisq̃ scriptũ est:ut qui Catulli passerem in ea significatione capiunt.(Quanq̃ haud ita dũ recipio)non sine auctore tamen loqui uideantur.
Stymma libro decimotertio capite primo.
Stroma libro.xiii.capite nono. Statumen libro.xiii.capite duodecimo.
Stadiata porticus in uerbo.Miliariæ.
Stellionatus & stellatura libro.xxx.capite tertio.Stelliões in uerbo Galeotæ.quo & Siculi uates ut dixi sunt nomine Galei quoq̃ dicti pausaniæ grammatico qui inhybla inquit habitarent.
Staticulus libro ultimo:capite decimo.Macrobius quoq̃ dare ĩquit staticulos: deridicula effundere.
Staticula & straticula libro.xxxiiii.capite.xvii.Item libro ultimo:capite decimo.
Stator libro ultimo:capite decimo:Nam statores aliud genus sunt Vlpiano deprocõsulis officio.
Steatoma tuberculum est ita dictum απο του ςεατοσ:quia pingue quiddam in eo sit collectum sub cutem.Fit in capite:ceruice:alis lateribus.
Strigmenta non modo id sunt quod Græci uocant ξυσματα:hoc est intestinorũ in dysentericis uelut ramenta:sed & gymnasiorum quoq̃ sordes:quas γλοιουσ & ρυπουσ uocant. id ex Dioscoride primo libro:item Plinio multis locis colligitur.Item Celso:cũ ait.Strigmenti crassitudine: hoc est q̃d Græci γλοι ωδεσ παχοσ dicunt.item Valerio Maximo:Gymnicorum inq̃t seruo strigmẽta gymnasiorum colligenti.Quanq̃ non strigmenta plurimis codicibus:sed stramẽta fœdissime scriptũ est.
Strophi in uerbo tormina. Strena in uerbo stubus.
Stubos siue stobos Plinius q̃dem libro decimosexto pronuntiat: pinus inquit ad aquarum ductus in stubos cauantur.Quanq̃ tubos scribi posse diximus eo loco : idest fistulas. Sed quid si & stubum pro tubo usurpauerit antiquitas? sicut stites & stilatam: de quibus apud Fabiũ. itemq̃ strenam pro trena: ut ait Festus:etiam si pars ea in ipso mendis scaturientibus obruitur.Nos ita legimus:Strena ĩquit dabatur die religioso ominis boni gratia a numero:quo significatur alterum tertiumq̃ uenturum diem similis commodi uelut trenam:præposita.S.littera in loco.T.ut solebant ĩquit antiqui.Strenam Græci quidam epinomida uocant amicisq̃ dari solitam Athenæus tradit:tametsi.& in triremi pars epinomis dicitur.Nonius strenam a strenuitate deriuauit.
Staphyloma latine uua oculi uocatur Celso:id autem inquit fit:cum summa tunica in oculo sic attollitur:ut similis forma fiat uuæ acino Paulus:Staphiloma inquit nascit̃ cum cornea tunicua uiribus defecta recuruatur:laborante illa quoq̃ tunica quam rhogoide ab acini similitudine appellant. Quanq̃ in septimo Celsi libro non rhogoides:sed corrupte legit̃ choroides.Sicut hercle paulo inferius Aranoides pro arachnoides ita enim uocatur in oculo tenuissima eius uelut aranea.
Subgrundia Varro etiam subgrundas nominat.
Suouetaurilia in uerbo solopachium.
Superforaneũ & suffarraneũ siue sufforaneũ li.vii.c.xliii.in mentiõe.P.Ventidii Bassi.De quo & Suetonius & Valerius.sed & Plancus in quadam ad Ciceronem epistola mulionem eũ castrensem appellauit.Fuisse uero inimicum Ciceroni Ventidiũ cũ alii:tum Appianus quoq̃ ostendit. Gellius tricasse mulas ait eum & iumentis ac uehiculis magistratibus qui prouincias essent sortiti:præbenda cõduxisse.Fortassis uero sufforanei siue suffarranei pro partiariis & qui a Festo quartarii muliones dicuntur. accipiendi sunt:hoc est qui & mercennarii & quartam quæstus partem capiunt. Ventidius inimicus Ciceronis
Suppages in uerbo compages.
Suus libro secundo:capite decimo.Item libro.xxxvi.capite.xv.
Sumen libro undecimo:capite.xxxvii.Item libro octauo:capite.li.
Sudis libro.xxxii.capite septimo. Suada libro.xxxiiii.capite octauo.
Subueteribus & subnouis libro.xxxv.cap.iiii.&.x.
Succolare libro.xxxv.capite decimo.
Suffusiones oculorum in uerbo Glaucoma. Glaucoma
Suburra in uerbo saburra.
Superliminare id uidetur quod Græci uocant υπερθυρορ.hoc & limen dici põt Nonio.Plinius.xxxvi. libro difficilime inquit hoc contigit in limine ipso quod foribus imponebat.
Sugillata Græce hypopia:idest υπωπια:hoc est illa uestigia quæ ex sugillatione.idest uerberibus aut

ſimili cauſa ſub oculis maxime proueniunt: Nam & oſſa oculis ſubiecta uocitant hypopia. iulius Pollux hypopias dici tradit etiam lenticulas in corpore quas alii phacos nominant.

Suſpirioſi.hoc eſt aſthmatici:quos ſi recti ſtanteſqꝫ ſpirant Orthopnoicos appellant. Nam dyſpnoea quam noſtri difficultatem.anelandi uocant:leuior eſt:nec ex toto ſtrangulat.

Super & inſuper libro.xxxvi.capite decimoquarto.

Sycon & ſycoſis in uerbo ficus.Dicitur & ſycas ſycados Pauſaniæ grammatico.

Symplega libro.xxxvi.cap.v.bis.

Syricus color lib.xxxiii.cap.vii.

Syngenicon lib.xxxv.cap.x.

Symballote ueſtis lib.viii.cap.xlviii.

Syllabos in fine præfationis.

Synariſtuntes Menandri quædam inſcribiť Comoedia:hoc eſt ſimul prandentes.In quo ſciendũ cum Plinius ita loquitur. Apud Menandrum ſynariſtuſin Græcorum conſuetudinem uidetur ſecutus:qui non ita dicerent.Plautus in rudẽte:ſed Plautus rudẽte. Iulius Pollux ſynariſtuſas feminas uidelicet nõ uiros comoediam eam uocari meminit:το μεραμλρου λραμα συμαρι ζουσαι Synanche ut ait Paulus:muſculis qui ſunt intra fauces:inflãmatis oritur:ſicut iis qui extra:paraſynanche.Ad eundem modum cynanche fit cum muſculi gutturis interiores acceduntur.Paracynanche cum exteriores Celſus aliter:tria enim facit anginæ genera:Synãchen. Vti ſynanchen. Paraſynanchen. In primo nec tumor nec rubor comparet.ullus:ſed emaceſcit corpus & membra ſoluuntur & ſpiritus includitur.In ſecũdo rubor eſt cum tumore:obmuteſcentia pallor:ſingultus.In tertio fauces tantum cũ rubore intumeſcũt cætera nõ ſequuntur.Omnia uero hæc απο του αγχειν quod eſt angere:a quo & anguſtus & angor & angiportus:ſiue quod idem eſt angiporti:angiportaqꝫ.

T

T Ablinum libro.xxxv.cap.ii.pxime atrium locus erat Vitruuio.Feſto.cæteris.Quẽadmodum uero nõ figulinũ ſed figlinũ:ita non tabulinũ ſed tablinũ dicito. Quanꝗ aũt ſi uerbũ e uerbo tranſferas:tablinũ uideť eſſe:qđ Græci pinacothecam uocãt:differentia tamẽ illa eſt ꝙ in pinacothecis tabulæ pictæ:in tablino rerum in Magiſtratu geſtarũ monmenta continebantur.

Talorum partes iactuſqꝫ lib.xi.cap.xlvi.

Tacones lib.xxviii.capite nono.

Tabenii libro.xxxv.capite.ii.ſecunda editione.

Pthiſis quid

Tabes a quo tabitus & tabitum corpus dicitur Græce phthiſis appellatur in cõmune: nam & una eius ſpecies e tribus phthiſis uocatur:quoties a capite diſtillãs pituita pulmonem exulcerat. Altera ſpecies cachexia nominatur:quaſi malus corporis habitus:quo alimenta corrumpuntur.Diximus & in uerbo cachecta.Tertium diſcrimen Atrophia eſt:qua corpus cibum non ſentit.Sunt autem qui phthiſin græce phtheon quoqꝫ appellent:ſed illud genus maxime:quo ſanguis:reiiciť:quali morbo laboraſſe Theopompum & ab Aſclepio curatum tradunt ex Suida.

Talentum atticum ſexdecim inquit ex Varrone Plinius ſeſtertia ualebat:hoc eſt pondo quadraginta: Aegyptium pondo octuaginta.in quibus tamen haud ſcio an ſit error numeri.Cleopatra pondo centumuigintiquinqꝫ talentum facit:hoc eſt ſeſtertiorum quinquaginta:quanti ſtipẽdium tribuni militaris fuiſſe.xxxiiii.libro diximus in candelabri mentione. Quanꝗ fortaſſe uerius ſit ex Strabone.Plutarcho.Appiano.Plinio uolumine poſtremo pecuniam eam non ſalarii:ſed muneris loco datam uideri. Aphricanus talentum omne pondo ſexaginta tradit:propter quod Græci per litteram.ξ. decuſſatam præſectamqꝫ obelo intelligunt talentum:quod nota ea numerum ſexagenarium ſignificet:Quia uero libræ:hoc eſt pondo apud alios maiores:apud alios minores ſunt.Hinc efficitur ut talenta quoqꝫ non idem ubiqꝫ ualeant.Pollux:Talentum inquit pro aureis nummis tribus imputabatur. Nummus aureus pro dragmis duabus Atticis. Homero certe parua res uidetur talẽtum fuiſſe:apud quem in curſus certamine:tertius lebetem:quartus duo auri talenta retulerũt.Erant ergo talentorum multa nomina. Ptolomaicum:Syrium:Tyrium:Antiochenum:Atticum. Pondere ꝗdem pari omnia(ut prædixi)ſed ad nummum collata differunt.Atticum Tyrio æquale:ſed plus quadruplo ualens ꝗ Ptolomaicum:Seſquitertio ꝗ Syrium.Antiochenum.Aphricanus hæc.Aeliauus Babylonicum Talentum duo milia & ſeptuaginta minas Atticas fuiſſe tradit. Vitruuius quoqꝫ de talento uariat Strabo & euboicum celebrat.Alii minimum libris.L.maius.lxxii.maximum.cxx.faciunt Athenæus talẽtum ſex milibus nummum italicorum permutari tradit:nummum eſſe dragmam : hoc eſt denarium: & Celſo Cleopatra. Plinio.Propterea Caſſiodorus ſex inquit milia denariorum faciunt ſolidum. Centum dragmis : hoc eſt denariis centum argenteis:æquari libram:cum alii:tum Plutarchus in Pompeio tradit:minam uocans eam.Plinius tamen libro.xxxiii.capite non.E libris inquit argenti ſignari denarios.lxxxiii. iuſtũ erat:niſi quis.lxxxxiiii.aut.lxxxxvi.ſcribendum cenſeat:uti minus diſtent a centum : quoniam Cleopatra quoqꝫ.Libra ĩquit dragmas habet.lxxxxvi.Dragma uero denarius eſt italicus. Dion dragmas pro aſſibus intelligit .Seſtertius inquit nummus dragmas quaternas facit:hoc eſt ut Plinius & Feſtus aſſes. Vitruuius dragmam in æreos ſex ſignatos:uti aſſes ſex:quos Græci obolos uocent diuiſam ait eſſe libro tertio.Poteram plura.ſed hæc quæ carptim curſimqꝫ uelut ſemina materiæ difficilimæ libauimus dilato in aliud tempus pleniore commentario ſufficiant.

Talea:ſiue quoniam Græca eſt origo:thalea:olearum quidem maxime ramus eſt:ſed uſq; adeo latinũ id nomen factum:ut taleare pro incidere uſurpet ruſtica ſimplicitas. Quod & Nonius Marcellus notat. Hinc & talea nũmaria:ſermone militari dicitur:quod genus cum edicto principis uel Reipublicæ conceditur:clarigatio dici poſſet. Liuius octauo libro. Veliterninis inquit deiecti muri:ipſi urbe abducti:iuſſi trans tiberim habitare:uti eius qui eis tiberi captus fuiſſet ad mille.P.clarigatio eẽt. In Codicibus tamen nõ.P.ideſt pondo:ſed paſſuum fere ſcriptum eſt. Sed ut pondo non paſſus intelligam:quæ ꝓtinus conſequuntur oſtendunt. Nec prius inquit q̃ ære perſoluto is qui cæpiſſet extra uincula captũ haberet. Ex hac autem ſimilitudine clarigationis cuiuſdã & illud fere genus uideri poſſit: ꝙ æque pullato & caſtrenſi nomine repreſſago nominatur a prehendendo reprimẽdoue. Cæterum quid ꝓprie ſit clarigare aut clarigatum mittere diximus in.C.littera.

Clarigare q

Teſſallatæ ueſtes in uerbo Clauatæ.

Tenontes:ideſt τερορτεσ Galeno:Polluci.cæteris. Recti quidam & ualentes nerui ſunt a rigore dicti: collum continentes:ſine qbus ſuſtinere caput nõ poſſent ceruicis uertebræ. Si qdem horum inter omnes flexus alter ſemper intentus prolabi ſuperiora nõ patitur:ut in Celſo ubi ait Cerotas eos neruos a Græcis appellari ſcribendum arbitrer non cerotas: ſed tenontas octaui libri primo capite. In ipſis quoq; pedibus neruum quendam latum:qui a poplite demiſſus procumbit in calcem:appellant tenõta:ut iulius Pollux ait. Sed & neruos qui ex utraq; ſtomachi parte ſunt τορουσ uocant.

Tectoria duorum generum in uerbo intrita & in uerbo interpollare.

Tenerum libro ſecundo:cap.iii.

Tertianus libro ſeptimo:capite.xii.

Tertiarium in uerbo Seſquiplum.

Tetanici & tetanothra libro.xxxii.capite quarto.tetanici autem fiũt muſculis præſertim qui ſecundũ ſpinam ſunt:rigentibus:ita ut ſe inflectere non poſſint:id cum anterior pars efficitur: ut ſi mentum pectori annectitur emproſthotonus:cum poſterior.opiſthotenus:ut ſi caput ſcapulis.cum uero ambæ rigent ex æquo:tetanos uocatur:ut ſi ceruix recta & immobilis intenditur:etiam ſi ut ait Celſus:quidã minus ſubtiliter & diſcrete iis nominibus utuntur.

Opiſthotenus

Teſtum libro.xxxii.capite quarto.

Technopechnia in uerbo pecma.

Telamones lib.xxxvi.cap.v.

Tegulæ amatæ lib.xxxv.c.xii.ſecũda editione.

Telephia ulcera in uerbo chironia.

Tenaſmus & teneſmus Græce τηρεσμοσ cum frequens eſt ſed irrita deſidendi deiiciendiq; cupiditas cum inflammatione ac tumore ſedis:mucoſa & ſanguinolenta quædam egerentis.

Tenaſmos

Tineæ uentris animalia ſunt elminthes Græci dicunt trium generum. Late:teretes & quas uermiũ figura. Græci aſcaridas uocãt.in inteſtini recti extremo plurimũ reptas:ſicut ĩ graciliore teretes. Celſus omnes in cõmune lumbricos appellauit. Tineæ ſubſimilis eſt:& quæ dracuntiũ nõ in uentre ſed in lacertis femore tibiiſq; dicit:parte Aegypti ſupiore copioſa qđ & latera quoq; paruulorꝫ ſub cute infeſtat moueturque hoc ſine dubio. Quanq̃ Soranus concedit qđẽ id ſed animalia tamen eſſe pernegat.

Tieldones equi libro octauo:capite.xlii. Fuit quando ſcribendum putauerim tyddones a tyda oppido citerioris Hiſpaniæ Græcorum originis iuxta Gallecos. Nec decerno id magnopere:nec refello.

Tieldones

Thryallis libro.xxxiii.capite tertio:ſecunda editione ab herba nomẽ habet cuius eſt uſus ad ellychnia uerbaſcum noſtri:bibinellam Theodorus Gaza uertit in Theophraſto inter ſpicatas. Hanc intelligat an quæ uulgo pampinella dicitur:non cõſtat:ſed ſpicata hæc non magnopere conſpicitur: uerbaſcum conſpicitur. Diximus de hoc & alibi.

Bibinella

Therioma ulcus eſt uirilium:interim & ſedis & partium aliarum:multo ac nigro ſanguine:mali odoris. Atra fit caro & corrodit:ex quo naſci quandoque ſolet herpes eſthiomenos.ita uocatur ulcus quoniam ſerpendo corpus oſſa uſq; deuorat inæquale ac coeno ſimile.

Herpes Eſthiomẽos

Traſceas uentus:per.th.non per.t.hic & thracias & thraſcias & thraſceas quoque dicitur auctor. Suidas Ariſtoteles:Poſt argeſten inquit uentum flat thraſcias:quem nonnulli cæciam quoq; appellant. Sed cæcias inquit ab æſtiuo exortu uenit. Cæciam Pauſanias grammaticus a caico Myſiæ fluuio uocatum putauit.

Argeſtis

Thalea in uerbo talea.

Thraces ſiue quod idem eſt threces in uerbo Armentarius.omninoq; mirmillonibus aduerſi componebantur. Suetonius. Thraces ait a Cæſare Germanis uitæ cuſtodibus præpoſitos.qui & Mirmillonũ inquit armaturas concerpſerit.

Thyades & thyæ libro.xxxvi.capite quinto.

Thymus Polluci uerrucula eſt Aegyptiæ fabæ magnitudĩe:ſcabra & ſubrubens ſanguine.cuius ſũma pars ut Celſus florẽ thymi repræſentat in genitalibus:ſede feminibus:palmis & ĩferioribus pedũ partibus. Verrucæ ſunt & myrmeciæ lupini amplitudine:ſicut acrochordones fabæ noſtratis q̃ pueros maxime infeſtant. Dictæ quoniã in imo.anguſtæ ita ſunt:ut pendere uideant Mirmeciæ uero noĩantur:quia formicæ modo pungant. Plinius uetrucas utrunq; genus appellauit:nos diſtinctionis gratia myrmecias formicas:acrochordones uerrucas dicemus. Aut priores illas ſeſſiles uerrucas: acrochor-

dones uero pensiles.Nam informicationes corporis:quo uerbo Plinius.xxviii.libro usus est: mulierũ crinibus ad id probatis:si non sunt quas Græci myrmecias uocant(nam & contra uerrucas adhibentur)nondum liquet.

Tonus neruus in uerbo tenontes.

Tonus spaciũ.uocat᷑ id quanto abest a terra circulus coeli citimus:hoc est lunaris:centum scilicet uigintisex milia stadiorum:auctore Marciano ut alios prætereã secũdi libri fine.Quoniam ut in sonis interuallum cũ legitima quantitate minimũ ex duobus sonis inter se diuersis:ita:in cœlo minimũ a terra spacium ad lunam:tonum appellare placuit.Huius mẽsuræ dimidium hemitonion.Tonus uero cũ hemitonio proportionem facit sesquiplam:hoc est sesquialteram.

Hemitonion

Tonus cum Hemitonio Proportionẽ facit sesquiplam

Tollutares equi libro octauo capite.xlii.Nam tortores ex Nonio fere intelligo qui & cruciantes a poetis dicuntur.uulgo quoq̧ paucis immutatis appellantur hodie tortores equi. Nam cruciarios Seneca uocat homines qui in crucem tolluntur.

Tomex libro.xvii.capite decimo sine aspiratione scribitur quidem:sed a Græco tamen uidetur ortũ: idest απο της θωμιγγος:quod spartum significat.

Tomentum lib.xix.capite prĩo.Item lib.xxvii.cap.x.Græce gnaphalon:sed & gnephalon polluci.

Tofus libro.xxxvi.capite sexto.Item libro.xxxi.capite tertio.

Topiarium unde

Topiarium opus fortasse a funiculis:quos in oleo terendo circumligatos instrumentis illis:topia Græci uocant.in trochlea quoq̧ partium trium unã topia appellant ut ait pollux.Topiariam speciem. Vitruuius Græco uerbo usus topiode noĩauit.v.libro pausanias etiam grãmaticus Restes ait topia dici.

Tollones in uerbo pneumatica organa. Tormina in uerbo dysenteria

Tonsillæ quas Græci modo paristhmia:modo antiadas uocant:inflãmationes sunt circum eas partes quæ μηλα & paristhmia:hoc est poma nominantur ulceroso abscessu:cõmunicatumq̧ morbo nomẽ loci utraq̧ lingua.in Celso antyades libro septimo corrupte scriptum est pro antiades.

Transportaneus in uerbo elephantia.

Tribularium & tribula in uerbo Contribulare.

Trachoma:idest τραχωμα ut inquit Paulus:uocatur scabritia palpebrarum interior.sicut in eadẽ parte glabritas:hoc est defluuium pilorum:madarosis & milphosis.

Triglypha in uerbo cataglypha.

Trigarius libro.xxix.capite primo.Item libro ultimo capite ultimo.

Trimma libro.xiiii.capite.xiii.

Translatitium Græce αδιαφορον:idest ꝓmiscuũ:uulgare publicũ indifferẽs ut libro.septimo. Recte hoc & tralatitiũ appelles.auctor Donatus.inuectitia quoq̧ trãslatitia uocamus aliquãdo:ut Plinius lib. decimo.Trãslatitia sunt & uerba per metaphoram in alienũ migrantia.Est & alius modus adiaphori quanq̃ nõ dissimilis apud Stoicos ut Cicero docet in finibus.Seneca trãslatiuas siue translatitias sentẽtias quæ sua oratorũ supellex est:pro locis cõmunibus intelligit.Sunt & sacra translatitia Macrobio.

Trullissare in uerbo elutriare.

Trimorion a tribus signis dictum est:tria uero signa partibus nonaginta constant:Erit ergo trimoriõ pars ab horoscopo genituræ nonagesima.itemq̧ a situ lunæ altera nonagesima: Vnde uaticinium uitæ substantiarumq̧ summat᷑.auctor.I.Maternus.

Trientalis herba ĩ uerbo Quincunces:apud Vitruuiũ trientes siue q̄d idẽ est trientalis materia nomẽ habent a mensura:ꝙ asseres instrumenti eius trientales:hoc est crassitudine quattuor unciarũ essent.

Turia fluuius libro tertio:capite tertio & in Mela Pomponio.

Turbo libro secundo:cap.x. Turunda libro.xx.capite nono.

Turarius uicus in uerbo iuno argiua.

Tubi & tubuli in secunda editione libro decimosexto.capite.xliii.& libro.xxxv.cap.xi.

Typhon libro secundo capite.L.

Tyddones ia uerbo tieldones.

V

V Littera cum.y.libro quarto capite quinto.Item libro quĩto capite quarto.Item libro sexto capite undecimo.Item libro.xvi.cap.xlv.

Vari in uerbo ephelis.Dicunt᷑ & acmæ uulgo a Græcis ab ætate in qua maxime ꝓueniũt. Alexander in problematis.

Varices siue quod idem est uariculæ libro.xxvi.cap.octauo.Nec aliud sunt q̃ intumescẽtes plus æquo uenæ in temporibus:in uentre:in testibus:& inguine.potissimum in cruribus.

Vaporarium in uerbo zeta.

Vas oculorum libro ultimo.capi. decimo:atq̧ ita libro quoq̧ undecimo Plinius appellat.cap. xxxvii.

Vari pedes libro undecimo capite.xlv.contrario fere q̃ ualgi sunt habitu : hoc est incuruis obtortisue cruribus:auctore Festo.Nonioq̧:Græci appellant ραιβους ex Polluce:Valgi autem sunt qui diuersas suras habent:hoc est in diuersum actas quos Græci βλαισσους uocant cuiusmodi lacertam pe-

des ſunt:quorum uidelicet pars intra conditur:pars extra procedit. De qua ſimilitudine inſtrumentum quoddam ruſticum ad areas complanandas ualgium Plinius appellat fortaſſe libro decimoſeptimo. Seritur inquit menſe Aprili area æquata cylindris aut ualgio:alias denſum: ita enim uetus habet lectio non uolgiolis denſum:ut modo circumfertur. Alioquin & ſermo agreſtis ualgiare uſurpat hodie pro eo quod eſt pauire coæquareq́ʒ omnino id fere uidetur eſſe quod. & Cato ait: Cōminuito inquit terram & cylindro ac pauicula coæquato. in Campania certe haberi genus id teſtant̄ tali ſpecie: quali ſuræ duæ in diuerſum collocatæ quo ut cylindro ſupplanantur areæ. Vatii quoq́ʒ nominantur Varroni qui pedes extorſum tortos habent ut Britāni & Galli fere trāſalpini: quod quidem & apud Strabonem relatum memini.

Varicari in uerbo diuaricari. Valgium ualgii uatii in uerbo uari.

Vatini uatieni libro decimo:capite.xlv.

Vbera libro.xxxv.capite duodecimo ſecunda editione.

Vehis libro.xviii.capite.xxiii.mēſuræ nomē eſt in feno:ſtercore:alia materia ut illud duodecimo lib. Columellæ: materies inqt ſi roborea eſt ab uno fabro dolari ad unguē debet p quadratos pedes.xx. hoc eſt uehis inquit una:ſapinus.xxv.ſi ulmus & fraxinus.xxx.ſi cupreſſus.xl.ſi abies & populus.lx.

Vertigines in uerbo ſcotomata. Verſoria in uerbo uerſura.

Verſura & uerſus libro.xviii.capite.xix.& ꝓuerbii loco uerſura domi fit libro.xix. capite quarto. Seneca:Domi quod aiunt uerſura inquit fit & uelut luſoriū nomē ſtatim trāſit:intra te ipſum orbis agitur:quia quod detrahitur totū tibi acquiritur:Accipiendo das dando accipis. Dicitur & uerſura quam Græci campen uocant flexus ipſe anguloꝝ in ædificiis & parietibus exterior Vitruuio:propter quod & crura ipſa Vegetius in iumētis gambas uocat:quaſi campas:Nā & Ariſtoteles campen nominat in pedibus qua ſuffragines poplitesq́ʒ habent̄. in Plauto uerſoria inſtrumētū uidet̄ eſſe nauticum:ex quo ſoluturi cognoſcebant unde flarent uenti:& an mare admitteret:cuiuſmodi fere apud nos magnetis uſus in eo uaſe quod pyxidecula uocatur. Quare gābæ in iumētis

Veneri cymbia fiūt libro.xxxii.capite ſeptimo. Vitioſus locus ut monui:ſed illud addimus: Veneriæ legi poſſe:ut ſit nomen piſcis. Seneca: Veneriæ inquit ſpondyliq́ʒ & oſtrea. Pyxidecula Venerie piſces ſunt

Venox & uenno libro ſeptimo capite nono.& in ſecunda editione capite ultimo.

Veſcus libro ſeptimo:capite.xx.

Verruca libro ultimo capite decimo:& in uerbo thymus.

Verrucata ueſtis libro nono capite.xxxvi.& in uerbo clauatæ.

Vela & uelaria libro decimotertio:capite nono.

Venalitii libro.xxi.capite.xxvi. Venditare libro.xxix.capite primo.

Ventriculus in uerbo Coeliacus.

Verminatio iumentorum a uerminibus fortaſſe dicta eſt. Vermina:ut inqt Feſtus:dolores corporis ſunt cum quodam minuto motu quaſi a uermibus ſcindat̄. Seneca:Morborum inquit prima uerminatio uexat. impetus mora extinguitur. Item alibi:Cerebri inquit uerminantis æſtuatio. Hinc & uerminatur pro eo quod eſt torquetur:ut in partu mulier Nonius.

Veternoſi qbuſdam uidentur eſſe letargici. Sunt qui ueternum interpretentur morbum ignauiæ: q ex ocio nimio contrahitur. Feſto ueternoſus eſt qui graui premitur ſomno. Catoni uero hydropicus cum plurimum inquit ueternoſus bibit:tum maxime ſitit. Plinius ueternum a letargo diuerſum morbi genus facit.xx.uolumine in medicina Raphani. Cæterum quattuor fere diſcrimina marcoris (ita eni uocatur inuicta quædam ſomni cupiditas) nouere Græci. Caros:quod Plinius ſoporē cōuertit:letargum morſin:nothroteta. Vltimum hoc ueternum & torporem fere intelligo ex humida materia: ſicut ſoporem & letargum ex frigida. Moroſis uero:ideſt μωρωσισ hæc eſt:quæ non memoriā modo:ut letargus:cū proprie accipit̄:ſed uſum quoq́ʒ rationis intercipit:ex Aeginita Paulo:cæteriſq́ʒ. Veternoſus quot ſignificata

Vitilia & uiticulæ libro decimoſexto:capite.xliii.ſecunda edit.

Victimarii libro ſeptimo:capite duodecimo.ut quaſi genus ſit ad cultrarios & popas.

Vitiligo dicitur Græce alphos & leuce. Quanq̄ leuce immutat profunda quoq́ʒ corporis: alphos ſupficiem:& hæc modo alphos nigra:modo candida eſt.

Villoſa in uerbo amphimalla.

Viriculū libro.xxxv.capite undecimo. Viuiradix libro.xxi.capite quarto.

Villa pro uina libro decimoquarto:capite primo.

Vipiones libro undecimo:capite.xxxvii.

Virgulatæ ueſtes libro octauo:capite.xlviii.

Viſceratio libro tertio:capite quinto.

Viatoria cubicula libro ultimo:capite ſecundo.in ſecunda edit.

Viæ in uerbo Angiportus. Vlcera oris in uerbo aphthæ.

Vlla pro uua libro decimoquarto:capite primo.

Vlcera capitis manantia ſunt quæ Græci αχωρασ uocant:imperitum uulgus tæniam. Vlcera capitis quō a græcis

Vngulata ueſtis in uerbo ſcutula.
Vncia in uerbo ſcrupulum:& in uerbo ſextiuus.
Vndulatæ ueſtes Vndones & undulatæ ueſtes libro octauo:capite.xlviii.Varro de uita patrũ: A quibuſdã inquit dicitur eſſe fortunæ uirginis:ab eo ꝙ duabus undulatis togis eſt opertũ.Proĩde ut Reges noſtri & undulatas prætextatas togas ſoliti ſint habere.Nonius:Varro inquit undulatũ noue pro puro poſuit.Ita fit ut undulata ueſtis aliud genus ſit fortaſſe q̃ cymatis a fluctu dicta.
Vnguis oculoꝝ Græce ονυξ dicitur quoties pars eoꝝ cornea ſugillato ſimilis efficit̃ & figura unguis.
Vomica a Vomendo ꝙ pus inde manet:uel ꝙ qui habent id ſaniẽ reiiciat: nam & pro receptaculo ex eadem ſimilitudine accipitur Plinio in metallis:Vomica inquit liquoris æterni. Loca inquit Nonius caua & uetuſtatæ obeſa uomicæ nominantur.
Vræum libro.xxxii.capite ſeptimo.
Vſuræ libro.xxxiii.capite tertio.Itẽ utraqꝫ editiõe libro.xiiii.capite q̃rto:& ĩ uerbo Quadruplatores.
Vtriculos in farina uidetur Plinius accipere decimooctauo libro:quos Galli ciſalpini ĩredundaginẽ in Venetia prouincia pleriqꝫ ſubuentres uocant.
Vua morbus quẽ Græci ſtaphylen uocant:inflãmatio eſt eius partis quæ in ore columella dicitur & ſtaphylophoros Ariſtoteli.Diſtenditur hæc & luteo colore ſubrubeſcit:acino perſimilis.
Vulſa in uerbo rupta.

X

X Libro.xxiii.capite octauo.& in ſecunda editione libro duodecimo: capite duodecimo. & libro.xxiiii.capite octauo.item libro.xxxiii.ca.xii.
Xeria emplaſtra libro.xxxiiii.capite decimoquinto.
Xerophthalmia in uerbo ophthalmia. Xyſta libro.xxxvi.capite.xxv.
Xylopachion libro octauo:capite.xxix.

Z

Z Enas & menas libro.xxxv.capite decimooctauo.in ſecunda editione.
zeta & zetecula Plinio Cecilio in epiſtolis erat locus capax unius lecticũ ſellis duabus que lis obductis & reductis:modo adiicit̃ cubiculo:mõ aufert̃.Nomẽ quoniã tribus e partibus feneſtras & ꝓſpectus habeat atqꝫ ſolem multipliciter accipiat:quaſi απο του ζειν quod eſt feruere. Quãdo & heliocaminus in ipſa zeta ponit̃:hoc eſt uaporarium quoddã ſolare:nõ ad ignis uſum: ſed ad ſolis:uelut id quod uulgo luminare dicitur & in Padana Gallia lucerio.Vel απο του ζην ꝙ in ea cõ
Vnde Diæta modiſſime uiuat̃:ut quã delitias & amores ſuos uocet idẽ Cecilius:ſicut a cõuerſatione uictuqꝫ diæta. De heliocamino Vlpianus in ſeruitutibus urbanis:Si arbor inqt heliocamino uel ſolario ſolẽ adimat: dicendũ erit:quia umbrã facit in loco cui ſol fuit neceſſarius:cõtra ſeruitutẽ impoſitam fieri. De zeta Lãpridius:ĩdicos inqt odores heliogabalus ad uaporãdas zetas ſine carbonnibus iubebat incendi.

Hermolaus Lectori.

I N ipſo laboris noſtri calce cõmonendus mihi lector eſt:ut caſtigatiões has nõ mõ nõ oraculi aut decreti:ſed ne præiudicii qdẽ:aut teſtimonii maioris locum habere patiatur apud ſe.Tantũ abeſt ut illos probẽ:qui noſtra hæc:quaſi certa & legitima: in ſuos ſtati Codices referre cogitant:priore inducta uel eraſa lectione. Quo feſtinatiõis imo uero temeritatis genere:nihil eſſe poteſt in re latina peſtilentius:Vtinãqꝫ lex eſſet aliqua omnino quæ id fieri ꝓhiberet in poſterũ.Nunc audacia quorundã tanta eſt:ut mendoſum & linendũ putent qcquid ipſi non intelligũt.Peccant hoc indocti qdem:ſed docti multo ſæpius & maiore periculo:quibus & fides haberi ſolet:& falſa quæ blandiant̃:poſſunt ſuppetere.Ac nos qdem quantum cura noſtra ualuit profuimus: reliquum eſt ut cæteri quoqꝫ opem aliquã auctori ſummo afferre ſtudeant:nec deſperent poſſe conſequi:quod nos:immenſo quidẽ labore:ſed per q̃ mediocri doctrina:cõſequuti ſumus.Et hercule nouos ſubinde uenatus aggerendo:& mea prior ipſe caſtigando:exhortari & appellare uideor ingenia : ne in utrãqꝫ aurẽ fiducia mei dormiant obmuteſcantue:quaſi aut noſtra reprehendi: aut plura inueniri poſſe deſpondeant.Atqꝫ ut pauciſſima.nec ab iis quæ dixi magnope diſiuncta fortaſſe: adiici poſſe uideantur certe operis egregii quantulũcũqꝫ iuueris:participẽ fuiſſe in gloria ducetur:Cæterũ ſcire oportet:annotamẽta hæc:quæ nos expoſitionũ quarundã inſtar attulimus.Dioſcoridi quoqꝫ propediẽ emittendo:ꝓfutura.Ac multa qdẽ cõſilio trãſire mihi ipſe permiſi:qa tamen nõ cõmendatiõis meæ:ſed uſus alioꝝ gratia:negociũ hoc ſuſcepi:adiutũ me nõ reprehenſum ab iis putabo:q aliqd a nobis uel inuentũ:uel nõ inuentũ arguerint.Sed ecce dũ cupio deponere:amanuẽſes mei collectanea quædã nr̃a detulerũt quoꝝ erat ĩſcriptio Pocoeniũ:qa ſucciſiuis & a coena fere tpibus excerpta erãt:poſtea:fit aliis ſup alias curis urgẽtibus eliſa neglectaqꝫ ſuffugerãt. Dũ hæc pcenſeo: annotatiũculas e multis ĩ Pliniũ xxi.percõmodas ĩcurri.Eas nũc:quanq̃ faſtidii piculo ĩſtante:(quãdo ſemel hæſit animo:utilitatẽ ſpectare nõ gratiã) exhibebo q̃breuiſſime.Adonidis orti lib.xxi.c.x.ſcd̃a editiõe.Pauſanias grãmaticus

Adonidis ait ortos lactucis & feniculis frequētes ac Veneri dicatos fuisse: ī qbus semīa deponi haud
aliter q̄ in testis solerēt:eoq̧ rē in ꝓuerbiū abisse cōtra futiles ac leuiculos. Argemon in eodē uerbo
differt a leucomate:hoc est albugine:ait Paulus:q̧ argemon ulcus est eius orbis qui uocaꝰ iris idest ar
cus cælestis in oculo:extra rubēs:intra cādidū. Albugo cicatrix est oculoꝝ altiuscula:sicut utiq̧ in sum
mo nubecula. Dydimus tamē:ut ait Pausanias:argemon dicebat idē esse qđ leucoma. Armatura & ad
palū:exercitationū erāt genera Tironibus & gladiatoribus ex Vegetii libro primo:quasi apud ipsum
quoq̧ Plinium libro.vii.non tā armentarius mirmillo q̄ armaturarius legi possit:cū Suetonius quoq̧
nec uno loco mirmillonū armaturā nominet. Sed hoc extimari cupio:non recipi. Certira Plinius lib.
vii.lucilius & Plautus in sticho circirū: Nauis est Asiana:ut ait Nonius:ꝑgrādis. Pausanias grāmaticus
Cercitā uocari tradit temonis genus quoddā:a populis inuentoribus qui cercitæ inqt appellabanꝰ in
terra india. Citta idest pica in uerbo defectus:quoniā ut Galenus ait:terrā auis illa mandat:aut qa ut
colores habet pica dispares:ita grauidæ uarios cibos appetunt. Cupedo lib.ultimo.c.ii.apud Lucretiū
non capacitatē:sed cupiditatē:gulā:desideriū significat:ut cupedia Ciceroni:sed prima longa est:quo-
niā a Cupedo equite Romano ut Varroni placet:deducꝰ. Cypria factio q̄obrē pro christiana desi-
gnari potuerit a Plinio:dictū est. Sed in librū tamen incidi: auctoris qdem mali:sed de hoc ꝓdentis:fu
isse in Cypro Magos:q per aues quasdā Veneri cōsecratas futura præcinerēt. Defrugare segetē qđ
esse crederemus exposui. At qd si defrudare in eundē fere sensum legamus. Cato:Segetem inqt ne de
frudet uillicus:nā id infelix est. Seqtur.n. Opus inquit omne rusticū facere uti sciat. Elaps serpens lib.
xxxii.capi.iiii. Nicander tamen elops. Methymathnus Masinisse filius Plinio. Matumanus Solino:ali
ter Valerio.nō tamē ꝓpterea mutatū uelim. Malacus in uerbo defectus & Macrobio:etiā pro mol
li quē ueteres:ait Nonius:Maltham dicebant. Lucilius:insanū inqt quē Maltham & feminā dici iubet:
ut illa Quintiliani uerba in malaco sanū.viii.libro. qdam legi posse credant in malthaco siue malaco
insanū:hoc est male sanū atq̧ ꝑditum:quasi degulantē & prodigentē oīa uel quasi male uirū præterea
negligentē atq̧ ut Horatiani uerbo utar: uappam: Næssus oppidū libro.iiii.c.x.& capi.xi. Sed naissus
tamē scribendū potius est q̄ næssus ex Hieronymo in chronicis & Stephano qbusdā locis. Odeum
in uerbo Pompiū locus Athenis fuit a Pericle ut ait Suidas exædificatus:in quo ceu theatro quodam
musica edebanꝰ certamina. Ab Odeo qdā Metodeum legi posse credūt; in Domitiano Suetonii: hoc
est locus post odeū. Alii methodiū quasi transitorium. De qua uoce apud Dionē in Hadriani rebus Methodiū q
gestis nescio quæ legimus:nunc liber is a nobis abest. Panus unde panis Varroni: quanq̄ & a pascēdo
ut ait Nonius:uideꝰ ipsum esse stamē inuolutū:quod & ꝑ diminutionē panula siue panicula uocetur.
Lucilius:Fortis inqt subtegminis panus est. A quo & tumor inguinis panus dicatur: auctor Nonius.
Parmularii in uerbo armētarius. Ad qđ Martialis illud ꝑtinet: Vincenti parmæ cū sua turba fauet. Tumor īgui
Paracentesin Paulus Aeginita in curationē hydropis adhiberi præcipit nō omnis:sed eius tantū q ab nis panus
utre ascites uocaꝰ. Personata. Donatus in Terentiū cadauerosa facie:idest subliuida inqt.& ꝑsonata li
uore ac rubore. Pharicon lib.xxviii.cap.x. Differt a carico.illud gustu nardo simile est uideturq̧ no- Cadauerosa
mē esse fruticis. Caricū Hippocrates:περι ελκου duplex facit. Aridū ex sandaracha & ueratro nigro: facies que
liqdum:præter hæc ex squama:plumbi cinere sulphure cantharide: Nec īter uenena: etiā si uenenum
est:sed inter medicamenta collocat. Secūdas Græci non modo hysteras:sed & choria & deuteria ap
pellant.auctor Paulus. Tractari libro.iiii.c.xii. Videntur autē esse quos poeta Claudianus Tataros
uocat prima breui producta media. Xylopachium:idest cubiti mensura lignum:etiam si xylon seor- Xylopachiū
sum tria cubita significat Didymo Alexandrino de marmoribus.

FINIS

Habetis humanarum artium cultores cādidissimi: Plinianæ maiestatis ueluti purissimum si-
mulacrum ab Hermolao Barbaro Veneto patricio Patriarcha Aquileiēsi nostriq̧ sæ-
culi uiro Celeberrimo Lucubratum opus: Habetis item æditionē in Plinium
secundā. Itē emendationem in Melam Pomponiū Item obscuras cum
expositiōibus suis uoces in Pliniano Codice Cremonæ ꝑ chal-
cographū Carolum a Darleriis ciuē Cremonēsem Ca-
racteribus æneis Impressa. Impante faustissimo
ac Sapiētissimo Ludouico Sfor. Viceco.
Mediolani Duce.anno fælicissimi
pricipatus eius prīo: A Natali
uero redēptoris nr̄i Xp̄i.
MCCCClxxxxv.
iii.nonas mēs.
Apriles.

a.b.c.d.e.f.g.h.i.k. sunt quaterni
l.m.n.o.p.q.r.s. sunt terni excepto.s.q sunt duerni
aa.bb.cc.dd.ee.ff. sunt terni excepto.ff.q sunt duerni